

Suku Laut; Orang Laut: Bible for 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Corinthians, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Colossians, Ephesians, Galatians, Hebrews, James, John, Jude, Mark, Philippians, Revelation

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

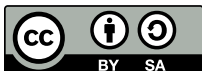
Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Mark

Chapter 1

¹Inilah peteme Injil tentang Yesus Kristus, Anak Allah. ²Ade yang nulis dolom kitab nabi Yesaya: “Nengoklah, aku menye’u utusan-Ku pegi mendahului Ikau, i’e lah siapkan ulu jolon bagi Ikau; ³ade sua’re u’ang mekek-mekek ka lapang pasir: siaplah jolon untok Tuhan, lu’uskan jolon bagi-Nye”, ⁴lalu Yohanes Pembaptis tampel kat lapang besa dan nyeri: “Be’tobatlah dan beri nyaw’e ikau di baptis dan Allah akan ampon dose ikau.” ⁵lalu atonglah kepade-Nye u’ang dari semue Yudea dan semue penduduk Yerusalem, dan sambel ngaku dosenye mike dibaptis di sungai Yordan. ⁶Yohanes pakai kembang bulu unta dan bengkong, dan makanannye belalang dan madu utan. ⁷Ikinlah yang dibe’itakannye: “Lah uda aku atong Ia yang lebeh ampuh da’i aku; membengkokpun dan mute tali sepatu Nye aku ide layak. ⁸Aku membaptis ikau dengan ae’, tapi Ie membaptis ikau dengan Roh Kudus.” ⁹Pade waktu dotong Yesus da’i Nazaret di tanah Galilea, dan Ie dibaptis ka sungai Yordan oleh Yohanes. ¹⁰Pade saat itu Ie kelua da’i ae’, Ie nengok langit ca’ek, dan Roh sepeti bu’ung merpati tu’on di atas-Nye. ¹¹Lalu te’dengo’ Suare da’i so’ga: “Ikaulah Anak-Ku yang Kukasihi, kepade-Ikau Aku berkenan.” ¹²Sege’e uda itu Roh memimpin Ie ke lapang pasir. ¹³Di lapang pasir Ie tinggal empat puluh ha’i lamanye, dicobe oleh Iblis. Die ade dekat itu di celah binotong-binotong lia dan malaikat-malaikat melayan Ie. ¹⁴Sesudah Yohanes ditangkap otong lah Yesus ke Galilea mengabakan Injil Allah, ¹⁵kate-Nye: “Waktu telah genap; Kerajaan Allah udah dekat. Betobatlah dan pecayelah kepade Injil.” ¹⁶Ketike Yesus sedang jolon nyusu’ danau Galilea, Ie menengok Simon dan Andreas, seda’e Simon. Mike sedang meneba jale di danau, sebab mike penjale ikan. ¹⁷Yesus bekate kepade mike: “Kian, ikot aku dan ikau Ku jadikan penjale u’ang.” ¹⁸Lalu mike sege’e ninggalkan jalenye dan ikot Ie. ¹⁹Dan setelah Yesus meneuskan jolon-Nye ide lame, ditengok-Nye Yakobus, budak Zebedeus, dan Yohanes, seda’enye, sedang mengato’ jala di sampan. ²⁰Yesus sege’e nye’u mike dan mike ninggal pak ie, Zebedeus, di dolom sampan besame u’ang-u’ang upahan ie lalu ikot Ie. ²¹Mike ampai ka Kapernaum. Setelah ha’i Sabat mulai, Yesus sege’e masok ke dolom ‘umah ibadat dan mengajeh. ²²Mike he’an dengo’ pengajo’an-Nye, sebeb Ie ngajo mike bagai u’ang yang ampuh, ide sepeti pandai Kitab. ²³Pade waktu itu di dolom ‘umah ibadat itu ade seuhang yang kemasukan Roh Johot. U’ang itu mekek: ²⁴“Ape pe’lu Ikau dengan kami, hai Yesus u’ang Nazaret? Engaku atong hendak mematikan kami? Aku tau siape Engkau: Yang kudus da’i Allah.” ²⁵Tapi Yesus nyuoh la’i kate-Nya: “Diem, kalu’a lah da’i pode i’e!” ²⁶Roh jahat itu guncang-guncang u’ang itu, dan sambil menje’et dengan sua’e nyaeng Ie kelua da’i pade nye. ²⁷Mike semue kaget, sehingge mike becakup satu same laen, katenye: “Ape ikin? Suatu aja’an ba’u. I’e bekate-kate dengan kuase. Roh-roh jahat pon di pe’intah-Nye dan mike taat kepade-Nye.” ²⁸Lalu tersebakah dengan cepat kaba’ tentang Ie ke segale lekok di semue Galilea. ²⁹Sekelu’aNya da’i ‘umah ibodot itu Yesus dengan Yakobus dan Yohanes pe’gi ke ‘umah Simon dan Andreas. ³⁰Mak mertue Simon teba’eng ke ‘ene sakit demem. Mike sege’e me’i tau kaba’nye kepade Yesus. ³¹Ie pegi ke tempat betine itu, dan sambel nangkap tangannya Ie membongunkan die, lalu lenyaplah dememnya. Kemudian betine itu melayan mike. ³²Kelam bulu, udah mataha’i lah masok, dibawaklah kepade Yesus semue o’ang yang mendi’ita saket dan yang kemasukan setan ³³make bekumpol semue penduduk kote itu ka luan. ³⁴Ie menyenangkan onyok o’ang yang mende’ita macam-macam penyaket dan menghalau onyok setan; Ie ide mempebolehkan setan-setan itu becakup, sebab mike mengenal Ie. ³⁵Pagi-pagi betol, waktu ha’i mase gelap, Ie bangun dan pegi ke lua. Ie pegi ke tempat yang sunyi dan be’doa ka sana. ³⁶Tapi Simon dan kawan-kawannye menyusu Ie; ³⁷waktu nemu Ie mike bekate: “Semue o’ang nya’i Ikau.” ³⁸Jawab-I’e: “Mailah kite pegi ke tempat laen, ke kote-kote yang kat, supaye ka itu juge Aku ngaba Injil, ke’ne itulah Aku lah otong.” ³⁹lalu pegilah Ie ke semue Galilea dan ngaba Injil dolom ‘umah-‘umah ibodot mike dan nyu’oh halau setan-setan. ⁴⁰Seu’ang yang sakit kusta atong pade Yesus, dan sambel belutot ka depanNya la memohon bantuanNya, katenye: “kalou Engkau nadak, Engkau dapat menyenangkan aku.” ⁴¹Make tege’aklah ati-Nye oleh belas kasihan, lalu Ie nunjok tangan-Nya, nangkapnya u’ang itu dan be’cakap kepade Nye: “Aku ndak, jadilah ikau sehat.” ⁴²sekejap itu juge hilang la penyaket bo’ok u’ang itu, dan ie menjadi senang. ⁴³sege’e Ie nyu’oh u’ang itu pegi dengan pe’ingatan ke’as; ⁴⁴“Ingetlah, usalah ikau me’i tau ape-ape tentang hal iken pade siape pun, tapi pegilah, be’i tengok di’i ikau kepade imam dan sembahkan la untok kesenangan ikau pe’sembahan, yang di nyu’oh oleh Musa, sebagai bukti begi mike.” ⁴⁵tapi u’ang itu pegi me’i tau peristiwa itu dan be’itau kemane-mane, sehingge Yesus ide apot lagi te’ang-te’angan masok ke dolom kote Ie tinggal di lua’ di tempat-tempat yang sepi; namun u’ang te’us juge otong kepade Nye da’i segale lekok-lekok.

Chapter 2

¹Bile lewat ope ha'i, waktu Yesus otong lagi ke Pernaum, tesie kaba, bahwe le ade kat umah. ²Make otonglah u'ang-u'ang berkumpul kite use tempat, bahken kat muke pintu ide, sementa'e le cakap Firman kepade ikau, ³ade u'ang-u'ang atong membawe nuju-Nye seu'ang lompoh, dipikol oleh empat u'ang. ⁴Tapi le ide apat mawe nuju ikau kene u'ang bonyok itu, lalu ikau muke atap ekok atas-Nye; lah uda di buke ikau turonkan tilam, tempat u'ang lompoh tebareng⁵ketike Tuhan nengok keyakin ikau, bercakap le kepade u'ang lumpuh itu: "Hai anak Aku, dose ikau sudah diampuni!" ⁶Tapi itu ade ge duduk ope ketue agame, ikau berpikie dolom ati ikau: ⁷Ape u'ang itu ngate gitu? le menyangkal Tuhan. Siapa apat ngampun dose selain da'i pade Tuhan Sendi'i?"⁸tapi Tuhan Yesus seger'e nengok dolom hati-Nye, bahwe mike bepikie demikian, lalu le cakap ngan mike: "Ape mike bepikie dolom ati ikau?"⁹Maneh yang lebih mudah, ngatekan madah u'ang yang lumpuh ini: dose ikau lah diampun, atau ngatekan: bongunlah, angkatlah tilam ikau dan jalanlah?"¹⁰tetapi supaye ikau tahu, bahwe ikau kedunie ini anak manusie berkuase ngampun dose " - bercakaplah le pade u'ang lumpuh itu -" ¹¹kepade ikau aku katekan, bongunlah, angkatlah tempat tido ikau dan baleklah ke umah ikau!" ¹²Dan u'ang itu pun bongun, sege'e angkat tempat tide ikau dan pegilah kelua ke hadapan u'ang-u'ang itu, sehingge ikau semue takjub lalu memujikan Tuhan, kate mike: "yang belom pernah ikau nengok."¹³Udah itu Yesus pegi ke pantai donau, dan seloroh u'ang onyak otong pada Nya, lalu le mengajah mike. ¹⁴Bile ketike le bejalan lewat dekat itu, le nengok Lewi anak Alfeus dudok dekat umah cukai lalu le mengate kepade iye: "ikotlah Aku!" makah dihilah Lewi lalu ikot le. ¹⁵Bile ketike Yesus makan dekat umah u'ang itu, onyak mungut cukai dan u'ang berdosa makan bersame-same dengan le dan mu murid-murit Nye, sebeb anak u'ang yang mengikot le. ¹⁶pade waktu ketue agame da'i golongan Farisi nengok, bahwe le makan dengan pemungot cukai dan o'ang berdose itu, ngate ikau kepade murid-murit Nya: "Ape le makan bersame-same dengan pemungot cukai dan uhang berdose?"¹⁷Yesus engah dan kate kepade ie: "Bukan uhang sehat yang memerlukan dokter, tetapi u'ang sakit; Aku atong bukan untuk nye'ru uhang betol, melainkan uhang dose."¹⁸Pade suatu kali ketika murid-muritYohanes dengan u'ang-u'ang Farisi sedang bepuase, atonglah u'ang-u'ang dengan mengatakan pade Yesus: "Ape murid-murit Yohanes dengan murid-murit u'ang Farisi bepuase, tetapi murid-murit Ikau ide?" ¹⁹jawab Yesus pade ikau: "Dapatkah kawan-kawan mempelai jantan bepuase sedang mempelai itu bersame mike? Selame mempelai itu bersame mike, mike ide opot bepuase."²⁰Tetapi waktunye akan atong mempelai itu diambi dari ikau, dengan pade waktu itulah mike akan bepuase ²¹ide seo'ang pun menambalkan sepotong kain yang lom susut pade baju yang tue, kene jike bile kain penambal itu akan mengcarek nya, yang ba'u mengcarek yang tue, lalu maken besarlah careknya. ²²Bile juge ide seu'ang pun mengisikan anggur yang ba'u ke dolom kantong kulit yang tue, kene jike bile anggur itu akan mencabikkan kantong itu, sehingge anggur itu dan kantongnya due-due nya de u'ang. Tetapi anggur yang bau hendaknya ditauk dolom kantong yang bahel pula."²³Pade suatu kali, pada ha'i sabat, Yesus jalon ke kebun gandum, dengan mementare bejalan murid-murit Nye mengambi biji gandum. ²⁴Make kate u'ang-u'ang Farisi kepade Nye: "Nengok! Ape ikau berbuat sesuatu yang ide doleh kan pade hari sabat?"²⁵jawab-Nye kepade mike: "lom pe'nahkah ikau bece apa yang iaku kan Daud, ketike ie dan mike yang mengekot ie ku'ang dan kulo, ²⁶macam mane ie masok ke dolom umah Allah waktu Abyator menjabat sebagai imam besa lalu makan loti sajian itu yang ide oleh dimakan kecuali imam-imam dan memberinye juge kepade pengikot-pengikotnya?"²⁷Lalu kate Yesus kepade mike: "Hari sabat diadekan untuk manusie dengon bukon manusie untuk hari sabat, ²⁸jadi anak manusie adalah juge Tuhan atas hari sabat."

Chapter 3

¹Bile Yesus masok lagi ke umah Ibadat. Kat situ ade seu'ang yang mati sebelah tangannya. ²Ikau mengintai Yesus, kalau-kalau Ie menyenangkan uhang itu pade hari Sabat, supaye dye dapat mempersalahkan Ie. ³Kate Yesus kepade u'ang yang mati sebelah tangannya itu: "Kian, dili kat tengah!" ⁴Kedian kata-Nye kepade mike: "manahkah yang diolehkan pade hari Sabat, buat baik atau buat jahat, nyelamat nyawe u'ang atau bunoh u'ang?" Tetapi ikau itu iam aje. ⁵Ie berdukecite kene kedegilan ikau dengon dengan ma'ah Ie menengok sekeliling-Nya kepade ikau lalu Ie bekate kepade u'ang itu: "Ulokan tangan ikau!" dengon Ie mengulokannya, maka senanglah tangan nya itu. ⁶Lalu kelua u'ang-u'ang Farisi dengon sege're bekeje same dengon u'ang-u'ang Herodian untok munoh Ie. ⁷Bile Yesus dengon murid-murid Nya ketepi ke danau, dengon onyok u'ang da'i Galilea ngekotNya. Juge da'i Yudea, ⁸da'i Yerusalem, da'i Idumea, da'i mintas Yordan, dan da'i Tirus dan Sidon otong onyok u'ang kepade Nye, lah udah ikau engah segale yang dilakukan Nye. ⁹Ie nyu'oh murid-muridNye nyiapkan suah pau bagi Nye kena u'ang anyak itu, supaye ikau jangan sampai menghimpitnye. ¹⁰Sebeb Ie menyenangkan onyak u'ang, sehingge semue pende'ite penyakit ndak cepat-cepat kepade Ie endak nangkapNye. ¹¹Bile mane roh-roh jahat nengok Ie, ikau tesungko kat luan Nye dengon mekek: "Engkaulah anak Allah." ¹²tapi Ie dengan ke'as melarang ikau beri tahukan siapa kah Ie. ¹³Bile naeklah Yesus atas bukit. Ie nye'u u'ang-u'ang yang kehendak Ie. ¹⁴Ie menetapkan due belas u'ang untuk menyertai Ie dan untuk nyu'oh mengalekan Injil. ¹⁵Dan dibe'iNye kuase untuk nyu'oh la'i setan. ¹⁶Kedue belas uhang yang detetapNye itu ialah: Simon, yang dide'i nye name Petrus, ¹⁷akobus budak Zebedeus, dan Yohanes sauda're Yakobus, yang keduenye dide'i ye name Boanerges, yang berarti budak-budak gu'oh, ¹⁸selanjutnye Andreas, Filipus, Bartolomeus, Matius, Tomas, Yakobus budak Alfeus, Tadeus, Simon o'ang Zelot, ¹⁹dan Yudas Iskariot, yang menghianati Ie. ²⁰Kedien Yesus masok kat suah umah. Make otonglah u'ang anyak ngompol pule, hingge makan pun ikau ide apat. ²¹Waktu kerumunan kuarage-Nye mengeng hal itu, ikau otong ndak ngambi Ie, sebeb kate ikau Ie ide waras lagi. ²²Dan ketue agame yang otong da'i Yerusalem bekate: "Ie gile Beelzebul," dan: "Dengon pemulu setan Ie nyu'ohla'i setan." ²³Yesus menye'u mike, lalu ngate pade ikau dolom umpame. "Macam mane Iblis apat nyu'ohla'i Iblis?" ²⁴Kalau satu raje terpecah-pecah, raje itu ide apat betahan, ²⁵dan jike suatu umah tangge pecah-pecah, umah tangge itu ide apat betahan. ²⁶Demikianlah uge kalu Iblis ngamok melawan di'i nye sendi'i dan kalu ie te bagi-bagi, ie ide apat betahan, melaenkan lah tibe ke udah ie. ²⁷Tetapi ide seo'ang pun apat memasuki umah u'ang yang kuat untuk rampas ba'ang-ba'ang ie ape bile ide dikat ie ulu o'ang kuat itu lah itu bu'ulah apat ie mehampok umah itu. ²⁸ku ngate pade ie: Sesungguhnya semue dose dan hine budak-budak manusie akan diampon, ie, semue mengine yang ikau cakapkan ²⁹tapi apebile seo'ang mengine Roh Kudus, ie ide apat ampun selame-lame nye, melaenkan besalah kene bebuat dose te'us." ³⁰Ie ngate bile kene ikau kate bahwe ie gile roh jahat. ³¹Lalu otonglah mak dan sadar'e-sedar'e Yesus. sementa'e ikau di'i kat lua, ikau nyu'oh u'ang nye'u Ie. ³²Ade u'ang onyak dudok keliling Ie, mike ngate pade Ie: "Tengok, mak dan sadar'e-sedar'e ikau lah ade di lua, dan berusaha ndak jumpe dengon Ikau." ³³kate Yesus kepade mike: "Siapa mak Aku dan siapa Sedar'e-sedar'e ku?" ³⁴Ie nengok kepade u'ang-u'ang yang dudok keliling Nye itu dan bercakap: "Ikin mak aku dan sadar'e-sedar'e Aku! ³⁵ba'ang siapa melakukan ke endak Allah, ie lah sadar'e ku u'ang jantan, ie lah sadar'e Aku tine, ie lah mak Aku."

Chapter 4

¹Pade ape bile Yesus mule pulek ngaja di tepi danau. Make otonglah u'ang anyak yang sangat besa jumlah le bekumpul mengerumuni le, sehingga naek ke suah peahu yang sedang belaboh lalu dudok kat tu, sedangkan semue u'ang anyak itu kat daat, di tepi danau itu. ²Dengan le mengaja anyak hal dolom upame kepada mike. Dolom ajaanNye le bekate kepada mike:³“Ngolah! Adolah seu'ang penabo kelua untuk menabo. ⁴Pade waktu le menabo sepao beneh kat jatoh kat pingge jolon, lalu otonglah bu'ung dengan makan sampai habes. ⁵Sepao jatoh di tanah yang betu-betu, yang ide anyak tanahnya, lalu beneh kat itu sege'e tumbuh, keene tanahnya nipis. ⁶Tetapi udah mate'ai tebit, layulah ie dengan menjadi ke'ing keene ide beaka. ⁷Sepa'o lagi jatoh ditengah semak du'i, lalu makan bersalah semak itu dengan menggempet sampai mati, hingge ie ide bebuah. ⁸Dengon sepao jatoh di tanah yang baik, le tumbuh dengan sebohnya dan bebuah, hasilnya ade yang tiga puluh kali lipat, ade yang enam puluh kali lipat, ade yang seatos kali lipat.” ⁹dan kate-Nye: “Siapa punye telinge untok mendenga, hendaklah ie mendenga!”¹⁰ketike ie sendi'i pengikot-pengikot Nya dengon kedua belas murid kat itu nanye Die tentang umpame itu. ¹¹CakapNya: “kepada ikau telah dibeikan a'asie keajeaan Allah, tapi kepada o'ang-o'ang lua segak suatu disampaikan dolom empame, ¹²supaye: sekali nengok, mike tide anggap, sekali pung nengeng le ide nge'ti, supaye mike jangan pusing dengon mendapat ampon.”¹³lalu le cakap kepada mike: tde ikau ngeti umpame ini? Kalau bile macam mane ikau apat paham semue umpamean yang laen? ¹⁴Penabo kat itu menabohkan Firman. ¹⁵o'ang-o'ang itu yang di pingge jolon, tempat Firman itu ditabo, lela mike yang nengeng Firman, lalu atonglah Iblis dengon mengambel Firman yang ba'u ditabo di dolom ikau, ¹⁶bilelah juge yang ditabo kat tanah yang betu-betu, ie lah u'ang-u'ang yang nengen, Firman itu dengon sege'e menerime dengon gembie, ¹⁷tetapi mike ide beaka dengan tahan sebenta saje, ape bile udah otong menimpe atau nyaye keene Firman itu, ikau sege'e murtad. ¹⁸engon yang laen lelah yang ditabo ditengah semak du'i, itulah yang nengeng Firman itu, ¹⁹lalu takot dunia ini dengon bohong daya kayaan dengon keendakan akan hal yang laen masoklah menggempet Firman itu sehingga ide bebuah. ²⁰Dengon udah itu ditabokan ditanah yang baek, lelah u'ang yang nengen dengon menyambot Firman itu lalu bebuah, ade yang tige puluh kali lipat, ade yang enam puluh kali lipat, ade yang enam puluh kali lipat, dengon ada yang seatos kali lipat.”²¹lalu Yesus ngate kepada ikau: “u'ang mawe pelite ukan supaye di tarok dibawe gantang atau kat bawa tempat tido, melaenkan supaye detarok di atas kaki ie. ²²sebeb use sesuatu yang tesembunyi yang ide akan di kemukekan, dan use sesuatu yang rasie yang ide akan tesingkap. ²³ba'ang siapa yang unye telinge untok engah, ndaklah ie engah!”²⁴alu le bekate agi: “Ingatlah ape yang ikau engah! Ukor yang ikau pakai untok ngukoh akan diukoh pade ikau, dan disamping itu akan ditembe lagi kepada ikau. ²⁵Kene siapa yang munye itu, kepada ie akan dibe'i, tapi siapa yang ide unyi, apepun juge yang ade pade ie akan kuambi da'i ie.”²⁶Lalu kate Yesus: “Beginilah hal keraje Allah itu: Seumpame u'ang yang menaboh benih ekot tanah, ²⁷lalu pade malam ha'i ie tido dan pade siang ha'i ie bangun, dan benih itu tumbuh dan tunas makin tinggi, macam mane tejadinye ide tau u'ang ²⁸Bumi dengon sendi'i nye ngelua bueh, mule-mule tangkainya lalu bunge nye, lalu biji-bijinye yang penoh isi ie dolom bunge itu ²⁹ape bile bueh itu lah cukop masak, u'ang itu segere memotong, sebeb musim petik lah ampai.”³⁰kate le lagi: “Dengan ape ndak kita membandeng kerajaan Allah itu, atau dengan umpame menekah ndak nye kite menggambanye? ³¹Hal kerajaan itu seumpame biji sesawi yang ditabohkan di tanah memang biji itu yang paling keci da'i pade segale jenis beneh yang ade dekat bumi. ³²Tapi ape bile ie ditabo, ie tumbuh dan menjadi lebih besa da'i pade segale sayu'an yang laen dan mengeluarkan cabang-cabong yang besah, sehingga bu'ung-bu'ung keatas apat besa'ang dolom kepak ie.”³³dolom anyak perumpame yang macam itu le memberitakan Firman kepada mike sesuai dengan pengertian mike, ³⁴dan tanpa umpame le ide be-cakap kepada mike, tapi kepada mu'id-mu'id Nye le mengo'ak segale sesuatu sece'e su'ang. ³⁵Pade ha'i itu, waktu ha'i lah petang, Yesus ngate kepada mike: “Marilah kite bertolak kesebe'ang.” ³⁶Mike ninggalkan u'ang anyak itu lalu bertolak dan mawe Yesus besame dengon mike dalam sampan dimane Yesus lah dudok, dan sampan-sampan laen juge besame le. ³⁷lalu ngamboklah badi sangat kuat dan gelombang menyembu masok dolom sampan, sehingga sampan mulai penuh dengan ai. ³⁸Pade waktu itu Yesus sedang tido kat lekong di sbuah tilam. Maka mu'id-mu'id le membangunkan le dan berkate kepada Nya: “Gu'u, Engkau ide duli kalo kite mati?” ³⁹le pun bangun, memarohi angen itu dan berkate kepada danau itu: “Diam! Tenanglah!” lalu angen itu tedoh dan danu itu menjadi tedoh sekali.⁴⁰Lalu le ngate kepada mike: “mengapa ikau takot? Ape ikau ide pecaye?” ⁴¹Mike amat takot, dan becakap seu'ang pade yang laen: dan ie ngate pade u'ang laen: “siapa ge'angan u'ang ike, sehingga angen dan danau pun tetaat kepada Nye?”

Chapter 5

¹Lalu sampailah mike dekat sebeang donou dekat daerah u'ang Gerasa. ²Bohu saje Yesus tuhun kau ne donou sampan dotonglah seu'ang yang dotong hantu setan dekat kubo jumpe die. ³U'ang itu tinggol dekat dolom sane dan ude ade. Su'ang pon lagi yang sanggup rikat sekalipun dengan rantai. ⁴Kene udeh sering di rantai dan dirantai tetopi rantainya di putus aje dan berenggunya boko sehingge tide ade u'ang yang cukup kuat untuk menjinakan. ⁵Siang malam die degil dekat koboran dan di bukit-bukit sambil atau bertempek-tempek mangkong di'inye dengan botu. ⁶Bile ketike tengok Yesus kaudemonoh jo'oh lai te'us ie dapot lahu menyembohNye. ⁷an dengan keas je mekek : ape usa kou dengan aku, hai Yesus anak Allah yang maha tinggi ? Demi Allah, jangan sikse aku ! ⁸Karena sebelum Tuhan Yesus mengate padenye "Hai kou setan ! Kelua kau demonoh u'ang ini. ⁹Kemudian i'e betanye pade u'ang itu " siapa name kou ? Jewebnye : name ku Legion, kene kami onyok. ¹⁰I'e memohon dengan sanget supaye Yesus usah. Berambos roh-roh itu kelua da'i daerah itu. ¹¹Adelah disane dekat tebing bukit sejumlah beso te'et sedong menca'i makan. ¹²Lalu roh-roh itu meminte kepadanye kate nye su'uhlah kami pondoh ke dolom te'et itu biekanlah kamek masok. ¹³Yesus mengabulkon permintaan mike lalu kelua lah setan itu dan masok kat te'et itu kawan te'et yang kire-kire due ribu jumlahnya itu terjun dari tepi tebing ke daom donou dan mati lemas di dolomnye. ¹⁴Make lailah penjage-penjage te'et itu dan menceitekan hai itu kat kote di di tempat-tempat sekitarnya lalu kelualah u'ang untuk nengok ape yang tejadi. ¹⁵Mike dotong pade Yesus dan menengok u'ang yang datang hantu itu duduk, sudah berpakaian dan udeh waras, u'ang yang tadinya datang hantu Legion itu make takeut la mike. ¹⁶U'ang-u'ang yang telah menengok sendi'i hal itu menceite kan kepade mike tentang ape yang telah terjadi atas u'ang yang dotong hantu itu, dan tentang te'et-te'et itu. ¹⁷Lalu mike mendesak Yesus supaye i'e meninggalkan daerah mike. ¹⁸Pade waktu Yesus naek lagi ke dolom sampan, u'ang yang tadinye dotong hantu setan itu meminte supaye ie di perkenakan meyetai Die. ¹⁹Yesus ide memperkenakan, tetapi i'e bekate kepada u'ang itu "balelah ke rumah kou kepade u'ang" sekampung kou, dan beritahulah kepada mike segale sesuatu yang telah diperbuet oleh Tuhan atas kau dan bagaimana i'e telah mengasehani ikou) !. ²⁰U'ang itupun pegilah dan muai memberitahkan di daerah Dekapolis segale ape yang telah dipebuat Yesus atas di'inye dan mike semue menjadi elan. ²¹Seudeh Yesus menyebrang lagi dengan sampan, u'ang banyak berbondong-bondong dotong lalu belubo Die sedang Ie berade dekat tepi donou, ²²dotonglah kepale umah ibodot yang bename Yairus, ketike i'e menengok Yesus, tersungkolah i'e di luan kakiNye. ²³Dan memohon dengan sangat kepadeNye : "anakku betine sedang saket, hampir mati, dotonglah kirenye dan letaklah tangan Ikau atasye, supaye i'e selamat dan tetap hidop. ²⁴Lalu pegilah Yesus dengan u'ang bonyok itu. Mengikuti Die dan berdesak-desakan di dekatNye. ²⁵Adaleh dekat situ seu'ang betine yang udeh due belas tahun lamenye mendeheite pendarahan. ²⁶I'e telah berulang-ruang di obati oleh berbogoi tabib sehingge telah di habiskannye semue yang ade padenye, namun same sekali ide ade padenye faedahnye, malah sebaliknya keadeanye makin membu'u. ²⁷Die udoh mendengo berita-berita tentang Yesus, make di tengah-tengah u'ang onyok itu i'e mendekati Yesus daii belakang dan menjamah baju kembangNye. ²⁸Sebob katenye : "asel ku jameh aje baju kembanye, aku pasti sembuh. ²⁹Seketike itu juge behentilah da'ahnya dan i'e me'ase badennye sembuh da'i penyakitnye. ³⁰Pada ketika itu juge Yesus mengetahui, bawe ade tenage yang kelua' da'i di'iNye, lalu i'e bepaung di tengah u'ang onyok dan betanye : "siapa yang menjamah baju kembangKu ? ³¹Mu'it-mu'it menyowokNye : Engkau menengok bagaimane u'ang ini berdesak-desakan dekat Ikou, dan Engkau betanye siapa yang menjamah baju kembangKu?. ³²Lalu i'e memandang sekelilingNye untuk menengok siapa yang telah melakukan itu. ³³Betine itu, yang menjadi takot dan gemetar ketika mengetahui ape yang telah te'jadi atas di'ie, tampil dan tersungko diluan Yesus dan dengan tulus membeitahu segale sesuatu kepadanye. ³⁴Make kateNye kepade betine itu : "Hai budak Ku, iman ikau telah menyelamatkan engkau, pegilah dengan selamat dan sembuhlah dahi penyaketmu. ³⁵Ketika Yesus bercakap dotonglah u'ang dahi keluarga kepade umah ibodot itu dan bekate : "Anak ikou udeh mati, ape pe'lunye engkau menyusahkan Guru ? ³⁶Tetapi Yesus ide menghiraukan pekatean mike dan bepate kepada kepale rumah ibodot"usah takot pecaya aje ! ³⁷Lalu Yesus ide memperbolehkan seu'ang pun ikot serta, kecuali Petrus, Yakobus dan Yohanes seda'e Yakobus. ³⁸Mike tibe dekat kepale umah ibodot, dan di sane di tengokNye u'ang bising, menanges dan meratap dengan suare nyaring. ³⁹Seudoh i'e masok i'e bekate kepada u'ang-u'ang itu : "mengape ikau ribut dan menangis ? Anak ini ide mati, tetapi tido"! ⁴⁰Tetapi mike nawe Die meke di usirNye semue u'ang itu, lalu dibawaNye pak dan mak anak itu dan meke yang bersame-same dengon Die masok ke bilek budak itu. ⁴¹Lalu di tangkapnye tangan budak itu ketenye : "Talita kum" yang berarti : "Hai budak, Aku bekate kepada ikou, bangonian !. ⁴²Seketike itu juge anak itu bangket bedi'i dan bejolon. Sebab umurnye udeh due belas tahun. Semue u'ang yang hadir sangat takjub. ⁴³Dengan sangat i'e berpesan kepade mike, supaye usah seu'ang pon mengetahui hal itu, lalu i'e menyee'u mike membe'i anak itu makan.

Chapter 6

¹Yesus kayoh ndak ke situ, ampai ke tempat je murid-murid je pon ikot dengan je. ²Pada hai sembayong je mengajor. Orang amau hean mendengor dan meke cakap : dai mano Diae dapa pandai tu ? Hekmah ape pule diberia pada Diae ? Gimano dapa' membuat mujijat kayak itu. ³Bukanke je tukang ? Anak Maria, sedae Yakobus, Yoses, Yudas dan Simon. Dan bukanke sedaeNye yang tine ade same kite ? Lalu meke kecewe dan gen Die.⁴Maka Yesus ngate pade meke : seu'ang nabi di segani oang mene-mene, kecuali ditempat sendiri, di tengah keluarga, dan rumah sendiri. ⁵Je tak dapet buat satupun mujijat disitu, kecuali menyenangkan u'ang sakit beapa orang aje, dengan je meletak tangan atas orang itu. ⁶Ie mease ean ide pecaye meke lalu Yesus jalan keliling dai desa ke desa sambil mengojo. ⁷Ie menyau ke dua belas murid tu dan menyau'u meke bedue-due Ie membei meke kuasa atas roh-roh jahot, ⁸dan bepesan pade meke supaya usah awe ape-ape dolom jalan meke, kecuali tongkat, rotipun usah, bekolpun usah, duit dalam ekot pinggongpun usah. ⁹Oleh pakai spatu tetapi usah pakai due boju. ¹⁰Kate je lagi kepede meke : bile di satu tempat ikau dah di te'ime ka satu umah, tinggallah kat itu sampai ikau beangkat da'i tempat itu. ¹¹Bile satu tempat ide teime ikou, dan bile meke ide mendengor ikou, kluarlah dari situ dan sbab kaki di ikou, sebagai ingatan bagi mike. ¹²Pegilah mike membei tau behawe u'ang harus ampun dose. ¹³Dan mike mengalau onyok hantu dan mengesat onyok u'ang sakit dengan minyak dan menyenangkan u'ang. ¹⁴Raja Herodes juge mendengar kesah Yesus sebab nama je udah terkenal dan u'ang cakap : Yohanes Pembaptis dan keluar dalam lubang kubuu itulah sebab kuase-kuase itu bekejo di dalam ie. ¹⁵Yang lain bekate : "Din itu Elia ! Yang lain lagi, bekacap : Die itu sama sepe'i nabi-nabi yang dahulu. ¹⁶Waktu Herodes mendengor pasal itu, ia bekate : buken, dia tu Yohanes yang ku keat kepale die, dan bangkit lagi. ¹⁷Sebab memang Herodeslah yang menyau'u u'ang tangkap Yohanes dan mengikat ie di penjae behubung dengan pasa Herodias bini Filipus sedae die. Kaena Herodes telah mengambe Herodias jadi bini die. ¹⁸Kaena Yohanes penah nego Herodes : ide halal ikou ngambe bini seda'e ikou ! ¹⁹Ka'ena itu Herodias menauhkan dendam pade Yohanes dan beniat untok membunuh die tetapi ide apet, ²⁰sebab Herodes segen akan Yohanes ka'ena ie tau, bahawe Yohanes adalah oang yang bene dan suci, jadi ie melindungi die. Tetapi apabila ie mendengo'kan Yohanes, atinye selalu terombang-ambing, namun ie me'ase senang juge mendengokan ie. ²¹Ampai juge waktu, kesempatan yang baik bagi Herodias, ketike Herodes pade ulang taun ie menjamu pembesa-pembesanye, pewi'e-pewi'enye dan u'ang-u'ang tekemuka di Galilea. ²²Waktu anak gadis Herodias tampil lalu menai'i, dan ie menyukekan hati Herodes dan tamu-tamu die. Raje bekate kepede gadis itu : "minte da'i aku apapun yang ikou suke, maka aku akan bei pade ikou"! ²³Lalu besumpeh pade ie : "Apepuun yang ikou minte, ku bei'i pade ikou, meskipun setengah da'i ke'ajaanku.!" ²⁴Tine itu pegi nanye ke mak die : "Ape yang harus ku minte ? Jawab mak ie : "kepale Yohanes Pembaptis"! ²⁵Make cepat-cepat tine itu jalan kepede 'aje dan meminte : "Aku minte kepale Yohanes seka'ang juge di sbuah talam"! ²⁶lalu sangat sedehlah ati 'aje, tetapi ka'ena sumpahnye dan ka'ena tamu-tamunye, ie ide menulak. ²⁷'aje sege'e menyau'uh anak bueh dengan pe'intah supaya mengambe kepale Yohanes. U'ang itu pegi menge'at kepale Yohanes dolom penja'e. ²⁸Ie membawe kepale di sbuah talam dan membe'ikannye kepede tine tu dan anak gadis tu membe'ikannye kepede maknye. ²⁹Ketike muid-muid Yohanes mendengo' hal itu, meke datang dan mengambe mayatnye, lalu memba'engkan ekat dalam kubu. ³⁰Kemudian rasul-rasul itu boleh bekumpul dengan Yesus dan membe'itau kepede ie semua yang meke keje dan ajorkan. ³¹Lalu ie becakap kepede mike : marilah ke tempat sepi, supaya kite sendi'i dan beistihatlah skejap ! sbab memang begitu onyok u'ang yang dotong dan pegi, ampai makanpun meke ide sempat. ³²Maka be'angkatlah mike untuk mengasingkan di'i dengan sampan ke tempat yang sunyi. ³³Waktu mike kayoh, blubu oang menengok meke dan taulah tempat meke sampai. Dengan mengambe jolon do'ot, sege'e dotong u'ang da'i semue kota ke tempat itu sehingge mike dulu ampai. ³⁴Ketike Yesus mendoa'at, Ie menengok blubuu u'ang, maka tegihaklah hatiNye oleh blas ksian kepede mike, sebab meke sepeti domba yang ide punye gembalo. Lalu molailah Ie mengajokan onyok hal kepede mike. ³⁵Pade hai udoh kelam bulu, otonglah murid-muridNye dekat Yesus dan becakap : "tempat ikin sunyi dan hai da kelam bulu. ³⁶Su'uh mike boleh, supaya meke dopot membeli makanan ka desa-desa dan ka kampung-kampung sekeliling ikin. ³⁷Tetapi jowobNya : "ikou ha'us membe'i meke makan ! Kate mike kepedeNye : jadi ha'uske kami membeli oti sehage dua atus dina untuk membe'i mike makan ? ³⁸Tetapi Ie bekate pade mike : "Beape onyok oti yang ada pade ikou ? Cubelah pe'eksa !" sesudah meriksanye mike bekate : "lime 'oti dan due ikan l. ³⁹Lalu ie menyau'uh u'ang-u'ang itu, supaya semue dodok bekelompok-kelompok ka atas umpot ijau. ⁴⁰Make dodoklah mike berkelompok-kelompok, ade yang se'atus, ade yang limepuluh u'ang. ⁴¹Setelah Ie mengambe lime oti dan due ikan itu, Ie menengok ke langit dan mengucap berkat, lalu memecah-mecahkan oti itu dan membeikannye kepede mu'id-mu'id Die, supaya dibogibogikan kepada u'ang-u'ang itu. Begitu juga kedue ikan itu dibogi-bogikanNya kepede semua mike. ⁴²Dan mike pun makan ampai kenyeng. ⁴³Kemudian u'ang mengumpulkan potongan-potongan oti duabelas bakul penoh,

selaen dai'i pade sise -sise ikan. ⁴⁴Yang ekot makan oti itu ade lima ibu u'ang jantan. ⁴⁵Sesudah itu, Yesus sege'a meme'intahkan mu'id-mu'idNye naik sampan kesebe'ong ka Betsaida ; sementa'e itu Ie menyu'oh u'ang onyok boleh. ⁴⁶Stelah Ie bepisah dari mike, Ie pegi ke bukit untuk bedoa. ⁴⁷Ketike ha'i dah malam, sampan itu dah di tengah donou, sedang Yesus seu'ang dii ka da'at. ⁴⁸Ketike Ie menengok betape payah mike kiau ka'ena angin ibut ampai, make agak jam 3 suboh Ie dotong ka mike jolon atas aee, dan Ie endak melewati sampan mike. ⁴⁹Ketike mike menengok die jolon atas ae, mike menyangke Ie hantu, lalu mike pekek-pekek, ⁵⁰sebab mike semua menengok Die, dan mikepun sangat tekejot. Tetapi sege'a Ie bekate kepada mike : "Tenanglah ! Aku ini, usah takot !". ⁵¹lalu ia naek sampan dekat mike, dan sekejap angin pon be'enti. Mike sangat tecengang dan bengong. ⁵²Sebab sesudah pe'istiwa loti itu mike belum juge paham, dan ati mike tetap degel. ⁵³Tibe di sebe'ang, Yesus dan murid-muridNye mendo'ot di Genesaret dan belabu disitu. ⁵⁴Ketike mike klua da'i sampan, u'ang sege'e ngenal Yesus. ⁵⁵Make lompatlah mike ke slu'uh da'egah itu dan mulai bawe u'ang-u'ang sakit diatas tempat tido kepado Yesus, dimane-mane kabo Iye be'ade. ⁵⁶Kemanapon Iye pegi, ke dese-dese, ke kota-kota atau ke tempat-tempat tinggal u'ang, u'ang meletakkan u'ang-u'ang sakit dekat pasar dan memohon kepada Iye, supaya mike dibolehkan menangkap ujung baju kembangNya saje. Dan semua u'ang yang menangkapNya menjadi sembuh.

Chapter 7

¹Pade suatu kali belubo u'ang Farisi dengan bebe'ape ahli Taurat dari Yerusalem, dotong menemui Yesus.²Mike negok, bahwa bebe'ape u'ang mu'idNye makan. Dengan tangan koto, iye itu dengan tangan yang ide dibasoh.
³Sebob u'ang-u'ang Farisi seperti u'ang-u'ang Yahudi laennye i'e ide makan kalau ide melakukan basoh tangan lebeh dulo, kene mike tangkap pade odot istiodot nek moyang mike ; ⁴'Dan kalau boleh da'i pasar mike ide makan kalau tide lebeh dulu membersihkan dihinnye. Onyok waresan lean lagi yang mike tangkap, umpamenye hal mencuci cangke, kendi dan pekakas-pekakas tembaga.⁵Karena itu u'ang-u'ang Farsi dengan ahli-ahli. Taurat itu bertanye kepadenye mengape mu'id-mu'id kou ide idup menurut odot istiodot nel moyang kite, tetapi makan dengan tangan najis"?⁶JowobNye kepadenye mike : "bena'lah nubuat Yesaya tentang ikau, hai u'ang-u'ang munafik sebob ade tetulis bangse ini memujikan Aku dengan bibi'nye padahal atinye jo'oh da'i padaKu. ⁷Pecume mike semboyong kepadenye ku sedangkan ojo'an yang mike aja'an kan ielah pe'intah manusie.⁸Pe'inta Allah ikau abaikan untuk tangkap pada odot istiodot manusie. ⁹Yesus berkate pula kepada mike : "sungguh pandai kamu mengesampingkan pehintah Allah, supaye ikau dapat memeliha'a odot istiodotmu sendihi. ¹⁰Kene Musa telah berkate : Hormatilah pak ikau dan mak ikau dan siapa yang mengutuki paknye dan maknye harus mati.¹¹Tetapi ikau berkata : kalau seu'rang be'kate kepadenye paknye atau maknye ape yang ade padaku, yang dopot digunekan untok pemeliharaan ikau, sudoh digunekan untok korban yaitu persembahan kepada Allah. ¹²Make ikau ide membia'kanye agi bebuot sesuatu pon untok pak ie atou mak aye. ¹³Dengen dimikian Firman Allah ikau nyatakan ide berlaku demi odot istiodot yang ikau itu. Dan onyok hal lain seperti itu yang ikau lakukan.¹⁴Lalu Yesus menyu'uh lagi u'ang onyok dan berkate kepadenye mike : "mike ikou semue engolah kepadeku dan campaklah. ¹⁵Ape pon dar'i lua', yang masok ke dolom seseu'ang ide dopot menajiskannya, tetapi ape yang kelua da'i seseu'ang itulah yang menajiskannya. ¹⁶Bo'ong siape bertelinga untok mendengo endoklah ie mendengo.¹⁷Sesudah Ia masok ke sebuah umah untok menyingkir dari u'ang onyok murid-muridNye be'tanye kepadenye tentang a'ti pe'umpamaan itu. ¹⁸Make jowobNye : Apekah ikau juge ide dopot memahaminya ide tahukah ikau bahwe segale sesuatu dahi lua' yang masok kedolom seseu'ang ide dopot menajiskannya, ¹⁹kene bukon masok ke dolom ati tetapi ke dolom pe'utnye lalu di buang ka jombon dengan demikian Ie menyatekan seu'u makanan halal. ²⁰KateNye lagi : "ape yang kelua dari seseu'ang itula yang menajiskannya. ²¹Sebab da'i dolom, da'i ati u'ang timbul segale piki'an jahat. Percabulan, mencu'i, pembunuhan. ²²Pe'zinahan, keserakahan, kejahatan, kelicikan, hawa nafsu, i'i ati, caci maki, kesombongan, kebebalaan. ²³Semu'e hal-hal jahat ikin timbul da'i dolom dan menajiskan u'ang.²⁴Lalu Yesus behongkat dahi situ dan pegi ke daerah Tirus. Ie masok ke sebuah umah dan ide mau ade u'ang yang mengetahuinye, tetapi kedadonganNye ide opot dirahasiakan. ²⁵Malah seu'rang mak, yang budanye tine otong antu ba'ang halus, sege'a mendengo tentang Die lalu dotong dan tersungku di luan kakiNye. ²⁶Betine itu seu'rang Yunani bangse Siro Fenisia. Ie menyembah kepadenye Yesus untok mengusir setan itu da'i budanye.²⁷Lalu Yesus bekate kepadenye : "bialah buda-buda kenyang ulu, sebob ide patut mengambek 'oti yang disediakan agi buda-buda dan melempakannya kepadenye kak koyok". ²⁸Tetapi betine itu menjowob "Beno' Tuhan, tetapi Koyok yang di awe meja juge makon 'emah-emah yang di jotuhkan buda-buda.²⁹Maka kate Yesus kepadenye betine itu : "ke'ene kate-kate ikau itu, pegilah seka'ang sebab hantu itu udeh kelua da'i buda ikau. ³⁰Betine itu boleh ke'umahnya ie lalu didapatinye buda itu beboing di tempat tidu' sedang antu itu udah kelua.³¹Kemudian Yesus meninggolkan pula daerah Tirus dan dengan melalui Sidon pegi ke danou Galilea, di tengah-tengah daerah Dekapolis. ³²Di situ u'ang mawe kepadenye seu'ang yang pekak dan yang gegap dan memohon kepadenye, supaya Ie meletakan tanganNye atas u'ang itu.³³Dan sesudah Yesus memisahkan di'i da'i u'ang onyok, sehingga mike sendi'ian. Ie memasokkan jariNya ke telinge u'ang itu, lalu Ie meludoh dan me'abe lidoh u'ang itu. ³⁴Kemudian sambil menengok ke langit Yesus menarik nafas dan berkate kepadenye "Efata" artinye "Terbukelah !. ³⁵Make terbukelah telinge u'ang itu dan sekejap itu terlepas pulalah pengikot lidoh ie lalu ie berkate-kate dengan boik.³⁶Yesus berpesan kepadenye u'ang-u'ang yang ade di situ supaye usa menceritakennye kepadenye siapa pun juga tetapi makin dilarangnya mike, makin luas mike memberitahukannya. ³⁷Mike takjub dan tercengang dan berkate : Ie menjadikan segale-galanya boikk yang pekak dijadikanNye mendengo, yang bisu dijadikanNye berkate-kate.

Chapter 8

¹Pade waktu itu ade pule u'ang onyok di situ yang besa jumlahnye, dan kene mike ide mempunyai makan, Yesus memanggél mui't-mui'tNye dan bekate : ²"Hati aku tegeak oleh belas kasian kepede u'ang onyok ike ini sudeh tige ha'i mike ikot aku dan mike ide mempunye makanan. ³Dan jike mike ku su'uh balek ke umah i'e dengen lapa, mike akan tumbang kat jolon, sebob ade yang dotong dahi ja'oh. ⁴Muit-muitNye menjowob : "bagemana di tempat yang sunyi ike u'ang dopot membe'i mike oti sampai kenyang ?". ⁵Yesus betanye kepede mike : "behape 'oti ade pade ikau ? Jowob mike : "tujoh" ⁶Lalu i'e menyu'oh u'ang onyok itu duduk di tanah. Sesudah itu Ie mengambi ketujoh 'oti itu mengucapkan syukur, memecah-mecahkannye dan memberikannye kepede muit-muitNye untuk dibagi-bagikan, dan mereka memberikannye kepede u'ang onyok. ⁷Mike juga mempunyai bebehape ikan, dan sesudeh mengucap berkat atasnye, Ie menyu'uh sepaye ikan itu juge dibogi-bogikan. ⁸Dan mike makan sampai kenyang. Kemudian u'ang mengumpulkan keat-keat loti yang sise se onyok tujuh bakul. ⁹Mike itu ade kire-kire empat ribu u'ang lalu Yesus menyu'uh mike balek. ¹⁰Ie segera naek ke sampan dengen muit-muitNye dan bertolak ke daerah Dalmanuta. ¹¹Lalu tibe-tibe otong u'ang-u'ang Farisi kat Yesus dan be'soal jawab dengen Yesus mike mencube Die dan meminta da'i padaNye suatu tande da'i sorga. ¹²Make mengelulah Iye dolom hatiNye dan bekate : "Mengape angkatan ike meminta tande ? Aku bekate pada ikau, sesungguhnya kepede angkatan ike sekali-kali ide be'i tande". ¹³Iye meninggalkan mike ; Ie naek pule ke sampan dan betulak ke sebeang. ¹⁴Kemudian tenyate muit-muit Yesus lupe membawe loti, hanye suwuh saya yang ade pade mike dolom sampan. ¹⁵Lalu Yesus mempeingatkan mike kateNye : "be'jage-jagelah dan awaslah terhedep ibuloti u'ang Farisi dan ibuloti u'ang Herodes . ¹⁶Make mike berpike-pike dan seu'ang bekate kepede yang laen" itu dikatekannye kene kite ide mempunye loti". ¹⁷Dan ketika Yesus tahu ape yang mike becakup, Ie bekate : "mengape kamu mempercakap soal ide ade 'oti ? Belum juge ka ikau paham dan mange'ti, elah degilkan hati ikau ?" ¹⁸ikaue mempunye mate, idekah ikau tengok dan ikau mempunye telinge, idekah ikau denga' ? Idekah engkau ingat lagi, ¹⁹pade waktu aku pecah-pecahkan lime 'oti untuk lima ibu u'ang itu, beape bakol penoh keat-keat loti ikau kumpolkan ?" Jowob mike : "due belas bakol". ²⁰Dan pade waktu tujuh 'oti untuk empat ibu u'ang itu, beape bakol penoh keat-keat 'oti ikau kumpolkan ? "Jowob mike tujuh bakol". ²¹Lalu kateNye kepede mike : "masihkah ikau belum mengeti" ? ²²Kemudian tibelah Yesus dan muit-muitNya ke Betsaida. Disitu u'ang bawe ke Yesus s'uang bute dan mike memohon kepede Die, supaye iye me'abe si bute. ²³Yesus megong tangan u'ang bute itu dan membawe ie klua tempat ie. Lalu Ie meludoh mate u'ang bute dan meletak tanganNye atasnye dan betanye : "sudehkah ikau tengok sesuatu" ? ²⁴U'ang itu menengok ke luan, lalu bekate : "Aku menengok u'ang, sebob tengok mike jalan-jalan, tetapi ampak sepe'ti pohon-pohon. ²⁵Yesus meletak lagi tanganNye pada mate u'ang itu, make u'ang itu sungguh-sungguh nengok dan elah senang, sehingge ie opat nengok semue jelas. ²⁶Seudoh itu Yesus menyu'uh ie boleh deka' tempat ie dan bekate : "tak usah masuk tempat ike !" ²⁷Kemudian Yesus bese'ta muit-muitNye behongkot ke tempat-tempat di sekita' Kaisarea Filipi. Di tengah jolon Ia bertanye kepede mui't-mui'tNye, kata : "Kate u'ang, siapekah Aku ini ?" ²⁸Jowob mike ade yang mangatekan : Yohanes Pembaptis, ade pula yang mengatekan : Elia, ade pule yang mengatekan seu'ang dahi para nabi". ²⁹Ie betanye kepede mike : "Tetapi ape kate ikau, siapekah Aku ike"? . Maka jowob Petrus : "Ikae adelah Mesias !". ³⁰Lalu Yesus melahang mike dengen ke'as sapaye jongon membehitaukan kepede siape pun tentang Die. ³¹Kemudian mulailah Yesus mengajarkan kepede mike, bahwa budak manusie harus menanggung onyok pendehitean dan ditolak oleh tue-tue, imam-imam kepale dan ahli-ahli Taurat, lalu dibunuh dan bongkit seudah tige ha'i. ³²Hal ike dikatekanNye dengen te'us tehang. Tetapi Petrus manaek Yesus ke tepi dan menengo' Ie. ³³Make berpalinglah Yesus dan sambil menengo muit-muitNye. Ia memahahi Petrus, kateNye : "Enyahlah Iblis, sebob ikau ukon memikekan ape yang dipikekan Allah melainkan ape yang dipikekan manusie". ³⁴Lalu Yesus meny'e'u u'ang onyok dan mu'it-mu'itNye lalu be'cakap kepede mike : "setiap u'ang yang nak ngekot Aku, ie ha'us menyangkal di'i ie, memikul salibnye dan mengekot Aku. ³⁵Keena siape yang ndak tolong nyawe ie, ie akan ilang nyawenye ; tetapi bahang siape ilang nyawe keena Aku dan Injil, ie akan menyelamatkannye. ³⁶Ape guna seu'ang punye semue dekat dunia ike, tetapi ie ilang nyawe. ³⁷Keena apekah yang apet dibe sebagai ganti nyawe ie ?" ³⁸Sebob ba'ang siape malu keena Aku dan cakap Aku tengah-tengah angkatan yang ide setie dan bedose ike, Anak Manusiie pun akan malu ngaku u'ang tu apabila iye dotong kelak kemuliaan Bapak Ie, diikot malaikat-malaikat kudus".

Chapter 9

¹Kate Die pade mike: “Aku be’cakup kepada die, sesungguhnya anta’e u’ang yang ade kat sike ade yang tak nak mati sebelum mike nengok bahwe Kerajaan Allah nak otong dengan kuase.” ²Enam ha’i sesudah Yesus membawak Petrus, Yakobus, dan Yohanes be’same mike Die nak naek ke sebuah bukit yang tinggi. Dekat sane mike sendi’i aje. Lalu Yesus beubah-ubah dekat depan mike, ³dan pakai Die puteh bedelau-delau. ide ade seo’ang pon yang opot memakai pakaian baju sepeti ike. ⁴Make nampaklah kepada mike Elia be’same dengan Muse, keduenye nak becakup dengan Yesus. ⁵Petrus bekate kepada Yesus: “Gu’u, betape senangnye kamek dekat sike. Baeklah kamek nak buat pondok, satu untok Awak, satu untok Muse, dan satu untok Elia.” ⁶Die bekate gike, sebob ide tau ape yang ha’us dikate die, ke’ene mike sangat takut. ⁷Make datonglah awan nyelubong mike dan da’i dolom awan dengalah suare: “Ikelah Anak yang Awak kasihi, dengalah Die.” ⁸Dan tibe-tibe waktu mike menengok sekeliling mike, mike ide menengok seu’ang pon lagi bersame mike, cume Yesus sendi’i. ⁹Pade waktu mike tu’on da’i bukit itu, Yesus bepesan kepada mike, supaye mike tak usah kalian ceritakan kepada siapa-siapa yang telah mike tenggo itu, sebelum Anak Manusié bongkit da’i anta’e u’ang mati. ¹⁰Mike menangkap kaba tadi sambel mempe’soalkan di anta’e mike ape yang dimaksud dengan “Bongkit da’i ante’e u’ang mati”. ¹¹Lalu mike be’tanye kepada-Nye: “Mengape ahli-ahli Taurat be’kate, bahwa mengape Elia ha’us sampai dulu?” ¹²Jawab Yesus: “emang Elia ha’us sampai dulu dan memulihkan segale sesuatu. Hanye, bagaimane dengan yang ade te’tulis mengenai Anak Manusié, bahwe Die akan onyok mende’ite dan di cacimaki? ¹³Tetapi Aku be’kate kepada ikau: memang Elia udeh ampai tetapi u’ang-u’ang itu mempe’lakukan Die sesuke-suke mike saje, sesuai dengan ape yang sudah ditetapkan tentang die.” ¹⁴Ketike Yesus, Petrus, Yakobus dan Yohanes balek pade budak-budak laen, mike menengok u’ang onyok menge’umini budak-budak itu, dan bebe’ape alhi Taurat endak mempe’soalkan sesuatu dengan mike. ¹⁵Pade waktu u’ang onyok ike menengok Yesus, tekejutlah mike semue dan cepat meyambut Die. ¹⁶Lalu Yesus betanye kepada mike: “Ape yang ikau pe’soalkan dengan mike?” ¹⁷Kate u’ang da’i u’ang onyok ike: “Gu’u, anakku ike kubawak kepada Dikau, ke’ene die kemasuk ba’ang alus yang membisukan die. ¹⁸Dan setiap kali ba’ang alus mengantam die, ba’ang alus mencampakkan die ke tanah, lalu mulot die berboe, gigi bebunyi, dan badan die tegang. Aku udeh mintak kepada budak-budak likau, supaye mike mengusir ba’ang alus ike. Tetapi mike ide opot.” ¹⁹Make kate Yesus kepada mike: “Hai ikau kelompok yang ide pe’caye, ide bebe’ape lame lagi Aku ha’us tinggel di anta’e ikau? Bebe’ape lame lagi Aku saba terhadap dikau? Bawaklah budak ike keseke!” ²⁰Lalu mike membawanye kepada Nye. Waktu ba’ang alus itu menengok Yesus, dan budak itu digoncang-goncangnye, te’campak ke tanah bergolong-golong sehingge mulutnye bebuih. ²¹Lalu Yesus betanye kepada pak budak itu: “Be’ape lame ia saket macam tu?” Jawabnye: “sejak kecil. ²²Dan selalu ba’ang alus itu mena’ek die ke dolom api itu atau ke dolom ae untok membunuh die. Sebob itu jike Ikau opot bebuot sesuatu, tolonglah kamek dan kasihanilah kamek”. ²³awab Yesus: “cakap ikau: jike Engkau bise? ide ade yang tak mungkin bogi u’ang yang pe’caye!” ²⁴Sege’e pak budak itu memekek: “Aku pecaye. Tolonglah aku yang tak pecaye ni!” ²⁵Ketike Yesus menengok u’ang onyok dotong bekumpul, Ie menegok ba’ang alus itu dengan ke’as, kate Die: “oi ikau ba’ang alus yang membuat u’ang menjodi bisu dan pekak, Aku menyu’uh ikau, kelualah da’i pade budak ini dan tak usah ikau balek lagi pade die!” ²⁶Lalu keluallah ba’ang alus itu sambel memekek dan mengguncang-guncang budak itu dengan kuat. Nampaknye budak itu macam u’ang mati, sehingga onyok u’ang becakup: “budak itu dah mati.” ²⁷Tetapi Yesus menangkap tangan budak itu dan membangunkan die, lalu budak itu bangun sendi’i. ²⁸Ketike Yesus udeh ampai di ‘umah, dan murid-muridNye sendi’i dengan Die, betanye pulak mike: “Mengape kami tak opot mengusir ba’ang alus itu?” ²⁹Jawab Die kepada mike: “Macam ike tak opot di usir kecuali dengan doa”. ³⁰Yesus dan murid-murid Die pegi da’i sane dan lewat Galilea, dan Yesus ide nak hal ike ditaui u’ang; ³¹Sebob Die ndak mengaja budak-budak Die. Yesus be’kate kepada mike: “Anak manusié akan diseahkan kedolom tangan manusié, dan mike nak buno Die, dan tige ha’i sesudah Yesus dibuno Ie akan bangun.” ³²mike ide ngeti kate itu, namun segen nanye kepada-Nye. ³³Kemudian tibelah Yesus dan murid-murid-Nye di Kaparnaum. Ketike Yesus sampai di umah, Ie betanye kepada murid-murid-Nye: “Ape yang nak dikau pecakapkan di tengah jolon?” ³⁴tetapi mike diem, sebob di tengah jolon tadi mike betengka siapa yang tebesa si anta’e mike. ³⁵Lalu Yesus dudok dan memanggél kedue belas murid ike. Kate-Nye kepada mike: “Jike seu’ang nak jadi yang petame, endaklah ie jadi yang pengabes da’i semuanya dan pelayan dari semuanya. ³⁶Make Yesus mengambek budak kecil dan meletak dekat tengah-tengah mike, kemudian Ie memelok budak ike dan bekate kepada mike; ³⁷“Baang siapa sambut budak sepeti ike dalam name-Ku, ie ike sambut Aku. Dan baang siapa sambut Aku, bukan Aku yang disambut die, tetapi Die yang mengutus Aku.” ³⁸Kate Yohanes kepada Yesus: “Gu’u, kamek negok seu’ang yang bukan pengekot kite mengusi’ setan demi name Dikau, lalu kamek la’ang u’ang ike, ke’ene u’ang ike bukan pengekot kite. ³⁹Tetapi kate Yesus: “jangan dikau la’ang die! Sebeb ide seu’ang pon mengedekan mujizat demi name-Ku, opot seketike ike

jugek mencaci Aku.⁴⁰Baang siape ide melawan kite die adelah kawankite. ⁴¹Aku bekate kepade dikau: sesungguhnya baangsiape membei dikau secangke aer oleh ke'ene mike pengikot Kristus, die ide akan kehilangan upahye.”⁴²Ba'ang siape menyebabkan salah satu da'i budak kecil yang pe'caye ini, lebih baik baginye hike sebuah botu kilangan diikatkan pede tengkoknye lalu dibuang ke dolom laot. ⁴³Dan jika tangan dikau menyabahkan engkau, ke'atlah lebih baik dengan utuh kedue tangan dikau dibuang ke dolom nerake, ke dolom api yang tak padam. ⁴⁴[Di tempat itu ulatnya tak akan mati, dan api die tak podom-podom].⁴⁵Dan jike kaki dikau menyabahkan engkau, ke'atlah sebob lebih baik engkau masok ke dolom idop dengan pencang da'i pede dengan utuh kedue kaki dikau dicampakkan ke dolom ne'ake; ⁴⁶[ditempat itu ulat Die mati, dan api die tak akan podom].⁴⁷Dan jike mate dikau menyebabkan engkau, cungkellah, ke'ene lebih baik engkau masok kedolom Kerajejan Allah dengan be'mate sepeng da'i pade dengan bemate due dicampakan ke dolom nerake, ⁴⁸dima'e ulat-ulat bongkoi ide mati dan api ide podom.⁴⁹Ke'ena sitiap u'ang akan di Go'om dengan api. ⁵⁰Go'om memang baik, tetapi jike go'om tak be'ase dengan ape mike memasinkan die? Endaklah mike selalu mempunyai go'om dolom di'i mike dan selalu idop bedomoi seu'ang dengen yang laen.”

Chapter 10

¹Da'i sane Yesus bekayuh ke dae'ah Yudea dan dae'ah sebeang sungai Yordan dan di sane u'ang onyok mengumpul Die, dan sepeti biase le mengaja mike poie. ²Make datanglah u'ang Farisi, dan untuk mencobe Yesus mike betanye kepede-Nye: "Apeke seu'ang laki opot mence'ai bininye?" ³Tetapi jawab-Nye kepede mike: "Ape pe'intah Musa kepede dikau?" ⁴Jawab mike: "Musa membei izin mence'ainye dengan membuat suatu ce'ai." ⁵Lalu kate Yesus kepede mike: "Justru ke'ene ketega'an ati dikau untuk dikau. ⁶sebob pade awal dunie, Allah menjedikan mike jantan dan betine, ⁷sebob itu jantan menyinggelkan Bapaknye dan maknye dan besatu dengan bininye, ⁸Sehingge keduenye menjedi satu dageng. Gekekalah mike bukan lagi dua, melaenkan satu. ⁹ke'ene itu ape yang elah dipesatukan Allah, ide boleh dicelaikan manusie." ¹⁰ketike mike sudeh diumah, murid-murid ike betanye pole kepede Yesus tentang hal itu. ¹¹Lalu kate-Nye kepede mike: "baangsiape mence'ai biniye lalu kawen dengan betine laen, le idop dolom pezinahan tehedep beninye itu. ¹²Dan jike bini mence'aikan suami die dan kawen dengan jantan laen, die bebuot bezinah. ¹³Lalu u'ang membawe budak-budak kecil kepede Yesus, supaya le menjamah mike; akan tetapi murid-murid-Nya mema'ahi u'ang-u'ang itu. ¹⁴Ketika Yesus meneok hal itu, le ma'ah dan be'cakap kepede mike: "Bialah budak-budak otong kepede-Ku, tak usahlah mike mencegah-cegah mike, sebab u'ang-u'ang itulah yang ponye kerajaan Allah. ¹⁵Aku becakap kepademu: Sesungguhnya bo'ongsiape ide menyambut kerajaan Allah sepeti seu'ang budak kecil, ie ide opot masok ke dolomnye." ¹⁶Lalu Die memelok budak-budak itu dan sambil meletakkan tangan-Nya atas mike le membe'kati mike. ¹⁷Pade waktu Yesus pegi untuk melanjutkan pe'jolonan-Nye, dotong seu'ang belompat-lompat menjumpai Die dan sambel be'sujud di depan-Nya lalu betanye: "Gu'u yang boek, ape yang ha'us ako buot untuk menopot idop yang selame-lamenye?" ¹⁸Jawab Yesus: "ngape engkau kate Aku baik? ide seu'ang pun yang baik selain da'i pede Allah saye. ¹⁹Engkau tentu tau segale pe'intah Allah: tak boleh membunuh tak boleh bezinah, tak boleh mencu'i tak boleh mengucap saksi dusta, tak boleh mengu'ai hak u'ang, hendak engkau balaku sopan kepede pak dan mak dikao!" ²⁰Lalu kate u'ang itu kepede-Nye: "Gu'u, sejak aku masih muda semue itu dah aku buot." ²¹Tetapi Yesus meneok die dan menaroh kasian kepede die, dan becakap kepadenye: "Hanya satu aje yang ku'ang sama dikau: pegilah, joallah semue ha'te dikau dan bagilah semue itu pade u'ang-u'ang susah, make dikau akan beoleh ha'te di sorga, lalu datanglah kema'i dan ikotlah Aku." ²²Mendenga cakap itu die menjadi kacewe, lalu pegi dengan sedih, sebob onyok ha'te die. ²³Lalu Yesus meneok murid-muridnye sakitar Die dan becakap kepede mike: "betape susahnye u'ang yang beduit masuk kedolom Kerajaan Allah." ²⁴murid-muridNye tekejut mendenga cakap-Nye itu, tetapi Yesus menyambung lagi: Anak-anak-Ku, betape susahnye masok ke dolom Kerajaan Allah. ²⁵Lebih senang seeko unta masok ke lobang ja'um da'i pade seu'ang kaye masuk ke dolom Kerajaan Allah. ²⁶mike makin 'amai dan becakap seu'ang kepede seu'ang: "Jika begitu, siape yang nak selamat?" ²⁷Yesus meneok mike dan becakap: "bagi manusie hal itu tak mungkin, tetapi bukan demikian bagi Allah. Sebab semuenye mungkin bagi Allah." ²⁸Bekaelah Petrus kepede Yesus: "kamek ike elah menyinggelkan segale sesuatu dan mengekot Engkau!" ²⁹Jawab Yesus Aku becakap kapade dikau: "sesungguhnye setiap u'ang yang ke'ene Aku dan ke'ene Injil menyinggelkan umahnye seda'e jantan dan seda'e betine maknye dan bapaknye, budak-budak dan kebonnye. ³⁰u'ang itu seka'ang pade mase ike juge akan mene'ime balek seatos kali lipat, 'umah seda'e jantan seda'e betine, mak, budak dan kebon, sekali pon dise'tai pende'itaan, dan pade zaman yang akan datang le akan meneime idop yang kekal. ³¹Tetapi onyok u'ang yang petame akan menjadi yang pengabes dan yang pengabes akan jedi yang pe'tame!" ³²Yesus dan murid-murid-Nye sedang dolom penjelasan ke Yerusalem dan Yesus bejelen di luan murid-murid me'ase cemas dan juge u'ang-u'ang yang mengekot da'i belakang me'ase takok. Sekali lagi Yesus meny'e'u kedue belas murid-Nye dan le mulai mengatekan kepede mike ape yang akan tejedi atas di'i-Nye. ³³Kate-Nye: "Keneng kite pegi ke Yerusalem dan Anak Manusiie akan diseakan kepede iman-iman kepale dan ahli Taurat, dan mike akan menjatohkan Die hukuman mati. Dan mike akan meny'eahkan die kepede bangse-bangse yang ide mengenal Allah, ³⁴dan le akan diejek-ejek, diludahi, disikse dan di buno, dan sesudah tige ha'i le akan bangon." ³⁵Lalu Yakobus dan Yohanes, budak-budak Zebedeus, ngempet Yesus dan be'kate kepede-Nye: "Gu'u, kamek endak supaya Engkau mengabulkan sesuatu pe'mintaan kamek." ³⁶Jawab-Nye kepede mike: "Ape yang dikau ondak Aku pebuot bogi dikau?" ³⁷Lalu kate mike: "Pe'kenankanlah kamek dudok dolom kemuliaan Dikau kelak, yang seu'ang disebelah kanan Dikau dan seu'ang lagi disebelah kiri Dikau." ³⁸Tetapi kate Yesus kepede mike: "dikau ide tau ape yang dikau minte. Opotkah dikau minom cangke yang ha'os kuminom dan dibaptis dengan baptisan yang haros Kuterima." ³⁹Jawab mike: "kamek opot" Yesus bekate kepede mike: "Ape dikau nak minom cangko yang Ak minom dan akan dibaptiskan dengan baptisan yang kuterime. ⁴⁰Tetapi mengene dudok disebelah kanan-Ku dan disebelah kiri-Ku, Aku ide beh'ak memberikannye. Itu akan dibeikan kepede u'ang-u'ang bagi saipe itu elah disediekan." ⁴¹mendenga itu kesepulo murid ma'ah kepede Yakobus dan Yohanes. ⁴²Lalu Yesus memanggel mike

lalu berkate: “dikau tau, bahwe mike yang disebot pemerintah bangse-bangse meme’intah rakyatnye dengan tangan besi, dan pembesa-pembesanye menjelenkan kuasenyne dengan ke’as atas mike.⁴³ idelah gike dianta’e dikau ba’ang siape yang nak menjodi besa dianta’e ikau, endaklan Ie menjodi ambe ikau. ⁴⁴Dan ba’ang siape yang nak jodi tekemuke dianta’e ikau, endaklah Ie menjodi hambe untok semuenye. ⁴⁵Ke’ene Anak Manusie juge dotong ukon untok dilayani melaenkan untok melayani dan untok membeikan nyawe-Nye menjodi tebusan bogi onyok u’ang.⁴⁶ Lalu tibelah Yesus dan murid-muridNye di Yerikho. Dan ketike Yesus kelua da’i Yerikho, be’same-same murid-muridNye dan u’ang onyok , ade seu’ang pengemis yang bute, bename Bartimeus budak Timeus dudok di tepi jolon. ⁴⁷Ketike didenganye bahwe itu Yesus u’ang Nazaret mulailah Ia be’kate: “Yesus, Anak Daud, sihanilah Aku?” ⁴⁸onyok u’ang menegoknye supaye diom, namun semakin ke’as ia mekek: Anak Daud, sihanilah aku!”⁴⁹ lalu Yesus be’henti dan bekate: “se’ulah die!” mike se’u u’ang bute itu dan bekate kepade-nye: “kuatkanlah ati ikau, bedililah, Ie se’u engkau.” ⁵⁰Lalu Ie lepaskan jubahnye, Ie sege’a bedi’i dan pegi menopotkan Yesus. ⁵¹Tanye Yesus kepadenyne: “Ape yang kau endak supaye Aku bebuot bogi ikau?” jawab u’ang bute itu: “Rabuni, supaye aku bise menegok!” ⁵²Lalu kate Yesus kepadenyne: “Pegilah, iman ikau udeh menyelamatkan engkau!” Pade saat itu juge menegolah Ie lalu Ie mengikoti Yesus dolom pejolongan-Nye.”

Chapter 11

¹Ketike Yesus dan murid-muridNye elah dekot Yerusalem, dekot Betfage dan Batania yang te'tarok di bukit Zaitun, Yesus menyu'oh due u'ang murid-Nye. ²dengen pesan: "pegilah ke kampung ade di luan itu. Pada waktu dikau masok ke situ, ikau akan cepta menemukan seeko keledai muda te'ikat yang belom pe'nah dinaikki u'ang, lepaskan keledai dan bawalah kekian. ³dan jike ade u'ang memadah kepede dikau: mengape dikau lakukan itu, jowoblah: Tuhan memelukannye. Ia akan sege'e memolangkannye ke sike." ⁴Mike pun pegi, dan menemukan seeko keledai mude te'ikat di luan pintu di lua, di pingge jolon lalu melepaskannye. ⁵Dan bebe'ape u'ang yang ade di sane becakap kepede mike: "Ape maksudnye dikau melepaskan keledai itu?" ⁶Lalo mike menjawab sepeti yang sudeh dicakapkan Yesus, make u'ang-u'ang itu membiakan mike. ⁷lalu mike memawe keledai itu kepede Yesus, dan melapisi dengan baju mike, habes itu Yesus naek ke atasnye. ⁸lalu mike memawe keledai itu kepede Yesus, dan melapisi dengan baju mike, habes itu Yesus naek ke atasnye. ⁹Onyok u'ang membantangkan kainnye di jolon, ade pule yang menyeba'kan 'anting-'anting ijaui yang mike ambek da'i kebon. ¹⁰U'ang-uang yang bejolon di luan dan mike yang ikot da'i belakang mekek: "Hosana! Dibe'katilah Die yang ampai dolom name Tuhan, ¹¹dibe'katilah kerajaan yang ampai, Kerajaan pak kite Daud, Hosana ditempat yang maha tinggi!" ¹²Sesampainye di Yerusalem ie masokke Bait Allah. Di sane Ia meneongok-nengok semuene, tetapi sebob ha'i sudeh kelam bulu Ia kelua ke Betania besame dengan kedue belas murid-Nye. ¹³Keesokan ha'inye Yesus dan kedue murid-Nye pegi dari Betania, Yesus me'ase lapa. ¹⁴Dan da'i jaoh Ia menengok botong ara yang sudeh bedaon. Ie mendekatinye untok menegok kalau-kalau Ie meopot ape-ape pade botong itu. Tetapi waktu Ie tibe disane Ie ide meopot ape-ape selaen daon-daon saje, sebob memang bukan musim bueh ara. ¹⁵Make katenye kepede botong itu: "tak useh lagi seu'ang pun makan buehmu selame-lamenye!" dan murid-muridNye pun mendengarnye. ¹⁶Kemudian sampailah Yesus dan murid-murid Die di Yerusalem. Waktu Yesus masok Bait Allah, muleilah Ie mengusir u'ang-u'ang yang be'jualan beli di halaman Bait Allah, meje-meje penuka' duit dan tempat duduk penjual me'pati dibalekkan Die, ¹⁷Dan ide dibolehkan Die ade ba'ang yang lewat halaman Bait Allah. ¹⁸Lalu Ie mengaja' mike, kate Die: "Bukankah sudah ditulis: 'umah-Ku akan disebut umah doa, bogi semue bangse? Tapi mike elah membuat sa'ang pencu'!" ¹⁹Iman-iman kepale dan ahli-ahli Taurat mendenga hal itu, dan mike beusaha untok membunuh Die, sebob mike takut kepada-Nye, menengok selu'oh u'ang ramai heran akan pengaja'an Die. ²⁰Kelam bulu mike kelua lagi da'i kota. ²¹Pagi-pagi ha'i waktu Yesus dan murid-murid Die lalu, mike nengok kayu ara tadi udeh mati sampai ke aka-akanye. ²²Make te'ingat pula Petrus tentang ape yang udeh tejedi, lalu ie becakap kepede Yesus: "Gu'u, tengoklah pohon ara yang elah Kau kutuk itu udeh mati." ²³Jawab Yesus kepede mike: "Pe'cayalah kepede Allah! ²⁴Aku becakap pade bukit ini: pindalah dan tecampakla ke laot! Asal tak bimbang atinye, tetapi pe'caye, bahwe ape yang di cakap die itu akan te'jadi, maka hal itu akan tejedi bogi die." ²⁵sebob itu aku be'cakap pade dikau: ape saje yang mike minta dan doakan, pecayelah bahwe mike elah meneimenye, make hal itu akan di beikan kepede dikau. ²⁶Dan bile mike bedi'i untok bedoa, maafkanla dolo sekianye ade ba'ang sesuatu dolom ati dikau terhadap seseu'ang supaye juge Bapamu yang di sorga mengampuni kesalahan-kesalahan dikau." ²⁷[²⁸Tapi kalau mike tak mengampuni, make Bapamu yang di sorga juge tak akan mengampuni kesalahan-kesalahan dikau.] ²⁹Lalu Yesus dan murid-murid-Nye tibe pule di Yerusalem. Ketike Yesus bejolon di halaman Bait Allah, otonglah kepede-Nye imam-imam kepale, ahli-ahli Taurat dan tue-tue. ³⁰dan be'tanye kepede-Nye: "dengan kuase manekah Engkau malakokan hal-hal itu? Dan siapaekah yang membe'ikan kuase itu kepede-Mu, sehingga Engkau melakukan hal-hal itu?" ³¹Jawab Yesus kepede mike: "Aku endak tanye sepeng petanyean kepede mike. Be'ikan Aku jawabnye, make aku akan mengatekan kepademu dengan kuase manekah Aku babut hal-hal itu. ³²Baptisan Yohanes itu, da'i sorga atau da'i manusie? Be'ikanlah Aku jawabnye!" ³³Mike bercakap-cakap di anta'e mike, kate mike: "bila kite kate: da'i sorga Ie bakate kalau begitu mengapekah mike ide pacaye kepadenye? ³⁴Tetapi, masak kite becakap: da'i manusie!" sebob mike takut kepede u'ang onyok, ke'ene semue u'ang menganggap bahwe Yohanes betul-betul seu'ang nabi. ³⁵Lalu mike menjawab Yesus: "Kami ide tau" make kate Yesus kepede mike: Jike gike, Aku juge kepede mike: "Jike Aku juge ide mengatekan kepademu dengan kuase manekah Aku bebuat hal-hal itu."

Chapter 12

¹Lalu Yesus becakap kepede mike dolom pe'umpamaan: "adalah se'uang membuke kebon anggo dan menyacak paga kelilingnye. Ia menyangkol lubong tempat meme'as anggo dan membongan menare jage. Kelak ie sewekan kebon itu kepede pengolah-pengolah lalu ia pegi ke Negare laen. ²Dan ketike udeh tibe musimnye, ia menyu'uh seu'ang hambe kepede pengolah-pengolah itu untuk mene'ime sebgian da'i hasel kebon itu da'i mike. ³Tapi mike tangkap hambe itu dan memukulnye, lalu menyu'uh pegi dengan tangan kosong. ⁴Lalu iye menyu'uh pule seu'ang hambe laen kepede mike. U'ang ike mike pangkong ampai luke kepalenye dan mike pemalukan die. ⁵Lalu Ie menyu'uh seu'ang hamba laen lagi, dan u'ang ike mike bunoh. Dan onyok agi yang laen, ade mike pukol dan ade miko bunoh. ⁶Seka'ang tinggol hanye sepeng budaknye yang kekaseh. Ahenye Ie menyu'uh die kepede mike, katenye: Budakku akan mike takuti. ⁷Tapi pengolah-pengolah itu bekate seu'ang kepede yang laen: Iye adalah ahli ketu'un, ma'i kite bunoh die, make ketu'unan ike menjodi punye kite. ⁸mike menangkapnye dan membunuhnye lalu melempanye kelua kebon anggo itu. ⁹Seka'ang ape yang akan uwot oleh tuan kebon anggo itu? Ie endok otong dan membunuh pengolah-pengolah itu, mempecayokan u'ang laen manjage kebon anggo itu. Kepede o'ang-o'ang laen. ¹⁰Ide pe'enahkah ikau memboce nas ike: Botu yang di uwong oleh kuli-kuli bangunan elah jodi botu penju'u. ¹¹Hal itu tejadi da'i pihak Tuhan, suatu pebuotan ajaib dimate kite." ¹²Lalu mike be'usahe untuk menangkap Yesus, ke'ene mike tau, bahwe mikelah yang di maksodkan-Nye dengan pe'umpamean itu. Tetapi mike takut kepede u'ang onyok, jadi mike pegi dan mebiakan Die. ¹³Jadi selu'uh beberape u'ang Farisi dan Herodian kepede Yesus untok menjeot Die dengan suatu petanyean. ¹⁴U'ang-u'ang itu otong dan becakap kepede-Nye: "Gu'u, kamek tau, ikau adelah seu'ang yang juju, dan ikau ide takot ide menca'i muke, melaenkan dengan juju mengajo jolon Allah dengan segale kejuju'an. Apekah dibolehkan mambaya pojok kepede kaisa atau ide? Haoskah kami baya atau ide?" ¹⁵Tapi Yesus tau kemunafikan mike, lalu bekate kepede mike: "mengape ikau mencobe Aku? Bawelah ke i yan suatu dinar supaya ketengok!" ¹⁶lalu mike bawe. Make iye betanye kepede mike: "Gamba dan tolisan siapekah ike" Jawob mike: "Gamba dan tulislah kaisar." ¹⁷Lalu kate Yesus kepede mike: "Beikanlah kepede kaisar ape yang wajib ikau be'ikan kepede kaisar dan kepede Allah ape yang wajib ikau be'ikan kepede Allah." mike sangat he'an mendeng'a Die. ¹⁸Bebe'ape u'ang saduki otong pade Yesus, me'eka becakap, bahwe ide ade kebongkitan. Betanye pule mike kepede Die. ¹⁹"Gu'u, Musa nulis su'at pe'inta itu buat kite: Bile seu'ang, yang punye sauda'e jantan mati lalu meninggal se'uang bini tapi ide meniggelkan budak, seda'enyne ha'us kawin dengan bini die itu dan mebongkitkan ketu'unan bagi seda'enyne itu. ²⁰Ade tuju u'ang beseda'e. Yang pe'tame kawin dengan seu'ang betine dan mati dengan tak punya ketu'unan. ²¹Gike pule jantan ke due kawin dengan betine tadi dan mati tapi tak punya ketu'unan juge. Gike juge dengan yang ke tige. ²²Begitupun sete'usnya, ketujunye ide ninggelkan ketu'unan. Lalu ke tuju jantan tu mati, dan betine itupun mati. ²³Waktu a'i kebangkitan, bile mane mike bongkit, siapa yang menjodi jantan da'i betina tadi? Sebob ketujunye elah jodi bini die. ²⁴Jaweb Yesus kepede mike: "ikau sabah, justru ka'ena mike ide tau Kitab Suci maupun kuase Allah. ²⁵Sebob jike u'ang bongkit da'i anta'e u'ang mati, ide kawin dan ide dikawenkan tapi idop sama sepeti malaekat di su'ge. ²⁶Begitu juge u'ang-u'ang mati dibongkitkan, apekeh mike tak bace dolom kitab Musa, ce'ite tentong semak du'i, Ape kate Firman Allah kepadenye: Akulah Allah Abraham, Allah Ishak dan Allah Yakub. ²⁷Ie bukanlah Allah u'ang mati, melaenkan Allah u'ang idop. Mike betol-betol sabah!" ²⁸Lalu seu'ang ahli Taurat, dan u'ang-u'ang saduki yang mendenga Yesus besoa jawab dan tau, bahwe Yesus membe'i jawab yang tepat kepede mike itu, otong kepede-Nye dan betanye: "ukum manekah yang paling utame?" ²⁹Jaweb Yesus: "Ukum yang teutama iyelah: Denga'lah, hai o'ang Israel, Tuhan Allah kite, Tuhan itu esa. ³⁰Kasihlah Tuhan, Allahmu, dengan segenep atimu dan dengan segenep jiwemu dan dengan segenep akal budimu dan dengan segenep kekuatanmu. ³¹Dan ukum yang ke dua ielah: "Kasihilah sesamemu manusie sepeti di'imu sendi'i. Tak ade ukum laen yang paling utame da'i pade kedue ukum ini. ³²Becakap pula ahli Taurat itu kepede Yesus: "pas betul, Gu'u, betul kate Engkau, bahwe Die esa dan ide ade yang laen kecuali Die. ³³Memang mengaseh Die dengan segenep ati dan dengan segenep pemahaman dan dengan segenep kekuatan, dan juge mengase sesame kite sepeti di'i sendi'i adelah jo'uh lebih utame da'i pade semue ko'ban sembelihan." ³⁴Yesus neng'ok, betape pandainye jowob u'ang itu, dan Ie becakap kepadenye: Engkau tak jaoh da'i Kerajaan Allah!" Dan tak seu'angpun be'ani lagi bertanye sesuatu pade Yesus. ³⁵Pade suatu ha'i Yesus mengaja di Bait Allah, Ie becakap: "bagaimane ahli-ahli Taurat opot cakap, bahwe Mesias adelah budak Daud? ³⁶Daud sendi'i oleh pimpinan Roh Kudus becakap: Tuhan elah beFirman kepede tuanku: dudoklah disebelah kanan-Ku, sampai musuh-musuh dikau kuta'ok dibawah kaki Dikau. ³⁷Daud sendi'i menyebot Die tuannye, begaimane mungkin Ie budaknye u'ang onyok yang besa jumlahnya mendengarkan die dengan penuh minat. ³⁸Dolom pengajaan Yesus becakap: "Hati-hatilah tehedep ahli-ahli Taurat yang suke bejolon-jolon memakai jubah panjang dan suke meneime pengho'matan dipasa, ³⁹yang suke dudok di tempat te'luan di umah

ibadah dan ditempat terho'mat dolom pe'jamuan, ⁴⁰yang menelan umah jande-jande, sedang mike mengelabui mate u'ang dengan doa yang ponjong-ponjong mike ike pasti akan meneime hokoman yang lebe beot. ⁴¹Pade suatu ha'i Yesus menghadep peti pesembahan dan mempehatikan bagaimane onyok u'ang memasokan duit ke dolom peti itu. Onyok u'ang kaye membe'i jumlah yang sangat besa. ⁴²Lalu otonglah seu'ang jande yang susah dan le memasokkan due peser, yaitu sepeng duit. ⁴³Make dipanggel-Nye murid-muridnye dan becakap kepada mike: "Aku becakap kepada dikau, sesungguhnya jande susah ike membe'i yang lebeh onyok da'i pade semue u'ang yang memasokan duit kedolom peti pesembahaan. ⁴⁴Sebob mike semue membe'i da'i kelimpahannye. Tetapi jande ike membe'i da'i keku'angannye semue yang ade padenye, yaitu selu'u nafkahnye."

Chapter 13

¹Waktu Yesus kelua da'i Tempat Sembayang, seu'ang murid-Nya becakap kepa-de Nya: "Gu'u, tengok betape ke'asnya botu-botu itu dan besa'nya gedong-gedong itu!" ²Lalu Yesus becakap kepa-de die: "Dikau tengok gedong-gedong yang hebat ikin? Ide sepeng botu pon nak dibia'kan ta'ok ka atas botu yang laen, semuena nak di'obohkan."³Ketike Yesus dudok ka atas Buket Zaitun, semuke dengan Tempat Sembayang, Petrus, Yakobus, Yohanes dan Andreas be'tanye sendi'i kepa-de-Nya: ⁴"Becakap kepa-de kami, bile mase itu te'jedi, dan ape tande die, kalo semue itu nak sampei sudeh."⁵Make mulaelah Yesus becakap kepa-de mike: "Waspade supaye usah ade u'ang yang sesatkan ikau! ⁶Anyak u'ang nak dotong dengan pakai name Aku dan becakap: Akuleh Dia, dan mike nak sesatkan anyak u'ang."⁷Dan apebile ikau mendenge' de'u pe'ang atau kabe'-kabe' tentang pe'ang, usah ikau gelise. Semuanya itu ha'us te'sedia tapi itu belum udah. ⁸Sebeb bangse nak bengkit melawan bangse dan kerajaen melawan kerajaen. Nak jedi gempa bumi ka anyak tempat laen dan nak ade kebulo. Semue itu ba'u pemule de'ite jelang mase ba'u.⁹Tapi ikau ikin, jage-jage! Ikau nak dibowo kepa-de pemuke ugama dan ikau nak di pokol di 'umah sembayang dan dibowo ka muke penguase-penguase dan raje-raje ka'ene Aku, sebagei saxe untok mike.¹⁰Tapi Injil ha'us di be'itau dulu kepa-de semue bangse.¹¹Dan bile ikau die'et dan dise'ahkan, usah ikau isau nak ape yang ha'us ikau cakap, tapi cakaplah ape yang di be'ikan kepa-de ikau pade waktu itu juge, sebeb bukan ikau becakap-cakap, melaenkan Roh Kudus. ¹²Seu'ang seda'e nak menyee'akan seda'enyte untok di munoh, juge pak pade budanye. Dan buda-buda nak me'ontak pade u'ang tuenya dan nak memunoh mike.¹³Ikau nak dibenci semue u'ang ka'ene name Aku. Tapi u'ang yang betahan sampai pade te'akhe' mase iye nak selamat."¹⁴"Apebile ikau nengok Pembunoh jahat bedi'i di tempat yang ide sepatut – pa'a pembace endaklah nengok die – maka u'ang-u'ang di Yudea ha'us la'i di'i ka gunung. ¹⁵U'ang yang sedang di tempat peanginan di pabung 'umah usahlah iye tu'on dan masok untok ambek bende da'i 'umah, ¹⁶dan u'ang yang sedang di kebon usah balek untok ambek baju die.¹⁷Celake mak-mak yang sedang bunting atau yang be'i buda susu pade mase itu. ¹⁸Bedoa, supaye semue itu usah tejedi pade musim sejuk. ¹⁹Sebeb pade mase itu nak tejedi sikse sepe'ti yang blom pe'nah tejedi sejak awal dunie, yang diciptekan Allah, sampai seka'ang dan yang ide nak tejedi lagi. ²⁰Dan seki'anya Tuhan ide mempe'pendek waktunye, make da'i segale yang idop ide nak ade yang selamat; tetapi oleh ka'ene u'ang-u'ang pilehan yang lah dipileh-Nya, Tuhan mempe'pendek waktunye.²¹Pade waktu itu jike u'ang becakap kepa-de ikau: Tengok, Mesias ade deket ikin, atau: Tengok, Mesias ada deket itu, usah ikau pe'caye. ²²Sebeb Mesias-mesias palsu dan nabi-nabi palsu nak muncol dan mike nak buet tande-tande dan muzizat-muzizat dengan maksud, kalao mungkin, nyesatkan u'ang-u'ang pilehan. ²³Jage-jagelah ikau! Aku sudeh lebeh dahulu becakap semue ikin kepa-de ikau."²⁴"Tetapi pade mase itu, sesudeh sikse itu, matea'i nak jedi gelep dan bulen ide becahaye ²⁵dan bintang-bintang nak jatoh da'i langet, dan kuasa-kuasa langet nak goncang. ²⁶Pade waktu itu u'ang nak nengok Anak Manusie dotong dalem poun-poun dengan segale kuase dan kemulieen-Nya. ²⁷Dan pade waktu itu pon Iye nak menyu'o kelua meleikat-meleikat-Nya dan nak mengumpolkan u'ang-u'ang pilehan-Nya da'i keempat penju'oh bumi, da'i ujung bumi sampai ujung langet. ²⁸Ta'eklah pelaje'an da'i umpame tentang kayu ara. Apabila 'anting-'antingnya melembut dan mule betunas, ikau tau, bahwe musim panas udah deket. ²⁹Demikian juge, jike ikau tengok hal-hal itu te'jedi, taulah bahwe masenye udah hampir sampai, udah dekat ka depan pintu. ³⁰Aku nak cakap pade ikau: Sebetolnya pene'us ikin ide nak abis, sebelum semue itu te'jedi. ³¹Langet dan bumi nak lewat, tapi cakap-Ku ide nak be'ube. ³²Tetapi tentang ha'i atau waktu itu ide seu'angpon tau, meleikat-meleikat di sorga pon ide, dan Anak pun ide, hanye Apa' saje."³³Ati-ati dan bejage-jagelah! Sebeb ikau ide tau bile waktunya tibe. ³⁴Dan halnya same sepe'ti seu'ang yang bepe'gian, yang ninggelkan 'umahnya dan menyee'ahkan tanggong jawab kepa-de kuli-kulinye, maseng-maseng dengan tugasnya dan menyuguh penjage pintu supaye bejage-jage. ³⁵Ka'ene itu bejage-jagelah sebeb ikau ide tau bile mase tuan 'umah itu bale, hari nak petang, atau tengah malem, atau la'ut malem, atau pagi-pagi bute, ³⁶supaye kalau die tibe-tibe dotong usah die dopot ikau lagi tido'. ³⁷Ape yang Aku cakap dengan ikau, Aku be'i tau kepa-de semua u'ang: bejage-jagelah!"

Chapter 14

¹Saat ha'i raya Paskah dan Roti Ide Be'agi due ha'i lagi tibe. imem-imem kepale juge dan ahli-ahli Taurat buat jolon nak nangkap dan munoh Yesus, ²sebeb mike becakap: usah pade mase pesta, supaye ide ade u'ang begado ka rakyat. ³Waktu Yesus ka Betania, ka ruma Simon yang borok, dan lagi dudok maken, seu'ang betina dotong bawa balang be'isi minyek Narwastu yang mahel. Di pecah lehe' balang itu, dicocorlah minyek itu ka kepale Yesus. ⁴Ade u'ang yang ma'ah, seu'ang sama seu'ang becakap: "buat ape bo'os dengan minyek narwastu tu? ⁵Sebeb minyek ikin dopot di jual tige ratus dinar lebeh dan dopot dibe'i pade u'ang mesken." Lalu mike me'adang ka betina itu. ⁶Tapi Yesus becakap: "Bia'kan die. Ape pule ikau nyusa die? Die lah buat bae pade Aku. ⁷Ka'ene u'ang-u'ang mesken slalu ade pade ikau, dan ikau bise tolong mike, bila ikau suke, tapi Aku ide selalu dengan ikau. ⁸Die lah buat ape yang die dopot buat. Nyawe Aku lah di nyapu minye buat siapan Aku nak dikubo. ⁹Aku becakap pade ikau: Kamana Injil di be'itekan ka dunie, ape yang di buat ikin nak disebut juge untok di inget u'ang. ¹⁰Seu'ang pengekot Yesus name die Yudas Iskariot, sala seu'ang da'i kedue belas murid itu, pe'gi kepade imem-imem kepale dengan minat nak serah Yesus pade mike. ¹¹Mike senang 'ati mendenga' itu dan be'janji nak be'i upah padenya. Lalu iye cari mase yang baik untok nyerahkan Yesus. ¹²Ha'i pe'tama ha'i raya Roti Ide Be'agi, pade mase u'ang nyembele domba Paskah, pengekot Yesus becakap pade Yesus: "Kemane Ikau kehendak kami pegi untok siapkan Pesta Paskah untok Ikau? ¹³Lalu Yesus nyu'u due u'ang murid Die dengan pesen: "Pegi ka kote; ka sana ikau nak jumpa seu'ang bawe taka yang ade ae. Ikoti die ¹⁴bei tau pade u'ang 'umah yang dia singge: Pesan Gu'u: ka mana bilek buat Aku untok makan Paskah besame dengan mu'it-mu'it Aku? ¹⁵Kemudian u'ang itu nonjok bilek besa' ka atas, yang lah siap semuenya. Ka situlah ikau ha'us buat pesta Paskah untok kite! ¹⁶Kayola ke due mu'it itu dan waktu mike tibe ka kote, mike dopot semue yang di cakap Yesus kepade mike. Lalu mike mempe'siapkan Paskah. ¹⁷Malam ha'i, Yesus tiba besame ka due belas murid-murid Die. ¹⁸Waktu mike dudo makan, Yesus becakap: "Aku na cakap pade ingka, seu'ang da'i ikau nak se'ah Aku, yaitu iye yang makan same Aku. ¹⁹Make susa atilah mike dan seu'ang demi seu'ang becakap pade Die: "Bukan ambe Tuhan neh?" ²⁰Die bejawab: "U'ang itu salah seu'ang da'i ka due belas pengekot Yesus, iye yang celup 'oti ka dolom mangko yang same dengan Aku. ²¹Anak Manusie memang nak pe'gi same dengan yang ditules oleh Die, tapi celakelah u'ang yang ka'ene die Anak Manusie dise'ah. Bae die ide lahe. ²²Yesus sedang makan same pengekot Die, Yesus mengambe 'oti, besuko dan Yesus porak-porak dan membagi pade mike, lalu Yesus becakap: "Ambelah, ikinlah nyawe Aku." ²³Sesuda itu Die mengambe cangke, besuko kemudian membe'i itu pade mike, dan mike semue minum da'i cangke itu. ²⁴Dia bekate pade mike: Ikinlah da'a Aku, da'a pe'janjen, yang ditumpahkan buat u'ang anyak. ²⁵Aku bekate pade ikau: Aku ide nak minom lagi hasel poko anggu' sampai pade ha'i Aku minum itu, yaitu yang ba'u, dolom Ke'ajaan Allah." ²⁶Setela mike benyanyikan lagu, mike pe'gi ka bukit Zaitun. ²⁷Yesus becakap pade mike: "Ikau semue kelak nak goncang iman ikau. Sebeb ade te'tules: Aku nak pangkong penjage dan domba-domba itu akan bece'ai-be'ai. ²⁸Tapi lah Aku bangket, Aku nak lebeh dulu ka Galilea, baru ikau. ²⁹Petrus bekate pade Die: Bia'pun mike semue te'goncang imannya, tapi Aku ide. ³⁰Kate Yesus pade Dia: "Aku bekate pade ikau, pade ha'i ikin juge, malam ikin juge, sebelum ayam bekuko due kali, ikau lah nyangkal Aku tige kali. ³¹Tapi dengan lebih sunggoh-sunggoh Petrus becakap: "Sekalipon aku ha'us mati besame-same Ikau, aku ide nak nyangkal Ikau. Semue u'ang lain pon becakap begitu. ³²Lalu Yesus tibe dengan mu'it-mu'it Die ka tempat yang bename Getsemani. Kate Yesus pade mu'id-mu'id Die, dudok ka sike, selagi Aku na doa. ³³Dan Die bawe Petrus, Yakobus dan Yohanes same Die. Die sangat takot, ³⁴lalu Die bekata pade mike: "Ati Aku sedih amat, rase na mati. Tinggelah ka sini dan berawas-awaslah. ³⁵Dia enso ka depan diket, me'ebah nyawe ka tana dan bedoa supaya kalau dopot, waktu itu lewat dari pade Die. ³⁶Kate Die: Ya Abba, ya Apa', muse yang mustahil dengan Ikau, ambelah cangke ikin da'i Aku, tapi usahlah yang Aku keenda, melainkan yang Ikau keenda. ³⁷Abis itu Die dotong bale, dan bejumpe ketige mu'it Die sedang tido. Dia bekate pade Petrus: "Simon, sedang tidokah ikau? Idekah ikau sanggop bejage sejam saje? ³⁸Awas-awaslah dan be'doa, supaya ikau ide jatoh ka dalam cobaan: roh memang penurut tapi isi lemah." ³⁹Lalu Die pe'gi lagi dan ngucap doa yang same lagi. ⁴⁰Ketika Die bale pula, Dia bejumpe mike lagi tido, sebeb mate mike dah be'at dan mike tak tau na jawab ape pade Yesus. ⁴¹Kemudian Die bale untok ke tige kalinya dan becakap pade mike: "Tidolah keneng dan be'isti'ahat. Waktunya udah tibe, tenggo, Anak Manusia dise'ahkan ka tangan u'ang-u'ang be'dosa. ⁴²Bangunlah, ayo na bekayo. Dia yang na nyerahkan Aku lah dekat. ⁴³Waktu Yesus masi becakap, moncolah Yudas, seu'ang da'i kedue belas pengekot Yesus itu, besame-same die se'ombongan u'ang yang bawe pa'ang dan pentung, dipe'intah oleh imem-imem kepale, ahli-ahli Taurat dan tue-tue. ⁴⁴U'ang yang na se'ah Die, lah be'i tande pade mike: "U'ang yang nak aku cium, itulah Die, tangkaplah Die dan bawelah Die dengan selamat." ⁴⁵Dan waktu ia tibe ka situ ia maju ka depan jumpa Yesus dan bekate "Rabi," lalu mencium Die. ⁴⁶Make mike menangkap Die. ⁴⁷Seu'ang dari mike yang ade ka situ mengangkat pa'angnya, lalu

meneta pade kuli imem Besa hingge putus telinganya.⁴⁸ Yesus becakap pade mike: “Sangka ikau Aku ni u’ang jahat, maka ikau dotong dengan pa’ang dan pentung untok nangkap Aku? ⁴⁹Padehal setiap ha’i Aku ade ka tenga-tenga ikau mengaja’ ka Rumah Sembayang, dan ikau tak nangkap Aku. Tapi ha’uslah dibuat genap yang ditules ka Kitab Tuhan.” ⁵⁰Lalu semue mu’it itu tinggalkan Die dan mela’ikan di’i. ⁵¹Ade seu’ang bujang, waktu itu die hanya pakai sehelai sa’ung lenan buet tutup badan die, ikut Dia. Mike nak nangkap die, ⁵²tapi die melepaskan sa’ung die dan lompat dengan telanjeng. ⁵³Kemudian Yesus di bawe semuke pade imem Besa’. Lalu semue imem kepale, tue-tue dan ahli Taurat bekumpol ka situ. ⁵⁴Dan Petrus ikot Die dari jeuh, sampai ka dolom lapangan ‘umah imem Besa’, dan ka sana die dudok ka tenga penjage-penjage sambil be’uap kat api. ⁵⁵Imem-imem kepale, malah semue Mahkame Ugama menca’i sakse pade Yesus, supaye Die di ukom mati, tapi mike ide dopot. ⁵⁶Belubo u’ang bekate sakse palsu pade Die, tapi sakse itu ide suai dengan yang laen. ⁵⁷Lalu ade bebe’ape u’ang pula buat sakse lawan Die dengan buat tuduhan palsu ikin: ⁵⁸“Kami lah denga’ u’ang ikin bekate: Aku nak robohkan Rumah Sembayang yang di buat tangan manusie ikin, tapi dolom tige ha’i Aku nak bangun yang laen, yang bukan di bangun oleh manusie.” ⁵⁹Dolom hal ikin pon sakse-sakse mike ide same seu’ang dengan yang laen. ⁶⁰Make Imem Besa’ ka tenga-tenga sidang dan be’tanye pade Yesus, kate die: “Idekah Ikau be’i jawab atas tuduhan-tuduhan sakse-sakse ikin pade Ikau? ⁶¹Tapi Die diem saje tak jawab ape-ape. Imem Besa’ betanye pade Die sekali lagi, kata die: “Ape Ikau Mesias, Anak da’i Yang te’puji? ⁶²Jaweb Yesus: “Akulah Die, dan ikau nak nengok Anak Manusiie dudok ka sebale kanen Yang Mahe Kuase dan dotong ke tenga-tenga poon di langet.” ⁶³Make Imem Besa’ itu mengoyak baju die dan becakap: “Buat ape kite pe’lu sakse lagi? ⁶⁴Ikau lah denga’ Die nyumpa pade Allah. Ape pendopot ikau?” Lalu dengan suare besame mike mutuskan, bahwa Die ha’us di hukom mati. ⁶⁵Lalu mulaila bebe’apa u’ang meludah ka Die dan mengatup muke Die dan menombo Die sambil bekate pade Die: “Oi nabi, coba teba!” Penjage pon pangkong Die. ⁶⁶Pade mase itu Petrus masih ka bawah, ka lapangan. Lalu dotong seu’ang kuli betina Imem Besa’, ⁶⁷dan waktu betina itu menengok Petrus lagi beuap api, dia natap muke die, dan becakap: “Ikau juge slalu same-same dengan Yesus, u’ang Nazaret itu.” ⁶⁸Tapi die menyangkal dan becakap: “Ambe ide tau dan tak paham ape maksud ikau.” Lalu die pe’gi ka teras (saat itu be’kokolah ayam). ⁶⁹Waktu kuli betina itu tengok Petrus lagi, die becakap pade u’ang yang be’di’i ka situ: “U’ang ikin adelah sala seu’ang da’i mike. ⁷⁰Tapi Petrus menyangkal pula. Kemudian u’ang-u’ang yang ade ka situ becakap juge pade Petrus: “Ikau ikin pasti sala seu’ang da’i mike, ape lagi ikau u’ang Galilea!” ⁷¹Make mulaelah Petrus ngutuk dan be’sumpah: “Aku tak kenal u’ang yang ikau cakap ikin!” ⁷²Dan waktu itulah ayam bekokok ke due kalinya. Te’ingatla Petrus bahwe Yesus pe’na becakap padenya: “Sebelum ayam bekoko due kali, ikau lah menyangkal Aku tige kali.” Lalu die nanges dengan sedeh amat.

Chapter 15

¹Pagi bute imem-imem kepale besame tue-tue dan ahli-ahli Taurat dan semue Mahkamah Ugama lah bulet nietnya. Mike mengiket Yesus dan membawe-Nya dan menyerah-Nya pade Pilatus. ²Pilatus betanye pade-Nya: “Ikau ‘aje u’ang Yahudi? Jawab Yesus: “Ikau seu’ang da cakap itu.” ³Lalu imem-imem kepale be’i anyak tuduhan pade Die. ⁴Betanye pula Pilatus pade-Nya, kate die: “Kau tak na jawab? Tengoklah betape anyak u’ang nuduh Ikau!” ⁵Tapi Yesus tak jawab same skali, sampe Pilatus merasa he’an. ⁶Lah jadi kebiasaan untok melepas u’ang da’i penjare pada ha’i raya itu suai dengan pe’mintaan u’ang anyak. ⁷Pade waktu itu ade u’ang namanya Barabas sedang di penja’e besame be’apa u’ang me’ontak lainnya. Mike lah munoh u’ang waktu pembe’ontakan. ⁸Make dotonglah u’ang anyak dan minte keneng supaye kebiasaan itu di ikoti juge. ⁹Pilatus menjaweb mike dan betanye: “Ape ingka suke ambe lepaskan ‘aje u’ang Yahudi ikin?” ¹⁰Die memeng tau, bahwe imem-imem kepale lah nye’ahkan Yesus ka’ena ngingse. ¹¹Tapi imem-imem kepale ngasut u’ang anyak untok minta supaye Barabas lah yang di lepas untok mike. ¹²Sekali pula Pilatus bejawab dan betanye pade mike: “Kalu gitu, ape na aku buat pade u’ang yang ikau sebut ‘aje u’ang Yahudi ikin?” ¹³Mike mekek lagi, mike bekate: “Salebkan Die!” ¹⁴Becakap pula Pilatus pada mike: “Tapi buat jahat ape Die?” Tapi mike makin kuat mekek: “Salebkan Die!” ¹⁵Ka’ena Pilatus na nyenang u’ang yang belubo itu, ia lepas Barabas untok mike. Tapi Yesus di sikse ba’u dise’ahkan untok disaleb. ¹⁶Kemudian tentare-tentare bawe Yesus ka dalam estana, situ gedung pengadilan, dan menyuru semue tentara be’kumpul. ¹⁷Mike be’i pake baju kembang ungu pade Yesus, nganyam sebua lengkang du’i kemudian menarohnya ka atas kepale Yesus. ¹⁸Kemudian mike mulai be’i ho’mat pade Yesus dan bekate: “Salam, oi ‘aje u’ang Yahudi!” ¹⁹Mike pangkong kepale Yesus dengan boloh, dan meludah ka Die dan bel’utut nyembah Die. ²⁰Sesude mengolo-olo Die mike tanggalkan baju kembang ungu itu da’i Die dan mike pakaikan baju lagi pade Die. Kemudian Yesus di bawa ka lua supaye di saleb. ²¹Waktu itu lewat seu’ang bename Simon, u’ang Kirene, apak Aleksander dan Rufus, yang ba’u tibe da’i lua’ kote, mike paksa u’ang itu pikol saleb Yesus. ²²Mike bawa Yesus ka tempat yang bename Golgota, yang artine: Tempat letak Tengko’ak. ²³Lalu mike be’i anggo campo mur pade Dia, tapi Die nolak. ²⁴Kemudian mike menyalebkan Die, lalu mike bagi-bagi baju Die dengan buang undi untok nentukan bagian maseng-maseng. ²⁵Ha’i pukul sembilan waktu Yesus ka saleb. ²⁶Dan alesan ape Die di ukom disebut ka tulisan yang ditaroh ka atas: “Raje u’ang Yahudi”. ²⁷Besame dengan Yesus di saleb due u’ang penjahat, seu’ang sebale kanan dan seu’ang sebale ki’i Die. [²⁸Dengen ikin genapla yang di toles dolom buku Tuhan yang bunyinya: “Iye nak kena hitong same dengan u’ang-u’ang durake.”] ²⁹U’ang-u’ang yang lewat ka sana mengina Die, sambe geleng-geleng kepale mike dan becakap: “Oi Ikau yang na robokan Rumah Sembayang dan na bangun bale dalam tige ha’i, ³⁰tu’onlah da’i saleb itu dan slamatkan nyawe Ikau!” ³¹Demikian juge imem-imem kepale besame ahli Taurat mengolo-olo Die dianta’a mike dan becakap: “U’ang laen Die slamatkan, tapi nyawe Die sendi’i tak bise Iye slamatkan!” ³²Baelah Mesias, Raje Israel itu, tu’on da’i saleb itu, supaye kite nengok dan pe’caye.” Bahkan kedue u’ang yang ka saleb besame-same dengan Yesus mencela Die juge. ³³Pade jam due belas, gelep mengelilingi selu’u dae’a itu dan be’langsung sampai jam tige. ³⁴Dan pade jam tige mekeklah Yesus dengan sua’a yang kuat, “Eloi, Eloi, lama sabakhtani?”, yang bea’ti: Allah-ku, Allah-ku, mengape Ikau tinggelkan Aku? ³⁵Mendenga’ itu, bebe’ape u’ang yang bedi’i di situ be’kate: “Tengok, Iye mangil Elia.” ³⁶Make dotong seu’ang dengan bunge ke’ang, mencelupnya ka dolom anggo asem lalu mencocoknya pade sebatang boloh dan membe’i Yesus minum lalu bekate: “Baiklah kite tunggo dan nengok apabile Elia dotong menu’onkan Die.” ³⁷Lalu mekeklah Yesus dengan suara ke’as dan menye’ahkan nyawa-Nya. ³⁸Ketike itu taber Rumah Sembayang te’belah due da’i atas sampe bawe. ³⁹Waktu kepale tentare bedi’i semuke dengan Die nengok mati-Nya demikian, iye bekate: “Sunggoh u’ang ikin adelah Anak Allah!” ⁴⁰Ade juge bebe’ape betine yang nak nengok da’i jao, di anta’anya Maria Magdalena, Maria mak nye Yakobus Mude dan Yoses, se’ta Salome. ⁴¹Mike semue telah ikot Yesus dan melayani Die waktu Iye di Galilea. Dan ade juge di situ belubo betine laen yang telah dotong ka Yerusalem besame-same dengan Yesus. ⁴²Sementare itu ha’i dah mulai malem, ha’i itu pula ha’i jelang pe’siapien Sabat. ⁴³Ka’ena itu Yusuf, u’ang Arimatea, seu’ang anggota Majelis Besa’ yang te’kenal, yang juge nunggu-nunggu Ke’ajaan Allah, buat be’ani di’i die untok jumpa Pilatus dan minta mayat Yesus. ⁴⁴Pilatus he’an waktu denga’ bahwe Yesus dah mati. Make iye nyuruh kepale penjage dan betanye pade die apa Yesus dah mati. ⁴⁵Sesudah di denga’nya kete’angan kepale pasukan, ba’ulah iye be’i mayat itu pade Yusuf. ⁴⁶Juge beli kain sa’ong, kemudian die tu’unkan mayat Yesus da’i saleb dan bungkus dengan kaen sa’ong itu. Lalu iye memba’ingkan Die ka dalam kubo yang digali ka dalam buket betu. Kemudian die golekkan botu ka pintu kubo itu. ⁴⁷Maria Magdalena dan Maria mak Yoses nengok ka mana Yesus diba’engkan.

Chapter 16

¹Lah lewat ha'i Sabat, Maria Magdalena dan Maria maknya Yakobus, se'ta Salome beli 'empah-'empah untuk pe'gi ka kubo dan minyeki Yesus ²Dan pagi bute pade ha'i pe'tame minggu itu, setelah matea'i timbol, pe'gilah mike ka kubo. ³Mike becakap seu'ang dengan kawan laen: "Siapa yang akan menggolengkan botu itu buat kite da'i pintu kubo?" ⁴Tetapi ketike mike nengok da'i dekat, ampaklah, botu yang memang beso itu sude te'golek. ⁵Lalu mike masuk ka dalem kubo dan tanpa seu'ang mude yang pakai jubah putih dudok di sebale kanan. Mike pon sangat tekejot, ⁶tetapi bujang itu becakap pade mike: "Jengen takot! Ikau menca'i Yesus u'ang Nazaret yang disaleb itu. Ia lah idop. Ia tak ade kat sini. Tengok! Ikinlah tempat mike memba'ingken Die. ⁷Tetapi seka'ang pe'gilah, cakaplah pade mu'it-mu'it-Nya dan pade Petrus: Ia mendahului ikau ka Galilea; disane ikau nak nengok Die, sepe'ti yang sudeh dicakap-Nya pade ikau." ⁸Lalu mike kelua' dan la'i meninggalkan kubo itu, sebab mike sangat takot. Mike tak becakap ape-ape pade siapa pon juga karena takot. Dengan singkat mike sampaikan semue pesan itu pade Petrus dan kawan-kawannya. Sesude itu Yesus sendiri dengan pe'antara mu'it-mu'it-Nya membe'itau da'i timo' ke ba'at be'ite yang kudus dan tak dopot binase tentang keselamatan yang kekal itu. ⁹Waktu Yesus bangket pagi-pagi bute pade ha'i pe'tame minggu itu, Iye awal menunjukkan di'i kepada Maria Magdalena. Da'i padenya Yesus pe'nah menguse' tujo setan. ¹⁰Lalu betine itu pe'gi be'itahu pade mike yang selalu ikot Yesus, dan yang pade mase itu lagi bekabong dan menanges. ¹¹Tapi waktu mike mendega', bahwe Yesus idop dan dia lah lihat, mike tide pe'caye. ¹²Sesudah itu Die menunjokkan di'i dolom 'upa yang laen pade dua u'ang da'i mike waktu kedunya lagi bejelen kelua' kote. ¹³Lalu belek lah mike dan membe'i tahu kepada kawan-kawan laen, tapi pade mike pon kawan-kawan itu ide pe'caye. ¹⁴Akhe'nya Iye nunjok di'i pade kesebelas u'ang itu ketike mike lagi makan, dan Iye mencela mike ka'ena mike ide pecaye dan ati mike degil, ka'ene mike tak pe'caye pade u'ang-u'ang yang udah nengok Die sesude kebangkitan Die. ¹⁵Lalu ia becakap pade mike: "Pe'gilah ka selu'uh dunie, be'i tau Injil kepada selu'uh mahlok idop. ¹⁶Siapa yang pe'caye dan dibaptis akan selama, tapi siapa yang ide pe'caye nak di hukom. ¹⁷Tande -tande ikin nak besame u'ang-uang yang pe'caye: mike nak halau jen-jen demi name Aku, mike nak becakap dolom bahese-bahese yang ba'u bagi mike, ¹⁸Mike nak nangkap ula', dan sekalipon mike minom 'acun maut, mike ide nak dopot celake; mike nak mena'o tangan atas u'ang saket, dan u'ang itu akan bae." ¹⁹Sesudah Tuhan Yesus becakap demikian pade mike, naeklah Dia ka so'ga, lalu dudok ka sebale kanan Allah. ²⁰Mike pon pe'gi membe'i kaba' Injil ke selu'u pelosok, dan Tuhan tu'ut beke'ja dan menguatkan firman itu dengan tandetande yang besame Dia.

John

Chapter 1

¹Pade mule nye adelah Firman; Firman etok besame-same dengan Allah dan Firman etok adelah Allah. ²Iye pade mule nye besame-same dengan Allah. ³Segale suatu di jadi oleh die dan tanpe ide ade sutu yang lah jadi da'i segale yangp lah jadi. ⁴Dolom die ade idop dan idop etok adelah te'ang manusie. ⁵Te'ang etok becahaye ka dolom gelap etok ide menguase nye. ⁶Dotang la seu'ang yang di utos Allah, name iye Yohanes; ⁷Iye dotang macam sak'si untuk mem'bei sak'si da'i masala te'ang etok, supaye oleh die semue u'ang jadi pe'jaye. ⁸Iye bukan te'ang etok, tapi iye aros be'i sak'si masalah te'ang etok. ⁹Te'ang yang sesungguh iye, yang mene'ang tiap u'ang, sedeng dotang ke dolom dunie. ¹⁰Iye lah ade ka dolom dunie dan dunie di jadi oleh iye, tapi dunie ide kenal iye. ¹¹Iye dotang pade mike yang punye, tapi u'ang-u'ang yang punye iye etok ide terime nye. ¹²Tapi semue u'ang yang terime iye kuase supaye jadi budak-budak Allah, yaitu mike pecaye dolom name iye; ¹³U'ang-u'ang yang di lah kan bukan da'i dageng, bukan pule secare nyawe oleh kehen'dek seu'ang jantan, laen kan da'i Allah. ¹⁴Firman etok elah jadi manusie, dan iye ka antare kite, dan kite elah tengok mulia iye, yaitu kemuliaan yang di be'i kan pade iye sebagei budak tue pak, penoh kaseh karunie dan betol-betol. ¹⁵Yohanes be'i saksi pasal die dan bese'u, kate iye; "ikin lah die, yang aku maksod ketike aku bekate; kenian da'i pade aku aken dotang die yang lah bedulo aku, sebob die lah ade sebelum aku" ¹⁶Ka'ena da'i penoh iye kite semue lah nerime kuase karunia demi kaseh karunie; ¹⁷sebob hukom taurat di be'i kan oleh Musa, tapi kaseh karunie dan betol-betol dotang oleh Yesus Kristus. ¹⁸Ide seu'ang pon yang perna nampak Allah; tapi budak tunggal Allah yang ade ka pangko pak, die la yang nunjokkan. ¹⁹Dan ikin la sak'si Yohanes ketike u'ang Yahudi da'i Yerusalem mengutos berape imam dan u'ang-u'ang lewi kepada iye untuk betanye die: "siapa kah ikau?" ²⁰Iye ngaku dan ide beduste, kate iye: "aku bukan

Mesias.”²¹ Lalu mike betanye pade iye;”kalau gitu,siapa ikau? Elia?” dan iye jawab: ”ukan!” ikau kah nabi yang aken dotang?” dan iye jawab:”bukon!”²² Make kate mike pade iye: siapa kah ikau? sebob kamek haros membe’i jawab pade mike yang ngutos kamek. Ape kah kate ikau masala di’i ikau se’uang?”²³ Jowob iye:”Aku la sua’e u’ang yang bese’u-se’u ka lapang pase: Luros kan jolon Tuhan! Macam yang lah di capkap nabi Yesaya.”²⁴ Dan ka antar’e u’ang-u’ang yang di utos etok ade berape u’ang Farisi. ²⁵ Mike tanye pade iye,kate iye:” mengape ikau bukon Mesias, bukon Elia. Dan bukon nabi yang aken dotang?”²⁶ Yohanes jawab mike,kate iye: ”aku babtis dengan a’e; tapi ka tengah-tengah ikau bedi’i die ikau kenal, ²⁷Yaitu die, yang dotang kenian da’i paade aku.membuke tali kasot iye pon aku ide pantas.” ²⁸ Pasal etok jadi ka Betania yang ka sebe’ang sungai Yordan, ka mane Yohanes membaptis. ²⁹ Pade esok ha’i nye Yohanes nengok Yesus dotang pade iye dan iye dan bekate:”nengok la budak dombe Allah.yang hapos dose dunie. ³⁰ Iye la yang aku maksod ketike aku bekate: kenian da’i pade aku dotang seu’ang, yang lah bedolo aku ,sebob die lah ade sebelum aku. ³¹ Dan seu’ang pon mule-mule ide kenal die,tapi untok etok la aku dotang dan membaptis dengon a’i, supaye iye di nyate kan kepade israel.”³² Dan Yohanes membe’i sak’si, kate iye:” aku lah tengok roh teroda’i langit macam merpati.dan iye tinggel ka atas iye. ³³ Dan aku pon ide kenal-iyee, tapi die yang ngutos aku untok membaptis dengon a’ie,lah ber Firman pade aku: Jikela ikau tengok roh etok tu’un ka atas seu’ang dan tinggel ka atas iye, die la e’tok yang aken membatis dengon roh kudus. ³⁴ Dan aku la tengok iye dan membe’i sak’si:iye ikin la budak Allah. ³⁵ Pade esok ha’i iye Yohanes bedi’i ka situ pule dengon due u’ang budak buoh iye. ³⁶ Dan ketike iye tengok Yesus liwat, iye bekate:”tengok la budak dombe Allah!”³⁷ Kedue budak buoh e’tok mendenga ape yang di cakap iye etok,lalu mike pegi ngekot Yesus. ³⁸ Tapi Yesus nengok ke blokong,iye tengok, bohwo mike ngekot die lalu bekate pade mike:” Ape kah yang ikau ca’i?” kate mike pade-nye:” gu’u,kat manekah ikau tinggel?” ³⁹ Iye bekate pade mike:” yoklah dan ikau akan menenggok iye.” mike pon dotang dan tenggok kat mane iye tinggel, dan a’ri etok mike tinggel besame-same dengon iye: watu etok kire-kire pukol empat. ⁴⁰ Salah seu’ang da’i kedue nye yang mendenge pecakapan Yohanes lalu ngekot Yesus adelah Andreas saudae Simon petrus. ⁴¹ Andreas mule-mule bejumpe dengon Simon,saudae iye,bekate padenye:”kamek lah jumpe Mesias.” ⁴² Iye membawe nye pade Yesus,Yesus mandang iye dan bekate “ikau Simon,budak Yohanes,ikau akan dinamekan kefas.”⁴³ Pade esok kan a’rinye Yesus putoskan untok pegi ke Galilea. Iye jumpe dengon Filipus,dan bekate padenye:”ekotlah Aku!” ⁴⁴ Filipus etok berasal da’i Betsaida, kute Andreas dan petrus. ⁴⁵ Filipus jumpe dengon Natanael dan bekate padenye:”kameklah jumpe iye,yang di sebot oleh Musa dolom kitab taurat dan ole nabi,yaitu Yesus budak yusuf do’i Nazaret.”⁴⁶ Kate Natanael padenye:” mungkenkah suatu yang baik dotang da’i Nazaret?” ⁴⁷ Kate Filipus padenye:” yoklah dan nenggok lah!” Yesus nenggok Natanael dotang padenye.”lalu bekate psal iye.”tengok,ikin lah seu’ang israel sejati, ide ade kepalsuan kat dolomnye!” ⁴⁸ Kate Natanael padenye:”macam mane ikau kenal aku!”jawab Yesus padenye:”sebelum Filipus panggell ikau,akulah tenggokl ikau kat bawah po’on ara.”⁴⁹ Kate Natanael pade nye :”gu’u,ikau budak Allah,ikau raje u’ang israel. ⁵⁰ Yesus jawab katenye”karerene aku bekate pade ikau: aku tenggok ikau kat bawah po’on ara,maka ikau pecaye? ikau akan tenggok hal-hal yang lebeh besa da’i pade etok.” ⁵¹ Lalu kate Yesus pade nye:”Aku bekate pade ikau,sesunggoh nye ikau akan tenggok langet tebuke dan melekat-melekat Allah tu’un naek pade budak manusie.”

Chapter 2

¹ pade a'i ke tige ade peste nikh ka Kana yang ka Galilea, ka situ ade ma Yesus: ²Yesus dan budak bueh-Nye di jamu ka peste itu. ³Ketike mike kuang anggo, ma Yesus be'i tau pade Iye: "anggo mike abes." ⁴Yesus bekate: "nda apekah ikau pade Aku, ma? Mase aku belum ampai." ⁵Kate ma Yesus pade playen-playen-Nye: ape kate Iye pade ikau, buotlah itu!" ⁶ka situ ade enam taka yang la di sedia untok pembaso sui dengan adet uang Yahudi, maseng-maseng isi taka tu due kendi a'e ⁷Yesus becakap pade playen-layen itu: "iselah taka itu dengon aie." dan mike iseh dengan panuh taka itu. ⁸Kudion bekate Yesus pade mike: "eneng cidulah dan bawe la pade ketua peste itu." Make mike bawe pade ketua peste itu. ⁹Kenien ketue peste itu cicep a'e yang la jedi ae anggo itu-iye ide tau da'i mane anggo itu atong, tapi pelayan-playan yang cido a'e itu, tau-iye nyu'u pengantin jantan, ¹⁰dan becakap pade iye: "selalu uang sediakan anggo yang baik bedulo dan ude jenu minom, baulah yang kuang ole; tapi ikau na'o anggo yang ole ampai eneng." ¹¹Masale itu di buet Yesus ka Kana yang ka Galilea, barulah yang petame tande-tande Iye dan macam itu Iye la nujo kuase-Nye, dan ana bua-Nye pecaya kepade Iye. ¹²Kenian Yesus bekayo ka Kapernaum, same-same dengon ma Iye dan sauda'a-sauda'a-Nye dan ana buoh-nye, dan mike tinggel ka situ hanye bebeape a'i aje. ¹³Ketike a'i aye Kurban uang Yahudi la eket Yesus bekayo ka Yerusalem. ¹⁴Ka dalam umah Tuhan Iye jumpe penjual-penjual lembu-lembu kambeng dombe dan bu'ng mepoti, dan uang-uang tuka duwit dodo kasitu. ¹⁵Iye la buot cambo da'i tali kenian Yesus alau mike semue da'i um Tuhan juge kambeng dombe dan lembu mike semue." duwit mike di toko ka tana dan mije mike dibale iye. ¹⁶Iye bekate pade pejual-pejual bu'ung mepati: kompollah semu ikin la'ilah da'i ikin usa uma apa Aku mike buet uma tempat bejual." ¹⁷make sadalah ana buoh Iye, bawe ade tetoles: sayang pade uma Aku buot tembako hati Aku." ¹⁸U'ang-u'ang Yahudi lawan pade Yesus" kate mike" tande ape yang dapet ikau tojo pade kamek" make ikau beani betinda macam itu!" ¹⁹Yesus becakap pade mike: "Roboh uma Tuhan ikin" dan tempo tige a'i Aku na kase bedi'i bale." ²⁰U'ang Yahudi bekate pade Yesus: "empat puloh enam taon uang di'ikan uma Tuhan ikin dan ikau ala bagon dolom tige a'i ikin?" ²¹Tapi yang sebena iye uma Tuhan ikin iye adala iye soang. ²²kenian Iye la bungun da'i sela uang mati' ba'ula te kenang pade ana buoh Iye bawe hal tu la di cakap Yesus, dan mike pon caye jugela pade Buku Tuhan dan apa yang la di cakap Yesus. ²³sementa'e Iye ka Yerusalem masa hai aye Kurban, onyo u'ang caye dolom name Yesus, kaena mika da nengo tande-tande yang di buet Yesus. ²⁴Tapi Yesus su'ang ide caye di'i Iye pade mike, kaena iye da kenal mike semue, ²⁵dan ide pe'elu su'ang pon be'i sakse pade iye masala manise'e sebep iye mereti ape yang ade ka dolom ati manusiye.

Chapter 3

¹Ade seu'ang Farisi yang bename Nikodemus, seu'ang Pemimpin agame Yahudi ²iye dotang pade watu malam pade Yesus dan bekate:" Gu'u, kamek tau, bahwa ikau dotang sebagei Gu'u yang di utus Allah; sebob ide ade seu'ang yang dapet buot tande-tande yang ikau buwat etok, bile Allah ide bersame³Jawab Yesus, kate iye:" Aku bacakap pade ikau, sebetulnye jike seu'ang ide di lahekan balek, iye ide dapet neggok tempet Allah." ⁴Kate Nikodemus padenye:" macam mane mungkin seu'ang dilahekan, kalau iye lah tue? Dapet kan iye masok balek ke dolom perot maknye dan dilahekan agi ? ⁵kate Yesus : "Aku cakap pade ikau, sebetulnye jike seu'ang ide dilahekan da'i ae dan roh, iye ide dapet masok kat dolom tempat Allah. ⁶Ape yang dilahekan da'i dageng adalah dageng, dan ape yang di lahekan da'i roh, adalah roh.⁷Usahlah ikau he'an, ka'ena Aku bekate pade ikau : ikau harus dilahekan balek. ⁸Angen betiop kemane iye nda, dan ikau mendenge bunyinye, tapi ikau ide tau da'i mare iye dotang atau kemane iye na pegi ikinlah halnye denger tiap-tiap u'ang yang labe da'i roh.⁹Nikodemus menjawab, katenye:" macam mane mungkin hal etok tejadi ? ¹⁰Jowob Yesus. " ikau adalah pengaja israel, dan ikau di mengerti hal-hal etok ? ¹¹Aku bekate pade ikau, sebenarnya kamek bekate-kate pasal ape yang kamek tau dan kamek besaksi pasal ape yang kamek neggok, tapi ikau ide terima ape yang kamek be'i tau pade ikau.¹²ikau ide pecaye pade mase Aku bekate-kate dengon ikau pasal hal-hal duniewi, macam mane ikau akan pecaye, kalau aku bekate-kate dengon ikau hal sorgewi ? ¹³ide ade seu'ang pon yang lah naek kesorge, selaen da'i pade iye yang lah tu'un da'i sorge, yaitu budak manusie.¹⁴Dan same macam musa naekkan uladi lapang pase, macam itu juge budak manusie harus di naek kan, ¹⁵supaye setiap u'ang yang caye padenye berole idop yang selamenye. ¹⁶Karena betigu besakaseh Allah akan dunie ikin, singge iye lah membe'i budak nye yang tue, supaye semue u'ang yang pecaye padenye ide binase, malahan berole idop yang selame-lemenye. ¹⁷Sebob Allah mengi'em budaknye ke dolom dunie bukon untok menudoh dunie ka'ena Yesus la dunie ikin selamat. ¹⁸Ba'ang siape pecaye pade-nye,iye ide akan di hukum; ba'ang siape ide caye, iyelah berade kat bawah hukoman, sebob iye ide pecaye dolom name budak Tunggal Allah.¹⁹Dan ikinlah hukoman etok; te'ang lah dotang ka dolom dunie, tapi manusie lebeh suke yang gelep da'i pade te'ang ,sebob tingkelaku mike jahat. ²⁰Sebob ba'ang siape bebuot jahat, membenci te'ang dan ide dotang pade te'ang etok, supaye kelak die yang jahat etok ide nampak : ²¹tapi ba'ang siape buot yang betol, iye dotang pade re'ang, supaye jadi nampak, bahwa ape yang lah di buot dolom Allah."²²Kenian etok Yesus pegi dengon budak buohnye ketanah Yudea dan iye diam kat kiun besame-same mike dan baptis u'ang ²³Akan tapi Yohanes juge membaptis juge kat Alnon, dekat salim, sebob kat kiun onyok ae, dan u'ang-u'ang dotang kekiun untok di baptis, ²⁴sebob pade watu etok Yohanes belom dimasukkan ke dolom penjare²⁵Make timbollah pegadohan di antare anobuoh Yohanes dengon seu'ang Yahudi pasal penyucian. ²⁶Lalu mike dotang pade Yohanes dan bekote padenye:" gu'u, u'ang yang same dengon ikau ka sebe'ang sungai yordan dan yang pasal iye ikau lah membe'i ke saksi, iye bates juge dan semue u'ang pegi padenye."²⁷jawab Yohanes : " ide ade seu'ang pun yang dopot ambe sesuatu bagi di'inye, bile ide di be'i kan padenye da'i sorge. ²⁸ikau seu'ang dapet be'i sakse bohwo aku lah becakap Aku bukon Masias, tapi aku di su'u untok dulo da'i iye.²⁹Yang punye penggenten betine, iyelah pengganten jantan; tapi kawan pengganten jantan, yang be di'i deket iye dan yang mendenga, amat senang mendenge su'ae pengganten jantan etoklah yang ati aku senang make ati Aku senang amet. ³⁰Iye a'us maken besa, tapi aku haros maken kecil.³¹Siape yang dotang da'i atas adalah kat atas semuene; siape yang dotang da'i dunie, temasok pade bumi dan becakep-cakap dolom bahase Dunie siape yang dotang da'i sorge adalah kat atas semuene. ³²Iye membe'i ke saksi pasal ape yang di neggok dan yang di denge-nye, tapi ide seu'ang pun yang neime saksi-nye. ³³Siape yang ne'ima sakse-nye etok, iye ngaku, bohwo Allah adalah bena. ³⁴sebob sape yang su'u Allah, iyelah yang be'i tau Firman Allah, ka'ena Allah membe'i roh-nye dengon semue ³⁵Bapa sayang pade budak dan lah nyerah semue padenye. ³⁶Ba'ang siape pecaye pade budak iye dapet idop selame-lamenye tapi ba'ang siape ide patoh pade budak, iye ide akan neggok idop, malahan ukuman Allah tetap ade die."

Chapter 4

¹Ketike Tuhan Yesus tau, bawe u'ang-u'ang Farisi telah mendenga', bawe Ie memperoleh dan membaptis mu'id lebih onyok da'i pade Yohanes. ²Meskipun Yesus sendi'i ide membaptis, melainkan mu'id-mu'id-Nya. ³Ie pun meninggalkan Yudea dan balek agi ke Galilea. ⁴Ie ha'us melintas dae'ah Samaria. ⁵Maka sampailah Ie disebueh kota di Samaria, yang bernama Sikhar dekat tanah yang dibe'ikan Yakub dahulu pade budaknye Yusuf. ⁶Disitu terdopot perigi Yakub. Yesus sangat penat oleh perjolonan, ke'ena itu Ie duduk di tepi Perigi itu. Ha'i ki'e-ki'e pukul dua belas. ⁷Maka dotanglah se'oang betina Samaria hendak menimba ae'. Kata Yesus kepeade nye: "Be'ilah aku minum." ⁸sebob mu'id-mu'id Nye telah pe'gi ke kota membeli makanan. ⁹Maka cakap betina Samaria itu kepeade-Nya: "Masakon engkau, seu'ang Yahudi, minta minum pade ku, seu'ang Samaria?" (sebob u'ang-u'ang Yahudi idek be'kawan dengan u'ang Samaria). ¹⁰Jawab Yesus pade nye: "Jikalau engkau tau tentang ka'unia Allah dan siapekeh die yang be'kate ikau: be'ilah aku minum! Niscaya engkau telah meminta kepeade-Nye dan Ie elah membe'ikan kepeade ikau ae' hidop". ¹¹Kate betine etok kepeade nye: "Tuhan, engkau idek punye timbe dan sumu' etok sangat dalam; da'i mene engkau mempe'oleh ae' hidup etok? ¹²Adakah engkau lebih besa' da'i bapak kamek Yakub, yang membe'ikan pigi ekak kepeade kamek dan yang elah minum sendi'i da'i dalamnya, ia se'ta budak-budak nya dan te'nak nya?" ¹³Jowob Yesus kepeade nya: "barangsiapa minum ae' ekok, ie akan aos lagi, ¹⁴Tetapi siapa minum ae' yang akan ku be'ikan kepeade nye, ie ide akan aos untok selame-lamenye. Sebaleknye ae' yang ku be'ikan kepeade nye, akan menjadi mate ae' didalam di'inya, yang te'us-men'us memanca' sampai kepeade idop yang tetap." ¹⁵Kate betine etok kepeade nye: "Tuhan, be'ikanlah aku ae' etok, supaye aku ide aos dan ide usah dotang lagi ke sekak untok menimba ae'." ¹⁶Kate Yesus kepadenye: "Pe'gilah tiaklah laki mu dan dotang ke setok." ¹⁷Kate betine etok: "Aku ide punye laki." Kate Yesus kepeade nye: "Tepat kate mu, bahwa ikau ide punye laki, ¹⁸sebob ikau sudah punye lime laki dan yang ada sek'ang pade mu, bbukon lah lakimu. Delem hal ekak ikau be'kate bena'." ¹⁹Kate betina etok kepeade nye: "Tuhan, nyate seka'ang pade ku, bohwo ikau se'oang nabi. ²⁰Nek moyang kamek menyembah diatas gunung ekak, tetapi ikau katekan, bohwo Yerusalem lah tempat uang menyembah." ²¹Kate Yesus kepeade nye: "Pe'cayelah kepeadeku, hai betine, saatnye akan tibe, bahwa ikau akan menyembah bapak bukan digunong ekak dan bbukon juga di Yerusalem. ²²Ikau menyembah ape yang ide ikau kenal, kamek menyembah ape yang kamek kenal, sebob keslamatan dotang da'i bangse Yahudi. ²³Tetapi saatnye akan dotang dan sudeh tibe sek'ang, bahwa penyembah-penyembah bena' akan menyembah Bapak dalem Roh dan kebena'an; sebob bapak mehendaki penyembah-penyembah dengan demikian. ²⁴Allah etok Roh dan barangsiapa Roh dan kebena'an." ²⁵Jowob betine etok kepeade-Nye: "Aku tau, bahwa Mesias akan dotang, yang disebut jugok Kristus; ape bile die dotang, die akan membe'itakan segale sesuatu kepeade kamek." ²⁶Kate Yesus kepeade nye: "Aku lah die, yang sedang be'kate-kate dengan ikau." ²⁷Pade watu etok dotanglah mu'id-mu'id- Nye mikin e'an dan bohwo ie sedang becakap-cakap dengan seu'ang betine. Tapi ide se'oang pun yang be'kate: "Ape yang ikau endak? Atau: ape yang ikau be'cakapkan dengan die?" ²⁸Make betine etok meninggalkan tempat nye di setok lalu pe'gi ke kote dan be'kate kepeade u'ang-u'ang yang di setok: ²⁹Ma'i, nengok! Disane ade seu'ang yang mengatekan kepeade ku segale sesuatu yang elah ku pe'buot mungkinkah die Kristus etok?" ³⁰Make mikin pon pe'gi kelua' kote lalu dotang kepeade Yesus. ³¹Sementa'e etok mu'id-mu'id-Nye mengajak die, kate nye: "Rabi, makan lah." ³²Akan tetapi die be'kate kepeade mikin: "Pade ku ade makanan yang ide ikau kenal." ³³Make mu'id-mu'id etok be'kate seu'ang kepeade yang lain: "Ade kah u'ang yang elah membawa sesuatu kepeade-Nye untok dimakan?" ³⁴Kate Yesus kepeade mikin: "Makanan-Ku ielah melakukan kehendak Die yang mengutus Aku dan menyelesaikan pe'keje-Nye. ³⁵Bukankah ikau mengatekan: empat bulan lagi tibelah musim menuai? Tetapi aku be'kate pade mu: tengoklah sekeliling ikau dan pandanglah ladang-ladang yang sudeh menguning dan masak untok dituai. ³⁶Seka'ang juge penuai elah mene'ima upah nye dan die mengompolkan buoh untok idup yang tetap, sehingga penabu' dan penuai same-same be'sukecite. ³⁷sebob delem hal etok bena'lah peribahase: yang seu'ang menaboh dan yang laen menuai. ³⁸Aku mengutus ikau untok menuai ape yang ide ikau usahekan; u'ang-u'ang laen be'usahe dan ikau dotang memetik asil usahe mikin." ³⁹Dan bonyak u'ang Samaria da'i kote etok elah menjaadi pe'caye kepeade-Nye ka'ena pe'katahan pe'buotan etok yang besaksi. "Die mengatakan kepeadeku segale sesuatu yang elah ku pe'buot." ⁴⁰ketike u'ang-u'ang samaria etok sampai kepeade Yesus mike minte kepeade-Nye, supaye Ia tinggel pade mike; dan Iapon tinggal di setok duaha'i lamenya. ⁴¹Dan lebeh bonyak lagi u'ang yang menjadi pe'caye ka'ena perkataan-Nye, ⁴²dan mike be'kate kepeade tine etok: "kame pe'caye, tetapi bukan lagi ka'ena apa yang kau katekan, sebob kamek send'i elah mendenga' Die dan kamek tau, bohwo Dielah bena'-bena' ju'usalamat dunie." ⁴³dan setelah dua ha'i etok Yesus be'angkat da'i sane ke Galelia, ⁴⁴sebob Yesus sendi'i elah be'saksi, bohwo seu'ang nabi ide diho'mati di neg'inye send'i. ⁴⁵Make setelah Ie tibe di Galelia, u'ang-u'ang pon menyambut Die, ka'ena mike elah nengok segale sesutu yang dike'jakan-Nye di Yerusalem pade pesta etok, sebob

mike sendi'ipon tu'un kepesta etok⁴⁶ Make Yesus balek lagi ke Kanah di Galelia, dimane Ie membuot ae' menjadi anggu'. Dan di Kape'naum ade seu'ang pegawei istane, budaknye sedang sakit. ⁴⁷ Ketike Ie mendenga', bohwo Yesus elah dotang da'i Yudea ke Galelia, pe'gilah Ie kepade-Nye lalu memintak, supaye Ie satang dan menyembuhkan budaknye, sebob budaknye etok hampi' mati.⁴⁸ Make kate Yesus kepadenye: "jike ikau nengok tande dan mujizat, ikau ide pe'caye." ⁴⁹ Pegawei istane etok bekate kepade-Nye: "Tuhan, dotangleh sebelum budakku mati." ⁵⁰ Kate Yesus kepadenye: "pe'gilah, budakmu idop!," u'ang etok pe'caye akan pe'katean yang dikatekan Yesus kepadenye, lalu pegi.⁵¹ Ketike ie maseh ditengah jolon hambe-hambenya elah dotang kepadenye dengan kab', bohwo budaknye idop. ⁵² Ie be'tanye kepade mike jam b'apa budak etok mulai semboh. Jawab mike: "kema'in siang pukol satu demamnye hilang."⁵³ make te'ingatlal bapak etok, bohwo pade saat etoklah Yesus be'kate padenye: "budakmu idop." lalu iepon pe'caye, ie dan selu'u kelua'ganye. ⁵⁴ Dan etoklah tande kedue yang dibuot Yesus ketike Ie balek da'i Yudea ke Galelia.

Chapter 5

¹sesudah etok ha'i 'aye u'ang Yahudi, dan Yesus be'angkat ke Ye'usalem. ²Di Yerusalem dekat pintu ge'bang Dombé dok sebuoh kolam yang dalam bahase Ibrani disebut Betesda; ade lima se'ambinye ³dan di se'ambi-se'ambi etok be;ba'ing sejumle besa' u'ang saket: u'ang-u'ang bute, u'ang-u'ang timpang dan u'ang-u'ang lumpoh, yang menantikan goncangan ae' kolam etok. ⁴Sebob sewatu-watu tu'un malaikat Tuhan kedale kolam etok dan mengoncangkan ae' etok; ba'angsiapa yang te'dahulu masok kedalemnye sesudah goncangan ae' etok, menjadi semboh, apokpon juge penyakitnye.⁵disetok ade seu'ang yang sudeh tigapoloh delapan taon lamenye sakit. ⁶Ketike Yesus nengok u'ang etok be'ba'ing disetok dan ka'ena ie tau, bohwo ie elah lame dalam keadaan eetok, be'katelah Ie kepadenya: "endakkah ikau semboh?"⁷Jawab u'ang sakit etok kepade-Nye."Tuhan, ide ade u'ang yang menu'unkan aku kedalam kolam etok apebile ae'nye mulai gonjjang, dan sementa'e aku menojo kekolam etok, u'ang laen udah tu'un da'i aku." ⁸Kate Yesus kepadenya: "bangonlah, angkatlah tilam ikau dan be'jolonlah."⁹dan pade saat etok juge sembolah u'ang etok lalu ie mengangkat tilamnye dan be'jolon. Tetapi ha'i eto ha'i sabat. ¹⁰Ka'ena etok u'ang-u'ang Yahudi be'kate kepade u'ang yang ba'u semboh etok: "ha'i eke ha'i sabat dan ide boleh memikol tilam mu." ¹¹Akan tapi die menjawab mike: "u'ang yang elah menyembokan aku, Dia yang mengatekan kepadeku: angkatlah tilammu dan be'jolonlah."¹²Mike be'tanye kepadenya: "sapekah u'ang etok yang bekate kepademu: angkatlah tilammu dan be'jolonlah?" ¹³tape u'ang yang ba'u sembo etok ide tau sape u'ang etok, sebob Yesus elah menghilang ditenga-tenga u'ang onyok di tempat etok. ¹⁴Kenian Yesus bejumpe dengan die dalem bait Allah lalu becakap kepadenya: "engkau elah semboh; jongon be'buot dose lagi, supaye pade ikau jongon te'jadi yang lebeh bu'uk." ¹⁵U'ang etok kelua', lalu membe'itau kepade u'ang-u'ang Yahudi, bohwo Yesuslah yang elah menyembokkan die. ¹⁶Dan ka'ena etok u'ang-u'ang Yahudi be'usaha menyikse Yesus, ka'ena Ie membuat hal-hal etok pade ha'i sabat. ¹⁷Tetapi Ie be'kate kepade mike: "Bapeku beke'ja sampei seka'ang, make akupon beke'ja juge." ¹⁸Sebob etok u'ang-u'ang Yahudi lebeh be'usaha lagi untuk membunoh-Nye, bukan saje ka'ena Ie meniadakan ha'i sabat, tetapi juga ka'ena Ie be'itaukan bohwo Allah adoklah Bapak-Nye sendi'i dan dengan demikian menyamekan di'inya dengan Allah. ¹⁹Make Yesus menjawab mike, katenye: "Aku be'cakap kepade ikau, sesonggonye budak ide dopot menge'jakan segele sesuatu da'i di'i-Nye sendi'i, jike ide ie nengok Bape menge'jakannye; sebob ape yang dike'jakan bape, etok juga yang dike'jakan budak. ²⁰Sebob Bapak mengasihi budak dan Ie menunjokan kepade-Nye segale sesuatu yang dike'jakan-Nye sendi'i, bahken Ie akan menunjokan kepade-Nye peke'jaan-peke'jaan yang lebeh besa' lagi da'ipade peke'jaan-peke'jaan etok, sehinge ikau menjadi he'an. ²¹Sebob same kayak Bape membangun u'ang-oang mate dan menghidopkannye, demikian juge budak menghidipkan ba'ang siapa yang dikehendaki-Nye. ²²Bapak ide menghakimi sapepon, melainkan elah menye'akan penghakiman etok slu'u pade Budak-Nye, ²³supaye semue u'ang mengho'mati Budak kaya mike mengho'mati bapak. ba'ang siapa ide mengho'mati budak ie juge ide menghormati bapak yang mengutus Die. ²⁴Aku be'kate kepade ikau: sesonggonye ba'ang siapa yang mendenga' pe'kataan-Ku dan pe'caye kepade Die yang mengutus Aku, ie mempunyai hidop yang tetap dan ide tu'ut dihukum, sebob ie sudah pinde da'i dalam maut kedalem hidop. ²⁵Aku be'kaate kepade ikau: sesonggonye saatnye akan tibe dan sudeh tibe bohwo u'ang-u'ang mati akan mendenga' sua'e budak Allah, dan mike yang mendenga'nye, akan hidop. ²⁶Sebob same kayak Bape mempunyai hidop dalem di'i-Nye sendi'i demikian juge dibe'ikan-Nye budak mempuyai hidop dalem di'inye sendi'i. ²⁷Dan Ie elah membe'ikan kuase pade-Nye untuk menghakimi, ka'ena Ie adalah Budak manusie. ²⁸Jongonlah ikau he'an akan hal etok, sebob saatnye akan tibe, bohwo semue u'ang yang dalam kubu'an akan mendenga' sua'e-Nye, ²⁹dan mike yang elah membuat baek akan kelua' dan bangkit untuk idop yang kekal, tetapi mike yang bebuot jahat akan bangkit untuk dihukom. ³⁰Aku ide dapet be'buot ape-ape da'i di'iku sendi'i; Aku menghakimi sesuai dengan ape yang Aku denga' dan penghakimanKu adil, sebob Aku ide menu'uti kehendaku sendi'i, melaikan kehendak Die yang mengutus Aku. ³¹Kalau Aku be'saksi tentang di'iku sendi'i, maku kesaksianku etok ide bena'; ³²Adok yang lain be'saksi tentang Aku dan Aku tau bohwo kesaksian yang dibe'ikan-Nye tentang Aku adoklah bena'. ³³Ikau elah mengi'im utusan kepade Yohanes dan ie elah be'saksi tentang kebena'an; ³⁴tapi aku ide memerlukan kesaksian manusie, namun aku membe'i tau hal eke, supaye ikau diselamatkan. ³⁵Dia adalah pelite yang menyalah dan be'cahaye dan ikau hanye endak menikmati seketike saje cahaye etok. ³⁶Tapi Aku mempunyai suatu kesaksian yang lebeh penteng da'i pade kesaksian Yohanes, yaetok segale peke'jaan yang dise'akaan Bape kepadeKu, supaye Aku melaksbudakannye. peke'jaan etok juge kuke'jakan seka'ang, dan etoklah yang membe'i kesaksian tentang Aku, bohwo Bape yang pe'intah Aku. ³⁷Bapa yang pe'intah Aku, ialah yang bersaksi tentang Aku. Ikau ide pe'na mendenga' sua'a-Nye, rupa-Nye pon ide pe'na ikau nengok, ³⁸dan Fi'man-Nye ide tetap didalam di'i ikau, sebob ikau ide pe'caye pade die yang diutus-Nye. ³⁹Ikau me'ikse kitab-kitab suci sebob ikau menyangke bohwo olehnye ikau punye idop yang kekal, tapi walaupun kitab-kitab suci etok

membe'i kesaksian tentang Aku, ⁴⁰namun ikau ide endak dotang kepedeKu, untok mempe'oleh hidop etok.⁴¹Aku ide meme'lukan ho'mat da'i manusie. ⁴²tapi tentang ikau, memang Aku tau bohwo didalam ati ikau ide mempunyai kaseh akan Allah.⁴³Aku dotang dolom name BapeKu dan ikau ide mene'imah Aku; jike u'ang lain dotang atas namenye sendi'i, ikau akan mene'imah die. ⁴⁴Macem manekah ikau dapet pe'caye ikau yang mene'imah ho'mat seu'ang da'i u'ang yang lain dan yang ide menca'i ho'mat yang dateng da'i Allah yang Esa? ⁴⁵jongon ikau nyangke, bohwo Aku akan menghakimi ikau dihadapan Bapa; yang yang menghakimi ikau adalah Musa, yaetok Musa, yang kepadenye ikau mena'u pengha'apan ikau. ⁴⁶sebob ikau pe'caye kepede Musa, tentu ikau akan pe'caye juge kepede-Ku, sebob Ie elah menulis tentang Aku. ⁴⁷Tetapi jikalau ikau ide pe'caye akan ape yang dituliskannye, bagaimanekah ikau akan pe'caye akan ape yang Aku katakan,"

Chapter 6

¹Sesudah etok Yesus be'angkat keseblah sungai Galelia, yaetok Danau Tiberias. ²U'ang bonyak mengitu Die, ka'ena mike nengok mujizat-mujizat penyembuhan, yang diadekan-Nye te'hadap u'ang-u'ang sakit. ³Yesus naik keatas Gunong dan dudok disetok dengan mu'id-mu'id-Nye. ⁴Dan Paskah, ha'i 'aye u'ang Yahudi, sudeh dekat. ⁵Ketike Yesus menengok sekeliling-Nye dan menengok, bohwo u'ang benyek be'amai-amei dotang kepede-Nye, be'katelah Die kepede Filipus: "Dimanekeh kite membeli loti, supaye mike eke dapet maken?" ⁶Hal etok dikatekan-Nye untuk mencobe dia, sebob Die sendi'i tau, ape yang endak dibuat-Nye. ⁷Jawab Filipus kepede-Nye; "loti seha'ge dua 'atus dina' ide akan cukup untuk mike etok, sekalipon masin-masing mendopot seke'at keci saje." ⁸Seu'ang da'i mu'id-mu'id-Nya, yaetok Andreas, saude'e Simon Petrus, bekate kepede-Nye: ⁹"Diseka ade seu'ang budak, yang punye lime loti jelai dan due ikan; tapi apekah a'tinye etok untuk u'ang sebonyak etok?" ¹⁰Kate Yesus: "ssu'ulah u'ang-u'ang dudok. "Adopon tempat etok bonyak 'umput maka dudoklah u'ang-u'ang etok ki'a-ki'a lima 'ibuh jantan bonyaknya. ¹¹Lalu Yesus mengambek loti etok, mengucap syuku' dan membagi-bagikannye kepede etok yang dudok disetok, demikian pule dibuetye dengan ikan-ikan etok sebonyak yang mike kehendaki. ¹²Dan setelah mike kenyang le be'kate pade mu'id-mu'id-Nye: "kompolkkanlah piotongan-potongan yang lebeh supaye ide ade yang te'buang." ¹³Make mikepon mengompolkannye, dan ngisih duebelas bakul penoh dengan potongan-potonga da'i kelime loti jelai yang lebeh setelah u'ang makan. ¹⁴Ketike u'ang-u'ang mike menengok mujizat yang elah diadekan-Nye, mike be'kate: "Ie etok adalah bena'-bena' nabi yang akan dotang dalem Dunia." ¹⁵Ka'ena Yesus tau, bohwo mike endak dotang dan hendak membawe Die dengaan pakse untuk menjadikan Die Raje, le menyingki' pule ke gunong, seu'ang di'i. ¹⁶Dan ketika ha'i mulai malem, mu'id-mu'id Yesus pe'gi ke Danau dan naek ke sampan ¹⁷ dan menyeb'ng ke Kape'naum. Ketike ha'i sudah gelap Yesus belom juge dotang mendopotkan mike, ¹⁸sedang laot be'goncang ka'ena angin kuat. ¹⁹Sesude mike bekayo ki'e-ki'e due tige mil jaohnye, mike nengok Yesus be'jolon diatas ae' meendekati sampan etok. Make ketakutanlah mike. ²⁰Tetapi Ie bekate kepede mike: "Aku etok, jongon takot!" ²¹Mike endak menaekan Die kedalam sampan, dan seketike juga sampan eto sampai kepantai yang mike tuju. ²²Pade keesokan ha'inye u'ang bonyak, yang mase tinggel diseb'ang, menengok bohwo disetok ide ade sampan selaen da'i pade yang satu tadi dan bohwo Yesus ide tu'ut naek kesampan etok besame-same dengan mu'id-mu'id-Nye dan bohwo mu'id-mu'idnye saje yang be'angkat. ²³Tapi sementa'e etok bebe'ape sampan laen dotang da'i Tiberias dekat ditempat mike makan loti, sesudah Tuhan mengucapkan syuku' atasnye. ²⁴Ketike u'ang bonyak menengok, bohwo Yesus dan mu'id-mu'idnye juge ide, mike naek kesampan-sampan etok lalu be'angkat ke Kapernaum untuk menca'i Yesus. ²⁵Ketike u'ang bonyak menjumpekan Yesus di sebe'ang laut etok. Mike bekate kepede-Nye: "Rabi, bilemane ikau tibe diseke?" ²⁶Yesus menjawab mike: "Aku be'kate kepademu, sesonggonya ikau menca'i Aku, bukn ka'ena ikau menengok tande-tande, melaenkan e'ene ikau elah makan loti etok dan ikau kenyang. ²⁷Bekejalah, bukan untuk makanan yang akan dopot binase, melainkan untuk makanan yang be'tahan sampai hidop yang tetap, yang akan dibe'ikan Budak manusiaa kepademu; sebob Dialeh yang disahkan oleh Bapa, Allah, dengan mete'ai-Nye." ²⁸Lalu kate mike kepede-Nye: "Apekah yang ha'us buot, supaye kame menge'jakan peke'jaan yang dihendaki Allah?" ²⁹Jawab Yesus kepede mike: "ikeklah peke'ja yang dikehendaki Allah yaetok endaklah ikau pe'caye kepede Die yang elah diutus Allah." ³⁰Maka kate mike kepede-Nye: "Tande apekah yang engkau pe'buot, supaye dopot kame menengoknye dan pe'caye kepede-Mu? peke'aa apekah yang ikau buot?" ³¹Nenek moyang kame elah makan Mane dipadeng gu'un, sepe'ti ade te'tulis: mike dibe'ikan-Nye makan loti da'i su'ge." ³²Make kate Yesus kepede mike: "Aku be'kate kepede ikau, sesonggonye bukan Musa yang membe'i loti da'i su'ge, melainkan Bapaku yang membe'ikan ikau loti yang bena' da'i su'ge. ³³Ka'ena loti yang da'i Allah ialah loti yang tu'un da'i su'ge ydan yang membe'i idop kepede dunie." ³⁴Make kate mike kepede-Nye: "Tuhan be'ikanlah kame loti etok senang tiese." ³⁵kate Yesus kepede mike: "Akulah loti hidup; ba'angsiape yang dateng kepede-Ku, ie ide akan lape' lagi, dan ba'ang siape pe'caye kepede-Ku die ide akan haus lagi. ³⁶Tapi Aku elah be'kate kepademu: sungopon ikau elah menengok Aku, ikau ide pecaye. ³⁷Semue yang dibagikan Bapa kepadeku akan dateng kepadeku, dan ba'ang siape dateng kepadeku, die ide akan kubuang. ³⁸Sebob aku elah tuon da'i su'ge bukan untuk melakukan keendakku, tapi untuk melakukan keendak Die yang telah mengutus aku. ³⁹Dan etoklah kehendak die yang elah mengutus aku, ya etok supaye da'i semue yang elah dibe'ikan-Nye kepadeku jongon ade yang ilang, tapi supaye kubangkitkan pade penghables zamen. ⁴⁰Sebob ekelah keendak Bapaku, yaetok supaye setiap u'ang yang menengok budak dan yang pe'caye kepede-Nye be'oleh hidup yang tetap, dan supaye aku membangkitkan nye pade penghables zaman." ⁴¹Maka bonyak kelakonlah u'ang Yahudi tentang Die, ka'ene Ie mengatekan: "Aku lah loti yang elah tuon da'i surga." ⁴²Kate mikin: "Bukon kah Die ekak Yesus, budak Yusuf, yang mak pak-Nya kite kenal? Bagaimane Ie dopot be'cakap: Aku elah tuon da'i surga." ⁴³Jawab Yesus kepede mike. "Jongonlah ikau bonyak kelakon. ⁴⁴ide ada

seu'ang pun yang dopot dotang kepede ku, jikalau die ide dita'ik oleh Bapa yang mengutus Aku, dan die akan ku bangkitkan pade akhi' penghabis zaman.⁴⁵ Ade te'tulis dalam kitab nabi-nabi: dan mikin semue akan diaja' oleh Allah. Dan setiap u'ang, yang elah mendenga' dan mene'ime pengajaran dari Bapak, dotang kepede-Ku.⁴⁶ Hal etok ide be'a'ti, bohwo ada u'ang yang elah menengok Bapa. Hanye Die yang dotang da'i Allah, Dielah yang elah menengok Bapak.⁴⁷ Aku be'cakap kepede ikau: sesungguhnya ba'angsiape pe'caye, ie mempunyei idop yang tetap.⁴⁸ Aku lah loti idop.⁴⁹ Nek moyang ikau elah makan manna di padeng gu'un dan mikin elah mati.⁵⁰ etok lah loti yang tuon da'i surga: ba'angsiape makan da'i padenye, ie ide akan mati.⁵¹ Aku lah loti idop yang elah tuon da'i surga. Jike se'oang makan da'i loti ekak, ie akan idop selame-lamenye, dan loti yang Kube'ikan etok dielah daging ku, yang akan kube'ikan untok idop dunie.⁵² U'ang-u'ang Yahudi be'tengka' antare same mike dan be'kate. "Bagaimane Ie dopot membe'ikan deging-Nye kepede kita untok dimakan."⁵³ Mike kate Yesus kepede mikin. "Aku be'kate kepede mu sesungguhnya nye jikalau ikau ide maken deging budak manusie dan minum da'ah-Nye ikau ide punye idop didelem di'i mu.⁵⁴ Ba'angsiape makan deging Ku dan minum da'ah Ku, die mempunyei idop yang tetap dan aku akan membengkitkan die penghabis zaman.⁵⁵ Sebob deging Ku adelah bena'-bena' makanan dan da'ah Ku adelah bena'-bena' minuman.⁵⁶ Ba'angsiape makan deging Ku dan minum da'ah Ku, ie ditinggelkan didelem Aku dan Aku di delem die.⁵⁷ Same sepe'ti Bapak yang idop mengutus Aku dan Aku idop oleh Bapak, kendiyen juge ba'angsiape yang makan Aku, akan oleh Aku.⁵⁸ Etok lah loti yang elah tuon da'i surge, bbukon loti sepe'ti yang dimakan nek moyang ikau dan mikin elah mati. Barangsiape makan loti ekak, ie akan idop selame-lamenye."⁵⁹ Semuene etok dikatekan Yesus di Kapernaum ketike ie mengaja' di 'umah sembeyang.⁶⁰ Sesudeh mendenga' semuene etok bonyak da'i mu'id-mu'id Yesus yang be'kate." Pe'kataan etok ke'as, siapeKah yang sanggup mendenga'kan nye?"⁶¹ Yesus yang didolom ati Nye tau, bohwo mu'id-mu'id Nye bonyak kelakon tentang hal etok, be'kate kepede mikin: "Adekah pe'kataan etok mengoncangKan iman ikau?"⁶² Dan begeaimenekah, jikalau ikau menengok budak Manusie naek ketempat dimane ie sebelum be'ade?⁶³ Roh lah yang membe'i idop, deging same sekali ide be'gune. Pe'katean-pe'katean yang kukatekan kepede mu adelah roh dan idop.⁶⁴ Tetapi dianta'emu ade yang ide pe'caye." sebob Yesus tau da'i semule, sape yang ide pe'caye dan sape yang akan menye'ahkan Die.⁶⁵ Lalu Ie be'kate: "Sebob etoklah Kukatekan kepede ikau: ide ade seu'ang pun dapet dotang kepede Ku, kalau Bapak ide mengarunieken nye Kepade nye."⁶⁶ Mulai da'i watu etok bonyak mu'id-mu'id-Nye mengundohkan di'i dan ide lagi mengekot Die.⁶⁷ Make kate Yesus kepede kedue belas mu'id-mu'id-Nye. "Apekah ikau ide endak pe'gi juge?"⁶⁸ Jawab Simon Petrus kepede-Nye. "Tuhan, kepede siapekah kamek akan pe'gi? Pe'kataan Mu adelah pe'kataan idop yang tetap;⁶⁹ dan kamek elah pe'caye dan tau, bohwo ikau adelah yang kudus da'i Allah."⁷⁰ Jawab Yesus kepede mikin: "Bukon kah Aku sendi'i yang elah memileh ikau yang due belas etok? Namun seu'ang diantare mu adelah iblis."⁷¹ Yang dimaksudkan-Nye ielah Yudas, budak Simon Iskariot; sebob dielah yang akan menye'ahkan Yesus, die seu'ang diantare kedue belas mu'id etok.

Chapter 7

¹Selepas tu Yesus be'jolon keliling Galilea, sebob Ie tak mau tinggel tetap di Yudea. Ke'ena disane u'ang-u'ang Yahudi be'usaha untok membunuh Die. ²Watu tu elah dekat ha'i besok u'ang Yahudi, yaitu ha'i-ha'i besok pondok daun. ³Kate seda'e-seda'e Yesus kepade Die: "Be'angkatlah da'i kian dan pe'gi ke Yudea, supaye mu'id-mu'id ikau juge nengok ape yang Engkau buot. ⁴Sebob tak seu'angpon be'buot sesuatu di tempat te'sembunyi, jike ie mau di akui u'ang. Jike Engkau be'buot hal-hal sepe'ti itu tengokkan lah di'i Engkau kepade dunie." ⁵Sebob seda'e-seda'e Die pon tak pe'caye pade-Die. ⁶Make cakap Yesus kepade mikin: "Saat Aku belom sampai, tapi bagi ikau selalu ade watu. ⁷Dunie tak dopot membenci ikau, tetapi ie membenci Aku, sebob Aku be'saksi tentang die, bohwo ape yang mikin buet johot. ⁸Pe'gilah ikau ke pesta itu. Aku belom pe'gi ke pesta itu, keene saat Aku belom sampai. ⁹Kianlah kate Die pade mikin, dan Ie pon tinggal di Galilea. ¹⁰Tetapi sesudeh seda'e-seda'e Yesus be'angkat ke pesta itu, Ie pon pe'gi juge ke sitoh, ide te'ang-te'angngan tapi dengon diem-diem. ¹¹U'ang Yahudi menca'i Die di pesta etok dan be'cakap: Dimanekah Ie?" ¹²Dan banyek te'dengo' u'ang be'bisik di anta'e u'ang bonyak soal Die. Ade yang be'cakap: "Ie u'ang baik." Ade pule yang be'kate: ide, Ie menyesatkan rakyat." ¹³Tapi tak seu'angpon yang be'ani be'cakap langsung soal Die keene takot same u'ang-u'ang Yahudi. ¹⁴Watu peste etok sedang be'langsang, Yesus masok ke Bait Allah lalu mengaja' di setok. ¹⁵Eyanlah u'ang-u'ang Yahudi dan bekate: "Bagaimanekah u'ang etok mempunyei pengotauan demikian tampe belelah!" ¹⁶Jawab Yesus kepade mikin: "Aja'an ku ide be'asal da'i di'iku sendi'i, tetapi da'i Die yang elah mengutus Aku. ¹⁷Barangsiapa endak melakukan kehendok-Nye, Ie akan tau entah aj'an Ku etok be'asal da'i Allah, entah Aku be'kate-kate da'i di'ku send'i. ¹⁸Barangsiapa be'kate da'i di'nye sendi'i, ie menca'i hormat begi di'inye sendi'i, tapi barangsiapa menca'i hormat begi Die yang mengutus nye, ie bena' dan ide ade keide kebena'an pade nye. ¹⁹Bukonkah Musa yang elah membe'ikan hukum taurat kepade ikau namun ide seu'angpun dianta'a ikau yang membuet hukum taurat etok. Mengape ikau be'usaha membunuh Aku?" ²⁰U'ang onyok etok menjawab: "engkau kemasokan setan; sapekah yang be'usaha membunuh engkau?" ²¹Jawab Yesus kepade mikin: "Hanye satu pe'buatan yang kulakukan dan ikau semue telah he'an. ²²Jedi: Musa menetopkan supaye ikau be'sunat sebena'nye sunat etok ide be'asal da'i Muse, tetapi da'i nek moyang kite dan ikau menyunat u'ang pade ha'i sabat! ²³Jikalau seu'ang mene'ime sunat pade ha'i sabat, supaye usah melangga' hukum Musa, mengape ikau ma'ah kepade-Ku ka'ene Aku menyembuhkan selu'uh tubuh seu'ang manusie pade ha'i sabat. ²⁴Jongonlah menghakimi menu'ut ape yang nampak, tetapi kamek lah dengan adil." ²⁵Bebe'ape u'ang Yerusalem be'kate: "Bbukonkah Die ekak yang mike endak bunoh? ²⁶Dan tengoklah, ie be'cakap dengan leluase dan mike ide memb'ei tau ape-ape kepade-Nye. Mungkinkeh ketue kita bena'-bena' sudeh tau, bohwo Ie adalah Kristus? ²⁷Tetapi tentang u'ang ekak kite tau da'i mane asal-Nye, tapi bile mane Kristus dotang ide ade seu'angpun yang tau da'i mane asal-Nye." ²⁸Watu Yesus mengaja' di tempat sembahyang Allah, ie mene'iak: "Memang Aku ikau kenal dan ikau tau da'i mane asal-Ku; namun Aku dotang bbukon atas kehendak-Ku sendi'i, tapi Aku dipe'intah oleh Die yang bena' yang ide ikau kenal. ²⁹Aku kenal Die, sebob Aku dotang da'i Die dan Dielah yang meme'intah Aku." ³⁰Mikin be'usaha menangkap Die, tetapi ide ade seu'angpun yang menyentoh Die, sebob saat-Nye belom tibe. ³¹Tapi dianta'e u'ang bonyak etok ade bonyak yang pe'caye kepade-Nye dan mikin be'kate: "Apebile Kristus dotang, mungkinkeh Ie akan mengadekan lebeh bonyak mujizat da'i pade yang elah diadekan oleh Die ekak?" ³²U'ang-u'ang Farisi mendenga' u'ang bonyak membesekkan hal-hal etok mengenai Die, dan ka'ena etok imam-imam kepale u'ang u'ang Farisi menyu'oh menjege bait Allah untok menangkep-Nye. ³³Make kate Yesus: "tinggel sedikit watu saje Aku ade be'same ikau dan sesudeh etok Aku akan pe'gi kepade Die yang elah mengutos Aku. ³⁴ika' akan menca'i Aku, tapi ide akan be'jumpe dengan Aku, sebob ikau ide dapet dotang ketempat dimane Aku be'ade." ³⁵U'ang-u'ang Yahudi etok be'ade seu'ang yang laen: "kemanekah ie akan pe'gi, sehingga kite ide dopot be'jumpe dengan Die? Adekah maksud-Nye untok pe'gi kepade mike yang tinggel di pe'antauan, dianta'e u'ang Yahudi, untok menjage u'ang Yunani, untok mengaja' u'ang Yunani? ³⁶Apekah maksud pe'cakapan yang diucepkan-Nye ekak: ikau akan menca'i Aku, tetapi ikau ide akan be'jumpe dengan Aku, dan: ikau ide dapet dotang ke tempat dimane Aku be'ade?" ³⁷Dan pade ha'i penghabis, ya etok pade puncak pe'ayaan etok, Yesus be'di'i dan be'se'u: barangsiapa aus, baeklah ie dotang kepade-Ku dan minum! ³⁸barangsiapa pe'caye kepade-Ku, sepe'ti yang dikatekan oleh kitab suci: da'i dalam atinye akan mengaleh ali'an ae' idop." ³⁹Yang dimaksudkan-Nye dielah roh yang akan dite'ime oleh mike yang pe'caye kepade-Nye; sebob roh etok belum dotang, ka'ene Yesus belum dimuliekan. ⁴⁰Be'ape u'ang dianta'e u'ang bonyak, yang mendenga'kan: "Die ekak bena'-bena' nabi yang akan dotang." ⁴¹Yang laen be'kate: "Ie ekak Mesias." Tapi yang laen lagi be'kate: "Bukan, Mesias ide dotang da'i Galilea! ⁴²Ka'ene kitab suci mengatekan, bohwo Mesias be'asal da'i ketu'unan Daud dan da'i kumpulen Bethlehem, tempat Daud dulu diam," ⁴³Make timbullah pe'tentangan dianta'e u'ang bonyak ka'ene Die. ⁴⁴Be'ape u'ang dianta'e mikin endak menangkap Die, tetapi ide ade seu'angpun

yang be'ani menyentoh-Nye.⁴⁵ Make penjege-penjege etok pe'gi kepada imam-imam kepale dan u'ang-u'ang Farisi, yang be'kate kepada mikin: “ mengape ikau ide membawe-Nye?”⁴⁶ Jawab penjage-penjage etok: “belum pe'nah seu'ang manusie be'kate sepe'ti u'ang etok!”⁴⁷ Jawab u'ang-u'ang Farisi etok kepada mike: “Adekah ikau juge disesatkan? ⁴⁸ Adekah seu'ang dianta'e pemimpin-pemimpin yang pe'caye kepada-Nye, atau seu'ang dianta'e u'ang-u'ang Farisi? ⁴⁹ Tetapi u'ang bonyak ekak yang ide mengenal hukum taurat, te'kutoklah mike!”⁵⁰ Nikodemus, seu'ang da'i mike, yang dulu elah dotang kepada-Nye, be'kate kepada mike: ⁵¹ “Apekah hukum taurat kite mengukum seu'ang, sebelum ie didenga' dan sebelum u'ang mengetahui ape yang elah dibuat-Nye?” ⁵² Jawab mike: “ Apekah ikau juge u'ang Galilea? pe'iselah kitab suci dan ikau akan tau bohwo ide ade nabi yang dotang da'i Galilea.”⁵³ Lalu mike bale, maseng-maseng ke rumahnya.

Chapter 8

¹Tapi Yesus kayoh ke buket zaitun. ²Pagi-pagi bute iye lah ade agi kat umah Allah, dan semue u'ang onyok dotang padeNye.iye dudok dan ngaje mike. ³Make pandai-pandai kitab dan u'ang-u'ang farisi mebawe padeNye seu'ang betine yang jumpe bebuot zinah. ⁴Mike ta'o betine etok kat tengah-tengah lalu bekate pade Yesus:"gu'u, betine ikin kamek tangkap agi buot zinah. ⁵Dolom buku musa meintah kite unto lempa betine-betine yang macam ikin.apakah pendopot ikau pasal etok?" ⁶Mike bekate hal etok untuk mencube Iye supaye mike dapet sesuatu untuk menyalahkanNye. Tapi Yesus bungkok dan noles dengon ja'iNye kat anah⁷siapa aje yang ide bedose,iye boleh jedi u'ang petame yang melempa batu kat betine ikin." ⁸lalu Iye bungkok pule noles kat tanah.⁹Tapi ude mike denga pekatean etok, kayoh mike seu'ang demi seu'ang,mulai da'i yang tetue.aher nye tinggal lah Yesus seu'ang di'i dengon betine etok yang tetap kat situ. ¹⁰Lalu Yesus bangun bedi'i dan bekate padenye:" oy betine, kat mane mike? Ide adekah seu'ang yang ngukom ikau?" ¹¹Jawab Nye:" ide ade, Tuhan."lalu kate Yesus:"Aku pun ide ngukom ikau. Kayo lah, dan usah lh bebuot dose agi mulai da'i ikin." ¹²Make Yesus bekate pule pade u'ang onyok,kateNye:"Aku ikin lah te'ang dunie; ba'ang siapa ngekot Aku,iye ide akan bejolon dolom yang gelop, tapi iye akan punye te'ang idop." ¹³Kate u'ang-u'ang farisi padeNye "ikau besaksi pasal di'i ikau,kesaksian ikau ide betol." ¹⁴Jawab Yesus pade mike,kateNye:"bie pon Aku besaksi pas di;i aku seu'ang,namun kesaksian Aku etok betol, sebob Aku tau, da'i mane Aku dotang dan na kemane Aku kayo.tapi ikau ide tau,da'i mane Aku dotang dan kemane Aku kayo. ¹⁵ikau ukum menurot ukuran manusia,Aku ide ukum seu'ang pun, ¹⁶Dan bile Aku ukum,make ukuman Aku etok betol, sebob Aku ide seu'ang di'i,tapi Aku besame dengon iye yang ngutos Aku. ¹⁷Dan dlom buku musa ade tetulis,bawe bile due u'ang saksi adalah sah. ¹⁸Akulah yang besaksi pasal di'i Aku seu'ang,dan juge pak, yang menyu'u Aku,besaksi pasal Aku." ¹⁹Make kate mikepadeNye:"kat mane kah apak ikau?"jawab Yesus "Baek Aku,iikau ngenal juge Apak Aku." ²⁰Kate-kate etok di sebut Yesus dekat tong persembahan,mase Iye mengaja kat dolom umah Allah.Dan ide seu'ang pun yang mereti Iye,ka'ena mase iye bolom ampai. ²¹Make Yesus bekate pule pade u'ng onyok:"Aku akan kayo dan ikau akan ca'i Aku tapi ikau akan mati dolom dose ikau.kat tempat Aku kayo,ide mungken ikau otong " ²²Make kate u'ang-u'ang Yahudi etok:"apekah iye nda bunoh nyawe dan ka'ena etok iye bekate:na kemane Aku kayo, ide ala ikau dotang?" ²³Lalu iye bekate pade mike:"ikau beasal da'i bawe, Aku da'i atas; ikau da'i dunie ikin,Aku ukan da'i dunie ikin. ²⁴ka'ena etok tadi Aku bekate pade ikau, bohwo ikau akan mati dolom dose ikau ; sebob bile ikau ide caye, bohwo Akulah iye,ikau akan mati dolom dose ikau." ²⁵Make kate mike padeNye:"siapekah ikau?"jawab Yesus pade mike:"apegune agi Aku becakup dengon ikau? ²⁶Onyok yang enda Aku be'i tau dan Aku ukum pasal ikau; akan tapi iye,yang menyu'u Aku,adelh betul, dan ape ku denga da'i padeNye,etok yang ku be'i tau pade dunie." ²⁷27Mike ide mereti,bohwo iye becakup pade mike pasal apak. ²⁸Make kate Yesus:"bile ikau lah ninggikan budak manusie, ba'u lah ikau tau, bohwo Aku lah iye,dan bohwo Aku ide bebuot ape-ape da'i nyawe Aku se'uang,tapi aku becakup pasal hal-hal, macam mane di ajakan pak pade ikau. ²⁹Dan iye, yang ny'u Aku,iye besame Aku.iye ide membiakan Aku seu'ang,sebob Aku selalu bebuot ape yang iye sukai padeNye." ³⁰Sesudoh Yesus becakup semue etok,onyok u'ang pejaye padeNye. ³¹Make kateNye pade u'ang-u'ang Yahudi yang pecaye padeNye:"bile ikau tetap dolom pe'inta Aku,ikau betul-betul, adalah mu'id Aku. ³²Dan ikau akan paham yang bena,dan yang benar, etok buot ikau medeke" ³³Jawab mike:"kamek adalah ketu'unan Abraham dan ide penah menjadi pesu'u siapa pon.macam mane ikau dopot bekate: ikau akan merdeke?" ³⁴Yesus bekate pade mike."Aku becakup pade ikau,sebetol iye tiap u'ang yang bebuot dose, adalah hamba dose. ³⁵Dan hambea ide tetap tinggal dolom umah, tapi buda tetap tinggal dolom umah. ³⁶Jadi ape bile budak etok merdetokan ikau, ikau pun betul-betul merdeke." ³⁷"Aku tau, bohwo ikau adalah ketu'unan Abraham tapi ikau berusaha untuk na bonoh Aku ka'ena Firman -Aku ide' ade tempat ka dolom ikau. ³⁸Ape yang Aku ngok pade apa,etok yang Aku cakap,dan ikin lah juge ikau pembuot pasal ape yang ikau denga da'i Apak ikau." ³⁹Jawab mike padeNye:"Bapak kamek iyelah Abraham! Yesus bekate pade mike: Bile ikau budak-budak Abraham, tentulah ikau ngerjakan kerje yang dikerje ole Abraham. ⁴⁰Tapi yang ikau kerjakan iyelah berusaha na bunoh Aku:Aku,seu'ang yang be'i tau yang betul pade ikau, yaitu yang bena yang Aku denga da'i Allah; pekejaan yang ikin lah ide di buot Abraham. ⁴¹ikau bekeje pade Apak ikau seu'ang."Jawab mike:"kamek ide dilahekan da'i zaman,Apak kamek satu,yaiyu Allah." ⁴²Yesus bekate pade mike:" Jikalau Allah adalah apak ikau,ikau akan menghasehiAku, sebob Aku kelua dan dotang da'i Allah.Dan Aku dotang ide kehendek-Aku seu'ang,melaenkan iye yang menyu'u Aku. ⁴³Apekah sebobnye ikau ide mereti bahase-Aku? sebob ikau ide dopot nangkap perintah Aku. ⁴⁴44antulah yang jadih Apak ikau dan ikau na bebuot ape yang di ingen:Apa ikau,iye adalah seja semule ia adala perbono manusie dan ide idop yang bena, sebob kat dolom iye ide ade yang bena bile iye bekate yang ide betul, iye bekate pade di'inya seu'ang,sebob iye adalah pembohong dan pak segale pembohong. ⁴⁵Tapi ka'ena becakup yang betolan pade ikau,ikau ide pecaye pade-ku. ⁴⁶46Siapekah ka sele ikau yang membe'i bukti bawe

Aku bebuot dose? Bile Aku bekate yang betol ape ide caye pade-Aku. ⁴⁷Ba'ang siape berrasal da'i Allah; etoklah sebobnye ikau ide mendengekannye, ka'ena ikau ideberasal da'i Allah.”⁴⁸U'ang-u'ang Yahudi jaweb Yesus; bukonlah yang betol kalau kamek bekate bohwo ikau u'ang samaria dan temaso antu?” ⁴⁹Kate Yesus:”Aku ide maso antu,tapi aku hormat pade Apak -ku dan ikau ide hormat'Aku.⁵⁰Tapi Aku ide menca'i hormat bagigi-Aku: adesatu yang nanya'i dan Iye juge yang na hokum. ⁵¹Aku bekate pade ikau sebetol ba'ang siape menu'ut Firman Ku, iye ide akan dopot ase maot ampai selame-lame”⁵²Kate u'ang-u'ang Yahudi pade-ye;”Se kaang kamek tau,bawe ikau masok antu.sabeb Abraham lah mati dan ikinlah juge nabi-nabi,namon ikau bekate:Bu'ang siape menu'ut perintah Aku iye ide dapet rase maot ampai selame-lame. ⁵³Ade kah ikau lebeh besa da'i pade pak kite Abraham,yang lah mati!Nabi-nabi punlah mati:dengan siapekah ikau same kan di'i-ikau?”⁵⁴Jawab Yesus;”Jikalau Aku memuliakan di'i-ku seu'ang-u'ang,make kemulian-ku etok sedikit pun ide ade artinye.Apak-akulah yang memuliakan Aku pasal siape ikau bekate:iye adalah Allah. ⁵⁵Padehal ikau ide kenal iye, tapi Aku kenal iye.dan bile Aku berkate:Aku ide kenal iye make Aku adalah pembohong,same seperti ikau,tapi Aku kenal iye dan Aku menu'uti prentah-Nye. ⁵⁶Abraham pak ikau besenang bohwo ia akan nengok a'ri Aku dan iye lah nengok dan iye besenang.”⁵⁷Maka kate u'a;ng-u'ang Yahudi etok pade-Nye:”umo ikau belom ampai lime puloh taon dan ikau lah nengok Abraham?” ⁵⁸Kate Yesus pade mike:”Aku bekate pade ikau ,sebetol sebelum Abraham jadi,Akulh ade.”⁵⁹Lalu mike ambe botu untuk meang iye:tapi Yesus ilang dan la'i uma Allah”

Chapter 9

¹watu Yesus sedong lalu, Ie nengok seu'ang yang bute sejok behonoknye. ²budak buoh-budak buoh-Nye bertanye kepede-Nye: "Rabi, siapaekah yang bebuot dose, u'ang ikin sendiri atau u'ang tuenye sehingge ie dibohonokkan bute,³jowob Yesus: ukon die dan ukon juge u'ang tuenye, tapi ka'ena pehejean-pehejean Allah harus dinyatekan didolom die. ⁴Kite harus menejekan pehejean die yang mengutus aku, selame masih siang, akan otong dolom dimana ide ade seu'ang pon yang opot peheje. ⁵Selame aku didolom dunie Akulah terang dunie. ⁶Setelah ie meangkatkan semuene itu, ie meludoh ke tanah lalu meoleskannye pade, mate u'ang bute adi. ⁷Dan bekate kepadenye: pegilah besuhlah di'i ikau dolom kolam Siloam. "Siloam a'tinye: yang diutus make pegilah u'ang itu. Ie mebosuh di'inye lalu kembali dengan matenye udoh melele. ⁸Tapi tetangge-tetanggenye dan mike, yang dahulu mengenalnye sebogoi pengemis bekate: ukonkah die ikin yang selalu mengemis, ⁹ade yang bekate beno dielah ikin. Ade pule yang bekate:ukon, tapi ie serupe dengan die. u'ang itu sendiri bekate: beno akulah itu."¹⁰ate mike kepadenye: bogomonoh mate ikau menjodi melele; ¹¹jowobnye: u'ang yang disebut Yesus itu menguduk tanah mengoleskannye pade mate ikau dan bekate kepede ikau: pegilah ke Siloam dan bosuhlah di'i ikau lalu aku pegi dan setelah aku mebosuh di'i aku dopot menengok. ¹²Lalu mike bekate kepadenye: di monohkah Die?" jowob: aku ide tau.¹³Lalu mike mebohwo u'ang yang adinye bute itu kepede u'ang-u'ang Farisi. ¹⁴Adepun hahi watu Yesus mengaduk tanah dan mencelikkan mate u'ang itu, adelah hahi kawan. ¹⁵Karena itu u'ang-u'ang Farisi pun betanye kepadenye bogimonoh matenye mejodi celik jowobnye: "mengoleskan adukan tanah pade mate ikau. Lalu aku mebosuh dihiku dan seka'ang aku dopot menggok. ¹⁶Make kate sebgian u'ang-u'ang Farisi itu: u'ang ikin ide otong dahi Allah, sebob ie ide mihare hahi kawan. Sebgian pule bekate:bogomonohkah seu'ang bedose opot meuwot mujizat yang demikian? Make tinbullah peten tangan di antare mike. ¹⁷Lalu kate mike pule kepede u'ang bute itu:dan eikau apekah kateikau tentang Die ka'ena Ie lah celikkan mate ikau, jowobnye: Ie adelah seu'ang nabi. ¹⁸Tapi u'ang-u'ang Yahudi itu ide pecaye, bohwo adinye bute ba'u opot enggok agi, sampai mike menyuhuh u'ang tue-nye.¹⁹Dan bekate kepede mike: ikinlah dolunye yang kamu katekan bohwo ie bohonok bute? Kalau begitu bogomonoh kah ie seka'ang opot enggok. ²⁰Jowob u'ang tue itu: yang kamek tau ielah bohwo die ikin dolu kamek dan bohwo ie behonok bute. ²¹Tapi bagi manoh ie seka'ang opot enggok kamek ide tau dan siapa yang mencelik matenye, kamek ide tau juge tanyekanlah kepadenye sedih. Ie udoh dewase ie opot bekate-kate untuk dirinye sendiri. ²²u'ang tuenye bekate demikian ka'ena mike takot kepede u'ang-u'ang Yahudi sebob u'ang-u'ang Yahudi itu lah spakat baahwe setiap u'ang yang mengaku Die sebogoi Mesias akan dikucilkan. ²³Itulah sebobnye make u'ang tuenye bekate: ie telah dewasa tanyekanlah kepadenye sediri. ²⁴Lalu mike menyuhuh sekali agi u'ang yang adinye bute itu dan bekate kepadenye: katekanlah kebenoan di adapan Allah kamek tau bohwo u'ang bedose. ²⁵Jowobnye: apekah u'ang itu u'ang bedose, aku ide tau tapi satu hal aku tau yaitu bohwo aku adinye bute dan seka'ang opot menengok. ²⁶Kate mike kepadenye: apekah yang dibuatnye padeikau? Bogomonoh ie mencelikan mate ikau? ²⁷Jowobnye: telah kukatekan kepede ikau dan kamu ide mendengokannye: mengape kamu hendok medengokannye agi? Bahang kali kamu endok menjodi muhit-nye juge. ²⁸Sambil menejek mike bekate kepadenye: eikau muhit u'ang itu tapi kamek muhit-muhit Musa. ²⁹kamek tau bohwo Allah telah befiman kepede musa tapi tantang Die itu kamek ide tau dahi manoh ie otong. ³⁰Jowob u'ang itu kepede mike: aneh juge bohwo kamu ide tau dari monoh ie otong. Sedongkan ie telah mencelikakan mateku. ³¹Kite tau bohwo Allah ide denggo u'ang-u'ang bedose, melainkan u'ang-u'ang yang saleh dan yang melakukan kehendok-Nye. ³²Dari dahulu sampai seka'ang ide penah denggo bohwo ade u'ang yang mencelikkn mate u'ang yang bonok bute. ³³Jikalau u'ang itu ide otong dari Allah ie ide opot beboet ape-ape. ³⁴Jowob mike eikau ikin bohok same sekali dolom dose dan eikau endok menyajo kamek?lalu mike mengusi' die kelua. ³⁵Yesus mendengo bohwo ie lah diusir kelua ulih mike. Kemudian ie betemu dengan die dan bekate: pecayelah eikau kepede dolu manusie? ³⁶Jowobnye: siapaekah Die, Tuhan supaye aku pecaye kepede-Nye," ³⁷kate Yesus kepadenye: eikau ukon saje enggok die, tapi die yang sedong bekate-kate dengan eikau Dielah itu. ³⁸Katenye: aku pecaye Tuhan lalu ie sujud menyebob-Nye. ³⁹Kate Yesus: Aku otong kedolom dunie untuk menghakimi, supaye bahang siapa yang ide menggok opot enggok dan supaye bahang siapa yang opot enggok menjodi bute. ⁴⁰Kate-kate itu didengo ulih behape u'ang Farisi yang ade di situ dan mike bekate kepede-Nye: apekah itu beati bohwo kamek juge bute. ⁴¹Jowob Yesus kepede mike: sekihinye kamu bute, kamu ide bedose tapi ka'ena kamu bekate kamek enggo make tetaplah

Chapter 10

¹Aku bekate kepada ikau: sesungguhnya siapa yang masuk ke dalam kandang domba dengan tidak melewati pintu, tetapi dengan memanjat tembok, ia adalah seorang pencuri dan seorang perampok; ²tetapi siapa yang masuk melewati pintu, ia adalah gembala domba. ³Untuk itu penjaga membuka pintu dan domba-dombanya meseng-maseng menuju ke dalam rumah, karena ia telah memanggilnya keluar, ia bejalan di depan mika dan domba-domba tidak mengikuti dia, karena mika mengenal suara mereka. ⁴Tetapi seorang asing pasti tidak mengikuti mika, mika tidak akan mengikuti dia, karena suara dia asing dan mika mengenal suara mereka. ⁵Tetapi seorang asing pasti tidak mengikuti mika, mika tidak akan mengikuti dia, karena suara dia asing dan mika mengenal suara mereka. ⁶etoklah yang dikatekan Yesus dalam perumpamaan kepada mika, tetapi mika tidak tahu apa maksudnya ia bekate demikian kepada mika. ⁷Make kate Yesus sekali lagi: "Aku bekate kepada ikau, sesungguhnya Akulah pintu ke domba-domba tidak. ⁸Semua orang yang datang sebelum Aku, adalah pencuri dan perampok, dan domba-domba tidak mendengar mika. ⁹Akulah pintu: barang siapa masuk melewati Aku, ia akan selamat dan ia akan masuk dan keluar dan menjumpukan padang rumput. ¹⁰Pencuri datang hanya untuk mencuri dan membunuh dan membinasakan Aku datang, supaya mika mempunyai idop dan mempunyai dalam segele kelimpahan. ¹¹Akulah gembala yang baik, Gembala yang baik memberikan nyawa mereka bagi domba-dombanya; ¹²sedangkan seorang upahan yang bukan gembala, dan yang bukan pemilik domba-domba tidak sendiri, ketika menengok serigala datang, meninggalkan domba-domba tidak lalu ia, sehingga serigala tidak menyetok dan mencekai-bekai domba-domba tidak. ¹³Ia ia karena ia seorang upahan dan tidak memperhatikan domba-domba tidak. ¹⁴Akulah gembala yang baik dan Aku mengenal domba-domba-Ku dan domba-domba-Ku mengenal Aku. ¹⁵Same macam Bapa mengenal Aku dan Aku mengenal Bapa, dan Aku memberikan nyawa-Ku bagi domba-domba-Ku. ¹⁶Ade lagi padaku domba-domba lain, yang bukan dari kadang lain; domba-domba tidak harus ku pembenjara dan mika akan mendengarkan suara-Ku dan mika akan menjadi satu kawanan dengan satu gembala. ¹⁷Bapa mengasihi Aku, oleh karena Aku memberikan nyawa-Ku untuk menebus mereka. ¹⁸Tidak seorang pun mengambilnya dari padaku, melainkan Aku memberikan mereka menukarkan kehendak-Ku sendiri. Aku berkuasa memberikan dan berkuasa mengambilnya balaik lainlah tugas yang ku terima dari Bapa-Ku. ¹⁹Make timbullah pula petentangan di antara orang-orang Yahudi karena pekateannya tidak. banyak diantara mika bekate: ²⁰"Ia memasukkan setan dan gila; mengapa ikau mendengar Die?" ²¹yang lain bekate: "etoklah bukan pemilik pekatean orang yang memasukkan setan; dapatkah setan mencekai mate orang-orang bute?" ²²Tidak lama kemudian tibalah hari aye pentahbisan Bait Allah di Yerusalem: ketika tidak musim sejuk. ²³Dan Yesus bejalan-jelen di Bait Allah, diteras Salomo. ²⁴Make orang-orang Yahudi mengelilingi Die dan bekate kepada-Nya: "Beberapa lama lagi ikau membiakan kamek idop dalam keraguan? Jikalau ikau Mesias, katekanlah tebus tebang kepada kamek." ²⁵Yesus menjawab mika: "Aku telah mengatakannya kepada ikau, tetapi ikau tidak percaya; pekerjaan-pekerjaan yang ku buat dalam nama Bapa-Ku etoklah yang memberikan kesaksian tentang Aku, ²⁶tetapi ikau tidak percaya, karena ikau tidak temasok domba-domba-Ku. ²⁷Domba-domba Ku mendengarkan suara-Ku dan Aku mengenal mika dan mika mengikut Aku, ²⁸dan aku memberikan idop yang kekal kepada mika dan mika pasti tidak akan binasa sampai selamanya dan seorang pun tidak akan mecebut mika dari tangan-Ku. ²⁹Bapa-Ku, yang memberikan mika kepada-Ku, lebih besar dari pada siapa pun, dan seorang pun tidak dapat mecebut mika dari tangan Bapa. ³⁰Aku dan Bapa adalah satu." ³¹sekali lagi orang-orang Yahudi mengmbek betu untuk melempa Yesus. ³²Kate Yesus kepada mika: "banyak pekerjaan baik yang berasal dari Bapa-Ku yang kutengokkan kepada ikau; pekerjaan manakah diantaranya yang menyebabkan ikau hendak melempari Aku?" ³³jawab orang-orang Yahudi tidak: "Bukan karena suatu pekerjaan baik make kamek hendak melempari ikau, melainkan karena ikau menghujat Allah dan karena ikau, sekalipun hanya seorang manusia saja, menyamakan diri-Ikau dengan Allah." ³⁴kate Yesus kepada mika: "tidak ada tertulis dalam kitab Taurat ikau: Aku telah berfirman: ikau adalah allah?" ³⁵Jikalau mika, kepada siapa firman tidak disampaikan, disebut allah sedang kitab suci tidak dapat dibatalkan. ³⁶Masehkah ikau bekate kepada Die yang dikuduskan oleh Bapa dan yang diutus-Nya ke dalam dunia. Ikau menghujat Allah! Karena Aku telah bekate: Aku budak Allah?" ³⁷jikalau Aku tidak membuat pekerjaan-pekerjaan Bapa-Ku, jengenal pecaya kepada-Ku, ³⁸tetapi jikalau Aku membuatkannya dan ikau tidak hendak percaya kepada-Ku, pecayalah akan pekerjaan-pekerjaan tidak, supaya ikau boleh mengetahui dan mengerti, bohwo Bapa didalam Aku dan Aku didalam Bapa." ³⁹sekali lagi mika mencoba menangkap Die, tetapi ia lepas dari tangan mika. ⁴⁰kemudian Yesus pegi lagi kesebelah Yordan, ke tempat Yohanes membaptis dulu, lalu Ia tinggal di setok. ⁴¹Dan banyak orang datang kepada-Nya dan bekate: "Yohanes memang tidak membuat satu tande pun, tetapi semua yang pernah dikatekan Yohanes tentang orang lain adalah betul." ⁴²dan banyak orang di setok percaya kepada-Nya.

Chapter 11

¹Ade seu'ang yang saket , namenne Lazarus. Lazarus tinggol di Betania kampong Maria dan adeknye Marta.

²Maria adalah betine yang pe'enh meminyakan kaki Tuhan denon minyak mur mengelapnye dengon ambutnye.

³Lazarus yang saket etok adalah soda'enne, kedue betine etok mengi'im kabah kepade Yesus: "Tuhan die yang ikau sayangi, sedang saket." ⁴ketike Yesus mendengar kabah etok Ie becakap: "penyaket etok ide membowok mati, tapi akan menyatekan kemuliean Allah, sebob penyaket etok Budak U'ang akan di muliekan."⁵Yesus memang menyayangi Marta dan Lazarus. ⁶Namon setelah Yesus mendengar, bohwo Lazarus saket, Yesus sengaja tinggol due ha'i logi di tempat etok, dimane Yesus be'ade; ⁷ tapi sesudah etok Yesus becakap kepade mu'id-mu'id-Nye: "Ma'i kite bolehlogi ke Yudea."⁸Mu'id-mu'id etok becakap kepade-Nye: "Rabi, ba'u-ba'u ike u'ang-u'ang Yahudi mencobe melempahkan Ikau, Ikau nnak boleh kekuiun?" ⁹Jowob Yesus: "Bukankeh ade due belos jom dolom satu ha'i? Sape yang bejolon pade siang ha'i,kakinye ide ta'antok, ka'ena ie tengok te'ang dunie ike. ¹⁰Tapi jike se'uang bejolon pade molom ha'i, kakinye te'antok, ka'ena te'ang ide ade di dolom di'inye." ¹¹Demikianlah pekatean-Nye, dan sesudah etok Ie becakap kepade mike: "Lazarus,soda'e kite, elah tedoh, tapi Aku pe'gi kekuiun untuk membongonkan die da;i tedohnye."¹²make kate mu'id-mu'id etok kepade-Nye: "Tuhan jike ie tetedoh, make ie akan boek." ¹³ Tapi maksod Yesus ie teloh tetdoh dolom a'ti Lazarus lah mati, sangke mike Yesus becakap tentang mati dolom a'ti tedoh biase aje. ¹⁴ ka'ena etok Yesus becakap dengon te'os te'ang: "Lazarus lah mati: Tapi sukorlah Aku ide dotang pade woktu etok, sebob lebeh boekbogi ikau, supaye ikau dopot belajah pecaye. Ma'ilah kte pe'gi seka'ang kepadenye." ¹⁶Lalu Tomas yang sebot Didimus, becakap kepade kawan-kawannye, yoitu mu'id-mu'id yang loen: "Ma'ilah kite pe'gi untuk mati besame-same dengon Die."¹⁷ketike Yesus tibe, Yesus mendopotkan Lazarus yang beba'eng di dolom kuboh selame empat ha'i. ¹⁸ Betania dekot dengon Yerusalem ki'e-ki'e due mil joohnye. ¹⁹Disetok bonyak u'ang Yahudi dotang kepade Marta dan Maria untuk menghibo mike behubong dengon kkematian soda'e nye. ²⁰Ketke Marta mendengar, bohwo Yesus dotang, ie pegi mendopotkan Nye. Tapi Maria tinggol di umah. ²¹Make kate Marta kepade Yesus: "Tuhan seki'enne Ikau ade di sike, soda'e ku posti ide mati.

²²Tapi seka'ang pon aku tau, bohwo Allah akan membe'ikan kepade Ikau segale sesuotu yang Ikau minte kepade-Nye." ²³Kate Yesus kepade Marta: "soda'e Ikau akan bangkit."²⁴Kate Marta kepade-Nye: "Aku akan tau bohwo ie akan bongkit pade woktu u'ang-u'ang pade akher jaman." ²⁵Jowob Yesus: "Akulah kebangkitan dan hidop: ba'ang sape pecaye keppade-Ku, ie akan hidop woloupun ie teloh mati, ²⁶setiop u'ang yang hidop dan pecaye kepade-Ku, ie ide akan mati selame-lamenye. Pecayekah ikau dengon hal ike?"²⁷Jowob Marta: "Aok, Tuhan, aku pecaye, bohwo Ikaulah Mesis, Budak Allah. Die akan dotang kedolom dunie." ²⁸Lah ie becakap demikian lalu ie pe'gi meniyak soda'e nye Maria dan bebisek kkepadenye: "Gu'u ade di kiun dan Ie meniyak ikau." ²⁹ mendengar etok Maria sege'e bongkit lalu pe'gi bejumpe dengon Yesus.³⁰Tapi woktu etok Yesus belom sampai kedolom kampong etok. Ie maseh be'ade di tempat Marta bejumpe dengon Die. ³¹Ketike u'ang-u'ang Yahudi besame-same dengon Maria di umah etok untuk menghiboh nye, nengok bohwo Maria sege'e bongkit dan pe'gi dan pe'gi keluah, mike ekot ka'ena mike menyangke bohwo ie pe'gi kekuboh untuk menanges di setok. ³²Tibenye Maria di tempat Yesus be'ade dan menengok Die, tesungkohlah ie di luan kaki-Nye dan becakap kepade-Nye: "Tuhan, seki'e nye Ikau ade di sike, soda'e ku posti ide mati."³³ketike Yesus menengok Maria menaggas dan u'ang-u'ang Yahudi yang dotang besame-same die, make masygullah ati-Nye. Ie sangat sedeh dan becakap: ³⁴"dimanekah Ikau ba'engkan?" Jowob mike: "Tuhan ma'ilah dan tengoklah!" ³⁵make menangeslah Yesus. ³⁶Kate u'ang-u'ang Yahudi: "tengoklah betape sayang-Nye Yesus dengon die!" ³⁷Tapi bebe'ape u'ang di anta'e nye becakap: "Ie yang membukok mate u'ang bute, ide sanggopkeh Ie betindok, sehingga u'ang ike ide mati?"³⁸Make masygullah pule ati Yesus, lalu Ie pe'gi kekuboh etok. Kuboh etok adalah sebuoh gue yang tetutup dengon botu. ³⁹Kate Yesus: "Ongkot botu etok!" Marta, soda'e nye Lazarus etok, becakap kepade-Nye: "Tuhan ie elah busuk, sebob ie lah empat ha'i mati." ⁴⁰Jowob Yesus: "bukankeh lah Aku kate kepade ikau: jikelau ikau pecaye ikau akan tengok kemuliaan Allah?"⁴¹make mike mangongkot botu etok. Lalu Yesus meadap keotos dan becakap: "Uak, Aku mengucap sukor kepade Ikau, ka'ena Ikau teloh dengahkan Aku. ⁴²Aku tau, bohwo Ikau selalu dengah kan Aku, tapi ka'ena u'ang bonyak yang bedi'i di sike mengelilengkan Aku, Aku cakapkan kepadenye, supaye mike pecaye, bohwo Ikaulah yang teloh menyu'oh Aku."⁴³dan sesudah becakap, meniyaklah Ie dengon sua'e yang ke'as: "Lazarus, ma'ilah keluah!" ⁴⁴u'ang lyang teloh mati etok dotang keluah, kaki dan tongonnye maseh te'ikat dengon kaen kapan dan mbukonye tetutup dengon kaen peluh. Kate Yesus kepade mike: "bukoklah kaen-kaen etok dan biakan ie pe'gi."⁴⁵Bonyak di anta'e u'ang-u'ang Yahudi yang dotang melawat Maria dan menengok sendi'i ape yang teloh di buot Yesus, pecaye kepade-Nye. ⁴⁶Tapi ade yang pe'gi kepade u'ang-u'ang Farisi dan mence'itekan kepade mike, ape yang teloh mike di buot Yesus etok.⁴⁷Lalu imam-imam kepale dan u'ang-u'ang Farisi mmeniyak Mahkamah Agama untuk bekumpol dan mike becakap: "Apekah yang ha'us kite buot? Sebob u'ang etok membuat bonyak mujijat" ⁴⁸Apebile

kite biahkan Die, make semue u'ang akan pecaye kepede-Nye dan u'ang-u'ang Roma akan dotang dan me'ampas tempat suci kite dengon bangse kite.”⁴⁹Tapi se'uang di anta'e mike yoitu Kayafas, imam besah pade taon etok, becakup kepede mike: “Ikau ide tau ape-ape, ⁵⁰Ikau ide insap, bohwo lebeh begune bogi, ikau jike satu U'ang mati untok bangse kite da'i pade selu'oh bangse kite ike mati.”⁵¹Hal etok dikatekannye bukan da'i di'inye sendi'i, tapi sebogi imam besah pade taon etok ie me'amal, bohwo Yesus akan mati untok bangse etok, ⁵²dan bukan untok bangse etok saje, tapi juge untok mengupolkan dan mempesatukan budak-budak Allah yang bepisah-pisah. ⁵³Mulai da'i ha'i etok mike spakat untok membunuh Die. ⁵⁴ka'ena etok Yesus ide tampel logi di muke umom di anta'e u'ang-u'ang Yahudi, Ie be'ongkot da'i setok kekampong dekot padeng paseh, ke sebuah kote yang bename Efraim, dan disetook Ie tinggol besame-same mu'id-mu'id-Nye. ⁵⁵Pade woktu etok ha'i 'aye paskah u'ang Yahudi elah dekot dan bonyak u'ang da'i nege'ietok be'ongkot ke Yerusalem untok menyucikan di'i sebelum paskah etok. ⁵⁶Mike menca'i Yesus dan bedi'i di dolom Bait Allah, mike becakup seu'ang kepede yang loen: “Boogoimane pendopot ikau? Akan dotang juge Ie kepesta?” ⁵⁷Sementa'e etok imam-imam kepale dan u'ang-u'ang Farisi teloh menyu'oh membe'ikan supaye setiop u'ang yang tau dimane Die be'ade membe'i tau kan nye, supaye mikedopot menongkop Die.

Chapter 12

¹Enam a'i sebelum paskah Yesus datang ke Betania, tempat tinggal Lazarus yang di bongkitkan Yesus da'i u'ang mati. ²Disitu diadakan pe'jamuan untuk Die dan Marta meloyoni, salah seu'ang yang tu'ut makan dengan Yesus adalah Lazarus, ³Maka Maria mengambil setengah kati minyak narwastu murni yang mahal ha'genye lalu meminyaki kaki Yesus dan mengelap dengan ambutnye; dan bau minyak semerbak di selu'oh umah etok. ⁴Tapi Yudas Iskariot, seu'ang da'i mu'id Yesus yang akan sege'e meny'e'ahkan Die, becakap: ⁵“Mengape minyak narwastu ike ide di jual tige atos dinar dan duetnye di be'ikan kepada u'ang-u'ang miskin?” ⁶hal etok di cakapnye bukan ka'ena ie menengok naseb u'ang miskin, melaenkan ie adalah seu'ang pencu'i; ie sereng mengambil duet yang di simpan di dolo kas yang di pegangnye. ⁷Make kate Yesus: “Biarlah die melakukan ike menginga ha'i kematian-Ku. ⁸ka'ena u'ang-u'ang miskin selalu ade pade ikau, tapi Aku ide ade pade ikau.” ⁹Sejumlah besa u'ang Yahudi mendenga, bohwo Yesus ade disane dan mike datang ka'ena Yesus, melaenkan juge untuk tengok Lazarus yang teloh di bongkitkan-Nye da'i anta'e u'ang mati. ¹⁰ Lalu imam-imam kepale bersatu untuk membunuh Lazarus juge, ¹¹Sebob bonyak u'ang Yahudi meninggellkan mike dan pecaye kepada Yesus. ¹²keesokan ha'inye ketike u'ang bonyak yang datang me'ayekan pesta mendenga bohwo Yesus sedang di tengah jolon menuju Yerusalem. ¹³Mike mengambil daun-daun palem, dan ppe'gi menyongsong Die sambil bese'u-se'u: “Hosana! diberkatilah Die yang datang dolom name Tuhan, Raje Israel!” ¹⁴Yesus jumpe seeko' keledai mude lalu Ie naek keotosnye, ada tetulis: ¹⁵“Jongon takut, hai putri Sion Rajemu datang, dudok diotos seeko' budak keledai.” ¹⁶Mule-mule mu'id-mu'id Yesus dimuliekan, te'ingatlah mike, bohwo ayat etok mengenai Die, dan mike teloh melakukan nye juge untuk Die. ¹⁷U'ang bonyak yang besame-same dengon Die ketike Ie memanggil Lazarus kelua da'i kubo dan membongketkannye da'i anta'e u'ang mati, dan membe'i kesaksian tentang Die. ¹⁸Sebob u'ang etok pe'gi menyongsong Die, ka'ena mike denga, bohwo Ie yang membuat mujijat etok. ¹⁹ Maka kate u'ang-u'ang Farisi seu'ang pade yang loen: “ikau tengok sendi'i, bohwo ikau same sekali ide berasel, tengok selu'oh dunie datang mengikuti Die.” ²⁰Di anta'e mike yang be'angkat untuk sembayang pade ha'i raye etook, te'dopot bebe'ape u'ang Yunani. ²¹U'ang-u'ang etok pegi kepada Filipus, yang asal da'i betsaida, lalu becakap padenye: “Tuhan kamek nak jumpe dengon Yesus.” ²²Filipus pegi membe'itekan kepada Andreas; Andreas dan Filipus menyampaikan nye pade Yesus. ²³Tapi Yesus menjowob mike, cakapnye teloh tibe saatnye Budak U'ang di muliekan. ²⁴Aku becakap pade ikau: sesungguhnya kalau biji gandum ide jotoh kedolom tanah dan mati, ie tetap satu biji saje, tapi jike ie mati, ie akan menghaselkan bonyak buoh. ²⁵ba'ang sape yang mencintai badannye, ie akan keilangan badannye, tapi ba'ang sape ide mencintai badan die di dunie ike, ie akan membele untuk hidop yang kekal ²⁶Ba'ang sape yang melayan Aku, ie ha'us ekot Aku dan dimane aku be'ade, di setok pon pelayan Aku berade. ba'ang sape melayan Aku, ie akan di ho'mati u'ang. ²⁷seka'ang jiwe-Ku te'ha'u dan ape yang akan Kuucapkan? Uak, selamatkan Aku da'i saat ike? Ide, sebob untuk etoklah Aku datang kedolom saat ike. ²⁸Uak, mulielah name Ikau!” make dengalah suare da'i sorge: “Aku teloh memuliekan-Nye, dan Aku datang untuk memuliekan-Nye logi!” ²⁹U'ang bonyak yang bedi'i di setok dan mendenge' kan-Nye becakap, bohwo etok bunyi gu'oh, ade pule yang becakap: “seu'ang melekat teloh becakap dengon Die. ³⁰Jowob Yesus: “Seua'e etok teloh bukan ka'ena Aku, melaenkan ka'ena ikau. ³¹Seka'ang belangsang pengakiman atas dunie ike: seka'ang juge penguase dunie ke akan dilempakan kelua, ³²dan ape bile Aku di tinggikan da'i bumi, Aku akan mena'ek semue u'ang datang pade-Ku. ³³Ike dicakapkan-Nye untuk menyatekan bogoimane ca'enye Ie akan mati. ³⁴Lalu jowob bonyak etok: “kamek teloh dengah da'i hukom Taurat, bohwo Mesias tetap hidop selame-lamenye: bogoimane mungkin Engkau mengatekan bohwo Budak U'ang ha'us ditinggikan? Sape budak manusie etok?” ³⁵Yesus cakap pade mike: “hanye sikit agi waktu te'ang ade di anta'e ikau. Selame te'ang etok ade pade ikau, pecayelah pade-Nye, supaya kegelapan jongon menguasai ikau; ba'ang sape bejolon dolom kegelapan, ie ide teu kemane ie pe'gi. ³⁶Pecayelah pade te'ang etok, selame te'ang etok ade pade ikau, supaya ikau menjodi budak-budak te'ang.” sesudah becakap demikian Yesus pe'gi sembunyi da'i anta'e mike. ³⁷Meskipun Yesus mengadekan bonyak mujijat di deoan mate mike, namon mike ide pecaye kepada-Nye, ³⁸Supaye cukup firman Tuhan yang di sompoikan oleh nabi Yesaya: “Tuhan sape yang pecaye kepada pembe'te kamek? dan pade sape tangan kuase Tuhan di nyatekan?” ³⁹ka'ena etok mike ide dopot pecaye sebob Yesaya teloh becakap juge: ⁴⁰“Ie teloh membutekan mate dan mendengah ati mike, supaya mike jongon menengok dengan mate, dan menangkap dengan ati, lalu berbalek, sehingga Aku menyembuhkan mike” ⁴¹Hal ike dicakapkan oleh Yesaya, ka'ena ie teloh nengok kemuliean-Nye dan becakap-cakap tentang Die. ⁴²Bonyak juge di anta'a pemipen yang pecaye pade-Nye, tapi oleh ka'ena u'ang-u'ang Farisi mike ide mengakui dengon te'us te'ang supaya mike jongon dii kucilkan ⁴³sebob mike lebeh suke akan kehormatan manusie da'i pade kehormatan Allah. ⁴⁴Tetapi Yesus bese'u cakap-Nye: “Ba'ang sape yang pecaye pade-Ku, ie bukan pecaye pade -Ku, tapi pade Die yang mengutos Aku; ⁴⁵ba'ang sape menengok Aku, ie menengok Die, yang teloh mengutos Aku. ⁴⁶Aku

teloh dotang didolom dunie sebogoi te'ang, supaye setiop u'ang yang pecaye pade-Ku jongon tinggal di dolom kegelapan. ⁴⁷Dan jikelau seu'ang dengah cakap-Ku, tapi ide melakukannya, Aku ide jodi mengakimnye, sebob Aku dootong bukan untok mngakemi dunie, melaenkan untok menyelamatkannya. ⁴⁸ba'ang sape menolak Aku, dan ide mene'ime pecakapan-Ku, ie udah ade akimnye, yaitu firman yang teloh Ku katekan, etoklah yang menjodi pengakeman pade akhir jaman. ⁴⁹Sebob Aku becakap-cakap bbukon da'i di'i-ku sendi'i tapi da'i Uak, yang mengutos Aku, Dielah yang menyu'oh Aku unntok menyatekan ape yang a'us Aku katekan dan Aku sompoikan. ⁵⁰Aku tau bohwo pe'intah-Nye etook adelah hidop yang kekal, jodi ape yang Aku cakapkan, Aku menyampaikan nye, sebogoi mane yang di firmankan oleh Uak pade-Ku."

Chapter 13

¹Sementa'e etok sebelum ha'i 'aye paska. Yesus elah tau, bohwo elah tibe untok boleh da'i dunie ike kepada Uak, same kayak Ie menyayangi mu'id-mu'id-Nye seka'ang, Ie menyayangi mike sompoi selame-lamenye. ²Mike sedang makkan besame, dan ibles teloh bebisek dolom ati Yudas Iskariot, budak Simon untok menghianati Die. ³Yesus tau, bohwo Uak-Nye teloh menye'ahkan semue kepada-Nye dan bohwo Ie dotang da'i Allah dan boleh kepada Allah. ⁴Lalu bongkitlah Yesus membukok bojuh kembang-Nye, Ie mengambek selai kaen dan mengikatkan pade pinggang-Nye. ⁵Setelah tu Ie menuang ae' ke dolom sebuah pinggan, dan mulai membasoh kaki mu'id-mu'id-Die lalu menyeka dengan kain yang Ie pakai di pinggang-Die. ⁶Make sampailah Ie kepada Simon Petrus, kate Petrus kepada-Nye: "Tuhan Ikau nak basooh kaki ku?" ⁷Jowob Yesus kepadenye: "ape Ku buot, ikau ide tau seka'ang, tapi ikau akan tau nanti" ⁸kate Petrus kkepada-Nye: "Ikau ide akan basoh kakiku sampai selame-lamenye." jowob Yesus: "jike Aku ide basoh ikau, ikau ide dopot bogian dolom Aku. ⁹Kate Simon Petrus kepada-Nye: "Tuhan, jongonlah hanye kakiku saje, tapi juge tongon dan kepaleku!" ¹⁰kate Yesus kepadenye: "Ba'ang sape teloh mandi, ie ide usah membasoh di'i seloen bosoh kakinye, ka'ena ie elah be'eseh, hanye ide semue. ¹¹Sebob ie tau sape yang akan menye'ahkan Die. ka'ena etok Ie becakap: "Ide semue ikau be'eseh." ¹²setelah Ie basoh kaki mike, Ie pokoi boju-Nye dan boleh ketempat-Nye. Lalu ie becakap kepada mike: "Taukah ikau ape yang teloh kupe'buot kepada ikau?" ¹³Ikau menyebot Aku Gu'u dan Tuhan, dan kate ikau betol, sebob memang akulah Gu'u dan Tuhan. ¹⁴Jodi jike Aku membasoh kaki-kaki ikau; ¹⁵sebob Aku teloh membe'ikan satu teladan kepada ikau, supaye ikau juge be'buot same kayak yang teloh ku pe'buot kepada ikau. ¹⁶Aku becakap kepada ikau: sesungguhnya seu'ang hambe ide lebe tinggi da'i pade Tuhannye, atau seu'ang yang di su'oh da'i pade die yang menyu'ohnye. ¹⁷Jike ikau tau ike, make senanglah ikau, jike ikau melakukannya. ¹⁸Bukan tentang ikau semua Aku becakap, Aku tau, sape yang teloh ku pilih, tapi ha'us lengkap ayat ike: u'ang yang makan loti ku, teloh mengongkot tumetnye terhadap Aku. ¹⁹Aku mengatekan nye kepada ikau seka'ang juge sebelum hal etok jodi, ikau pe'caye bohwo Akulah Die. ²⁰Aku becakap kepada ikau: "Ba'ang sape yang mene'me u'ang yang ku su'oh, ie mene'ime Aku, Ie mene'ime Aku, ie mene'ime Die yang menyu'oh Aku," ²¹Setelah Yesus becakap demikan Ie sangat senang, lalu be'saksi: Aku becakap kepada ikau: "sesungguh nye seu'ang dianta'e ikau akan menye'ahkan Aku." ²²mu'id-mu'id etok menengok seu'ang kepada yang loen, mike ragu-ragu sape yang di maksod-Nye. ²³seu'ang di anta'e mu'id Yesus, yaetok mu'id yang di kasihi-Nye, besandah dekot kepada-Nye, disebelah kanan-Nye. ²⁴Kepada mu'id etok Simon Petrus membe'i isyarat dan becakap: "tanyelah sape yang di maksod-Nye!" ²⁵Mu'id yang dudok dekot Yesus etok beboleak ke belokong dan becakap kepada-Nye: "Tuhan, sapekah etok?" ²⁶Jowob Yesus: "die etok yang aku be'i loti, sesudah Aku mencelompoknye," sesudah becakap demikian ie mengambe loti, mencelompoknye dan membe'ikannye kepada Yudas, budak Simon Iskariot. ²⁷Dan sesudah Yudas mene'ime loti etok, ie kemasokan ibles, make Yesus becakap kepadenye: "ape yang nak ikau buot, buotlah dengon sege'e." ²⁸Tapi ide ade seu'ang pon da'i anta'e mike yang dudok makan etok tau, ape maksod Yesus mengatekan etok kepada Yudas. ²⁹ka'ena Yudas pegang duet ade yang sangke, bohwo Yesus menyu'oh Die beli ape-ape yang pe'elu untok pe'ayean etok, atau membe'i ape-ape kepada u'ang susa. ³⁰Yudas mene'ime loti etok lalu sege'e pe'gi pade wotku etok ha'i lah malam. ³¹sesudah Yudas pe'gi, becakaplah Yesus: "seka'ang Budak U'ang di muliekan dan Allah di pe'muliekan di dolom Die. ³²Jike Allah di pe'muliekan Didolom Die, Allah akan muliekan Die juge didolom di'i-Nye, dan akkan muliekan Die dengon sege'e. ³³Hai budak-budak Ku, hanye sesaat logi Aku ade besame ikau, ikau akan menca'i Aku, kayak yang teloh ku cakapkan kepada u'ang-u'ang Yahudi: ke tempat Aku Pe'gi. Ide mungkin ikau dotang, demikian pule Aku cakapkan seka'ang kepada ikau" ³⁴Aku membe'ikan pe'entah ba'u kepada ikau, yaetok supaye ikau saleng menyayangi: same kayak Aku teloh menyayangi ikau demikian ikau ha'us saleng menyayangi. ³⁵Dengon demikian semue u'ang akan tau ikau adelah mu'id-mu'id-Ku, ya etok kalau ikau saleng menyayangi." ³⁶Simon Petrus becakap kepada Yesus: "Tuhan, kemane ikau pe'gi?" jowob Yesus: "ke tempat Aku pe'gi, ikau ide dopot ekot Aku seka'ang, tapi nanti ikau akan ekot Aku." ³⁷kate Petrus kepada-Nye: "Tuhan, mengape aku ide dopot ngekot Ikau seka'ang? Aku akan membe'ikan nyaweku untok Ikau!" ³⁸jowob Yesus: "Nyawe ikau akan ikau be'ikan untok Aku, sungguh Aku becakap kepada ikau: sebelum ayam bekokok ikau teloh nyangkal Aku tige kali.

Chapter 14

¹Yesus bekate pade mu'id-mu'id-Nye: "jongonlah besusah ati. Te'uslah pecaye pade Allah dan juge pade Aku. ²Kat umah Bapak Aku bonyok tempat dan Aku akan pegi kesane untuk siapkan temat untuk ikau sue. ³Kalau tempat itu lah siap, Aku akan balek dan ngambek mike. ka'ena Aku ndok ikau juge ade besame Aku kat manepon Aku beade.⁴Dan kat mane tempat Aku beade, ikau tau jolon kesitu." ⁵Lalu Tomas bekate, "Tuhan, kamek ide tau kemane Ikau pegi, jedi kayak mane kamek tau jolon kesitu?" ⁶Jawab Yesus: "Akulah jolon dan kebenaran yang idop, ide ade seu'ang pon yang dotang pade Bapak-Aku kalau ide lewat Aku. ⁷Kalau mike ngenal Aku, pasti mike juge ngenal Bapak-Aku. Dan ikin mike ngenal Die dan mikelah negok Die."⁸Kate Filipus: "Tuhan, tunjukkanlah Bape itu pade kamek, itulah cukop untuk kamek." ⁹Lalu Yesus bekate: "Lah be'ape lame Aku besame ikau Filipus, tapi ikau ide ngenal Aku? Siapa lah tengok Aku, die lah tengok Bapak-Aku.¹⁰Ape ikau ide pecaye kalau Aku ade kat dolom Bapak-Aku dan Bapak-Aku ade kat dolom Aku? Sue yang Aku lah aja kat ikau bukan da'i Aku tapi da'i Bapak-Aku yang ade kat dolom Aku. ¹¹Pecayelah kalau Aku ade kat dolom Bapak-Aku dan gitu juge seboleknye, kalau mike ide pecaye pade Aku make pecayelah dengon sue keajaiban yang lah mike tengok.¹²Yakinlah, ba'ang siapa pecaye pade Aku, ie pasti akan melakukan peke'jaan yang Aku lakukan. Malah ie akan melakukan yang lebeh besa agi, ka'ena Aku pegi pade Bapak-Aku. ¹³dan ape aje yang mike minte kat dolom doe, Aku akan menjowob doe mike itu. ka'ena itulah Bapak-Aku akan dimuliakan melalui Aku – budakNye. ¹⁴Dan ape aje yang mike minte kepade Aku – demi Aku dimuliakan, Aku akan be'ikan.¹⁵kalau mike mengasehi Aku, mike akan ngikot sue yang Aku su'uh. ¹⁶lalu Aku akan minte kepade Bapak-Aku, supaye Die me'i Penolong yang laen untuk memimpin dan nolong mike untuk selamenye. ¹⁷Dan Penolong itu adelah Roh Kudus. Roh Kebena'an yang menyatekan kebena'an tentang Allah. Dunie ide apat ne'ime Die ka'ena dunie ide Nampak dan ngenal Die. Tapi mike yang lah ngenal Die, akan memimpin mike dan tinggal kat dolom mike.¹⁸Aku ide akan meninggalkan ikau sepeti yatem piatu. Aku akan dotang balek pade ikau. ¹⁹Tinggal sekejap agi dnue ide apat tengok Aku agi. Tapi mike akan tengok Aku, ka'ena kite sue akan same-same idop. ²⁰Pade watu itulah mike akan tau bawe Aku kat dolom Bapak-Aku, Aku kat dolom mike dan mike kat dolom Aku.²¹setiap u'ang yang sunggo mengasihi Aku pasti akan melakukan sue yang Aku su'uh. Dan u'ang yang sepeti itulah yang akan dikasehi oleh Bapak-Aku. Aku juge akan mengasihi die dan akan menyatekan di'i Aku pade die. ²²Yudas, yang ukan Iskariot bekate: "Tuhan, apekah sebobnye Ikau endak me'i tau di'i Ikau pade kamek, ukan pade dunie?"²³jawab Yesus: "jike ade u'ang yang mengasihi Aku, ie akan mengikot ape yang Aku katekan dan Bapak-Aku akan mengasihi die dan akan dotang kepadenye dan diam besame die." ²⁴Dan kalau ade u'ang yang ide mengasihi Aku, ie ide apat ngekot sue yang Aku katekan; dan Firman yang ikau denga itu ukanlah da'i Aku, tapi da'i Bapak yang ngutos Aku.²⁵Itu Aku katekan ka'ena Aku maseh besame ikau. ²⁶Dan Penghibo – Roh Kudus, yang diutos oleh Bapak-Aku dolom name Aku, Dielah yang akan ngaja dan neginatkan ikau. ²⁷jongonlah ikau kuate, ka'ena suke'ie yang kat dolom Aku, Aku me'i kat ikau.²⁸Mike juge lah mendenga Aku bekate: Aku akan pegi, tapi Aku akan balek agi pade ikau. Kalau ikau mengasihi Aku ikau past akan senang, ka'ena Aku pegi pade Bapak-Aku ka'ena Bapak-Aku lebeh bekuase da'i pade Aku. ²⁹Ikin Aku lah me'i tau pade mike supaye mike pecaye ketike hal itu tejedi. ³⁰Aku ide akan becakup bonyok agi dengon mike, ka'ena penguase dunie lah dotang. Penguase itu bise nguasai dunie tapi ide bise nguasai Aku. ³¹Tetapi ape yang Ku lakukan ikin sesuai dengon pe'intah Bapak-Aku, supaye u'ang-u'ang kat dunie tau bawe Aku mengasihi Bapak-Aku. Setelah itu Yesus ngojok mu'id-Nye untuk pegi: "ayoklah! Kite pegi da'i sini!."

Chapter 15

¹lalu Yesus modoh kat muridnye, “Aku sepeti pokok anggu’ yang betol-betol menghasilkan buah suai dengon ape yang Allah endok, dan Bapak Aku sepeti petani yang menjage pokok anggu’ itu. ²Die memotong sue cabang yang ide bebuah, dan memotong daun-daun da’i cabang yang sedang bebuah supaya buahnya bertambah bonyok. ³Mike semue sepeti cabang-cabang lah dibesihkan ka’ena aja’an yang Aku be’ikan kepada mike. ⁴oleh ka’ena itu tetaplah be’satu dengon Aku supaya Aku pon bise besatu dengan mike. ka’ena cabang ide bise bebuah kalu die ide lekat kat pokok. ⁵Akulah pokok anggu’ dan mikelah canag-cabangnye. Sue u’ang yang menyatu dengon Aku dan Aku menyatu dengon die, make die akan bebuah bonyok; ka’ena tanpe Aku mike ide bise buot ape-ape. ⁶sue u’ang yang ide menyatu dengon Aku, akan dibuang sepeti cabang lalu mati. Sue cabang yang sepeti itu akan dikumpulkan lalu di baka kat dolom api. ⁷jike mike besatu dengon Aku dan aja’an-Ku tinggal kat dolom ati mike, make minte ape saje yang mike ndok, pasti akan dibe’i. ⁸Bapa-Ku akan dimuliakan jike mike bebuah bonyok. Itu juge me’i tau bohwo mike semua adelah murid-Aku. ⁹“Sepeti Bapa selalu mengasihi Aku, begitu juge Aku selalu mengasihi mike. ka’ena itu mike ha’us tetap idop sebagai u’ang yang Ku kasihi. ¹⁰jike mike taat kepada ape yang Aku su’us, make mike akan tinggal kat dolom kasih-Ku, sepeti Aku lah mengikuti ape yang Bapa-Aku su’uh dan tinggal kat dolom kasih Nye. ¹¹Sue ikin Ku katekan pade mike, supaya mike ikut me’asekan sukacite-Ku dan supaya ide ade yang ku’ang da’i sukecite mike. ¹²Ikinlah yang Aku endok, adelah supaya mike saling menyayangi dan mengasihi, same sepeti Aku lah mengasihi mike sue. ¹³u’ang yang paling mengasihi kawan-kawannya adelah u’ang yang me’i idopnye untok mike. ¹⁴Mikelah kawan Aku, jike mike buot ape yang Aku su’oh. ¹⁵Mike ide Aku nye’u ambe, ka’ena ambe ide tau ape yang dibuot Tuhannya, tapi mike Aku nye’u kawan, ka’ena sue yang Aku denga da’i Bapa, lah Aku be’i tau kat mike sue. ¹⁶Bukan mike yang lah milih Aku, tapi Akulah yang milih mike dan menyuh mike untok bebuah bonyok – buah-buah yang ide binase. Make ketike mike minte sesuatu melalui Aku, make mike akan dibe’i. ¹⁷Ikinlah yang Aku ndok, “yaitu supaya mike saling mengasihi”. ¹⁸“watu u’ang-u’ang dunie membenci mike, ingatlah bohwo u’ang-u’ang itu lah membenci Aku lebeh dulu. Jike mike masih menyatu dengon u’ang dunie, pasti u’ang-u’ang itu suke ama mike. Tapi seka’ang Aku lah milih mike sue, itu sebobnye u’ang-u’ang dunie benci kat mike. ²⁰Ingatlah ape yang Aku lah nye’u kat mike, Tuhan lebeh diho’mati da’i ambenye. Jike u’ang dunie mensekse Aku, make u’ang duniepon akan sekse mike. Jike u’ang dunie ikut sepeti yang Aku aja’kan, make u’ang duniepon akan ikut apa yang mike aja’kan. ²¹U’ang dunie itu akan melakukan sue itu pade mike ka’ena mike unyi Aku, dan u’ang-u’ang itu ide kenal Bapa yang lah mengutus Aku. ²²Apebile Aku ide dotang dan ide mengatekan sue ikin pade u’ang dunie, make u’ang-u’ang itu id bedose. Tapi ka’ena u’ang dunie lah mendenga, make u’ang-u’ang itu ide bealesan atas dose mike. ²³U’ang-u’ang yang benci Aku, u’ang itu juge benci Bapa-Aku. ²⁴Apebile Aku lom buot hal-hal yang lom di uat u’ang lain, u’ang-u’ang itu ide bedose. Tapi ikin u’ang-u’ang itu lah nengok yang Aku buot dan u’ang-u’ang itu tetap benci Aku dan Bapa-Ku. ²⁵Tapi sue ini tejedi, supaya suai dengon yang ada ditulis: “u’ang-u’ang itu benci Aku tanpa alasan.” ²⁶Aku akan nye’u Penolong yang beasal da’i Bapa-Aku. Dielah Roh yang akan modoh kat u’ang-u’ang dunie tentang Allah. Jike Die dotang, Die akan modoh tentang Aku. ²⁷Dan mike sue ha’us modoh kat u’ang-u’ang dunie ikin tentang Aku, ka’ena mike sue lah besame dengon Aku da’i awal Aku bekeje di dunie ikin.

Chapter 16

¹”Semue nye ikin aku katekan pade ikau, supaye ikau jengen kecewa dan ide terime aku. ²ikau aken di hine, juge aken dotang saetnye bahwa setiap u’ang yang bunoh ikau aken sangke bahwa iye buot bak’ti buot Allah. ³Mike aken buot kenian, kaena mike ide kenal baik tak ndak pun aku. ⁴Tadi semuenye ikin aku katekan kepada ikau, supaye ape bile dotang saat nye ikau inget, bahwa aku lah kate kannye kepada ikau.” ⁵”Pasal ikin ide aku katekan pade ikau da’i semule, ka’ena salame ikin aku lagi besame-same dengon ikau, ⁶Tapi seka’ang aku kayoh pade die yang lah mengutos aku, dan tiade seu’ang pun ka anta’e ikau yang betanye pade aku : ka mane ikau kayoh ? ⁷Tapi ka’ena aku kate kan pasal etok pade ikau, sebob etok ati ikau seneng. ⁸Namon bena yang aku kate ikin pade ikau, apekah lebeh begune buot ikau, like aku kayoh sebob bile aku ide kayoh, penghibo etok ide aken dotang pade ikau, tapi bile aku kayoh, aku aken ngutos die pade ikau. ⁹Dan kalau iye dotang, iye aken sadakan dunie aken dose, yang bene dan hukuman, ¹⁰aken dose, ka’ena mike tetap ide pecaye pade aku, ¹¹aken yang bena, ka’ena aku kayoh pade atok dan ikau ide nampak aku agi; ¹²aken hukom, ka’ena penguase dunie ini lah di hukom. ¹³Lagi onyok pasal yang haros aku kate kan pade ikau, tapi seka;ang ikau belom dapot nanggong. ¹⁴Tapi ape bile iye dotang, yaitu roh yang betul, iye aken pimpin ikau ka dolom smue, yang betul; sebob iye ide na bekate-kate da’i di’i nye seu’ang, tapi smue yang di denga iye etok yang aken di kate dan iye aken be’i tau pade ikau pasal yang aken dotang. ¹⁵Iye na nenggekan aku, sebob iye aken be’i tau pade ikau ape yang iye terima da’i pade aku. ¹⁶Semua yang apak punye, ade la Aku punye; sebob etok aku bekate iye aken be’i tau pade ikau ape yang iye terime da’i pade aku.” ¹⁷”Tinggal siket mase saje dan ikau ide nampak aku agi dan tinggal siket mase age pule dan ikau na nampak aku.” ¹⁸”denge etok berape da’i ana bue nye bekate seu’ang pade yang laen: ape arti iye bekate pade kite : Tinggel seket mase saje dan ikau ide nampak aku dan tinggel seket mase pule dan ikau aken nampak aku ? Dan : aku kayoh pade pak ?” ¹⁹”Make kate mike.” ape arti iye bekate: tinggel seket mase saje ? Kite ide tau ape maksod diye. ²⁰”Yesus tau, bohwo mike endak nanyekan suatu padenye, lalu iye bekate pade mike:” adekah ikau becakup seu’ang dengon yang laen ape yang aku katekan adi, yaitu : Tinggell seket mase dan ikau ide nampak aku dan tinggel seket mase saje pule dan ikau aken nampak aku ? ²¹Aku bekate pade ikau : sebetol ikau na nanges dan meatap tapi dunie aken suke, ikau aken sedeh, tapi sedeh ikau aken beo’bah jadi seneng. ²²seu’ang betine sedeh pade mase iye berbudad, tapi bile lahe budanye iye ide ingat agi akan saketnye ka’ena senang bahwa seu’ang manusie lah lahe ka dunie. ²³kenian juge ikau seka’ang penoh tene susah, tapi aku aken nampak ikau lagi dan ati aikau aken seneng dan ide ade seu’ang pun yang dopot ampas kesenengen ikau da’i pade ikau. ²⁴”Dan pade ha’i etok ikau ide aken tanye agi ape pade aku. Aku bekate pade ikau : sunggo bawe segale suatu yang ikau minte pade apak, di be’i pade ikau dolom name aku. ²⁵Ampai seka’ang ikau belom minte apa pun dolom name aku. Minte la make ikau aken terime. Supaye penoh senengn ikau. ²⁶Semuenye ikin aku be’i tau pade ikau dengon umpame. Akan tibe masenye aku ide lagi bekate-kate pade ikau dengon umpame, tapi teros te’ang be’i tau apak pade ikau. ²⁷Pade ha’i etok ikau aken bedoa dolom name aku. Dan ide aku nyebut pade ikau, bohwo aku minte bagi ikau pade apak, ²⁸sebob apak ssoang sayang ikau, kaena ikau la sayang aku dan pecaye, bohwo aku dotang da’i Allah. ²⁹Aku dotang da’i apak dan aku dotang ka dolom dunie; aku tinggel kan dunie pule dan kayoh pade apak. ³⁰”kate ana buoh iye:” tengok, seka’ang ikau teros te’ang bekate-kate dan ikau ide pakai umpame. ³¹seka’ang kamek tau segale suatu dan ide perlu u’ang betanye pade ikau. ka’ena etok kamek pacaye, bohwo ikau dotang da; i Allah.” ³²”Jaweb Yesus pade mike:” pecaye kah aikau seka’ang ? ³³Tengok, mase nye dotang, bah ken udeh dotang, bohwo ikau di pisah maseng-maseng ka tempatnye sendi’i dan ikau tinggel kan aku seu’ang di’i. Namon aku ide seu’ang di’i, sebob apak beserte aku. ³⁴Semue nye etok ku kate kan pade ikau, supaye ikau dopot damai sejahtera dolom aku. Dolom dunie ikau menderite penyikse, tapi be’i kuat ati ikau, aku lah ngalah kan dunie.”

Chapter 17

¹ikinlah kate Yesus, make iye nengo ka langet kate iye: apa la ampai masenye nyanjong buda ika supaye buda ika nyanjong iku. ²Same macem ika la be'i pade iye kuase pade segale yang idop, ikin pulelah iye na be'i idop selame-lame pade semue yang la ika be'i pade iye. ³ikinlah idop selame-laemnye etok, itulah yang mike kenal seu'ang Allah yang bese, dan kenal Yesus Kristus yang ikeu su'u. ⁴Aku da nyanjong ika ka duniye dengon ca'a buot siap keje yang ika be'i pade Aku untok aku buot. ⁵Sebep itu, ya pa sanjongla Aku pade Ika soang dengan ke olekan yang ika punye ka luan ika sebelum duniye ade. ⁶Aku la cakapap nam Iku pade smue u'ang yang la ika be'i pade Aku da'i duniye. Mike etok punye ika dan ika la be'i mike pade Aku dan mike la menurut perintah Ika. ⁷Ikin mike mereti bawe semue yang ika be'i pade aku, itu dotang da'i pade iku. ⁸Sebep semue firman yang ika be'i tau pade aku la aku kaba pade mike dan mike la te'ima mike la tau bebena Aku dotang da'i pade ika dan mike caye ikaulah yang nyu'u Aku. ⁹Aku bedo'a untok mike. Bbukon untok duniye aku bedo'a untok mike. Yang ika bei pade aku, sebob mike adalah punye ika. ¹⁰Dan semua punya Aku punya ika dan punya iku, punya Aku, dan Aku la di sanjong pade mike. ¹¹Dan Aku ide ade agi ka dolom duniye, tapi mike maseh ade ka dolom duniye, Aku dotang kla pade ika. Ya Apak yang muliye belela mike dolom name Ika, yaitu nama ika yang ika be'i pade Aku, suupaye mike jadi paham macam kite. ¹²Semasa Aku sama mike Aku belee mike dolom nama Ika, yata nama Ika yang la ika be'i. pade Aku," Aku lajage mike dan ide ade soang mike yang binase slaen da'i pade Iye yang la di toles pade kitap suci. ¹³Tapi ikin Aku atong pade ika dan Aku cakapkan semue ikin sementa'e Aku mase ka dolom duniye, supaye ati ati mike senang betol dolom di'i mike. ¹⁴Aku la be'i firman pade mike dan duniye ide suka mike, ka'ena mike ide da'i duniye, same macam Aku ide da'i duniye. ¹⁵Aku ide minte, supaye ika ambe mike da'i duniyetapi supaye ika lindong mike da'i hal yang jahet. ¹⁶Mike ide da'i duniye, same macam Aku ide da'i duniye. ¹⁷Besihkanlah mike da'i yang bena; kaene firman itulah yang bena. ¹⁸Same macam ika la nyu'u Aku ka dolom duniye, macam itulah Aku nyu'u mike ka dolom duniye; ¹⁹Dan Aku besihkan di'i Aku untok mike, supaye mike juge diberseuhkan dolom berite yang bena. ²⁰Dan bukan untok mike saje Aku bedo'a, tapi untok uang-uang yang pecaye pade Aku karena berite da'i mike; ²¹supaye mike smue jadi satu, supaye mike same macam Ika, ya Apa, dolom Aku dan Aku dolom ika, aga mike juge ka dolom kite, supaye duniye mereti bawe Ikaulah yang nyuu Aku. ²²Dan Aku la be'i pade mike kemuliaan yang ika la be'i pade Aku, supaye mike jadi satu dengon kite adelah satu. ²³Aku dolom mike, dan ika dolom Aku supaye mike sepurne jadi satu, aga duniye mereti, bawa ika yang nyu'u Aku, dan bawe Ika yang sayeng Aku, same macam Ika sayeng Aku. ²⁴Ya Apak, Aku enda supaye ka mane Aku ade, mike juge ade besame dengan Aku, mike yang Ika be'i pade Aku, supaye mike nengok kemuliyayan-Ku yang la iku be'i pade Aku. sebob ika la sayang aku sebelum duniye di buot. ²⁵Ya apak yang apak yang adel, memang duniye ide kenal ika, tapi aku kenal ika dan mike ikin tau ika yang la nyuu aku, ²⁶dan aku lah beita nama ika pade mike dan aku na bei tau, supaye kaseh yang ika bei pade aku ade ka dolom mike dan aku ade dolom mike"

Chapter 18

¹Setelah Yesus mengatekan semuene etok, Ie kelua' da'i setok dan pe'gi ke sebela sungai Kidron be'same dengan mu'idNye. Di setok ade sewatu kebun dan Ie masok ke kebon etok dengan mike. ²Yudas, yang menepu Yesus juge tau tempat etok, ka'ena Yesus se'ing bekompol di setok dengan mu'idNye. ³Make Yudas pun pe'gi kesetok dengan sekelompok tenta'e dan penjage-penjage Bait Allah yang disu'oh oleh imam-imam kepale dan u'ang-u'ang Farisi lengkap dengan lampu, obor, dan senjate. ⁴Make Yesus, yang sudoh tau ape yang akan tejedi padeNye, maju kedepan dan bekate pade mike: "Siapekah yang ikau ca'i?" ⁵Jowob mike: "Yesus da'i Nazaret." Kata Ie pade mike: "Akulah Ie." Dan disetok ade juge Yudas yang menepu Yesus. ⁶Ketike Ie bekate kepede mike: "Akulah Ie," mike munda dan jatuh ke tanah. ⁷Make Ie betanye pule: "Siapekah yang ikau ca'i?" Kate mike: "Yesus da'i Nazaret." ⁸Jowob Yesus: "Telah Aku katekan pade ikau, Akulah Ie. Jike Aku yang ikau ca'i, bia'kanlah mike pe'gi." ⁹Demikian endaknye supaye genoplah firman yang dikatekanNye: "Da'i mike yang Ikau se'ahkan kepede-Ku, ide seu'angpon yang akan Aku bia'kan binase." ¹⁰Lalu Simon Petrus yang membowo pedang etok, mengangkat pedang etok dan memutuskan tellinga hambe Imam Besa' etok. Name hambe etok Malkhus. ¹¹Kate Yesus kepede Petrus: "Masokkan pedang ikau etok; bukongkah Aky a'us minum cangke yang dibe'ikan bapa kepede Aku?" ¹²Make kelompok tenta'e sete ketuene dan penjage-penjage yang disu'oh u'ang Yahudi etok menangkap Yesus dan mengikat Ie. ¹³Lalu mike membowoNye pade Hanas ka'ena Hanas adelah metue Kayafas yang pade taon etok menjedi Imam Besa'; ¹⁴dan Kayafaslah yang bekate kepede u'ang-u'ang Yahudi: "Adelah begune jike satu u'ang mati untuk selu'oh bangse." ¹⁵Simon Petrus dan seu'ang murid laeng mengekot Yesus. Murid etok kenal dengan Imam Besa' dan ie masok be'same-same dengan Yesus ke lapang istana Imam Besa', ¹⁶tapi Petrus tinggol di lua' dekot pintu. Make murid laen yang kenal dengan Imam Besa' etok boleh ke lua' dan becakap-cakap dengan betine penjage pintu lalu membowo Petrus masok. ¹⁷Make hambe betine penjage pintu etok bekate pade Petrus: "Bukongkah ikau juge murid u'ang etok?" Jowob Petrus: "Bukon!" ¹⁸Sementa'a etok hambe-hambe dan penjage-penjage Bait Allah telah menyalakan api a'ang, sebob watu etok dingin dan mike bedi'i manas di setok. Petrus juge ade be'same-same dengan mike disetok. ¹⁹Make Imam Besa' mulai betanye pade Yesus tentang mu'idNye dan tentang ape yang Ie aja'kan. ²⁰Jowob Yesus kepadenye: "Aku becakap yang juju' kepede dunie: Aku mengaja' di uma-uma sembahyang dan di Bait Allah, tempat semue u'ang Yahudi bekompol; Aku ide pe'nah becakap semunyi-semunyi." ²¹Mengape ikau menanyei Aku? Tanyeilah mike, yang telah mendenga' ape yang Aku katekan kepede mike; dan mike tau ape yang telah Aku katekan. ²²Ketike Ie mengatekan hal etok, seu'ang penjage yang bedi'i di setok menampa' mbukonye dan be'kate: "Begetokah jowob Ikau kepede Imam Besa'?" ²³Jowob Yesus kepadenye: "Jike ape yang Aku kate etok salah, tunjukkan dimane salahnye, tapi jike ape yang Aku kate bena', mengape ikau menampa' Aku?" ²⁴Make Hanas membowo Yesus pade Kayafas, Imam Besa' etok. ²⁵Simon Petrus maseh bedi'i memanas dan u'ang-u'ang disetok be'kate kepadenye: "Bukongkah ikau juge adelah muridNye?" ²⁶Ie mengelaknye, katenye: "Bukon." Kenian se'uang hambe Imam Besa' da'i kelua'ge yang telinganye dikea'at Petrus be'kate: "Bukongkah ikau yang aku tengok di kebun etok be'same-same dengan Ie?" ²⁷Make Petrus menyangkalnye pule dan ketike etok be'kokoklah ayam. ²⁸Maka mike membowo Yesus da'i Kayafas ke gedung pengadilan. Ketike etok a'i maseh pagi. Mike sendi'i ide masok ke gedong pengadilan etok supaye mike ide mengoto'kan di' ka'ene mike endak makan Paskah. ²⁹sebob etok Pilatus kelua' menjumpe mike dan be'kate: "Apekah tudohan ikau untol u'ang ini?" ³⁰Jowob mike kepadenye: "Kamek ide akan bowo Ie kepede ikau jike Ie bukan u'ang johot!" ³¹Kate Pilatus kepede mike: "Ambil dan hakimilah Ie menu'ot hukum Taurat ikau." U'ang-u'ang Yahudi etok be'kate: "Kamek ide dipebulehkan membunuh seseu'ang." ³²Demikian supaye genoplah firman Yesus, yang dikatekanNya untuk menyatekan bogoimane Ie akan mati. ³³Make bolehlah Pilatus ke dolom gedong pengadilan lalu meniak Yesus dan be'tanye kepedeNye: "ikau ikinkah 'aje u'ang Yahudi?" ³⁴Jowob Yesus: "Apekeh hal etok ikau katekan da'i ati ikau sendi'i atau u'ang laen yang be'kate kepede ikau tentang Aku?" ³⁵Kate Pilatus: "Apekah aku u'ang Yahudi? Bangse Ikau sendi'i dan imam-imam kepale yang membowo Ikau kepedeiku; Apekah yang Ikau buot?" ³⁶Jowob Yesus: "Ke'ajeanku bukan da'i dunie ikin; jike Ke'ajeanku da'i dunie ikin, pasti hambe-hambe Aku telah melawan, supaye Aku jongon dise'ahkan kepede u'ang Yahudi, tapi Ke'ajeanku bukan da'i ikin." ³⁷Make kate Pilatus kepedeNye: "Jedi Ikau adelah 'aja?" Jowob Yesus: "Ikau mengatekan bohwo Aku adelah 'aja. Untok etoklah Aku lahi' dan untok etoklah Aku dotang ke dolom dunie ikin, supaye Aku membe'i kesaksian tentang kebena'an; tiap u'ang yang be'asal da'i kebena'an mendenga' sua'e Aku." ³⁸Kate Pilatus kepedeNye: "Apekah kebena'an etok?" Sesudoh mengatekan demikian, Pilatus pegi kelua' dan be'kate kepede u'ang-u'ang Yahudi: "Aku ide mendopot kesalahan apepon padeNye. ³⁹Tetapi pade ikau ade kebiasaan, bohwo pade Paskah aku membebaskan seu'ang begi ikau. Maukah ikau, supaye aku membebaskan 'aje u'ang Yahudi begi ikau?" ⁴⁰Mike beti'iaik pule: "Jongon Ie, tapi Barabas!" Barabas adelah se'uang pompak.

Chapter 19

¹Lalu Pilatus mengambe Yesus dan menyu'oh u'ang menyekse Ie. ²Tenta'e-tenta'e membuat mahkote duri dan meletoknye ka atas kepale Yesus. Mike mmakaikan Ie jubeh ungu, ³dan sambel maju ka luan mike be'kate: "Salam oi 'aje u'ang Yahudi!" Lalu mike menampa' muke Yesus. ⁴Pilatus kelua' lagi dan bekate pade mike: "Tengoklah, aku membowo Ie ka luan ikau supaye ikau tau bohwo aku ide mendopot kesalahan ape-ape pade Ie." ⁵Lalu Yesus kelua' dengon mahkote du'i dan be'jubeh ungu. Make Pilatus be'kate pade mike: "Tengoklah manusie etok!" ⁶Ketike imam-imam kepale dan penjage-penjage etok menengok Ie, mike betei'ak: "Salibkan Ie, salibkan Ie!" Kate Pilatus pade mike: "Ambil dan salibkan Ie; sebob aku ide mendopot kesalahan ape-ape pade Ie." ⁷Jowob u'ang-u'ang Yahudi etok kepade Ie: "Menu'ot hukum kamek Ie a'us mati ka'ena Ie menganggap di'iNye adelah Budak Allah." ⁸Ketike Pilatus mendenga pe'katean etok, ie be'tambah takot, ⁹lalu ie masok ke dolom gedong pengadilan dan be'kate kepade Yesus: "Da'i manekah asal Ikau?" Tapi Yesus ide menjowobnye. ¹⁰Make Pilatus be'kate kepadeNye: "Kenape Ikau ide mau be'cakap dengon aku? Idekah Ikau tau bohwo aku be'kuase untok membebaskan dan juge bise untok menyalibkan Ikau?" ¹¹Yesus menjowob: "Ikau ide punye kuase ape-ape te'odop Aku jike ikau ide dibe'ikan kuase da'i atas. sebob etok: ie, yang menyek'akan Aku kepademu, lebeh besa' dosenye." ¹²Sejak etok Pilatus be'usaha untok membebaskan Ie tapi u'ang-u'ang Yahido betei'ak: "Jike ikay membebaskan Ie, ikau bukanlah kawan Kaisar ka'ene tiap u'ang yang pike di'inye etok adelah 'aja, ie melawan Kaisar." ¹³Ketike Pilatus mendenga' kate-kate etok, ie menyu'oh membowo Yesus kelua', dan ie dudok di bangku pengadalan, di tempat yang be'name Litostrotos, dolom bahase Ibrani Gabata. ¹⁴Pade a'i pe'siapan Paskah etok, ki'e-ki'e jam due belas, Pilatus be'kate kepade u'ang-u'ang Yahudi etok: "Ikelah 'aje ikau!" ¹⁵Mike betei'ak: "Alau Ie! Alau Ie! Salibkan Ie" Kate Pilatus pade mike: "auskah aku menyalibkan 'aje ikau?" Imam-imam kepale etok be'kate: "Kamek ide punye 'aje laen selaen da'i pade Kaisar!" ¹⁶Akhernye Pilatus menyek'ahkan Yesus kepade mike untok disalibkan. Mike mene'ima Yesus. ¹⁷Sambel memikul salibNye Ie pe'gi ke tempat yang be'name Tempat Tengkorak, dolom bahase Ibrani: Golgota. ¹⁸Mike menyalibkan Ie di setok be'same dengon due u'ang laen disampingNye. ¹⁹Dan Pilatus menyu'oh memasang tulesan di atas kayu salib etok: "Yesus, u'ang Nazaret, 'aje u'ang Yahudi." ²⁰Bonyak u'ang yang membace tulesan etok, sebob tempat dimane Yesus disalib etok dekot kote dan kate-kate etok tetules dolom bahase Ibrani, Latin, dan Yunani. ²¹Make imam-imam kepade Yahudi etok be'kate kepade Pilatus: "Jongon ikau menulis: 'aje u'ang Yahudi, tapi tuleskan "Aku adelah 'aje u'ang Yahudi", sebob Ie be'kate demikian. ²²Jowon Pilatus: "Ape yang kutules, tetap te'tules." ²³Sesudoh tenta'e-tenta'e etok menyalibkan Yesus, mike mengambe bejuNye dan membagi etok menjedi empat begian – dan jubehNye juge mike ambe. Jubeh etok ide be'johit da'i atas ke bowoh anye satu tenunan saje. ²⁴Ka'ene etok mike be'kate satu same laen: "Kite jongon membagine menjedi be'beape potong tapi boeklah kite membuang undi untok menentukan siape yang akan dopot jubeh etok." Demikianlah endaknye supaye genoplah yang tetules dolom Kitab Suci: "Mike mebagi-bagikan bejuKu dan membuang undi atas jubehKu." Hal etok telah dilakukan tenta'e-tenta'e etok. ²⁵Dan dekot salib etok bedi'i makNye dan sede'e makNye, Maria bini Klopas dan Maria Magdalene. ²⁶Ketike Yesus menengok makNye dan murid yang dikasehiNye bedi'i ka maknye, be'katelah ie pade makNye: "Mak, ikinlah, budak ikau!" ²⁷Kenian Ie be'kate pade mu'idNye: "ikinlah mak ikau!" Dan sejak etok murid etok mene'ime die dolom umanye. ²⁸Sesudoh etok, ka'ene Yesus tau bohwo segele sewatu talah selesai, Ie be'kate – supaye genoplah ape yang tetules dolom Kitab Suci -- : "Aku aus!" ²⁹Disekok ade sewatu bekas penoh anggu' asam. Mike mengambe bunga ka'ang yang telah dicelupkan dolom anggu' asam lalu mebe'ikan etok pade Yesus. ³⁰Sesudoh Yesus minum anggu' asam etok, Ie be'kate: "Sudoh tamat." Lalu kepale Ie menengok ke bowo dan membe'ikan nyawe Ie. ³¹Kene a'i etok adelah a'i pe'siapan Sabat, u'ang-u'ang Yahudi mementa pade Pilatus supaye kaki u'ang-u'ang etok dipatahkan dan mayat-mayat mike ditu'onkan, kene a'i Sabat adelah a'i kudus dan mike ide mau ade mayat-mayat tegontong pade salib. ³²Kenian dotanglah tenta'e-tenta'e etok dan mematahkan kaki kedue u'ang yang disalibkan be'same dengon Yesus; ³³tapi ketike mike sampai kepade Yesus dan menengok bohwo Ie telah mati, mike ide mematahkan kaki-Nye, ³⁴tapi seu'ang da'i tenta'e etok menikam pe'ot-Nye dengon tombak, dan da'i pe'ot-Nye kelua' da'ah dan ae'. ³⁵Dan u'ang yang menengok hal etok be'kate bena' dan ie tau bohwo ie be'kate kebena'an, supaye ikau juge pecaye. ³⁶Hal etok tejedi supaye genoplah ape yang tetules dolom Kitab Suci: "Ide ade tulang-Nye yang akan dipatahkan." ³⁷Dan ade pule nas yang be'kate: "Mike akan menengok kepade Ie yang telah mike tikam." ³⁸Sesudoh etok, Yusuf murid Yesus da'i Arimatea, diom-diom mementa kepade Pilatus supaye ie bole menu'unkan mayat Yesus. Dan Pilatus mengijinkan ie untok melakukan etok dan ie pegi untok menu'unkan mayat etok. ³⁹Nikodemus dotang ke setok. Ie adelah yang petame dotang kepade Yesus pade malam a'i dan membowo campo'an minyak mur dengon minyak gaharu, ki'e-ki'e lime puloh kati be'atnye. ⁴⁰Mike mengambe mayat Yesus, membungkusnye dengon kaen lenan dan menabo'nye dengon 'empah-empah menu'ot adat u'ang Yahudi bile mengubo' mayat. ⁴¹Di dekat tempat

dimane Yesus disalibkan ade sewatu kebun dan dolom kebun etok ade kubo' be'u yang di dolomnye belom pe'nah ade yang dikubo'kan.⁴² Mike meletak mayat Yesus ke setok ka'ene kubo' etok ide jaoh dan a'i etok adelah a'i pe'siapan u'ang.

Chapter 20

¹Pade ha'i pe'tame minggu etok, pagi-pagi bena' ketike ha'i masih gelap pe'gilah Maria Magdalena ke kubo' etok dan ie menengok bohwo betu elah diambe da'i kubo': ²ie be'la'i-la'i mendaptakan Simon Petrus dan mu'id yang laen dikasihi Yesus, dan be'kate kepace miki: "Tuhan elah diambe u'ang da'i kubo' nye dan kamek ide tau dimane Ie di ta'okan."³Make be'angkatlah Petrus dan mu'id yang laen etok ke kubo'. ⁴Keduenye bela'i be'same-same, tapi mu'id yang laen etok be'la'i lebeh cepet da'i pade Petrus sehingge lebe dulu sampai di kubo'. ⁵Die menengok kedalam, dan menengok kain kapan te'letak ditanah; akan tapi ie ide masuk kedelem. ⁶Make dotanglah Simon Petrus juga menyusul die dan masok ke dolom kubo' etok. Ie menengok kain kapan te'letak ditanah, ⁷sedang kain peloh yang tadinye ade di kepale Yesus ide te'letak deket kain kapan etok, tapi agak disampeng di tempat yang laen dan sudah te'golong. ⁸Make masoklah jage mu'id yang laen, yang lebeh dulu sampai di kubo' etok dan ie mengengok nye dan pe'caye. ⁹sebob selame etok mikin belom menge'ti isi kitab suci yang mengatekan, bohwo ie ha'us membongon da'i anta'e u'ang mati. ¹⁰Lalu baleklah kedue mu'id etok ke 'umah. ¹¹Tapi Maria be'di'i deket kubo' etok dan menanges. Sambil menanges ia menengok kedalem kubo' etok, ¹²dan tampaklah oleh nye due u'ang malaikat be'pakai puteh, yang laen disebelah kaki ditempat mayat Yesus te'be'ing. ¹³Kate malaikat-malaikat etok kepace-Nye: "mak, mengape ikau menangis?" jawab Maria kepace mikin: "Tuhan ku elah diambe u'ang dan aku ide tau dimane ie dita'okkan."¹⁴Sesuseh be'kate demikian ie menengok kebelakang dan menengok Yesus be'sdi'i di setok, tetapi ie ide tau, bohwo etok adelah Yesus. ¹⁵Kate Yesus kepadenye: "mak, mengape ikau menanges? Siapekah yang engkau ca'i?" Maria menyangke u'ang etok adelah penunggu taman, lalu ie be'kate kepace-Nye: "Tuhan, jikalau Tuhan yang mengambe Die, kaba'kanlah kepace ku, dimane kah Tuhan mena'uhkan Die, supaye aku dopot mengambe-Nye."¹⁶Kate Yesus kepace nye: "Maria! " Maria be'paling dan be'kate kepace-Nye dalem bahasa Ibrani: "Rabuni!", a'tinya gu'u. ¹⁷Kate Yesus kepace nye: "jongonlah ikau memegang Aku, sebob Aku belom pe'gi kepace Bapa, tapi pe'gilah kepace sede'e-sede'e-Ku dan katekanlah kapace miki, bohwo seka'ang Aku akan pe'gi kepace Bapa-Ku dan Bapa-Mu, kepace Allah Ku dan Allah Mu."¹⁸Maria Magdalena pe'gi dan be'kate kepace mu'id-mu'id: "aku elah melihat Tuhan!" dan jage bohwo Die yang mengatekan hal-hal etok kepace nye. ¹⁹Ketike ha'i udah malam pade ha'i petame minggu etok, bekumpulen mu'id-mu'id Yesus disuatu tempat dengon pintu-pintu yang tekunci ka'ena miki takot pade u'ang-u'ang Yahudi. Pade watu etok datenglah Yesus dan bedi'i ditengah-tengah miki dan becakap: "Damei sejahte'e begi ikau!". ²⁰Dan sesudeh becakap demikien, Die nunjokkan tangan Nye dan meloncat pade miki. mu'id-mu'id etok besukecite ketike miki nengok Tuhan. ²¹Make cakap Yesus sekali agi: "damei sejahte'e begi ikau! Same kayak Bapak me'intah Aku, demikien jage seka'ang Aku mengutos ikau."²²Dan sesudoh becakap demikie, Die menghembusi metok dan becakap "teimelah Roh Kudus."²³Jike ikau mengampuni doe u'ang, dosenye diampuni, dan jike ikau menyatakan dose u'ang tetap ade, dosenye tetap ade."²⁴Tapi Tomas, seu'ang da'i kedua belas mu'id etok, yang disebot Didimus, ide ade besame-same, ketike Yesus dateng kesetok. ²⁵Make kate mu'id-mu'id yang laen etok pade Nye: "kamek telah menengok Tuhan!" tapi Tomas becakap pade mikin: "sebelum aku menengok bekas paku pade tangan Nye dan sebelon Aku cocokkan ja'i ku ke dolom bekas paku etok dan mencocokkan tanganku ke dolom lambung Nye, sekali-kali aku ide akan pecaye."²⁶Delapen ha'i kendiyen mu'id-mu'id Yesus beade balek dolom umah etok dan Tomas besame-same dengon mikin, sementa'e pintu-pintu tekunci, Yesus dateng dan Ie bedi'i di tengah-tengah mikin dan becakap: "Damei Sejahtare bagi ikau!". ²⁷Kendiyen Ie becakap pade Tomas: "ta'uhlah jarimu disini dan tengoklah tanganku, ulokan tanganmu dan cucukkan kedolom lambungku dan jongon engkau ide pecaye agi, melaenkan pecayelah."²⁸Tomas enjaweb Die: "Ya Tuhanku dan Allah ku!" ²⁹Cakap Yesus kepadenye: "ka'ena engkau lah nengok Aku, make engkau pecaye. Behagielah miki yang ide nengok, tapi pecaye."³⁰Memang maseh bonyak tandu laen yang dibuat Yesus diluan mate mu'id-mu'id-Nye, yang ide tecatat dolom kitab etok, ³¹tapi semue yang tecantum di setoklah dicatat, supaye ikau pecaye, bohwo Yesuslah Mesisas, Budak Allah dan supaye ikau uleh imanmu mempeuleh idup dolom name Nye.

Chapter 21

¹Keudien Yesus menampakan di'i agi kepede mu'id-mu'id-Nye dipantai danau Tiberias dan Ie menaampakan di'i sebagai be'ikut. ²Di pantai itu bekumpul Simon Petrus, Tomas yang disebut Didimus, Natanael da'i Kana yang di Galilea, budak-budak Zebedeus dan due u'ang mu'id-Nye yang laen. ³Kate Simon Petrus kepede mike: "Aku ndak pegi menangkap ikan. "kate mike kepede die: "kamek ndak ikot dengen engkau." mike be'angkat lalu naek ke sampan, tapi malam tu mike ide dapot ape-ape. ⁴Ketike mulai tinggi a'i, Yesus bedi'i di pantai; tapi mu'id-mu'id itoh ide tau, bohwo itoh adelah Yesus. ⁵Kate Yesus kepede mike: "hai budak-budak, adekah ikau punye lauk pauk?" jowob mike: "tak ade." ⁶make cakap Yesus kepede mike: "teba'lah jala ikasu disebelah kanan sampan, make engkau akan dapot." lalu miked meneba' jale die dan mike tak dopot mena'eknye ka'ena ikannye banyok. ⁷Make mu'id yang dikasehi Yesus itu be'cakap kepede Petrus: "itu Tuhan." watu Petrus mendengo; bohwo etok adelah Tuhan, make ia mmakai beju die, sebob ie tak pakai baju, lalu te'jun ke dolom danau. ⁸mu'id-mu'id yang laen dotang dengen sampan ka'ena mike tak jaoh da'i do'ot, hampe ki'e-ki'e due atus hasta saje dan mike mena'ek jale yang penoh ikan itu. ⁹Ketike mike elah sampai di do'ot, mike menengok api a'ang dan di atasnye ade ikan dan oti. ¹⁰Kate Yesus kepede mike: "bawelah bebe'ape ikan, yang ba'u ikan tangkap itu." ¹¹Simon Petrus naek ke sampan lalu mena'ek jale itu ke do'ot, penoh ikan-ikan be'o: se'atus lima puloh tige eko' banyoknye, dan sunggoh pon sebanyak itu, jale itu tak koyak. ¹²Kate Yesus pade mike: "ma'ilah dan makanlah, ide ade da'i mu'id-mu'id yang be'ani betanye kepede-Nye: siapaekah Engkau?" sebob mike tau, bohwo Ie adelah Tuhan. ¹³Yesus maju ke luan, mengambel loti dan membe'ikannya kepede mike, demikian juge ikan itu. ¹⁴Itulah ketige kalinye Yesus menampakan di'i kepede mu'id-mu'id-Nye sesudah Ie bangun da'i anta'e u'ang mati. ¹⁵sesudoh makan Yesus becakap kepede Simon Petrus: "Simon, Budak Yohanes, apekah engkau kasihi aku lebeh da'i pade mikin etok? Jaweb Petrus kepadenye: "Bena' Tuhan, Engkau tau, bohwo aku mengasehi engkau." cakap Yesus kepadenye: "Gembalekan domba-domba ku." ¹⁶cakap Yesus pule kepadenye untok kedue kalinye: "Simon, budah Yohanes,apekah engkau mengasihi aku? Jaweb petrus kepadenye: "Bena Tuhan, Engkau tau, bohwo aku mengasehi Engkau." cakap Yesus kepadenye: " Gembalekan domba-dombaku." ¹⁷Cakap Yesus kepadenye untok ketige kalinye: "Simon, budak Yohanes, apekah engkau mengasehi Aku?" make sedeh ati Petrus ka'ene Yesus becakap untok ketige kalinye: "apekah engkau mengasehi Aku? Dan ie becakap kepadenye: "Tuhan, Engkau tau segale ssesuatu, Engkau tau, bohwo aku mengasehi Engkau," cakap Yesus kepadenye." Gembalakanlah domba-domba-Ku. ¹⁸Dan aku becakap kepede ikau: sesungguhnya ketike engkau maseh mude engkau mengikat pinggang ikau sendi'i dan engkau bejolon kemane saje kau hendaki, tapi jike engkau sudeh menjedi tue, engkau akan mengulukan tanganmu dan u'ang laen aken mengikat engkau dan membawe engkau ketempat yang tide kau kehendaki." ¹⁹dan hal etok dicakapannye untok menyatakan bagaimane Petrus aken mati dan memuliekan Allah. Sessudoh mengatakan demikian ie becakap kepede Petrus: "ekotlah aku." ²⁰Ketike Petrus berpaling, ie tengok bohwo mu'id yang dikasehi Yesus sedeng mengekot mikin, ya etok mu'id yang pade watu mikin sedang makan besame dudok dekat Yesus dan yang bekate: "Tuhan, sapekah die yang aken meny'e'ahkan Engkau?" ²¹Ketike Petrus menengok mu'id etok, ie becakap kepede Yesus: "Tuhan, apekah yang aken tejedi dengen die etok?" ²²awab Yesus: "jike aku menghendaki, supaye ie tinggel idup sampai aku dateng, etok bbukon u'usan ikau. Tapi Engkau ekotlah aku. ²³Make tesebalah be'ite di anta'e sede'e-sede'e etok, bohwo mu'id etok ide aken mati. Tapi Yesus ide mengatakan kepede Petrus, bohwo mu'id etok ide aken mati, melaenkan." jike aku menghendaki supaye ie tinggel idup sampai aku dateng, etok bbukon u'usan ikau." ²⁴Dielah murid yang membei kesaksian tentang semuena etok dan yang elah menuleskannye dan kite tau, bohwo kesaksiannye etok benah. ²⁵Maseh bonyak hal-hal laen lagi yang dipebuet uleh Yesus, tapi jikelau semuene etok harus di tuliskan satu persatu, make agaknye dunie etok tide depet memuat semue kitab yang harus ditulis etok.

Acts

Chapter 1

¹Hai Teofilus, dolom bukuku petame aku menulis tentang segale sesuatu yang dike'ejakan dan di ajakan Yesus, ²ampai pade a'i itu Ie tengangkat. Sebelum itu ie udoh membe'i pe'intah-Nye oleh Roh kudus kepede rasul-rasul yang dipilih-Nye. ³Kepade mike iye menonjokkan di'i-Nye seudoh pende'itaan-Nye selesai, dan dengen onyok tande iye membuktikan, bahwe iye idop. Sebab selame empat puluh a'i iye beulan-ulang meampakkan di'i dan

becap kepada mike tentang kerajaan Allah.⁴Pade suate ketike iye makan besame-same dengan mike, Ie mala'ang mike tinggalkan Yerusalem, dan menyu'uh mike tinggol di situ menunggu janji Bapa, yang gike kate-Nye: "Udah ikau deng'o da'i pade-Ku⁵ sebob Yohanes membaptis dengan a'e, tetapi ide lame agi ikau akan dibaptis dengan Roh kudus."⁶make betanye mike yang bekumpul di sane: "Tuhan, maukah Engkau pade mase ike memulihkan kerajaan bogi Israel?"⁷ Jaweb-Nye: "Engkau ide pe'elu mengetahui mase dan waktu, yang ditetapkan Bapa sendi'i manu'ut kuase-Nye.⁸Tetapi ikau akan menelime kuase, kalau Roh kudus tu'un ke atas ikau, dan ikau akan menjodi saksi-ku di Yerusalem dan di selu'uh Yudea dan Samaria dan sampai ke ujung bumi.⁹Sesudeh iye mencakapkan gike teang'katlah iye disaksikan oleh mike, dan poun menutup-Nye. Da'i luan mike.¹⁰ketike mike sedong meneng'ok ke langit waktu iye naek itu, tibe-tibe due u'ang yang berpakaian putih dekat mike.¹¹Dan becap kepada mike: "Hai u'ang-u'ang Galilea, mengapekah ikau bedi'i menengok ke langit? Yesus ike yang teng'angkat ke sorgo meninggalkan ikau, akan ampai boleh dengan ca'e yang same sepeti menengak Die naek ke sorga."¹²Make bolehlah rasul-rasul itu ke Yerusalem da'i bukit yang disebut Bukit Zaitun, yang hanya seperjolongan sabat jouhnye da'i Yerusalem.¹³Setelah mike ampai di kote, naeklah mike ke ruang atas, tempat mike numpang, mike itu ialah Petrus dan Yohanes, Yakobus, dan Andreas, Filipi fan Thomas, Bartolomeus dan Matius, Yakobus bin Alfeus, dan Simon o'ang Zelot dan Yudas bin Yakobus.¹⁴Mike semue betekun dengan sehat dolom doa besame-same, dengan bebe'ape betine se'te Maria, mak Yesus, dan dengan seda'e-seda'e Yesus.¹⁵Pade ha'i-ha'i itu bedi'lah Petrus di tengah-tengah seda'e-seda'e yang sedong bekumpul itu, kire-kire seatus due puluh o'ang onyoknye, lalu becap: ¹⁶"Hai seda'e-sauda'e, hauslah genap nas kitab suci, yang diampai Roh Kudus dengan melalui Duad tantong Yudas, pamimpin u'ang-u'ang yang menangkap Yesus itu.¹⁷Kema'en iye tamasok itungan kami dan mengambek bagian di dolom pelayanan ike."¹⁸Yudas ike udah membeli sebidong tanah dengan upah kejahatannya, lalu ia jatuh tetelungkup, dan pe'otnye tebeloh sehingga semue isi pe'otnye be'tumpah ke lua.¹⁹Hal itu diketaui oleh semue penduduk Yerusalem, sehingga tanah itu mike sebot dolom bahase mike sendi'i "Hakal -Dama", artinya tanah Da'ah.²⁰"Sebob ade te'tulis dolom kitab Mazmur: Bialah pekemahannya menjadi sen'gung dan bialah ide ade penunggu di dolomnye: dan: Bialah jabatannya diambek u'ang laen.²¹Jadi ha'us ditombahkan kepada kami se'uang da'i mike selame Tuhan Yesus besame-same dengan kami,²²yaitu mulai da'i baptisan Yohanes ampai ha'i Yesus teangkat ke sorgo meninggalkan kami, untok menjodi saksi dengan kami tentang kebangkitan-Nye."²³Lalu mike mengusulkan due u'ang: Yusuf yang di sebot Barsabas dan yang juge bename Yustu, dan Matias.²⁴Mike semue bedoa dan becap: "ya Tuhan, Dikaulah yang mengenal ati semue u'ang, tunjukkanlah kienye siapa yang Engkau pilih da'i kedue u'ang ike,²⁵untok mene'ime jabatan pelayanan, yaitu kerasolan yang di tinggalkan Yudas yang tlah jatuh ke tempat yang wajar boginye."²⁶Lalu mike membuang undi bogi kedue u'ang itu dan yang kene undi adalah Matias dan dengan gike iye ditombahkan kepada bilangan kesebelas rasul itu.

Chapter 2

¹Waktu tibe ha'i Pentakosta, semue u'ang pe'caye be'kumpul di satu tempat. ²Tibe-tibe ade sua'a sepe'ti angin yang betiup dengan ke'as memenuhi dolom umah itu, dimane mike dudok; ³dan mike nampak sepe'ti lidoh-lidoh api yang betebe'an dan hinggap pade mike masing-masing. ⁴Make penohlah mike dengan Roh Kudus, lalu mike mulai be'cakap-cakap dolom bahasa-bahasa laen, sepe'ti yang dibe'ikan oleh Roh itu kepade mike untuk mengatekannye. ⁵Saat itu di Yerusalem diam u'ang-u'ang Yahudi yang sale da'i semue bangse yang ade di bumi. ⁶Ketike tu'un bunyi itu, be'kumpulah u'ang amai. Mike bingung ke'ene mike masing-masing mendenga rasul-rasul itu be'cakap-cakap dolom bahase mike sendi'i. ⁷Mike semue te'cengang-cengang dan he'an, lalu be'cakap: Ukenlah mike semue yang be'cakap-cakap itu u'ang Galilea? ⁸Macam mane pula kite mendenga' masing-masing mike be'cakap-cakap pakai bahase kite sendi'i, yaitu bahase yang kite pakai di kampung kite: ⁹Kite u'ang Partia, Media, Elam, penduduk Mesopotamia, Yudea, dan Kapadokia, Pontus dan Asia. ¹⁰Frigia dan Pamfilia, Mesir dan dae'a-dae'a Libia yang bedekatan dengan Kirene, pendatang-pendatang da'i Roma, ¹¹baik o'ang Yahudi maupun penganut agama Yahudi, u'ang Kreta dan u'ang Arap, kite mendengo' mike be'cakap-cakap dolom bahase kite sendi'i tentang mujizat yang besa' yang dibuat Allah. ¹²Mike semuenye te'cengang-cengang sangat dan bingung sambel bekate seu'ang kepade yang laen: ¹³Apekeh a'tinye ini? "Tetapi u'ang lean menyindi' mike sedang mabuk anggu' manis. ¹⁴Jodi bongkitlah Petrus dan bedi'i be'same ke sebelas rasul itu, dengan sua'a ke'as ie be'cakap kepade mike: Hai ikau u'ang Yahudi dan ikau semue yang tinggal di Yerusalem, ketauliah dan camkanlah cakap aku ini. ¹⁵U'ang-u'ang ini ide mabuk sepe'ti yang ikau sangke, ka'ene ha'i ba'u pukul sembilan, ¹⁶tapi itulah yang di Firmankan Allah lewat nabi Yoel: ¹⁷Akan jodi pade ha'i-ha'i penghabes – Demikianlah Firman Allah – bahwe Aku akan mencu'ahkan Roh-Ku keatas semue o'ang; make budak-budak jantan dan betine akan be'nubuat, dan teruna-teruna ikau akan mendopot penglihatan-penglihatan, dan u'ang-u'ang tua ikau akan be'mimpi. ¹⁸Juge ke atas hambe-hambeKu jantan dan betine akan Ku cu'ahkan Roh Ku pade ha'i-ha'i itu dan mike akan be'nubuat. ¹⁹Dan Aku akan mengadekan mujizat-mujizat di atas di langit dan tande-tande di bowoh di bumi: do'oh dan api, tongkolan-tongkolan asap, ²⁰mataha'i akan menjodi gelap gulita dan bulan menjodi do'oh sebelum otongnya ha'i Tuhan, ha'i yang besa dan mulia itu. ²¹Dan ba'ang siapa yang bese'u kepade nama Tuhan akan di selamatkan. ²²Hai o'ang-o'ang Israel, denga'lah pecakapan ike: yang aku maksudkan elah Yesus da'i Nazaret, seu'ang yang elah di tentukan Allah dan yang dinyatekan kepade ikau dengan kekuatan-kekuatan dan mujizat-mujizat dan tande-tande yang di buat Allah dengan pe'anta'an Die di tengah ikau, sepeti yang ikau tau. ²³Die yang di se'ahkan Allah menu'ut maksud dan 'encana-Nye elah ikau salibkan dan ikau bunoh oleh tangan bange-bangse durhake. ²⁴Tetapi Allah membongkitkan Die dengan melepaskan Die da'i sikse maut, ke'ena tak mungkin Ie tetap be'ade dolom kuase maut itu. ²⁵Ape cakap Daud soal Die: Aku selalu menengok kepade Tuhan sebob ia be'di'i di tepi kananku, aku tetap kuat. ²⁶sebob itu aku tetep besuka ati dan jiweku be'tempek tempek, dan jiwe aku akan iom dengan damai. ²⁷sebob Engkau ide menye'agkan aku pade dunie u'ang mati, dan tak akan membia'akn u'ang kudusMu nengok kematian. ²⁸Engkau mengaba'kan jolon kehidupan kepade aku; Engkau akan mencu'ahkan suka ati kepadeku di luan-Mu. ²⁹Seda'e-seda'e. Aku becakap te'us te'ang kepade ikau soal Daud, pak bangse kite. Pak kite itu dah mati dan di kubu', dan kubu' die ade pade kite sampai seka'ang. ³⁰Dan Die adelah seu'ang nabi dan ia tau bahwe Allah elah bejonji dan mengangkat sumpah, bahwe di anta'e ketu'unan Daud ade seu'ang yang akan menduduki tahtanye. ³¹Sebob itu ie elah nengok ke luan dan elah be'cakap tentang kebongkitan Mesias, waktu ie cakap, bahwe Dia ide di tinggalkan di dolom dunie u'ang mati, dan bahwe doging-Nye ide mengalami kematian. ³²Yesus ikelah yang bongkitkan Allah, dan soal tu kami semue adelah saksi. ³³Dan sesudah Ie ditinggikan oleh tangan kanan Allah dan mene'ima Roh Kudus yang di jonjikan itu, maka dituangkan ape yang ikau nengok dan dengo' saat ini. ³⁴Sebob ukon Daud yang naek ke Sorga, malahan Daud sendi'i be'cakap: Tuhan elah berfirman kepade Tuanku, ³⁵Dudoklah di tepi kanan Ku, sampai kubuat musuh-musuhMu menjodi tumpuan kakuMu. ³⁶Jadi kau semue u'ang Israel ha'us tau dengan pasti, bahwe Allah elah membuat Yesus yang ikau salibkan itu, menjodi Tuhan dan Kristus. ³⁷Waktu mike mendengo' hal tu, ati mike sangat terha'u, mike betanye kepade Petrus dan Rasul-rasul yang laen: Ape yang nak kami buat, seda'e-seda'e. ³⁸Jaweb Petrus kepade mike: "Be'tobatlah dan endaklah ikau masing-masing menye'ahkan di'imu di baptis dolom name Yesus Kristus untuk pengampun dosamu, make ikau akan mene'ima karunia Roh Kudus. ³⁹sebob bagi ikaulah janji itu dan bagi budak-budakmu dan bagi u'ang-u'ang yang masih jouh, yaitu sebonyok yang akan di se'u oleh Tuhan Allah kite. ⁴⁰Dan ade bonyok cakap laen lagi ie be'i kesaksian yang bene'-bene' dan ie mengancam se'te menasehati mike, cakapnye: "Be'ilah di'i ikau di selamatkan da'i jomon yang johot ini." ⁴¹Mike yang ne'ime cakanye itu membe'i di'i dibaptis dan pade a'i itu jumlah mike be'tambah ki'e ki'e tiga 'ibu jiwe. ⁴²Mike be'tekon dolom aja'an rasul-rasul dan dolom pe'sekutuan. Dan mike selalu bekumpul untuk memecahkan 'oti dan be'doa. ⁴³Maka takotlah mike semue, sedang

rasul-rasul itu membuat onyok mujizat dan tandé. ⁴⁴Dan semue u'ang yang elah pe'caya tetap be'satu, dan segale kepunyaan mike adelah kepunyaan be'same, ⁴⁵Di anta'a mike selalu ade yang menjual ha'te milik mike, sambel membogi-bogikan kepada semue u'ang menu'ut kepe'luan masing-masing. ⁴⁶Dan be'tekan dengan sehati mike be'kumpo tiep ha'i dolom bati Allah. Mike memecah-mecahkan 'oti di 'umah mike sendi'i seca'e be'gili' dan makan be'same dengan seneng ati dan iklas, ⁴⁷Sambel memuji Allah dan setiap a'i Tuhan menambohkan jumlah mike dengan u'ang yang di selamatkan.

Chapter 3

¹Pade suatu ha'i menjelang waktu semboyong, yaitu pukol tige petang, naeklah Petrus dan Yohanes ke Bait Allah. ²Di situ ade seu'ang jantan-jantan yang lumpoh sejak lahenye sehingge ie ha'us dipikol amai-amai. Tiop-tiop ha'i u'ang itu dita'okan deket pintu gebang Bait Allah, yang bename Gebang molek, untok meminte sedekah kepade u'ang yang masok ke dolom Bait Allah. ³Yohanes endok masok kedolom Bait Allah, iye mintak sedekah. ⁴mike menengok die dan Petrus becakap: "Tengoklah kepade kami." ⁵Lalu u'ang itu menengok mike beha'ap me'opat sesuatu da'i mike. ⁶Tetapi Petrus becakap: "Emas dan pe'ak ide ade padeku, tetapi ape yang kuponyei, kube'ikan kepade ikau: Demi name Yesus Kristus, u'ang Nazaret itu, bejolonlah!" ⁷Lalu iye menangkap tangan kanan u'ang itu dan menolong iye bedi'i. Saat itu juge kuatlah kaki dan mate kaki o'ang itu. ⁸Iye melonjak bedi'i lalu bejolon kian ke ma'i dan mengekot mike ke Bait Allah, bejolon dan melompat-lompat se'te memuji Allah. ⁹Selu'uh rakyat itu menengok die bejolon sambel memuji Allah. ¹⁰Lalu mike mengenel die sebegei u'ang yang biasenye dudok meminte sedekah di Gerbang molek Bait Allah, sehingge mike tekejut dan tecengang tentang ape yang elah tejedi padenye. ¹¹Ke'ene u'ang itu tetap mengikot Petrus dan Yohanes, make selu'uh u'ang yang senget kehe'an anitu otong mengempong mike di serambi yang disebut serambi salomo. ¹²Petrus menengok u'ang onyok itu lalu becakap: "Hai u'ang Israel, mengape ikau he'an tentang kejadian itu dan mengape kami seolah-olah kami membuat u'ang ike bejolon ke'ene kuase atau ke boekan kami sendi'i?" ¹³Allah Abraham, Ishak dan Yakub, Allah nek moyang kite elah memuliakan hamba-Nye, yaitu Yesus yang ikau se'akan dan tolak diluan Pilatus, walaupun Pilatus bepen'opot, bahwe ie ha'us dilepaskan. ¹⁴Sebob ikau elah menolak yang kudus dan bena, se'te mengendak seu'ang pembunuh sebegei adiah ikau. ¹⁵Gikelah Ie, pemempen kepade idop, ude ikau bunoh, sebob Allah udoh membongunkan Die da'i anta'e u'ang mati; dan tentang hal itu kami adelah saksi. ¹⁶Dan ke'ene pecaye dolom Name Yesus, make Name itu udoh menguatkan u'ang yang ikau tengok dan ikau kenal ike; dan kepecayaan itu udoh membe'i keboikan kepade u'ang ike di luan ikau semue. ¹⁷Hai seda'e-seda'e aku tahu bahwe ikau udoh bebut gike ke'ene ide tau, same sepe'ti semue pemempen ikau. ¹⁸Sebob dengen jolon gike Allah udoh menggenop ape yang udoh di Firmankan-Nye dulu dengen melalui nabi-nabi-Nye, yaitu bahwe Mesias yang diutos-Nye ha'us mendeite. ¹⁹Ke'ene itu sadalah dan betobetlah, supaye dose ikau dihapuskan, ²⁰aga Tuhan mendotongkan waktu bebos dan menyu'oh Yesus, yang da'i semue diuntokan bogi ikau sebogoi Kristus. ²¹Kristus itu haa'us tinggal di sorge ampai waktu Pemulehan segele sesuatu, sepeti yang diFirmankan Allah dengen melalui nabi-nabi-Nye yang kudus dijomon dulu. ²²Ukonkah elah dicakap Musa: Tuhan Allah akan membangonkan bogi ikau seu'ang nabi da'i anta'e seda'e-seda'e ikau, same sepeti aku: Dengolah die dolom sesuatu yang akan dicakapnye kepade ikau. ²³Dan akan tejodi bahwe semue u'ang yang ide mendengarkan nabi itu, akan dilenyapkan da'i umat kite. ²⁴Dan semue nabi becakap, mulai da'i dan udeh die, be'nubuat tentang jomon ike. ²⁵Ikaulah yang mewartesi nubuat-nubuat itu dan meopotkan bogian dolom pejonjian yang elah diadekan Allah dengen nek moyang kite, ketike iye beFirman kepade Abraham: oleh ketuonan ikau semue bangse di muke bumi akan dibe'kati. ²⁶Dan bogi ikaulah petame-tame Allah membongkitkan hambe-Nye dan mengutus-Nye kepade ikau, supaye iye memberkati ikau dengen memempen ikau maseng-maseng bolik da'i segale kejehetan ikau.

Chapter 4

¹Ketike Petrus dan Yohanes becakap kepeade u'ang onyok, mike tibe-tibe diotongi imam-imam dan kepale pengawal Bait Allah se'ta u'ang-u'ang saduki. ²U'ang-u'ang itu sanget ma'ah ke'ene mike mengaja u'ang onyok dan mengabakan, bahwe dolom Yesus ade kebongkitan da'i anta'e u'ang mati. ³Mike di tangkap dan dise'ahkan ke dolom tahanan ampai keesokan ha'inye ke'ene ha'i elah malam. ⁴Tetapi di anta'e u'ang yang menden'o ajoran itu onyok yang menjodi pecaye, sehingge jumlah mike menjedi kire-kire lime ribu u'ang jantan. ⁵Pade keesokan ha'inye pemempen-pemempen Yahudi besame tue-tue dan ahli Taurat mengadekan sidong di Yerusalem. ⁶Dengen imam besa Hanas dan Kayafas, Yohanes dan Aleksander dan semue u'ang laen yang temasok ketu'unan imam Besa. ⁷Lalu Petrus dan Yohanes di hodopkan kepeade sidong itu dan mulai di peise dengan petanyean ini: "Dengen kuase manakah atau dolom name siapekah ikau betindok begitu?" ⁸Make jawob Petrus, penoh dengan Roh Kudus: "Hai pemempen-pemempen umat dan tue-tue, ⁹jike kami seka'ang ha'us dipe'ise ke'ene seatu kebojikan kepeade seu'ang sakit dan hu'us mene'angkan dengan kuase monokah u'ang itu di senangkan, ¹⁰Make ketahuilah oleh ikau semue dan oleh selu'uh umat Israel, bahwe dolom name Yesus, u'ang Nazaret yang elah ikau salibkan, tapi yang elah dibongkitkan Allah da'i anta'e o'ang mati bahwe oleh ke'ene Yesus itulah u'ang ini bedi'i dengan sehat seka'ang di luan ikau. ¹¹Yesus adelah botu yang di uwong oleh kuli-kuli bagunan – yaitu ikau sendi'i – namun iye menjodi botu penju'u. ¹²Dan keselamatan ide ade di dolom sape pun juge seloin di dolom Die, di owon kolong langit ike ide ade name laen yang dibe'ikan kepeade manusie yang olehnye kite opot di tolongkan." ¹³Ketike sedong itu meneng'ngok kehonian Petrus dan Yohanes dan mengetahui, bahwe keduenye u'ang biase yang ide tepelaja, he'anlah mike; dan mengenal keduenye sebogoi pengikut Yesus. ¹⁴Tetapi ke'ene mike meneng'ngok u'ang yang disenangkan itu bedi'i di tepi kedue rasul itu, mike ide opot mengatekan ape-ape untok melawanye. ¹⁵Dan selepas mike menyu'uh rasul-rasul itu meninggalkan tempat sidong, beundinglylah mike, ¹⁶dan becakap: "Pebuatan apekah yang ha'us kite ambek terhadap u'ang-u'ang ike? Sebob elah nyate kepeade semue penduduk Yerusalem, bahwe mike elah mengadekan suatu mujizat yang menyolok dan kite ide opot mengeluknye. ¹⁷tetapi supaye hal itu usah makin besa tesia di anta'e u'ang oyok, boeklah kite mengancam dan mala'ang mike, supaye mike tak usah becakap lagi dengan sape pun dolom name itu. ¹⁸Dan setalah keduenye disu'uh masok, mike dipe'intahkan, supaye tak usah same sekali becakap atau mengaja lagi dolom name Yesus. ¹⁹tetapi Petrus dan Yohanes menjowob mike: "Ayoklah ikau putuskan sendi'i manekah yang betul dihadapan Allah: tu'ut kepeade ikau atau tu'ut kepeade Allah. ²⁰Sebob ide mungkin bogi kami untok ide becakap-cakap tentang ape yang elah kami tengok dan yang elah kami denge'." ²¹Mike semakin kuat mengancam rasul-rasul itu, tapi pengabesnye melepaskan mike juge, sebob sideng ide meneng'ngok jolon untok mengukum mike ke'ene takot u'ang onyok yang memuliakan name Allah behubung dengan ape yang elah tejodi. ²²Sebob u'ang yang disenangkan oleh mujizat itu udoh lebih da'i empat puloh tahun umonye. ²³Seudoh di lepaskan pegilah Petrus dan Yohanes kepeade kawan-kawan mike, lalu mike mence'itekan semue hal yang dikakap imam-imam kepale dan tue-tue kepeade mike. ²⁴Ketike kawan-kawan mike mendenga hal itu, baulah mike besame-same kepeade Allah cakapnye: "Ya Tuhan, Engkaulah yang menjodikan langit dan bumi, laot dan semue isinye. ²⁵Dan oleh Roh Kudus dengan melewati hambe-Mu Daud, bapa kami, Engkau elah Firman: Mengape rusuh bangse-bangse, mengape suku-suku bangse mengingre-ngire bepekae sie-sie? ²⁶Raje-raje didunie besiap-siap dan pure pembesa bekumpol untok melawan Tuhan dan yang diurapi-Nye. ²⁷Sebob sesungguhnya elah bekumpul di dolom kote ike Herodes dan Pontius Pilatus beseta bangse-bangse dan suku-suku bangse Israel melawan Yesus, Hambe-Mu yang kudus yang Engkau urapi, ²⁸untok membuatan segale seseatu yang elah Engkau tetapkan, da'i semule oleh kuase dan keendak-Mu. ²⁹Dan keneng, ya Tuhan, tengongok bagoimane mike mengancam kami dan be'ikanlah kepeade hambe-hambe-Mu kehonian membe'itekan Firman-Mu. ³⁰Ulokanlah tangan-Mu untok menyenangkan u'ang, dan adekanlah tande-tande dan mujizat-mujizat oleh name Yesus, Hambe-Mu yang kudus." ³¹Dan waktu mike sedong bedoa, guyonglah tempat mike bekumpul itu dan mike semue penoh dengan Roh Kudus. Lalu mike membe'itakan Firman Allah dengan be'ani. ³²Adepun kumpulan u'ang yang elah pecaya itu, mike seati dan sejiwe, dan ide seo'ang pun yang becakap, bahwe suatu da'i kepunyaan adelah miliknye sendi'i tapi segale sesuatu adelah kepunyaan mike besame. ³³Dan dengan kuase yang besa rasul-rasul membe'i kesaksian tentang kebongkitan Tuhan Yesus dan mike semue idop dolom kasih karunia yang onyok. ³⁴Sebob ide ade seu'ang pun yang bekekuangan di anta'e mike; ke'ena semue u'ang yang punye tanah atau umah, menjuol kepunyaan itu, dan hasil penjuolan itu mike bawe. ³⁵dan mike letakan di luan kaki rasul-rasul; lalu dibogi-bogi kepeade setiap u'ang sesuai dengan kepeluannye. ³⁶Gike pule dengan Yusuf, yang oleh rasul-rasul disebut Barnabas, artinye budak penhibo, seo'ang lewi da'i Siprus. ³⁷Iye menjuol ladang, punyenyne, lalu mambawe duitnye itu dan menaohnye di luon kaki rasul-rasul.

Chapter 5

¹Ade seu'ang laen bename Ananias. Iye besame bininye Safira menjual sebidang tanah. ²dengan setau bininye iye menahan sebgian da'i hasel penjualan itu dan sebgian laen di awe di letakannya di luan kaki rasul-rasul. ³Tapi Petrus becakap: "Ananias, ngape ati ikau disukei iblis, sehingge engkau mendustei Roh Kudus dan menahan sebgian da'i husel penjualan tanah itu? ⁴Selame tanah itu ide dijual, ukonkah itu tatap kepunyaanmu, dan selepas di juol, ukonkah haselnya itu tetap dolom kuasemu? Mengape Engkau me'encanakan kelakuan itu dolom ati ikau? Engkau ukon mendustai manusie, tapi mendustai Allah." ⁵Ketike mendengo pecakapan itu tumbonglah Ananias dan putuslah nyawenye. Make sanget takot semue u'ang yang mendengo hal itu. ⁶Lalu otonglah u'ang muda; mike mengapan mayat itu, menga'ngkatnye kelua dan pegi mengubonye. ⁷Kire-kire tige jom kedian masoklah bini Ananias, tapi iye ide tau ape yang elah tejodi. ⁸Kate Petrus kepadenye: "katekanlah kepadeku, dengan nange sekiankah tanah itu ikau juol?" jawab betine itu: "Betul sekian." ⁹Kate Petrus: "mengape ikau bedue sepakat untuk mencobai Roh Tuhan? Tengongok, u'ang-u'ang yang ba'u mengubo lakimu bedi'i di luan pintu dan mike akan memikol engkau juge ke lua." ¹⁰Lalu tumbanglah betine itu seketige itu juge di luan kaki Petrus dan putuslah nyawenye. Ketike u'ang-u'ang mude itu masok, mike meapat die sude mati, mike memikulnye ke lua dan mengubo di tepi lakinye. ¹¹Make sangat ketakotlanah selu'uh jemaat dan semue u'ang yang mendenga hal itu. ¹²Dan oleh rasul-rasul diadekan oyok tande dan mujizat dianta'e u'ang onyok. Semue u'ang yang pecaya selalu bekumpul di serampi Salomo dolom pesekutuan yang e'at. ¹³U'ang-u'ang laen ide ade yang be'ani menggabung di'i kepada mike. Namun mike sangat di ho'mati u'ang onyok. ¹⁴Dan makin lame makin onyol u'ang yang betambah jumlah u'ang yang pecaye kepada Tuhan, boek jantan-jantan maupun betine, ¹⁵behkan mike mambawe u'ang-u'ang sakit ke lua, ke jolon raye, dan memboingkannya diatas balai-nalai dan ti'a, supaye apebila Petrus lewat, seide-idenye boyongannya tekene salah seu'ang da'i mike. ¹⁶dan juge u'ang onyok da'i kote-kote di sekita Yerusalem otong beramai-ramai sete mambawe u'ang-u'ang sakit dan u'ang-u'ang yang diusik ba'ang halus. Dan mike semue di senangkan. ¹⁷Akhirnye mulailah Imam Besa dan pengikut-pengikutnye, yaitu u'ang-u'ang da'i Mazbah saduki, betindak sebeb mike sangat iri ati. ¹⁸Mike menangkap rasul-rasul itu, lalu memasokan mike ke dolom penjare kote. ¹⁹Tapi waktu malam seu'ang malaikat Tuhan membuke pintu-pintu penja'e itu dan mambawe mike ke luan, cakapnye: ²⁰"Pegilah, bedi'i di bait Allah dan beitakan selu'uh Firman idop itu kepada u'ang onyok." ²¹Mike mentaati pesan itu, dan te'ang tanah masoklah mike ke dolom Bait Allah, lalu pengekot-pengekotnye menyu'uh mahkamah Agame bekumpul, yaitu selu'uh majelis tue-tue bangse Israel, dan mike menyu'uh mengambil rasul-rasul itu da'i penjare. ²²Tapi ketike pejobot-pejobot otong ke penja'e, mike ide menjumpe rasul-rasul itu di situ. Lalu mike kembali dan membe'i taukan, ²³Katenye: kami mendopoti penja'e tekunci dengan sangat rapinye dan semue pengawal ade di tempatnye di muke pintu, tapi setelah kami mambukenye, ide seu'ang pun yang kami jumpe dolomnye. ²⁴Ketike kepale pengawal Bait Allah dan imam-imam kepale mendenga laporan itu, mike cemas dan betanye ape yang elah tejodi dengan rasul-rasul itu. ²⁵Tetapi otonglah seu'ang mendopotkan mike dengan kaba: "tengongok, u'ang-u'ang yang elah kamu masokkan ke dolom penja'e, ade di dolom Bait Allah dan mike mengaja u'ang onyok." ²⁶Make pegilah kepale pengawal se'ta u'ang-u'angnye kebait Allah, lalu mengambel kedue rasul itu, tetapi ide dengan keke'asan, ke'ene mike takut, jangan ambai u'ang-u'ang melempa' mike. ²⁷Mike mambawe kedenye dan menghodopkan mike kepada mahkame Agame. Imam Besa' be'tanye kepada mike, ²⁸kate die: "dengan ke'as kami mela'ang ikau mengaja' dolom nama itu. Tapi tenyate, mike tela memenuhi Yerusalem dengan aja'an ikau dan mike endak menanggungkan da'ah u'ang itu kepada kami. ²⁹Tetapi jawob Petrus dan rasul-rasul tu, katanye: "kite ha'us lebeh taat kepada Allah da'i pade kepada manusie. ³⁰Allah nenek moyang kite elah membongkitkan Yesus, yang ikau elah gontungkan pade kayu salib dan ikau bunoh. ³¹Dielah yang elah ditinggikan oleh Allah sendi'i dengan tangan kanan-Die menjodi pemimpin dan Juruselamat, dopot be'tobat dan mene'ime pengamponan dosa. ³²Dan kami adelah saksi da'i segale sesuatu itu, kami dan Roh Kudus, yang dikaruniekkan Allah kepada semue u'ang yang patuh pade Die." ³³Mendego' cakaptu sangat te'tikamlah ati mike dan mike be'maksud ndak memunoh rasul-rasul itu. ³⁴Tetapi seu'ang Farisi dolom Mahkamah Agame tu, yang bename Gammaliel, seu'ang ahli Taurat di segani selu'u u'ang onyok, bangun dan meminte, supaye u'ang-u'ang disu'uh kelua' sekejap. ³⁵Sudeh itu ie be'kate kepada sidang: "Hei u'ang-u'ang Israel, piki'kan boek-boek ape yang nak ikau buat pade u'ang-u'ang ini ! ³⁶Sebeb dulu sudah timbul si Teudus, yang mengaku di'i Die seu'ang penting dan die memiliki kire-kire empat'atus u'ang pengikot; tetapi die dibunoh dan di ce'ai be'ailah selu'uh pengikotnye dan ilang. ³⁷Sesudah die, pade waktu pendafta'an penduduk, timbullah si Yudas, seu'ang Galilea. Ie menyeyet onyok u'ang dolom pembe'ontakannya, tapi die juge tewas dan pengikot die tece'ai be'ai. ³⁸sebeb tu aku be'cakap pade ikau: usa melakukan sesuatu lupade u'ang-u'ang ini. Lantaklah mike, sebeb jike maksoa dan kelakuan mike, be'asal da'i manusie, tentu akan lenyap, ³⁹tetapi jike hal tu be'asal da'i

Allah, ikau ide akan dopot melenyapkan u'ang-u'ang ike, mungkin te'nyate juge kelak, bahwe ikau melawan Allah.” Nasehat tu di te'ima.⁴⁰Mike memanggel rasul-rasul tu, lalu menyikse mike dan mela'ang mike menjaja' dolom name yesus. Sudah tu mike di lepaokon.⁴¹Rasul-rasul tu meninggolkon sidang Mahkame Agame dengan seneng, sebab mike telah di anggap pantas mende'ite penghinean sebab ke'ene nama Yesus.⁴²dan setiap ha'i mike melanjodkan pengaja'an mike di Bait Allah dan di 'umah-umah u'ang dan menyampaikan Injil tentang Yesus yang adelah Mesias.

Chapter 6

¹Pade ha'i itu, ketike jumleh murid makin betomboh, timbollah sungut-sungut dianta'e u'ang-u'ang Yahudi yang bebahase Yunani tehe'edep u'ang-u'ang Ibrani, ke'ene pembogian kepeade jonde-jonde mike dioboikan dolom peleyen an seha'i-ha'i.²Behubongan dengan itu kedue belas rasul itu memanggel semue murid bekumpol dan becakap: "kami ide me'ase puas, ke'ene kami meleleikan Firman Allah untok meleyeni meje. ³Ke'ene itu, seda'e-seda'e, pilehlah tujoh u'ang da'i antare ikaou, yang tekenal boek, dan yang penoh Roh dan hikmat, supaye kami mengangkat mike untok tugos itu, ⁴dan supaye kami sendi'i opot memusatkan pike'an dolom doe dan peleyen an Firman."⁵Usol itu dite'ima boek oleh selu'uh jemaat, lalu mike memileh Stefanus, seu'ang yang penoh Iman dan Roh Kudus, dan Filipus, Prokhorus, Nikanor, Timon, Parmenas dan Nikolaus, seu'ang yang penganot agame Yahudi da'i Antiokhia. ⁶Mike itu dihadepkan kepeade rasul-rasul, lalu rasul-rasul itu pon bedoe dan mena'okkan tangan diatas mike.⁷Firman Allah makin teseba, dan jumloh murid di Yerusalem makin be'tomboh onyok; jugelo sejumloh besa imam menye'ekan di'i dan pecaye.⁸Dan Stefanus, yang penoh dengan karunia dan kuase, mengadekan mujizat-mujizat dan tandetande di anta'e u'ang onyok. ⁹Tetapi tampe'lah bebe'ape u'ang da'i jemaat Yahudi yang disebot Jemaat u'ang Libertini – anggota-anggota jemaat itu adelah u'ang-u'ang da'i Kirene dan da'i Aleksandria – besame bebe'ape dengan u'ang Yahudi da'i kilikia dan da'i Asia. U'ang-u'ang itu besoa jowob dengan Stefanus,¹⁰tetapi mike ide sanggop melawan hikmatnye dan Roh yang mendo'ong die becakap. ¹¹Lalu mike menhasot bebe'ape u'ang untok mengatekan: "kami elah mendenga die mengucepkan cakap-cakap hujat tehe'edep Musa dan Allah."¹²dengan jolon gike mike mengadekan suatu geokkan dianta'e u'ang onyok besame tue-tue dan ahli taurat: mike menangkap Stafenaus, menyeetnye dan membawenye ke hedepan mahkame Agame. ¹³Lalu mike memajukan soksi-soksi palsu yang becakap: "u'ang ike te'us-mene'us mengucepkan pecakapan yang menghine tempat kudus ike dan hukum taurat, ¹⁴Sebob kami elah mendenga die mencakapkan, bahwe Yesus, u'ang Nazaret itu, akan mengobohkan ike dan mengubeh adat istiodot yang diwa'eskan oleh Musa kepeade kite." ¹⁵Semue u'ang yang dudok dolom sidang Makhamah Agame itu menengok Stefanus, lalu mike menengok muke Stefanus same sepeti muke seu'ang malaikat.

Chapter 7

¹Kate imam besoh: “ Benohkah demikian?”²Jawab Stefanus: “Sedare-sedare dan bapak-bapak, dengoh kanlah! Allah yang Mahamulia telah menampakkan di’i-Nye kepada bapak nek moyang kite Abraham, ketike ie masih di Mesopotamia, sebelum ie menetap di Haran, ³dan beFirman kepada nye: Keluarlah da’i negeri ikau dan da’i sanak sedare ikau dan pegilah kenegeri yang akan kutunjukkan kepada ikau.⁴Make kelualah ie da’i negeri u’ang Kasdim, lalu menetap di Haran. Dan lah bapaknye meninggal, Allah menyue’oh ie pindah da’i situ ke tanah ikin tempat ikau diom seka’ang; ⁵dan disitu Allah ide membe’ikan punye pusake kepadenye, bahken setapak tanah pun ide, tapi ie bejanji akan membe’ikan tanah itu kepadenye menjadi kepunyaannye dan kepunyaan ketu’unannye, walaupun pade waktu itu ie ide mempunyai budak.⁶Beginilah Firman Allah, yeitu bawe ketu’unan nye akan menjadi peotong di negeri asing dan bawe mike akan diperbudak dan dianiaya empat ratus taun lamenye. ⁷Tapi bangsa yang akan memperbudak mike itu akan kuhukum, Firman Allah, dan lah itu mike akan kelua da’i situ dan beibadoh kepada-ku di tempat ikin. ⁸Lalu Allah membe’ikan kepadenye pejanjian sunat; dan demikianlah Abraham memperbudakkan Ishak, lalu menyunatkan nye pade ha’i yang kedelapan; dan Ishak memperbudakkan Yakub dan Yakub memperbudakkan ke due belas bapak nek moyang kite,⁹kene i’i ati, bapak-bapak nek moyang kite menjual Yusuf ke tanah Mesir, tapi Allah menyertai i’e, ¹⁰dan melepaskannye da’i syue penyiksaan se’te membe’ikan kepada nye kasih karunia dan hikmat, ketike ie menghadap Firaun, raje Mesir. Firaun mengangkatnye menjadi kease atas tanah Mesir dan atas selu’uh istanenne.¹¹Make otonglah bahaye kelapa’an menimpe selu’uh tanah Mesri dan tanah kanaan serta penderitaan yang besoh, hingge nek moyang kite ide apat makanan. ¹²Tapi ketike Yakub mendengoh, bawe di tanah Mesir ade gandum, ie menyue’oh nek moyang kite ke sane. Itulah kunjungan mike yang petame; ¹³pade kunjungan mike yang kedue Yusuf memperkenalkan di’inya kepada sedare-sedarenye, lalu ketauanlah asal usul Yusuf kepada Firaun. ¹⁴Kemudian Yusuf menyue’uh ngambek Yakub, bapaknye, dan syue sanak seda’enne, tujuh puluh lima jiwa onyoknye. ¹⁵Lalu pegilah Yakub ke tanah Mesir. Kat itu ie meninggal, ie dan nek moyang kite; ¹⁶mayat mike di pindohkan ke Sikhem dan di ta’ok kat dolomkubu’an yang lah dieli Abraham dengon sejumlah duet pe’ak da’i budak-budak Hemor di Sikhem.¹⁷Tapi makin dekat genapnye jonji yang dibe’ikan Allah kepada Abraham, makin bertambah anyaklah bangsa itu di Mesir, ¹⁸ampai bangket su’ang raje laen meme’intah tanah Mesir, su’ang yang ide ngenal Yusuf. ¹⁹Raje itu memakai kebohongan kepada bangsa kite dan menyiksa nek moyang kite serta menyue’uh membuang anak mike, supaya bangsa kite itu jangan betamboh. ²⁰Pade waktu itulah musa lahe dan ie elok di mata Allah. Tige bulen lamenne ie dibe’le kuat bapaknye. ²¹Lalu ie deuang, tapi anak tine Firaun memungot nye dan menyue’ok membelenye sepeti anak nye sendi’i. ²²Dan Musa dididek dolom syue hikmat o’ang Mesir, dan ie bekuase dolom pecakapan dan peuatannye. ²³Pade waktu ie beumo empat puluh taun, timbollah keinginan dolom atinye untuk mengunjungi sedare-sedarenye, yaitu u’ang-u’ang Israel. ²⁴Ketike itu ie nengok su’ang disikse oleh su’ang Mesir, lalu ie menolong dan membele u’ang itu dengon membunuh u’ang Mesir itu. ²⁵Pade sangkenye sedare-sedarenye akan mengeti, bawe Allah makai die untuk menyelamatkan mike, tapi mike ide mengeti, ²⁶pade keesokan ha’inye ie muncol pule ketike due u’ang Israel sedong bekelahi, lalu ie bekeje mendamaikan mike, katenye: Sedare-sedare! Ukankah ikau ikin besedare? Apekah ikau saling menyiksa? ²⁷Tapi u’ang yang bebuat salah kepada kawannye itu menolak Musa dan bekate: siapaekah yang mengongkat ikau menjadi ketue dan hakim atas kami? ²⁸Apekah ikau bemaksud membunuh aku, same sepeti a’en ikau membunuh u’ang Mesir itu? ²⁹Mendengoh pekatean itu, la’ilah Musa dan hidop sebagai peotong ditanah Midian. Kat situ ie memperbudak due u’ang budak jantan. ³⁰Dan lah empat puluh taun nampaklah kepadenye su’ang malaikat di tanah lapang gunung sinai di dolom nyale api yang kelua da’i semak du’i. ³¹Musa he’an tentang penglihatan itu, dan ketike ie pegi kat istu untuk nengok nye da’i dekat, otonglah sua’e Tuhan kepadenye: ³²Akulah Allah nek moyang ikau, Allah Abraham, Ishak dan Yakub. Make gigilah Musa, dan ie ide be’ani agi menengoknye. ³³lalu Firman Allah kepadenye: Tanggalkanlah kasot ikau da’i kaki ikau, sebab tempat, dimane ikau bedi’i itu, adelah tanah yang kudus. ³⁴Akulah mempe’hatikan dengon sungguh kesusahan umat-Ku ditanah Mesir dan Aku lah mendengoh keluh kesah mike, dan aku lah tu’on untok melepas mike; kene itu ma’ilah, ikau akan ku utus ke tanah Mesir. ³⁵Musa ikin, yang mike tolak, dengon mengatekan: siapaekah yang ngangkat ikau menjadi ketua dan hakim? - Musa ikin uge lah diutus oleh Allah sebagai ketue dan penyelamat oleh malaikat, yang lah ampak di’i kepadenye di semak du’i itu. ³⁶Dielah yang mawe mike kelua dengon mengadekan mujizat-mujizat dan tande-tande di tanah Mesir, di laut Me’ah dan ditanah lapang, empat pulu taun lamenne. ³⁷Musa ikin pulalah yang ngate kepada u’ang Israel: Su’ang nabi sepe’ti aku ikin akan dibongkit Allah bagi ikau da’i anta’e sedare-sedare ikau. ³⁸Musa ikinlah yang menjadi penganta’a dolom sidang jemaah di tanah lapang di anta’e malaikat yang beFirman kepadenye di bukit Sinai dan nek moyang kite: dan dielah yang mene’ima Firman-Firman yang hidop untok nyampaikan

kepada ikau.³⁹ Tapi nek moyang kite ide ndak taat kepadenye, malahan mike menolaknya. Dolom ati mike syu ke balek ke tanah Mesir.⁴⁰ Kepada Harun mike ie bekate: uatlah untuk kami ape allah yang akan bejolon kat luan kami, sebob Musa ikin yang lah memimpin kami kelua da'i tanah Mesir- kami de au ape yang lah terjadi dengon ie.⁴¹ Lalu pade waktu itu mike meuat seuah budak lembu dan mempersembahkan persembahan kepada behale itu dan mike besukecite tentang ape yang deuat sendi'i oleh mike.⁴² Make bepalenglah Allah da'i mike dan membiakan mike be'ibadah kepada ba'a tentara langit, sepeti yang tetulis dolom kitab nabi-nabi: Apekah ikau mepesembahkan kepada-ku korban sembelehan dan pesembahan selame empat pulo taun di tanah lapang itu, hai u'ang Israel?⁴³ Ide pe'nah, malahan ikau mikol kemah molokh dan bintang dewa Refan, patong-patong yang ikau liat itu untuk disembeh. Make Aku akan mawe ikau ke dolom pemuangan, ampai disebelah sane Babel.⁴⁴ kemah saksiade pade nek moyang kite di tanah lapang, sepeti yang dipe'intah Allah kepado Musa untuk memuatnye menu'ot contoh Allah yang telah dinengok ie.⁴⁵ Kemah itu yang dite'ima nek moyang kite dan yang dengon ketue Yosua dibawak masok ke tanah ikin, yeitu waktu tanah ikin diebut da'i bangsa-bangsa laen yang dihalau Allah da'i luan nek moyang kite; demikianlah ampai kepada zaman Daud.⁴⁶ Daud lah meapatkan kasih karunia di luan Allah dan i'e memohon, supaye ie diperkenankan untuk mendi'ikan suatu tempat kediaman bagi Allah Yakub.⁴⁷ Tapi Salomolah yang mendi'ikan seuah umah untuk Allah.⁴⁸ Tapi yang mahatinggi ide iam di dolom ape yang diuat oleh tangan manusie, sepeti yang di katekan oleh nabi: ⁴⁹Langit adelah takhta-ku, dan bumi adelah alas kaki-ku, demikian Firman Tuhan, tempat apekah yang akan menjadi pehentian-Ku? ⁵⁰Ukenkah tangan-Ku sendi'i yang meuat semuenye ikin?⁵¹ Hai u'ang-u'ang yang ke'as kepale dan yang ide besunat ati dan telinge, ikau selalu melawan Roh kudus, same sepeti nek moyang ikau, demikian uge ikau.⁵² Siapekah da'i nabi-nabi yang ide disikse oleh nek moyang ikau? Bahken ikau membunoh u'ang-u'ang yang lebeh ulu mengabakan tentang ke otong u'ang beno, yang seka'ang lah ikau khianati dan ikau bunoh.⁵³ Ikau lah mene'ima hukum Taurat yang diampaikan oleh malaikat-malaikat, akan tapi ikau ide menu'uti nye."⁵⁴ Ketike anak uah mahkamah Agama itu mendengoh syue nye itu, sangat tetikam ati mike. Make mike menyambot nye dengon ge'am gigi.⁵⁵ Tapi Stefanus, yang penoh dengon Roh Kudus, menengok ke langit, lalu menengok kemuliaan Allah dan Yesus bedi'i di sebelah kanan Allah.⁵⁶ Lalu katenye: "Sungguh, aku nengok langit tebuke dan Anak Manusi bedi'i di sebelah kanan Allah."⁵⁷ Make mekik-mekiklah mike dan sambu menutup telinge menye'ang die.⁵⁸ Mike menye'et ie kelua kote, lalu menyampakkan nye. Dan saksi-saksi mena'ok kembang mike di luan kaki so'ang mude yang bename Saulus.⁵⁹ Sedang mike mencampakkan Stefanus bedoa, katenye: "Ya Tuhan Yesus, te'imalah rohku."⁶⁰ Sambu belutut i'e bese'u dengon sua'e nya'eng: "Tuhan, janganlah tanggungan dose ikin kepada mike!" Dan dengon perkataan itu meninggallah ie. Saulus uge setuju, bawe Stefanus mati dibunoh.

Chapter 8

¹Ie Saulus suke, bahwe Stefanus mati dibunuh 1 Pade waktu itu mulailah penganiayaan yang jagok terhadap jemaat di Yerusalem. Mike syu'e, kecuali rasul-rasul, teseba ke syu'e daerah Yudea dan Samaria. ²U'ang-u'ang saleh mengubokan mayat Stefanus serta meatapinye dengan sangat. ³Tapi Saulus beusahe menghacokan jemaat itu dan ie memasoki umah demi umah dan meny'e't jantan-jantan dan betine ke lua dan meny'e'akan mike untuk dimasokkan ke dolom penja'e⁴Mike yang teseba itu menjelajah syu'e negeri itu nyambel mengabahkan Injil ⁵dan Filipus pegi ke suatu kota di Samaria dan mengabarkan Mesias kepada u'ang-u'ang dekat itu. ⁶Ketike u'ang onyok itu mendengoh kaba Filipus dan menengok tande-tende yang diadekanye, mike syu'e dengan bulat hati meneime ape yang di kabakannye itu. ⁷Sebob da'i oyonk u'ang yan gile Roh Jahat kelualah roh-roh itu nyambel mekek dengan sua'e ke'as, dan onyok juge u'ang lumpoh dan u'ang tempang yang disembuhkan. ⁸Make sangatlah beso sukecite dolom kota ini. ⁹Seu'ang yang bename Simon telah sejak dahulu melakukan sihir di kota itu dan mentakjubkan rakyat Samaria, se'eta belaga seolah-olah ia seu'ang yang sangot penteng. ¹⁰Syu'e u'ang, beso kecel, mengikoti Ie dan becakap : "U'ang ini adelah kuase Allah yang tekenal sebagai kuase beso." ¹¹Dan mike mengikutinye, keane ude lame Ie mentakjubkan mike oleh pebuatan sihirnye. ¹²Tapi seka'ang mike pecaye kepada Filipus yang mengabakan Injil tentang keajaan Allah dan tentang name Yesus Kristus, dan mike membe'i di'i dibabtis, baik jantan-jantan maupon betine. ¹³Simon sendi'i uge menjadi pecaye, dan udah dibabtis, ie senantiase besame-same dengan Filipus, dan takjub ketike ie menengok tande-tande dan mujizat-mujizat beso yang terjadi. ¹⁴Ketika Rasul-rasul di Yerusalem mendengoh, bahwe tanah Samari teloh meneime Firman Allah, mike mengutus Petrus dan Yohanes ke situ. ¹⁵Setibenya kat itu kedue rasul itu bedoe, supaye u'ang-u'ang Samaria itu beoleh Roh Kudus. ¹⁶Sebob Roh kudus belom tu'on di atas seo'ang pun di anta'e mike, keane mike hanye di babtis dolom name Tuhan Yesus. ¹⁷Kemudian keduenye menumpangkan tangan di atas mike, lalu mike meneime Roh Kudus, ¹⁸ketike Simon menengok, bahwe pembe'ian Roh kudus terjadi oleh keane rasul-rasul itu menumpangkan tangannye, ie menawarkan duet kepada mike, ¹⁹se'ete bekate: "beikanlah juge kepadaku kuase itu, supaye jike aku menumpangkan tanganku di atas seo'ang, ie beoleh mene'ime Roh kudus." ²⁰Tapi Petrus bekate kepadenye: "Hancurkan kirenye duet ikau itu besame dengan ikau, keane ikau menyangke, bahwe ikau apat membeli karunia Allah dengan duet. ²¹Ide ade bagian atau hak ikau dolom masalah ini, sebob hati ikau ide luos di hadapan Allah. ²²Jadi betobatlah da'i kejahatan ikau ini dan bedoalah kepada Tuhan, supaya ie mengamponi niat hati ikau ini; ²³sebob kutengok, bahwe hati ikau teloh sepeti empedu yang pahet dan teje'et dolom kejahatan." ²⁴Jawab Simon: "Hendoklah ikau bedoa untuk aku kepada Tuhan, supaye kepadaku jongon kirenye terjadi sejule ape yang teloh ikau cakap itu." ²⁵Setelah keduenye besaksi dan mengabakan Firman Tuhan, baleklah mike ke Yerusalem dan dolom penjolonan itu mike mengabakan Injil dolom anyok tempat di samaria. ²⁶Udah itu becakaplah seu'ang malaikat Tuhan kepada Fillipus, katonye: "Bangonlah dan pegilah ke selah selatan, menu'ot jolon yang tu'on da'i Yerusalem ke Gaza" jolon itu jolon yang sepi. ²⁷Lalu pegilah Filipus. Adelah seu'ang Etiopia, seu'ang sida-sida pembeso dan kepale perbendaharaan Sri kandake. Ratu negeri Etiopia, yang pegi ke Yerusalem untuk beibadoh. ²⁸Seka'ang u'ang itu sedong dolom pejolonon balek dan dudok dolom keretanye sambel membace kitab nabi Yesaya. ²⁹Lalu kete Roh kepada Filipus itu!" ³⁰Filipus sege'e ke kat itu dan mendengo sida-sida itu sedong membace kitab nabi Yesaya. Kata Filipus. "Mengetilah tuan ape yang tuan bace itu?" ³¹Jawabnye: "Bagaimanakah aku apat mengeti, kalau ide ade yang memimpin aku?" Lalu ie meminte Filipus naek dan dudok di sampengnye. ³²Nas yang di bacenye itu bebunyi sepeti beikot: Sepeti seeko domba ie dibawe ke penyiksaan; dan sepeti anak domba yang luan di depan u'ang yang menggunteng bulunye, demikinalah Ie ide membuke mulot-Nye. ³³Dolom kehinean-Nye belangsonglah hukuman-Nye; siapakah yang akan menceitekan asal-usul-Nye? Sebob nyawe-Nye d'ambel da'i dunie. ³⁴Make kate sida-sida itu kepada Filipus: "Aku kate sida-sida itu kepada ikau, tentang siapekah nabi bekate demikian? Tentang di'inye sendi'i atau tentang u'ang laen?" ³⁵Make mulailah Filipus becakap dan betolak da'i nas itu ie mengatakan Injil Yesus kepadenye. ³⁶Mike melanjotkan pejolonan mike, dan tibe di suatu tempat yang ade ae. Lalu kate sida-sida itu: "Tengok, kak itu ade ae; apetah halangannye, jike aku dibabtis?" ³⁷Nyahot Filipus: "Jike tuan pecaye dengan segenop hati, boleh." Jawabnye: "Aku pecaye, bahwe Yesus Kristus adelah Anak Allah." ³⁸Lalu u'ang Etiopia itu menyuoh menghentikan kereta itu, dan keduenye tu'on ke dolom ae, baik Filipus maupon sida-sida itu, dan Filipus membabtis ie. ³⁹Dan setelah mike kelua da'i ae, Roh Tuhan tibe-tibe mela'ikan Filipus dan sida-sida itu ide menengoknye lagi. Ie meneuskan pejolonan dengan sukacite. ⁴⁰Tapi tenyate Filipus ade di Asdud. Ie bejolon melalui daerah itu dan mengabakan Injil di syu'e kota sampai ie tibe di Kaisarea.

Chapter 9

¹Sementa'e itu panas hati Saulus untuk mengancam dan membunuh anak-anak Tuhan. Ie menghadap imam beso, ²dan meminta surat kuase da'i padenye untuk dibawa kepele majelis-majelis Yahudi di Damsyik, supaya, jike ie menemukan jantan-jantan atau betine yag mengikoti jolon Tuhan, ie menangkap mike dan membawa mike ke Yerusalem. ³Dolom perjalananye ke Damsyik, ketike ie udah dekat kota itu, tibe-tibe cahaye memanca da'i langet mengelilingi ie. ⁴Ie tumbangke Tanah dan kedengoanlah olehnye suatu sua'e yang bekate kepadenye: "Saulus, Saulus, mengapekah ikau menganiaya aku?" ⁵Jawab Saulus "Siapekah ikau, Tuhan?" kate-Nye: "Akulah Yesus yang kauniaya itu. ⁶Tetapi bongunlah dan pegilah ke dolom kota, kat itu akan dikatekan kepele ikau, ape yang ha'us ikau pebuat." ⁷Make diomlah kawan-kawannye sepejolonnye, kene mike emang mendengo sua'e itu, tapi ide menengok seu'ang juge pon. ⁸Saulus bangun dan bedi'i, lalu membuka matenye, tapi ie ide apat menengok ape-ape; mike haos membimbing ie masok ke Damsyik. ⁹Tige hai' lamenye ie ide apat menengok dan tige hai' lamenye ie ide makan dan minum. ¹⁰Tige hai' lamenye ie ide apat menengok dan tige hai' lamenye ie ide makan dan minum. ¹⁰Di Damsyik ade seu'ang Anak Tuhan bename Ananias. Firman Tuhan kepadenye dolom suatu penampakan: "Ananias!" jowobnye: "ini aku, Tuhan!" ¹¹Firman Tuhan: "Kian, pegilah ke jolon yang benama jolon Luos, dan cai'lah di umah Yudas seo'ang da'i Tarsus yang bename Saulus. Ie seka'ang bedoe, ¹²dan dolom suatu penampakan ie menengok, bahwe seu'ang yang bename Ananias masok ke dolom dan menompangkan tangannye ke atasnye, supaya ie apat menengok lagi." ¹³Jawab Ananias: "Tuhan, da'i anyaknye kejahatan yang dilakukannye tehadap u'ang-u'ang kudus ikau di Yerusalem ¹⁴dan ie u'tong ke kian dengon kuase penuh da'i imam-imam kepale untuk menangkap syu'e yang meny'e'u name ikau." ¹⁵Tapi Firman Tuhan kepadenye: "Pegilah, sebob u'ang ini adelah alat pilihan bagi-ku untuk mengkabakan name-Ku kepele bangsa-bangsa laen se'te raja-raja dan u'ang Israel. ¹⁶Aku sendi'i akan menunjukan kepadenye, betape anyak pendeitean yang haos ie tanggong oleh kene name Aku." ¹⁷Lalu pegilah Ananias kat itu dan masok ke umah itu. Ie menumpangkan tangannye ke atas Saulus, katenye: "Saulus, sedae aku, Tuhan Yesus, yang telah menjok di'i kepele ikau di jolon yang ikau lalui, teloh meny'uoh aku dikepele ikau, supaya ikau apat menengok lagi dan penuh dengon Roh Kudus." ¹⁸Dan seketike itu juge seolah-olah selaput gugo da'i matenye, sehingge ie apat menengok lagi. Ie bangun lalu dibabtis. ¹⁹Dan seteluh ie makan, pulelah kekuatannye. Saulus tinggol ope hai' besame dengon murid-murid di Damsyik. ²⁰Ketika itu juge Ie mengkabakan Yesus di umah-umah ibodot, dan mengatekan bahwe Yesus adelah Anak Allah. ²¹Syu'e u'ang yang mendengo hal itu he'an dan bekate: "ukankah ie ini yang di Yerusalem ndok membinasakan ba'ang siape yang meny'e'uh nama Yesus ini? Dan ukankah ie otong kat itu dengon maksud untuk menangkap dan membawa mike kehaluan imam-imam kepale?" ²²Akan tapi Saulus semakin beso penga'ohnye dan ie bangun u'ang-u'ang Yahudi yang tinggol di Damsyik, kene ie membuktikan bahwe Yesus adelah Mesias. ²³Ope ha'i kemudian u'ang Yahudi ngondengkan sua'e rancane untuk membunuh Saulus. ²⁴Tapi maksud jahat itu ingin tahu oleh Saulus. Siang malam u'ang-u'ang Yahudi mengawol syu'e pintu gerbang kota, supaya apat membunuh ie. ²⁵Sungguhpun demikian pade suatu malam murid-muridnye mengambeknye dan menu'onkannye da'i atas tembok kote dolom sebuah age. ²⁶Setibeny di Yerusalem Saulus mencobe menggabungkan di'i kepele budak-budak, tapi syu'e nya takot kepadenye, kene mike ide apat pecaye, bahwe ie juge seo'ang murid. ²⁷Tapi Barnabas mene'ime ie dan membawenye kepele Rasul-rasul dan menceitekan kepele mike, bagaimana Saulus menengok Tuhan di tengah jolon dan bahwe Tuhan bebica'e dengon ie dan bagaimane kebeaniannye mengoja di Damsyik dolom name Yesus. ²⁸Dan Saulus tetap besame-same dengon mike di Yerusalem, dan dengon kebeanian mengoja dolom name Tuhan. ²⁹Ie juge bebicae dan tanya jawab dengon u'ang-u'ang Yahudi yang bebahase Yunani, tapi mike itu beusaha membunuh ie. ³⁰Akan tapi setelah hal itu diketahui oleh sedae-sedae anggote jemaat, mike membawa ie ke Kaisarea dan da'i kat itu membantu ie ke Tarsus. ³¹Selame ope waktu jemaat di syu'e Yudea, Galilea dan Samaria berada dolom keadean damai. Jemaat itu dibangun dan hidup dolom takot Akan Tuhan. Jumlahnye makin bertambah beso oleh petolongan dan penghibuan Roh Kudus. ³²Pade waktu itu Petrus bejolon kelileng, mengadekan kunjungan ke mane-mane. Dolom pejolonan itu ie singgah juge kepele u'ang-u'ang kudus yang di Lida. ³³Kat itu diapakan seu'ang bename Eneas, yang teloh delapan tahun tebaing di tempot tido kene lumpuh. ³⁴Kata Petrus kepadenye: "Eneas, Yesus Kristus menyenangkan ikau; bangonlah dan be'eskanlah tempat tido ikau!" Sekejab itu juge bongonlah u'ang itu. ³⁵Syu'e penduduk Lida dan Saron menengok ie, lalu mike bebalek kepele Tuhan ³⁶Di Yope ade seu'ang budak betine bename Tabita dolom bahase Yunani Dorkas. Betina anyak sekali bebuat baik dan membe'i sedekah. ³⁷Tapi pade waktu itu ie saket lalu meninggol. Dan setelah dimandikan, mayatnye diba'ingkan di ruang atas. ³⁸Lida dekat dengon Yope. Ketike budak budak mendengo, bahwe Petrus ade di Lida, mike meny'e'oh due u'ang kepadenye dengon meminte: "Sege'elah otong ke tempat kite." ³⁹Make bekemaslah Petrus dan berangkat besame-same dengon mike. Seteloh sampai kat itu, ie dibawa ke ruang atas

dan syu'e janda otong bedi'i dekatnye dan sambel menanges mike menunjokan kepadenye syu'e baju dan pakaian, yang dibuat Dorkas waktu ie masih hidup.⁴⁰Tapi Petrus menyu'oh mike syu'e kelua, lalu ie sujud dan bedoa, kemudian ie bepusing ke mayat itu dan bekate: "Tabita, bangkitlah!" lalu Tabita membuka matenye dan ketika menengok Petrus, ie bongon lalu dudok.⁴¹Petrus memegang tangannye dan membantu ie bedi'i. Kemudian ie menye'uh u'ang-u'ang kudus beseta jande-jande, lalu menunjokan kepada mike, bahwe betine itu hidup.⁴²Kejadian itu tesebo di syu'e Yope dan anyak u'ang menjadi pecaye kepada Tuhan.⁴³Kemudian da'i pade itu Petrus tinggol ape ha'i di Yope, di umah seu'ang yang bename Simon, seu'ang penjahit kulit.

Chapter 10

¹Di Kaisarea ade su'ang yang bename Kornelius, su'ang perwira pasukan yang disebut pasukan Italia. ²Ie saleh, ie se'te seisi umah ie takot akan Allah dan ie membe'i anyak sedokoh kepede umat Yahudi dan senantiase bedoa kepede Allah.³Dolom suatu penampakan ki'e-ki'e jam tige petang, jelas tampak kepadenye su'ang malaikat Allah masok ke umah ie dan bekate kepadenye: "Kornelius!"⁴menengok malaikat itu dan dengon takot ie bekate: "Ade ape Tuhan?" Jawab malaikat itu: "Syu'e doa ikau dan sedekoh ikau lah naek di luan Allah dan Allah mengingot ikau."⁵Dan seka'ang, su'ohan ope u'ang ke Yope untuk mengambi su'ang yang bename Simon dan yang disebut Petrus. ⁶Ie menumpang di umah su'ang penyamak kulit yang bename Simon, yang tinggal pingge laut."⁷Lah malaikat yang becakup kepadenye itu meninggalkan die, dipanggilnye due u'ang hambanye bese'ta su'ang murid yang saleh da'i u'ang-u'ang yang selalu besame-same dengon die. ⁸Dan lah ie menjeloskan syu'e suatu kepede mike ie menyu'oh mike ke Yope.⁹Keesokan ha'i nye ketike ketige u'ang itu berade dolom perjolonan dan lah dekat kote Yope, ki'e-ki'e pukol due belas tengah ha'i, naiklah Petrus keatas umah untuk bedoe. ¹⁰Ie me'ase lapa dan ndak makan tapi sementa'e makanan disediekan, tibe-tibe rohnye diliputi kuase ilahi. ¹¹Nampak oleh nye langit tebuke dan tu'unlah suatu bende bebentok kain leba yang begantong pade keempat sudotnye, yang tu'unkan ketanah. ¹²Di dolomnye teapat pelbagai jenis menatang bekaki empat, menatang manjalar dan bu'ung. ¹³Kedengohlah olehnye suatu sua'e yang bekate: "Bangonlah, hai Petrus, sembelehlah dan makanlah!"¹⁴Tapi Petrus menjowob: "Ide, Tuhan, ide, sebab aku belom pe'nah makan suatu yang ha'am, dan yang ide tahir."¹⁵Kedengoh pula untuk kedue kalinye sua'e yang bekate kepadenye: "Ape yang dinyatakan halal oleh Allah, ide oleh ikau nyatakan ha'am."¹⁶Hal ikin tejadi ampai tige kali dan sege'e lah itu te'angkatlah bende itu ke langit. ¹⁷Petrus betanye-tanye di dolom hatinye, ape kirenye a'ti penampakan yang ditengoknye itu. sementa'e itu lah ampai dimuke pintu u'ang-u'ang yang disu'oh oleh Kornelius dan yang bekeje mengetahui dimene umah Simon. ¹⁸Mike nye'u so'ang dan betanye, apekah Simon yang disebut Petrus ade menumpang di umah itu. ¹⁹19 Dan ketike Petrus sedong bepikie tantang penampakan itu, bekatelah Roh: "Ade tige u'ang menca'i ikau."²⁰Bangonlah, tu'unlah kebawah dan be'angkatlah besame-same dengon mike, jangan bimbang, sebab Aku yang meny'uh mike ke ma'i."²¹Lalu tu'unlah Petrus ke bawah dan bekate kepede u'ang-u'ang itu: "Akulah yang ikau ca'i; apekah maksud keotongan ikau?"²²Jawab mike: "Kornelius, su'ang pewira yang tulos ati dan takot akan Allah, dan yang tekenal baik di anta'e selu'uh bangse Yahudi, lah mene'ima penyateaan Allah dengon pembe'itauan su'ang malaikat kudus, supaye ie mengundang ikau ke umah nye dan mendengoh ape yang akan ikau katekan."²³Ie mempesile mike untuk bemalam kat situ. Keesokan ha'inye ie bangon dan pegi besame-same dengon mike dan ope sedare dari Yope menyertai dye.²⁴Dan pade ha'i be'ikutnye ampalah mike di Kaisarea. Kornelius sedong menunggu mike dan ie lah meny'e'u sanak sedarenye dan kawan-kawannye ngumpol. ²⁵Ketike Petrus masok, otonglah Kornelius menyambutnye, dan sambel tesungko di luan kakinye, ie menyembah Petrus. ²⁶Tapi Petrus negak die, katenye: "Bangonlah, aku anya manusie aje."²⁷Dan sambil becakup-cakup dengon die, ie masok dan mendapat anyak u'ang sedang ngumpot. ²⁸I'e bekate kepede mike: "Ikau tau, betape ke'asnye la'angan bagi su'ang Yahudi untuk begaul dengon u'ang-u'ang yang bukan Yahudi atau masok ke umah mike. Tapi Allah lah menegoh kepede ku, bahwe aku ide boleh menyebot u'ang koto atau ide be'sih. ²⁹Itulah sebabnye aku ide be'at ketike aku nye'u, lalu otong ian. seka'ang aku ndak tau, ape sebabnye ikau nye'u aku."³⁰Jawab Kornelius: "Empat ha'i yang lalu ki'e-ki'e, pade waktu yang same sepe'ti seka'ang, yeitu jam tige petang, aku sedang bedoa di umah. Tibe-tibe ade su'ang bedi'i di luan ku, bajunye bekilat-kilat ³¹dan i'e bekate: Kornelius, doa ikau lah didengoh Allah dan sedekoh ikau lah diingatkan di haluan-Nye. ³²Su'uhlah u'ang ke Yope untuk mengambi Simon yang disebut Petrus; ie sedang menumpang di umah Simon, su'ang penyamak kulit, yang tinggal kat pingge laut. ³³Kene itu sege'e kusu'uh u'ang kepede ikau, dan dengon senang ati ikau lah otong. seka'ang kami syue lah hadir kat sini di haluan Allah untuk mendengohkan ape yang ditugaskan Allah kepede ikau."³⁴Lalu mulelah Petrus becakup, katenye: "Sesungguhnya akulah menge'ti, bahwe Allah ide membedekan u'ang. ³⁵Setiap u'ang dai bangse menepon yang takot akan Die dan yang mengamalkan kebena'an bekenan kepede-Nye. ³⁶Itulah Firman yang ie su'uh sampaikan kepede u'ang-u'ang Israel, yaitu Firman yang membe'itakan damai sejahtera oleh Yesus Kristus, yang adelah Tuhan da'i syue u'ang. ³⁷Ikau tau tentang segale suatu yang tejadi di selu'uh tanah Yudea, mulai da'i Galilea, lah baptisan yang dibe'iataukan oleh Yohanes. ³⁸Yeitu tentang Yesus da'i Nazaret: bagaimana Allah mengu'api Die dengon Roh Kudus dan kuat kuase, Die yang bejolon bekeliling sambil beuat baik dan menyenangkan syu'e u'ang yang dikuasai Iblis, sebab Allah meny'e'tai Die. ³⁹Dan kami adelah saksi da'i segale suatu yang depeuat-Nye di tanah Yudea ndak pun di Yerusalem; dan mike lah membunuh Die dan menggontong Die pade kayu salib. ⁴⁰Yesus itulah bongkitkan Allah pade ha'i yang ketige, dan Allah bekenan, bahwe I'e menampakkan di'i, ⁴¹bukan kepede selu'uh bangsa, tapi kepede saksi-saksi, sebelumnye lah ditunjok oleh Allah, yeitu kepede kami yang lah makan

dan minum besame-same dengon Die, lah ie bongkit da'i anta'e u'ang mati.⁴² Dan ie lah nyu'oh kami mengabarkan kepada selu'uh bangsa dan besaksi, bahwe dielah yang di tetapkan Allah menjadi hakim atas u'ang-u'ang hidop dan u'ang-u'ang mati.⁴³ Tentang dielah syu'e nabi besaksi, bahwe ba'ang siape pecaye kepada-Nye, ie akan mengapat pengamponan dose oleh kene name-Nye."⁴⁴ Ketike Petrus sedang bekate demikian, tu'unlah Roh Kudus ke atas syue u'ang yang mendengohkan pembe'itaan itu.⁴⁵ Dan syu'e u'ang pecaye da'i golongan besunat yang mengikot Petrus, tecengan-cengang, kene menengok bahwe karunia Roh Kudus dicu'ahkan ke atas bangsa-bangsa laen uge,⁴⁶ sebab mike mendengoh u'ang-u'ang itu bekate-kate dolom bahase roh dan memuliakan Allah. Lalu kate Petrus:⁴⁷ "Bolehkah u'ang mengalang untuk membaptis u'ang-u'ang ikin dengon ae, sedangkan mike lah mene'ime Roh kudus same sepeti kite?"⁴⁸ lalu ie menyu'oh mike dibaptis dolom name Yesus Kristus kemudian mike meminte Petrus, supaye ie tinggal ope ha'i agi besame-same dengon mike.

Chapter 11

¹Rasul-rasul dan seda'e-seda'e di Yudea mendengar, bahwe bangse-bangse laen uge mene'ima Firman Allah.

²Ketike Petrus tibe di Yerusalem, u'ang-u'ang da'i golongan yang besunat beselisih paham dengan die. ³Kete mike:

"Ikau lah masok ke umah u'ang-u'ang yang ide besunat dan makan besame-same dengan mike."⁴Tapi Petrus

menjelaskan segale suatu btu'ut-tu'ut, katenye: ⁵"Aku sedang bedoa di kote Yope, tibe-tibe rohku diliputi kuase

ilahi dan aku menengok suatu penampakan: suatu bende bebentok kain leba yang begantong pade keempat

sudutnye ditu'unkan da'i langet sampai di luan ⁶ku. Aku menatapnye dan didolomnye aku tengok segale jenis

binatang bekaki empat dan binatang lia dan binatang menjala dan bu'ung-bu'ung. ⁷Lalu aku mendengar sua'e

bekate kepace ku: Bangonlah, hai Petrus, sembelihlah dan makanlah! ⁸Tapi aku bekate: Ide, Tuhan, ide, sebab

lom penah suatu yang haram dan yang ide be'sih masok ke dolom mulutku ⁹akan tapi untuk kedue kalinye sua'e

da'i sorga bekate kepaceku: Ape yang dinyatekan halal oleh Allah, ide boleh ikau nyatekan haram! ¹⁰Hal itu terjadi

sampai tige kali, lalu syue nye dita'ek balek ke langet. ¹¹Dan seketike itu uge tige u'ang bedi'i di lua umah, dimane

kami menumpang; mike diutus kepaceku da'i Kaisarea. ¹²Lalu kate Roh kepace ku: Pegi besame mike dengan ide

kwate! Dan keenam seda'e ikin menyertai aku. Kami masok ke dolom umah u'ang itu, ¹³dan ie mengabarkan

kepace kami, bagaimane ie menengok su'ang malaikat bedi'i di dolom umahnye dan bekate kepadenye: su'uhlah

u'ang ke Yope untuk mengambi Simon yang disebut Petrus. ¹⁴Ie akan menyampaikan keselamatan bagi ikau dan

bagi selu'uh isi umah ikau. ¹⁵Dan ketike aku mulai becakap, tulunlah Roh Kudus keatas mike same sepeti dahulu

keatas kite. ¹⁶Make teingatlah aku akan pekatean Tuhan: Yohanes membaptis dengan ae, tapi ikau akan dibaptis

dengan Roh Kudus¹⁷Jadi jike Allah membe'ikan karunia-Nye kepace mike same sepeti kepace kite pade waktu

kite mulai pecaye kepace Yesus Kristus, bagaimanah mungkin aku mangalang Die?" ¹⁸Ketike mike mendengar hal

itu, mike menjadi tenang lalu memuliakan Allah, katenye: "Jadi kepace bangsa-bangsa laen uge Allah

mengaruniakan pertobatan yang memimpin kepace hidup."¹⁹Sementa'e itu anyok sedare-sedare lah teseba kene

penganiayaan yang timbol lah Stefanus dihukum mati. Mike teseba sampai ke Fenisia, Sipius dan Antiokhia;

namun mike megabarkan Injil kepace u'ang Yahudi aja. ²⁰Akan tapi dianta'e mike ade ope u'ang Siprus dan u'ang

kirene yang ampai di Antiokhia dan bekate-kate uge kepace u'ang-u'ang Yunani dan mengabarkan Injil, bahwe

Yesus adelah Tuhan. ²¹Dan tangan Tuhan menyertai mike dan sejumloh besa u'ang menjadi pecaye dan beboleh

kepace Tuhan. ²²Make ampailah kaba tentang mike itu kepace jemaat di Yerusalem, lalu jema'at itu mengutos

Barnabas ke Antiokhia ²³Lah Barnabas otong dan menegok Kasih karunia Allah, bersukacitelah ie. Ie menegoh

mike, supaye mike syue tetap setia kepace Tuhan, ²⁴kene Barnabas adelah u'ang boek, penoh Roh Kudus dan

iman sejomloh u'ang dibawa kepace Tuhan. ²⁵Lalu pegilah Barnabas ke Tarsus untok menca'i Saulus; dan lah

jumpe dengon ie, ie membawenye ke Antiokhia. ²⁶Mike tinggal besame-same dengon jemaat itu satu taun

lomenye, sambil mengajo anyok u'ang. Di Antiokhialah murid-murid itu untuk petame kalinye disebut Kristen.

²⁷Pade waktu itu atonglah ope nabi da'i Yerusalem ke Antiokhia. ²⁸So'ang da'i mike yang bername Agabus bongkit

dan oleh kuase Roh ie mengatekan, bahwe selu'uh dunie akan ditimpe bahaye kulo yang beso. Hal itu uge terjadi

pade zaman Klaudius. ²⁹Lalu murid-murid memutoskan untok mengumpul suatu sembangan, sesuai dengon

semampu mike masing-masing dan mengi'inkanye kepace sedare-sedare yang diem di Yudea. ³⁰Hal itu mike

akukan uge dan mike mengi'inkannye kepace penatua-penatua dengon peranta'aan Barnabas dan Saulus.

Chapter 12

¹Kie-kie pade waktu itu raje Herodes mulai betindok dengan ke'as terhadap bebe'ape u'ang da'i Jemaat. ²Ie menyen'oh membunuh Yakobus, seda'e Yohanes, dengan pedang. ³Ketike ie menengok, bahwe hal itu menyenangkan hati u'ang Yahudi, ie melanjutkan pebuatanye itu dan menyuoh menahan Petrus. Waktu ha'i itu ha'i aye oti ide beragi. ⁴Seteloh Petrus ditangkap, Herodes menyen'oh memenja'ekannye dibawah penjagean empat regu, masing-masing tedi'i da'i empat prajurit. Maksudnye i'elah, supaye sehabis paskah ie menghadapkannye kedepan u'ang anyak. ⁵Demikianlah Petrus ditahan di dolom penjae. Tapi jemaat dengon tekun mendoakannye kepade Allah. ⁶Pade malam sebelum Herodes hendak menghadapkannye kepade u'ang anyak, Petrus tido di antae dua u'ang prajurit, terbelenggu dengan dua rantai. Selain itu prajurit-prajurit pengawai sedong dikawal di muke pintu. ⁷Tibe-tibe bedi'ilah seu'ang malaikat Tuhan dekat Petrus dan cahaye besinar dolom ruang itu. Malaikat itu menepat Petrus untuk membongonkannye, katenye: "Bongonlah sege'e!" make gugolah rantai itu da'i tangan Petrus. ⁸Lalu kate malaikat itu kepadenne: "Ikatlah pinggang ikau dan kenakanlah sepatu ikau!" Ie pun bebuat demikianlah. Lalu malaikat itu bekate kepadenne: "Kenakanlah kembang ikau dan ikutlah aku!" ⁹Lalu ie mengikoti malaikat itu kelua dan ie ide tau, bahwe ape yang dilakukannye malaikat itu sungguh – sungguh tejadi, sangkenye ie menengok suatu pengtengokan. ¹⁰Seteloh mike melalui tempat kawal petame dan tempat kawal kedue, sampailah mike ke pintu gerbang besi yang menuju ke kota. Pintu itu tebuke dengon sendi'nye bagi mike. Udah tibe di lua, mike bejolon sampai ke ujung jolon, dan tibe-tibe malaikat itu meninggolkan ie. ¹¹Dan seteloh sada akan di'inye, Petrus bekate: "Sekaang taulah aku beno-beno bahwe Tuhan teloh menyen'oh malaikat-Nye dan menyelomatkan aku da'i tangan Herodes dan da'i syu'e suatu yang diha'apkan u'ang Yahudi." ¹²Dan seteloh bepikse sebentar. Pegilah ie ke umah Maria, mak Yohanes yang disebut juge Markus. Kat itu anyak u'ang bekumpul dan bedoa. ¹³Dan ketike ie mengetuk pintu ge'ebang, otonglah seu'ang hamba betine bename Rude untuk mengetahui siape yang mengetuk itu. ¹⁴Ie te'us mengenal sua'e Petrus, tapi kene girangnye ie ide membuke pintu gerbang itu dan sege'e masok ke dolom untuk mengkabarkan, bahwe Petrus ade di depan pintu gerbang. ¹⁵Kate mike kepade betine itu: "Ikau mengigau." akan tetapi ie tetap mengatekan, bahwe beno-beno demikian. Kate mike: "Itu malaikatnye." ¹⁶Tapi Petrus te'us-mene'os mengetok dan ketike mike tecengang-cengang. ¹⁷Tapi Petrus membe'i isyarat dengan tangannye, supaye mike diam, lalu ie menceitekan bagaimane Tuhan memimpinnye ke lua da'i penja'e. Katenye: "beitakukan hal ini kepade Yakobus dan sedae-sedae kite." lalu ie kelua dan pegi ke tempat laen. ¹⁸Pade keesokan ha'inye gempalah prajurit-prajurit itu. Mike betanye-tanye apekah yang teloh tejadi dengon Petrus. ¹⁹Herodes menyuoh menca'i Petrus, tapi ie ide ditemukan lalu Herodes menyu'oh memeikse pengawai-pengawai itu dan membunuh mike. Kemudian ie be'angkat da'i Yudea ke Kaisarea dan tinggol kat itu. ²⁰Herodes songat ma'ah terhadap u'ang Tirus dan Sidon atas besetujuan besame mike pegi menghadap ie. Mike behasil membujuk Blastus, pegawai istana raja, ke pihak mike, lalu mike memohonkan pedamaian, kene negeri mike beoleh bohan makanan da'i wilayah Raja. ²¹Dan pade satu ha'i yang ditentukan, Herodes mengenakan pakaian kerajaan, lalu dudok di atas kedudukan dan pidato kepade mike. ²²Dan rakyatnye bersoraklah membalasnye: "Ini sua'e Allahdan bukan sua'e manusia!" ²³Dan seketike itu juge ie ditampa malaikat Tuhan kene ie ide membe'i hormat kepade Allah, ie mati dimakan cacing-cacing. ²⁴Make Firman Tuhan makin teseba dan makin anyak didengo u'ang. ²⁵Barnabas dan Saulus kembali da'i Yerusalem, seteloh mike mensiapkan tugas pelayanan mike. Mike membawe Yohanes, yang disebut juge Markus.

Chapter 13

¹Pado waktu itu dolom jemaah di Antiokhia ade bebe'ape nabi dan gu'u, yaitu : Barnabas dan Simeon yang disebut Niger, dan Lukius u'ang Kirene, dan Manahem yang idup be'same dengan 'aje wilayah Herodes, dan Saulus. ²Pade suatu ha'i ketika mike sembahyong kepade Tuhan dan berpuase, be'katelah Roh Kudus : "Khususkanlah Barnabas dan Saulus bogiku untuk tugas yang telah Kutentukan bogi mike". ³Make berpuaselah dan be'doalah mike dan setelah meletokkan tangan ke atas kedue u'ang itu, mike membia'kan keduena pegi. ⁴Oleh kene disu'uh Roh Kudus, Barnabas dan Saulus be'angkat ke Seleukia, dan dahi situ mike bloyo' ke Siprus. ⁵Setibe di Salamis mike membe'itau Firman Allah dolom umah-umah ibodot u'ang Yahudi dan Yohanes meny'e'tai mike sebogoi penolong mike. ⁶Mike mengeliling selu'uh pulau itu ampai ke Pafos. Disitu mike bejumpe dengan u'ang Yahudi bename Bariyesus. Iye s'uang penyih'i dan nabi palsu. ⁷Iye adelah kawan gubernur pulau itu, Sergius Paulus yang pondoy. Gubenu' itu meny'e'u Barnabas dan Saulus, kene ie inge mendengo' Firman Allah. ⁸Tetapi Elimas, demikianlah nameny'e dolom bahase Yunani, tukang sihi' itu, menghalang-halangi mike dan beusahe membelokkan gubenor itu da'i imanny'e. ⁹Tetapi Saulus, juge disebut Paulus yang penoh dengan Roh Kudus, menengok die, ¹⁰dan be'kate : "Hai anak iblis, ikau penoh tipu-tipu daye dan kejahatan, ikau musuh sgala kebena'an, idekeh ikau b'enti membelokkan jolon Tuhan yang lurus itu?" ¹¹Keneng, tengoklah, tangan Tuhan dotong menimpa ikau, dan ikau menjadi bute, beb'ape hai lamanya ikau ide dopot menengok matahari". Dan sekejep, u'ang itu me'ase diliputi asap gelap, dan sambil me'abe-abe iye ha'us menca'i u'ang untuk memempen i'e. ¹²Menengok ape yang telah te'jadi itu pecayela gubernur itu ; i'e 'ean uleh ojo'an Tuhan. ¹³Lalu Paulus dan kawan-kawanye meninggalkan Pafos dan belayo' ke Perga dkat Pamfilia ; tetapi Yohanes meninggalkan mike lalu boleh ke Yerusalem. ¹⁴Da'i Perga mike mene'uskan pe'jalanan mike, lalu tibe dka' Antiokhia di Pisidia. Pade ha'i semboyong mike pegi ke 'umah ibodot, lalu dudok dkat itu. ¹⁵Setelah selesai membaco Hukum Taurat dan kitab nabi-nabi, pejobot-pejobot 'umah ibodot meny'u'uh betante kepade mike : "seda'e-seda'e, bile seda'e-seda'e ade pesan untok membangun dan manghibo umat ini, silekanlah !" ¹⁶Make bongkitlah Paulus. Iye membe'i kode dengan tanganny'e, lalu bekate : "Hai ingka' u'ang-u'ang Israel dan ikau yang takot akan Allah, dengo'lah !" ¹⁷Allah umat Israel ike tlah memileh nenek moyang kite dan membuat umat itu menjadi besa', ketike meke tinggol di Mesir sbagoi u'ang asiang. Dengan tanganny'e yang luhu' iye memempen meke kluo' da'i nege'i itu. ¹⁸Empat puluh tahun lamanya iye sobo terhodop tingkah laku mike di padong pasir. ¹⁹dan setelah membinasakan tujuh bangse di tanah Kanaan, iye mamboge-bogekan tanah itu kepade meke untuk menjadi ha'te meke. ²⁰Selame ki'e-ki'e empat atus lime puluh taun. Sesudah itu Iye membe'ikan kepade meke hakim-hakim ampai pade zaman nabi Samuel. ²¹Kemudian meke meminta seu'ang 'aje dan Allah membe'ikan kepade m'eke Saul anak Kish da'i suku Benyamin, empat puluh taun lamanya. ²²Setelah Saul dihalau, Allah nangkak Daud menjadi 'aje mike. Pasal Daud Allah tlah mengatekan : Aku telah mendopot Daud anak Isai, s'uang yang buat senang di 'atiku dan yang melakukan yang Aku suke. ²³Da'i tu'un-menu'unnye, sesuai dengan yang dah dijanjikanny'e Allah tlah membongkitkan Juruselamat untok u'ang Israel, aitu Yesus. ²⁴Menunggo kedadonganNye, Yohanes telah meny'e'uhkan kepade selu'uh bangse Israel supaya meke betobat dan membe'i di'i dibaptis. ²⁵Dan ketike Yohanes hampe selesai menunoikan tugasnye, i'e bekate : Aku bukon Die yang ikau sangke, tetapi iye kelak dotong kemudian da'i pade aku. Membuke sepatu da'i kakinye aku ide layak. ²⁶Hai seda'e-seda'eku, boek yang dolom tu'un temuun Abraham, maupun ikau yang takot akan Allah, kobo' keselamatan itu lah dikatekan kepade kite. ²⁷Sebob penduduk Yerusalem dan pemempen-pemempennye ide mengakui Yesus. dengan menjatohkan hukuman mati ka' Die, m'eke menggenapi kate nabi-nabi yang dibace setiap ha'i sembohyong. ²⁸Dan meski mike ide manemukan satu kesalahan untok menjadi alasan hukuman mati, namun telah mementa kepade Pilatus supaya iye dibunuh. ²⁹Dan sesudah meke menggenap semua yang te'tulis pasal Die, mike memi'ankan Die da'i kayu salib, lalu memba'engkanNya di dolom kubu'. ³⁰Tetapi Allah membongkitkan iye da'i anta'a u'ang mati. ³¹Dan selama bebehope waktu, Allah iye menampakkan di'i kepade meke yang ekot Die da'i Galilea ke Yerusalem. Mike itulah yang seka'ang menjadi saksiNye buat umat ini. ³²32 Dan kami keneng membe'ite kobo' kesukean kepade ikau, iatuh bahwa janji yang dibe'ikan kepade enek moyang kite, ³³telah digenapai Allah kepade kita, ketu'unan dengan membongkitkan Yesus, sepeti yang ada te'tules dolom Mazmu' : Anakku ikau ! Aku telah mempe'anakkan ikau pade ha'i ini. ³⁴Allah telah membongkitkan Die da'i anta'a u'ang mati. Dan ie ide akan dibe'ikan lagi kepade kebinasaan. Hal itu dinyatakan oleh Tuhan dolom Firman ini : Aku kelak menepati janji-janji yang suci yang dopot di pecaye, yang telah Ku be'ikan kepade Daud. ³⁵Sebob itu, iye mengatekan dolom Mazmur yang laen : ikau ide klak membio'kan o'ang suci ikau menengok kebinasaan. ³⁶Sebob Daud melakukon kehendok Allah pade zamanny'e, lalu ie mati dan diba'engkan di tepi nek moyangNye, dan ie memang kepade kebinasaan. ³⁷Tetapi Yesus, yang dibongkitkan Allah, ide demikian. ³⁸Jadi nge'tilah, hai seda'e-seda'e oleh kene Dielah make dibe'itekan ka ikau pengampunan dose.

³⁹Dan dolom Dielah setiap u'ang pecaye mendopot pembebasan da'i sebale dose, yang ide dopot ikau peroleh da'i hukum Musa. ⁴⁰Kene itu, ati-atilah, supaye belaku atas ikau ape yang telah dikate dolom kitab nabi-nabi :

⁴¹Ingetlah ikau penghine-penghine, tecenganglah dan lenyeplah, sebob Aku membuat suatu peke'jean dolom joman ikau, suatu peke'jaan yang ide ikau pe'cayai, bile dicakapna ikau". ⁴²Ketika Paulus dan Barnabas klua : mike dimenta untuk be'cakap hal pokok itu pule pade ha'i semboyong be'ekotnye. ⁴³Setelah selesai semboyong, blubu u'ang Yahudi dan pengekot-pengekot agame Yahudi yang takut akan Allah, mengekoti Paulus dan Barnabas ; kedue rasul itu mengojo' mike dan menasehati supaye mike tetap idop didolom kasih ka'unia Allah. ⁴⁴Pade ha'i semboyong be'ekot dotonglah hampi' selu'oh kota untok be'kumpol mendengo' Firman Allah. ⁴⁵Akan tetapi, ketike u'ang Yahudi menengok u'ang bonyok itu, penohlah mike dengan i'i ati dan sambe menghujat, mike melawan ape yang dikatekan uleh Paulus. ⁴⁶Tetapi dengan be'ani Paulus dan Barnabas be'kate : "Memang ka' ikaulah Firman Allah harus dibe'itau lebeh dahulu, tetapi ikau menulak dan menganggap di'i ikau ide layak untuk mendopot idup yang kekal. ⁴⁷Sebob inilah yang dipe'intahkan pade kame : Aku lah menentukan ikau menjadi te'ang boge bangse-bangse yang ide mengenal Allah, supaye ikau membawe keselamatan ampai keujung dunie". ⁴⁸Mendengo itu gembalah semue u'ang yang ide mengenal Allah dan mike memuliehkan Firman Tuhan ; dan semue u'ang yang ditentukan Allah untuk idup yang kekal, menjadi pecaye. ⁴⁹Lalu Firman Tuhan diseba'kan di selu'ruh dae'ah itu. ⁵⁰U'ang-u'ang Yahudi mela'ang tine-tine te'kemuke yang takot akan Allah, dan pembesa'-pembesa' kak kota itu, dan mike menimbulkan sikse atas Paulus dan Barnabas dan mengalau mike klua' dae'ah itu. ⁵¹Akan tetapi Paulus dan Barnabas, membuang debu koto di kaki mike sebagai peingatan bage u'ang-u'ang itu, lalu pegi kak Ikonium. ⁵²Dan mu'it-mu'it di Antiokhia gembia sangat dan penoh dengan Roh Kudus.

Chapter 14

¹Di Ikonium pon kedue rasul itu masok ke uma ibodot u'ang Yahudi, lalu mengajo' sedemikian rupe, sehingge sejumleh besa u'ang Yahudi dan u'ang Yunani menjadi pecaye. ²Tetapi u'ang-u'ang Yahudi, yang menolak pemberitaan mike, memanaskan ati u'ang-u'ang yang ide mengenal Allah dan membuat mike ma'ah tehadap seda'e-seda'e itu. ³Paulus dan Barnabas tinggal bebehope waktu lamanye di situ mike mengaja dengan bohoni, kene mike pecaye kepada Tuhan. Dan Tuhan menguatkan, berita tentang kasih karuniaNya dengan menga'uniekan kepade mike kuase untok mengadokan tande-tande dan mujizat-mujizat. ⁴Tetapi u'ang onyok dikota itu terbelah menjadi due : ade yang memihak kepada u'ang Yahudi, ade pule yang memihak kepade kedue rasul itu. ⁵Make mulailah u'ang-u'ang yang ide mengenal Allah dan u'ang-u'ang Yahudi bersama-sama dengan pemempen-pemempen mike menimbulkan suatu ge'ak untok menyikse dan melempa'i kedua rasul itu dengan batu. ⁶Setelah rasul-rasul itu mengetahuinye, menyingki'lah mike ke kota-kota di Likaonia, yaitu Listra dan Derbe dan daerah sekitarnye. ⁷Disitu mike membe'itekan Injil. ⁸Di Listra ade seo'ang yang duduk saje, kena lemah kakinye da lumpuh sejak ie dilaherkan dan belom pena bejolon. ⁹Ie duduk mendengokan, ketika Paulus bebica'e. Dan Paulus menengok die dan memandang, bahwe ie be'iman dan dapot disenangkan. ¹⁰Lalu kate Paulus di nyaring : berdirilah tegak di atas kaki ikau ! Dan u'ang itu melonjak bedi'i, lalu bejalan kian kemari. ¹¹Ketike u'ang onyok menengok ape yang telah diperbuat Paulus, mike beseru dengan bahase Likaonia : dewa-dewa telah tu'un ke tengah-tengah kite dolom rupe manusie. ¹²Barnabas mike sebot Zeus dan Paulus mike sebut Hermes, kene iye yang becakap. ¹³Make dotonglah imam dewo Zeuz, yang kuilnya teletak kat lua' kota, membawe lembu-lembu jantan dan karangan-karangan bunge ke pintu gerbong kote untok mempersembahkan korban bersame-same dengan u'ang banyak kepada rasul-rasul itu. ¹⁴Mendengo itu Barnabas dan Paulus mengoyakkan pakaian mike, lalu terjon ke tengoh-tengoh u'ang onyok itu sambel bese'u ! ¹⁵Hai ikau sekalian, mengape ikau bebuat demikian ? Kami ini adalah manusia biase sama sepeti ikau. Kami ade disini untok membe'itekan Injil kepade ikau, supaye ikau meninggalkan pe'buatan sie-sie ini dan bebalik kepada Allah yang hidup, yang telah menjadikan langit dan bumi, laut dan segalenyne. ¹⁶dolom zaman yang lalu Allah membio'kan semue bangse menu'uti jolonye masing-masing" ; ¹⁷Namun ie bukon ide menyatakan di'inya dengan bebogoi-bogoi kebajikan yaitu dengan menu'unkan hujon da'i langit dan dengan membe'ikan musim-musim subur bagi ikau ie memuaskan ati kamu dengan makan dan kegembiaan. ¹⁸Walaupun rasul-rasul itu bekate demikian itu, namun hampir ide dokot mike mencegoh u'ang onyok mempe'sembahkan korban kepada mike. ¹⁹Tetapi dotonglah u'ang-u'ang Yahudi da'i Antiokhia dan Ikonium dan mike membujuk u'ang onyok itu memihak mike. Lalu mike melempari Paulus dengan batu dan menyeretnye keluar kota, kene mike menyangke, bahwe ie telah mati. ²⁰Akan tetapi ketike mu'it-mu'it itu bedi'i mengelilingi die, bangketlah die lalu masuk kedolom kota, keesokkan harinye berangkatlah i'e bersame-same dengan Barnabas ke Derbe. ²¹Paulus dan Barnabas membe'tekan Injil di kota itu dan mempeoleh onyok mu'it lalu baleklah mike ke Listra, Ikonium dan Antiokhia. ²²Dekat tempat itu mike menguetkan ati muiit-muiit itu dan menase'ati mike supaye mike bertekon dokat dolom iman, dan mangatekan bahwe untok masok ke dolom kahajejan Allah kite harus mengalami onyok sengsare. ²³Dekat tiap-tiap jemah rasul-rasul itu menetapkan penatua-penatua bogi jemah itu dan setelah bedo'a dan berpuase, mike menye'ahkan penatua-penatua itu kepade Tuhan. Yang adelah asal kepercayaan mike. ²⁴Mike seluruh menjelajah Pisidia dan tibo di Pamfilia, ²⁵di situ mike membei'tekan Firman di Perga lalu pegi di Atalia di pantai, ²⁶dahi situ beloyo mike ke Atalia : dekat tempat itu dulu lah mike di'seakan kepade kasih karunia Allah untok memuai peke'jaan yang telah mike selesaikan. ²⁷Setibanye di situ mike memanggil jema'h bekompol, lalu mike mence'itekan segale sesuatu yang Allah buat dengan melalui mike, dan bahwe ie telah membuke pintu bagi bangse-bangse laen kepade iman. ²⁸Di situ mike lame tinggal besame-same dengan mu'it-mu'it itu.

Chapter 15

¹Bebehope u'ang dotong dahi Yudea ke Antiokhia dan mengojokan kepada seda'e-seda'e di situ : "jikau ikau ide sunat menu'ut odot istiodot yang diwariskan oleh Musa ikau ide dopot diselamatkan". ²Tetapi Paulus dan Barnabas dengan ke'as melawan dan membantah pendopot mike itu. Akhirnya ditetapkan, supaye Paulus dan Barnabas serta bebehope u'ang lain dahi jemaah itu pegi kepada rasul-rasul dan penatua-penatua di Yerusalem untuk membicarakan soal itu. ³Mike diantakan deh jemaat sampai ke lua' kota, lalu mike be'jolon melalu Fenisia dan Samaria dan tempat-tempat itu mike mence'itakan tentang pe'tobat u'ang-u'ang yang ide mengenal Allah. Hal itu sangat menggembirahkan ati seda'e-seda'e di situ. ⁴Setibanye di Yerusalem mike di sambut oleh jemaat dan oleh rasul-rasul dan penatua-penatua. Lalu mike mence'itakan segale sesuatu yang Allah lakukan dengan pe'anta'an mike. ⁵Tetapi bebehape u'ang dahi golongan Farisi yang telah menjadi pe'caye, dotong dan bekate : "u'ang-u'ang buken Yahudi ha'us di sunat dan diwajibkan untuk menu'uti hukum Musa. ⁶Make be'sidanglah rasul-rasul dan penatua-penatua untuk mence'itakan soal itu. ⁷Seudoh bebehape waktu lamenye be'langsung petuka'an piki'an mengenai soa itu, bedinilah Petrus dan bekate kepada mike : "Hai seda'e-seda'e ikau tou, bahwe telah sejale semula Allah memilih Aku dahi anta'a ikau supaye dengan perantaraan mulutku bangse-bangse lain mendengo berite Injil dan menjadi pe'caye. ⁸Dan Allah yang mengenal ati manusi, telah menyatekan kehendakNye untuk menehime mike, sebob i'e mangaruniakan Roh Kudus juge kite, ⁹dan ie same sekali ide mangedekan perbedaan anta'e kite dengan mike, seudoh ie menyucikan ati mike oleh iman, ¹⁰kalau demikian ikau endok mencobai Allah dengan mekatakan pade tengkuk mu'it-mu'it itu suatu kuk yang ide dopot dipikul, ¹¹sebaliknya kite pecaye bahwe oleh kasih karunia Tuhan Yesus Kristus kite akan beroleh keselamatan same seperti mereka juge. ¹²Make diomlah seluruh umat itu, lalu mike mendengokan Paulus dan Barnabas mence'itakan segala tande dan mujizat yang dilakukan Allah dengan peranta'an mike di tengah-tengah bangse-bangse lain. ¹³Setelah Paulus dan Barnabas selesai berbica'e, be'katelah Yakobus : Hai seda'e-seda'e dengokanlah aku : ¹⁴Simon tlah mence'itakan bahwe sejak semula Allah menunjukkan rahmatnye kepada bangse-bangsge lain, yaitu dengan memilih suatu umat dahi anta'a mike bagi namaNye. ¹⁵Hal itu sesuai dengan ucapan-ucapan para nabi seperti yang tetulis. ¹⁶Kemudian aku akan kembali dan membangunkan kembali pondok Daud yang telah hubuh, dan reruntuhanye akan kebangun kembali dan akan kuteguhkan. ¹⁷Supaye semue u'ang lain menca'i Tuhan dan segale bangse yang ide mengenal Allah, yang ke sebut milik Ku demikianlah Firman Tuhan yang melakukan semuenye ini, ¹⁸yang telah diketahui dahi sejok semula. ¹⁹Sebob itu aku be'pendopot, bahwe kite ide boleh menimbulkan kesulitan bogi mike dahi bangse-bangse lain yang berbaek kepada Allah, ²⁰tetapi kite ha'us menulis surat kepada mike supaye mike menjauhkan dini dahi makanun yang telah dikotorkan berhala dahi bangse pe'cabulan, dahi daging binatang yang muti dicek dan dahi dorah. ²¹Sebob sejak zaman dahulu hukum Musa dibe'itakan di tiap-tiap kota dan sampai seka'ang hukum itu dibacekan tiap-tiap hari sabat di umah-umah ibadat. ²²Make rasul-rasul dan penatua-penatua bese'te seluruh jemaat itu mengambil keputusan untuk memilih dahi anta'a mike bebehope o'ang akan diutus ke Antiokhia bersame-same dengan Paulus dan Barnabas, yaitu Yudas yang disebut Barsabas dan Silas keduanye adelah u'ang terpondong di antara seda'e-seda'e itu. ²³Kepade mike diserahkan su'at yang bunyinye : "Salam dahi rasul-rasul dan penatua-penatua, dahi seda'e-seda'emu kepada seda'e-seda'e di Antiokhia, Siria dan Kilikia yang berasal dahi bangse-bangse lain. ²⁴Kami telah mendengo, bahwe ade bebehope o'ang dianta'e kami, yang tiade mendopot pesan dahi kami, telah menggelisahkan dan menggoyahkan ati ikau dengan o'oron mike. ²⁵Sebob itu dengan bulat ati kami telah memutuskan untuk memilih dan mengutus bebehape o'ang kepada ikau bersame-same dengan Barnabas dan Paulus yang kami kasihi, ²⁶yaitu dua o'ang yang telah mempe'tahankan nyawenye kene nama Tuhan kite Yesus Kristus. ²⁷Make kami telah mengutus Yudas dan Silas, yang dengan lisan akan menyampaikan pesan yang tertulis ini juge kepada ikau. ²⁸Sebob adelah keputusan Roh Kudus dan keputusan kami, supaye kepada ikau jongon ditangguhkan lebih bonyok beban dahi pade yang perlu ini. ²⁹Ikau ha'us menjoahkan dihi dahi makanan yang dipersembahkan kepada berhala, dahi doho da'i doging binatang yang mati dicekok dan dahi pe'cabulan jikalau ikau memeliha'e dini dahi hal-hal ikin, ikau berbuot boek. Sekianlah selamat. ³⁰Setelah berpamitan Yudas dan Silas behongkat ke Antiokhia. Di situ meke nyeri seluruh jemaat berkumpul, lalu menyerahkan surat itu kepada mike. ³¹Setelah membace surat itu, jemaat bersukacite kene isinye yang menghibo'kan. ³²Yudas dan Silas, yang adelah juge nabi, lame menasihati seda'e-seda'e itu dan menguatkan ati mike. ³³Dan seudoh bebehape waktu keduanye tinggol di situ. Seda'e-seda'e itu melepas mike dolom damai untuk kembali kepada mike yang mengutusnye. ³⁴Tetapi Silas memutuskan untuk tinggol di situ. ³⁵Paulus dan Barnabas tinggol bebehape lame di Antiokhia. Mike bersame-same dengan bonyok u'ang lain mangojo' dan membe'itahkan Firman Tuhan. ³⁶Tetapi bebehape waktu kemudian be'katelah Paulus kepada Barnabas : "Boeklah kite boleh kepada seda'e-seda'e kite di setiap kota, dimanah kite

telah membe'itahkan Firman Tuhan untok menengok, bagoimanoh keadean mike".³⁷ Barnabas ingin membawe juge Yohanes yang disebut Markus.³⁸ Tetapi Paulus dengan tegos be'kate, bahwe ide boek membawe se'te u'ang yang telah meninggalkan mike di Pamfilia dan ide endok tu'ut beke'je be'same-same dengan mike.³⁹ Hal itu menimbulkan pe'selisihan yang tojom, sehingge mike be'pindoh dan Barnabas membawe Markus juge serte berloyo ke Siprus.⁴⁰ Tetapi Paulus memilih Silas, dan seudoh diserahkan oleh seda'e-seda'e itu kepada kasih karunia Tuhan,⁴¹ behongkotlah i'e mengelilingi Siria dan Kilikia sambil meneguhkan jemaat-jemaat di situ.

Chapter 16

¹Paulus dotong, juge ke Derbe dan ke Listra. Di situ ade seu'ang mu'it bername Timotius : mak ie adalah seu'ang Yahudi dan telah menjadi pecaye, sedangkan pak ie seu'ang Yunani, ²Timotius ini dikenal baik oleh seda'e-seda'e di Listra dan di Ikonium, ³dan Paulus endak, supaye ie menyey'itainye dolom pejalanon? Paulus menyu'u menyunetkan die kene u'ang-u'ang Yahudi di daerah itu, sebob setiap u'ang tahu bahwe bapanye adalah u'ang Yunani. ⁴Dolom perjolan keliling da'i kote ke kote Paulus dan Silas menyampaikan keputusan-keputusan yang diambil para rasul dan para penatua di Yerusalem dengan pesan, supaye jemaat-jemaat menurutinye. ⁵Demikianlah jemaat-jemaat di teguhkan dolom iman dan makin lame makin be'tambah besu' jumlahnya. ⁶Mike melintas tanah Frigia dan tanah Galatia, kene roh kudus mencegah mike untok membe'itekan Injil di Asia, ⁷dan setibenye di Misia mike mencube masok ke daerah Bitinia, tetapi roh Yesus ide mengizinkan mike. ⁸Setelah melintas Misia, mike ampai ke Troas. ⁹Pade malem harinye tempaklah oleh Paulus. Suatu penguhatan : ade seu'ang Makedonia bedi'i kat situ dan bese'u kepadanya, katanye : menyebranglah ke kemari dan tolonglah kami. ¹⁰Setelah Paulus menengok, penampakkan itu segeralah kami menca'i kesempatan untok be'angkat ke Makedonia, kene dahi penampakan itu kami mencari kesimpulan, bahwe Allah telah memanggil kami untok membe'itekan Injil kepada o'ang-o'ang disane. ¹¹Lalu kami bertolak dahi Troas dan langsung belaya ke Samotrake keesokan ha'inye tibelah kami di Neapolis, ¹²dahi siitu kami ke Filipi, kota petame di bagian Makedonia ini. Suatu kota perantauan u'ang Roma, di kota ini kami tinggal bebehape ha'i. ¹³Pade ha'i sabat kami kelua' pintu gerbang kota. kami menyuso tepi sungei dan menemakan tempat sembahyang Yahudi, yang udoh kami duge ade di situ : setelah dudok kami bebica'e kepada betine-betine yang ade bekumpul di situ. ¹⁴Seu'ang da'i betine-betine itu yang bename Lidia tu'ut mendengokan i'e seu'ang penjual kain ungu dahi kota Tiatira, yang beribadah kepada Allah, Tuhan membuke hatinye sehingge ie memperhatikan ape yang dikatekan oleh Paulus. ¹⁵Seudoh ie di baptis besame-same dengan seisi umahnye, i'e mengajok kami, katanye : jike ikau berpendapat, bahwe ikau sunggoh-sunggoh pecaye kepada Tuhan, ma'ilah menumpang di umahku ie mendesak ampai kami meneimanye. ¹⁶Pade suatu kali ketika kami pegi ke tempat sembohyong itu, kami betemu dengan seu'ang hambe betine yang mempunyei roh tenong ; dengan tenong-tenonganye tuan-tuanye mempe'oleh penghasilan besa. ¹⁷Ie ikot Paulus dan kami dahi belakang ambil bese'u katenye : u'ang ini adalah hamba Allah yang maha tinggi. Mike membe'itekan kepada ikau dolom kepada keselamatan. ¹⁸Hal itu di kuatnye bebehope ha'i lamanye. Tetapi ketike Paulus ide tahan lagi akan gangguan itu ie bepaleng dan bekate kepada roh itu : demi name Yesus Kristus aku menyu'u engkau kelua dahi betine ikin ; seketike itu juge kelua'lah roh itu. ¹⁹Ketike tuan-tuan betine itu menengok, bahwe harapan mike akan mendopot penghasilan lenyap, mike menangkap Paulus dan Silas, lalu menyey'et mike ke pasa untok menghadop penguase. ²⁰Setelah mike membawe keduanye menghadop pembesa'-pembesa' kota itu, be'katelah mike, katanye : u'ang-u'ang ini mengacau kota kita ini, kene mike u'ang Yahudi, ²¹dan mike mengajo' adot istiodot, yang kite sebagai u'ang Rum ide boleh meneime atau menu'utinye. ²²Juge o'ang bonyok bangket menentang mike. Lalu pembesa'-pembesa' kota itu menyu'u mengoyekan pakaian dahi tuboh mike dan memangkong mike. ²³Setelah mike berkali-kali di dere, mike di lemparkon ke dolom penja'e kepala penja'e di pehintekan untok mensage mike dengan sungguh-sungguh. ²⁴Sesuai dengan pehintah itu, kepada penja'e memasokan ke ruang penja'e yang poling tengoh dan di ikat kaki mike dolom pasungan yang kuat, ²⁵tetapi kie-kie tengoh malam Paulus dan Silas be'doe dan menyanyikan puji-pujian kepada Allah dan o'ang-o'ang hukuman lain mendengokan mike. ²⁶Akan tetapi tejadilah gempa bumi yang hebat. Sehingge sendi-sendi penja'e itu goyah dan seketike itu juge terbukelah semue pintu dan terlepaslah ikat mike semue. ²⁷Ketike kepale penja'e itu terbangon dahi tido'nye dan menengok pintu-pintu penja'e terbuke ie menghunus pedangye hendok membunuh di'i kene ie menyangka bahwe u'ang-u'ang hukuman itu telah melahikan di'i, ²⁸tetapi Paulus berseru dengan suare nyaring, katenye : jongon celakekan di'i ikau, sebob kami semuenye masih ade di sini ! ²⁹Kepale penja'e itu menyu'u membawa suloh, lalu bela'i masok dan dengan gemetar tersungkor ie di luan Paulus dan Silas. ³⁰Ie menganto mike ke luan, sambel bekate : "tuan-tuan, apekah yang harus aku pe'buat supaye aku selamat? ³¹Jowob mike : "per'cayelah kepada Tuhan Yesus Kristus dan engikau akan selamat, engikau da seisi umah ikau". ³²Lalu mike membe'itekan Firman Tuhan kepadanye dan kepada semue u'ang yang ade kat umatnye. ³³Pade jam itu juge kepale penja'e itu membawe mike dan mambasoh bilur mike. Seketike itu juge ie dan keluarganye membe'i dihi di Baptis. ³⁴Lalu ie membawe mike ke umahnye dan menghidangkan makanan kepada mike dan i'e sangat begembira, bahwe i'e dan seisi. Sangat begembi'e bahwe ie dan sisi umahnye telah menjadi pecaye kepada Allah. ³⁵Setelah ha'i siang pembesa'-pembesa' kota menyu'u penjabot-penjabot kota pegi kepada kepale penja'e dengan pesan : "lepaskanlah kedue o'ang ini". ³⁶Kepale penja'e meneuskan pesan itu kepada Paulus, katenya : pembesa-pembesa kota telah menyu'u melepaskan ikau : jodi kelua'lah ikau keneng dan pegilah

dengan selamat.³⁷Tetapi Paulus bekate kepada o'ang-o'ang itu tanpa diadili mike telah memukul kami, penduduk-penduduk Roma, di muka umum lalu melempa'kan kami ke dolom penja'e keneng mike ndak mengelua'kan kami dengan diam-diam ? Ide mungkin demikian ! bia'lah dengan mike dotong sendihi dan membawa kami kelua'.³⁸Penjobot-penjobot itu menyampaikan pekatena itu kepada pembesa'-pembesa' kota ketike mike mendengo, bahwe Paulus dan Silas adelah u'ang Rum, make takutlah mike,³⁹mike dotong minta maaf lalu membawa kedue rasul itu ke lua' dan memohon supaye mike meninggalkan kote itu.⁴⁰Lalu mike meninggalkan penja'e itu dan pe'gi ke umah Lidia ; dan setelah betemu dengan seda'e-seda'e di situ dan menghibutkan mike, be'angkatlah kedue rasul itu.

Chapter 17

¹Paulus dan Silas mengambi jolon ekat Amfipolis dan Apolonia dan ampai di Tesalonika. Kat situ ade seuah umah ibodot u'ang Yahudi. ²Sepeti biase Paulus masok ke umah ibadot itu. Tige ha'i sabat betu'ut-tu'ut ie becakup dengan mike bagian-bagian da'i Kitab Suci. ³Ie menjelaskannye kepede mike dan menunjokkan, bahwe Mesias ha'us mende'ite dan bangkit da'i antare u'ang mati, lalu ie bekate: "Ikinlah Mesias, yeitu Yesus, yang ku be'ritakan kepede ikau." ⁴Ope u'ang da'i mike menjadi yakin dan menggabongkan di'i dengan Paulus dan Silas dan uge sejumlah beso u'ang Yunani yang takot kepede Allah, dan ide sakit betine-betine tekemuka⁵tapi u'ang-u'ang Yahudi menjadi iri hati dan dengan di bantu oleh ope penjahot da'i antare petuolong-petuolong di pasa, mike mengadekan ke'ibutan dan mengacau kote itu. Mike menyerang umah Yason dengan maksud untuk menghadapkan Paulus dan Silas kepede sidang masyarakat. ⁶Tapi ketike mike ide jumpe keduenye, mike menye'et Yason dan ope soda'e ke haluan pembeso-beso kote, sambu menye'u, katenye: "u'ang-u'ang yang mengacaukan selu'uh dunie telah otong uge ke ma'i, ⁷dan Yason mene'ima mike menumpang kat umahnye. Mike syue betindak melawan ketetapan-ketetapan kaisar dengan mengatekan, bahwa ade su'ang aje laen, yeitu Yesus." ⁸Ketika u'ang anyak dan pembeso-pembeso kote mendengo syue nye itu, mike menjadi geliso. ⁹Tapi lah mike meopot jamenan da'i Yason dan da'i seda'e-seda'e laen, mike pon dilepaskan. ¹⁰Tapi pada malam itu uge sege'e seda'e-seda kat situ menyu'uh Paulus dan Silas be'angkat ke Berea. Ampainye di situ pegilah mike ke umah ibadot u'ang Yahudi. ¹¹U'ang-u'ang Yahudi dikote itu tebeh baik antinye da'i pade u'ang-u'ang Yahudi di Tesalonika, ke'ene mike mene'ime Firman itu dengan segale kerelaan ati dan stiap ha'i mike menyelidiki Kitab Suci untuk mengetau, apekah syuenye itu bene demikian. ¹²Onyok diante'e mike yang menjadi pecaye; uge ide sedikit dianta'e betine-betine tekemuke dan jantan-jantan Yunani. ¹³Tapi ketike u'ang-u'ang Yahudi da'i Tesalonika tau, bahwe uge di Berea telah di be'itakan Firman Allah oleh Paulus. Otong ugelah mike ke itu mempenga'oh dan menggelisah kan ati u'ang anyok. ¹⁴Tapi seda'e-seda'e menyu'oh Paulus sege'e be'angkat nuju ke pantai laut, tapi Silas dan Timotius mase tinggol di Berea. ¹⁵U'ang-u'ang yang mengikuti Paulus menemaninye ampai di Atena, lalu boleh dengan pesan kepada Silas dan Timotius, supaye mike secepat mungkin otong kepadenye. ¹⁶Sementa'e Paulus menunggu mike di Atena, sangat sedih atinye ke'ene ie menengok bahwe kote itu penoh dengan patong-patong behala. ¹⁷Ke'ena itu di umah ibodot ie betuka pike'an dengan u'ang-u'ang Yahudi dan u'ang-u'ang yang takot akan Allah, dan di pasa setan ha'i dengan u'ang-u'ang yang di jumpai nye kat situ. ¹⁸Dan uge ope ahli pike da'i golongan Epikuros dan Stoa besoa jawab dengan die dan ade yang bekate si c'ewet ikin?" Tapi yang laen bekate: "Upe-upenye ie adalah pembeita aja'an dewa-dewa asing" sebab ie membe'itakan Injil tentang Yesus dan tentang kebongkitan-Nye. ¹⁹Lalu mike mawenye menghadap sidang Areopagus dan mengatekan: "Bolehkah kami tau aja'an ba'u mane yang kau ajakan ikin?" ²⁰Sebob engkau mepedengokan kepede kami pekare-pekare yang aneh, ke'ene itu kami ndak tau, apekah artinye syue itu?" ²¹Ade pun u'ang-u'ang Atena dan u'ang-u'ang asing yang tinggal kat situ ide punye waktu untuk suatu selaen untuk mengatekan atau mendenga segale suatu yang ba'u. ²²Paulus pegi bedi'i diatas Areopagus dan bekate: "Hai u'ang-u'ang Atena, aku nengok, behwe dolom segale hal ikau sangat beibadoh kepede dewa-dewa. ²³Sebab ketike aku bejolon-jolon di kote ikau dan menengok-nengok ba'ang-ba'ang pujaan ikau, aku jumpe uge seuah mezbah dengan tuisan: kepede Allah yang ide kenal. Ape yang ikau sembah tanpa mengenalnye, itulah yang kube'takan kepede ikau. ²⁴Allah yang menjadikan bumi dan segale isinye, Ie, yang adalah Tuhan atas langet dan bumi, ide diom dolom umah tapekong uatan tangan manusie, ²⁵dan uge ide dilayani oleh tangan manusie, seolah-olah keku'angan ape-ape, ke'ene dialah yang membe'ikan hidop dan nafas dan segale suatu kepede syue u'ang. ²⁶Da'i satu u'ang aje I'e telah menjodikan syue bangse dan umat manusie untuk mendiomi selu'uh muke bumi dan Ie telah menentukan musim-musim bagi mike dan batas-batas kedieman mike, ²⁷Supaye mike menca'i Die dan mudah-mudahan menjamah dan menjumpai Die, walaupun Ie ide jaoh da'i kite maseng-maseng. ²⁸Sebob i dolom Die kite hidop, kite bege'ak, kite ade, sepeti yang telah uge di katekan oleh pengawal-pengawal ikau: sebab kite ikin da'i ketu'unan Allah uge. ²⁹Ke'ene kite beasal da'i ketu'unan Allah, kite ide boleh bepik, bahwe keadeaan ilahi same sepeti emas atau pe'ak atau batu, ciptaan kesenian dan keahlian manusie. ³⁰Dengen ide menengok agi zaman bodo, make kenang Allah membe'itakan kepede manusie, bahwa dimanah-manah syue mike ha'us betobat. ³¹Ke'ene Ie telah menetapkan suatu ha'i, pade waktu manah Ie dengon adil akan menghakimi dunie oleh su'ang yang telah ditetapkan-Nya lah Ie be'ikan kepede syue u'ang satu bukti tentang hal itu dengon membongkitkan Die da'i anta'e u'ang mati." ³²Ketike mike mendenga tentang kebangkitan u'ang mati, make ade yang mengejek, dan yang laen bekate: "Laen kali aje kami mendenga engkau bebica'e tentang hal itu." ³³Lalu Paulus pegi meninggalkan mike. ³⁴Tapi ape u'ang jantan menggabongkan di'i dengan die dan menjadi pecaye, di anta'enyne uge Dianisius, anggota majelis Areopagus, dan su'ang betine bename Damaris, dan uge u'ang-u'ang laen besame-same dengan mike.

Chapter 18

¹Kemudian Paulus meninggalkan Atena, lalu pegi ke Korintus. ²Di Korintus ie bejumpe dengan seu'ang Yahudi bename Akwila, yang beasal da'i Pontus. Ie ba'u otong da'i Italia dengan Priskila, bininye, kene kaisar Klaudius teloh memeintahkan, supaye syu'e u'ang Yahudi meninggalkan Roma, Paulus singga ke umah mike. ³Dan kene mike melakukan pekejaan yang same, ie tinggol besame-same dengan mike, mike bekeje besame-same, kene mike same-same tukang kemah. ⁴Dan setiap ha'i sabat Paulus bebica'e dolom umah ibadot dan beusaha menyakinkan u'ang-u'ang Yahudi dan u'ang-u'ang Yunani. ⁵Ketike Silas dan Timotius otong da'i makedonia, Paulus dengan sepenohnye opot mengabarkan Firman, dimane ie membe'i kesaksian kepeade u'ang-u'ang Yahudi, bahwe Yesus adelah Mesias. ⁶Tapi ketike u'ang-u'ang itu memusuhi die dan menghujat, ie mengebaskan debu da'i pakainnye dan bekate kepeade mike: "Biolah da'ah ikau tetumbang ke atas kepale ikau sendi'i; Aku besih, ide besalah. Mulai da'i seka'ang aku akan pegi kepeade bangsa-bangsa laen." ⁷Make kelualah ie da'i situ, lalu otong ke umah seu'ang bename Titus Yustus, yang beribadah kepeade Allah, dan yang umahnye bedampengan dengan umah ibodot. ⁸Tapi Krispus, kepale umah ibodot itu, menjadi pecaye kepeade Tuhan besame-same dengan seise umahnye, dan onyok da'i u'ang-u'ang Korintus, yang mendengokan pembeitaan Paulus, menjadi pecaye dan membe'i di'i mike dibabtis. ⁹Pade suatu malam beFirmanlah Tuhan kepeade Paulus di dolom suatu penglihatan: "Jangan takut! Teolah mengabarkan Firman dan jangan diam! ¹⁰Sebob aku menyetai engkau dan ide ade seu'ang pun yang akan menjamah dan menganiaya engkau, sebobo onyok umat ku di kota ini." ¹¹Make tinggol Paulus di situ selame satu tahun enam bulan dan ie mengajokan Firman Allah di tengah-tengah mike. ¹²Akan tetapi setelah Galit menjadi gubener di Akhaya, bangketlah u'ang-u'ang besame-same melawan Paulus, lalu membawe die ke luan pengadilan. ¹³Kate mike: "Ie ikin beusaha meyakinkan u'ang untok beribadah kepeade Allah dengan jolon yang betetangan dengan hukum taurat." ¹⁴Ketike Paulus hendak mulai becakap, bekatelah Galid kepeade u'ang-u'ang Yahudi itu: "Hai u'ang-u'ang Yahudi, jike sekienye menudoh ikau mengenai suatu melangga atau kejahatan, adelah sepatutnye aku meneime masalah ikau, ¹⁵tetapi kalau hal itu adelah salah paham tentang pakatean atau name atau hukum yang belaku di anta'e ikau, make hendaklah ikau sendi'i mengu'usye; Aku ide rela menjadi hakim atas masalah yang demikian." ¹⁶Lal i'e nyu'oh la'i mike da'i ruang pengadilan. ¹⁷Make u'ang itu semue meny'e'ang sostenes, kepeade umah ibodot, lalu memukulinye di depan pengadilan itu: tetapi Galid same sekali ide peduli hal itu. ¹⁸Paulus tinggol beape ha'i lagi di Korintus. Lalu ie minte di'i kepeade seda'e-seda'e kat itu, dan beloyo ke Siria, sudah ie mencuko ambotnye di Kengkrea, kene ie telah bejanji. Priskila dan Akwila menyetai die. ¹⁹Lalu sampailah mike di Efesus. Paulus meninggalkan Priskila dan Akwila kat itu. Ie sendi'i masok ke umah ibodot dan bebica'e dengan u'ang-u'ang Yahudi. ²⁰Mike minte kepadenye untuk tinggol lebeh lame kat itu, tapi ie ide setuju. ²¹Ie minte di'i dan bekate: "Aku akan kembali kepeade ikau, jike Allah menghendakinye." Lalu bertolaklah ie da'i Efesus. ²²Ie sampai di Kaisarea dan setelah naek ke da'at dan membei salam kepeade jemaat, ie be'angkat ke Antiokhia. ²³Setelah beape ha'i lamenye i'e tinggol kat itu, ie beangkat pule, lalu mengelilingi selu'oh tanah Galatia dan Frigia untuk meneguhkan hati semue murid. ²⁴Sementa'e itu otonglah ke Efesus seu'ang Yahudi bename Apolos, yang beasal da'i Aleksandria. Ie seu'ang yang pinta cakap dan sangat mahir dolom soal-soal kitab suci. ²⁵Ie telah meneime pengojan dolom jolon Tuhan. Dengan suke ie bica'e dan dengan teliti ie mengajo tentang Yesus, tapi ie hanya mengetahui baktisan Yohanes. ²⁶Ie mulai mengajo dengan beani di umah ibodot. Tetapi setelah Priskila dan Akwila mendengohnye, mike membawe die ke umah mike dan dengan teliti menjelaskan kepadenye jolon Allah. ²⁷Kene Apolos ingen melintas ke Akhaya, seda'e-seda'e di Efesus mengi'im surat kepeade murid-murid kat itu, supaye mike menyambot die. Setibenye di Akhaya, make ie, oleh kaseh karunia Allah, menjadi seu'ang yang sangat begune bagi u'ang-u'ang yang pecaye. ²⁸Sebob dengan tak jemu-jemunye ie membantah u'ang-u'ang Yahudi di muke umum dan membuktikan da'i kitab suci bahwe Yesus adelah Mesias.

Chapter 19

¹Ketike Apolos masi ka Korintus, Paulus lah menjelaja ka dae'a-dae'a peloso dan tibe di Efesus. Ka itu die jumpe bebe'ape u'ang pengekot. ²Cakapnya pade mike: "Sudah ikau te'ime Roh Kudus, waktu ikau jedi pecaya? Tetapi mike menjawab die, "Belom, bahkan kami belom pe'nah denga', bahwe ade Roh Kudus." ³Lalu Paulus be'cakap pade mike: "Kalau begitu dengan baptis manekah mike lah di baptis?" Jaweb mike, "Dengen baptis Yohanes." ⁴Cakap Paulus: "Baptis Yohanes adelah Pembaptisan u'ang yang lah be'tobat dan iye be'cakap kepade u'ang anyak, bahwe mike ha'us pe'caya kepade Die yang dotong kemudian da'i pade-Nya, yaitu Yesus." ⁵Bile mike mendenga' hal itu, mike se'ah di'i dibaptis dolom name Tuhan Yesus. ⁶Dan waktu Paulus mena'oh tangan die pade mike, tu'unlah Roh Kudus ka atas mike, dan mike mulai becakap-cakap dolom bahase roh dan buet nubuat. ⁷Jumlah mike adelah kire-kire dua belas u'ang. ⁸Selame tige bulen Paulus ka 'umah sembayang dekat situ dan mengaja' dengan be'ani. Kene pembe'itaannya iye be'usahe yakinkan mike tentang ke'ajaan Allah. ⁹Tetapi ade bebe'ape u'ang yang tega' atinye ide mau dibe'i keyakinan malah mengumpat jolon Tuhan di depan u'ang anyak. Kene itu Paulus tinggalkan mike dan misahkan pengekot-pengekot die da'i mike, dan tiap ha'i becakap ka tempat kuliah Tiranus. ¹⁰Hal ikin die buet selame dua tahun lamanye, hingge semue penduduk Asia mendenga' firman Tuhan, baik u'ang Yahudi maupon u'ang Yunani. ¹¹Oleh Paulus Allah buet muzizat-muzizat yang lua' biase, ¹²bahkan u'ang membawa sapu tangan atau kain yang pe'nah dipakai Paulus dan melepas itu atas u'ang-u'ang saket, maka lenyaplah penyaket mike dan kelua'lah ba'ang-ba'ang halus. ¹³Juge bebe'ape tukang nawa Yahudi yang be'jalan keliling dinege'i itu, mencobe mengate name Tuhan Yesus atas mike yang kemasokan ba'ang halus dengan be'se'u, cakapnya: "Aku nyumpahi ikau demi name Tuhan Yesus yang dibe'itakan oleh Paulus." ¹⁴Mike yang buet hal itu adelah tujo u'ang budak seu'ang imam kepale Yahudi yang bename Skewa. ¹⁵Tapi ba'ang halus itu menjeweb: "Yesus kami kenal, dan Paulus aku tau, tapi siapa ikau?" ¹⁶Dan u'ang yang dimasok oleh ba'ang halus itu menyerbu mike dan menggagahi mike semue dan mengalahkan mike, hingge mike la'i da'i 'umah u'ang itu dengan telanjang dan luka-luka. ¹⁷Hal itu diketahui selu'uh penduduk Efesus, baik u'ang Yahudi maupon u'ang Yunani, maka takotlah mike semue dan makin tersia'lah name Tuhan Yesus. ¹⁸Anyak di anta'a mike yang lah pe'caya dotong dan ngaku di depan umum, bahwe mike pe'nah ikut buet hal-hal seper'i itu. ¹⁹Anyak juge di anta'e mike, yang pe'nah buet seher, ngumpulkan kitab-kitabnye lalu membaka'nye di depan mate semue u'ang. Nilai kitab-kitab itu ditakser lime puloh 'ibu duit pe'ak. ²⁰Dengen jolon ini makin tersia'lah firman Tuhan dan maken be'kuase. ²¹Kemudian da'i semue itu Paulus nak niat pe'gi ka Yerusalem lewat Makedonia dan Akhaya. Cakapnya: "Sesudeh bekunjong ka situ aku ha'us menengok Roma juge." ²²Lalu iye menyu'oh dua u'ang pembantu die, yaetu Timotius dan Erastus, lebeh dulu pe'gi ka Makedonia, tapi iye seu'ang tinggal bebeape lagi ka Asia. ²³Ki'e-ki'e pade waktu itu timbol hu'u-ha'a besa' tentang Jolon Tuhan. ²⁴Sebeb ade satu u'ang bename Demetrius, seu'ang tukang pe'ak, yang buet kuil-kuil dewi Artemis da'i pe'ak. Usahe itu mendetangkan hasel yang tide sikit begi tukang-tukang die. ²⁵Iye mengumpolkan mike besame-same dengan peke'je-peke'je laen dolom usahe itu dan becakap: "Sauda'e-sauda'e, ikau tau, bahwe kemakmu'an kite adelah hasel perusahan ikin!" ²⁶Seka'ang ikau seu'ang ngok dan mendenga', bagaimane Paulus, bukan saje ka Efesus, tapi juge hampe' di selu'oh Asia lah membujuk dan nyesat anyak u'ang dengan menyakapkan bahwe ape yang dibuet oleh tangan manusie bukenlah dewa. ²⁷Dengen jolon demikian buken saje usahe kite ade dolom bahaye untuk dihine u'ang, tetapi juge kuil Artemis, dewi besa itu, be'ade dolom bahaye akan te'hilang a'tinye. Dan Artemis seu'ang, Artemis yang disemba oleh seluroh Asia dam seluroh dunie yang beradab, nak kehilangan kebesaran die." ²⁸Mendenga' itu, mike me'adang, lalu mike die mekek-mekek cakapnya: "Besa'lah Artemis dewi orang Efesus!" ²⁹Selu'oh kote jedi kacau dah mike 'amai-'amai membanji'i gedong seni serte nye'et Gayus dan Aristarkhus, keduenye u'ang Makedonia dan kawan besame dolom pejolonan Paulus. ³⁰Paulus mau peg'i ka tenga-tenga masya'akat itu, tapi pengekot-pengekot die tide ijinan die. ³¹Bahken bebe'ape pembeso yang be'asal da'i Asia yang be'sahabat dengan Paulus, mengi'im pe'ingatan kepadeNya, supaye iye jengen maso ka gedong kesenian itu. ³²Sementa'e itu u'ang yang bekumpol ka dolom gedong itu mekek-mekek; yang seu'ang becakap ikin dan yang laen becakap itu, sebab kumpulan itu kacau belau dan keanyakan da'i mike tide thu untuk ape mike bekumpol. ³³Lalu seu'ang bename Aleksander dido'ong ka depan oleh u'ang-u'ang Yahudi. Iye dopot kete'angan da'i u'ang anyak tentang ape yang te'jedi. Sege'a iye membe'i isyarat dengan tangannya mau be'i penjelasan sebegi pembelaan ka depan masyarakat itu. ³⁴Tapi ketike mike tahu, bahwe ia adelah u'ang Yahudi, mekeklah mike besame same ki'e-ki'e due jem lamanya: "Besa'lah Artemis dewi u'ang Efesus!" ³⁵Tapi paniterah kote buet u'ang anyak itu jedi tenang dan becakap: "Oi u'ang Efesus! Siapekah ka dunie ikin yang tide tahu, bahwe kote Efesuslah yang mengidupi baik kuil Dewi Artemis, yang maha besa', maupon patongnya yang tu'on da'i langit?" ³⁶Hal itu tide dopot di benteh, kene itulah endaklah kamu tenang dan jengen bu'u-bu'u be'tindak. ³⁷Sebeb ikau lah membawe u'ang-u'ang ikin ke sike, walaupun mike tide mencu'i

kuil dewi kita dan tide mengujat namenye.³⁸Jedi jike Demetrius dan tukang-tukang die ade pengaduan te'adap seseu'ang, bukenkah ade sidang-sidang pengadelan dan ade gubernur, jedi endaklah kedue belah pihak be'i masuk tudohan mike ka situ. ³⁹Dan jike ade sesuatu yang laen yang ikow kehendak, baeklah kehendak ikau itu diselesaikan dolom sidang rakyat yang sah. ⁴⁰Sebeb kite berade dolom bahaya nak ditudoh, bahwe kite timbolkan hu'u-ha'a pade ha'i ikin, kene tide ade alasan yang dopot kite sampaikanen untok buet bena' kumpulan yang kacau belau ikin." ⁴¹Dan dengen kate-kate itu ia buat buba' kumpolan rakyat itu.

Chapter 20

¹Setelah aman pe'kaduhan itu, Paulus menyu'u pengekot dan buat kuat ati mike. Dan sesude minte di'i, iye bekayo ka Makedonia. ²Iye menjelaje dae'a itu dan dengan anyak naseat, na nguatkan ati sauda'e-sauda'e ka situ. Lalu tibelah iye ka tana Yunani. ³Sesude tige bulen lamanya tinggal ka situ iye endak belaya' ka Siria. Tapi pade mase itu u'ang-u'ang Yahudi be'maksud munoh die. Ka'ena itu iye potoskan untok bale lewat Makedonia. ⁴Iye besame Sopater buda Pirus, da'i Berea, dan Aristarkhus dan Sekundus, due-duenye da'i Tesalonika, dan Gayus da'i Derbe, dan Timotius dan dua u'ang da'i Asia, yaitu Tikhikus dan Trofimus. ⁵Mike bekayoh lebih dolo dan menunggu kami ka Troas. ⁶Tapi selesai hari 'aye Roti Tak Be'agi kami belaya' da'i Filipi dan empat ha'i kemudian kami sampai ka Troas dan jumpe dengan mike. Ka situ kami netap tujo ha'i. ⁷Pade ha'i petame minggu itu, waktu kami kumpol untok mo'a-mo'a 'oti, Paulus becakup dengan sauda'e-sauda'e ka situ, ka'ene iye ingen untok bekayo pade esok ha'i. Mike becakup sampe jaoh malem. ⁸Ka bilek atas, ka mana kami bekumpol, dinyalekan beluba lampu. ⁹Seo'ang bujang be'name Etikhus dudok ka jendela. Kae'ne Paulus lama amet becakup, u'ang bujang itu ide dopot nahan ngantuknye. Akhe'nya iye nyenyak tido dan jatoh da'i lantai tige ka bowoh. Waktu iye diangkat u'ang, iye dah mati. ¹⁰Tapi Paulus tu'un ka bowoh, me'ebahka nyawe ka atas u'ang bujang itu, menindihnye, dan bekate, "Usah biseng, sebab iye mase idop." ¹¹Setelah bale da'i bilek atas, Paulus pora-pora 'oti lalu makan; abes makan mase lame lagi, iye becakup. Sampai panca matea'i naek. Kemudian iye bekayo. ¹²Sementa'a itu mike menganta'kan u'ang bujang itu idop ka 'umah die, dan mike semue merase sangat te'ibo. ¹³Kami la kayoh lebih dulo ka kapal dan bekayo ka Asos dengan maksot untok jempot Paulus ka situ suai dengan pesannye, sebab iye seo'ang na bejalan kaki lewat da'at. ¹⁴Ketike iye be'temu kami ka Asos, kami membawenya ka kapal, lalu lanjutkan pelaya'an kami ka Metilene. ¹⁵Da'i situ kami te'us belaya' dan pada esok ha'i kami be'adapan dengan pulau Khios. Pada ha'i be'ikutnya kami menuju Samsos dan seha'i kemudian tibela kami ka Miletus. ¹⁶Paulus lah memutuskan untok ide singge ka Efesus, supaye jengen abes masenya ka Asia. Sebab iye bu'u-bu'u, aga' jika mongken, iye lah ade ka Yerusalem pade ha'i 'aye Pentakosta. ¹⁷Kae'ne itu iye menyu'o seo'ang da'i Miletus ka Efesus dengan pesan supaye pa'a penatua jemaat dotong ka Miletus. ¹⁸Sesudah mike dotong, bekatelah die pade mike, "Ikau tau, bagaimane aku idop di anta'a ikau sejak ha'i petame aku tibe ka Asia ikin: ¹⁹dengan segale 'enda hati ambe melayani Tuhan. Dalam pelayan itu aku banyak mencoco'kan ae mate dan anyak mengalami pencobaan da'i pihak u'ang Yahudi yang nda munoh aku. ²⁰Sunggoh pon begitu Aku tak pe'na melalaikan ape yang be'gune bagi ikau. Semue ambe be'itakan dan ambe aja'kan pada ikau, bae ka depan umom maupon dalam pekumpulan-pekumpulan da umah ikau; ²¹aku senantiasa be'saksi pade u'ang-u'ang Yahudi dan u'ang- u'ang Yunani, supaye mike betobat pade Allah dan pe'caye pade Tuhan kite, Yesus Kristus. ²²Tetapi keneng sebagai tawanan Roh aku pe'gi ka Yerusalem dan aku tak tahu ape yang nak te'jadi atas di'i aku ka situ, ²³selain da'i pade yang dinyatekan Roh Kudus da'i kota ka kota kepada aku. ²⁴Tetapi aku tide menghi'aukan jiwa aku sikit pon, asal saje aku dopot capai ga'is akhi' dan selesaikan pelayanan yang be'i tugas oleh Tuhan Yesus pade aku untok membe'i kesaksean tentang Injil kasih karunie Allah. ²⁵Dan seka'ang aku tahu, bahwe ikau tak nak meliat muke aku lagi, ikau semue yang lah aku kunjungi untok membe'itakan ke'ajaan Allah. ²⁶Sebeb itu pade ha'i ikin aku be'saksi kepade ikau, bahwe aku berseh, tak be'sale te'adap siapepon yang akan minasa. ²⁷Sebeb aku ide lalai membe'itakan selo'oh maksud Allah pade ikau. ²⁸Ka'ena itu jagelah nyawe ikau dan jagelah semue kawan, ka'ena ikau yang ditetapkan Roh Kudus menjadi penilik untok menggembalakan jemaat Allah yang dipe'oleh dengan da'ah Anak Die sendi'i. ²⁹Aku tau, bahwe sesude aku pe'gi, se'igala-se'igala yang buas nak masok ka tenga-tenga ikau dan tak nak nyayangkan kawan itu. ³⁰Bahken da'i anta'e ikau sendi'i nak muncol bebe'apa u'ang, yang dengan aja'an palsu mike be'usaha mena'ik pengekot-pengekot da'i jolon yang bena' dan supaye mengikot mike. ³¹Sebeb itu bejage-jagela dan ingatla, bahwe aku tige tahun lamanye, siang malem, dengan tak be'henti-hentinya be'i nasehat pade mike maseng-maseng dengan mencoco'kan ae' mate. ³²Dan keneng aku se'ahkan ikau pade Tuhan dan kepade firman kaseh karunia-Nya, yang be'kuase membangun ikau dan membe'ikan kepade ikau bagean yang ditentukan bagi semue u'ang yang lah Die kuduskan. ³³Pe'ak atau emas atau boju ide pe'nah aku ingen da'i sapapon juge. ³⁴Ikau sendi'i tau, bahwe dengan tangan aku sendi'i aku lah beke'ja untok penuhi kepe'luan aku dan kepe'luan-kepe'luan kawan-kawan yang be'jalan besame aku. ³⁵Dolom segale sesuatu lah aku be'ikan contoh pade ikau, bahwe dengan beke'ja demikian kite ha'us membantu u'ang-u'ang yang lemah dan ha'us mengingat pe'katahan Tuhan Yesus Kristus, sebab Die sendi'i lah becakup: " Adelahe lebeh bebahagiye membe'i da'i pade mene'ima". ³⁶Sesudah ucapkan kate-kate itu Paulus be'lutut dan be'doa besame-same dengan mike semue. ³⁷Make menangesla mike semue te'sedu-sedu dan sambel melo' Paulus, mike be'ulang-ulang cium die. ³⁸Mike amat beduka cita, lebeh-lebeh ka'ena iye becakup bahwe mike ide nak liat muke die lagi. Lalu mike menganta' die ka kapal.

Chapter 21

¹Sesudah pe'pisahan yang be'at itu be'tolaklah kami dan langsung be'laya menuju Kos. Esok ha'i kami sampai ka Rodos dan da'i situ kami ka Patara. ²Ka Patara kami dopot kapal, yang endak menyebe'ang ka Fenisia. Kami naek kapal itu, lalu be'tolak. ³Kemudian nampak Siprus ka sebalé ki'i, tapi kami melaluinya dan nuju ka Siria. Akhe'nya tibelah kami ka Tirus, sebab isi kapal ha'us di bongka' ka kota itu. ⁴Ka situ kami mengunjung pengkot dan tinggal ka situ slama tujuh ha'i. Oleh bisekan Roh mu'it-mu'it itu be'i nasehat ka Paulus, supaye iye usa pe'gi ka Yerusalem. ⁵Tapi lah be'lalu masenya, kami be'angkat lanjutan pe'jalanan kami. Mu'it-mu'it semue dengan bini dan buda-buda mike nganta' kami sampai ke lua' kota; dan di tepi pantai kami be'lutut dan be'doa. ⁶Sesude minta di'i kami naek ka kapal dan mike pulang ka 'umah. ⁷Da'i Tirus kami sampai ka Ptolemais dan ka situ be'akhe'lah kami be'laya'. Kami be'i salam pade sauda'e-sauda'e dan tinga sepeng ha'i ka tenga mike. ⁸Pade esok ha'i kami bekayo da'i situ dan tibe ka Kaisarea. Kami masok ka 'umah Filipus, yang tukang berite Injil, yaitu seu'ang da'i tujuh u'ang yang di pileh ka Yerusalem, dan kami tingga ka 'umah die. ⁹Filipus punye empat buda gadis yang punya karunia untuk buat nubuat. ¹⁰Setelah bebe'apa ha'i kami tinggal ka situ, dotong seu'ang nabi be'nama Agabus da'i Yudea. ¹¹Iye dotong pade kami, lalu ambel bengkong Paulus. Sambel ikat kaki dan tangan die sendi'i iye becakap: "Demikienlah cakap Roh Kudus: Beginelah u'ang yang punye bengkong ikin akan diikat oleh u'ang-u'ang Yahudi ka Yerusalem dan diserahkan ka dolom tangan bangse-bangse lain." ¹²Mendenga' itu kami besame-same dengan mu'it-mu'it ka tempat itu untuk minta supaye Paulus jengen pe'gi ka Yerusalem. ¹³Tapi Paulus bejawab: "Apa pula ikau nanges dan dengen jolon demikian nda buat anco' ati aku? Sebab aku ini 'ela bukan saje untuk di ikat tapi juge untuk mati ka Yerusalem ka'ene name Tuhan Yesus." ¹⁴Ka'ene iye tak mau ne'ima nasehat kami, kami menye'ah dan be'cakap: "Jadilah keendak Tuhan!" ¹⁵Sesudah bebe'apa ha'i lamenye tinggal ka Kaisarea, kami be'kemas, lalu bekayo ka Yerusalem. ¹⁶Besame-same dengan kami ikot juge bebe'ape mu'it da'i Kaisarea. Mike bawe kami ka 'umah seu'ang bename Manason. Iye da'i Siprus dan udah lame jadi mu'it. Kami nak numpang ke 'umah iye. ¹⁷Waktu kami tibe ka Yerusalem, semue sauda'e ne'ima kami dengen senang ati. ¹⁸Esok ha'inye pe'gilah Paulus besame-same kami untuk kunjungi Yakobus; semue penatua lah hade' ka situ. ¹⁹Paulus be'i salam pade mike, lalu die ce'itakan semue yang dibuat Allah ka anta'a bangse-bangse laen ka'ene pelayanan die. ²⁰Mendenga' itu mike memuliakan Allah. Lalu mike bekate pada Paulus: "Sauda'e, tengoklah, be'ibu-ibu u'ang Yahudi lah pecaye dan mike semue 'ajin peliha'a hukom Taurat. ²¹Tapi mike mendenga' tentang ikau, bahwe ikau mengaja' semue u'ang Yahudi yang tinggal ka tenga bangse-bangse lain untuk melepas Hukom Musa, sebab ikau becakap, supaye mike jangan menyunat buda-buda mike dan jengen idop menu'ut adat istiadat kite. ²²Jadi bagaimene seka'ang? Tentu mike akan mendenga', bahwe ikau lah dotong ka ma'i. ²³Sebeb itu, buatlah ape yang kami cakap ikin: Ka tenga kami ada empat u'ang yang bejanji. ²⁴Bawalah mike besame-same dengan ikau, buatlah semboh nyawe ikau besame-same dengan mike dan tanggonglah ongkos mike, hingge mike dopot mencoko' 'ambut iye; make semue u'ang nak tau, bahwe segale kaba' yang mike denga' tentang ikau same sekali tak bena', melaenkan bahwe ikau tetap mia'a pe'intah Tuhan. ²⁵Tapi tentang bangse-bangse laen, yang lah jadi pe'caye, udah kami tules putusan-putusan kami, yaitu mike ha'us jauhkan di'i mike da'i makanan yang di bawa buat behala, da'i da'ah, da'i dageng binatang yang mati dicekot dan da'i cabul. ²⁶Pade ha'i be'ikutnya Paulus membawe u'ang itu serte dengen iye, dan iye be'si di'i besame-same dengan mike, lalu masok ka 'umah Allah untuk be'i tau kapan penyembohan nak siap dan pe'sembahan nak dibe'i untuk mike maseng-maseng. ²⁷Ketike mase tujuh ha'i itu sude ampe abes, u'ang-u'ang Yahudi yang dotong da'i Asia, nengok Paulus ka dalam 'umah Allah, lalu mike menghasot rakyat dan nangkap die, ²⁸sambel mekek: "Oi, u'ang-u'ang Israel, tolong! Ikinlah u'ang yang ka mane-mane mengaja' semue u'ang untuk menentang rakyat kite dan menentang hukom Taurat dan tempat ikin! Dan keneng iye membawe juge u'ang-u'ang Yunani ka dolom 'umah Allah dan buat najes tempat kudos ikin!" ²⁹Sebeb mike lah liat Trofimus da'i Efesus sebelumnya besame-same dengan Paulus ka kote, dan mike menyangka, bahwe Paulus lah membawe die ka dolom 'umah Allah. ³⁰Maka gempalah selo'o kota, dan rakyat dotong beke'umun, lalu nangkap Paulus dan nye'et die ka lua' da'i 'umah Allah dan mase itu juge semue pintu ge'bang 'umah Allah ditutup. ³¹Sementa'a mike buat 'encana untuk munoh iye, sampailah kaba' pade kepale pasukan, bahwe selu'u Yerusalem gempalah. ³²Kepale pasukan itu sege'a bege'a dengen prajoret-prajoret dan pe'wira-pe'wira dan maju mendopotkan u'ang anyak itu. Ketike mike menengok die dan prajoret-prajoret itu, be'entilah mike mangkong Paulus. ³³Kepale pasukan itu mendeket ka Paulus, nangkap die dan menyu'u ikat die dengen due 'antai, lalu be'tanye siape die dan ape yang lah die buat. ³⁴Tapi da'i u'ang banyak itu ade yang mekek ikin pade die, ade juge yang mekek itu. Ka'ene be'gaduhan itu iye ta dopot tau ape yang jedi sebena'nye. Sebeb itu iye menyu'u untuk bawe Paulus ka markas. ³⁵Ketike sampai ka tangga Paulus te'pakse di dukung prajoret-prajoret ka'ene sesak-sesak dengen u'ang anyak, ³⁶yang belubo ikot die, sambel mekek: "Enyahkan die!" ³⁷Ketike Paulus endak dibawe maso ka

markas, iye bekate pade pasukan itu: “Boleh aku cakap sesuatu pade ikau?” Jaweb die: “Ape ikau tau bahase Yunani? ³⁸Jedi ikau bukan u’ang Mesir yang buat be’ontak dan bawe la’i empat ‘ibu u’ang pengacau yang bawe senjate ka lapang gu’un?”³⁹Paulus menjawab: “Aku u’ang Yahudi, da’i Tarsus, suku da’i kota yang te’kenal ka Kilikia; aku minte supaye aku boleh becakap pade u’ang anyak itu.”⁴⁰Sesudah Paulus dibolehkan oleh kepale pasukan, die pe’gi bedi’i ka tangga dan be’i tanda dengen tangan die kepada rakyat itu; ketike suasane udah aman, mulailah iye becakap pade mike ka dalam bahase Ibrani, kata die:

Chapter 22

¹Oi sauda'e-sauda'e dan epak-epak, denga'kan, ape yang endak aku cakup pade ikau sebagai pembelaan di'i." ²Ketike u'ang anyak itu mendenga' iye becakup dolom bahase Ibrani, makin tenanglah mike. Iye becakup, ³Aku adalah u'ang Yahudi, lahe' ka Tarsus ka tanah Kilikia, tapi dibesa'kan ka kote ikin; dididik dengan teliti ka bawa pimpinan Gamaliel dolom hukom nenek moyang kite, hingge aku jedi seu'ang yang 'ajin beke'ja buet Allah same sepe'ti ikau semue pade waktu ikin. ⁴Dan aku lah menganiaya pengekot-pengekot jolon Tuhan sampai mike mati; jantan dan betine aku tangkap dan aku se'ahkan ka dolom penja'e. ⁵Tentang hal itu baik Imem Besa' maupon Majelis Tue-tue dopot be'i kesaksian. Da'i mike aku lah bawe su'at-su'at untok sauda'e-sauda'e ka Damsyik dan aku lah pe'gi ke sana untok nangkap mike yang ikot Jolon Tuhan, yang juge ade ka situ dan bawe mike ka Yerusalem untok di hukom. ⁶Tetapi dolom pejalanaku ke sana, ketike aku udah dekat Damsyik, yaitu waktu tenga ha'i, tibe-tibe be'sina' cahaye yang silau da'i langet di sekeliling aku. ⁷Maka aku 'oboh ka tanah dan aku denga' sua'e yang becakup pade aku: Saulus, Saulus, mengape ikau aniaya aku? ⁸Jawab aku: Siapa Ikau, Tuhan? Kata Die: Aku adalah Yesus, u'ang Nazaret yang ikau aniaya. ⁹Dan mike yang besame-same dengan aku, memang menengok cahaye itu, tapi suare Die, yang bekate pade aku, tide mike denga'. ¹⁰Make cakap aku: Tuhan, ape yang ha'us aku buet? Cakap Tuhan pade aku: Bangket dan pe'gilah ka Damsyik. Di sana nak dibe'itaukan pade ikau semue tugas ikau. ¹¹Dan ka'ene aku ide dopot menengok ka'ene cahaye yang nyilaukan mata itu, make kawan-kawan yang sepe'jalanan dengan aku memegang tangan aku dan nuntun aku ka Damsyik. ¹²Ka situ ade seu'ang be'name Ananias, seu'ang saleh yang menu'ut hukom Taurat dan te'kenal baik di anta'a semue u'ang Yahudi yang ade ka situ. ¹³Iye dotong be'di'i di deket aku dan becakup: Saulus, sauda'e aku, buke mate ikau dan menengoklah! Dan seketike itu juge aku menengok kembali dan menatap die. ¹⁴Lalu cakap die: Allah moyang kite lah tetapkan ikau untok tau keendak Die, untok menengok Yang Bena' dan untok mendenga' sua'a yang kelua' da'i mulut Die. ¹⁵Sebeb ikau ha'us jedi saksi Die untok semue u'ang tentang ape yang ikau tengok dan yang ikau denga'. ¹⁶Dan keneng, mengape ikau maseh 'agu'-agu? Bongunlah, be'ilah di'i ikau dibaptis dan dose-dose ikau dibe'sehkan sambil nye'u kepada name Tuhan! ¹⁷Sesude aku balek ka Yerusalem dan ketike aku sementa'a doa ka dalam 'umah Allah, roh aku penoh dengan kuase ilahi. ¹⁸Aku menengok Die, yang becakup kepada aku: Lekaslah, sege'a pe'gi da'i Yerusalem, sebab mike ide akan ne'ime kesaksian ikau tentang Aku. ¹⁹Jawab aku: Tuhan, mike tau, bahwe akulah yang pe'gi da'i 'umah sembayang yang satu ka 'umah sembayang yang laen dan memasukkan mike yang pe'caye pade Ikau ka dolom penja'e dan menyese mike. ²⁰Dan ketike da'ah Stefanus, saksi Ikau itu, ditumpahkan, aku ade ka situ dan nyetujui pe'buatan itu dan aku menjage baju mike yang munoh die. ²¹Tetapi kate Tuhan kepada aku: Pe'gilah, sebab Aku nak mengutus ikau jauh da'i sini kepada bangse-bangse laen. ²²Rakyat mendenga'kan Paulus sampai pade pe'cakapan itu; tetapi sesudah itu, mike mulai mekek, cakap mike: "Ilangkan u'ang ini da'i muke bumi! Iye tak layak idop!" ²³Mike te'us mekek sambil melempa' baju mike dan nabo'kan debu ka uda'a. ²⁴Ka'ene itu kepale pasukan membe'i pe'intah untok membawe Paulus ka markas dan menyuruh memerikse dan menyise die, supaye dopot tau ape sebab u'ang banyak itu mekek-mekek sepe'ti itu pade die. ²⁵Tetapi ketike Paulus dibuet telentang untok disise, becakuplah iye pade penjage yang betugas: "Bolehkah ikau menyise seu'ang wa'ge nega'e Rum, ape lagi tanpe diperise?" ²⁶Mendenga' cakap itu penjage itu melapo'kan itu pade kepale pasukan, cakap die: "Ape yang endak ikau buat? U'ang itu wa'ge nega'e Rum." ²⁷Maka kepale pasukan dotong pade Paulus dan becakup: "Cakaplah, ape benar ikau wa'ge nega'e Rum?" Paulus menjawab: "Bena'." ²⁸Lalu kate kepale pasukan itu: "Kewa'ge nega'ean itu aku beli dengan a'ge yang mahal." Paulus menjawab: "Tapi aku punye hak itu ka'ene kelahi'an aku." ²⁹Maka mike yang ha'us nyise die, sege'a mundur; dan kepale pasukan itu juge takot, setelah iye tau bahwe Paulus, yang iye su'uh ikat itu, adalah u'ang Rum. ³⁰Namun kepale pasukan itu ingin ca'i tahu dengan teliti ape yang u'ang-u'ang Yahudi tudohkan pade Paulus. Ka'ene itu pade esok ha'inya iye nyu'oh mengambel Paulus da'i penja'e dan be'i pe'intah, supaye imem-imem kepale dan semue Mahkamah Ugame bekumpol. Lau iye membawe Paulus da'i markas dan menghadapkan die kepada mike.

Chapter 23

¹Sambil menatap anggota-anggota Mahkamah Agama, Paulus bekate : “Hal seda’e-seda’e ku, sampai kepada hahi ini aku tetap idup dengan ati nurani yang mu’ni dihadapan Allah.”²“Tetapi imam besar Ananias menyu’uh u’ang-u’ang yang be’di’i dekat Paulus menampa mulut Paulus.”³Membalas itu Paulus be’kate kepadanya : “Allah akan memampa’ ikau hai tembok yang dikapur putin-putin ! Engkau duduk di sini untuk menghakimi Aku menu’ut hokum Tourat, namun ikau melonggo hukum Taurat oleh perintahmu untuk menampa’ aku.”⁴Dan u’ang-u’ang yang hadir di situ be’kate : “ikau mengejek imam besar Allah ?”⁵Jowob Paulus : “Hai seda’e-seda’e, aku ide tahu bahwa ie adalah imam besar. Memang ade te’tulis : jongonlah ikau be’kate johot tentang seu’ang pemimpin bangse ikau.”⁶Dan kene ie tahu, bahwa sebagian dahi mike itu te’masuk golongan u’ang Saduki dan sebagian termasuk golongan u’ang Farisi, ie bermekek dolom mahkamah agama itu, katenye : “Hai seda’e-seda’e aku, aku adalah u’ang Farisi, ketu’unan Farisi aku dihadapkan ke mahkamah ikin, kene aku mengha’ap akan kebongkitan u’ang mati.”⁷Ketika ie be’kata demikian, timbullah pe’pecahan anta’e u’ang-u’ang Farisi dan u’ang-u’ang Saduki dan terbogi-bogilah u’ang onyok itu.”⁸Sebob u’ang-u’ang Saduki mengatekan bahwa ide ade kebongkitan dan ide ade malaikat atau roh, tetapi u’ang-u’ang Farisi mengakui kedue-duenye.”⁹Make te’jadilah ke’ibutan besar. Bebehope ahli Taurat dahi golongan Farisi tampil ke depan dan membantah dengan keras, katenye : “kami same sekali ide menemukan sesuatu yang salam pada u’ang ini ! Bohongkali ade rah atau malaikat yang telah be’bica’a kepadanya.”¹⁰Make te’jadilah perpecahan beso’, sehingga kepada pasukan takot, kalau-kalau mike akan mengoyak-ngoyak Paulus kene itu i’e memehintuhkan pasukan untuk tu’un ke bowoh dan mengambi Paulus dahi tengah-tengah mike dan membawenye ke markas.”¹¹Pade malam be’ikutnye Tuhan dotong be’dihi di sisinye dan be’kate kepadanya kuatkanlah ati mu sebob sebgian engkau ikau dengan be’ani telah be’saksi tentang aku di Yerusalem, demikian jugelah hendaknya engkau pegi be’saksi di Roma.”¹²Dan setelah hahi siang u’ang-u’ang mengadakan kumpulan dan be’sumpah dengan mengutuk di’i, bahwa mike ide akan makan atau minum sebelum mike membunuh Paulus.”¹³Jumlah mike yang mengadakan kumpulan itu lebih dahi pade empat puluh o’ang.”¹⁴Mike pegi kepada imam-imam kepale dan tue-tue bangse Yahudi dan be’kata : “Kami telah be’sumpah dengan mengutuk dihi bahwe kami ide akan makan atau minum sebelum kami membunuh Paulus.”¹⁵Kene itu hendaklah ikau be’same-same dengan mahkamah agama mengajurkan kepada kepale pasukan”, supaya ia menghadapkan Paulus lagi kepada ikau, seolah-olah ikau hendak memeriksa perkarenye lebih teliti, dan sementara kami udoh siap sedia untok membunuh dia sebelum ia sampai kepada ikau.”¹⁶Akan tetapi kemenakan Paulus, budak seda’enyne betine, mendengo tentang ponghadongan itu. Ie dotong ke markas dan setelah diizinkan masok. Ie membe’itahukannyne kepada Paulus.”¹⁷Lalu Paulus memekek salah seu’ang perwira dan be’kate kepadanya : Bawelah budak ikin kepada kepale pasukan, kane ade sesuatu yang pe’lu dibe’itahukannyne kepadanya.”¹⁸Perwira itu membewenye kepada kepale pasukan dan be’kate : “Paulus u’ang tahanan itu, memekek aku dan meminte supaya aku membawe budak mude ini kepada ikau sebob ade yang pe’lu dibe’itahukannyne kepada ikau.”¹⁹Make kepale pasukan itu menangkap tangon budak mude itu, lalu membawanye ke tepi dan be’tanye apakah yang pe’lu kau be’itahukan kepadaku.”²⁰Jowobnye : “u’ang-u’ang Yahudi telah be’sepakat untuk meminte kepada ikau, supaya esok ikau menghadapkan Paulus lagi ke mahkamah agama seolah-olah mahkamah itu endok mempe’oleh kete’angan yang lebih teliti dahi padenye.”²¹Akan tetapi jongonlah engkau ikau mendengo mike, sebob lebih dahi pade empat puluh u’ang dahi mike telah siap untuk menghodong die bersumpah dengan mengutuk dihi bawwe ide akan makan dan minum, sebelum mike membunuh die ; keneng mike telah siap sedia dan hanye menantikan keputusan kau.”²²Lalu kepale pasukan menyu’uh budak mude itu boleh dan meme’intahkan kepadanya : “jongon katekan kepada siapapun juge, bahwa ikau telah membe’itahukan hal ikin kepadaku.”²³Kemudian kepale pasukan memekek due perwira dan berkate : “siapkan dua hatas u’ang prajurit untuk behongkot ke Kaisarea beserta tujuh puluh u’ang berkude dan due hatas u’ang bersenjata lembing, kire-kire pade jam sembilan malam ikin.”²⁴Sediakan juge bebehope keledai tunggang untuk Paulus dan bawalah die dengan selamat kepada wali negeri Feliks.”²⁵Dan ie menulis su’at, yang isinye sebgoi berikut.”²⁶Salam dahi Klaudius Lisias kepada wali negeri Feliks yang mulia.”²⁷U’ang ini ditangkop oleh u’ang-u’ang Yahudi dan ketike mike hendak membunuhnye, aku dotong dengan pasukan mencegahnye dan melepaskannyne, kene aku dengo bahwa ie adalah warga negara Roma.”²⁸Untuk mengetahui ape alasanye mike dituduh die, aku menghadapkannyne ke mahkamah agama mike.”²⁹Ternyatelah bogiku, bahwe ie didakwa kene soal-soal hukum Taurat mike, tetapi ide ade tuduhan, atas mana ie patut dihukum mati atau dipenja’ekan.”³⁰Kepadeku telah diberitahukan, bahwa ade komplotan merencanakan membunuh die kene itu aku segere menyu’uh membawa die kepademu, sedang kepada para pendakwa telah kuberitahukan, bahwa mike harus mengajukan perkate itu kepademu.”³¹Lalu prajurit-prajurit itu nyeru Paulus sesuai dengan yang diperintahkan kepada mike dan membawanye pade waktu

malam ke Antipatris. ³²Pade keesokan hahinye mike membiokan u'ang-u'ang berkude dan Paulus meneruskan pejolonan dan mike sendihi boleh ke markas. ³³Setibenye di Kaisarea u'ang-u'ang berkude itu menyampaikan su'at itu kepada wali negeri serta menyerahkan Paulus kepadenye. ³⁴Dan setelah su'at itu, wali negeri itu menanyakan Paulus dahi propinsi monohahkan asalnye. Dan ketike ie mendengo, bahwa Paulus dahi Kilikia, ³⁵Ie bekate : “aku akan memeriksa perkaramu bila para penuduhmu juge telah tibo di sini”. Lalu ie menyu'uh menahan Paulus di istana Herodes.

Chapter 24

¹Lima ha'i kemudian dotonglah imam beso Ananias besame-same dengan bebehope u'ang tue-tue dan seu'ang pengaca'a be'name Tertulius. Mike menghadapi wali negeri dan menyampaikan tuduhan mike tehodop Paulus. ²Paulus di panggel menghodop dan Tertulius mulai menuduh die, katenye : Feliks yang mulia, oleh usaha ikau kami te'us-mene'us menikmati kesejahteraan dan oleh kebijaksanaan ikau onyok sekale pe'baikan yang telah te'laksana untuk bangse kami. ³Semuene itu senantiasa dan di mane-mane kami sambut dengan sangat berterima kasih. ⁴Akan tetapi supaya jongon te'lalu onyok menghabiskan waktumu, aku minte supaya engkau mendengarkan kami sebentar dengan kemurahan ati ikau terkenal itu. ⁵Telah nyate kepada kami, bahwe u'ang ikin adalah penyakit sampar, seu'ang yang menimbulkan kekacauan di antare semue u'ang Yahudi di selu'uh dunie yang berada, dan bahwe ie adalah seu'ang terkenal dahi sekte u'ang Nazrani. ⁶Malahan i'e mencoba melanggar kekudusan bait Allah. Oleh kene itu kami menangkap die dan hendok menghakiminya menu'ut hukum Taurat kami, ⁷tetapi kepale pasukan Lisias dotong mencegahnye dan merebut die dengan pakse dahi tangan kami, ⁸lalu menyu'u para penuduh dotong menghodop iikau. Jika engikau sendihi memerikse die, depotlah engkau mengetahui segale sesuatu yang kami tuduhkan kepadanye. ⁹Dan juge u'ang-u'ang yahudi mendukung tuduhan itu dengan mengatekan, bahwe perkara itu sunggoh demikian. ¹⁰Lalu wali negeri ikin membe'i isyarat kepada Paulus, bahwe ie boleh berbica'e make be'katelah Paulus : "aku tahu, bahwe sudah betahun-tahun lamene engkau menjadi hakim atas bangse ikin. Kene itu tanpe ragu-ragu aku mombele perkara ku ikin di hadapanmu. ¹¹Engkau dopot memastikan, bahwe ide lebih dari dua belas ha'i yang lalu aku dotong ke Yerusalem untuk beribadah, ¹²dan ide pe'nah u'ang mendapat aku sedong betengkak dengan seu'ang atau mengadakan huru hara boek di dolom bait Allah, maupun di dolom umah ibodot, atau di tempat laen di kota. ¹³Dan mike ide dapat membuktikan kepada ikau ape yang keneng di tudohkan mike kepada dihiku. ¹⁴Tetapi aku mengakui kepada ikau, bahwe aku berbakti kepada Allah dan nek moyang kami dengan : mengikuti jolon Tuhan, yaitu jolon yang mike sebut sekte aku pecaye kepada segale sesuatu yang ade tetulis dolom hukum Torat dan dolom kitab nabi-nabi". ¹⁵Aku menaruh pengharapan kepada Allah, same seperti mike juge bahwe akan ade kebangkitan semue u'ang mati baik u'ang-u'ang yang bena' maupun u'ang yang ide bena' ¹⁶Sebob itu aku senantiasa be'usaha untuk idup dengan ati nurani yang murni di hodopan Allah dan manusiye. ¹⁷Dan setelah bebehope tahun lamene aku dotong kembali ke Yerusalem untuk membawa pemberian bogi bangse ku dan untuk memposembuhkan pesembahan-pesembahan. ¹⁸Sementare aku melakukan semuene itu, bebehope u'ang Yahudi dahi Asia mendapati aku di dolom bait Allah, sesudah aku selesai membersihkan dihiku, tanpe u'ang onyok dan tanpe kehibutan. ¹⁹Mikelah yang sebenanye harus menghodop engkau di sikin dan mengajukan tuduhan mike, jike mike mempunyai sesuatu tehodop aku, ²⁰Namun bie'lah u'ang-u'ang yang hadir disini keneng menyatekan kejahatan apekah yang mike dopoti ketike aku di hodopkan di mahkamah agame. ²¹Atau mungkinkah kene satu-satunye pekatean yang aku sehukan, ketike aku bedihi di di tengah-tengah mike, yakni : kene ha'i kebangkitan o'ang-o'ang mati, aku ha'i ikin dihadapkan kepada ikau, ²²tetapi Feliks yang tahu beno-beno akan jolon Tuhan, menanggukkan perkare mike, katenye : setibenye kepala pasukan Lisias disini aku akan mengambil keputusan di dolom perkare ikau. ²³Lalu i'e menyu'uh perwire itu tetap menahan Paulus, tetapi dengan tahanan ningan dan ide boleh melarang kawan-kawanye melayani die, ²⁴dan setelah bebehope ha'i dotonglah Feliks besame-same dengan istrinye Drusila, seu'ang Yahudi i'e menyu'u memanggel Paulus lalu dengo dahi padenye tentang kepercayaan kepada Yesus Kristus. ²⁵Tetapi ketike Paulus berbica'e tentang kebenaran penguasa dihi dan penghakiman yang akan dotong, Feliks menjadi takut dan bekate : cukuplah dahulu dan pegilah keneng apabila ade kesempatan boek, aku akan menyu'u memanggil engkau. ²⁶Sementa'e itu ie behorop, bahwe Paulus akan membe'ikan uang kepadanye kene itu ie sering memanggel untuk becakap-cakap dengan die. ²⁷Tetapi sesudah genep due tahun, Feliks di gantikan oleh Perkius Festus, dan untuk mengambe ati u'ang Yahudi ie membiakan Paulus tetap dolom penja'e.

Chapter 25

¹Tige ha'i sesudah tibe di propinsi itu be'angkatlah Festus da'i Kaisarea ke Yerusalem. ²Di itu imam-imam kepale dan u'ang-u'ang Yahudi yang te'kemuke dotong menghodop die dan membe'itahu tuduhan te'hadop Paulus. ³Kepadenye, mike meminta suatu anuge'ah yang me'ugikan Paulus iaitu untuk menyu'uh Paulus dotong ke Yerusalem. Sebab mike sedang membuat rencane untuk membunuh ie ditengah jalan. ⁴Tetapi Festus menjowob, bahwe Paulus tetap ditahan di Kaisaria dan bahwe ie sendi'i bermaksud untuk sege'e boleh ke sana. ⁵kate ie : "Kene itu boeklah u'ang-u'ang yang be'ha di anta'a ikou tu'ut kesane be'same-same dengan aku dan menyampaikan tuduhan terhadap ie, jike ade kesalahanye. ⁶Festus tinggol ide' lebeh da'i pade lapan atau sepuluh ha'i di Yerusalem. Seudoh itu, ie boleh ka Kaisarea. Pade keesokan ha'i ie mengadekan sidang pengadilan dan menyu'uh Paulus menghadap. ⁷Sesudah Paulus sampai di itu, semue u'ang Yahudi yang dotong da'i Yerusalem be'di'i mengelilingnye dan mike mengatekan onyok tuduhan be'at terhadap die yang ide dopot mike buktikan. ⁸Sebolehnya Paulus membela di'i kate ie : " Aku sikitpun ide be'salah, boek terhadap hukum Taurat u'ang Yahudi maupon te'hadap Bait Allah ataupun te'hadap kaisar". ⁹Tetapi Festus yang hendak mengambe ati u'ang Yahudi menjowob Paulus, kate ie : "Apeka engkau be'sedie pegi ke Yerusalem, supaye ikou dihakimi kesane dihadapan ku tentang pe'kare ini ? ¹⁰Tetapi kate Paulus : " Aku seka'ang bedi'i disini di depan pengadilan kaisar dan disinilah aku ha'us dihakimi seperti ikou sendi'i tau betol, siketpun aku ide bebuat salah terhadap u'ang Yahudi. ¹¹Jadi jika aku betol-betol be'salah dan bebuot sesuatu yang johot yang setimpel dengan mati, akupun rela mati tetapi bile ape yang mike tuduhkan itu terhadap aku ternyate ide betol ide ade seu'angpun be'hak meny'e'ahkan aku sebogoi suatu anuge'ah kepade mike. Aku naek banding kepade kaisar ! ¹²Seudoh be'unding dengan anggote-anggote pengadilan, Festus menjowob : "Engkau telah naek banding kepade kaisar, jadi engkau ha'us pegi menghadop kaisar. ¹³Bebeape ha'i kemudian itu, dotonglah 'aje Agripa dengan Bernike kat Kaisarea untok mengadakan kunjungan kehormatan kepade Festus. ¹⁴Kene mike bebe'ape ha'i lamenye tinggol kat situ, Festus memampaikan pe'ka'e Paulus kepade 'aje itu kate iye : "Kat ikin ade seu'ang tahanan yang ditinggalkan Feliks pade waktu ie pegi. ¹⁵Ketike aku be'ade kat Yerusalem, imam-imam kepale dan tue-tue u'ang Yahudi membe'itau dakwaan tehodop u'ang itu dan meminte supaye ie dihukum. ¹⁶Aku menjowob mike, bahwe bukanlah kebiasaan pade u'ang-u'ang Roma untok menyerahkan seu'ang te'dakwa sebogoi suatu anuge'ah sebelum ie dihadapkan dengan u'ang-u'ang yang menudohnye dan dibe'i waktu cakap untok membela di'i te'hadop tuduhan itu. ¹⁷Kene itu mike turut be'same-same dengan aku kesikek. Pade keesokkan ha'inye aku sege'e mengadekan sidang pengadilan dan menyu'uh u'ang itu menghodop. ¹⁸Tetapi ketike pa'e penuduh bedi'i sekeliling die, mike ide mengajukan suatu tuduhan pun pasal perbuatan johot sepeti yang telah aku duge. ¹⁹Tetapi mike hanye be'selisi paham dengan die tentang soal-soal agame mike, dan tentang seu'ang yang be'name Yesus, yang udah mati, sedongkan Paulus katekan dengan pasti, bahwe ie idup. ²⁰Kene aku 'agu-agu bogoi monoh aku ha'us meme'ikse peka'e-peka'e sepe'ti itu, aku menanye apekeh ie endok ke Yerusalem, supaye pe'karennya dihakimi kat itu. ²¹Tetapi Paulus naek banding ie menta, supaye ie tinggol dolom tahanan dan menunggo, sampai peka'anya di putus oleh Kaisar. Kene itu aku menyu'uh menahan die ampai aku dopot mengi'im die kepale kaisar". ²²Kate Agripa kepade Festus : "Aku endak mendengo' u'ang itu sendi'i". Jowob Festus : "besok ikou kelak mendengo' die". ²³Pade ke esokkan ha'i dotonglah Agripa dan Bernike dengan segale kebeso'an dan seudoh mike masok bilek pengadilan besame-same dengan kepale-kepale pasukan dan u'ang-u'ang yang te'kemuke kat kota itu, Festus membe'i pe'intah, supaye Paulus dihodopkan. ²⁴Festus bekate : "ya 'aje Agripa setelah semue yang hade' di ikin besame-same dongon kami tengoklah u'ang ikin, yang tuduh oleh semue u'ang Yahudi boek yang di Yerusalem, maupun yang kat sini. Mike telah dotong kepadaku dan sambel pekek-pekek mike ngate bahwe ie ide boleh idop lebeh lame. ²⁵Tetapi te'nyate kepadaku, bahwe ie ide bebuat sesuatu pun yang setimpal dengan hukuman mati dan kene ie naek banding kepada kaisar, aku memutuskan untok mengi'im ie menghodop kaisar. ²⁶Tetapi ide ade ape-ape yang pasti yang ha'us kutulis kepade kaisar tentang die. Itulah sebobyne aku menghodopkan die disini kepade ikau semue, te'utame kamu, 'aje Agripa, supaye stelah diedekan pemeriksaan, aku dopot menulis sesuatu. ²⁷Sebab pade hematku ide patut untok mengi'im seu'ang tahanan dengan ide membe'itahu tuduhan-tuduhan yang diajukan terhodop die.

Chapter 26

¹Kate Agripa kepada Paulus : engkau dibe'i kesempatan untuk membele dihi Paulus membehi isyarat dengan tanganye, lalu membehi penjelasan sepeti behikut. ²Ye raje Agripa, aku merase senang kene pade ha'i ini aku di izinkan untuk membe'i pertanggungan jowob di hodoponmu tehadap segale tuduhan yang diajukan u'ang-u'ang Yahudi tehodop di'i ku. ³Te'utame kene engkou ta'u beno'-beno' odot istiodot dan persoalan u'ang Yahudi. Sebob itu aku minte kepademu, supaye engkou mendengo kan aku dengon saba'. ⁴Semue u'ang Yahudi mengetahui jolon idupku. Sejak mase mudaku, sebob dahi semule aku idup di tengoh-tengoh bangse ku di Yerusalem. ⁵Udoh lame mike mengenal aku dan sekilenye mike endok mike dopot memb'i kesaksian, bahwe aku telah idup sebogoi u'ang Farisi menu'ut golongan yang paleng ke'as dolom agame kite, ⁶dan keneng aku harus menghadap pengadilan oleh sebob aku mengharapakan kegenapan jonji, yang dibe'ikan Allah kepada nek moyang kite, ⁷dan yang dinantikan oleh kedue belas suku kite, sementa'e mike siang malam melakukan ibodoh dengan tekun dan kene pengharapan itulah, yang raje Agripe, aku di tuduh u'ang-u'ang Yahudi. ⁸Mengape ikau menganggap mustahil, bahwe Allah membangketkan u'ang mati ? ⁹Bogoimonopun juge, aku sendihi pernah menyangka bahwe aku harus keras bertindak menentang nama Yesus dari Nazaret. ¹⁰Hal itu ku lakukan juge di Yerusalem. Aku bukan saje telah memasokan onyok u'ang kudus kat dolom penja'e setelah aku memperoleh kuasa dahi imam-imam kepale, tetapi aku juge setuju, jike mike di hukum mati. ¹¹Dolom umah-umah ibodot aku sering menyikse mike dan memaksenye untuk menyangkal imannya dan dolom marah besa' yang meluap aku mengejor mike, bahkan ampai ke kota-kota asing. ¹²Dan dolom keadean demikian, ketike aku dengan kuase penuh dan tugas dahi imam-imam kepale sedang dolom pejalanan ke Damsyik, ¹³tibe-tibe ya raje Agripa, pade tengah ha'i bolong aku menengok di tengah jolon itu cahaye yang lebih te'ang dahi cahaye matahari ; tu'un dahi langit meliputi aku dan teman-teman seperjononku. ¹⁴Kami semue tumbang kat tanah dan aku mendengo suatu suara yang mengatekan pade ku dolom bahasa Ibrani : Saulus, Saulus, mengape engkau menyikse Aku ? Sulit bogi ikau menyepak tongkat yang di olesi minyak yang berbau tajam. ¹⁵Tetapi aku menjowob : siape Engkau, Tuhan, kata Tuhan : Akulah Yesus, yang kou sikse itu. ¹⁶Tetapi keneng, bangonlah dan bedi'ilah. Aku menampakan dihi kepada untuk menetapkan engkou menjadi pelayan dan saksi tentang segale sesuatu yang telah kau lihat dahi padaku dan tentong apa yang akan ku perlihatkan kepada ikou kelak. ¹⁷Aku akan tepikan ikau dahi bangse ikin dan dahi bangse-bangse lain. Dan aku akan menyu'u engkou kepada mike, ¹⁸untuk membuke mate mike, supaye mike boleh dahi kegelapan kepada te'ang dan dahi kuasa iblis kepada Allah, supaye mike oleh iman mike kepada ku mendopot ampun dose dan mendopot bagian dolom ape yang di tentukan untok u'ang-u'ang yang di kuduskan. ¹⁹Sebob itu ya raja Agripa, kepada penglihatan yang dahi surga itu ide penah aku ide taat. ²⁰Tetapi mula-mula aku membeitekan kepada u'ang-u'ang Yahudi di Damsyik di Yerusalem dan selu'u tanah Yudea dan juge kepada bangse-bangse laen, bahwa mike harus be'tobat dan berbalik kepada Allah serte melakukan pekerjeen-pekerjeen yang sesuai dengan pertobatan itu. ²¹Kene itulah u'ang-u'ang Yahudi menangkap aku di boit Allah dan mencobe bunoh aku. ²²Tetapi oleh pertolongan Allah aku dopot idup ampai keneng dan membe'i kesaksian kepada u'ang-u'ang kecil dan u'ang-u'ang besa'. Dan ape yang ku bei'tekan itu ide laen dahi pade yang sebelumnya di be'itahukan oleh para nabi dan juge oleh Musa. ²³Yaitu, bahwe Mesias harus mende'ita sengsare dan bahwe I'e adalah yang pertame yang akan bongkit dahi antar'e u'ang mati, dan bahwe I'e akan membe'itekan te'ang kepada bangse ini dan kepada bangse-bangse lain. ²⁴Sementare Paulus mengemukakan semuene itu untuk mempertanggung jawabkan pekerjeannye, berkatelah Festus dengan suara kehas : "Engkau gile, Paulus ! Ilmu mu yang onyok itu membuot engkau gile". ²⁵Tetapi Paulus menjowob : "Aku ide gile, Festus yang mulia ! Aku mengatekan kebenaran dengan akal yang sehat. ²⁶Raja juge tahu tentang segale perkare ini, sebob itu aku be'ani ber'icare terus terang kepadenye. Aku yakin bahwa ide ade sesuatu pun dahi semuene ini yang belum didengonye, kene perkare ini ide terjadi di tempat yang sepi. ²⁷Percayekah engkau, raje Agripa kepada nabi-nabi ? Aku tahu, bahwa engkau percaye kepada mike. ²⁸Jowob Agripa : "Hampir-hampir saje kauyakinkan aku menjadi u'ang Kristen"! ²⁹Kate Paulus, aku mau berdoa kepada Allah, supaye sege'e atau lama-kelamaan bukan hanye engkau saje, tetapi semue u'ang laen yang hadir disini dan yang mendengokan perkateanku menjadi same seperti aku, kecuali gare-gare ini. ³⁰Lalu bongkitlah raje dan wali negeri serta Bernike dan semue u'ang yang dudok bersame-same mike. ³¹Sementara mike kelua, mike berkate seu'ang kepada yang lain : "u'ang itu ide melakukan sesuatu yang setimpal dengan hukuman mati atau hukuman penja'e. ³²Kate Agripa kepada Festus. "u'ang itu sebena'nye udoh dopot dibebaskan sekirenye ie ide naek banding kepada kaisar.

Chapter 27

¹Setelah diputuskan, bahwe kami akan belaya ke Italia, make Paulus dan bebeape u'ang tehenan laen dise'akan kepade seu'ang pewira yang Yulius da'i pasukan kaisar. ²Kami naek kesebueh kapal da'i Adramitium yang akan pegi kepelabohan-pelabohan di seponjong pantai Asia, lalu kami betolak. Aristarkhus, seu'ang makedonia da'i Tesalonika, menyetai kami. ³Pade esok ha'inye kami singgeh di sidon. Yulius menyambunt boek Paulus dengan hamah dan mepebolehkannye mengujongi kawan-kawannye, supaye mike mengato kepe'eluannye. ⁴Oleh ke'ene angin luan kami belaya da'i situ menyoso pantai Siprus. ⁵Dan setelah melewati laot diluan Kilikia dan Pamfilia, ampailah kami di mira, di dae'ah Likia. ⁶Di situ pewira kami jumpe sebueh kapal da'i Aleksandria yang endak belaya ke Italia. Ie memindohkan kami ke kapal itu. ⁷Selame bebeape ha'i belaya, kami hampe-hampe ide maju dan dengan susah payah kami mendekeki Knidus. Ke'ene angin tetep ide boik, kami menyoso pantai Kreta melewati tanjong Salmone. ⁸Sesudeh kami dengan susah payah melewati tanjong itu, ampailah kami di sebueh tempet bename pelabohan molek, deket kote lasea. ⁹Semente'e itu udeh onyok waktu ilang. Waktu puase udeh lampau dan udeh bebahaya untuk melanjotkan belaya. Sebob itu Paulus mempeingetkan mike, cakapnye: ¹⁰"Seda'e-seda'e, aku tengok, bahwe kite belaya akan mendotongkan kesusahan-kesusahan dan keugian besa, ukon saje begi muatan kapal, tetapi juge bogi nyawe kite." ¹¹Tetapi pewira itu lebih pecaye kepade tekong dan nekhoda da'i pade cakap Paulus. ¹²Ke'ene pelabohan itu ide boek untuk tinggel di situ selame musim sejuk, make keonyokan da'i mike lebeh setuju untuk belaya te'os dan mencobe mencapai kote Feniks untuk tinggel di situ selame musim sejuk. Kote Feniks adelah sebuah pelabohan pulau Kreta yang tebukak ke a'ah bo'ot daye dan ke a'ah bo'ot laot. ¹³Pade waktu itu angin pelah-pelah betiop da'i selatan. Mike menyangke, bahwe maksod mike udeh tentu akan ampai. Mike meta'ek soah, lalu belaya amat deket menyoso pantai Kreta. ¹⁴Tetapi ide beape lame kemudian tu'onlah da'i a'ah pulau itu angin ribot, yang disebut agen "Timo laot". ¹⁵Kapal itu dientamnye dan ide tahan menghodopi angin luan. Ke'ene itu kami menye'ah saje dan membiakan kapal kami golek-golek. ¹⁶Kemudian kami hanyot ampai ke pentei sebueh pulau kecil bename Kauda, dan disitu dengan susah payah opot menguasei sampan kecil kapal itu. ¹⁷Dan setelah sampai kecil itu dinaekkan diatas kapal, mike memasang alat-alat pembentu dengan mengikat kapal itu dengan tali. Dan ke'ene takot tempat di busung pase Sirtis, mike menu'unkan laya dan membiakan kapal itu tetimbol-timbol saje. ¹⁸Ke'ene kami sanget kuat digolek-golekkan angen make pade esok ha'inye mike mebuang ba'ang kapal kelaot. ¹⁹Dan pade ha'i yang ketige mike membuang alat-alat kapal dengan tangan mike sendi'i. ²⁰Sesudeh bebeape ha'i lamanye boek mateha'i maupun bintang-bintang ide tetengok, dan angen ribot yang kuat te'us-mene'us mengancam kami, abesnye putoslah segale ha'eapan kami untuk opat menyelematkan di'i kami. ²¹Dan ke'ene mike uda be'ape lame tak makan, bedi'ilah Paulus di tengah-tengah mike dan be'cakap: "seda'e-seda'e, ike seki'enyne nasehat aku di tu'uti, supaye kite jangan belaya' da'i Kreta, kite pasti te'pelih'a da'i kesusahan dan ke 'ujian ikin! ²²Tetapi seka'ang juge dolom kesusahan ikin, aku menasehatkan ikau, supaye ikau tetep betabah ati, sebob tak seu'ang pon di anta'a ikau yang akan binase, kecuali kapal ini. ²³Ke'ene semalam ada seu'ang malaekat da'i Allah, yaitu da'i Allah yang aku sembah sebagai milik Die, bedi'i di dekat ku, ²⁴dan ie becakap: usa takot, Paulus! Ikau a'us menghadap Kaisa'i; dan sesungguhnya oleh ka'unia Allah, make semue u'ang yang ade besame-same dengan ikau di kapal ike akan selamat ke'ene ikau. ²⁵Sebeb itu tabahkanlah ati ikau, seda'e-seda'e! Ke'ene aku pe'caye pade Allah, bahwe semue tu pasti jadi same sepe'ti yang di buet nyate pade aku. ²⁶Namun kite a'us menambatkan kapal ike di sale satu pulau. ²⁷Malam ke empat belas ude tibe dan kami maseh tetep te'tegolek-golek di laot Adria. Tapi kire-kire sudeh jaoh malam budek-budek kapal me'ase, baher mike elah deket da'at. ²⁸Lalu mike menyu'uhkan batu duge, te'nyate ae' tu dua puluh depa dolomnye. Setelah maju sikit mike menduga lagi dan te'nyate lima belas depa. ²⁹Dan ke'ene takot, bahwe kami akan telonggo di sala satu botu ka'ang, mike membuang empat saoh di lokang kapal, dan kami sangat be'ha'ap mude-mudehan ha'i cepet siang. ³⁰Namun budak-budak kapal be'usaha mela'ikan di'i da'i kapal. Mike menu'unkan sampan kecil dan bebuat seakan-akan mike melabuhkan bebe'ape sauh di luan. ³¹Ke'ene tu Paulus be'cakap kepade perwira dan p'aju'it-p'aju'itnye: "jike mike tak tinggal di kapal, ikau idek mungken selamat." ³²Lalu p'aju'it-p'aju'it itu menje'at tali sampan kecil tu dan membia'kannye anyut. ³³Ketike te'ang tanah, Paulus mengajak semue u'ang untuk makan, katenye: "Ude empat balas a'i lamanye ikau menunggu-menunggu saje, menahan lapa' dan ide makan ape-ape. ³⁴Ke'ene tu aku menasehat ikau, supaye ikau makan dahulu. Hal tu pe'lu untuk keselamatan mu. Ide seu'ang pon di anta'e ikau akan kehilangan sehelai hambut di kepalenye." ³⁵Sesudah bekate demikian, ie menjambe oti mengucap syuko' kepade Allah di luan semue mike, membagi-bagikannye lalu mulai makan. ³⁶Make kuatlah ati semue u'ang tu, dan mikepon makan juge. ³⁷Jumlah kami semue di kapal tu dua 'atus tuju puluh enam jiwa. ³⁸Setelah makan kenyang, mike membuang muatan gantung ke laot untuk me'ingankan kapal itu. ³⁹Dan ketika te'ang tanah, mike me'ihat suatu teluk yang

'ata pantainye. Walaupun mike tak mengenal da'atan itu, mike memutuskan sedapet mungkin menambatkan kapal itu ke situ. ⁴⁰Mike melepaskan tali-tali sauh, lalu meninggalkan sauh-sauh itu di dasa' laot. Sementa'a tu mike menyulu' tali-tali kemudi, memasang laya' topang supaya angin meniop kapal tu menuju pantai. ⁴¹Tetapi mike melangga busung pase', dan te'toholan kapal tu. Luannye te'benan dan ide dapot bege'ak dan belakang kapal hancu' di oleh gelombang yang hebat. ⁴²Pde waktu tu p'aju'it-p'aju'it be'maksod untok memunoh tahanan-tahanan, supaya tak ade seu'angpun yang mela'ikan di'i dengan be'enang. ⁴³Tetapi pe'wi'a tu ingin menyelamatkan Paulus. Ke'ene tu ie menggogolkan maksud mike, dan menyu'oh, supaya u'ang-u'ang yang pandai be'enang lebih dulu te'jan ke laot dan naek ke da'at. ⁴⁴Dan supaya u'ang-u'ang laen menyusul dengan mengguakan papan atau pecahan-pecahan kapal. Gike mike semue naek ke da'at.

Chapter 28

¹Se'elah kami tibe dengan selamat di Pantai, baulah kami tau, bahwe da'atan itu adelah pulau Malta. ²Penduduk pulau itu sangat hamah tehodop kami. Mike menyalekan api besa dan mengojok kami semue ke situ ke'ene elah mulai ujon dan hawenye sejuk. ³Ketike Paulus memungut sebe'kas ranting-ranting dan mengendapkannya di atas api, kelualah seeko ula beludak ke'ene panasnye api itu, lalu mengigit tangannya. ⁴Ketike u'ang-u'ang itu menengok ula itu kebelit pade tangan Paulus, mike bekate seu'ang kepade yang lain: "u'ang ike udoh pasti seu'ang pemonoh, sebob meskipun ie elah luput da'i laut, ie ide dibiakan idup oleh Dewi keadilan." ⁵Tetapi Paulus mengibaskan ula itu ke dolom api, dan ie same sekali ide mendeite sesuatu. ⁶Namun mike menyangke, bahwe ie akan bengkok atau akan mati rebah seketike itu juge. Tetapi seudoh lame menunggu-nunggu, mike menengok bahwe ide ade ape-ape yang tejodi padenye, make seboliknye mike bependopot, bahwe ie seu'ang dewa. ⁷Ide jouh da'i tempat itu ade tanah milik gubernur pulau itu. Gubernur itu namenye Publius. Ie menyambut kami dan menjamu kami dengan hamahnye selame tige ha'i. ⁸Ketike itu pak Publius teboing ke'ene sakit demom dan sentri. Paulus masek ke kamanye; ie bedo'e serte menumpangkan tangan ke atasnye dan menyenangkan die. ⁹Seudah kejodian itu otonglah juge u'ang-u'ang saket laen da'i pulau itu dan mike pun di senangkan juge. ¹⁰Mike sanget mengho'mati kami dan ketike kami mau be'angkat, mike menyediakan segale sesuatu yang kami pelukan. ¹¹Tige bulan kemudian kami be'angkat da'i situ naek seuoh kapal da'i Aleksandria yag selame musim sejuk belabuh di pulau itu. Kapal itu makai lambang Dioskuri. ¹²Kami singgoh di Sirakusa dan tinggol di situ tige ha'i lamenye. ¹³Da'i situ kami menyeso pantai, lalu ampai ke Regium. seha'i kemudian betiuplah angin selatan dan pade ha'i kedu'e ampailah kami di Putioli. ¹⁴Disitu kami bejumpe dengan anggote-anggote Jemaat, dan atas undongan mike kami tinggol tujuh ha'i besame-same mike. Selepas itu kami be'angkat ke Roma. ¹⁵Seda'e-seda'e yang di sane elah mandenga tantong hal ihwal kami dan mike otong menjumpei kami ampai ke Forum Apius dan Tres Taberne. Ketike Paulus menengok mike, ie mengucap syuko kepade Allah lalu kuatlah atinye. ¹⁶Se'elah kami tibe di Roma, Paulus di pebolehkan tinggol dolom umah sendi'i besame-same seu'ang prajurit yang mengawalnye. ¹⁷Tige ha'i kemudian Paulus menye'u u'ang-u'ang tepandang bangse Yahudi dan se'elah mike bekumpul, Paulus bekate: "seda'e-seda'e, meskipun aku ide bebuat kesalahan tehadeb bangse kite atau tehadeb adat istiadat nenek moyang kite, namun aku di tangkap di Yerusalem dan dise'ahkan kepade u'ang-u'ang Roma. ¹⁸Se'elah aku dipe'ise, mike bemaksod melepaskan aku, ke'ene ide tedopot suatu kesalahan pun padeku yang setimpal dengan hukuman mati. ¹⁹Akan tapi u'ang-u'ang Yahudi melawannya dan ke'ene itu tepakselah aku naik banding kepade kaisar, tapi ukon dengan maksud untok mengadukan bangseku. ²⁰itulah sebobnye aku meminte, supaye aku nengok ikau dan becakap dengan ikau, sebob justru ke'ene pengha'apan Israella aku diikat dengan belenggu ikin." ²¹Akan tetapi mike be'kate kepadenye: "kami ide mene'ime surat-surat da'i Yudea tentang angkau dan juge ide seu'ang pun da'i seda'e-seda'e kite otong membe'itekan ape-ape yang johot mengenei Engaku. ²²Tetapi kami ingin mendenga da'i engaku, macam mane pike'anmu, sebob tentang mazahab ikin kami tau, bahwe dimane-mane pun ie mendopot perlawanan." ²³Lalu mike menentukan se'atu ha'i untok Paulus. Pade ha'i yang ditentukan itu otonglah mike dolom jumloh besa ke tempat tumpangannya. Ie meneangkan dan membe'i kesaksian kepade mike tentang kerajaan Allah; dan bedasakan hukum Musa dan kitab para nabi ie beusaha meyakinkan mike tentang Yesus. Hal itu belangsong da'i pagi ampai petang. ²⁴Ade yang opot diyakinkan oleh pekateannya, ade yang tetap ide yang pecaye. ²⁵Make bubalah patemuan itu dengan ide ade kesepakatan di anta'e mike. Tetapi Paulus masih mengatekan pekatean yang sepeng ike. "tepatlah Firman yang diampaikan Roh Kudus kepade nenek moyang kite dengan pe'anta'a'an nabi Yesaye: ²⁶Pegilah kepade bangse ike, dan katekanlah: ikau akan mendenga dan mendenga, namun ide mengeti, ikau akan menengok dan menengok, namun ide menanggap. ²⁷Sebob ati bangse ike elah menebal, dan telingenye be'at mendenga, dan matenye memejam; sepaye tak usah mike menengok dengan matenye dan mendenga dengan telingenye dan mengeti dengan atinye, lalu bebolekeh sehingga Aku menyenangkan mike. ²⁸Sebob itu ikau ha'us tau, bahwe keselamatan yang da'i pade Allah ike diampaikan kepade bangse-bangse laen dan mike akan mendenganye." ²⁹[Dan seelah Paulus bekate gike, pegilah u'ang-u'ang Yahudi itu dengan onyok pebedean paham anta'e mikel]. ³⁰Dan Paulus tinggol due taun penoh di umah yang disewanye sendi'i itu; ie meneime semue u'ang yang otong kepadenye. ³¹Dengen te'us te'ang dan tanpe alangan ape-ape ie mengabakan kerajaan Allah dan mengaja tentang Tuhan Yesus Kristus.

2 Corinthians

Chapter 1

¹Da'i Paulus, yang pade suke Allah jedi rasul Kristus Yesus. dan da'i Timotius seda'e kite, pade pengekot Allah ka korintus dengon selu'oh Akhaya. ²Kasih yang dibe'i dan damai dan senang ati da'i Allah Pak kite, dan da'i Tuhan Yesus Kristus serte ikau. ³Tepuji Allah, Pak Tuhan kite Yesus Kristus, pak yang penoh belas kasih dan Allah asal segale penghibo. ⁴Yang menghibo kamek dolom segale derite kamek, hingge kamek sunggoh menghibo mike, yang ade dolom banyak macam derite dengon penghibo yang kamek terima sendi'i da'i Allah. ⁵Sebob same macam kamek dopot begian yang belubo dolom sengsare Kristus, ikin pule pade Kristus kamek terima penghibo belubo. ⁶Jike kamek menderite, pasal tu jedi penghibo dan selamat ikau; jike kamek hibo, make pasal tu ade untok penghibo ikau, hingge ikau ade kuwet untok dengon saba' derite sengsare yang same macam yang kamek derite juge. ⁷Dan kamek ha'ap aken ikau ade tetap, ka'ene kamek tau, bohwo same macam ikau ikut ambek begian dolom penghibo kamek. ⁸Sebob kamek ndak, seda'e-seda'e, supaya ikau tau aken penderite yang kamek rase ka asia kecil. Beben yang di tanggong atas kamek ade begitu besa dan begitu be'at. Hingge kamek lah putos ase juge aken idup kamek. ⁹Bahken kamek rase ,semacam di jatuh hukom mati. Tapi Sebob tu jedi ,supaye kamek ide mena'oh pecaye pade di'i kamek sendi'i ,tapi hanya pade Allah yang bongket u'ang-u'ang mati. ¹⁰Da'i mati yang gitu nge'i ie telah dan aken selamat kamek; pade-Nye kamek mena'oh penga'ap kamek, bohwo ie aken selamatkan kamek lagi. ¹¹Ka'ena ikau juge tu'ot bantu doa buot kamek ,supaye bonyak u'ang ucap syuko' pade karunie yang kamek dapet rejeki bonyak doa mike untok kamek. ¹²ikin yang kamek olek, yaitu bohwo suare ati kamek be'i saksi pade kamek, bohwo idup kamek ka dunie ikin, utame dolom ubungan kamek dengon mike ,menguase oleh kesunggo dan bebena' da'i Allah bukan pike kamek seu'ang. tapi oleh kuat kaseh karunie Allah. ¹³Sebob kamek hanya menules pade ikau ape yang dopot ikau bace dan ngeti. Dan aku ha'ap, mudah-mudahan ikau aken nge'ti sepenohNya. ¹⁴Sepe'ti yang udeh ikau nge'ti separoh da'i kamek, yaitu bohwo pade ha'i Tuhan Yesus ikau kokoh atas ikau. ¹⁵dengon perjaye ikin aku perna merencane untok ngunjung ikau dulo, supaye ikau boleh trime baseh karunie untok kedue kali. ¹⁶Kemudian aku ndak neros perjolonan ke Makedonia, lalu da'i Makedonia balek lagi pade ikau supaye ikau tolong aku dolom bejolon aku ke yudea. ¹⁷jedi, ade bah aku betindak serentak dolom rencane hal ikin? Atau ade kah aku bebuot rencane tu nurot pengen aku sendi'i, hinga pade ku same-same dopot "ye" dan ide"? ¹⁸Untok Allah yang setie, janji kamek pade ikau ide same-same "ye" dan "ide". ¹⁹ka'ene Yesus Kristus ,budak Allah ,yang telah kamek cakap ka tengah-tengah ikau ,yaitu oleh aku dan oleh silwanus dan Timotius, ide lah "ie" dan "ide" ,tapi sebalek ka dolom ie hanya ade "ie". ²⁰Sebob Kristus adelah "ie" buot selu'oh janji Allah. tu lah Sebob oleh ie kite becapak "amen" untok mulie kan Allah. ²¹Sebob ie yang udeh di sah kamek besame-same dengon ikau ka dolom Kristus, ade Allah yang telah urapi, ²²Membuot bena' tande milek ie atas kite dan yang be'i roh kudus ka dolom ati kite macam tarohan da'i selu'oh yang udeh di seie untok kite. ²³Tapi aku panggell Allah macam saksi aku ie kenal aku ,bohwo Sebob aku ide otong ke korintus ie untok sayang ikau. ²⁴Ide ka'ena kamek ndak nyu'oh ape yang harus ikau pecaye, ka'ena ikau bedi'i tegap dolom pecaye ikau. Sebalek ie, kamek ndak ikot bekeja buot senang ikau.

Chapter 2

¹kulah ngambek kepotosan di dolom atiku, bohwo aku ide akan dotang agi kepade ikau dolom sedih. ²Sebab, jike aku sedih ati ikau, siapa agi dopot membuat aku menjedi senang selaen ie yang sedih ka'ena aku. ³Dan make etoklah maksud su'atku ikin, etok supaye jike aku dotang, usah aku sedih pade mike, yang harus membuat aku jodi senang, sebab aku yaken tentang ikau semue,bohwo senanguk adelah juge senang ikau. ⁴Aku menules pade ikau dengon ati yang sanget malas dan kepai dan dengon nyuco oyok ae mate, bukon supaye ikau besedeh ati, tapi supaye ikau tau betape beso ie kasehku pade ikau semue. ⁵Tapi jike ade u'ang yang menyebabkan kesedehan, make bukon atiku yang di sedehkan ie, melaenkan ati ikau semue, atau seku'ang-ku'ang ie supaye usah aku melebeh-lebehkan, ati berape u'ang di antare ikau. ⁶begi u'ang yang ikin lah cukop tegoran da'i sebegian besa da'i ikau ⁷hingge ikau sebalek ie haros ngampon dan menghibor ie, supaye le usah bena'se oleh kesedehan yang telampau be'at. ⁸Sebob etok aku ngajakan ikau, supaye ikau sunggoh-sunggoh mengasehi ie. ⁹Sebob itulah maksod ie aku menules su'at pade ikau, yaitu untuk menguji, ikau apekah ikau taat dolom segale sesuatu ¹⁰Sebob ba'ang siapa yang ikau amponi kesalahan, aku mengampon juge. Sebob jike aku mengampon seandai ie ade yang haros kuamponi, make hal etok kubuot oleh karena ikau di luan Kristus, ¹¹supaye antu usah beroleh keuntungan atas kite, sebob kite tau ape maksod ie. ¹²Ketike aku tibe di Troas untuk membe'i tau injel Kristus, aku dapeti, bohwo Tuhan lah membuke jolon untuk ke'eje di sane, ¹³tapi atiku ide merase tenang, ka'ena aku ide menjumpei seda'eku Titus. Sebob etok aku minta di'i dan kayoh ke Makedonia. ¹⁴Tapi syuko' begi Allah, yang dolom Kristus selalu membawa kamek di jolon kemenangan ie. Dengon tare kamek ie menyeba keharoman pengenalan akan ie di mane mane. ¹⁵Sebob begi Allah kamek adalah bau yang da'i Kristus di tengah-tengah mike yang di selamatkan dan di antare mike yang binase, ¹⁶begi yang teak'her kamek adelah bau kematian yang mematikan dan begi yang petame bau ke idupan yang mengidupkan. Tapi siapaekah yang sanggop me joloni tugas yang ikin? ¹⁷Sebob kamek ide same dengon bonyak u'ang laen yang menca'i keuntungan da'i Firman Allah. Sebalek dolom Kristus kamek becakup sebagai manoh ie dengon maksod-maksod jerneh atas perintah Allah dan di luan-ie.

Chapter 3

¹Adakah kamek da mulai na ninggikan di'i kamek ? Pelukah kamek macam uaung-uang la'en nunjoken su'at muji mike atau da'i ikau ? ²Ikau adelah su'at puji'an kamek yang ia toles dalem ati kamek dan yang la kenal dan yang dapet di bace semue u'ang. ³ke'ena la nyate bawe ikau adalah su'a Kristus yang di tules oleh pelayan kame. di toles ukan dengon tinta. Tapi dengon Roh da'i Allah yang idup ide pade kepeng-kepeng botu, tapi pade kepeng nyawe, yaitu dolom ati manusie. ⁴ikinlah besanye caye kamek pada Allah oleh Kristus. ⁵dengon nyawe kame soang ide ala untok mengetong bende semacam kereje kame soang, ide keme ala pokejaan hanye pekejaan Allah. ⁶Te juge bu'al kame Allah menjedi pelayan pelayan da'i satu perjanjian ba'u yang ide majo pade pe'atu'an pejonjian bau, yang ide temaso da'i pe'atu'an yang tetoles, tapi da'i puh. Sebob pe'atu'an yang tetulis buot mate yang ide maso pade pe'atu'an pejanjian bau, yang ide temaso da'i pe'atu'an yang tetoles, tapi da'i puh. Sebob pe'atu'an yang tetulis buot mate, tapi Roh yang buot idup. ⁷Pelayenen yang mempen pade ne mati te cort pade kepeng-kepeng bato. Walau macam itu Allah besame mase ie di be'i Sebob walu ilong sina muka Musa denyau. Singga mate uang israel ide tahan nenon mate ie. Bile pelayan itu dotang dengon olenye yang macam ikin. ⁸sangat besa lagi olenye yang besame pelayan Roh! ⁹Sebob bila pelayan yang mempen pade ukuman itu mulie. Betape mulienye agi pelayan yang mempen pade yang bena'. ¹⁰Sebena'ye ape yang dolo di anggap ole, bila di banding, dengon o'lean yang atasi semue ikin, semuikin ide ade arti. ¹¹Bile yang da ilang itu besame dengon ole betape, lebehnye agi yang ide ilang tu dengon yang ole. ¹²Karena kamek punye harapen yang macam ikin, maka kamek be'ani bebuot. ¹³I de macam Musa, yang sulubong muke ie, supaye mate uang israel usa liat sina itang yang sejab itu. ¹⁴Tapi pike mike da tompol, Sebob ampai hari ikin selobong itu mase tetep nyilobong mike, bile mike bace pejanjian lame tu ide di buke, ke ena hanye Kristus saje yang buke untok mike. ¹⁵Mala ampai ai ikin, setiap kale mike bace buku mosa ade slobong yang notop ati mike. ¹⁶Bile ade ati seu'ang bale pade Tuhan, make slobong itu di ambel pade ie. ¹⁷Sebob Tuhan adala Roh; dan ka mane ade Roh Allah, ka situ ala bebes ¹⁸dan kite semue nujukan ke olean Tuhan dengon muke yang ide be selobong. Dan ka'ena ke olean itu otong da'i Tuhan yeang ie itu Roh. Maka kite di ube seupa dengon gambe ie dolom ke olean yang maken besa.

Chapter 4

¹Oleh kemulahan Allah kameklah terime pelayan ikin. Ka'ena etok kamek ide tawa ati. ²Tapi kamek egen semue perbuotan tesembunyi yang buot malu; kamek ide buot jahat dan ide memalsokan buku Tuhan. Sebakle ie kamek be'i tau yang bena' dan dengon ikin kamek nyerah nyawe kamek untok dipikekan oleh semue u'ang di luan Allah. ³Jike injel yang kamek kaseh tau maseh tetutup juge, make ie tetutup untok mike, yang akan binase. ⁴Yaitu u'ang-u'ang yang ide pecaye, yang bebike lah butekan oleh kepeceyean mase ikin, sehingge mike ide nengkok cahaye injel tentang olek Kristus, yang adelah gambe Allah. ⁵Sebob bukon nyawe kamek yang kamek kaseh tau, tapi Yesus Kristus sebagai Tuhan, dan nyawe kamek sebagei penyu'uh ikau ka'ena kehendek Yesus. ⁶Sebob Allah yanglah bekate da'i dolom gelap akan terbet te'ang !". ie juge yang buet te'ang da'i pengetahuan yang di aja tentang kemulian Allah yang ampak pade muke Kristus. ⁷Tapi harte ikin kamek punyei dolom taka tanah liat, supaye nyate, bohwo kuat yang belebeh lebeh etok be asal da'i Allah, bukon da'i nyawe kamek. ⁸Dolom semue hal kamek di paksa namon ide tesepet; kamek habes pike, namon ide lemah. ⁹kamek disikse namon ide di tinggal se u'ang, kamek di mempaskan, namon ide binase, ¹⁰kamek selalu membawe kematian Yesus di dolom nyawe kamek supaye ido Yesus juge jedi nyate di dolom nyawe kamek. ¹¹Sebob kamek, yang maseh idup ikin te'us-te'us diserah pade maot ka'ena Yesus, supaye juge idup Yesus jedi jelas di dolom nyawe yang tak begune ikin. ¹²make ikinlah maot rajin di dolom nyawe kamek dan idup rajen di dolom ikau. ¹³namon ka'ena kamek punye Roh kepeceyean yang same, seperti ade te tules: "aku pecaye, Sebob etok aku bekate-bekate make kamek juge pecaye dan Sebob etok kamek juge bekate-bekate. ¹⁴ka'ena kamek mereti, bohwo ie, yang lah membangonkan Tuhan Yesus, akan membangonkan kamek besame same dengon ikau kepade nyawe ie ngadapkan. ¹⁵Sebob semue etok tejedi oleh ka'ena ikau, supaye kaseh karunie, yang maken besa beubong dengon maken bonyak u'ang yang jedi pecaye, menyebabkan maken bonyak ie ucapan syuko' begi kemuliaan Allah. ¹⁶Sebob tu kamek ide tawa ati, tapi walaupun manusie kamek ikin maken su'ut, namon manusie dageng kamek di buot ba'u da'i seha'i ke seha'i. ¹⁷Sebob menderite mudeh yang seka'ang ikin, ngerjakan buot kamek keolekan tetep yang lebeh segale-segale joloh lebeh besa da'i pade derite kamek. ¹⁸Sebob kamek ide peratikan yang nampak, melaen yang ide nampak, ka'ena yang nampak adelah sementa'a. Sedangkan yang ide nampak adelah kekal.

Chapter 5

¹Ka'ena kite tau bohwo kalau nyawe yang kite pakai di dunie ikin binase, make Allah akan menyiap nyawe yang ba'u yang diuat oleh Allah sendi'i dan taan untok selamenye. ²Ka'ene selame kite menggunakan nyawe di dunie ikin kite mengeloh. ³ka'ena itu lah kite sangat me'indu nyawe yang Allah be'i, yang akan kite pakai sepe'ti memakai beju ba'u. ⁴ka'ena selame kite memakai nyawe ikin, kite pasti mengalami banyak masalah. Ukan ka'ena kite ndak lepas da'i nyawe ikin tetapi supaye nyawe kite yang bise mati ikin di kuase oleh nyawe yang da'i Allah. ⁵Dan itu semue lah Allah siapkan dan ie meme'i Roh-Nye pade kite sebagai jaminan. ⁶Itulah yang membuat ati kamek kuat. kamek tau, ka'ena selame kite masih mengunekan nyawe dunie ikin, kite masih lom bise tinggal besame Tuhan. ⁷Kamek idup ikin ka'ena kamek pecaye pade Tuhan, dan ukan ka'ena ape yang di tengok aje. ⁸Itu sebob ye kamek taba. kamek lebeh suke lepas dari nyawe kamek ikin, supaye apat tinggal same Tuhan. ⁹ka'ena itu kamek beusaha sunggoh-sunggoh untok menyenangkan ati Tuhan, boek ketike kamek maseh menggunakan nyawe ikin ataupon settelah ide menggunakan nyawe ikin, supaye pekejean kamek di te'ime oleh Tuhan. ¹⁰ka'ena kite semue akan apat balasan sesuai dengon yang kite uat, u'ang boek atau pon u'ang bengis. ¹¹kamek tau ape a'ti pecaye Tuhan, itu sebob ye kamek beusaha uat u'ang pecaye tentang Tuhan. Allah tau tentang kesunggohan ati kamek saat melayani ie, dan aku ha'ap dolom ati mike, mike pon tau tentang kesunggoh ati kamek. ¹²Tulisan kamek ikin ide maksud sombong, melainkan untok meme'i tau pade ikau sebeape sunggohye kamek melayani mike semue, dan mike apat menghadapi u'ang-u'ang yang hanye menengok u'pe-u'pe u'ang saje tampe nengok kelaku kamek. ¹³Kalau kamek di tengok sepeti u'ang yang ilang akal, ikin demi kepentingan Allah, tapi kalau kamek di tengok wa'as, tu semue untok kepentingan mike. ¹⁴Sebab kaseh Kristus lah menguasai kamek dan kamek menyada'i bohwo kalau satu u'ang lah mati untok semue u'ang, make mike semue lah mati. ¹⁵Artinye: kite semue lah besatu dengon ie dan juge lah mati terhadap ca'e idup kite yang lame, dan kite ide idup untok di'i kite agi tapi untok ie yang lah mati dan lah bankit begi kite. ¹⁶Oleh ke'ne itu, sejak kamek ngeti tentang semue itu, kamek ide agi bise nilai seseu'ang menu'ot penilaian manusie duniewi. Dulu emang kamek menilai Kristus menu'ot penilaian manusie tetapi ikin ide agi demikian. ¹⁷Jedi siape aje yang percaye Yesus, ie adalah ciptaan yang ba'u yang lame la be lalu, yang ba'u lah sampai. ¹⁸Dan pangkal da'i semue ikin adalah da'i Allah sendi'i yang melalui Kristus lah mendamaikan anta'e kite dan Tuhan. ¹⁹Sebab Allah lah bedamai dengon dunie oleh Kristus dengon ide mengitong dose-dose mike. Itulah be'ite pedamaian yang Allah pecayekan kepada kamek. ²⁰kamek lah jedi utusan-utusan Kristus Yesus dan melalui kamek Allah menye'u supaye mike be damai dengon Allah. ²¹Ingatlah bohwo Kristus same sekali ide penah bebuot dose, tetapi Allah lah membuat ie sepeti u'ang bedose, demi dose kite. Allah melakukan itu supaye di dolom ie kite dibena'kan oleh Allah.

Chapter 6

¹kamek utusan Allah mengajak mike.seboeknye mike tau keboekan ati Allah yang lah di beli tau ke pade mike.
²ka'ena Allah bekate: "Aku lah mendenga mike menyembah tempat pade waktu ye,dan pade ha'i keselamatan Aku lah me'i mike petolongan . ³jedi kamek utosan-utusan Tuhan beusahe ide menjedi penghalang begi u'ang laen untuk mene'ime keselamatan supaye pekejean kamek ide di ejek.⁴Sebob kamek beusahe untok menujokan kepace setiap u'ang bawe kamek idup dengon ca'e sepatot nye sebagai pelayan Allah, yaitu kamek betahan dolom siksean, keadean yang amat susah. ⁵Dan kamek se'ing di pukol dan di penja'e, sering kali idup kamek teancam jedi ide bisa tido malam ha'i dan ide punye makanan. ⁶Biapon gitu kamek te'os beusahe untok idup dengon ati yang be'si, pandai, saba' dan mu'ah ati, ka'ena Roh kudus yang selalu mengasihi dengon tulos. ⁷kamek juge selalu mengaja yang bena', dan menarok kepecayean kepace kuase Allah dengon makai alat-alat pe'ang rohani untok bele di'i dan nye'ang penguase gelop.⁸ka'ena dolom pekejean kamek ade u'ang yang menghargei kamek, tapi ade juge yang ngine kamek. Ade yang memuji kamek tapi ade juge yang menjotok kan name boek kamek dan mengate kamek pembohong, tapi kamek te'us mengaja yang bena'. ⁹Sebagai u'ang ide di kenal tapi tekenal, sebagai u'ang yang nya'e mati tapi kamek idup, sebagai u'ang yang lah disekse tapi kamek ide mati.
¹⁰Sebagai u'ang yang besusah ati tapi kamek selalu senang, kamek sangat susah tapi melalu pekejaan kamek, kamek lah memuat u'ang jedi kaye seca'e rohani. kamek ide punye ape-ape tapi sebena'nya kamek punye semuenye.¹¹Hai u'ang korintus! kamek lah bekate seca'e tebuke dan ati kamek juge selalu tebuke sangat leba untok mike. ¹²kamek ide menutop ati untok mike, tapi kadang miktelah yang menutop ati untok kamek. ¹³Make untok balesan kaseh kamek tehodop mike, buke lah ati mike untok kamek!¹⁴Dan jangan lah ikau tei'di dengon u'ang-u'ang yang ide pecaye pade Yesus, ka'ena u'ang yang pejaye ide bise besatu dengon u'ang yang ide pecaye.
¹⁵Ka'ena Kristus ide sepakat dengon iblis! Dan u'ang ide percaye kepace Kristus, ide bise bekawan deganNye.
¹⁶Dan sunggo sangat ide pantas na'oh bahale-hale di dolom umah Allah. Tapi begi Allah yang idup, kite adalah sepe'ti umah Allah, ka'ena ie idup di dolom kite sepe'ti yang Allah katekan, "Aku akan idup besame mike dan bejolon besame mike. Aku akan jedi Allah mike dan mike akan jedi umat-Ku"¹⁷Jedi, kelua lah da'i anta'e u'ang-u'ang yang johot itu dan pisahkan di'i mike, cakap Tuhan. Jangan sentoh ba'ang ha'am mike, make Aku akan ne'ime ikau ¹⁸ka'ena Tuhan yang mahe kuase bekate: 'Aku akan jedi Bapa ikau, dan mike akan jedi budak-budak-Ku boek yang jantan ataupun yang tine."

Chapter 7

¹seda'e-seda'e yang tekaseh oleh ka'ena Allah lah me'i janji-janji yang sangat boek, maktelah sepatutnye kite tetap beusaha menjage nyawe dan roh kite supaya be'she da'i semue ha yang koto. Takut dan sopan kepade Allah! ka'ena itu yang lah buot kite sampu'ne dolom kekudusan-Nye.²Be'ilah tempat untok kamek dolom ato ikau kamek ide pe'nah bebuot salah kepade siapa pon dianta'e mike, atai ide nyosah mike atau menggunekan mike untok mengapatkan duit. ³ka'ena sepeti yang lah pe'nah aku katekan mike lah mendapat tempat yang khusus di dolom ati aku! Bia' pon kite saleng bejauhan tapi kite selalu dekat di ati dan seidup semati. ka'ena mike adelah asil pekejaan kamek. ⁴ka'ena mike ade, make senang kamek melimpah dan kamek semakin kuat dolom sue pendeitaan kamek.⁵aku bekate begitu ka'ena waktu kamek tibe kak Makedonia, kamek ide bise tenang. Bbonyak masalah yang dotang dolom di'i kamek boek pektelahian atau pon ketakotan. ⁶Tetapi Allah selalu mengibo umat-Nye yang putus ase. kamek semaken dikuatkan ka'ena kedotangan Titus. ⁷Kedotangan Titus ukan hanye menguatkan kamek tetapi juge ka'ena ie lah ngasih tau ke'induan kelohan dan kesunggohan ikau untok bele aku. Mendenga semue itu aku semaken semangat.⁸bia'pon su'at aku yang sebelumnye uat mike sedih, tapi aku ide nyesal nulis nye ka'ena itu anye untok sementa'e aje. ⁹Seka'ang aku senang ukan ka'ena aku lah buot mike sedeh, tapi aku senang ka'ena kesedihan ikau lah buot mike betobat dan ide buot mike putos ase tapi kuat di dolom Tuhan. ¹⁰ka'ena kesedihan yang di endak Allah membowok kite selamat, tapi kesedihan da'i dunie anye membowok kite pade kematian rohani.¹¹Dan kesedihan menu'ut keendok Allah yeitu: mike ha'us lebih besunggoh-sunggoh ngikot pe'intah Tuhan, beusaha membuktikan kalau mike ide besalah, benci, dan takot buot dose, 'indu dan semangat akan ape yang adel dan boek dan juge me'i hukuman untok yang salah. ¹²tapi aku nulis su'at itu supaya mike apat kesempatan untok menyatekan betape besa kesunggohan ati mike untk betobat di luan Allah. ka'ena itu,¹³waktu kamek mendenga be'ite itu da'i Titus, kamek sangat senang dan dikuatkan. Bahkan kamek lebeh dikuatkan agi ka'ena kamek nengok Titus senang. kamek tau itu semue ka'ena mike lah uat ati ie lege dan tenang. ¹⁴Emang sebelum ie pegi ke tempat mike, aku lah me'i tau bbonyak hal yang boek tentang mike jemaat Korintus. Dan ikin aku senang dimane Titus lah membuktikan semue pujian yang aku ampaikan itu. Sebagaimane aku selalu te'us te'ang mengatekan aja'an yang bena' kepade mike, begitu juge pujian aku tentang mike yang pe'nah aku katekan kepade Titus lah tebuski bena'.¹⁵Dan kaseh ye pade mike maken dolom apebile ie ingat ca'e mike mendenga ape yang ie sampaikan dan bagaimane mike menyambot ie dengan 'ase takot dan sopan. ¹⁶Aku senang ka'ena aku apat mempecayai ikau dolom segale hal.

Chapter 8

¹seda'e-seda'e, kamek ndak mike tau kayakmane keboekan ati Allah yang lah bekeje di dolom ati jemaatkat Makedonia. ²Mike sedang di uji dengan bbonyak pende'itaan, biapon gitu mike selalu kaye dolom hal meme'i. ³Aku besaksi bohwo mike lah me'i menu'ut ape yang mike sanggop bahkan melebihi ape yang mike sanggop. ⁴Dan makes untok ikut ambi begian juge dolom pekerjaan Tuhan pade u'ang-uang kudos. ⁵Tenyate ide kamek sangke mike lebeh bbonyak meme'i da'i pade ape yang kamek ha'apkan, te'utame pade Allah. ⁶ka'ena itulah kamek minte dengon sangat supaye Titus mene'oskan pekerjaan ikin, ka'ena pade awalnya itelah yang lah memulainye oleh ka'ena keboekan ati Allah. ⁷Jedi seka'ang same sepeti ikau kaye dolom segale sesuatu, yaitu: dolom iman, dolom pekatean, dolom kepandaian, dolom kesungguhan untok mantu ikau dan dolom kaseh ikau tehadap kamek demikian juge endoknye ikau kaye dolom pekejaan kasih ikin. ⁸Yang kukatekan ikin ukanlah pe'intah, tapi menunjokkan usahe u'ang-u'ang laen untok membantu, aku ndak nyobe keiklasan kaseh ikau. ⁹ka'ena mike lah kenal kaseh karunie Tuhan Yesus Kristus dan demi ikau Ie rele jedi susah sekali pon Ie kaye, supaye ikau jedi kaye ka'ena kesusahan-Nye. ¹⁰ikinlah nasehat aku yang mungkin begune begi ikau, ape yang lah ikau mulai da'i taon lalu siapkanlah itu. ¹¹Endoknye ape yang ikau buot itu beasal da'i ke'elaan ati ikau. ¹²Ka'ena kalau seseu'ang ndak me'i bantuan, make Allah akan mene'ime ape yang dibe'ikan itu menu'ot kemampuan u'ang itu. ¹³Apa yang kamek su'uh itu bukon supaye u'ang lain lebeh 'ingan tapi supaye kite masing-masing same-same tercukopi. ¹⁴Saat ikin ka'ena ikau dolom keadean yang sangat boek make seboeknye mike bantu u'ang laen yang susah. Supaye ketike mike dolom keadean susah make u'ang laen yang akan menolong mike, dengon demikian mike bedue same-same dilayani. ¹⁵Sepeti ade tetules dolom kitab: u'ang yang unyi bonyak hate ide logok dan u'ang yang unyi sikit hate ide susah. ¹⁶kamek besyuko' pade Allah ka'ena ie lah meme'i keinginan yang kuat di dolom ati Titus untok menolong mike, same sepeti yang ade di dolom ati aku. ¹⁷Itu semue dibuktikan dengon suke 'ele pegi menuju ikau. ¹⁸Dan besame-same dengon ie, kamek mengi'im seda'e kite yang sangat dihomati di semue jemaat ka'ena pekejeannye yang sangat boek. ¹⁹Dan ukan itu aje! Ie uge lah di tunjok oleh jemaat untok neman kamek dolom pekejean kaseh ikin untok kemuliaan Tuhan dan juge sebagai bukti keiklasan kamek. ²⁰kamek sangat beati-ati supaye jangen ade u'ang yang menyalahkan kamek tentang hal ikin, ²¹ka'ena kamek melakukan itu semue bukon hanye di luan Tuhan aje tapi di luan manusie juge. ²²Ade u'ang laen lagi yang kamek utus adalah: seda'e kite yang lah be'ape kali kamek cobe dan tenyate lah slalu membantu, dan saat ikin ie makin beusahe lagi. ²³Titus adalah kawan aku yang bekeje same dengon aku untok ikau, dan seda'e yang laen itulah utusan dan suatu kebanggean begi Kristus. ²⁴Dan itu ditunjok kepade mike di luan jemaat-jemaat, bukti kaseh ikau dan kebanggean ku atas ikau.

Chapter 9

¹Pelayang kepade u'ang-u'ang kudos ide lagi aku menuleskan kepade ikau. ²Aku lah tau ke'eleen ati ikau tentang mane aku nyanjong ikau kepade u'ang-u'ang kudos Makedonia cakapku: "Akhaya lah siop da'i taon lalu." dan ape yang ikau buot telah menjodi begi u'ang bonyak³Aku menyu'oh suda'e-suda'e etok, supaye kemegahan kamek atas ikau jongon jedi sie-sie, supaye ikau betol-beto siop kayak aku cakap. ⁴Supaye aebile u'ang-u'ang Makedonia dotang besame-same aku, jongon mike dopot ikau belom siop seie sehinge kamek ide cakap ikau rase malu atas keyakinan kamek etok. ⁵Sebob etok aku me'ase pe'lu mengajak soda'e-soda'e etok be'ongkot daulu, aku lebe dulu untok mengu'os ape yang lah ikau jonji, untok bukti kkemu'ahan ati ikau bukon di pakse. ⁶Tengoklah ike: u'ang yang menabo sediket dopot sediket. Dan u'ang yang menabo bonyak dopot bonyak. ⁷Endaklah maseng-maseng be'i menu'ot keiklasan ikau, jongon dengon pakse sebob Allah menyoyongi u'ang yang membe'i dengon sukecite. ⁸Dan Allah sanggop melebahkan kaseh ka'unie kepade ikau, supaye ikau be'kelebehan di dolom semue hal boek. ⁹Ade tetules: Ie membogi-bogikan kepade u'ang susa, Firman-Nye untok selame-lamenye." ¹⁰Ie membe'i bene bogi penabo dan loti untok di makan, Ie juge be'i ikau bonyak sekali dan menumbuhkan buoh-buoh kebena'an ikau; ¹¹ikau akan kaye segae macam kemu'ahan membongkitkan syuko' kepade Allah ka'ena ikau, ¹²sebob pelayanan kase membe'i ikau kecukupan untok u'ang-u'ang kudos, juge melimpe syuko' pade Allah. ¹³Dan sebob ikau lah saba" dicobe dolom pelayanan etok te'os memuji Allah se'ene ikau taat akan injel Kristus dan ka'ena ikau mu'a ati dolom bebogi suotu dengon mike. ¹⁴Sedang dolom doa mike 'indu ka'ena boeknye kase ka'unie Allah lebe dibe'i kepade ikau ¹⁵syuko' kepade Allah ka'ena ka'unie nye yang ide di ucapkan etok.

Chapter 10

¹Aku, Paulus, seu'ang yang ide be'ani bile be'adap muke dengan muke ikau, tapi be'ani be'adap ikau bile jaoh, aku meingatkan ikau demi Kristus yang lemah lembot dan 'amah. ²Aku minta pade ikau: jongon ikau pakse aku untok nunjok kebe'anianku da'i dekot sebagai mane aku be'niat be'tindak ke'as te'adap u'ang-u'ang tetntu yang nyangke, bohwo kamek idup seca'e dunie. ³Emang kamek masih idup di dunie, tapi kamek ide beke'je seca'e dunie. ⁴Emang alat kamek dolom bejuang bukan alat dunie, meloenkan alat yang lengkap dengan kuase Allah, yang sanggop untok membokakan petahanan. ⁵Kamek patahkan tiop 'encane u'ang dan me'obhkan top paga yang dibangun oleh manusie sombong untok menentang pengenalan akan Allah. Kamek tahan segale piki'ang dan kalahkannye dengan Kristus ⁶dan kamek siop seie juge untok mengukom tiop dose, bile taat ikau lah menjodi sempu'ne. ⁷Tengoklah yang nyate diluan mate ikau! Kalau ade seu'ang bena'-bena' yaken, bohwo ie adelah punye Kristus. Endaklah ie bepik di dolom atinye, bohwo kamek juge adelah punye Kristus same sepe'ti Ie. ⁸Bahkan kalau aku agak belebeh-lebeh bemegah atas kuase yang di be'ikan Tuhan kepade kamek untok membangun dan bukan untok me'obohkan ikau, make dolom hal etok aku ide akan mendopot malu. ⁹Tapi aku ide endak tengok seolah-olah aku menakot-nakot ikau dengan su'at ku ¹⁰sebob kate u'ang su'at-su'atnye emang ganas dan ke'as, tapi bile be'adap muke sipatnye lemah dan cakap-cakapnye ide be'ati. ¹¹Tapi endaklah u'ang-u'ang yang becakap demikian insap bohwo tingkah kamek, bile be'adapan muke, same sepe'ti cakap kamek dolom su'at-su'at kamek, bile ide be'adap muke ¹²Emang kamek ide be'ani menyamekan di'i pade atau membandengkan di'i dengan u'ang-u'ang tetentu yang memuji di'i sendi'i. Mike menguko di'i dengan uko'an mike sendi'i dan membondengkan di'inye dengan di'i mike sendi'i. Alangkah bodonye mike! ¹³Seboeknye kamek ide mau bemegah melampoi batas, melaenkan tetop di dolom bates-bates dae'ah ke'eje yang di be'ikan Allah bogi kamek, yang luos sampoi pade ikau juge. ¹⁴Sebob dolom pembe'i tau Injil Kristus kamek telah sampoi pade ikau, sehingge kamek ide lewat batas dae'ah ke'eje kamek seolah-olah kamek lom sampai pade ikau ¹⁵kamek ide bemegah atas peke'je yang di buot oleh u'ang loen di dae'ah ke'eje yang ide dibe'i untok kamek bea'ap, bohwo aebile iman ikau makin betumbuh, kamek akan mendopot pengomatan lebeh besa agi dianta'a ikau, jike di bandengkan dengan dae'ah ke'eje yang di bogi untok kamek ¹⁶Ye, kamek idup supaye kamek dopot membe'itekan injil di dae'ah-dae'ah yang lebeh jaoh da'i pade dae'ah ikau dan ide bemegah atas hasel-hasel yang di dopot u'ang laen dae'ah ke'eje yang dibe'i untok ikau. ¹⁷Tapi ba'ang sape bemegah, endaklah ie bemegah dolom Tuhan ¹⁸sebob bukan u'ang yang memoji di'i yang tahan di oji, melaenkan u'ang yang di poji Tuhan.

Chapter 11

¹Lebeh boeknye, jike ikau saba' te'hadap kebodoan ku yang kecil etok. Emang ikau saba' te'adap aku! ²Sebob aku cembu'u pade ikau dengan cembu'u Tuhan, ka'ena aku telah mempetunangkan ikau pade satu Budak jantan untok membawe ikau sebogoi perawan suci pade Kristus. ³Tapi aku takot, kalau piki'an ikau sesatkan da'i setie yang sejati pade Kristus, same sepe'ti Hawa dipedayekan oleh ula etok dengan kepondoion nye. ⁴Sebob ikau sabe saje, ade seu'ang yang datang mence'itekan Yesus yang loen da'i pade yang kamek ce'itekan, atau membe'ikan pade ikau roh yang loen da'i roh yang ikau te'ime atau injel yangtelah ikau te'ime. ⁵Tapi menu'ot pendopot aku sikitpon aku ide ku'ang da'i pade mu'id-mu'id yang ide a'tinye itu. ⁶Kalau aku ku'ang menge'ti dolom hal becakap-cakap, idtelah begitu dolom hal pengutauan: Sebob kamek telah mengatekan pade ikau segale woktu dan di dolom segale hal. ⁷Apekah aku bebuot salah, jike aku me'endahkan di'i untok menyenggong ikau, ka'ena aku membe'i tau injel Allah pade ikau dengan cume-cume ⁸umat-umat loen telah aku ca'i dengan mene'ime bantuan da'i mike supaye aku dopot layan ikau! ⁹Dan ketike aku dolom keku'angan di tengah-tengah ikau, aku ide menyusahkan seu'angpon. Sebob ape yang ku'ang padeku, dicukopkan oleh seda'e-seda'e yang datang, dolom segale hal aku menjage nyawe aku supaye menjodi beban bogi ikau, dan aku akan tetap bebuot demikian. ¹⁰Demi kebena'an Kristus di dolom nyaweku, aku tugaskan, bohwo kemolekan etok ide akan di halang oleh sapepon di dae'ah-dae'ah Akhaya. ¹¹Mengape ide? Apekah ka'ena aku ide mengasehi ikau? Allah mengetahuinye. ¹²Tapi ape yang aku buot, akan tetap kubuot untok mencegah mike yang menca'i kesempatan gunenye menyompoikan, bohwo mike same dengan kamek dolom hal yang dopot di megahkan. ¹³Sebob u'ang-u'ang etok adelah rasul-rasul palsu, beke'je cu'ang yang menyama' sebagai rasul-rasul Kristus¹⁴ hal etok ide usah di he'ankan, sebob iblis pon menyama' menjodi melekat te'ang ¹⁵jodi bukonlah satu hal yang ganjel jike pelayan-Nye menyama' sebagai pelayan kebene'an. Sesudah mike akan setimpal dengan pe'buatan mike. ¹⁶Ku ulang agi: jongon ade u'ang yang anggap aku bodo. Dan jike ikau juge menganggap demikian, te'ime telah aku sebogoi bodo supaye akupon dapat be'megah sikit. ¹⁷Ape yang aku cakap, aku bukon sebogoi u'ang yang becakap menu'ut Firman Tuhan, meloenkan sebogoi u'ang bodo yang beka'ye bohwo ie boleh be'megah. ¹⁸ka'ena bonyak u'ang yang be'megah seca'e duniewi, aku endak bemegah juge. ¹⁹Sebob ikau suke besaba' te'adap u'ang bodoh, ka'ena ikau begitu bijeksane. ²⁰ka'ena ikau saba', jike u'ang mengambekan ikau, jike u'ang menguase ikau, jike u'ang bebuot sombong te'adap ikau, jike u'ang menampa ikau. ²¹Dengan sangat malu aku arus mengakui bohwo ade hal semacam etok kamek te'lalu lemah. Tapi jike u'ang loen be'ani membanggekan sesuatu, make aku pon becakap dolom kebodohan, aku be'ani juge! ²²Apekkah mike u'ang Ibrani? Aku juge u'ang Ibrani! Apekah mike u'ang Israel? Aku juge u'ang Israel! Apekah mike ketu'on Abraham? Aku juge ketu'on Abraham! ²³Apekah mike pelayan Kristus? - Aku becakap kayak u'ang gile – aku lebeh lagi! Aku lebeh bonyak beke'je ke'as sompai penat; lebeh se'eng didolom penja'e; di sekse di luah botos; se'eng kali dolom bahaye maot. ²⁴Lime kali aku di sikse u'ang Yahudi, setiop kali empat puluh ku'ang satu pukolan, ²⁵tige kali aku di sikse, satu kali aku di lempah dengan batu, tige kali ka'am kapal, seha'i semalam aku te'apong-apong ditengoh laot. ²⁶Dolom pe'jolongan aku se'eng di ancam bahaye banje' dan bukon u'ang-u'ang Yahudi; bahaye dikote, bahaye di padang gu'un, bahaye di tengoh laot, dan bahaye da'i seda'e-seda'e palsu. ²⁷Aku bonyak ke'je ke'as sompoi penat dan ke'eje be'at; se'eng kali aku ide tedoh; aku lapah dan dahaga; se'eng kali aku puase, sejuk ide pokoi boju, ²⁸dengan ide menyebot bonyak hal loen; u'osanku seha'i-ha'i, untok membele semue umat-umat. ²⁹Jike ade u'ang 'ase lemah? Jike ade u'ang tesandong, idekah atiku ancoh ole dukecite? ³⁰Jike aku ha'os be'megah, make aku akan be'megah atas kelemahanku. ³¹Allah, yaitu Uak Yesus, Tuhan Kite, yang tepuji sompoi selame-lamenye, tau bohwo aku ide be'duste, ³²di Damsyik Wali Nege'i 'aje Aretas menyu'oh pengawalte u'ang-u'ang Damsyik untok nangkap aku. ³³Tapi dolom sebuah ke'anjang aku tu'on da'i sebuah tingkap ke luah dinding kote dengan demikian aku telepas da'i tangannye.

Chapter 12

¹Aku ha'us kaye, memang hal etok ide ade gunenye, aku nak membe'itekan pengliotan-pengliotan dan penyatean-penyatean yang ku te'ime da'i Tuhan. ²Aku tau tentang seu'ang ke'isten; empat belos taon yang dulu entah di dolom nyawe, aku pon ide tau, entah ie di luah nyawe, aku pon ide tau, Allah etoklah yang tau-u'ang etok tibe-tibe diongkot jodi u'ang yang ketigeda'i surge. ³Aku tau juge tentang u'ang etok, entah ie di dolom nyawe. Entah ie diluah nyawe, aku pon ide tau, Allah atoklah yang tau ⁴ie tibe-tibe diongkot ke Firdaus dan ie mendenga' kate-kate yang ide dikate, yang ide boleh diucapkan u'ang. ⁵Atas u'ang etok aku nak kaye, tapi atas di'i aku sendi'i aku ide nak kaye, seloen atas kelemohon-kelemohon ku. ⁶Sebob aku nak kaye juge, aku bukon u'ang bodo lagi, ka'ena aku kate betol. Tapi aku menaan di'i aku, supeye jongon ade u'ang mengetongkan kepade ku lebeh da'i pade mike tengok pade ku atau yang mike dengah da'i aku. ⁷Dan supaye aku jongon sombong di'i ka'ena penyatean-penyatean yang luah biase etok, make aku di be'i suotu du'idi dolom dageng ku, yaitu seu'ang hantu untuk menggocoh aku, supaye aku jongon sombong di'i. ⁸Tentang ha; etok aku lah tige kali meniyak Tuhan, supaye hantu etok mundo da'i aku. ⁹Tapi jowob Tuhan kepade aku: "cukoplah kaseh karunie-Ku untuk ikau, sebob make etoklah dolom kelemahan kuase-Ku menjodi sempurne." sebob ikau te'lebeh suke aku kaye atas kelemahan ku, supeye kuase Kristus tu'on melindong aku. ¹⁰Ka'ena etok aku senong dan rele di dolom kelemahan aku, di dolom siksean, di dolom kesusahan, dan te'sesak ka'ena Kristus sebob jike aku lema, make aku kuat. ¹¹Sunggoh aku telah menjedi bodo; tapi ikau yang makse aku. Sebetolnye aku ha'us ikau poji, ka'ena meskipun aku ide ade ape-ape nye. Namon didolom segale hal aku ide kala te'hadap rasul-rasul yang luah biase etok. ¹²Segale sesuotu yang membuktikan, bohwo aku adelah seu'ang rasul, telah dibuot di tengoh-tengoh ikau dengon segale saba'h oleh tandetandeh, mujijat-mujijat dan kuase-kuase. ¹³Sebob dolom hal manekah ikau dikebelakangan di bandengkan dengon umat loen, seloen dolom hal ike, yoiitu bohwo aku sendi'i ide jodi suotu beban kepade ikau? Maapkanlah ke ideadilan aku ike! ¹⁴Sesunggohnya seka'ang lah ketige kalinye aku siop untuk be'jumpe ikau, dan aku ide me'upekan suotu beban bogi ikau. Sebob bukon ha'te ikau yang aku ca'i meloenkan ikau sendi'i. ka'ena bukon budak-budak yang ha'us menca'i ha'te untuk u'ang tuenye, meloenkan u'ang tutelah untuk budak-budaknye. ¹⁵ka'ena etok aku suke me'elekan punye aku, bohkon me'elekan di'i aku untuk ikau. Jodi jike aku mengosihi aku semaken ku'ang di kasehi? ¹⁶Boeklah, aku sendi'i ide me'upekan suotu beban bogi ikau, tapi ikau katekan dolom kepondoianku aku telah menje'at ikau dengon tipuan ikau. ¹⁷Jodi pe'enah aku mengambek untong da'i ikau da'i seu'ang di anta'a mike. Yang kusu'oh kepade ikau? ¹⁸Aku telah meminte titus untuk pe'gi dan be'same-same dengon ie aku menyu'oh soda'e yang loen etok. adekah titus mengambek untoong da'i pade ikau? Idekah kamek bedue idup menu'ot ca'e yang same? ¹⁹Lah lame agak ikau sangke, bohwo kamek nak membele di'i diluan ikau. Di luan Allah dan demi Kristus kamek becakup: semue ike soda'e-soda'e ku yang te'kasehi, te'jodi untuk membongon iman ikau. ²⁰Sebob aku 'isau, bohwo aebile aku datang aku ikau ingengan. Aku isau ka'ena adenye kesalah pohoman, i'i ati, ma'ah, pentengkan di'i sendi'i, pitnah, bebisek-bisek, sombong, dan bemusohan. ²¹Aku isau, bohwo aebile aku datang lagi, Allah ku akan me'endahkan aku di luan ikau, dan bohwo aku akan be'duke cite te'adap bonyak u'ang di mase lalu be'buot dose dan belom lagi be'tobat da'i pebuotan yang ide boek, pe'mekosaan dan ide sopan yang mike buot.

Chapter 13

¹ikin adelah untok ketige kalinye aku dateng kepade ikau: bohwo dengon membe'i due atau tige u'ang saksi suatu pe'ka'a sah. ²kepade mike, yang dimase yang lalu bebuot dose, dan kepade semue u'ang lain, teah kucakapkan te'ebih dahu'u dan aku ekan mengatekan seali agi - seka'ang pade waktu aku berjauh dengon ikau tepat sepeti pade kedotangan aku kedue kalinye - bohwo aku idek akan menyayangkan mike pade waktu aku dotang lagi: ³ka'ena ikau ingin suatu buti, bohwo Kristus be'cakap dengon anta'e aku, dan le idak lemah terhadap ikau, melainkan be'kuase iengah-engah ikau, ⁴ka'ena sekalipun le disalibkan oleh ka'ena lemah, namun le idup ka'ena kuase Allah. Memang kame lemah diadapen le, tapi kame akan iddop be'same-same dangan le untuk ikau. ⁵Coba di'i ikau sedi'i, apakeh ikau tetap tegak didolom iman. Cahi taulah di'i ikau! Ape ikau idak pecaye di'i ikau, bawe Kristus Yesus ade didolom di'i ikau? sebab jike ide demikian, ikau ide tahan uji. ⁶Tapi aku a'ap, bohwo ikau tahu, bawe ide kame yang tahan coba. ⁷Kame be'doa kepade Allah, aga' ikau jangan buot jaahat bukon te'nyate kamek taan cobe, melaiengan supaye ikau boleh buot ape yang boek, sekalipun kame sendi'i nampoknye idak tahan cobe. ⁸ka'ena kamek ide bise buet ape-ape melawan kebena'an; yang dapet kame buot iolah untok kebena'an. ⁹sebab kame be'sukecite, apabila kame lemah dan ikau kuat. Dan ikaulah yang kame doakan, iatu supoye ikau menjedi sempu'ne. ¹⁰Itulah sebabnye sekali ike aku menuis kapade ikau ketige aku berjauhan dengon ikau, supaye ketika aku beade ditengah ikau, aku ide be'tindak ke'as menu'ut kuase dianuge'a Tuhan kepade ku untok membangun bukon untok meng'untokan. ¹¹Ahi'nya, sede'e-sede'eku, besukaciteleh, usehekanlah di'imu sempu'ne. te'imahlah segale nasehatku! Seati sepiki'lah ikau, dan iduplah dalem damesejaht'e; make Allah, sumbe' kasih dan damai sejat'e akan besame ikau! ¹²be'ilah salem seu'ang kepade yang laen dengon kecup suci. Saam pade semue u'ang suci pade ikau. ¹³Kasih ka'unia Tuhan Yesus Kristus, dan kaseh Allah, dan pe'sekutuan Roh Kudus menyeytai ikau semue. ¹⁴Kasih karunia Tuhan Yesus Kristus, dan Kasih Allah, dan persekutuan Roh Kudus menyertai kamu sekalian.

Galatians

Chapter 1

¹Dahi Paulus, seo'ang rasul, bukan kene manusie juge bukan oleh seo'ang manusie, melainkan oleh Yesus Kristus dan Allah, Bapa, yang telah membangketkan Die dari antara o'ang mati. ²Dan dahi suwew se dare yang ade bersame dengon aku, kepade jema'h-jema'h dekat Galatia : ³Kasih karunia menyeytai ikou dan damai sejahtera dari Allah, Bapa ikita dan dahi Tuhan Yesus Kristus. ⁴Yang telah menyerahkan di'inye kene dose-dose kite, untok melepaskan kite dahi dunie dohot yang sekatang ini, menurut kehendak Allah don Bapa kite. ⁵BagiNyalah kemulian selame lamanye. Amen. ⁶Aku cian bahwe ikou begitu lekas berbolek dahi pade die yang oleh kene kasih karunia Kristus te'ah memanggél ikou, dan mengekot suatu Injil laen. ⁷Yang sebenarnya bukan Injil hanye ade o'ang yang mengacaukan ikou dan yang bermaksud untok memuta bolekan Injil Kristus. ⁸Tetapi sekalipun kami atau seo'ang malaekat dahi suge yang memberitakan kepada kamu suatu Injil yang berbede dengan Injil yang telah kami beritaken kepada kou, terkutoklah die. ⁹Seperti yang telah kami katekan dahulu, sekarang kukatekan sekali lagi : jikalau ada o'ang yang membehukan kepada kou satu Injil, yang berbede dengon ape yang telah ikou tei'me, tekutoklah die. ¹⁰Jadi bagaimana sekarang : adekah ku cai kasukeen manusie atau kesukeen Allah ? Adekah kucoba bekenan pade manusie ? Sekirenge aku masih mau mencobe berkenan kepade manusie, make aku bukanlah hamba Kristus. ¹¹Sebob aku menegaskon kepade ikpu, seda'e-seda'e ku, bahwe Injil yang kubeitekan itu bukanlah Injil manusie. ¹²Kene aku bukan menaume dahi manusie, dan bukan manusie yang manga'janye kepadaku, tetapi aku, mene'imenye oleh pernyataan Yesus Kristus. ¹³Pasal ¹⁴Tetapi waktu i'e telah memilih aku sejak kandungan mak ku dan memanggél aku oleh kasih karunienye, ¹⁵bekenan menyatekan anaknya dekat dalam aku ; supaye aku memberitakan di antare bangse-bangse bukon Yahudi, make sesaat pun aku ide meminte petimbangan pade manusie. ¹⁶Juge aku ide pegi ke Yerusalem mendapatkan mike yang telah menjadi rasul sebelum aku, tetapi aku be'angkat ke tanah Arab dan dahi situ boleh lagi ke Damsyik. ¹⁷Lalu, tige tahun kudian, aku pegi ke Yerusalem untok menuju Kefas, dan aku menumpang lima belas hari di umah i'e. ¹⁸Tetapi aku ide menengok se'oang pon dahi rasul-rasul yang laen kecuali Yakobus, sedari'e Tuhan Yesus. ¹⁹Dihadopan Allah ku tegaskan : Ape yang kutuliskan kepada, ikou ini benar, aku ide bedusta. ²⁰Kudian aku pegi ke daerah-daerah Siria dan Kilikia, ²¹tetapi rupe ku tetap ide di kenal oleh jemaa'h-jemaa'h Kristus di Yudea. ²²Mike hanya mendengo,

bahwe i'e yang dahulu menyikse mike, seka'ang membei'tau iman yang pernah hendok dibinisakanye,²⁴ dan mike memuliahan Allah kene aku.

Chapter 2

¹Kemudian sudah lewat empat belas tahun, Aku pegi pula keYerusalem dengan Barnabas dan Titus pun ke bawa juge. ²Aku pegi berdasarkan suatu pernyataan dan kepada mike kubentangkan Injil yang kuberitakan di antara bangsa-bangsa ukan Yahudi dolom percakapan tersendiri kepada mike yang terpondong sepaye jangan dengan percume aku berusaha otou telah berusaha. ³Tetapi kendatipun Titus, yang bersama-sama dengan aku, adalah seo'ang Yunani ia ide dipakse untuk menyunatkan dihinnya. ⁴Memang ade desakan dahi seda'e-seda'e palsu yang menyusup masuk, yaitu mike yang menyelundup ke dolom untuk menghodong. Kebebasan kite yang kite miliki di dolom Kristus Yesus, supaye dengan jolon itu mike dopot memperhambahkan kite. ⁵Tetapi sesaat pun kami ide mau munde dan tunduk kepada mike agar kebenaran Injil dopot tinggal tetap pade ikau. ⁶Dan mengenal mike yang dionggop terpondong itu bogoi mana kedudukan mike dulu, itu ide penting bagiku, sebab Allah ide memandang muke bagaimanapun juge, mike yang terpondong itu ide memaksekan sesuatu yang lain kepadeku. ⁷Tetapi sebolehnya setelah mike nengok bahwa kepadeku telah dipercayakan pembeitaan Injil untuk o'ang-o'ang tak bersunat. ⁸Kene Ia yang telah membeikan kekuatan kepada Petrus untuk menjadi rasul bagi o'ang-o'ang bersunat, Ia juge yang telah membeikan kekuatan kepadeku untuk o'ang-o'ang yang idee bersunat. ⁹Dan setelah menengok kasih karunia yang dianugerahkan kepadaku make Yakobus Kefas dan Yohanes, yang di pondong sebogoi sokoguru jemaat, berjabat tangan dengan aku dan dengan Barnabas sebagai tandu persekutuan, sepaye kami pegi kepada o'ang-o'ang yang ide bersunat dan meike kepada o'ang-o'ang yang bersunat. ¹⁰Hanye kami harus tetap mengingat o'ang-o'ang susah dan memang itulah yang betul-betul kuusahakan melakukannya. ¹¹Tetapi waktu Kefas dotong ke Antiokhia, aku berteang-teang menentanginya sebab i'e salah. ¹²Kene sebelum bebehope o'ang dahi kalangan Yakobus dotong, i'e makan sehidangan dengan sedar'e-sedar'e yang ide bersunat, tetapi sudah mike dotong, i'e mengundokan dini dan menjo'ahi mike kene takot akan sedar'e-sedar'e yang bersunat. ¹³Dan o'ang-o'ang Yahudi yang lain pun tu'ut berlaku munafik dengan i'e sehingge Barnabas sendihi tu'ut tee'et oleh kemunafikan mike. ¹⁴Tetapi waktu ku engok, bahwa kelakuan mike itu ide sesuai dengan kebenaran Injil aku bekate kepada Kefas didepon mike semu'e : "Jike ikau seo'ang Yahudi idup seca'e kafir dan okon secar'e Yahudi, bagaimanakh ikau dopot memakse sedor'e-sedor'e yang ide." ¹⁵Menu'ut kelahiran kami adalah o'ang Yahudi dan ukon o'ang berdose dahi bangse-bangse lain. ¹⁶Ikau tau, bahwe ide seo'ang pun yang dibenokan oleh kene melakukan Hukum Taurat tetapi hanye kene iman dolom Kristus Yesus. Sebob itu kami pun telah percaye kepada Kristus Yesus, supaye kami debenokan oleh kene iman dolom Kristus dan bukon oleh kene melakukan Hukum Taurat seboh : "ide ade seo'ang pun di benokan oleh kene melakukan Hukum Taurat." ¹⁷Tetapi jike kami sendiri semen'tau kami berusaha untuk dibenokan dolom Kristus ternyata adalah o'ang-o'ang berdose, apekah hal itu itu behati, bahwa Kristus adalah peayan dose ? Sekali-kali ide. ¹⁸Kene, jikalau aku membangun kemaoli ape yang telah kurombak, aku menyetekan dihiku sebogoi pelanggo Hukum Taurat. ¹⁹Sebob aku telah mati oleh Hukum Taurat untuk Hukum Taurat supaye aku idup untuk Allah. Aku telah disalibkan dengan Kristus. ²⁰Namun aku idup bukon lagi aku sendihi yang idup, melaikan Kristus yang idup di dolom aku dan idup ku yang ku idupi sekahang di dolom daging, adalah iduop oleh imandolom anak Allah yang telah mengasihi aku dan menyehahkan dini nye untuk aku. ²¹Aku ide menolak kasih karunia Allah. Sebob sekihenya ade kebenaran oleh Hukum Taurat make sie-sielah kematian Kristus.

Chapter 3

¹Hai o'ang-o'ang Galatia yang bodoh, siapa yang telah penga'oh ikou ? Bukanke Yesus Kristus yang di salibkan itu dan digambae dengan jelas depan ikou ? ²Hanye ike ndak Aku dai ikou : Adekeh ikou meneime Roh kaena bebuat Hukum Torat atau kaena pecaye kepada pemberitaan Injil ? ³Adekeh ngape ikou sbodoh itu ? Ingka lah mulai dengan Roh, hendakkeh ikou seka'ang mengakhii dolom doging ? ⁴Sie-siekeh semue yang ikou alami ? Masakan sie-sie ! ⁵Jodi bagamane seka'ang, apekeh iye yang membeii Roh kepada ikou dengan onyok-onyok dan yang membuat mujijat deka' ikou, bebuat itu kaena ikou bebuat Hukum Torat atau kaena ikow pecaye kepade pembeitau Injil ? ⁶Seca'e itu jugelah Abraham pecaye kepade Allah, maka Allah mengitong hal itu kepade ie sebagai kebena'an. ⁷Jadi ikou tengok, bahwa mike yang idup dari iman, ingka' die itulah anak-anak Abraham. ⁸Dan kitab suci yang seblomnya mengetahui bahwa Allah membenaakan ouang-ouang bukan Yahudi uleh kaena iman, tlah telebeh dauu membeitakan Injil kepade Abraham : "Oleh ikou segale bangse dibekati". ⁹Jadi mike yang idup dai iman, mekelah yang dibekati besame-same Abraham yang be iman itu. ¹⁰Kaena smua o'ang yang idup keje Hukum Torat, ada di bawah kutuk : sebab ada tetulis : "Tekutuklah ouang yang ide setia buat yang di tulis oleh kitab Hukum Torat. ¹¹Dan muse'k o'ang yang dibenakan didepan Allah kaena bebuat Hukum Torat iah jelas, kaena : "o'ang yang bena akan idup oleh iman. ¹²Tetapi dosa' Hukum Torat bukanlah iman, melaenkan siapa yang melakukan ie, akan hidup kene ie. ¹³Kristus lah tebus kite dai kutuk Hukum Taurat dengon jalan menjadi kutuk kene kite sebab ade tetulis : "Terkutoklah o'ang yang digontung pade kayu salib"! ¹⁴Yesus Kristus buat ini , supaye dolom Die bekat Abraham ampai kepade bangse-bangse laen, s'hingga uleh iman kite meneime Roh yang telah dijanjikan itu. ¹⁵Sedar'e-sedar'e, baeklah kupergunekan suatu contoh dahi idup seha'i-ha'i. Satu wasiat yang dah disah, sekalipun ia da'i manusia, ide dapat dibatol atau di tombow uleh s'oangpun. ¹⁶Adapun kepade Abraham diucap shale janji itu kepade ketu'unan iye. Ide dikatakan kepade ketu'unan-ketu'unannye seolah-olah dimasut onyok o'ang, tetapi cuma setu o'ang : dan kepade ketu'unannmu "yaitu Kristus. ¹⁷Maksudku ielah : janji yang sbelomnya telah di sah Allah, ide dapat dibotolkan oleh Hukum Torat, yang bau te'bit empat atus tige puluh tahun sesdah itu, sehingge janji itu ilang kekuatannye. ¹⁸Sebob, jikelau ape yang ditentukan Allah be'asal dai Hukum Torat, ia ide be'asal dai janji ; tetapi justru oleh janjilah Allah telah menganuge'akan kaseh ka'uniaNye kepade Abraham. ¹⁹Kalou demikian apekah maksudnye Hukum Torat ? Ie ditambahkan uleh kene pelanggaran-pelangga'an ampai dotong ketu'unan yang dimaksud uleh janji itu dan ie disampaikan dengan pe'anta'an malaikat-malaikat dolom tangan s'orang pengata'a. ²⁰S'oang penganta' buken wakil s'oang saje, sedang Allah adalah satu. ²¹Kalau demikian, tentangankeh Hukum Torat dengan jonji-jonji Allah ? Ide sekali-kali. Sebab andaikate Hukum Torat dibe'i sbagai suatu yang dapot menghidupkan, make memang kebena'an be'asal da'i Hukum Torat. ²²Tetapi kitab suci telah mengu'ung segale sesutu dibowoh kekuaseen dose, supaye uleh kene iman dolom Yesus Kristus janji itu dibeikan kepade mike yang pecaye. ²³Sebelum iman itu dotong kite dikawal denga Hukum Torat, dan diku'ung ampai iman itu dinyatekan. ²⁴Jadi Hukum Torat adelah pemempen bagi kite ampai Kristus dotong, supaye kite dibena'kan kene iman. ²⁵Seka'ang iman itu dah dotong, kene itu kite ide be'ade lagi dibawoh pengawasan pemempen. ²⁶Sebab mike smue anak-anak Allah kene iman dolom Yesus Kristus. ²⁷Sebab mike smue, yang dibaptis dolom Kristus dah memakae Kristus. ²⁸Dolom hal ini ide' ade o'ang Yahudi atu o'ang Yunani ide' ade hambe atau o'ang medeke, ide' ade jantan atau tine, kene iku smue adelah satu dolom Kristus Yesus. ²⁹Dan jike ikou smue adelah punye Kristus, make ikou juge adelah ketu'unan Abraham dan a'tinye be'hak mene'ime janji Allah.

Chapter 4

¹Yang dimaksud ielah : selama seo'ang tu'un temu'un belum menanjak, sedikit pon i'e tide bebede dengan seo'ang hambe, sungguhpon i'e adalah tuan dahi sejak sesuatu. ²Tetapi i'e be'ade di bowoh perwakilan dan pengawasan sampai pade saat yang telah ditentukan oleh bapanya. ³Demikian pule kite : selama kite belum menanjak, kite tundok juge kepede roh-roh dunie, ⁴tetapi setelah genap waktunya, make Allah menyu'u anaknya, yang lahe dahi seo'ang dar'e dan takluk kepede Hukum Taurat. ⁵I'e disu'u untuk tebus mike, yang tundak kepede Hukum Torat supaye kite ditei'me menjadi anak. ⁶Dan kene ikou adalah anak, make Allah telah menyu'u roh anaknya kepede ati kite, yang bese'u : "Ya Abba, Ya Bapa"! ⁷Jodi ikou bukan lagi hambe, meloengkang anak. Jikalau ikou anak, make ikou juge adalah tuhun-menu'un, oleh Allah. ⁸Dahulu ketike ikou ide kenal Allah, iou mempersembahkan di'i kepede Allah yang hakekatnye bukan Allah, ⁹tetapi seka'ang sesudah ikou kenal Allah, otou lebih baik, sesudah ikou dikenai Allah, bagaimanekah. Ikou bebalek lagi kepede roh-roh dunie yang lemah dan misekn dan ndak mulai memperhambakan dini lagi kepadanye. ¹⁰Ikou dengan teliti memeliha'e hari-hari tetentu, bulon-bulon, mase-mase yang tetap dan tahun-tahun. ¹¹Aku kuatir kolou-kolou susah payahku untuk ikou telah sie-sie. ¹²Aku minte kepademu, sedar'e-sedar'e jodilah same. Sepe'ti aku, sebob akupon telah menjadi same seperti ikou. Belom penah ku alami sesuatu yang ide baik dahi pade ikou. ¹³Ikou tahu, bahwe aku petame kali telah membeit'akan Injil kepadamu oleh kene aku saket pade bodon ku. ¹⁴Ganggoh pon demikian keadaan badon ku itu, yang meupekan pencubaan bagi ikou, namun ikou ide. Menganggapnya sebogoi sesuatu yang hine dan menajiskan, tetapi ikou telah menyambot aku, same sepeti menyambot seo'ang melakat Allah. Malahan same seperti menyambot Kristus Yesus sendiri. ¹⁵Betape bahagianye ikou pade waktu itu !dan seka'ang, di mariekah bahagie kou itu ? Kene aku dapet bersaksi tentang ikou, bahwe jike mungkin, ikou telah mecongkel mata kou dan membeik'kan kepede ku. ¹⁶apekan dengan mangatekan kebena'an kepede kou dan aku telah menjadi musuh kou? ¹⁷Mike dengan rajen beusahe untok menarik ikou, tetapi ide dengan tulus hati, kene mike ndok meheme o'ang ikou, supaye ikou dengan rajen ikot mike. ¹⁸baek kolou o'ang dengan rajen beusahe mena'ik o'ang laen dolom pekale-pekale yang baik asel pade setiap waktu dan bukan hanya bile aku ade dekat antara kou. ¹⁹Hai anak-anakku, kene ikou aku mende'ite saket bersalen lagi. Sampai rupe Kristus menjadi nyate di dolom ikou. ²⁰betape indu aky untok bea'de di antare kamu pade saat ini dan dopot berbicare dongon su'are yang laen, kene aku telah habis akel menghadapi ikou. ²¹Katekanlah padaku, ikou yang endak idu di aweh Hukum Torat, ide keh ikou mendengo'kan Hukum Torat ? ²²Bukanke tetules Abraham mempunye due anak, s'oang tine hambenya dan s'oang dari tine me'deke. ²³Tetapi s'oang dai tine hambenya itu dipe'onokkan menu'ut doging dan anak dai tine medeke (bini iye) itu oleh kene janji. ²⁴Ini adalah suatu gambo. Sebab kedue tine itu adalah due ketentuan Allah : yang satu beasel dai gunung Sinai dan melahirkan anak-anak pe'hambe'an, itulah Hagar. ²⁵Hagar ielah gunung Sinai di tanah Arab dan ie same dengan Yerusalem yang seka'ang, kene ia idup dolom pehambe'an dengan anak-anakNya. ²⁶Tetapi Yerusalem sorgawi adalah tine yang medeke, dan ielah ibu kite. ²⁷Kaena tetulis : Bersukacitelah hai si Mandul yang ide pena be'onok ! Be'gembi'elah dan be'so'ak-so'aklah, hai inou yang ide pe'nah mende'ite sakit be'onok ! Sebob yang ditinggalkan lakinye, kelak mempunye lebeh onyok anak daipade yang beloki !. ²⁸Dan ikou seda'e-seda'e, ikou same speti Ishak adalah anak-anak janji. ²⁹Tetapi sp'ti dahulu, die yang dipe'anak doging, menyise yang dipe'anakkan menu'ut Roh, begitu juge seka'ang ini. ³⁰Tetapi ape kate nas Kitab suci ? "Usi'lah hambe tine itu bese'ta anaknya, sebab anak hambe tine itu ide akan menjadi ahli waris mendopot ha'te be'same-same dengan anak dai tine medeke. ³¹Kene itu seda'e, kite bukanlah anak-anak hambe tine, melaenkan anak-anak tine me'deke.

Chapter 5

¹Supaye kite sungguh-sungguh merdeke, Kristus telah memerdekakan kitae. Kene itu berdihilah teguh dan jongon endak lagi dikenek kuk perhambaan. ²Sesungguhnya, aku, Paulus be'kate kepada ikou jikalau ikau menyunatkan dihi ikau, Kristus same sekali ide akan bergune bagi ikau. ³Sekali lagi aku kutekan kepada setiap o'ang yang menyunatkan dihinnye bahwa i'a wajib melakukan seluhub Hukum Taurat. ⁴Ikau lepas dahi Kristus, jikalau ikau mengharapkan kebenaran oleh Hukum Taurat, ikau idup di lua' kasih karunia. ⁵Sebob oleh Roh, dan kene iman kite menantikan kebenaran yang kite harapkan. ⁶Sebob bagi o'ang-o'ang yang ade di dolom Kristus hal bersunat ata ide bersunat ide mempunyai sesuatu arti, hanye iman yong beke'ja olehh kasih. ⁷Dahulu ikau berlumbe dengon boek. Siapekan yang manghalung-halungi ikau sehingge ikau ide menu'uti kebenaran agi. ⁸Ojokan untuk ide menu'utinya agi bukan dotong dahi i'e yang memekek ikau. ⁹Sedikit ibuloti udoh menghamirkan seluruh adonan. ¹⁰Dolom Tuhan aku yakin tentang ikau, bahwa ikau ide mempunyai pendihian lain pade pendihian ini. Tetapi bohong siape yang mengacaukan ikou, i'e akan nanggung hukumannya, siape pun juge i'e. ¹¹Dan agi aku ini, sadar'e-sadar'e, jikalau aku masih memberitahukan sunat, mengapa aku masih di sikse juge ? Sebob kalau demikian salib bukan batu sandungan agi. ¹²Boeklah mike yang menghasut ikau itu mengebirikan saje dihinnye. ¹³Seda'e-seda'e, memang ikau telah dipanggil untuk merdeke. Tetapi jongonlah ikau mempergunakan kemerdekaan itu sebgoi kesempatan untuk keidupan dolom dose, melaikan layanilah seo'ang akan yang lain oleh kasih. ¹⁴Sebob seluruh Hukum Taurat tercakup dolom satu Firman ini yaitu "Kasihilah sesame ikau manusie seperti dihi ikau sendihi"! ¹⁵Tetapi jikalau ikau saling menggigit dan saling menelan, umpanglah, supaye jongon ikau saling membinasakan. ¹⁶Maksud ku ielah : iduplah oleh roh make ikou ide akan menu'uti keinginan daging. ¹⁷Sebob keinginan doging belawanan dengon keinginan Roh dan keinginan Roh belawanan dengon keinginan doging kene keduenye bertentangan. Sehingge ikou setiap kale ide melakukan ape yang ikou kehendaki. ¹⁸Akan tetapi jikalau ikou membe'i diri kou di pempen oleh roh, make ikou ide hidup di baweh Hukum Torat. ¹⁹Perbuatan doging telah nyate, yaitu : percabolan, kecemaran, hawe nafsu. ²⁰Penyembahan behala sihir, perseteruan, perselisihan, iri hati, amarah, kepentingan dihi sendihi, percideraan, roh pemecah. ²¹Kedengelan, kemabokan, peste pore, dan sebagainya. Tehadap semuanya itu ku pe'ingatkan kepada ikou sepeti yang telah ku buat dahulu bahwa ba'ang siape i'e ide akan mendopot bagian dolom ke'ajejan Allah. ²²Tetapi buoh roh ielah : kasih, sukacite, damai sejahtera, kesabaran kemurahan, kebaekan, kesetiaan, ²³kelemahlembutan, penguasaan di'i. Ide ade Hukom yang menantang hal-hal itu. ²⁴Ba'ang siape menjadi milik Kristus Yesus, i'e telah menyalibkan doging dengon segale hawe nafsu dan keinginannya. ²⁵Jikalau kite hidup oleh Roh, baeklah idup kite juge di pempen oleh Roh, ²⁶dan janganlah kite gile hormat. Janganlah kite saling menantang dan saling mendengki.

Chapter 6

¹Sedar'e-sedar'e, kalaupun seo'ang kedopotan melakukan suatu pelanggaran, make ikou yang rohani harus memimpin o'ang itu ke jolon yang beno dolom roh lemah lembut, sambu mewawe dihi ikou sendiri, supaya ikau juge jongon kena percobaan. ²Bertolong-tolonglah menanggung beban ikau ! Demikianlah ikau memenahi hukum Kristus³Sebab kalau seo'ang menyangka, bahwa i'e berarti, padahal i'e menipu dihinnye sendihi.⁴Boeklah tiap-tiap o'ang menguji pekerjannnye sendihi, make i'e boleh bermegah menengok keadeannnye sendihi dan bukan menengok keadean o'ang lain. ⁵Sebab tiap-tiap o'ang akan memikul tanggungannya sendihi.⁶Dan boelelah i'e, yang menehima pengajaran dolom Firman, membogi segala sesuatu yang ade padenye dengan o'ang yang membehikan pengajaran itu. ⁷Jangan sesat ! Allah ide membiokan dihiNya dipermainkan. Kene ape yang ditabo o'ang, itu juge yang akan dipetikye. ⁸Sebab barangsiapa menabo dolom dogingnye, i'e akan memetik kebinasaan dahi dogingnye, tetapi barang siapa menabo dolom Roh, i'e akan memetik idup yang kekal dahi Roh itu. ⁹Jongonlah kite jemu-jemu berbuat boek, kene apabila udo dotong waktunye, kite akan memetik, jike kite ide menjadi lemah. ¹⁰Kene itu, selame masih ada kesempatan bogi kite, marilah kite berbuat boek kepada sumue o'ang, tetapi terutama kepada kawan-kawan kite seiman. ¹¹Engoklah bogoimana besarnya huruf-huruf yang kutulis kepada ikau dengan tanganku sendihi. ¹²Mike yang secara lahiriah suka menonjolkan diri, mikelah yang berusaha memakse ikau untuk bersunat, hanye dengan maksud supaya mike ide dianiaya kene salib Kristus. ¹³Sebab mike menyunatkan dihinnye pun ide memelihara Hukum Taurat. Tetapi mike menghendaki, supaya ikau menyunatkan dihi, agar mike dopot bermegah atas keadaan ikau yang lahiriah. ¹⁴Tetapi aku sekali-kali ide mau endok bermege, selain dolom salib Tuhan kite Yesus Kristus, sebab olehNya dunia telah disalibkan bogiku dan aku bogi dunia. ¹⁵Sebab bersunat atau ide bersunat ide ade artinye, tetapi menjadi ciptaan baru, itulah yang ada artinye. ¹⁶Dan semua o'ang, yang membehi dihinnye dipimpin oleh patokan ini, tu'unleh kirenye damai sejahtera dan rahmat atas mike dan atas Israel milik Allah. ¹⁷Selanjutnya janganlah ada o'ang yang menyusahkan aku, kene pada tubuhku ada tandetandet milik Yesus. ¹⁸Kasih karunia Tuhan kita Yesus Kristus menyertai roh ikau sedar'e-sedar'e ! Amin.

Ephesians

Chapter 1

¹Da'i Paulus, rasul Kristus Yesus oleh kehendak Allah, kepada u'ang-u'ang kudus di Efesus, u'ang-u'ang pecaye dolom Kristus Yesus. ²Kasih karunia dan damai sejahtera da'i Allah, Pak kite dan da'i Tuhan Yesus Kristus besame ikau. ³Tepujilah Allah dan Bapa Tuhan kite Yesus Kristus yang dolom Kristus telah besamenye kepada kite semue be'ket rohani di dolom sorga. ⁴Sebab di dolom i'e Allah telah memilih kite sebelum dunie dijadikan, supaya kite kudus dan tak becacat di hadapan-Nye. ⁵Dolom kasih I'e telah memutuskan kite da'i petame oleh Yesus Kristus untuk menjadi budak-budak-Nya, sesuai dengan ke'elean ke'endek-Nya, ⁶supaye terpujilah kasih karunia-Nya yang mulia, yang dikaruniakan-Nye kepada kite di dolom I'e, yang disayang-Nye. ⁷Sebab di dolom I'e dan oleh da'ah-Nye kite punya penebusan, yaitu mengampon dose, menu'ut kekayean kasih karunia-Nye, ⁸yang dibe'ikan-Nye kepada kite dolom segale hikmat dan pengetahuan. ⁹Sebab I'e telah menyatekan rasie kehendek-Nye kepada kite, sesuai dengan rencane ke'elean-Nye, yang da'i petame telah tetap di dolom Kristus ¹⁰sebagai persiapan kegenap waktu untuk disatukan di dolom Kristus sebagai kepale segala sesuatu, baik yang di sorga maupon yang di dunie. ¹¹Aku katekan "didolom Kristus", keane di dolom I'elah kite apatkan bagian yang dijanjikan - kite yang da'i petame ditentukan untuk mene'ime bagian itu sesuai dengan maksud Allah, yang di dolom syu'e suatu ke'eje menu'ot keputusan kehendak-Nye. ¹²Supaye kite, yang sebelumnya telah mena'oh harapan pade Kristus, boleh menjadi puji-pujian bagi kemuliaan-Nye. ¹³Di dolom I'e ikau juge - kae'ne ikau telah mendegoh Firman kebene, yaitu Injil telah selamatkan ikau - di dolom I'e ikau juge, ketike ikau pecaye, dicapkan dengan Roh Kudus, yang dijanjikan-Nye itu. ¹⁴Dan Roh Kudus itu adelah jamenan bagian kite sampai kite mempeoleh semuennya, yaitu penebusan yang menjadikan kite milik Allah, untuk memuji kemuliaan-Nye. ¹⁵Ka'ene itu, setelah Aku mendengo tentang iman ikau dolom Tuhan Yesus dan tentang sayang ikau terhodop semue u'ang kudus, ¹⁶aku pon ide henti mengucap syukur kaene ikau. Dan aku selalu mengingat ikau dolom doaku, ¹⁷Dan meminta kepada Allah Tuhan kite Yesus Kristus, yaitu Bapa yang mulia itu, supaya I'e membe'i kepada ikau Roh hikmat dan wahyu mengenai I'e dengan bena. ¹⁸Dan supaya I'e menjadi mate hati ikau te'ang, aga ikau mengeti pengha'apan apekah tekadong

dolom nyuoh Nye: betapa kaye nye kemuliaan bagianNye yang di putoskannye bagi u'ang-u'ang kudus,¹⁹Dan betape kuat kekuatannya bagi kite yang pecaye, sesuai dengan kekuatan kuasenyne,²⁰Yang dikejakan-Nye di dolom Kristus dengon mobangkitkan I'e da'i antae u'ang mati dan mendudokkan I'e di sela kanan-Nye di sorga,²¹Jaoh lebeh tinggi da'i semue pemeintah dan peuase dan kekuasaan-Nye dan keajejan dan tiap-tiap name yang apat disebut, bukan hanye didunie ini aje, melainkan juge di dunie yang aken atong.²²Dan syue suatu telah diletakan I'e di bawah Kristus dan I'e telah dibe'ikan-Nya kepada jemaat sebagai Kepale da'i syu'e yang ade.²³Jemaat yang adelah nyawe -Nye, yaitu kepenuhan I'e, yang memenuhi syu'e dan segale syu'e.

Chapter 2

¹Ikau dahulu lah mati kene melanggoh-melanggoh dan dose-dose ikau. ²Ikau hidup di dolom nye, kene ikau ndak ikot jolon dunie ini, kene ikau mentaati pemimpin kehajeon angkase, yeitu roh yang seka'ang sedang ke'je diantara u'ang-u'ang duhake. ³Sebenohnya dahulu aku syu'e uge terhitong diantara mike, ketike aku hidop di dolom hawe nafsu dogeng dan ngikot kehendak dogeng pike kite yang jahat. Pade dasarnya aku adelah o'ang-o'ang yang harus dima'ah, same sepeti mike yang laen. ⁴Tapi Allah yang kaye dengan rahmat, oleh kene kasih-Nye yang besa, yang de'i kan-Nye kepada kite, ⁵telah menghidupkan kite bersame-same dengon Kristus, salipun kite telah mati oleh salahan-salahan kite – oleh Kasih Karunia ikau selamat – ⁶dan di dolom Kristus Yesus I'e telah mongkit kite uge dan me'ikan tempat bersame-same dengan I'e di sorga, ⁷supaye pade mase yang akan atong I'e menunjokkan kepada kite kekayean kasih karunia-Nye yang semakin kaye sesuai dengon kebaikan-Nye terhadap kite dolom Kristus Yesus. ⁸Sebob kene kasih karunia ikau diselamatkan oleh iman; itu ukan hasel ke'je ikau, tapi pembe'i Allah, ⁹itu ukan hasil ke'je ikau: jangan ade u'ang yang mengge di'i. ¹⁰Kene kite ikin uatan Allah, diciptakan dolom Kristus Yesus untuk mengejakan ke'je baik, yang dipersiapkan Allah sebelumnya. I'e ndak, supaye kite hidup di dolom nye. ¹¹Kene itu ingatlah, bawe dahulu ikau – sebagai u'ang-u'ang ukan Yahudi menu'ot dogeng, yang disebut u'ang-u'ang ide besunat oleh mike yang menamekan di'i nye “sunat” yeitu sunat lahiriah yang di ke'jeikan oleh tangan manusia, ¹²bawe waktu itu ikau tanpa Kristus, ide termasuk kewargaan Israel dan ide apat bagi dolom ketentuan-ketentuan yang di jonjikan, tanpa penga'apan dan tanpa Allah di dolom dunie. ¹³Tapi seka'ang di dolom Kristus Yesus ikau, yang dahulu “jauh”, lah jadi “dekat” oleh da'ah Krsitus. ¹⁴Kene Dielah damai sejahtera kite, yang telah mempersatukan kedue pihak dan yang lain me'ohbohkan timbok pemisah yeitu musuh, ¹⁵sebob dengan mati-Nye sebagai manusie I'e telah ide jadi hukum Taurat dengon segale pe'intah dan ketentuannya, untuk membuatkan keduene menjadi satu manusie ba'u di dolom di'i-Nye, dan dengon itu mengadekan damai sejahtera, ¹⁶dan untok mendamaikan keduene, di dolom satu nyawe, dengan Allah oleh salib, dengon menghilangkan permusuhan pade salib itu. ¹⁷I'e atong dan madahkan damai sejahtera kepada ikau yang “jouh” dan damai sejahtera kepada mike yang “dekat”, ¹⁸kene oleh I'e kite kedue pihak dolom satu Roh boleh jolon masok kepada Pak. ¹⁹Demikianlah ikau ukan age o'ang asing dan pe otong, melaenkan kawan sewaga da'i o'ang-o'ang kudus dan kawan-kawan kelua'ge Allah, ²⁰yang dibangun di atas dasar para Rasul dan para Nabi, dengon Kristus Yesus sebagai batu penjuru. ²¹Di dolom I'e tumbuh selu'oh bangunan, rapi tesuson, menjadi umah Allah yang kudus, di dolom Tuhan. ²²Didolom I'e ikau uge tu'ot di bangonkan menjadi tempat umah Allah, di dolom Roh.

Chapter 3

¹Itulah sebobnye aku ini, Paulus, u'ang yang di penja'ekan keane Kristus Yesus untuk ikau u'ang-u'ang yang ide mengenal Allah. ²Emang ikau telah mendengarkan tentang tugas ca'e kasih karunia Allah, yang dipecayekan kepede aku kaene ikau, ³yaitu bagaimane rasiyenye dinyatekan kepede aku dengon wahyu, sepe'eti yang telah aku tulis diatas singkat. ⁴Apabile ikau membacenyne, ikau apat tau da'i padenyne pengetian aku akan rahasie Kristus, ⁵Yaitu pade jamen-jamen angkatan yang laen tide dikabakan kepede budak-budak manusie, tapi yang seka'ang dikatekan di dolom Roh kepede rasul-rasul dan nabi-Nye yang kudus, ⁶yaitu bahwe u'ang-u'ang bukan Yahudi, keane Kobo Injil, tu'ut menjadi ali-ali tu'un menu'un dan anak buoh nyawe dan peserta dolom janji yang dibe'ikan dolom Kristus Yesus. ⁷Da'i Injil itu aku telah menjadi pelayannyne menu'ut pembe'ian kasih karunia Allah, yang di anugerahkan kepede aku sesuai dengan pekerjaan kuasa-Nye. ⁸Kepade aku, yang paleng hina di anta'e syu'e u'ang kudus, telah dianugerahkan kasih karunia ini, untuk mengabarkan kepede u'ang-u'ang bukan Yahudi kekayean Kristus, yang tide nyangke itu, ⁹dan untuk menyatekan ape isinya tugas penyelenggaraan rahasie yang telah beapad-aped keta'o dolom Allah, yang menciptakan syu'e suatu, ¹⁰supaye seka'ang oleh jemaat dibe'itahukan bebagaikan macam Allah kepede pemerintah-pemerintah dan penguase-penguase di sorga, ¹¹sesuai dengan maksud abadi, yang telah dilakukan-Nya dolom Kristus Yesus, Tuhan kite. ¹²Di dolom I'e kite be'oleh keberanian dan jolon masok kepede Allah dengan penuh kepecayean oleh iman kite kepede-Nye. ¹³Sebob itu aku minta kepede ikau, supaye ikau jangan tide iklas hati nengok kesusahan aku itu adelah kemulian ikau. ¹⁴Itulah sebobnye aku sujud kepede Bapa, ¹⁵yang da'i pade-Nye Syu'e tu unan yang di dolom sorga dan di atas dunie meneime namenye. ¹⁶Aku bedoa supaye Ie, menuot kekayean kemuliaan-Nya, menguatkan dan menengohkan ikau oleh Roh-Nye di dolom di batin ikau, ¹⁷sehingge oleh iman ikau Kristus diam di dolom hati ikau dan ikau beaka se'eta berdasarkan di dalam kasih. ¹⁸Aku bedoe, supaye ikau besame-same dengan syu'e o'ang kudus apat pohom, opeso dan panjangye dan tingginye dan dolomnye kasih Kristus, ¹⁹dan apat mengenainye kasih itu, sekalipun I'e melampau syu'e kepanuhan. Aku bedoa, supaye ikau di penohi di dolom selu'uh kepenohan Allah. ²⁰Bagi I'elah, yang apat melakukan jaoh lebeh anyak da'i pade yang kite doakan atau pikekan, sepeti yang tenyate da'i kuasa yang bekeje di dolom kite, ²¹bagi I'elah kemuliaan didolom jemaat dan di dolom Kristus Yesus tuon-menuon sampai selame-lamenye. Amin.

Chapter 4

¹Sebob itu aku menasehatkan ikau, aku, u'ang yang masok penja'e kene Tuhan, supaye hidup ikau sebagai u'ang-u'ang yang telah nye'u bepadanan dengon se'uan itu. ²Hendaklah ikau selalu endah ati, baik-baik, dan sabah. Teguhkan kasih ikau dolom hal saling menolong. ³Dan beke'jelah mengidop kesatuan Roh oleh ikatan damai sejahtera. ⁴Satu nyawe, dan satu Roh, sebagaimane ikau telah menye'u kepade satu pengga'apan yang tesimpan dolom se'uan ikau, ⁵satu Tuhan, satu Iman, satu babtisan, ⁶satu Allah dan Bapak dari syu'e, Allah yang diatas syu'e dan oleh syu'e dan di dolom syu'e. ⁷Tapi kepade kite sendi'i-sendi'i telah dianuge'ahkan kasih karunia menu'ot ukuran pembe'ian Kristus. ⁸Itulah sebabnye kate wa'isan: "Tatkala I'e naek ke tempat tinggi, I'e membawe tahanan-tahanan; I'e membe'ikan pembe'ian-pembe'ian kepade manusie." ⁹Ukankah "I'e telah naik bea'ti, bawe I'e uge telah tu'on ke bagian bumi yang paling bawah?" ¹⁰I'e yang telah tu'on, I'e uge yang telah naik jaoh lebih tinggi da'i pade syue langit, untuk memenuhi segale suatu. ¹¹I'elah yang membe'ikan baik rasul-rasul ndakpun nabi-nabi, baik memadahkan Injil ndak pun gembala-gembala dan pengajoh-pengajoh, ¹²untuk memperlengkapi u'ang-u'ang kudus bagi peke'je pelayanan, bagi pembangunan nyawe Kristus, ¹³ampai kite syue telah mancapai kesatuan iman dan pengetahuan yang benoh tentang Anak Allah, kedewajaan penoh, tingkat pertumbuhan yang sesuai dengon kepenohan Kristus, ¹⁴hingge kite ukan age budak-budak, yang lenggoh-lenggoh oleh 'upe-'upe angin pengajaran, oleh permainan kosong menusi dolom kalieikan mike yang menyesatkan, ¹⁵tapi dengon teguh bepegang kepade kebena'an di dolom kasih kite bertumbuh di dolom segale hal ke a'ah I'e, Kristus, yang adelah Kepale. ¹⁶Da'i pade-Nyelah selu'oh nyawe, -yang rapi tesusun dan diikat menjadi satu oleh pelayanan syue bagianNye, sesuai dengon kadar peke'jaan tiap-tiap anak uahmene'ima pertumbuhan nye dan membangun di'inye dolom kasih. ¹⁷Sebob itu kuketekan dan kutegaskan ikin kepade ikau di dolom Tuhan: jangan hidup agi same sepe'ti u'ang-u'ang yang ide ngenal Allah dengon pike'an nye yang sie-sie ¹⁸dan ingatan yang gelap, jaoh dari hidup persekutuan dengon Allah, kene kebodohan yang ade di dolom mike dan kene kedegilan ati mike. ¹⁹Perasaan mike telah dasuk, hingge mike me'i di'i kepade hawe nafsu dan menge jekan dengon tamak segale macam kecemaran. ²⁰Tapi ikau ukan demikian. Ikau telah belajah mengenal Kristus. ²¹Kene ikau telah mendengoh tentang I'e dan mene'ime pengaja'an di dolom I'e menu'ot kebena'an yong ade dolom Yesus, ²²yeitu bawe ikau, betemu dengon kehidupan ikau yang lame, harus menanggalkan manusie lame, yang menjumpai kebinasean nye oleh nefsune yang menyesatkan, ²³supaye ikau dibuat ba'u di dolom roh dan pike'an ikau, ²⁴dan memakai manusie ba'u, yang telah di uat menu'ot kehendak Allah didolom kebene'an dan ke kudusan yang sesungguhnya. ²⁵Kene itu uanglah bohong dan beketelah benah so'ang kepade yang laen, kene kite adelah sesame anak uah. ²⁶Ape bile ikau menjadi ma'ah, janganlah ikau bebuat dose: janganlah mataha'i masok, sebelum padem ma'ah ikau ²⁷dan janganlah be'i kesempatan pade iblis. ²⁸U'ang yang nyu'i, janganlah ie nyu'i agi, tapi baiklah ie beke'je ke'as dan melaksanakan peke'jaan yang baik dongon tangannye sendi'i, supaye ie apat membagikan suatu kepade u'ang yang beke'angan. ²⁹Janganlah ade bekate koto keluah da'i mulut ikau, tapi pakailah kate yang baik untuk membangun, dimana pe'lu, supaye mike yang mendengoh nye, beoleh kasih karunia. ³⁰Dan janganlah ikau mendukakan Roh Kudus Allah, yang telah mencap ikau menjelang ha'i penyelamatan. ³¹Syue kepahitan, kegiraman kema'ahan, permusuhan dan menudoh ndaklah di uang da'i antara ikau, demikan pula syue kejahatan. ³²Tapi ndaklah ikau ramah su'ang terhadap yang laen, penoh kasih mesra dan saling mengampuni, sebagai mane Allah di dolom Kristus telah mengampuni ikau.

Chapter 5

¹Sebab itu jadilah penu'ot-penu'ot Allah, sepeti budak-budak yang kekasih ²dan hiduplah di dolom kasih, sebagaimane Kristus Yesus uge telah mengasihi ikau dan telah menyerahkan di'i-Nye untuk kite sebagai pesembahan dan korban yang harum bagi Allah. ³Tapi pecabulan dan upe-upe koto atau ketamakan disebot aje pun jangon diantara ikau, sebagaimane sepatotnye bagi o'ang-o'ang kudus. ⁴Demikian uge ngate yang koto, yang hampang atau yang semba'ang kene hal-hal ikin ide pantas – tapi sebaliknya katekanlah syukur. ⁵Kene ingatlah ikin baik-baik: ide ade o'ang sundal, u'ang koto atau u'ang tamak a'tinye menyembah patung, yang mengapatakan bagian di dolom Ke'ajejan Kristus dan Allah. ⁶Janganlah ikau disesatkan u'ang dengon kate-kate yang kosong kene hal-hal yang demikian mengotongkan murka Allah atas u'ang-u'ang durhake. ⁷Sebab itu jangonlah ikau berkawan dengan mike. ⁸Emang dahulu ikau adelah kegelapan tapi seka'ang ikau adalah te'ang di dolom Tuhan. Sebab itu hiduplah sebagai budak-budak te'ang, ⁹kene te'ang hanye beuahkan kebaikan dan keadilan dan kebena'an, ¹⁰dan cubelah ape yang berkenan kepade Tuhan. ¹¹Jangonlah tu'ut mengambi bagian dolom peutan-peutan kegelapan yang ide beuahkan ape-ape, tapi sebaliknya telanjangilah peutan-peutan itu. ¹²Sebab menyebutkan saje pun ape yang diuat oleh mike di tempat-tempat yang tersembunyi lah memalukan. ¹³Tapi syu'e suatu yang lah ditelanjangi oleh te'ang itu menjadi ampak, sebab syue yang ampak adelah te'ang. ¹⁴Itulah sebabnye dikatekan: “Bangonlah, hai ikau yang tido dan bangketlah da'i antae u'ang mati dan Kristus akan becahaye atas ikau.” ¹⁵Kene itu, perhatikanlah dengon sebenohnye, bagaimane ikau hidup, janganlah sepeti u'ang bebal, sepeti u'ang aif, ¹⁶dan pakailah waktu yang ade, kene ha'i-ha'i ikin adelah jahat. ¹⁷Sebab itulah jangonlah ikau budo, tapi kejekanlah supaye ikau ngeti khendak Tuhan. ¹⁸Dan janganlah ikau mabok oleh anggur, kene anggur menimbulkan hawe nafsu, tapi ndaklah ikau penoh dengon Roh. ¹⁹Dan bekate-katelah su'ang kepade yang laen dolom mazmur, kidung puji-pujian dan nyanyian rohani. Benyanyilah dan besoraklah bagi Tuhan dengon segenap hati. ²⁰Ucaplah syukur senantiasia atas syu'e suatu dolom name Tuhan kite Yesus Kristus kepade Allah dan Pak kite ²¹dan rendah kanlah di'i ikau su'ang kepade yang laen di dolom takut akan Kristus. ²²Hai bini, tunduklah kepade laki ikau sepeti kepade Tuhan, ²³kene laki adelah kepale bini same sepeti Kristus adelah kepale jemaat. I'elah yang menyelamatkan nyawe. ²⁴Kene itu sebagai mane jema'at tunduk kepade Kristus, demikian ugalah bini kepade laki dolom segale suatu. ²⁵Hai laki, kasihilah bini ikau sebagaimane Kristus lah mengasihi jema'at dan lah menyerahkan di'i – Nye baginye ²⁶untuk menguduskannye, lah I'e menyucikannye dengon memandikannye dengon ae dan Firman, ²⁷supaye dengan demikian I'e menempatkan jema'at di luan di'i-Nye dengon cemarlang tanpe cacat atau kerot atau yang serupe itu, tapi supaye jema'at Kudus dan ide becela. ²⁸Demikian uge laki harus mengasihi bininye same sepeti nyawenye sendi'i: siape yang mengasihi b ininye mangasihi di'inye sendi'i. ²⁹Sebab ide pe'nah u'ang membenci nyawenye sendi'i, tapi mengasuhnye dan merawatnye, same sepeti Kristus tehadap jema'at. ³⁰Kene kite adelah anggota nyawenye. ³¹Sebab itu jantan akan meninggalkan bapaknye dan maknye dan besatu dengon bini ie, hingge keduenye itu menjadi satu dogeng. ³²Rasie ikin besoh, tapi yang aku maksudkan ielah hubungan Kristus dan jema'at. ³³Bagaimane pun uge, bagi ikau masing-masing belaku: kasihilah bini ikau sepeti di'i ikau sendi'i dan bini ndaklah menghormati lakinye.

Chapter 6

¹Hei budak-budak, taatilah u'ang tue ikau di dolom Tuhan, kene hauslah demikian. ²Sopanlah pak ikau dan mak ikau – ini adelah suatu peintah yang penteng, sepeti yang nyate da'i janji ini: ³Supaya ikau bebahagie dan panjang lah umo ikau di dunie. ⁴Dan ikau, pak-pak, janganlah bangketkan maah didolom hati budak-budak ikau, tapi dideklah mike didolom ajaan dan nasehat Tuhan. ⁵Hei hamba-hamba, taatilah tuan ikau yang didunie dengan takot dan gento, dan dengan tulos hati, same sepeti ikau taat kepade Kristus, ⁶jangan hanya di hadapan mike saje untok menyenangkan hati u'ang tapi sebogai hamba-hamba Kristus yang dengon segenap hati melakukan kehendak Allah, ⁷dan yang dengon rela menjolankan pelayannye sepeti u'ang-u'ang yang melayankan Tuhan dan buken manusi. ⁸Ikau tau, bahwe setiap u'ang, baik hamba, maupun u'ang medeka, kalou i'e telah buat sesuatu yang baik, i'e akan meneime balasan da'i Tuhan. ⁹Dan ikau tuan-tuan, buatlah demikian juge tehadap mike dan jaolah ancaman. Ingatlah, bahwe Tuhan mike dan Tuhan ikau ade di sorga dan i'e ide memandang muke. ¹⁰Ahirnye, hendoklah ikau kuat di dalam Tuhan, di dolom kekuatan kuasa-Nye. ¹¹Pakailah seluoh pelengkapan senjate Allah, supaye ikau apat bertahan melawan bohong muslihat setan; ¹²keane pejuangan kite bukanlah melawan da'ah dan dogeng, tapi melawan pemeintah-pemeintah, melawan penguasa-penguasa, melawan penghulu-penghulu dunie yang gelap ini, melawan roh-roh jahat di uda'a. ¹³Sebob itu ambellah seluoh pelengkapan senjate Allah, supaye ikau apat mengadekan pelawanan pade ha'i yang jahat itu dan tetap bedi'i, sesudah ikau menyelesaikan syu'e sesuatu. ¹⁴Jadi bedi'ilah tegap, beikat pinggungan kebenaran dan bebaju zirahkan keadilan, ¹⁵kaki ikau besepatu kerelaan untok mengkabakan Injil damai sejahtera; ¹⁶dolom syu'e keadean pengunelah penangkes Iman, sebob dengan penangkes itu ikau akan apat memodomkan syu'e punah api da'i si jahat, ¹⁷dan teimalah ketopong keselamatan dan pedang Roh, yaitu Firman Allah, ¹⁸dolom syu'e doa dan pemohonan bedoalah setiap waktu di dolom Roh dan bejage-jagelah di dolom doamu itu dengan pemohonan yang ide putus-putusnye untok syu'e u'ang Kudus, ¹⁹juge untok aku, supaye kepadaku, jike aku membuka mulutku, dikaruniakan pekatean yang benah, agar dengan keberanian aku mengkabakan rahasia Injil, ²⁰yang kulayani sebogai utusan yang di penjaekan. Bedoalah supaya dengan keberanian aku menyatakannya, sebagaimane sehausnye aku becakap. ²¹Supaye ikau juga mengetahui keadaan dan hal rencane, make Tikhikus, sedae kite yan kekasih dan pelayan yang setie di dolom Tuhan, akan membeitahukan syu'nya kepade ikau. ²²Dengan maksud inilah i'e kusuoh kepada ikau, yaitu supaye ikau tau hal rencane mike dan supaye i'e menghibo hati ikau. ²³Damai sejahtera dan kasih dengan iman da'i Allah, Bapa dan da'i Tuhan Yesus Kristus menyerta sekalian sedae. ²⁴Kasih karunia menyertai syu'e u'ang, yang mengasihi Tuhan kite Yesus Kristus dengon kasih ide binase.

Philippians

Chapter 1

¹Da'i Paulus dan Timotius, hambe-hambe Kristus Yesus kepade semue u'ang kudus dolom Kristus Yesus di filipi dengan pare penilik jemaat dan diaken. ²Kasih karunia dan domoi sejatera da'i Allah, Bapa kite, da'i Tuhan Yesus Kristus bersame ikau. ³Aku mengucap syuko kepade Allahku setiap kali aku ingat ikau. ⁴Dan setiap kali aku bedoe untok ikau semue, aku selalu bedoe dengan sukehati. ⁵Aku mengucapkan syokur kepade Allahku keene kebesameanmo dolom berite Injil molai da'i ha'i petame ampai seka'ang ini. ⁶Akan hal ike Aku yakin sepenohnye, yaitu iye yang memolai pekerjaan yang boik di antare ikau akan melanjotkannya ampai pade pengabesnye pade ha'i Kristus Yesus. ⁷Memang udohlah sepatutnye aku bepikike akan ikau semue, sebab ikau ade di dolom hatiku, oleh keene ikau semue tu'ot opot bogian dolom kaseh karunia yang dibe'ikan kepadaku, baik pade waktu aku dipenjarekan, maupon pade waktu aku membele dan menegohkan berite Injil. ⁸Sebeb Allah adelah seksiku betape aku dengan kasih mesra Kristus Yesus meindukan ikau sekalian. ⁹dan ikelah doaku, semoga kasehmu makin melimpah dolom pengetahuan yang bena dan segale mocom pengetian, ¹⁰sehingge ikau opot milih ape ikau suci dan ide becacat menjelong a'i Kristus. ¹¹Penoh dengan uwoh kebena'an yang di kejekan oleh Yesus Kristus untok memuliakan dan memuji Allah. ¹²Aku mengedoki seda'e-seda'e, sepaye ikau tau, bahwe ape yang tejedi diatasku ike justru telah menyebabkan kemojuan Injil, ¹³sehingge telah jelas begi selu'uh istane dan semue u'ang laen, bahwe aku di penjaekan ka'ene Kristus. ¹⁴Dan keonyokan sauda'e dolom Tuhan telah beoleh kepecayaean ka'ene pemenjaeanku untok betomboh be'ani becakap-cakap tentang Firman Allah dengan ide

takot.¹⁵ Ade o'ang yang membeitakan Kristus kaene dengki dan peselisihan, tatepi ade pulo yang memberitekan-Nye dengan maksod boik.¹⁶ Mike ini memberitekan Kristus ka'ene kaseh, sebob mike tau, bahwe aku ade di ikin untuk membele Injil.¹⁷ tetapi yang laen ke'ene kepentingan seu'ang dan dengan maksud yang ide ikhlas, sangkenye dengan gike mike mempebeot bebonku dolom penja'e.¹⁸ Tetapi ide mengape, sebob bagaimana juge, Kristus dibe'itakan boek dengan maksud u'ang maupun dengan maksod jujo. Tentang hal itu aku bersukehati dan aku akan tetap besokohati,¹⁹ ke'ene aku tau, bahwe keudohan semuene ike ielah kesalamatanku oleh doa ikau dan petolongan Roh Yesus Kristus.²⁰ Sebob yang sangat kuindu dan kuhe'epkan lelah bahwe aku dolom segale hal ide akan beoleh malu, melaenkan sepeti sediakale, gike pon seka'ang, Kristus dengan nyate dimuliakan didolom nyaweku, boek oleh idopku, maupun oleh matiku.²¹ Ka'ena begiku idop adelah Kristus dan mati adelah keuntungan.²² Tetapi jike aku haros idop di dunie ike, itu be'ati bogiku beke'we membe'i boah. Jodi mane yang aros kupileh, aku ide tau.²³ Aku didesak da'i due pihak: aku ingin pegi dan diam besame-same dengan Kristus. Itu memang jouh lebih boek;²⁴ Tetapi lebih pelu untuk tinggal didunie ike ke'ene ikau.²⁵ Dan dolom keyakinan ini taulah aku: aku akan tinggal dan akan besame-same lagi dengan ikau sekalian supaye ikau makin maju dan be'sukehati dolom iman,²⁶ sehingga kemegahanmu dolom Kristus Yesus makin betomboh ka'ene aku, ape bile aku boleh kepade ikau.²⁷ Hanye, endoklah hidopmu be'podonan dengan Injil Kristus, supaye apebile aku otong aku nengok dan apebile aku ide otong aku mendengo, bahwe ikau teguh bedi dolom sepeng roh, dan sehati sejiwe bejuang untuk iman yang timbol da'i beite Injil,²⁸ dengan tiade takutkan sadikit pun oleh musohmu. Bogi mike semuene itu adelah tande kematian, tetapi bogi ikau tande keselamatan, dan itu otongnye da'i Allah.²⁹ Sebab kepade ikau dikaruniakan ukon aja untuk pecaye kepade Kristus, melainkan juge untuk mendeite untuk Die.³⁰ Dolom pergumulan yang same sepeti yang dulu ikau nengok padeku dan yang seka'ang ikau dengan tentang aku.

Chapter 2

¹Jodi dolom name Kristus ade nasehat, ade pengibur kaseh, ade pesekutuan Roh, ade kaseh mesra dan belas kasihan. ²Kerene itu sempurnakanlah sukeciteku dengan ike; endaklah dikau sehati sepiké, dolom sepeng hati, sepeng jiwe, sepeng tujuan, ³dengan ide menca'i kepentingan sendi'i atau puji-pujian yang sie-sie. Sebaleknye endaklah dengan endah hati yang seu'ang menggangep yang laen lebeh utame da'i di'i die sendi'i; ⁴dan jangalah tiop-tiop u'ang hanyé mempehatikan kepentingannyé di'i die sendi'i, tetapi kepentingan di'i o'ang laen juge. ⁵Endalah dikau dolom hidop besame, mena'ok pike dan perasaan yang teopot juge dolom Kristus Yesus. ⁶yang alaupun dolom rupe Allah, ide menggangep kesetaraan dengan Allah itu sebagai milek yang haros diperahankan, ⁷melaenkana tlah mengosokan di'iNye sendi'i, dan mengambek rupe seo'ang ambe, dan menjedi sepeng dengan manusie. ⁸Dan dolom keadaan sebagai manusie, Ie telah merendehkan di'iNye dan taat sampai mati, bahkan sampai mati dekat kayu salib. ⁹Itulah sebabnye Allah meninggalkan Die mengaruniakan kepadeNye name diatas segale name, ¹⁰supaye dolom name Yesus betekuk lutot segale yang ade dilangit dan yang ade di atas bumi, dan yang ade dibawa bumi, ¹¹dan segale lidah mengaku: "Yesus Kristus adelah Tuhan, begi kemuliaan Allah, Bapa!" ¹²Hai sedare-sedareku yang aku kaseh, dikau senan tiasa taati: ke'ene itu tetaplah ke'ejekean keselamatan dikau dengan takot dan genta, buken saje waktu aku masih ade, telebeh pule seka'ang waktu aku ide ade, ¹³karene Allahlah yang mengejekan di dolom dikau boek kemauan ndak pon pekerjean yang menulot kerelaan-Nye. ¹⁴Lakukanlah sesuatu dengan ide besungut-sungut dan be'tekak mulot, ¹⁵Supaye dikau ide beraib dan ide benoda, sebegei budak-budak Allah yang ide becela ditengah-tengah angkatan yang bengkok hatinye dan yang saba ike, sehingge dikau becahye diantare mike sepeti binotong-binotong di dunie, ¹⁶sambel betangkap pade Firman kehidopan, aga aku opot bermegah pade ha'i Kristus, bahwak aku ide pecume belombe dan ide pecume pepaye-payé. ¹⁷Tetapi sekalipon de'eku dicu'akan pade korban dan ibadah iman ikau, aku besukehati dan aku besukehati dengan ikau sekalian. ¹⁸Dan ikou jugek haros besukehati gike dan besukehatilah dengan aku. ¹⁹Tetapi dolom Tuhan Yesus kuherep sege'e mengirinkan Timotius kepade ikau, supaye tenang jugek hatiku oleh kaba tentang hal keadaan ikau. ²⁰Karene ide ade seo'ang pade ikau, yang sehati dan sepiké dengan aku dan yang begetok besunggo-sunggo mempeetikan kepeluan ikau; ²¹Sebeb semuénye menca'i kepeluanyé sendi'i, buken kepeluan Kristus Yesus. ²²Ikau tahu kesetieannyé telah teuji dan bahwe ie telah membentu aku dolom peleyenan Injil same sepeti seo'ang budak membentu paknye. ²³Dielah yang kuherep untok kukirinkan dengan sage'e, sesudeh jeles begiku begeimane jolonyé peka'eku; ²⁴Tetapi dolom Tuhan aku pecaye, aku sendi'i pon akan sege'e otong. ²⁵Semente'e itu ku enggep pe'eu mengirinkan Epafroditus kepade ikau, yaitu sedare dan kawan sekeje seta kawan sepejuanganku, yang ikau utos untok melenyen aku dolom kepeluanku. ²⁶Kerene ie sengat indu kepade ikau sekalian dan paya jugek hatinye, sebab ikau mendenga bahwe ie saket. ²⁷Memang bena ie saket dan hampe mati, tetapi Allah mengasehani die, dan buken hanyé die seje, melaenkan aku jugek supaye dukeciteku jengen betembe-tembe. ²⁸Itulah sebabnye aku lebeh cepat mengirinkan die, supaye bile ikau menengok die, ikau opot besukehati pule dan beku'ang dukeciteku. ²⁹Jodi sambutlah die dolom Tuhan dengan segale sukehati dan hormatilah o'ang-o'ang sepeti die. ³⁰Sebeb oleh ke'ene pekejean Kristus ie nye'e mati dan ie mempeta'okan jiwénye untok memenohi ape yang masih ku'ang dolom peleyenan ikau kepadeku.

Chapter 3

¹1a Kate pengabes, seda'e-seda'e, besuka atilah dolom Tuhan. Menuliskan hal ike lagi buat engkau taklah be'at buat aku dan membe'i kepastian kepada ikau. ²Ati-atilah pade koyok-koyok, ati-atilah pade peke'je-peke'je yang johot, ati-atilah kepada penyunat-penyunat palsu, ³Ka'ene kitelah u'ang-u'ang besunat, yang beibadah kepada Roh Allah, dan be'bangga dolom Kristus Yesus dan ide mena'oh pe'caye hal jasmani. ⁴Sekalipun aku juge punye alasan untok mena'o pe'caye pade hal-hal jasmani. Jike ade o'ang laen menyangke opot mena'o pecaye pade hal jasmani, aku lebeh lagi. ⁵Disunat pade a'i kedelapan, da'i bangsa Israel, da'i suku Benyamin, u'ang Ibrani betul soal mempe'tahankan ukum Taurat aku o'ang Farisi, ⁶soal kegiatan aku penganiaye jemaat, soal kebenaran dolom menaati ukum Taurat aku ide becacat. ⁷Tapi dulu ape yang aku anggap untong, seka'ang aku anggap ugi ka'ena Kristus. ⁸Bagi aku semuene itu 'ugi, ke'ene pengenalan akan Kristus Yesus, Tuhanku lebeh mulie da'i pade semuanye. Sebeb oleh Dielah aku menanggalkan semuene itu dan ku anggap sampah, supaye aku mempe'ole Kristus. ⁹Dan be'same dolom Die ukon dengon kebena'anku sendi'o ke'ene mentaati Ukum Taurat, cayaan kepada Kristus, yaitu kebena'an yang Allah anugerahkan be'dasa'kan kepe'cayaan. ¹⁰Yang aku endak ielah mengenal Die dan kuase kebangkitan-Nye, dan pe'sekutuan dolom pende'itaan-Nye, dimane aku menjadi se'upe dengon Die dolom kematian-Nye, ¹¹supaye aku akhi'nye be'oleh kebangkitan da'i anta'e u'ang mati. ¹²Ukon be'ati aku telah mendopot hal ike, atau sudeh sempu'ne, melainkan aku mengalaunye kalau bise aku dopot menangkapnye, ke'ene akupun elah di tangkap oleh Kristus Yesus. ¹³Saeda'e-seda'e aku sendi'i ide menganggap, bahwe aku elah menangkapnye, tapi ike yang aku buat: Aku melupakan ape yang ade di lokongku dan menunjukkan di'i kepada ape yang diluanku, ¹⁴dan melompat-lompat kepada tujuan untok mendopot hadie, yaitu se'uan sorgawi da'i Allah dolom Kristus Yesus. ¹⁵sebeb itu ayolah kite, yang sempu'ne, bepikike gike. Dan jike laen pikelanmu tentang salah sepeng hal, hal itu akan dinyatekan Allah juge kepada ikau. ¹⁶Boiklah ape yang telah kite tahu dan ape yang elah kite capai kite te'uskan sesuai jolon yang elah kite lalui. ¹⁷Sauda'e-sauda'e, contohlah aku, dan tengoklah mike yang idop same sepeti kami yang menjadi contoh buat ikau. ¹⁸Sebeb, sepeti yang selalu aku cakapkan pade ikau, dan yang aku nyatekan pule keneng sambel nanges, banyak u'ang yang idop melawan salib Kristus. ¹⁹Penghabes mike ielah kematian. Tuhan mike ielah pe'ut mike, kemuliaan mike ielah aib mike, pike'an mike hanye te'tuju pade hal duniawi. ²⁰Ke'ene kewargaan nega'e kite adelah di dolom so'ga dan da'i situ juge kite menunggu Tuhan Yesus Kristus sebogoi Ju'uslamat, ²¹yang akan mengubah nyawe kite yang hine ike, sehingge same dengon nyawe-Nye yang mulie manu'ut kuase-Nye yang opot melakukan segale sesuatu kepada di'i-Nye.

Chapter 4

¹Kerene itu sedare-sedare yang kukaseh dan yang kuindukan, sukehatiku dan mahkoteku, bedi'ilah juge dengan teguh dolom Tuhan, hai sedare-sedare yang aku kaseh! ²Eudia kunasehat dan sintikhe kunasehat, supaya sehat sepikhe dolom Tuhan. ³Behken, kuminta kepade ikou juge, sunsugos, kawanku yang setie: bentulah mike, kerene mike telah bejuang dengan aku dolom pengaba Injil, besame-same dengan Klemens dan kawan-kawanku sekeje yang laen, yang name-name tecantom dolom kitab keidoan. ⁴Besukehatilah senantiase dolom Tuhan! Sekali lagi aku becakup besukehatilah! ⁵Endaklah kebaekan hati ikou ditau semue o'ang. Tuhan ude' dekot! ⁶Jenglenah endak ikou kuate tentang ape pon juge, tetapi nyatekanlah dolom suatu hal keingenan ikou kepade Allah dolom due dan pemohonan dengan ucapan syuko. ⁷Domoi sejahtere Allah, yang melampau segele akal, akan memeliha'e hati dan pike'an ikou dolom Kristus Yesus. ⁸Jedi pengabesnye, sedare-sedare semue yang bena semue yang mulie semue yang adel semue yang suci, semue yang manes, semue yang sedep didenga, semue yang disebut keboikan dan patot di puji, pikekanlah semuene itu. ⁹Idan ape yang telah ikou pelaja dan ape yang telah ikou te'ime, dan ape yang telah ikou dengan dan ape yang telah ikou tengok padeku, buatlah itu. Make Allah sumber domoi sejahtere akan menyetai ikou. ¹⁰Aku senget besukehati dolom Tuhan, bahwe pengabesnye pike'an ikou dan perasean ikou betumboh boleh untuk aku. Memang selalu ade pehetian ikou, tetapi ide ade kesempatan begi ikou. ¹¹Kubecakup ike bukanlah kerene keku'angan, sebab aku telah belaja mencukupkan di'i dolom segale keadaan. ¹²Aku tahu ape itu keku'angan dan aku tahu ape itu kelimpehan. Dolom segale hel dan dolom segale peka'e ide ade sesuatu yang me'upekan rahasia begiku; baik dolom hel kenyang, nak pon dolom hel kelapa'an, baik dolom hel kelimpehan endok pon dolom hel keku'angan. ¹³Segale peka'e opot kutanggung di dolom die yang membe'i kekuatan kepadaku. ¹⁴Namon baik juge pebuatan ikou, bahwe ikou telah mengambek bagian dolom kepayaanku. ¹⁵ikou sendi'i tau juge, hai o'ang-o'ang Filipi: pade waktu aku ba'u mulei mengabakan Injil, ketike aku pegi da'i makedonia. Ide ade sepeng Jemaat pon mengadekan pe'etongan utang dan piutang dengan aku saalen da'i pade ikou. ¹⁶1Kerene di Tesalonika pon ikou telah mengirinkan sepeng due kali bentuon kepadaku. ¹⁷Tetapi yang kuutamekan ukonlah pembedaan itu, melaenkan buehnye, yang makin mempebesa keuntungan ikou. ¹⁸Keneng aku telah meneima semue yang pe'elu da'i pade ikou, malahan lebeh da'i itu. Aku bekelimpehan, kerene aku telah meneime kiriman ikou da'i Epafroditus, suatu pesembahan yang wangi, suatu korban yang disukei dan yang bekenan kepade Allah. ¹⁹Allahku akan memenohi segale kepe'eluan ikou menu'ot kekayaan dan kemuliaan-Nye dolom Kristus Yesus. ²⁰Dimuliakanlah Allah dan Bapa kite selame-lamenye! Amin. ²¹Ampaikan salamku kepade tiop-tiop o'ang kudus dolom Kristus Yesus. Salam kepade ikau da'i sedare-sedare yang besame-same dengan aku. ²²Salam kepade ikou da'i segale o'ang kudus, khususnye da'i mike yang di istane kaisar. ²³Kaseh karunia Tuhan Yesus Kristus menyetai roh ikou!

Colossians

Chapter 1

¹Da'i Paulus, rasul Kristus Yesus, oleh kehenda Allah, dan Timotius sauda'e kite, ²pade sauda'e-sauda'e yang kudus dan yang pe'caye dolom Kristus ka Kolose. Kaseh Tuhan dan damai sejahtera Allah, Apak kite, besame ikau. ³Kame selalu besuko pade Allah, Apak Tuhan kite Yesus Kristus, setiap kali kame bedoa untuk ikau, ⁴kene ingka lah denga' masala iman ikau dolom Yesus Kristus dan tentang kasehmu pade semua u'ang bersih, ⁵oleh kene ha'apan, yang disediakan bagi mike di so'ga. Tentang ha'apan itu la dulu ngka denga' ka dolom firman kebenaran, yaitu Injel, ⁶yang sude sampai pade kame. Injel tu bebua dan bekembang ka selu'u dunie, demikian juge dianta'a ingka seja ingka mendenga' dan kenal kaseh yang di be'i Allah dengan sebena'nya. ⁷Semua itu la ingka tau da'i Epafra, teman kerje yang kame kasehe, yang dengan ingka adalah pekerje Kristus yang taat. ⁸Dielah yang be'i tau pade kame kaseh ingka dolom Roh. ⁹Sebeb itu waktu kame denge' itu, kame tak henti sembayang untuk ingka. Kame minte, supaya ingka nerime semue hikma dan menge'ti yang bena', untuk menge'ti maunya Tuhan dengan semporna, ¹⁰hingge idop ikau laya ka depan Die same bekenan kepade-Nye dolom semue hal, dan ingka be'i buah dolom kerje yang bae dan tumbuh dolom menge'ti yang bena tentang Allah, ¹¹dan kuat dengan segale kekuatan oleh kuase muliye Die untuk nanggong segale suatu dengan tekong dan saba, ¹²dan mengucap suko dengan sukacite pade Pa, yang buet laya ingka untuk dopot bagian dolom apa yang ditetapkan untuk u'ang-u'ang kudus ka dolom kerajaan te'ang. ¹³Iye telah lepas kita da'i kuase gelap dan pindaken

kite ka dolom kerajaan Anak Die yang di sayang; ¹⁴dolom Die kite punye u'ang yang nebus kite, Diela yang ampun dose kite. ¹⁵Iye adela gambe' Allah yang tak nampa, yang sulong, yang utame da'i semue yang dibuet, ¹⁶kene ka dolom Die segalanya lah dibuet, yang ade ka so'ga dan yang ade ka bumi, yang nampa dan yang ta nampa, bae singgasana, bae uma aje, bae peme'inta, maupon pengulu; semue di buet ole Die dan untok Die. ¹⁷Iye ade lebeh dulo da'i semue yang ade dan semue ade ka dolom Die. ¹⁸Iye adalah kepale nyawe, yaitu jemaa'. Iye yang pe'tame, yang pe'tame idop da'i anta'e u'ang mati, hingge Iye yang utame dolom segale sesuatu. ¹⁹kene semue kesempurnaa Allah senang diam ka dolom Die, ²⁰dan kene Dielah Iye bua damai segale suatu dengan di'i-Nya, bae yang ade ka bumi, maupon yang ade ka so'ga, setela Iye buet pedamaian oleh da'a saleb Kristus. ²¹Juge ingke yang dulu hidop jao da'i Allah, dan yang buet Die jedi musoh dolom hati dan pike'an sepe'ti yang nyate da'i pebuatan jahet ikau, ²²seka'ang Die damaikan, dolom tuboh Kristus oleh kematian Die, untok na letak ingka kudos dan muse cela dan muse cacet ka depan Die. ²³Sebeb itu ingka harus tekon pade iman, tapi tekon dan tide beguncang, dan jangan ndak di enso da'i harapan Injel, yang ingka lah denga dan yang lah di be'i tau ka slu'u alam ka bawe langit, dan ambe ikin, Paulus, lah jadi hambe die. ²⁴Keneng ambe besuke cita bahwe ambe bole mende'ite kene ikau, dan buet cukup dolom isi ambe ape yang ku'ang pade de'ite Kristus, buet nyawe Die, yaitu jemaa. ²⁵Ambe lah bantu jemaa itu sui dengan perinte yang di pecayaken Allah pade ambe untok neruskan firman Die dengan sepenohnya pade ikau, ²⁶yaitu rasia yang tesemunyi da'i mase ke mase dan da'i tu'unan-tu'unan, tapi yang keneng di be'i tau pade u'ang-u'ang kudos Die. ²⁷Pade mike Allah na be'i tau, betape kaye dan mulie rasiye itu ka tenga bangse-bangse laen, yaitu: Kristus ka tenga-tenga ikau, Kristus yang adalah pengha'apan kemuliaan! ²⁸Dielah yang kami beritekan, bile tiap-tiap u'ang ingka be'i nasehat dan tiap-tiap u'ang ingka aja'i dolom segale hikmat, untok mempen tiap-tiap u'ang pade sempurna ka dolom Kristus. ²⁹Itulah usaha ambe dan pegumulan ambe dengan segale tenage sui dengan kuase-Nye, yang beke'ja dengan kuat ka dolom ambe.

Chapter 2

¹Kene ambe endak, supaye ikau tau, betape be'atnya ambe bejuang untok ikau, dan untok mike yang di Laodikia dan untok semuenya, yang belom kenal ambe saje, ²supaye hati mike tehibo dan mike besame dolom kaseh, hingga mike dapet segale kekayaan dan kepecayaan mengeti, dan kenal rasiye Allah, yaitu Kristus, ³sebeb ka dolom Dielah tesembunyi segale harte hikmat dan ilmu. ⁴Hal ikin ambe be'itau, supaye jengen ade yang mempe'daye ikau dengan kate-kate yang molek. ⁵Sebeb walau ambe seu'ang tak ade ka tenga ikau, tapi dolom roh ambe besame-same dengan ikau dan ambe nengok dengan senang ati terato hidop ikau dan iman ikau teguh dolom Kristus. ⁶Ikau lah terime Kristus Yesus, Tuhan kite. Kene itu hidop ikau tetap ka dolom Dia. ⁷Endaklah ikau be'aka ka dolom Die dan di bengon ka atas Die, endaklah ikau tambah tegoh dolom iman yang lah diaja pade ikau, dan endaklah ati ikau melimpe dengan sukur. ⁸Ati-ati, supaye jengen ade yang tawan ikau dengan filsafat kosong dan palsu yang same dengan aja'an tu'on-menu'on dan roh-roh dunie, tapi tide menu'ut Kristus. ⁹Sebeb dolom Dielah bediam seca'a jasmani selu'uh kepenuhan ke-Allahan, ¹⁰dan ikau lah dibuet penoh ka dolom Die. Dielah kepale semue peme'intah dan penguase. ¹¹Dolom Die ikau lah disunat, bukan dengan sunat yang dipake u'ang dunie, tapi dengan sunat Kristus, tedi'i da'i pencabutan nyawe yang bedose, ¹²kene dengan Die ikau dikubokan dolom baptisan, dan dolom Die ikau tu'ut dibuet bengket juge kene ikau pecaye kepada kerje kuasa Allah, yang telah idopkan Die da'i u'ang mati. ¹³Ikau juge, meskipon dulu mati kene kesalahan dan kene tide disunat lahiriah, lah Allah buat hidop besame-same dengan Die, sesudeh Iye maafkan semue pelanggaran kite, ¹⁴dengan apus su'at utang, yang kene ketentuan-ketentuan ukum menudo dan ngancam kite. Dan itu Die buet jadi tide ade dengan memanta ka kayu saleb: ¹⁵Iye lah melucot peme'inte-peme'inte dan penguase-penguase dan lah buet mike ditengok u'ang bonyak dolom kemenangan Die atas mike. ¹⁶Kene itu jengen ikau biokan u'ang ukom ikau tentang makanan dan minoman dan tentang ha'i aye, bulen ba'u atau pon ha'i Sabat; ¹⁷semue ikin hanya bayangan da'i ape yang ha'us detang, wujudnya adelah Kristus. ¹⁸Jengen ikau bia'kan kemenangan ikau digegelkan oleh u'ang yang pu'a-pu'a me'endah di'i dan beribade pade melekat, se'te beke'as ati pade penglihatan-penglihatan dan beso-besokan di'i tanpe ade alesan oleh pikeran dunie, ¹⁹sedang iye tide bepegang tegoh pade Kepale, da'i mane selu'uh nyawe, yang ditunjang dan diiket jedi sepeng oleh u'at-u'at dan sendi-sendi, mene'ima petumbuhan ilahi die. ²⁰Bile ikau lah mati besame-same dengan Kristus dan bebas da'i roh-roh dunie, mengape ikau mengalakan di'imu pade 'upa-'upa atu'an, seolah-olah ikau masih idop di dunie: ²¹jengen jamah ikin, jengen kecap itu, jengen sentoh ikin; ²²semue itu hanye tentang bende yang binase kalau dipakai dan hanya menu'ut pe'intah-pe'intah dan aja'an-aja'an manusie. ²³Atu'an-atu'an ikin, waloupon tampaknya penoh hikmat dengan ibadat yang dibuet sendi'i, me'endah di'i, menyise di'i, tide beguna untok puaskan idop duniawi.

Chapter 3

¹Kene itu, kalau ikow dibuat idop besame dengan Kristus, ca'ilah peka'e di atas, di mane Kristus ade, dodo di sebale kanan Allah. ²Piki'kan peka'e yang ka atas, bukan yang ka bumi. ³Sebeb ikau dah mati dan idop ikau tesembunyi besame dengan Kristus di dolom Allah. ⁴Bile Kristus, yang adelah idop kite, nunjokan di'i Die, ikau pon nak nunjokan di'i besame dengan Die dolom kemuliaan. ⁵Kene itu buet mati dolom nyawe ikau semue yang duniawi, yaitu cabul, najes, awe napsu, napsu jahet, dan juge seraka yang same dengan nyemba berhale, ⁶semue itu buat murke Allah dotong [pade u'ang durhake]. ⁷Dulu ikau juge buet hal-hal itu waktu ikau idop ka dalemnya. ⁸Tapi keneng, buangla semue ikin, yaitu me'adang, ge'am, jahat, fitnah dan menca'ut yang kelua da'i mulut ikau. ⁹Jengen pula ikau saling bohong, kene ikau lah tinggelkan manusie lama besame kelakuan die, ¹⁰dan ikau lah make manusie ba'u yang te'us-te'us dibuet ba'u untok dapet pelaja'an yang bena suai gamba Pembuat-nye; ¹¹dolom hal ikin muse 'agi u'ang Yunani atau u'ang Yahudi, u'ang besunat atau u'ang ta besunat, u'ang Barbar atau u'ang Skit, kuli ato u'ang medeka, tapi Kristus adelah semue dan ka dalam segale peka'e. ¹²Kene itu, sebagai u'ang-u'ang pilihan Allah yang Die buat jadi kudus dan yang Die suke, bebae atilah, kemurahan, ke'endahan ati, lema lembut dan kesaba'an. ¹³Saba'la ikau seu'ang pade yang laen, dan ampuni seu'ang pade yang laen bile yang seu'ang menaro dendam pade yang laen, same sepe'ti Tuhan lah ampuni ikau, ikau buat juge lal macam ikin. ¹⁴Dan yang paling tinggi dari itu: pakaelah kaseh, sebagai pengiket yang buet sepeng dan yang buat sempurna. ¹⁵Endakla damei sejatra Kristus meme'inta ka ati ikau, kene untok itu ikau lah di panggell jadi sepeng nyawe. Dan besukula. ¹⁶Endakla kate-kate Kristus diem dengan segale kekayaan di anta'a ikau, hingge ikau dengan semua hikma mengaja dan nego' seu'ang dengan yang laen dan sambel benyanyikan mazmur, dan puji-pujian dan nyanyien Tuhan, ikau besuko pade Allah ka dalam hati ikau. ¹⁷Dan semua yang ikau buat dengan kate-kate ato pe'buatan, buetlah semue itu dolom name Tuhan Yesus, sambel besuko oleh Die pade Allah, Pa kite. ¹⁸Oi bini-bini, patuhlah dengan laki ikau, sebagemane baeknya dalem Tuhan. ¹⁹Oi laki-laki, sayang dengan bini ikau dan jengen ikau buat kasa' pade die. ²⁰Oi buda-buda, patuhlah pade u'ang tua ikau dolom segale hal, kene itu yang elok ka dalem Tuhan. ²¹Oi pa-pa, jenglenlah nyaketi ati buda ikau, supaya jengen sampe ati die tak berase. ²²Oi kuli-kuli, patuhlah pade tuan ikau yang ade di dunia ikin dolom segele hal, jengen hanye di depan mike saje untok nyenang mike, tapi dengan tulos hati kene takot pade Tuhan. ²³Ape pon juge yang ikau buet, pebuetlah dengan segenep atimu untok Tuhan dan bukan untok manusie. ²⁴Ikau tau, bahwe da'i Tuhan ikau nak terime bagien yang ditentukan untok ikau sebagei upah. Kristus adelah tuan dan kamu ambe Die. ²⁵Siape yang buat kesalahan, iye akan nanggong salahnye itu, kene Tuhan tide menengok u'ang.

Chapter 4

¹Oi tuan-tuan, belakulah adil dan jujo pade kuli ikau; ingetlah, ikau juge punye tuan di so'ga.²Tekunlah dolom sembayang dan dolom pade itu bejage-jagelah sambel besuko. ³Sembayang juge untok kame, supaya Allah buka pintu untok berite kame, hingga kame dopot becakap tentang rahsie Kristus, yang kenenye ambe dipenjare. ⁴Dengen itu lah ambe dopot katekan, bagaimane seha'usnye. ⁵Idoplah dengan penoh ikmah pade u'ang-u'ang lua, pakai lah mase yang ade. ⁶Endaklah cakap-cakapmu selalu penoh kaseh, jengen tak berase, hingge ikau tau, beheimane ha'us be'i jaweb pade tiap u'ang. ⁷Semue hal tentang ambe akan di be'i tau pade ikau oleh Tikhikus, sauda'e kite yang kekase, kuli yang setie dan kawan kuli dolom Tuhan. ⁸Iye ambe su'uh pade ikau dengan maksud, supaya ikau tau semue tentang kame dan supaya iye mengibo ati ikau. ⁹Iye ambe su'u same-same dengan Onesimus, sauda'e kite yang setie dan yang kekaseh, seu'ang da'i ikau. Mike na be'i tau pade ikau semue yang jedi ka ikin. ¹⁰Salam buet ikau da'i Aristarkhus, kawan ambe sepeng penja'e dan da'i Markus, ponakan Barnabas – tentang die ikau lah nerime pesan; terime die, bile die datang pade ikau – ¹¹dan da'i Yesus, yang dibe'i name Yustus. Hanye ketige u'ang ikin da'i anta'e mike yang besunat yang jadi kawan aku sepeng ke'je untok Ke'ajaen Allah; mike lah jadi penghibur buat ambe. ¹²Salam da'i Epafras pade mike; iye seu'ang da'i anta'a ikau, hambe Kristus Yesus yang slalu bawa dolom doanye untok ingkau, supaya ingke bedi'i tegap, sebagai u'ang-u'ang yang dewasa dan yakin penoh dengan sgale hal dan yang disuke Allah. ¹³Sebeb ambe dapet be'i saksi tentang iye, bahwe iye sangat besusa paye untok ikau dan untok mike di Laodikia dan Hierapolis. ¹⁴Salam pade ikau da'i tabib Lukas yang kekase dan da'i Demas. ¹⁵Ampaikan salam kame pade sauda'a ka Laodikia, juge pade Nimfa dan jemaa yang ade ka 'umah die. ¹⁶Dan bile su'at ikin lah dibace ka ikau, ikau be'usahalah supaya ikin di bace juge ka jemaa Laodikia dan supaya su'at untok Laodikia dibace kepade ikau. ¹⁷Dan ampaikan pade Arkhipus: Pe'atikan, supaya pelayanan yang ikau trima dolom Tuhan ikau buet sepenohnya. ¹⁸Salam dari aku, Paulus. Salam ikin aku tules dengan tangan aku seu'ang. Inget waktu aku di'aghi. Kaseh karunia besame ikau.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹Da'i Paulus, Silvanus dan Timotius kepade jemaat u'ang-u'ang Tesalonika yang di dolom Tuhan Yesus Kristus. Kasih karunie dan domoi sejohtera mennye'tei ikau. ²Selalu mengucap syuko' kepade Allah ka'ene ikau semue dan menyebut ikau dolom doa ³Sebob selalu mengingat peke'jean iman ikau, usahe kaseh ikau dan ketekunan pangha'apan ikau kepade Tuhan kite Yesus Kristus dihadapan Allah dan bapa kite. ⁴Dan tau, hai sede'e-sede'e yang di kasehi Allah, bahwe Ie telah memilih Ikau, ⁵Sebob injel yang ku be'itekanbukan disampaikan kepade ikau dengon kate-kate saje, tetapi juge dengon kekuatan oleh Roh Kudos dan dengon suwetu kepastion yang kokoh. Memang ikau tau, bageimene beke'je di anta'e ikau oleh ka'ene ikau. ⁶Dan ikau telah menjedi penu'ut dan penu'ut Tuhan; dolom penindasan yang be'at ikau telah mene'ime Firman itu dengon sukecite yang dike'jean oleh Roh Kudos ⁷Sehingge ikau telah menjedi teladan untok semue u'ang yang pe'caye di wilayah Makedonia dan Akhaya. ⁸Ka'ene da'i anta'e ikau Firman Tuhan bukan hanye di Makedonia dan Akhaya saje, tapi di semue tempat telah tekaba tentang iman ikau kepade Allah, sehingga ide usah menyatekan ape-ape tentang hal itu. ⁹Sebob mike sendi'i tentang, bageimene ikau bebalek da'i be'hale-be'hale kepade Allah untok melayani Allah yang hidop dan yang bena, ¹⁰Dan untok menantikan kedotangan budak-Nye da'i su'ge, yang telloh dibongkitkan-Nye da'i anta'e u'ang mati, yaitu Yesus, yang menyelamatkan kite da'i murka yang akan dotang.

Chapter 2

¹Ikou su'ang pon la tau, sede'e-sede'e bawhe kamek dotang ka antare ikau ide la sie-sie. ²Tapi walau kamek sebelum iye, macam ikau tau, lah disiksa dan di hine ka Filipi, namon dengon Allah nolong kite, kamek dopot berani untok be'i tau injil Allah pade ikau dolom beju'ang yang be'at³Sebob nasi'at kamek ide lahe da'i sesat atau da'i mak'sod yang ide betol dan juge ide besame penipu. ⁴Sebalek iye, ka'ene Allah lah anggep kamek bise untok pecayekan injil pade kamek, ka'ene etok kamek becakap, uken untok menyuke manusie, laen kan untok menyuke Allah yang nguji aki kite.⁵Ka'ene kamek ide pernah bemulot manis pasal etok ikau tau dan ide peneh punye maksod serake yang sembunyi Allah adelah sak'si ⁶juge ide peneh kamek ca'i pujien da'i manusie, baet da'i ikau, ndak pon da'i u'ang-u'ang laen. Sekali kamek dopot buat ikin lah macam rasol-rasol Kristus.⁷Tapi kamek belaku ramah ka antare ikau, same macam su'ang mak ngasoh dan membele budak iye. ⁸Ikin la kamek, dolom kaseh sayang yang besa aken ikau, uken saje rela bagi injil Allah dengon ikau. Tapi juge idop kamek su'ang dengon ikau, ka'ene ikau lah kamek kasehi. ⁹Sebob ikau maseh inget, sauda'a-sauda'e aken usahe dan je'eh penat kamek sementa'e kamek kerja siang malam, supaya usah jadi beben buat siapa pon juge ka anta'e ikau, kamek be'i tau injil Allah pade ikau.¹⁰Ikou adelah sak'si. ikin lah juge Allah, betape ta'at, yang pecaye. ¹¹Ikou kau, betape kamek, macam pak teadap budak-budak iye lah nasehat ikau dan kuat kan ati ikau seu'ang demi seu'ang, ¹²dan minte dengon amat, supaye ikau idop su'ai dengon ke'endak Allah, yang manggel ikau ke dolom rumah raje dan kebesaan iye.¹³Dan karena ikek la kamek ide putos-putos nye mengucap syuko juge pade Allah, sebob ikau lah terime Firman Allah yang kamek, berite kan etok, uken macam kate-kate manusie, tapi dan emang sunggoh-sunggoh ikin la macam Firman Allah, yang bekerje juge ka dolom ikau yang pecaye.¹⁴Sebob ikau, sede'e-sede'e lah jadi penurot umat-umat Allah ka Yudea, umat-umat ka dolom Kristus Yesus, ka'ene ikau juge lah susan da'i kawan-kawan bangse ikau segale sewatu yang mike derite da'i u'ang-u'ang Yahudi. ¹⁵Bohkon u'ang-u'ang Yahudi etok lah bunoh Tuhan Yesus dan pare Nabi dan elah menyikse kamek ape yang bekenan pade Allah ide mike paduli dan semue manusie mike musoh, ¹⁶kerene mike ndak mengalang kan be'i tau Firman pade bangse-bangse laen untok selamat mike ikin la mike teros-meneros tambah dose mike sampai genap jomlah iye dan seka'ang murke lah nimpe mike sepenoh-penoh iye.¹⁷Tapi kamek, sede'e-sede'e yang seketike pisah da'i ikau, joah ka mate, tapi ide joah ka ati, sunggoh-sunggoh dengon rindu yang besa, lah berusaha untok dotang nengok ikau. ¹⁸Sebob kamek lah niat untok dotang pade ikau aku, Paulus, malah lebeh da'i sekali, tapi antu lah tegah kamek. ¹⁹Sebob siapa harapan kamek atau seneng kamek atau lenggang olek kamek ka luan Yesus, Tuhan kite. Pade mase kedotang iye, kalau uken ikau ? ²⁰Sunggoh, ikau la keolek'an kamek dan seneng kamek.

Chapter 3

¹Kamek ide dapet tahan agi, ka'ene itu kame ngambi putusan ontok diam soang ka atene, ² lalu kamek ngi'im Timotius, sauda'a yang bekeje dengan kamek ontok Allah da'om pemberite injel Kristus, ontok buat kuat ati ikau dan nasihat ikau tentang kepeca'an ikau. ³Supaye usah ade uang yang guyang kepercayaannya ka'ena masa sulet ikin. Ikau soang tau bawe kite la di tetap untok itu. ⁴sebob mase kamek same-same dengan ikau, la kame ngaba pada ikau, bawa kite na rase solet. Dan kesah itu macam ikau tau, da terjadi. ⁵Itu sebob, make Aku, ide tahan agi, la gi'im iye, kerena supaye Aku tau tentang kepercayaan ikau, Aku takot kalo-kalo ike la di cube uleh penga'o dan kalo-kalo usahe kame jadi siye-siye. ⁶Tape eneng, la uda Timotius otong bale da'i ikau dan bawe kabe yang buat senang masala pecayean ikau dan kase ikau, dan bahwe ikau slalu be'i cunto yang bae buat kame dan pingin jumpe dengan kame, macam juge pengen juge, jumpe dengan ikau. ⁷Make kame juge, suda'a-suda'a, dalam hal sempe dan sosah kame jade tehibo krene ikau dan kepercayaan ikau. ⁸Eneng kame idop bale, asal saje ikau tegoh bedi'i dolom Tuhan. ⁹sebob ape kate suko kame yang na kame na be'i pade Allah buat semua ati senang, yang kame dapet ka era ikau ka luan Allah kite! ¹⁰Siang malam kame bedo'a betol-betol supaye kita jumpe muke same muke dan nambah yang ku'ang pade kepecaya ikau. ¹¹Ki'enyte iye, Allah dan pa kite, dan Yesus Tuhan kite, bukeken kame jolon pade ikau. ¹²Dan kirenye Tuhan jedikan ikau betambe-tambe dan be lebeh dalem kaseh se o'ang te adap yang laen, same macam kame juge mengasehe ikau. ¹³ Kienye iye buat kuat ati ikau, supaye ide sale dan Kudos. Ka luan Allah dan pa kite pa masa Yesus dotang dengan semue u'ang yang Kudos.

Chapter 4

¹Akhirnye,sede'e-sede'e kamek minta dan nasehatkan ikau dolom Tuhan Yesus:ikau lah denge da'i kamek macam mane ikau ha'os idop supaye Allah suke pade mike. Hai etok memang lah ikau tirot,tpi baeklah ikau buat lebih besunggo-sunggo agi. ²Ikou tau juge pentujuk-pentujuk mane yang lah kamek be'ikan pade ikau atas name Tuhan Yesus.³ka'ene ikinlah kehendek Allah!pengudusan ikau,yaitu supaye ikau jaoh da'i cabolan, ⁴ Supaye ikau maseng-maseng dan idop kudos dan hormat ⁵ Ide kat dolo keinginan hawe napsu,macam yang dibuet u'ang-u'ang yang ide ngenal Allah, ⁶Dan supaye dolom hal-hal ikin u'ang usah buat sede'enye dengon ide baik atau mempedaye,ka'ene Tuhan adelah pembalas da'i semuenye ikin,seperti yang lah kamek kate dan tegos dulo pade ikau.⁷Allah manggel kite ide untok bebuat ape yang buat malu,tapi ape yang kudos. ⁸Ka'ene etok siapa yang nolak ikin idelah nolak manusie,melaenkan nolak Allah yang lah membe'ikan juge roh-Nye yang kudos pade ikau. ⁹Tentang kaseh sauda'e-sauda'e ide perlu di tuliskan pade ikau,keene ikau seu'ang lah belaja kaseh mengaseh da'i Allah. ¹⁰Hai etok ikau buat juge pade semue sauda'e kat selu'u willayah makedonia . Tapi kamek nasehat ikau,sauda'e-sauda'e be sunggo-sunggo agi bebuat macam itu. ¹¹Dan anggeplah sebagai sewatu kehormatanuntok idop tenang, untok mengu'us soal-soal seu'ang dan bekerja dengon tangan,macam yang lah kamek pesan pade ikau, ¹²ikou idop macam u'ang-u'ang yang sopan mate u'ang lua dan ide begantung pade mike Tuhan na nda atong.¹³selanjotnye kamek la anda sauda'e-sauda'e,bahwe ikau ide tau tentang mike yang mati,supaye ikau usah besedeh macam u'ang-u'ang laen yang ide punye ha'ap. ¹⁴ka'ene jikelau kite caye, bahwe Yesus lah mati dan lah banget,make kite caye juge bahwe mike yang lah mati dolom Yesus akan di kumpolkan Allah besame-same degen iye. ¹⁵ikin kamek cakap pade ikau dengon firman Tuhan: kite yang idop, yang maseh tinggel ampai Tuhan atong,sekali-kali ide akan bedulu mike yang lah mati.¹⁶sebob pade mase tande di be'i,yaitu pade waktu pemempen mlekat nyu'u,dan tompet Allah bebunyi, make Tuhan seu'ang akan tu'un da'i Sorge dan mike yang mati dolom kristus akan lebih dulu bangon. ¹⁷Lah etok, kita yang idop, yang maseh tinggal, akan di angkat besame-same dengon mike dolom pon nunggun Tuhan kat uda'e. ikinlah kite akan selame-lamenye besame-same dengon Tuhan. ¹⁸Karena etok hibolah seu'ang akan yang laen dengon kate-kate ikin.

Chapter 5

¹Tapi tentang zaman dan mase sauda'a-sauda'a, ide perlu tuliskan pade ikau, ²ka'ene ikau seu'ang la tau betol-betol, bahwe a'ri Tuhan dotang macam pencu'i pade malam. ³Apebile mike bilang:semuene demai dan aman make tibe-tibe mike di timpe binase,seperti seu'ang betine yang bunteng di timpe oleh sakit berana-mike pasti ide akan lepas da'i peistiwe ito. ⁴Tapi ikau, ide idop kat dolom gelap ,sehingge a'ri etok tibe-tibe dotang pade ikau seperti pencu'i, ⁵Kerene ikau semue adelah budak-budak t'ang dan budak-budak siang.kite ukelah u'ang-u'ang malam atau u'ang-u'ang gelap. ⁶sebob etok baeklah usah kite tido seperti u'ang-u'ang laen, tapi be awas-awas dan sada. ⁷sebob mike yang tido,tido waktu malam dan mike yang mabo,mabo waktu malam. ⁸Tapi kite,yang adelah u'ang-u'ang siang, baeklah kite sada,beboju pe'ang iman dan kaseh, dan makekan betudong ha'apan untok slamat. ⁹ka'ene Allah ide nyu'u kite untok ditimpe murke,tapi untok berole slamat oleh Yesus kristus,Tuhan kite. ¹⁰Yang lah mati untok kite,supaye entah kite bejage-jage,entah kite tido,kite idop besame-same dengon iye. ¹¹Ka'ene etok nasehatlah seu'ang akan yang laen dan saleng membangun lah ikau sepeti yang emang ikau buat. ¹²Kamek minta pade ikau,sauda'e-sauda'e, supaye ikau haga'i mike yang bekerje ke'as di antare ikau,yang pepen ikau dolom Tuhan dan yang nego ikau; ¹³Dan supaye ikau sunggoh-sunggoh junjong mike dolom kaseh karena pekerjaan mike.idoplah dolom damai seu'ang dengan yang laen. ¹⁴kamek uge nasehat ikau, sede'e-sede'e, tengolah mike yang idop dengon ide senono,hibolah mike tawa hati,beleh lah mike yang lemah,saba terhadap semue u'ang. ¹⁵Pe'atikan, supaye usah ade u'ang yang balas johot dengan johot tapi usahalah selalu yang bae, terhadap ikau maseng-maseng dan tehadep semue u'ang. ¹⁶Besenang-senang lah selalu. ¹⁷Tetap lah bedoa. ¹⁸Ucap syuko'lah dolom segale hal, sebob etok lah yang di suke Allah kat dolom kristus Yesus bagi ikau. ¹⁹Usah lah padam kan roh, ²⁰Dan usah anggap reme berite-berite. ²¹Ujilah semuene dan tangkaplah yang baik. ²²Jaohkan lah nyawe ikau da'i segale macam yang johot. ²³Semoge Allah damai sejahtera mengodos kan ikau semuene semoge roh,jiwe dan nyawe ikau terpele hare sempurne dengon ide besala Yesus kristus Tuhan kite otong agi pade kedatangan Yesus kristus, Tuhan kite. ²⁴Iye yang nyu'u ikau adelah setia. Iye jude akan mengabulkannye. ²⁵Sede'e-sede'e, doalah buat kamek. ²⁶Salam kamek pade semue sede'e dengan cium yang kodos. ²⁷Demi name Tuhan aku minte dengon amat pade ikau,supaye su'at ikin di bace pade semue sede'e. ²⁸Kaseh kurnia Yesus kristus, Tuhan kite, besame ikau!

2 Thessalonians

Chapter 1

¹Da'i Paulus, Silwanus dan Timotius kepace umat u'ang-u'ang Tesalonika di dolom Allah Bapa kite dan di dolom Tuhan Yesus Kristus. ²Kaseh karunie dan domoi sejahte'a da'i Allah, Bapa kite Tuhan Yesus Kristus menyertai ikau. ³Kamek selalu meucap sukur pade Allah ka'ena ikau seda'e-seda'e. Memang patot demikian ka'ena iman ikau maken betambah kaseh ikau akan yang laen maken kuat dianta'a ikau. ⁴Sehingge dolom umat-umat Allah kamek be'megah tentang ikau ka'ena ikau susah dolom iman, dolom sikse dan menindeh yang ikau de'ite: ⁵satu bukti tentang adelnye hukum Allah, yang menyatekan bohwo ikau pantas jodi wa'ge ke'ajea Allah, ikau yang seka'ang mende'ite ka'ena ke'ajea etok. ⁶Sebob adel bagi Allah untok balas penindih kepace mike yang menindih ikau. ⁷Dan untok membe'ikan kesenongan kepace ikau yang di sikse, juge kepace kamek, pade watu Tuhan Yesus da'i dolom su'ge menyatekan di'i-Nye be'same-same dengon melekat-melekat-Nye, dolom kuase-Nye, di dolom api be'nyale-nyale, ⁸dan mengadakan pembolosan te'adap mike yang ide nak mengenal Allah dan ide menaati injel Yesus, Tuhan kite. ⁹Mike ike akan menjoloni hukoman melenyopkan selame-lamenye,, di joohkan da'i hadi'at Tuhan dan da'i kemnuliean kekuatan-Nye, ¹⁰apebile Ie dotang pade ha'i etok di muliekan di anta'a u'ang-u'ang kudos-Nye untok di banggekan same semue u'ang yang pecaye, sebob kesaksian yang kamek bowok kepace ikau yang teloh ikau pecaye. ¹¹ka'ena etok kamek senantiase bedoa untok ikau, supaye Allah kite menganggap ikau pantas bogi-Nye dan dengon kekuatan-Nye sempu'nelah ape yang ikau nak untok bebuot baik dan sempu'ne kan segale peke'jean iman ikau, ¹²sehingge name Yesus, Tuhan kite, di muliakan di dolom ikau dan ikau dolom die, menu'ot kaseh karunie Allah kite dan Tuhan Yesus Kristus.

Chapter 2

¹Tentang kedatangan Tuhan kite Yesus Kristus dan bekumpol nye kite dengan die kamek minte kepade ikau, sede'e-sede'e, ²supaye ikau jongon lekas bingung dan gelisoh, boek ilham Roh, nak pon pembe'itean atau su'at yang di cakapkan da'i kamek seola-ola ha'i Tuhan elah tibe. ³Jongonlah ikau membe'i di'imu di sesatkan u'ang dengan ca'e yang bogoimane pon juge! Sebob sebelum ha'i etok ha'us dotang dulu mu'tad ha'us dinyatekan u'ang du'hake, yang ha'us binase, ⁴lowon yang sombong di'i di otos segale yang di sebot atau yang di sembah sebogoi Allah bohkon ie dudok di umah Allah dan nak nyatekan di'i sebogoi Allah. ⁵Idekah ikau ingat bohwo hal etok se'eng kali aku cakap kepade ikau, ketike aku maseh be'same-same dengan ikau? ⁶Dan seka'ang ikau tau ape yang di tahan, sehingge ie ba'u menyatekan di'i pade watu yang elah di alau, ⁷Ke'ene seca'a diam diam keduhake elah mulai beke'je, tapi seka'ang maseh ade yang nahan. Bile yang nahan tu elah kena tepi. ⁸pade watu etoklah si penduhake ba'u menyatekan di'inye. Tapi Tuhan Yesus nak membunuhnye dengan napas mulot-Nye dan musnehkan-Nye, kalau Ie boleh. ⁹Kedatangan si penduhake etok adelah ke'ajejan ibles, dan di ikot dengan 'upe-'upe pebuatan ajaib, tande-tande dan mujijat palsu, ¹⁰dengan 'upe-'upe tipu daye johot te'hadap u'ang-u'ang yang ha'us binase ka'ena mike ide mene'imeh dan mengasehi kebene'an yang dopot selomotkan mike. ¹¹Dan etoklah sebobnye Allah mendotangkan sesat atas mike, yang menyebobkan mike pecaye dengan duste, ¹²supaye di hukom semue u'ang yang ide pecaye dengan kebene'an dan yang suke kejohotan. ¹³Tapi kamek ha'us selalu ucapkan sukor kepade Allah ka'ena ikau, sede'e-sede'e, yang di kasehi Tuhan, sebob Allah da'i petame nye telah memilih ikau untok di selamatkan dolom Roh yang mengudoskan ikau dolom kebena'an yang ikau pecaye. ¹⁴Untok etoklah Ie telah meniyak ikau ole injel ymag kamek be'itekan, sehingge Ikau bole mendopotkan kemuliaan Yesus Kristus, Tuhan kite. ¹⁵Sebob etok, bedi'i kuat dan bepegang pade aja'an-aja'an yang ikau te'imeh da'i kamek, boek seca'e lisan, dan boek seca'e tetules. ¹⁶Dan Ie, Tuhan kite Yesus Kristus, dan Allah, Bapa Kite, yang dolom kaseh ka'unie-Nye telah mengasehi kite yang telah menganugre'ah kan penghibo abadi dan pengha'apan boek kepade kiite. ¹⁷ki'e nye menghibo dan menguatkan ati ikau dolom peke'jean danpekatean yang boek.

Chapter 3

¹Selajotnye, sede'e, bedoalah untuk kamek supye Firman Tuhan mengasaelkan kemajuan dan di muliekan. Same sepe'ti yang teloh tejodi di anta'a ikau, ²supaye kamek telepas da'i pengacau dan u'ang johot, sebob bukans semue u'ang boleh be'iman. ³Tapi Tuhan setie, le menguatjan ati ikau bele ikau da'i yang johot. ⁴Kamek pecaye dolom Tuhan, ape yang kamek pesan dengan ikau, ikau sampaikan. ⁵Ki'enye Tuhan tetap nuju ati ikau kepada Allah dan kepada Kristus. ⁶Tapi kamek pesan kepada ikau sede'e dolom name Tuhan Yesus Kristus, supaye ikau menjoojukan di'i da'i sede'e yang ide beke'je dan ide menu'ot aja'an yang teloh ikau te'ime da'i kamek. ⁷Sebob ikau sendi'i tau bogoimane ikau ikot kamek, ke'ne kamek ide lambat ke'eje di anta'a ikau. ⁸Ide makan loti u'ang dengan pecume, tapi kamek be'susah payeh siang dan malam, supaye jongon menjodi beban bogi sape pon di anta'a ikau. ⁹Bukan ka'ena kamek ide be'hak untuk etok, melaenkan kamek endak menjodi da'i kamek contoh bogi ikau, supaye ikau mengekot. ¹⁰Watu kamek ade di anta'a ikau, kamek mengingotkan ike kepada ikau: jike seu'ang ide endak ke'eje, jongonlah ie makan. ¹¹Kamek cakap ike ka'ena kamek denga, ade u'ang yang ide begune ¹²u'ang-u'ang yang demikian kamek ingati dan nasehati dolom Tuhan Yesus Kristus, supaye mike tetap tenang melakukan ke'je dan dengan demikian makan—makanannye sendi'i. ¹³Dan ikau sede'e-sede'e, jongon bosan buatlah ape yang boek. ¹⁴Jike ade seu'ang yang ide endak mendengarkan ape cakap dolom su'at ikek, ingatlal die dan jongon begoul dengan die supaye ie menjodi malu. ¹⁵Tapi jongonlah anggap die sebogoi musoh, tapi tegolah die sebogoi sede'e. ¹⁶Tuhan domoi sejehtera ki'enye menga'uniekan domoi te'os-mene'os dolom segale hal, kepada ikau. Tuhan Yesus menyen'tai ikau semue. ¹⁷Salam da'i aku Paulus. Salam aku ike tetules dengan tangan aku sendi'i. Ikelah tande dolom setiop su'atku. ¹⁸Kasih Karunie Yesus Kristus, Tuhan kite menyertai mike semue!

1 Timothy

Chapter 1

¹Da'i Paulus, rasul Kristus Yesus menu'ut perintah Allah, juruselamat kite, dan Kristus Yesus, dasar pengha'apan kite, ²kepada Timotius, budakku yang sah ka dolom iman: kasih karunia, rahmat dan damai sejahtera da'i Allah Bapa dan Kristus Yesus, Tuhan kite, menyetai engkau. ³Ketike aku hendak mene'uskan pejononanku ke wilayah Makedonia, aku telah mendesak engkau supaye engkau tinggol ka Efesus dan meitau u'ang-u'ang tetentu, agar mike jengen mengajokan aja'an laen. ⁴Ataupun sibok dengan dongeng dan silsilah yang tiade putus-putusnye, yang hanye menghasilkan pesoalan belaka, dan bukan tertib hidup keselamatan yang kabeikan Allah dolom iman. ⁵Tujuan be'itau itu ie lah kasih yang timbul da'i hati yang suci, da'i hati nurani yang murni dan da'i iman yang tulus ikhlas. ⁶Tetapi ade u'ang yang ide sampai pade tujuan itu dan yang sesat dolom becakap yang sie-sie. ⁷Mike itu hendak menjaka pengaja hukum Taurat tanpa menge'eti pekatean mike senka'i dan pokok-pokok yang seca'e mutlak mike kemukekan ⁸kite tau bahwe hukum Taurat itu baek kalu tepat kagunekan, ⁹yakni dengan keinsapan bahwe hukum Taurat itu bukanlah bagi u'ang du'hake dan u'ang lalim, bagi u'ang beduse, bagi u'ang duniawi dan yang tak be'agame, bagi pembunuh pak dan pembonoh mak, bagi pembunuh pade umumnya, ¹⁰bagi u'ang cabul dan pemburit, bagi penculik, bagi pembohong, bagi u'ang makan sumpah dan sete'usnye segale sesuatu yang betentangan dengan aja'an sehat ¹¹yang bedasakan Injil da'i Allah yang mulia dan maha bahagie, sepe'ti yang telah kape'cayekan kepadaku. ¹²Ku be'syukur kepada Die, yang menguatkan aku, yeitu Kristus Yesus, Tuhan kite, ke'ene le menganggap aku setie dan mempe'cayekan pelayanan ini kepadaku. ¹³Aku yang takanye seu'ang penghujat dan seu'ang penganiaya dan seu'ang ganas, tetapi aku telah kakasihi-Nye, ke'ene. Semuene itu telah kulakukan tanpa pengetahuan yeitu ka lua' iman. ¹⁴Malah kasih karunia Tuhan kite itu telah kakaruniakan dengan limpahnye kepadaku dengan iman dan kasih dolom Kristus Yesus. ¹⁵Pekatean ini bena dan patut kateime sepenohnye "Kristus Yesus otong ke dunie untuk menyelamatkan u'ang beduse," dan ka antae inike akulah yang paling beduse. ¹⁶tetapi justru ke'ene itu aku kakasihani, agar dolom ka'iku ini, sebagai u'ang yang paling beduse, Yesus Kristus menunjokkan semue kesaba'an-Nye, dengan demikian aku menjaka contoh bagi mike yang kemukaan pecaye kepada-Nye dan mendopot hidup yang kekal. ¹⁷Hormat dan kemuliaan sampai selame-lamenye bagi raje segale zaman, Allah yang kekal, yang tak nampak, yang esa ! Amin. ¹⁸Tugas ini kube'ikan kepada ikau, Timotius budakku, sesuai dengan ape yang telah kanubuatkan tentang ka'i ikau, supaye kakuatkan oleh nubuat itu engkau mempejuangkan pejuangan yang baek dengan iman dan hati nurani yang

murni. ¹⁹Bebeape u'ang telah menolak hati nuraninye yang murni itu, dan ke'ene itu ka'am iman mike, ²⁰ka antae Himeneus dan Aleksander, yang telah kuse'akan kepada iblis, supaye je'e mike menghujat.

Chapter 2

¹Petame-tame aku mengasitau: naeklah pemohonan, doa syafaat dan ucapan syukur untuk syu'e u'ang, ²untuk raje-raje dan untuk semue pembeso, agar kite opot hidup tenang dan tenteram dolom segale kesalehan dan kehormatan, ³itulah yang baik dan yang bekenan kepada Allah, juruselamat kite, ⁴yang menghendoki supaya syue u'ang kaselamatkan dan mempeoleh pengetahuan akan kebena'an. ⁵Ke'ene Allah itu esa dan esa pule Die yang menjaka penganta'e anta'e Allah dan manusie, yaitu menusie Kristus Yesus, ⁶yang telah menye'ankan ka'inye sebagai tebusan bagi semue manusie itu kesaksian pade waktu yang katentukan. ⁷Untuk kesaksian itulah aku telah katetapkan sebagai pembe'ite dan rasul – yang kukatekan ini bena', aku ide be'dusta – dan sebagai pengajo u'ang-u'ang bukan Yahuka, dolom iman dan kebena'an. ⁸Oleh ke'ene itu aku ingen, supaya kamane-mane u'ang jantan-jantan bedoe dengan melentang tangan yang suci, tanpe ma'ah dan tanpe terselisihan. ⁹Demikian juge hendoknye betine. Hendoklah i'e besolek dengan pantas. Dengan sopan dan biase aje, ambutnye jengen bekepang-kepang, jengen memakai emas atau mutiara ataupon pakaian yang mahal-mahal, ¹⁰tetapi hendoklah i'e besolek dengan pebuatan baik, sepe'eti yang molek bagi betine yang beibadah. ¹¹Seha'usnyelah betine bekaam ka'i dan meneime aja'an dengan patuh. ¹²Aku ide membolehkannye memeintah jantan-jantan; hendoklah i'e bekaam ka'i. ¹³Ke'ene Adam yang petame ka jakakan, kemukaan ba'ulah Hawa. ¹⁴Lagipule bukan Adam yang tergoda, melaenkan betina itulah yang tegoda dan jatuh kedolom dose, ¹⁵tetapi betine akan kaselamatkan ke'ene melaherkan anak, asal ie be'tekon dolom iman dan kasih dan pengudusan dengan segale biase aje.

Chapter 3

¹Beginilah pekatean ikin: “ u’ang yang menghendoki jabatan pemilik jema’at mengendoki peke’jaan yang olek.”

²Ke’ene itu penilik jema’at ha’uslah su’ang yang ide becacat, laki da’i satu bini, opot menahan ka’i, bijaksane, sopan, suke membe’i bantuan, cakap mengajo u’ang, ³ukan peminom, ukan pema’ah melaenkan peramah, pendamai, bukan hamba duet, ⁴su’ang kepale kelua’ge yang boek, dan kasegani dan ka hormati oleh budak-budaknye. ⁵Jikalau su’ang ide tau mengepalai kelu’agenye senka’i, bagaimanekah i’e opot mengu’us jema’at Allah?⁶jengenlah ie su’ang yang ba’u betobat, aga jengen ie menjaka sombong dan kene hukuman iblis. ⁷Endaklah ie uge mempunyei name boek ka lua jemaat, aga jengen i’e kagugat u’ang dan jatuh kedolom je’at Iblis. ⁸Demikian uge kaaken-kaaken ha’uslah u’ang teho’mat, jengen becabang lidah, jengen penggema anggur, jengen tamak, ⁹melaenkan u’ang yang membele rasie iman dolom ati nurani yang suci. ¹⁰Mike uge ha’us kauji dahulu, ba’u katetapkan dolom pelayanan itu setelah tenyate mike ide becacat. ¹¹Demikian pule bini-bini endoklah u’ang terhormat, jengen menudoh, endaklah opot menahan ka’i dan opot kapecayai dolom segale hal. ¹²kaaken ha’uslah laki da’i satu bini dan mengu’us budak-budaknye dan kelua’genye dengan baik. ¹³Ke’ene mike yang melayani dengan baik beoleh kedukaan yang baik hingge dolom iman kepade Kristus Yesus mike opot besaksi dengan bebas. ¹⁴Semuene itu kutuliskan kepade ikau, kalaupun kuha’ap segale opot mengunjungi engkau. ¹⁵Jaka jike aku telambat, udahlah engkau tau bagaimane u’ang ha’us hidop, tiong penopang dan dasa’ kebenaran. ¹⁶Dan sesungguhnya agunglah rasie ibadah kite: “Die yang telah menyatakan ka’i-Nye dolom rupe manusie, kabenakan dolom Roh; yang menampakkan kari-Nye kepade malaikat-malaikat, kakabakan ka anta’e bangse-bangse yang ide mengenal Allah; yang ka pe’cayai kadolom dunie, kaangkat dolom kemuliaan.”

Chapter 4

¹Tetapi Roh dengan tegas mengatekan bahwe waktu-waktu kemudian, ade u'ang yang akan murtad lalu mengikot roh-roh pesabah dan aja-ajaan setan-setan. ²Oleh tipu daye pendusta-pendusta yang ati nuraninye memakai cap mike. ³Mike itu mela'ang u'ang kawen, mela'ang u'ang makan-makan yang diciptakan Allah supaye mengucap syuko dimakan oleh u'ang yang pecaye dan yang elah mengenal kebenaan. ⁴Ke'ene semue yang diciptekan Allah itu boik dan suatu pon ide ade yang haram, jike diteime dengan ucapan syuko. ⁵Sebob semue itu elah dikuduskan oleh Firman Allah dan ude didoekan. ⁶Dengen selalu mengingat hal itu kepada seda'e-seda'e kite, engkau akan menjodi seu'ang pelayan Kristus Yesus yang boik, tedidik dolom soal-soal pokok iman kite dan dolom ajaan sehat yang elah ikau ikuti selame kite. ⁷Tetapi jaohlah tahayul dan ceite nenek-nenek tue. Latelah di'i ikau beibadah. ⁸Latehan tubuh tebatas guneye, tetapi ibadah itu begune dolom segale sesuatu hal, ke'ene mengganggu jonji, boik untok idop ike nak pon idop yang akan otong. ⁹Pekateaan ike bena dan patot diteime sepenonye. ¹⁰Ituleh sebobnye kite bejerih payah dan bejuang, ke'ene kite mena'ok penge'epen kepada Allah yang idop, Juruselamat semue manusie, teurame mike yang pecaye. ¹¹Beitekanlah dan ajakanlah semuenye itu. ¹²Tak usah seu'ang pon mengegep engkau 'endeh ke'ene engkau mudelh. Jodilah teleden bogi u'ang-u'ang pecaye, dolom kesetiaan ikau dolom kesucian ikau. ¹³Sementa'e itu, amapi aku otong be'tekunlah dolom membace kitab-kitab suci, dolom membangun dan dolom mengaja. ¹⁴Tak usah lalai dolom menggunekan karunia yang ade pade ikau, yang elah dibe'ikan kepada ikau oleh nubuat dan dengan penumpangan tangan sidong penatua. ¹⁵Pehatikan semuenye itu, idoplah didolomnye supaye kemajuan ikau nyate kepada semue u'ang. ¹⁶Awasilah di'i ikau sendi'i don awasilah ajaan ikau. Betekunlah dolom semue itu, ke'ene dengan bebuot gike engkau akan menyelamatkan di'i ikau dan semue u'ang mendenga ikau.

Chapter 5

¹Tak usah ikau kasa kepada u'ang yang tue se'ulah die sebogoi pak kite dan sapalah u'ang-u'ang yang muda sebogoi sede'e kite. ²Dan u'ang betine tue sebogoi mak kite dan betine yang muda sebogoi adek ikau dengan penoh kemurnian. ³Hormatilah jonde-jonde yang betul-betul jonde. ⁴Tapi jike seu'ang jonde ade budak dan cucu, endaknye mike itu petame-tame belaja beboik kepada semue keluargenye sendi'i dan mambalas budi u'ang tue dan nenek mike, ke'ene itulah yang disukei Allah. ⁵Sedongkan seu'ang jonde yang di tinggolkan seu'ang di'i, mena'uh ha'apannye kepada Allah dan betekun dolom pemohonan dan bedoa boik siang maupun malam. ⁶Tapi seu'ang jonde yang idop mewah dan belebih-lebihan, ie udeh mati selagi idop. ⁷ngatkanlah hal-hal ini kepada jonde-jonde itu supaye mike idop dengan ide ke tecela. ⁸Tapi jike ade seu'ang yang ide memele sanak seda'enyne, apelagi seisi umahnye, u'ang itu murtad dan lebih bu'uk da'i, pade u'ang yang ide beiman. ⁹Yang di catat sebegei jonde, hanye mikelah yang tak ku'ang da'i enam puloh taon, yang hanye sekali belaki ¹⁰dan terbukti elah melakukan peke'jean yang boik, sepeti memele budak, membe'i tumpangan, membasoh kaki seda'e-seda'e seiman, menolong u'ang yang idop dolom kesesakan endehnye mike yang elah menggunakan segele kesempatan untuk bebuat boik. ¹¹Tolaklah pendaftaran jonde-jonde yang lebih muda. Ke'ene ape bile mike sekali digai'ahkan keberahian yang mence'aikan mike da'i Kristus, mike itu endak kawen ¹²dan dengan mengungkiri kesetiaan mike yang semule kepadaNye, mike mendotongan ukuman atas di'inye. ¹³Lagi pule dengan kelua masok umah u'ang, mike membiase di'i bemalas-malas dan ukon hanye bemalas-malas aje, tapi juge meleter dan mencampo hal u'ang laen dan mengate hal yang ide pantas. ¹⁴Ke'ene aku endak supaye jonde-jonde yang muda kawen lagi, beoleh budak, memempnen umah tanggenye dan tak usah membe'i alasan kepada lawan untuk membu'uk-bu'uk name kite. ¹⁵Ke'ene bebeape jonde elah sesat mengekoti jolon iblis. ¹⁶Jike seu'ang jantan dan betine pecaye mempunyei anggote keluarge yang jonde, endaklah ie membentu mike sehingge ide menjodi bebon bogi jemaat. Dengan gike jemaat opot menolong mike yang bena-bena jonde. ¹⁷Penatua-penatua yang boik pemempennye patut di hormati due kali lipat, teutame mike dengan jerih payah bekhobah dan mengaja'. ¹⁸Ukon kah kitab suci bekate: "tak usahlah engkau memberangus mulut lembu yang sedang mengirik", dan lagi "seu'ang pekeje patut mendopot upahnye". ¹⁹Tak usah engkau menei'me tuduhan atas seu'ang penatua kecuali kalau di dukung due atau tige saksi. ²⁰Mike yang bebuat dose endaklah ikau tunjuk di luan semue u'ang aga' yang laen itu pun takot, ²¹Dihodopon Allah dan Kristus Yesus dan malaikat-malaikat pilihanNye ku pesankan dengan sungguh kepademu: camkanlah petunjuk ikin tampek prasangke dan betindaklah dolom segele suatu tampe memihak. ²²Tak usahlah engkau tebu'u-bu'u menumpangkan tangan atas seseu'ang tak usahlah tebewe-bewe dolom dose u'ang laen. Jogelah kemurnian di'imu. ²³Tak usah minum ae aje, tombolah sedikit anggo' behubung pencernaanmu teganggu dan tubuhmu se'ing lemah, ²⁴dose bebe'ape u'ang mencolok, seakan-akan mendahulukan mike ke pengadalan, tetapi dose bebe'ape u'ang lagi ba'u menjodi nyata kemudian. ²⁵Gike pun pebuatan boik itu sege'e nyate dan kalau ide gike, iye ide opot te'us untuk tinggol tesembunyi.

Chapter 6

¹Semue u'ang yang menanggung beban sebegi hambe ndoknye menganggap tuan mike patut mendopot sejak penghormatan, supaya name Allah dan aja'an kite jangan di hujat u'ang. ²Jike tuan mike seu'ang pe'caye usahlah ie ke'ene be'seda'e dolom Kristus, melaenkan ndaklah ie di layani mike dengan lebe boek lagi, ke'ene tuan yang mene'ime be'kat pelayanan mike ielah seda'e-seda'e yang pe'caye yang kekaseh. Ajo'kenlah dan nasehatkenlah semue tu. ³Jike seu'ang mengajokan ajaan laen dan ide menu'ot pe'katean sehat – yakni pe'katahan Tuhan kite Yesus Kristus – dan ide manu'ut aja'an yang sesuai dengan ibadah kite, ⁴Te adelah seu'ang yang belagak tau padehal tak tau ape-ape. Penyakit die adelah menca'i-ca'i soal dan bebelit kate, yang menyebobkan dengki, cide'a, fitneh, cu'ige, ⁵Betekak mulut anta'e u'ang-u'ang yang tak lagi be'piki' sehat dan yang kehilangan kebena'an, yang menganggap bahwe ibadah tu adelah suatu keuntunga. ⁶Memang ibadah tu jike diseta'i rase cukup, membe'i keuntongan besa' ⁷Sebob kite ide membawa sesuatu ape kedolom dunie dan kitepon tak opot membawa ape-ape kelua'. ⁸Asal ade makanan dan pakaian cukuplah. ⁹Tetapi mike yang ingin kaye te'jatoh ke dolom pencobaan, kedolom je'ot dan ke dolom macam-macam nafsu yang hampe dan yang mencelakekan, yang menenggelamkan u'ang ke dolom ke'untuhan dan kebinasean. ¹⁰Ke'ene aka' segale kejahatan ielah cinta duet. Sebob oleh mengejo' duetlah bebe'ape u'ang menyimpang da'i iman dan menyikse di'inye dengan be'macam duke. ¹¹Tetapi engkau hai manusia Allah, jaolah da'i semuenye itu, kejo'lah keadilan, ibadeh, kesetiaan, kaseh, kesaba'an dan kelembutan. ¹²Belombelah dolom pelombaan iman yang bena' dan 'ebutlah idop yang kekal. Itulah sebobnye ikau elah dipanggil dan elah ikau ik'a'kan ik'a' yang bena' di luan onyok saksi. ¹³Dihedepan Allah yang membe'i idop kepade segale sesuatu dan di hedepan Kristus Yesus yang elah mengik'a'kan ik'a yang bena' itu juge di luan Pontius Pilatus, ke se'ukan kepade ikau. ¹⁴Ikotlah pe'inte ini, dengan ide be'cacat dan ide be'cela, hingge pade waktu Tuhan kite Yesus Kristus menunjokkan di'i Die. ¹⁵Yaitu waktu yang ndak ditetapkan oleh penguase yang satu-satunye dan yang penoh bahagie, Raje di atas segale 'aje dan Tuan di atas segale tuan. ¹⁶Dielah satu-satunye yang ide taklok kepade maut, be'semayam dolom te'ang yang tak di dekati. seu'ang pun tak pe'na nengok Die dan memang manusia tak dopot nengok Die. Bagi Dielah hormat dan kuase yang kekal! Amin. ¹⁷Se'ingotkanlah kepade u'ang-u'ang kaye di dunie ini supaya mike jongon sombong dan jongon be'he'ep pade semue yang tak tenu sepeti kekayaan, melainkan pade Allah yang dolom kekayaan-Die membe'ikan kepade kite segale sesuatu untuk dinikmati. ¹⁸Ingetkanlah aje' mike itu bebuot boek, menjadi kaya dolom kebajikan suke membe'i dan membogi. ¹⁹Dan dengan gike mengompolkan suatu ha'te sebegi dasa' yang boek bogi di'inye di waktu yang akan dotong untuk mencapai idop yang sebena'nye. ²⁰Hai Timotius, peliha'elah ape yang elah di pe'cayekan kepade ikau. Hinda'ilah bual-bual kosong dan idek suci dan pe'tentangan-pe'tentangan yang be'asal da'i ape yang di sebut pengetahuan. ²¹Ke'ene ade bebe'ape u'ang yang mengaje'kannye dan dengan gike elah menyimpang da'i iman. Kaseh karunia menye'tai ikau!

2 Timothy

Chapter 1

¹Da'i Paulus, Kristus Yesus oleh kehendak Allah untuk membe'itakan janji tentang idop dolom Kristus Yesus, ²kepade Timotius, buda aku yang kekaseh: kaseh karunia, rahmat dan damai sejahtera da'i Allah Bapa dan Kristus Yesus, Tuhan kite, be'same ikau. ³Aku ucap syuko' pade Allah yang ku layan dengan ati nu'ani yang be'sih sepe'ti yang dibuwet moyang aku. Dan selalu aku inget ikau dolom pemohonanku, bae siang maupon malam. ⁴Dan pade bile aku tekenang akan ae' mate ikau yang ikau cu'ahkan, aku inggen menengok ikau bale supaya penohla senang atiku. ⁵Sebeb aku te'inget akan iman ikau yang tulos iklah, yaitu iman yang pe'tame-tame idop di dolom nek betinamu Lois dan di dolom mak ikau Eunike dan yang aku yaken idop juge ka dolom di'i ikau. ⁶ka'ene itulah aku pe'ingatkan ikau untuk menyalekan karunia Allah yang ade pade ikau oleh peletaan tangan aku atas ikau. ⁷Sebeb Allah membe'ikan kepade kite bukan roh ketakotan, melainkan roh yang membe'i kekuatan, kaseh dan terato'. ⁸Jadi usahla malu be'saksi tentang Tuhan kite dan usahla malu ka'ene aku, seu'ang hukoman ka'ene Die, melainkan ikotla mende'ita bagi Injil-Nya oleh kekuatan Allah. ⁹Die la yang buat selamat kite dan menye'ukan kite dengan se'u kudos, bukan be'dasa'kan pe'buatan kite, melainkan be'dasa'kan maksud dan kaseh karunia-Nya seu'ang, yang lah dibe'i pade kite dolom Kristus Yesus sebelum zaman ¹⁰dan keneng dinyatekan oleh kedotongan Juruselamat kite Yesus Kristus, yang oleh Injil lah memo'akan kuase maut dan

mendotongkan idop yang ta dopot minase. ¹¹Unuk Injil ikinla aku lah ditetapkan sebagai pembe'ita, sebagai Rasul dan sebogoi guru. ¹²itula sebebnya aku mende'ita semuenya ikin, tapi aku ide malu; ka'eneaku tau pade siape aku pe'caye dan aku yaken bahwe Die bekuase memeliha're ape yang lah dipe'cayakan-Nya kepada aku hingge pade mase Tuhan. ¹³nangkepla segale sesuatu yang lah ikau denga' da'i pade aku sebagei contoh aja'an yang bae dan buatla itu dolom iman dan kaseh dolom Kristus Yesus. ¹⁴pelihela harte yang elok, yang lah dipe'cayakan-Nya kepada kite, oleh Roh Kudos yang diem di dolom kite. ¹⁵Ikau tau bahwe semue mike yang ka dae'ah Asia Kecil bebale da'i pade aku; te'masok Figelus dan Hermogenes. ¹⁶Tuhan ki'anya membe'ikan rahmatNya kepada keluarga Onesiforus yang lah be'ulang-ulang menyega'kan ati aku. Ie ide malu na jumpe aku ka dolom penja'e. ¹⁷Ketike ka Roma, ie be'usahe menca'i aku dan udah juge betemu aku. ¹⁸ki'anya Tuhan menunjokan rahmat-Nya padenya pade masaNya. Betapa banyaknya pelayanan yang die buat ka Efesus ikau lebeh tau da'i aku.

Chapter 2

¹lebeb tu, oi buda aku, buatla kuat oleh kaseh karunia dolom Kristus Yesus. ²Ape yang lah ikau pem denga' da'i pade aku ka depan anyak sakse, pe'cayakanla itu pade u'ang-u'ang yang dapot dipe'cayai, yang juge pandai mengaja' u'ang lain. ³Ekotla mende'ita sebagai seu'ang pejuang yang bae da'i Kristus Yesus. ⁴Seu'ang pejuang yang sedang bejuang ta memusingkan nyawenya dengan hal-hal pangidopannya, supaye dengan tu ie be'kenan pade komendannye. ⁵Seu'ang olah'agawan hanye dopot mempe'oleh mahkote sebagai jua'e, apabile ie betandeng menu'ut atoran-atoran ola'age. ⁶Seu'ang peladang yang beke'ja ke'as ha'uslah yang pe'tame menikmati hasil usahenya. ⁷Pe'atikanla ape yang aku cakap; Tuhan akan membe'ikan pade ikau penge'tian dolom segala sesuatu. ⁸Ingatla ikin: Yesus Kristus, yang la bongkit da'i anta'a u'ang mati, yang lah dilahe'kan sebagai ketu'unan Daud, itula yang aku be'itakan dolom Injil aku. ⁹Ka'ene pembe'itaan Injil ikinla aku mende'ita, malahan diga'i sepe'ti seu'ang penjajah, tapi firman Allah ta te'ga'i. ¹⁰Ka'ene itu aku saba' menanggong semuenye itu bagi u'ang-u'ang pilehan Allah, supaye mike juge dapot keselamatan dolom Kristus Yesus dengan kemuliaan yang kekal. ¹¹Bena'la pecakapan ikin: "Bile kite mati dengan Die, kitepon akan idop dengan Die; ¹²bile kite be'tekon, kitepon akan ekot meme'intah dengan Die; bile nyangkal Die, Die pon akan nyangkal kite; ¹³Bile kite ide setie, Dia tetep setie, ka'ene Die tak dapot nyangkal di'i-Nya," ¹⁴Pe'ingatkanlah dan pesankanlah semue itu dengan besungguh-sungguh pade mike ka depan Allah, aga' usah mike bebelit kate, ka'ene hal tu same skali ta begune, malah mengocaukan u'ang yang mendenga'nya. ¹⁵Usahakanla supaye ikau layak ka depan Allah sebagai seu'ang peke'je yang ta usah malu, yang bete'us te'ang membe'itaukan pe'cakapan kebena'an itu. ¹⁶Tapi hinda'ila bual kosong dan yang ide bena' yang hanye namba dose. ¹⁷Cakap mike menjala' macam penyakit kanke'. Ka anta'a mike temasok Himeneus dan Filetus, ¹⁸yang lah bebelo da'i kebena'an dengan mengaje'kan bahwe kebangketan kite lah belangsung dan dengan demikian me'usak iman u'ang laen. ¹⁹Tapi dasa' yang diletak Allah itu tegoh dan meterainya ialah: "Tuhan kenal siape milekNya" dan "setiap u'ang yang nyebut name Tuhan baela tinggalkan hal-hal yang bu'u. ²⁰Dolom 'umah yang besa' bukan hanye te'dapot pe'abot da'i mas dan pe'ak, melaenkan juge da'i kayu dan tana; yang semule di pakai untok maksud yang mulie dan yang te'akhe' untok maksud yang ku'ang mulia. ²¹Jika seu'ang membe'sehkan nyawenya da'i hal-hal yang bu'u, ie akan na jadi ba'ang 'umah untok maksud yang mulia, ie dikudoskan, dipandang laya untok dipakai tuannye dan disediakan untok tiap peke'jaan yang mulia. ²²Sebeb tu jauhken napsu u'ang mude, keja'la keadilan, kesetiaen, kaseh dan damaibesame-same dengan mike yang be'se'u pade Tuhan dengan ati yang mu'ni. ²³Menginda'la pasal-pasal yang dica'i-ca'i, yang bodoh dan ta laya. Ikau tau bahwe pasal-pasal itu timboka pe'tengka'an, ²⁴sedangkan seu'ang hamba Tuhan ida boleh be'tengka' tapi ha'us 'amah pade semue u'ang. Ie ha'us pandai mengaja', saba' ²⁵dan dengan lemo lembut dapot menuntun u'ang yang teka, sebeb mungkin Tuhan akan membe'i waktu pade mike untok betobat dan memimpn mike singga mike kenal yang bena', ²⁶dan dengan demikian mike jadi sada' bale, ka'ene te'lepas da'i je'at Iblis yang lah iket mike pade kehendak die.

Chapter 3

¹Ketahuilah ahwe pade a'i-a'i teahe akan datang mase yang te'gho. ²Manise na necintai nyawanye seu'ang dan jadi hambe uang mike akan membuat dan nyombongkan di'gii, mike nejadi pezinah, mike akan beontaak teadap u'ang tue dan tak tau beteima koseh tak pedulikan ugame, ³tak nda nyayang tak mau bedamai, seneng buukan u'ang, te dapat mahae digi, ga'ang, tak suke yang bae, ⁴suke menghiyanati ide mike. Beloga tau lebeh menuut awa napsu da'i pade menuuti Allah. ⁵seca'a manusie mike bebuat ibada mike, tapi sebenarnya mike mungke kekuatan mike. Jaolah da'i ingka dia! ⁶Sebap ka tengah mike ade u'ang-u'ang masuk ke uma-uma u'ang lain dan mengudo betina-betine yang lemah yang beat denga dose dan dikuasai oleh bebagai-bagai nafsu. ⁷Yang walaupun selalu ingin di aja, tapi tak pe'na dapet kenal kebenaran. ⁸Same sepeti Yanes dan Yambres tentang Musa, demikie juge mike nentang kebenaran. Akal mike buuk dan iman mike tak tahan nguji. ⁹Tetapi nde pasi mike tak akan lebeh meju, ke'no sepeti dolom hal Yanes dan Yambres, ke bodohan mike pon akan nempa bagi semu u'ang. ¹⁰Tetapi engaku telah mengekot ajaranku, cage hidopku. Pendigianku, imanku, kesabaranku, kasihku dan ketekunan ¹¹Engkau taleh ikut memberi peganeyaan dan sengsare seperti yang telah ku derite di Antiokhia dan di Ikonium dan di Listra. Semue pengantayan itu ku derita dan Tuhan telam melepaskan aku daghi pebeNya ¹²memang setiap u'ang yang mau idop beribada di dolom Kristus Yesus akan menberite aiaya, ¹³sedangkan u'ang jahat dan penipu akan betambah jahat, mike menyesatkan dan di sesatkan ¹⁴tetapi hendaklah engkau tetap bepegangan pade kebenaran yang telah engkau tegime dan mike yakini, dengan selalu nigat u'ang yang tolah megajakan-Nya kepade mu ¹⁵ingatlah juge bahwe daghi kecil engkau sudeh mengenal Kitab Suci yang dapet membegi hikmat depademu dan menuntun engkau kepade keselamatan oleh iman ke pade Kristus Yesus. ¹⁶Segale tulesan yang diilhamkan Allah memang bermanfaat untok mengesa, untok menyatekan kesalahan, untok meperbaiki kelakuan dan ontok mendidik u'ang dolom kebenaran ¹⁷Dengan demikian tiap-tiap manusia kepunyaan Allah di pelengkapi untok setiap perbuatan baik.

Chapter 4

¹Di haluan Allah dan Kristus Yesus yang akan menghakimi u'ang yang hidop dan yang mati, aku bepesan dengan sungguh-sungguh kepade ikau demi penyataan-Nye dan demi kerajaan-Nya: ²Beitekanlah Firman, siap seditelah baik atau ide baik waktunye, nyatekanlah ape yang salah, tegolah dan nasehatilah dengan segale kesaba'an dan pengaja'an. ³Ke'ene akan otong waktunye, u'ang ide opot lagi meneime aja'an sehat, tetapi mike akan mengumpulkan guru-guru menu'ut kehendaknye untuk memuaskan keinginan telingenye. ⁴Mike akan memalingkan telingenye da'i kebena'an dan membukenne bagi dongeng. ⁵Tetapi kueseilah di'ikau dolom segale hal, saba'lah mendeite, lakukanlah pekejaan pembeite Injil dan tunaikanlah tugas pelayanan ikau! ⁶Mengenai di'iku, da'ah itu udeh mulai dicu'akan sebagai da'ah pesembahan dan saat kematianku udeh dekat. ⁷Aku telah mengakhiri petandang yang baik, aku telah mencapai ga'is akhir dan aku telah membele iman. ⁸Keneng telah tesedie bagiku mahkota kebena'an nye akan dika'uniakan kepade aku oleh Tuhan, hakim yang adil, pade ha'inye; tapi ukan hanye kepadeku, melaenkan juge kepade syu'e u'ang yang me'indukan keotonganNye. ⁹Bekejalah supaye sege'a otong kepadeku, ¹⁰Ke'ene Demas telah mencintai dunie ini dan meninggalkan aku. Ie telah beangkut ke Tesalonika. Kreskes telah pegi ke Galatia dan Tikus ke dalmatia. ¹¹Hanye lukas yang tinggol dengan aku. Jemputlah markus dan bawalah Ie ke ma'i, ke'ene pelayananne penteng bagiku ¹²Tikhikus telah ku ki'im ke Efesus. ¹³Ijike ikau kema'i bawe juge kembang yang kutinggalkan di Troas di umah Karpus dan juge kitab-kitab ku, teutame perkamen itu. ¹⁴Aleksander, tukang tembage itu, telah onyok bebuat kejahatan terhadap aku. Tuhan akan membalasnye menu'ut pe'buatennye. ¹⁵Hendaklah engkau juge bejage-jage, terhadap die, ke'ene die sangat menentang aja'an kite. ¹⁶Pade waktu pembelaan ku yang petame ide seu'ang pun yang membantu aku, semue-Nye meninggalkan aku-ki'e nye hal itu jangan ditanggungkan atas mike-, ¹⁷tetapi Tuhan telah mendampingi aku dan menguatkan aku, supaye dengan pe'antaaan aku Injil dibeitekan sepenohnye dan semue u'ang bukan Yahudi mendengokannye. Dengan demikian aku lepas da'i mulut singa. ¹⁸Dan Tuhan akan melepaskan aku da'i setiap ke'eje yang jahat. Die akan menyelamatkan aku, sehingge aku masuk ke dolom kerajeaNye di sorga, bagiNye lah kemuliaan selame-lamenye! Amin. ¹⁹Salam kepade Priska dan Akwila dan kepade keluarga Onesiforus. ²⁰Erastus tinggol di Korintus dan Trofimius ku tinggolkan dolom keadaan sakit di Miletus. ²¹Bekejalah kema'i sebelum musim dingin. Salam da'i Ebulus dan Pudes dan Linus dan Klaudia dan da'i semue sauda'e. ²²Tuhan menyertai roh ikau. Kasih ka'unienye menyertai ikau!

Hebrews

Chapter 1

¹Setelah pade zomon dulu Allah berulang kali dan dolom pepogi cahe becakap kepade nek moyang kite dengan wakil nabi-nabi. ²Make pade zomon akhil ikin ie telah becakap kepade kite dengan wakil bubok iye. Yang telah ie tetapkan sebogoi yang behak menerime segole yang ade. Ulih Ie Allah telah menjodikan alam semesta. ³Ie adalah cahaye kemulieen Allah dan gamba wujud Allah dan menopa segale yang ade dengan firman-eye yang penoh kekuaseen. Dan setelah ie selesai mengadakan penbosaan dose ie duduk di sebelah kanan yang maha besa', ditempat tinggi, ⁴jaoh lebih tingi dahi pade melekat-melekat. Same sepeti name yang dikaruniakan kepadenne jaoh lebih indah dahi pade name mike. ⁵Ka'ene kepade siapaekah di antare melekat-melekat etok penah ie katekan: "Anak-Ku ikau! Ikau telah kuperanakan pade ha'i ikin?" dan "Aku akan menjedi Bapa-Nye, dan ie akan menjedi Anak-Ku?" ⁶dan ketike ie membewe pule anak-Nye yang sulong kedunie, ie bekate: semue melekat Allah ha'us menyembah Ie." ⁷Dan tentang melekat-melekat ie bekate: "yang membuot melekat-melekat-Nye menjodi badoi dan anak buah-anak buah-Nye menjodi nyale api. ⁸Tapi tentang budak ie bekate: "takhta-ikau ye Allah tetap untuk setehusnye dan selamenye. Dan tungkat kehajeen ikau adalah tungkat kebehoan. ⁹Ikau mencitei keadilan dan mebenci kefasikan. Sebob itu Allah ikau telah menguhapi ikau dengan minyak sebogi tande kesukean melebihi kawan-kawan sekutu ikau. ¹⁰Dan pade mulenye, ye Tuhan ikau telah meilakan dosa bumi dan langit adalah uwotan tangan ikau. ¹¹Semuene itu akan binase tapi ikau tetap ade dan semuene itu akan mejodi usang sepeti pakaian; ¹²sepeti juboh akan guhungkan mike dan sepeti penyinan mike akan diubah tapi ikau tapi same dan tahun-tahun ikau ide bekesudohan. ¹³Dan kepade siapaekah di antare melekat itu penah ie bekate: duduklah di sebelah kanan-ku sampai kubuot musuh-musuh ikau mejodi tumpuan kaki ikau. ¹⁴Ukonkah mike semue adalah roh-roh yang melayani yang diutus untuk melayani mike yang ha'us mendopot keselamatan.

Chapter 2

¹Ka'ene etok ha'us lebeh hati-hati kitek mempehatikan ape yang telah kitek denga, supaye kitek jengen anyot dibewe arus.²Sebob kalau firman yang dikatekan dengan wakil melekat-melekat tetap belaku, dan setiap pelanggaran dan ketidaktaatan mendopot balasan yang setimpal,³ macem manekah kite akan lepas, jikelau kite menyia-nyiakan keselamatan yang sebesa etok, yang mule-mule diberitekan oleh Tuhan dan oleh mike yang telah mendenga'nye, kepada kite dengan ca'e yang dopot dipecayai, sedangkan ⁴Allah menguatkan kesaksian mike oleh tande-tande dan mijizat-mujizat dan bermacam-macam pernyataan kekuasaan dan karunie Roh kudus yang di begi-begikan-Nye menu'ot kehendak-Nye.⁵sebob bukan kepada melekat-melekat telah ie kalahkan dunie yang akan datang, yang kite cakapkan ikin. ⁶Ade u'ang yang pernah membe'i kesaksian didelem suatu nas, katenye: "Apekah manusie, sehingge ikau mengingatnye, atau anak manusie, sehingge ikau memolekannye?"⁷Namon ikau telah membuetnye untok waktu yang singkat siket lebeh endah da'i pade melekat-melekat, dan telah memahkotainye dengan kemuliean dan hormat. ⁸Segele sesuatu telah ikau kalahkan dibowoh kaki-Nye." Sebob delem menakhlukan segele sesuatu kepadenye, tide ade satu pon yang ie kecualikan, yang tide taakluk kepada-Nye.⁹Tetapi Ie, yang untok waktu yang singkat dibuet siket lebeh endah da'i pade melekat-melekat, yaitu Yesus, kite tengok yang oleh ke'ene penderitaan maot, dimahkotai dengan kemuliaan dan hormat, supaye oleh kasih karunie Allah ie mengalami maot begi semue manusie. ¹⁰sebob memang sesuai dengan keadaan Allah yang bagi-Nye dan oleh-Nye segele sesuatu dijedikan, yaitu Allah yang membewe benyak u'ang kepada kemuliaan, juge menyempurnakan Yesus, yang mempen mike kepada keselamatan, dengan penderitaan.¹¹Sebob Ie yang menguduskan dan mike yang dikuduskan, mike semue beasal da'i satu, etoklah sebobnye Ie tide malu menyebot mike soda'e, ¹²kate-Nye: "Aku akan membe'itekan name Ikau kepada soda'e-soda'e-Ku, dan memuji-muji ikau ditengah-tengah umat."¹³dan lagi: "Aku akan mena'oh kepecayaan kepada-Nye," dan lagi: "sesungguhnya, ikinlah aku dan anak-anak yang telah dibe'ikan Allah kepada-ku." ¹⁴ka'ene anak-anak etok adalah anak-anak da'i da'ah dan dageng make ie juge menjedi same dengan mike dan mendopot bagian delem keadaan mike, supaye oleh kematian-Nye ie mengilangkan Ie, yaitu iblis, yang bekuase atas maot, ¹⁵dan supaye dengan jalan demikian ie membebaskan mike yang seumo idopnye be'ade delem pehambaan oleh ke'ene takotnye kepada maot.¹⁶sebob sesungguhnya, bukan melekat-melekat yang ie kasihani, tetapi ketu'unan Abraham yang ie kasihani. ¹⁷Etoklah sebobnye, make delem segele hal ie ha'us disamakan dengan soda'e-soda'e-Nye, supaye ie menjedi imam besa yang mena'oh belas kasihan dan yang setie kepada Allah untok mendamaikan dose selu'oh bengse. ¹⁸sebob oleh ke'ene ie sendi'i telah mende'ita ke'ene pencobaan, make ie dopot menolong mike yang dicobai.

Chapter 3

¹sebob etok, hai soda'e-soda'e yang kudus, yang mendopot bagian delem penggelan sorgawi, tengoklah kepada Rasul danm Imam besa yang kite akui, yaitu Yesus, ² yang setie kepada Ie yang telah menetapkan-Nye, semacaman Musa pun setie delem segenap umah-Nye. ³sebob lebih besa da'i pade Musa, same macam tukang bangunan lebih dihormati da'i pade umah yang dibangunkannya. ⁴sebob setiap umah dibangun oleh seu'ang tukang bangunan, tetapi tukang bangunan segele sesuatu ielah Allah.⁵Dan musa memang setie delem segenap umah Allah sebagai pelayan untok membe'i kesaksian tentang ape yang akan di be'itekan kemudian. ⁶Tetapi Kristus setie sebagai Anak yang mengepalai umah-Nye: dan umah-Nye ielah kite, jike kite sampai kepada akhirnya tegoh bepegang pade kepecayaan dan pengharapan yang megahkan.⁷sebob etok, macam yang dikatekan Roh kudus: "pade ha'i ikin, jike ikau mendenga sua'e-Nye, ⁸jengenal ke'askan ati ikau macam delem kegeraman pade waktu percobaan di padang gurun,⁹Dimane nek moyang ikau mencobai Aku dengan jelen menguji aku, sekalipon mike menengok pebuatan-pebuata-ku, empat puluh tahun lamenye. ¹⁰Etoklah sebobyne aku mu'ke kepada angkatan etok, dan bekate: selalu mike sesat ati, dan mike tide mengenal jelen-Ku, ¹¹ Sehingga Aku besumpah delem mu'ke-ku mike tide akan masok ketempat perhentian-ku.¹²Waspadelah, hai soda'e-soda'e, supaya diantara ikau jengen tedopot seu'ang yang atinye jehet dan yang tide percaya oleh ke'ene ie murtad da'i Allah yang idop. ¹³Tetapi nasehatilah seu'ang akan yang laen setiap ha'i, selame maseh dopot dikatekan "ha'i ikin", supaya jengen ade di antare ikau menjedi kuat atinye ke'ene tipu daye dose.¹⁴ka'ene kite telah beoleh begian didelem Kristus, asel saje kite kuat bepegang sampai kepada akhirnya pade kepacayaan iman kite yang semule. ¹⁵Tetapi apebile pernah dikatekan: "pade ha'i ikin, jike ikau mendenga sua'e-Nye, jengenal ke'askan ati ikau macam delem kegeraman,"¹⁶siapekah mike yang membangun ama'ah Allah, sekalipon mike mendenga sua'e-Nye? Bukenkah mike semue kelua da'i Mesir dibowoh pempenan Musa? ¹⁷Dan siapekah yang ie murkei empat puluh tahun lamenye? Bukenkah mike yang bebuet dose dan yang mayatnya beserakan dipadang gurun? ¹⁸Dan siapekah yang telahie sumpahi, bahwe mike tide akan masok ketempat perhentian-Nye? Bukenkah mike yang tide taat? ¹⁹Demikianlah kite tengok, bahwe mike tide dopot masok oleh ke'ene ketide pecayaan mike.

Chapter 4

¹sebob itu. Boiklah kite waspade supaye jongon ade seu'ang di antare ikau yang dionggop ketingalan. Sekalipun jonji akan masok ke dolom perhentiannye maseh belaku. ²Kerene kepade kite dibe'itakan juge kobo kesukean same sepeti kepade mike tapi firman mencehitean itu ide begune bogi mike. Karene ide betumboh besame-same ulih iman dengon mike yang mendengonye. ³sebob kite yang beiman akan masok ketempat pehentian sepeti yang ie katekan. Sehingge aku besumpah dolom murka-ku ketempat pehentian-ku." sekalipon pekerjaan-Nya udoh siap sejak dunie di jodikan. "Sebob tentang ha'i ketujuh penah dikatekan didolom suatu nas: dan Allah behenti pade ha'i ketujuh dahi segale pekejean-Nye." ⁵ dan dolom nas itu kite bace: mike takkan masok ke tempat pehentian-Ku. ⁶Jodi udoh jelos. Bahwe ade sejumlah u'ang akan masok ketempat pehentian itu. Sedongkan mike yang kepade-Nye lebih dahulu dibe'itekan kobo kesukean itu ide masok karene keidetaatan mike. ⁷Sebob itu ie menetapkan suatu ha'i yaitu ha'i ikin ketike ia setelah sekian lame befirman dengon perantaraan Daud sepeti dikatekan diatas: pade ha'i ikin jike ikau medengo sua'e-Nye. Jongonlah ke'askan ati ikau. ⁸Sebob andaikate Yosua telah mebowo mike masok ketempat pehentian. ⁹Jodi masih tersele suatu ha'i pehentian ha'i ketujuh bogi umat Allah. ¹⁰Sebob ba'ang siape telah masok ke tempat pehentian-Nye. Ie sendiri telah behenti da'i segole pekerjaan-Nye same sepeti Allah behenti da'i pekerjaan-Nye. ¹¹Karene itu boiklah kite beusahe untuk masok ke dolom pehentian itu. Supaye jongon seu'ang pun jotuh ke'ene mengikuti contoh keidetaatan itu juge. ¹²Sebob firman Allah idup dan kuat dan lebih tojom dahi pade pedeng bermate due manapun: ie menusuk amat dolom sampai memisehkan jiwa dan roh sendi-sendi dan sumsum, ie sanggup membedakan pertimbangan dan pikiran ati kite. ¹³Dan ide ade suatu makhluk pon yang tesemunyi di hahpen-Nye sebob segole sesuatu telonjong dan tebuke didepon mate Ie yang kepade-Nye kita ha'us mebehikan petanggungan jowob. ¹⁴Karene kite sekahang menpunyei Imam besa' Agung, yang telah melintasi semue langit. Yaitu Yesus, Anak Allah, boiklah kite teguh bepegong pade pengkuan iman kite. ¹⁵Sebob Imam Besa' yang kite punya, ukonlah imam besa' yang ide dapot tu'ot merasekan kelemahan-kelemahan kite, seboiknye same dengon kite, Ie telah dicobai, hanye ide beboet dose. ¹⁶Sebob itu marilah kite dengon penoh keberanian mehampiri takhta kasih karunia, supaye kite menehime rahmat dan menemukan kasih karunia untuk mendopot petolongan kite pade waktunye.

Chapter 5

¹Setiap Imam besa dipilih da'i anta'e jemaat, dan betugas sebagai penghubung anta'e manusie dan Allah supaye ie membawok ko'ban untuk menebos dose manusie. ²Imam besa endoknye menge'ti u'ang-u'ang yang lom ngenal Allah seca'a bena. ke'ene ie sendi'i pon pasti punye kelemahan. ³oleh ke'ene itu ie ha'us mempesembahkan ko'ban ke'ene dose, ukan aje dose jemaat tapi juge dose ie sendi'i. ⁴ide ade seu'ang pon yang apat menjedi imam besa', ke'ene Imam Besa dipilih oleh Allah sendi'i. same sepeti yang tejedi dengon Harun. ⁵begitu juge dengon Kristus, ie ide ngangkat di'i sendi'i. yang angkat Ie adelah Allah sambel bekate: "Ikaulah Anak-Ku, pade ha'i ikin Aku menjedi Bapa Ikau". ⁶Dan bekate agi: "Ikau adelah Imam Besa untuk selamenye, menu'ut pe'atu'an Melkisedek. ⁷Ketike ie menjedi seu'ang budak manusie yang bename Yesus, ie se'ing bedoe meminte petolongan Allah untuk keselamatan Nye sambel nanges. Dan ke'ene Ie budak yang soleh, make Ie di dengo oleh Allah. ⁸Walaupun Ie adelah budak Allah, sebagai manusie Ie ha'us belaja untuk taat walapon ie ha'us mende'ite. ⁹Supaye ketike Ie lah selamat, Ie menjedi pangkal keselamatan yang abadi bagi semue u'ang yang taat kepade-Nye, ¹⁰dan Ie juge akan di nye'u Imam Besa oleh Allah menu'ut pe'atu'an Melkisedek. ¹¹Tentang hal itu bonyok skali yang ndok aku katekan, tapi hal-hal itu susah me'i tau, ke'ene ikau ide mau beusahe untuk paham. ¹²Seha'usnye saat ikin mike lah jedi gu'u, tenyate mike maseh sepeti budak kecil yang pe'lu diaja untuk ngenal Allah bahkan mike sepeti budak kecil yang lum bise makan nasi anye bise minom susu aje. ¹³Ka'ene siapa aje yang maseh minom susu, ie same aje sepeti budak kecil dan lah pasti Ie ide mengeti tentang aja'an yang bena. ¹⁴Sedongkan u'ang yang lah besa, ie ide agi minom susu atau ie lah bise membedekan yang baik dan yang johot.

Chapter 6

¹Jedi ke'ene mike semue pe'lu belaja' lebeh dolom tentang Allah, make kite ha'us meninggalkan pelaja'an yang petame tentang Allah. ²Yaitu aja'an tentang baptisan, mendoakan u'ang dengon ca'e menumpangkan tangan, kebangkitan u'ang-u'ang mati dan hukuman untuk selamenye. ³ ikinlah yang akan kita buat jike Allah me'e izin. ⁴sebab u'ang-u'ang yang penah mene'ime Allah, yang penah me'asekan kurnie Sorge, yang penah mendopot Roh Kudus, ⁵dan yang penah mene'ime aja'an yang baik bahkan rezki kat dunie ikin ⁶tetapi akhirnya meninggalkan Allah, make ie ide apat di pulihkan agi. ke'ene ie akan membuat Yesus di salib agi dan membuat Yesus Iejek di muke umum. ⁷Idup kite di contoh sepeti kebon yang se'ing te'ime air ujan yang akhenye me'i asel yang baik untuk u'ang yang bekeje ⁸tapi jike kebon itu anye me'i asel yang bu'ok sepeti semak du'i, make ide begune bahkan akhenye ie akan di baka. ⁹walaupun kami bekate begitu, tetapi kami pecaye bahwe mike bukanlah u'ang-u'ang yang meninggalkan Yesus itu, tetapi temasok pade kite yang sedang diselamatkan. ¹⁰Sebab Allah kite adalah Allah yang sangat adel, Ie ide akan lupe semue pekejean yang ikau lakukan untuk Allah yang ikau maseh lakukan sampai saat ikin. ¹¹Tapi kami ingen supaya mike semue besemangat sampai akhe dan mene'ime ape yang kite ha'apkan di So'ge. ¹²Dan itu semue membuat ikau lebeh ajin, lebeh saba, lebeh pecaye untuk mendopotkan ape yang lah dijanjikan Allah pade kite. ¹³sebab ketike Allah bejanji pade Abraham, Ie lah besumpah bahwe Ie akan melakukan ape yang lah Ie janjikan. Dan ke'ene ide ade yang lebeh tinggi da'i pade Allah, make Ie besumpah atas nama Nye sendi'i. ¹⁴Sambil bekate: "bahwe Aku akan me'i ikau rezki sangat bonyok dan ikau akan menjedi kelua'ge yang besa. ¹⁵Ka'ene Abraham lah menunggu dengon saba, make ie mene'ime janji Allah itu. ¹⁶kite tau bahwe manusie selalu besumpah dengon menyebot name seseu'ang yang lebeh bekuase dan biasenye menyebot name Allah. Dan kalau besumpah di depan pengadel dengon menyebot name Allah, a'tinye Allah akan menghukum u'ang itu jike ie bohong, dan ape yang ie katekan di pengadel adalah sah. ¹⁷untuk me'i tau mike yang berhak mene'ime janji itu, bahwe janji Ie ide beubah, make Allah besumpah. ¹⁸supaya dengon sumpah itu Ie mengikat di'i dengon janjinye itu dan u'ang yang lah mene'ime janji itu semaken pecaye bahwe Ie ide mungkin beduste. ¹⁹Ha'apan kite itu sepeti saoh yang tetanam sangat dolom, sehingge kite semakin kuat dan ide awe a'us walaupun a'us itu sangat kuat. ke'ene sebenanye pengha'apan kite itu adalah Yesus sendi'i yang lah membuke untuk kite ke dolom Ruang Mahakudus di tempat Allah di So'ge. ²⁰Jedi seka'ang kite bise langsung dotang pade Ie dolom doa, ke'ene Yesus lah menjedi Imam Besa bagi kite semue untuk selamenye, sesuai dengon pe'atu'an Melkisedek.

Chapter 7

¹Melkisedek adalah haje kote Salem dan Imam Allah yang Mahe tinggi. Dan Ielah yang bejumpe dengan Abraham saat Abraham dan kawan-kawanye balek da'i pepe'angan ngalahkan sue tenta'e dan membekati ie. ²saat itu juge Abraham me'i sepuluh persen da'i sue hate yang ie 'ebut da'i pe'ang itu. Name Melkisedek bea'ti "Haje Keadilan" dan name kote adalah Salem yang bea'ti "damai" dan bise dikatekan ie adalah Haje Kedamaian. ³mengenai Melkisedek ikin ide ade kete'angan kat mane pon bawe ie punye bapak atau mak atau nek moyang; ide ade juge kete'angan tentang kelahi'an ie atau pon kematian ie. Ie same sepeti Anak Allah dan Ie adalah iman yang abadi. ⁴Jedi Melkisedek emang lah u'ang yang sangat penting ke'ene Abraham – nek moyang kite yang tekenal itu – yang me'i ie sepuluh persen da'i hate ampesan itu. ⁵kat dolom Pe'ato'an Taurat ditentukan bahwe imam-imam ketu'onan Lewi ha'us pungot sepuluh persen da'i asel umat Israel yakni seda'e-sada'e mike sue, walaupun mike sue same-same ketu'onan Allah. ⁶Walaupun Melkisedek ukan u'ang Lewi, ie mene'ime sepuluh persen itu da'i Abraham dan ie juge membekati Abraham yakni nek moyang kite yang lah mene'ime janji-janji Allah. ⁷Emang ide bise dibantah bawe u'ang yang me'i 'izki lebeh tinggi da'i pade yang mene'ime 'izki. ⁸Semue imam yang mene'ime sepuluh persen itu adalah u'ang yang bise mati, tapi menu'ut Alkitab, Melkisede yang mene'ime sepuluh persen itu tetap Idup. ⁹Dan apat dikatekan bawe Lewi seu'ang – yaitu nek moyang da'i mike yang behak mene'ime sepuluh persen – membaya sepuluh pesen kepada Melkisedek lewat Abraham. ¹⁰Ka'ene saat Abraham jumpe dengan Melkisedek, Lewi lom lahe. Ie maseh kat dolom nyawe nek moyang ie. ¹¹ka'ene itu jike kesempu'naan bangse Israel itu lah dicapai dibowoh pimpinan imam-imam Lewi, make ape gunenye Imam Besa yang ba'u menu'ut pe'atu'an Melkisedek dan Harun di ki'im? ¹²Kalau kedudukan imam-imam be'ubah, make pe'atu'an Taurat pon ha'ur be'obah. ¹³a'tinye adalah: Tuhan kite be'asal da'i suku laen dan lum pe'nah seu'angpon dari suku Ie diangkat jedi Imam Besa. ¹⁴sue u'ang tau bahwe Tuhan kite be'asal da'i suku Yehuda, dan Musa ide pe'nah menyebot suku itu ketike Muse becakap tentang Imam-imam. ¹⁵Hal ini semaken jelas ketike seu'ang imam muncul seperti Melkisedek. ¹⁶Ie diangkat menjedi Imam ukan bedasakan pe'atu'an manusie, tapi emang ke'ene Ie punye kuase dan yang ide bise mati. ¹⁷tentang Ie ade pekatean: "Engkau adalah Imam untok selamenye, menu'ut pe'atu'an Melkisedek." ¹⁸Jedi pe'atu'an yang lame ide begune agi ke'ene ide kuat. ¹⁹Pe'atu'an Taurat ide apat membuot seu'ang pon menjedi sempo'na, tapi seka'ang ade ca'e yang ba'u yang me'i ha'apan lebeh baek yaitu kite bise langsung betemu dengan Allah. ²⁰Agi pon semue itu dise'tai dengan sumpah da'i Allah. Ide ade sumpah sepeti itu ketike imam-imam yang lain itu diangkat. ²¹Tapi Yesus diangkat menjedi imam dengan memakai sumpah yang di ucapkan Allah yaitu: "Tuhan lah besumpah, dan Ie ide akan me'ubah ape yang lah Ie katekan: Engkau adalah Imam untok selamenye." ²²Demikianlah Yesus menjedi jaminan untok janji yang lebeh baik. ²³Imam-imam yang didunie ini ide bise menjedi imam selamenye, ke'ene mmike bise mati. ²⁴Tapi Yesus idop selamenye, jedi Ie bise menjedi Imam untok selamenye. ²⁵oleh ke'ene itu Ie bise menyelamatkan semue u'ang yag dotang kepada Allah melalui Ie dan Ie selalu siap untok meminte bantuan bagi kite kepada Allah. ²⁶jedi, Yesuslah Imam Agung yang sangat tepat bagi kite. ke'ene Ie kudus dan kat dolom Ie ide ade dose atau kesalahan apepon. ²⁷Ie ide same sepeti imam-imam yang ade kat dolom dunie ikin, yang ha'us me'i ko'ban dose untok di'inye sendi'i ba'ulah ko'ban untok umatnye. Tapi Yesus me'i idopnye menjedi ko'ban satu kali untok selamenye. ²⁸Itu semue ke'ene pe'atu'an Taurat hanye bise mengangkat imam besa da'i manusie biase, sedongkan janji yang Allah me'i dengan sumpah lah mengangkat Anak Allah sendi'i sebagai Imam Agung untok selamenye.

Chapter 8

¹Pangkal da'i semue pekatean ini adalah: Kite unyi Imam Agung yang dudok besame Allah Maha Besa kat Su'ge. ²Disitu juge Ie bekeje sebagai Imam Agung kat Ruang Maha Kudus yaitu kat dolom Kemah Tuhan yang sejati, yang didi'ikan oleh Tuhan sendi'i. ³Setiap imam agung yang di pilih ie ha'us me'i ko'ban, begitu juge Yesus ha'us me'i ko'ban juge. ⁴Jike Yesus maseh idop kat dunie ikin, make Ie ide akan diangkat menjedi imam. ke'ene lah ade u'ang-u'ang yang bekeje me'i ko'ban sesuai dengon Hukom Taurat. ⁵Pekejean yang mike lakukan hanye sebagai contoh da'i ape yang ade kat So'ge. Same sepeti yang Musa lah modoh kak ikau, ketike ie ndok membangun umah Tuhan: "Ikau ha'us membuat semuanye same dengon contoh yang lah Aku tunjok pade ikau kat atas bukit ikin". ⁶Tapi ikin Yesus lah apat tugas imam yang lebeh mulie da'i imam-imam itu. ke'ene Ie lah menjedi Penghubung anta'e manusie dan Allah. Dan janji yang ba'i itu jaoh lebeh mulie da'i janji yang lame, ke'ene Allah lah me'i janji yang lebeh baik. ⁷Seandainye ide ade keku'angan pade janji yang petame, make ide pe'lu me'i janji yang kedue. ⁸Oleh ke'ene keku'angan itu make Ie menego mike sambel bekate: "Aku akan me'i janji yang baru dengon mike semue, bangse Israel dan bangse Yehuda, ⁹bukan sepeti janji yang Aku lah me'i pade nek moyang mike, waktu Aku menolong mike kelua da'i sekse di Mesir. ¹⁰Tapi seka'ang ikin janji yang ba'u untok bangse Israel, bahwe Aku akan mena'ok pe'ato'anku dolom piki'an mike dan ati mike. Aku akan jedi Allah mike dan mike akan jedi pengikot Aku. ¹¹Oleh ke'ene itu, mike ide pe'lu mengaja' sesame suku atau seda'e mike tentang bagaimane ca'e nak mengenal Tuhan dengon baik. Sebob mike sue, besa dan kecil, akan mengenal Aku. ¹²Dengon kaseh yang ade pade Aku, make Aku akan menghapus semue kesalahan mike dan ide akan ingat agi semue dose itu". ¹³ka'ene janji yang ba'u itu la hade, make janji yang lame lah ide belaku agi.

Chapter 9

¹Memang pejonjian yang pe'tame juge punye pe'atu'an-pe'atu'an untuk sembayang dan untuk tempat kudos di bup't tongon u'ang ²sebob ade kemah di bogian paleng luan dan di seto ade kaki dian dan meje dengon loti. Bogian ike di sebot tempat kudos. ³Di belokong tirai te'dopot satu kemah logi di sebot tempat maha kudos. ⁴Di setok te'dopot mezba pembaka' ukupan da'i emas be'isi, dan tabut pe'jonjian, yang semue nye di salot dengon emas; dolom tabut pe'jonjian etok ade tesimpan buli-buli emas be'isi manna, tungkat Harun yang tumbuh dan loh-loh batu yang betulesan pejonjian, ⁵diatas kedue kerub kemuliean menutup pendomoian. Hal ike ide dopot di cakapkan seka'ang seca'e sempurne⁶demikianlah tempat yang kudos diatoh. Make imam-imam masok kedolom kkemah yang paleng luan untuk melakukan sembayang mike, ⁷tapi dolom kemah kedue hanye imam besah yang bule masok satu kali setson, dan ha'us dengon da'ah yang ie pe'sembuhkan. ke'ene di'i nye seu'ang dan ke'ene la'angan-la'angan yang di buot umat dengon tide sadah. ⁸Dengon Roh Kudos menyatekan, bohwo jolon keempat etok belom te'buke, selame kemah pe'tame etok masi ade. ⁹Etok adelah kiasan mase seka'ang. Dengon etok mepesahkan ko'ban ppesembahan yang ide dopot menyempornekan mike yang mepesembuhkan nye menu'ot ati nu'ani mike. ¹⁰ka'ene semuenye etok, di pinggi' makanan minoman dan bogoi macam pembasuhan, hanya Idup untuk atu'an-atu'an dunye, dan hanye beloku sampai tibe woktu pe'ubahan. ¹¹Tapi Yesus teloh dotang seboogoi Imam Besa untuk hal-hal yang boek yang akan dotang: Ie melewati kemah lebeh besa dan yang lebeh sempurna, bukan buotan tangan u'ang 'rtinye yang ide masok ciptaan ike. ¹²Ie teloh maso satu kali untuk selame-lamenye ke dolom tempat yang kudos bukan dengon membawe da'ah domba jantan dan da'ah budak lembu, tapi dengon membawe da'ah-Nye sendi'i. Dengon etok Ie teloh mendopot kelepasan yang kekal. ¹³Sebob, da'ah domba jantan dan pe'cikan abu lembu muda mengudoskan mike yang najis, sehingge mike di kuduskan seca'e lahi'ia, ¹⁴betape lebehnye da'ah Kristus, yang oleh Roh yang kekal teloh mepesembahkan di'i-Nya sendi'i kepada Allah seboogoi pe'sembahan yang tak be'cacat, yang mengudoskan ati nurani kite da'i kelaku-kelaku yang ide boek supaye kite dopot sembayang kepada Allah yang idop. ¹⁵ka'ene Ie adelah pengata'e da'i pe'jonjian yang ba'u, supaye mike yang teloh menyu'uh untuk mene'ime boogian kekal. Yang dijonjikan sebob Ie teloh mati untuk menebbus dose-dose selame pe'jonjian pe'tame. ¹⁶Sebob dimane ade wasiat, di setok ha'us di cakapkan tentang kematian pemuat wasiat etok, ¹⁷ka'ene suatu wasiat ba'u lla sah, kalau pemuat wasiat etok teloh mati, sebob Ie ide sah, selame pemuat wasiat etok maseh idop. ¹⁸Etok sebobnye, pe'jonjian yang dahulu ide sah kalo ide ade da'ah ¹⁹sebob Musa becakap semue perintah hukom Torat kepada semue umat, Ie mengambe da'ah budak lembu dan da'ah domba jonton dengon ae', dan bulu me'ah dan hisop, lalu memecik kitab dan umat—umat etok." ²⁰Ie becakap: ikelah da'ah pejonjian yang di sahkan Allah bogii ikau." ²¹danjuge semue alat untuk sembayang di pe'cik seca'ah demmikian dengon da'ah ²²dan hampir semue di sucikan menu'ut hukom Torat dengon da'ah, tanpa da'ah ide ade pengamponan. ²³Jodi segale suotu yang melambangkan ape yang ade di surge ha'uelah di boekan dengon sempurna. Tapi bende-bende surgawi sendi'i ole pe'sembahan-pe'sembohanyang lebeh boek da'i etok. ²⁴Sebob Kristus bukan masok ke dolom tempot kudos buotan tangan u'ang yang me'upekan gambah saje da'i yang sebenahnye, tapi kedolom surge sendi'i untuk meadap Tuhan Allah gunenye buot kepentingan kite. ²⁵Dan Ie bukan masok untuk beulang-ulang pesembahan di'i-Nye sendi'i, seboogoi mane Imam besah setiop taon masok kedolom tempat kudos dengon da'ah yang bukan da'ahnye sendi'i. ²⁶Sebob jike demikian Ie ha'us be'ulang-ulang mende'ite sejok dunie ike di jodikan. Tapi seka'ang Ie hanye satu kali saje menyatekan di'i-Nye, pade jaman akhe' untuk mengaposkan dose ole korban-Nye. ²⁷Same kayak u'ang ditetapkan untuk mati hanya satu kali saje, dan sesudah etok dihakamkan, ²⁸demikian pule Kristus hanye satu kali saje korbakan di'i-Nye untuk menanggung dose bonyak u'ang, sesudah etok Ie menyatekan di'i-Nye sekali logi tanpa nanggung dose untuk menganugrahan keselamatan kepada mike, yang menunggu Ie.

Chapter 10

¹Didoloom hukom agame hanye te'dopot boyangan saje da'i keselamatan yang dotang, bukan hakekat da'i keselamatan etok sendi'i. ke'ene etok dengan korban yang same, yang setiop taon te'os-mene'os dipe'sembahkan, hukom Agame ide mungken j menyempurnakan mike yang dotang mengambek bogian dolomnye. ²Sebob jike ha'i etok mungken, u'ang ide pesembahkan korban logi, sebob mike yang melakukan sembayang etok ide sadh logi dengan dose sesudah di sucikan sekali untuk selame-lamenye. ³Tapi korban-korban etok setiop taon u'ang diingatkan ke'ene adenye dose. ⁴Sebob ide mungken da'ah lembu jonton menghapos dose. ⁵ka'ene etok ketike Ie masuk ke dunie, Ie be'cakap: "korban dan pesembahan ide Ikau kehendaki-tapi Ikau teloh siopkan nyawe untuk aku-⁶kepada korban baka'an dan ko'ban panghapus dose Ikau ide bekenan. ⁷Lalu aku becakap: sunggoh, aku dotang; dolom golongan kitab ade tetules tentang aku untuk melakukan kehendak -Ikau, ya Allah ku."⁸ditoos etok Ie becakap: "korban dan pesembahan, korban baka'an dan korban pengapos dose yang ide Ikau kehendaki dan Ikau ide be'kenan kkepadenye" -meskipun dipesembahkan menu'ot hukkom agame –⁹kemudian kate-Nye: "Sunggoh, Aku dotang untuk melakukan kehendak-Ikau." yang petame Ie haposkan, supaye membe'esakkan yang kedue. ¹⁰ka'ene kehendak-Nye ikelah kite elah di kuduskan satu kali untuk selame-lamenye ole pesembahan nyawe Yesus Kristus. ¹¹Setiop imam melakukan tiop-tiop ha'i pelayannye dan beulang-ulang mempesembahkan kurban korban yang same, yang same sekali ide dopot menghapos dose. ¹²Tapi Ie sesudah mempesembahkan hanye satu korban saje ke'ene dose, Ie dudok untuk selame-lamenye di sebelah kanan Allah, ¹³seka'ang Ie hanye menungguh saatnye, dimane musoh-musoh-Nye di jodikan pennijak kaki-Nye. ¹⁴Sebob satu korban saje Ie teloh menyempurnahkan untuk selame-lammenye mike yang di kuduskan. ¹⁵Tentang hal etok Roh Kudus juge membe'i saksi kepada kite, ¹⁶sebob sesudah Ie befirman: "Ikelah pejonjian yang akan Ku adekan dengan mike sesudah woktu etok," Ie berfirman pule: "Aku akan menarok hukom-Ku di dolom ati mike,¹⁷ dan aku ide logi ingat dengan dose-dose dan kesalahan mike."¹⁸jodi apebile untuk semuenye etok ade pengamponan, ide pe'elu logi pe'sembahan korban ke'ene dose. ¹⁹Jodi, soda'e-soda'e, oleh da'ah Yesus kite seka'ang penoh kebencian dopot masuk tempat kudus, ²⁰ka'ene ie teloh membuke jolon yang ba'u dan yang idop bogi kite melalui tabir, yaitu di'inye sendi'i, ²¹dan kite mempunyei seu'ang imam besa sebgoi kepale Rumah Allah. ²²ka'ene etok ma'ilah kite menghadap Allah dengan ati yang tulus ikhlas dan keyakinan iman yang teguh, olleh ke'ene ati kite teloh dibe'sehkan da'i ati nu'ani yang johot dan badan kite teloh di basoh dengan ae' yang be'eseh. ²³Marilah kite bepegang pade pengakuan tentang arapan kite, sebob Ie, yang menjonjikan nye, setie. ²⁴Dan marilah kite tengok supaye kite saleng mendo'ong dolom kaseh dan dolom bekeje boek. ²⁵Jongonlah kite mennjoohkan di'i da'i sembayang, sepe'ti yang dibiasekan oleh u'ang,tapi kianlah kite saleng menasehati, dan maken giat melakukannye mengingat ha'i Tihan yang lah dekat. ²⁶Sebob jike kite sengaje bebuat dose, sesudah mendopot pengetahuan tentang kebe'anian, make de ade agi korban untook mengapos dose etok. ²⁷Tapi yang ade ielah kematian yang menge'ikan dan api yang dahsat yang akan menghangoskan semue u'ang du'hake. ²⁸Jike ade u'ang yang tanak hukum Musa, ie hukom mati tanpa belas kasehan atas kete'angan due atau tige u'ang saksi! ²⁹Betape lebeh be'atnye hukoman yang a'us dijotohkan dekot Ie, yang menijak-nijak Budak Allah, yang menganggap najes da'ah pe'jonjian yang menguduskannye dan mengine Roh kaseh karunie? ³⁰sebob kiite mengenal Ie yang becakap: "pembolosan adelah hak-Ku Akulah yang akan menuntot pembolosan." dan agi Tuhan akan menghakimi umat-Nye." ³¹ngeru bena, kalau jotoh kedolom tangan Allah yang idop. ³²Ingatlah akan mase yang lalu, sudah ikau te'ime te'ang ikau bonyak mende'ite ke'ene ikau betahan dolom pe'juangan yang beat, ³³baek woktu ikau di jodikaan tontonan oleh hineandan penderitean, endakpon woktu ikau mengambel bogian dolom pende'itean mike yang dipe'lukan demikian. ³⁴Memang ikau teloh nu'ot mengambek bogian didolom pende'itean u'ang-u'ang hukoman dan ketike ha'te ikau di ambek, ikau mene'ime hal etok dengan sukecite, sebob ikau teu, bohwo ikau punye bonyak ha'te yang lebeh boek dan lebeh menetap sifatnye. ³⁵Sebob etok jongonlah ikau melepaskan kepe'cayaan ikau, ke'ene besa upah yang menantinye. ³⁶sebob ikau memelukan ketekonan, supaye sesudah ikau melakukan keendak Allah, ikau mempe'oleh ape yang di jonjikan etok. ³⁷"Sebob sikit, bahkan sangat sikit woktu agi, dan Ie yang akan dotang sudah ade, tanpa menunda kedatangannye. ³⁸Tapi u'ang-Ku yang bena akan Idup oleh iman, dan apebile ie mengundokan di'i maka Aku ide bekenan padenye." ³⁹tapi kite bukonlah u'ang-u'ang yang mengundokan di'i dan binase, tapi u'ang-u'ang yang pecaye dan mendopotkan Idup.

Chapter 11

¹Iman adelah dasa da'i segole sesuatu yang kite hapkan dan bukti dahi segole sesuatu yang ide kite enggok.

²Sebop ulih imanlah telah dibehikan kesaksian kepada nek moyang kite. ³ka'ene iman kite menenti bahwe alam semeste telah dijodikan ulih firman Allah. sehinge ape yang kite enggok telah terjodi dahi ape yang ide opot kite enggok. ⁴ka'ene iman Habel telah persembahkan kepada Allah korban yang lebih boik dahi pade korban kain dengan jolon itu ie mepeulih kesaksian kepadanya bahwe ie bena. ke'ene Allah bekenan aku pesembahnya itu dan karena iman ie masih becakap seudoh ie mati. ⁵ka'ene iman Henokh teangkat. Supaye ie ide mealami kematian. Dan ie ide dijumpekan ke'ene Allah telah meakatnya. Sebob seelum ie teangkat, ie mepeulih kesaksian bahwe ie bekenan kepada Allah. ⁶Tapi tanpa iman ide mungkin u'ang bekenan kepada Allah. Sebob bahang siapa berpaling kepada Allah ie harus pecaye bahwe Allah ade. Dan bahwe Allah membehi upah kepada u'ang yang sungguh-sungguh mencahi Ie. ⁷ka'ene iman maku Nuh dengan petunjuk Allah tentang sesuatu yang elum kegiatan dengan taat mempersiapkan sapan untuk menyelamatkan keluarga-nye den karena iman itu ie meukum dunie dan ie ditentukan untuk menerime kebenaran sesuai dengan imannya. ⁸ka'ene iman Abraham taat ketike ie disuruh untuk behokot ke negeri yang akan diterimanya mejodi milik pusake-Nye lalu ie behokot dengan ide metahui tempat yang ie ujui. ⁹Karena iman ie diom ditanah yang dijonjikan itu seulin-ulin di satu tanah asing dan disitu ie tingol di kemah dengan Ishak dan Yakub, yang tuhut menjodi ahli waris jonji yang satu itu. ¹⁰sebob ie menti-nanti kote yang mepunya dosa. Yang direcanakan dan dibongon ulih Allah. ¹¹Karena iman ie juge dan saha peulih kekuatan untuk menuhunkan dolu cucu, walaupun usienye udoh lalu. Karena ie menggo Ie yang membehi jonji itu setie. ¹²Itulah sebobnya make dehi satu u'ang malahan u'ang yang telah mati pucuk tepanca ketuhan besa sepeti bintang dilangit dan sepeti pase ditepi laut yang ide teitong onyok. ¹³Dolom iman mike semue ikin telah mati sebgoi u'ang-u'ang yang ide mepeulih ape yang dijonjikan itu. Tetapi yang hanye dahi jouh menengoknye dan melombi-lombi kepadanya dan yang melaku bahwe mike adelah u'ang asing dan pendatang dibumi ikin. ¹⁴Sebob mike yang bekate demikian menyetekkan bahwe mike dengan rindu mencahi suatu tanah ae. ¹⁵Dan kalau sekihnye dolom hal itu mike ingat akan tanah asal yang telah mike tingolkan. Make mike cukup mepunya kesempatan untuk boleh ke situ. ¹⁶Tapi sekahang mike merindukan tanah ae yang lebih boik yeitu satu tanah ae Sorgewi, sebob itu Allah ide malu disebut Allah mike. ¹⁷Karena iman make Abraham taat la ie dicobei, mesembahkan Ishak ie yang telah menerime jonji itu rela menyembuhkan dolunya yang tunggal. ¹⁸Walaupun kepadanya telah dikatekan: ketuhanan yang beasal dahi Ishaklah yang akan disebut ketuhanan ikau. ¹⁹Karena ie bepiki bahwe Allah bekuwase mebongkitkan u'ang-u'ang sekalipun dahi antare u'ang mati dan dahi sane ie seakan-akan telah menerimanya bolik. ²⁰ka'ene iman make Ishak, sambel memandang jaoh ke depan, membe'ikan berkatnye kepada Yakub dan Esau. ²¹ka'ene iman make Yakub, ketike hampir waktunya akan mati, memberkati kedua anak Yusuf, lalu menyembah sambel besande pade kepale tongkatnye. ²²ke'ene iman make Yusuf menjelang matinya membe'itekan tentang keluanye u'ang-u'ang Israel dan membe'i pesan tentang tulang-benulangnya. ²³ka'ene iman make Musa, setelah ie be'anak disembunyikan selame tige bulan oleh u'ang tuenye, ke'ene mike menengok, bahwe anak etok lawe rupenye dan mike tide takot akan pe'intah aje. ²⁴ka'ene iman make musa, setelah besa, menolak disebot anak puteri Firaun, ²⁵ka'ene ie lebeh suke mende'ite sengsare dengan umat Allah da'i pade untok sementa'e menikmati kesenangan da'i dose. ²⁶Ie menganggap penghinaan ke'ene Kristus sebegi kekayaan yang lebeh besa da'i pade semue harte mesir, sebob pandangannya ie arahkan kepada upah. ²⁷ka'ene iman make ie telah meninggalkan mesir dengan tide takot akan murke aje ie betahan same macam ie menengok ape yang tide tengokan. ²⁸ka'ene iman make ie mengadekan paskah dan mengirai da'ah, supaye pembinase anak-anak sulong jengen menyentoh mike. ²⁹ka'ene iman make mike telah melintasi Laut Me'ah same macam melintasi tanah ke'ing, sedangkan u'ang-u'ang Mesir tenggelam, ketike mike mencobanya juge. ³⁰ka'ene iman make robohlah tembok-tembok Yerikho, setelah kote etok di kelilingi tujuh ha'i lamanya. ³¹ka'ene iman make Rahab, betine sundal etok, tide tu'ot binase besame-same dengan u'ang-u'ang duhaka, ke'ene ie telah menyambot pengintai-pengintai etok dengan baik. ³²Dan apekah lagi yang ha'us aku sebot? sebob aku akan keku'angan waktu, apebile aku endak mence'itakan tentang Gideon, Barak, Simson, Yefta, Daud dan Samuel dan pare nabi, ³³yang ke'ene iman telah menaklukan Kerajaan-Kerajaan, mengamalkan kebetolan, mempeoleh apa yang dijanjikan, menutup mulot singe-singe, ³⁴memadamkan api yang lua biase. Mike telah lepas da'i mate pedang, telah beoleh kekuatan delem kelemahan, telah menjedi kuat delem pepe'angan dan telah memukul mundo pasukan-pasukan tentara asing. ³⁵Emak-emak telah mene'ime kembali u'ang-u'angnya yang telah mati, sebob dibangkitkan. Tetapi u'ang-u'ang laen membi'akan di'inye disikse dan tide endak mene'ime pembebasan, supaye mike beoleh kebangkitan yang lebeh baik. ³⁶Ade pula yang Iejek dan didera, bahkan yang dibelenggu dan dipenja'ekan. ³⁷Mike dilempa'i, di gergaji, dibunuh dengan pedang: mike merantau dengan bebaju kulit domba

dan kulit kambing sambil mende'ita keku'angan, kesesakan dan siksean.³⁸ Dunie ikin tide pantas begi mike. Merantau di padang gurun dan di pegunungan, delem gue-gue dan celah-celah gunung.³⁹ Dan mike semue tide mempeoleh apa yang dijanjikan etok, sekalipun iman mike telah membe'ikan kepada mike suatu kesaksian yang baik.⁴⁰ sebob Allah telah menyelekan sesuatu yang lebeh baik begi kite: tanpe kite mike tide dopot sampai kepada kesempurnaan.

Chapter 12

¹ka'ene itu seda'e-seda'e, ma'ilah kite inget dan ngikot cae idop pa'e pahlawan iman kite yang lah mendahului kite dan yang agi menunggu kite ikin! jedi, ma'i lah kite lepas dan tinggalkan sue masalah dan dose yang ngalang kite dolom pelombean yang lah ditetapkan Allah untuk kite joloni, dan ma'ilah kite te'us bejuang mencapai tujuan kite. ²dolom pelombean ikin, bia'lah mate kite te'us nengok kat luan yaitu pade Yesus. Ie rele nahan pende'itaan yang sanget memalukan kat kayu saleb ke'ene Ie negok te'us kat luan. Dan ikin Ie dudok kat sampeng tahta Allah. ³ke'ene itu, bia'lah kite 'enungkan teladan Yesus yang bedi'i tegak ketike u'ang-u'ang bedose mengejek dan melawan Nye dengon sanget kejam. Kalau kite mengikot teladan Yesus, kite ide gampang lemah dan putos ase. ⁴bia'pon kite lom ampai tebunoh, dolom perjuangan untuk melawan dose. ⁵dan janganlah kite lupe nasehat yang dibe'ikan Tuhan: "Anak-Ku, janganlah anggap gampang didekan Tuhan dan janganlah ikau putos ase saat Aku nengok." ⁶Sebob Tuhan yang menghaja setiap u'ang yang dikasehe-Nye dan Ie mencambok setiap u'ang yang diakui-Nye sebogoi anak-Nye. ⁷Anggaplah hukoman Allah itu sepeti hukoman da'i pak kite sendi'i. Dan adekan seu'ang anak ide pe'nah dihukom oleh paknye? ⁸tapi kalau ikau ide bebas da'i hukoman, yang ha'u dide'ite sue u'ang, make ikau ukanlah anak Ie. ⁹Kite unyi pak kat dunie. Ie mengaja kite, dan kite menghomatinye. Ape agi tehodop Bape rohani kite yang kat So'ge, pasti kite akan lebih agi tundok pade Nye supaye kite idop. ¹⁰U'ang tue kite kat dunie anye mengaja kite yang menu'ut ie baik. Tapi Allah sendi'i mengajakan kite untuk kebaekan kite sendi'i supaye kite apat jedi suci besame Ie. ¹¹Emang pade waktu kite diaja, hukoman itu ide nyenang ati kite, melaenkan anye menyedehkan aje. Tapi kemudian da'i itu, bagi kite yang lah diajakan, hukoman itu menyebopkan kite idop menu'ut kehendok Allah. ¹²Make itu kuatkan lah tangan yang lemah dan lutot yang goyah; ¹³bejolonlah te'us kejolon yang lu'us usah bebelok agi, supaye kaki ikau yang timpang itu ide tekile tapi jedi semboh. ¹⁴Beusahelah idop damai dengon sue u'ang dan beusahelah untuk idop kudos, ke'ene tanpe kekudosan kite ide bise nengok Tuhan. ¹⁵jagelah jangan ampai ade seu'ang pon yang kelua da'i lingkungan kebaekan Allah, supaye jangan ade yang jedi macam tanaman yang be'acun kat tangan mike dan mencema'kan mike. ¹⁶Dan jagelah supaye jangan ade yang idop cabol atau ide mengha'gei hal 'ohani, sepeti yang dibuat oleh Esau. Ie menjual haknye sebogoi anak sulong, anye untuk satu mangkok makanan. ¹⁷Mike tau bahwe kemudian esau ndok mendopot be'kat itu da'i paknye, tapi ie ditolak. Sebob sekalipon dengon tanges ie ca'i jolon untuk mempebaiki kesalahannye, kesempatan itu ide ade agi. ¹⁸Sebob ikau ide dotang pade gunung yang apat disentuh dan api yang menyale-nyale, pade kegelapan dan 'ibot, ¹⁹pade bunyi te'ompet da'i So'ge yang membuat mike mendengonye meminte, supaye jangan ade agi yang becakap pade mike, ²⁰ke'ene mike ide tahan mendenga pe'intah iken: "bahkan jike binatang pon nyentoh gunung, ie ha'us dicampak dengon batu." ²¹Dan sanget menakutkan pemandangan itu, hingge Muse bekate: "aku sangat ketakutan dan gemeta'." ²²tapi ikaulah dotang kat bukit Sion kat kote Allah yang idop So'ge, dan pade Allah yang menghakimi sue roh u'ang bena yang lah jedi sempu'ne. ²³Dan kepade jemaat budak-budak sulong, yang name die te'catat di su'ge, dan kepade Allah, yang menghakimi semua o'ang, dan kepade roh-roh o'rang bena' yang elah menjadi sempurna. ²⁴Dan pade Yesus, penghubung janji yang ba'u, dan pade da'ah yang dipe'cikkan yang becakap lebih kuat da'i pade da'ah Habel. ²⁵Sebab jike u'ang dunie yang menolakan Yesus ide lupot, ape agi kite kalau kite jedi u'ang-u'ang mu'tad. ²⁶Pade waktu itu sua'nye menggempa'kan bumi, tapi ikin Ie me'i janji: "sekali ikin Aku ukan anye menggempa'kan bumi, tapi langet juge." ²⁷Kate "sekali ikin" me'itau bahwe sue yang diciptakan akna digempa'kan, supaye yang tinggal adelah yang ide apat digempa'kan, yaitu tempat Allah bekuase. ²⁸Jedi me'ilah kite besyuko' dan sembahyang pade Allah dengon ca'e yang betol yaitu ho'mat dan takot, ke'ene kite mene'ime ke'ajeaan yang ide apat di gemp'a'. ²⁹ka'ene Allah kite sepeti api yang menghangoskan.

Chapter 13

¹Belelah kaseh pe'sede'e! ²Usah ikau lupe membe'i numpang kepeade u'ang, sebob dengan berbuot demikian u'ang dengan ide diketahainya telah melayani melekat-melekat. ³Ingatlah akan u'ang-u'ang hukuman, ke'ene ikau sendihi juge adalah u'ang-u'ang hukuman. Dan ingatlah akan u'ang-u'ang yang di pelakukan dengan sesuke-suke, ke'ene ikau sendi'i juge masih idup di dunie ikin. ⁴Hendaklah ikau semue penuh hormat terhadap penikahan dan usahlah ikau menjangket tempat tido, sebob u'ang-u'ang sundal dan pesinah akan di hakimi Allah. ⁵Usahlah ikau menjodi hambe duit dan cukup-kanlah di'i ikau dengan ape yang ade pade ikau. ke'ene Allah telah berfirman: "aku sekali-kali ide akan membiarkan engkau dan aku sekali-kali ide akan meninggalkan engkau." ⁶Sebob itu dengan yakin kite dopot brcakap:"Tuhan adalah penolongku. Aku ide akan takot. Apekah yang dopot dilakukan manusie terhadap aku?" ⁷Ingatlah akan ketue-tue ikau, yang telah me'itak firman Allah kepeade ikau. Pehatikanlah pengobis idup mike dan contohlah iman mike. ⁸Yesus Kristus tetap same, baik kemaian mau pon ha'i ikin dan sampei selame-lamenye. ⁹Jangenlah ikau disesatkan uleh bebagai-bagei aja'an asing. sebob yang baik ielah, bahwe ati ikau pipekuat dengan kaseh karunie dan bukan dengan pel bagei makanan yang ide membe'i bergune kepeade mitek yang menu'uti atur-aturan makanan yang macam etok. ¹⁰Kite mempunyei suatu tempat sembayang dan u'ang-u'ang yang melayani kemah ide boleh makan da'i ape yang di dolomnye. ¹¹Ka'ene nyawe binatang-binatang yang da'ahnye dibawe masok ketempat kudus oleh imam besa sebagei ko'ban pengapus dosa, dibaka' dilua' pekemahan. ¹²Etok jugelah sebobnye Yesus lah mende'ita di lua pintu gerbang untok menguduskan umat-Nye dengan da'ahnye sendi'i. ¹³Ka'ene etokayoklah kite pegi kepadenye di lua perkemahan dan menanggung kehinaannya. ¹⁴Sebob disini kite ide mempunyei tempat tinggal yang tetap; kitek menca'i kote yang akan dotang. ¹⁵Sebob etok ayoklah kite, uleh Ie, teus mene'us mempesembahkan korban syuko' kepeade Allah, yaetok ucapan bibi' yang memuliakan namenye. ¹⁶Dan jangenlah ikau lupe bebuot baik dan membe'i bantuan, sebob ko'ban-ko'ban yang demikianlah yang berkenan kepeade Allah. ¹⁷Tu'utilah ketue-ketue ikau dan tundoklah kepeade mike, sebob mike be'jage-jage atas jiwe ikau, sebagai u'ang-u'ang yang be'tanggong-jawab atasnye. Melalui itu mike akan menjolokan dengan senang, buken dengan mengeloh, ke'ene hal itu ide akan membuot engkau be'untong. ¹⁸Be'doalah te'us untok kamek; sebob kami yakin, bohwo ati nu'ani kamek adalah baik, ke'ene segale sesuatu kamek mengijinkan suatu idup yang baik. ¹⁹Dan seca'a khusus aku menasehatkan ikau, aga' ikau melakukannya, supaye aku lebih cepat dikembalikan kepeade ikau. ²⁰Make Allah damai sejahte'e, yang oleh da'ah perjanjian elah membaweh kembali dai untok u'ang mati Gembala Agung segale domba, yaitu Yesus. Tuhan kite, ²¹kiranye mempe'lengkapi ikau dengan segale yang baik untok melakukan kehendak Ie, dan menye'jekan didolom kite ape yang Ie mau, oleh Yesus Kristus bagi Ielah kemuliaan sampai selame-lamenye! Amin. ²²Dan aku menasehatkan ikau, seda'e-seda'e, supaye kate-kate nasehat ini ikau te'ima dengan senang ati, walaupun pendek saje suratku ikin pade ikau. ²³Engkau tau, bahwe Timotius, seda'e kite, telah pegi. S ege'e sesudah ie dotang, aku akan mengunjungi ikau be'same-same dengan Ie. ²⁴Be'i tau salam aku kepeade semue ketue ikau dan semue u'ang kudus. te'imalah salam da'i seda'e-seda'e di Italia. ²⁵Kaseh karunie bese'te ikau semue.

James

Chapter 1

¹Salam dahi Yakobus, hambe Allah dan Tuhan Yesus Kristus, kepeade kedue belas suku di perantauan. ²Seda'e-seda'eku anggaplah sebgoi suatu kebahagiaan, apabila ikau jatuh ke dolom berbagai pencobaan, ³sebob ikau tahu, bahwe ujian terhadap iman ikou itu menghaselkan ketekunan, ⁴dan bia'kanlah ketekunan itu menghasilkan buah yang masak, supaye ikau menjadi sempune dan utuh dan ide kekurangan suatu apa pun. ⁵Tetapi apabila di antara ikau ade yang kokurangan hikmat, hendoklah ie memintenyne kepeade Allah yang membe'ikan kepeade semue u'ang dengan murah ati dan dengan ide membongkit-bongkit make hal itu akan di be'ikan kepadenye. ⁶Hendaklah i'e memintenyne dolom iman, dan same sekali jongon bimbang, sebob u'ang yang bimbang same dengan gelombang laut, yang di guncoh kian kemari oleh angin. ⁷U'ang yang demikian jongonlah mengire, bahwe ie akan mene'ime sesuatu dahi Tuhan. ⁸Sebob u'ang yang mendu'a ati ide akan tenang dolom idupnye. ⁹Baeklah seda'e yang berada dolom keadaan rendah bermegah kene kedudukan yang tinggi, ¹⁰dan u'ang kaye kene kedudukan yang rendah sebob ie akan lenyap seperti bunge rumput. ¹¹Kene terang tana dengan panasnya yang terik dan melayukan rumput itu, sehingge guguhlah bungenye dan hilanglah semaraknya. Demikian jugelah hal

nye dengan u'ang kaya ; di tengah-tengah segale usahenye i'e akan lenyap.¹²Berbahagialah u'ang yang bertahan dolom cobaan, sebob apabile i'e udah tahan uji. Ie akan meneime mahkota kehidupan yang di janjikan Allah kepace barang siapa yang mengasihi Die. ¹³Apabile seu'ang di cobai, janganlah ie bekate : cobaan ikin dotong, oleh Allah ! Sebob Allah ide dopot di cobai, jongonlah i'e bekate : pencobaan ini dotong dahi Allah ! Sebob Allah ide dopot di cobai dahi yang johot, dan ie sendihi ide mencobai siapapun,¹⁴tetapi tiap-tiap u'ang di cobai oleh keinginanye sendihi, kene ie dise'et dan dipujuknye. ¹⁵Dan apabile keinginan itu telah di buahi, ie melaherkan dosa ; dan apabile dosa itu udah masak, ie melaherkan mati. ¹⁶Seda'e-seda'e yang ku kasihi, jongonlah sesat!
¹⁷Setiap pemberian yang baik dan setiap anugerah yang sempune, dotong dahi atas, di tu'unkan dahi bapa segale te'ang : padeNye ide ade perubahan atau bayangan kene pertukaran. ¹⁸Atas kehendakNye sendihi Ie telah menjadikan kite oleh Firman kebenaran, supaye kite pade tingkat tertentu menjadi anak sulung di anta'e semue ciptaanNye. ¹⁹Hai seda'e-seda'e yang ku kasihi, ingatlah hal ini : setiap u'ang hendoklah cepat untok mendengo, tetapi lambat untok bekate-kate dan juga lambat untok ma'ah. ²⁰Sebob amarah manusie ide mengejokan kebenaran dihadapan Allah. ²¹Sebob itu buanglah segale sesuatu yang koto dan kejahatan yang bogitu onyok itu dan tehimelah dengan lemah lembut Firman yang tetonam di dolom atimu, yang berkuase meyelamatkan jiwamu. ²²Tetapi hendoklah ikau menjadi pelaku Firman dan bukon hanya pendeng saje : sebob jika ide demikiaan ikau menipu dihi kou sendihi. ²³Sebob jike seu'ang hanya mendengo Firman saje dan ide melakukannya, ie adelah seumpame seu'ang yang sedang mengamati amati mukanye yang sebenonye di depon cermin. ²⁴Bahu saje i'e menengok dihinye, ie udah pegi atau "e segere lupe bogaimonoh rupenye. ²⁵Tetapi ba'ang siapa mene'uti hukum yang sempu'ne, yaitu hukum yang meme'dekakan u'ang, dan ie bertekun di dolomnye. Jadi bukon hanya mendengo untok melupekan, tetapi sungguh-sungguh melakukannya, ie akan berbahagia oleh pebuatanye. ²⁶Jikalau ade seu'ang menganggap dihinye beribadah, tetapi ide mengikat lidahnya, ie menipu dihinye sendihi, make sie-sielah ibadahnye. ²⁷Ibadah yang murni dan yang tak bercacat dihadapan Allah, bapa kite, ielah mengunjungi yatim piatu dan janda-janda dolom kesusahan mike dan menjaga dihinye sendihi ide dikoto'i oleh dunia.

Chapter 2

¹Seda'e-seda'eku sebogoi u'ang yang beriman kepada Yesus Kristus, Tuhan kite yang mulia, jongonlah iman itu ikau amalkan dengan memandang muke. ²Sebob, jike ade seu'ang masok ke dolom kumpulan ikau dengan memakai cincin emas dan pakaian indah dan dotong juge seu'ang miskin ke situ dengan memakai pakaian buruk. ³Dan ikau menghormati u'ang yang berpakaian indah itu dan berkate kepadenye : "silakan tuan duduk di tempat yang boek ikin" !, sedang kepada u'ang yang miskin itu ikau bekate : "berdihilah disana" ! Atau : "duduklah di lantai ikin dekot tumpuan kakiku. ⁴Bukonkah ikau telah membuat pembedaan di dolom atimu dan bertindak sebagai hakim dengan pikiran yong johot ? ⁵Dengokanlah, hai seda'e-seda'e yang kukasihi ! Bukonkah Allah memilih u'ang-u'ang yang dianggap miskin oleh dunia ikin untok menjadi kaya dolom iman dan menjadi ahli waris kerajaan yang telah dijanjikanNye kepada barang siapa yang mengasihi Dia. ⁶Tetapi ikau telah menghinakan u'ang-u'ang miskin. Bukonkah justru u'ang-u'ang kaya yang menindas ikau dan yang menyeet ikau ke pengadilan ? ⁷Bukonkah mike yang menghine Name yang mulia yang olehNye ikau menjadi milik Allah? ⁸Akan tetapi jikalau ikau menjalankan hukum utame yang tetulis dolom Alkitab suci : "Kasihilah sesamemu manusie sepeti dihimu sendihi", ikau berbuat boek. ⁹Tetapi jikalau ikau memandang muke, ikau berbuat dose da oleh hukum itu menjadi nyate, bahwe ikau melakukan pelanggaran. ¹⁰Sebob barangsiape menuruti seluruh hukum itu, tetapi mengabaikan satu bagian dahi padenye, ie bersalah terhadap seluruhnye. ¹¹Sebab i'e yang mengatekan : "jongon berzinah", ie mengatekan juge : "jongon membunuh". Jadi dika ikau ide berzinah tetapi membunuh, make ikau menjadi pelanggar hukum juge. ¹²Berkatelah dan berlakulah seperti u'ang-u'ang yang akan dihakimi oleh hukum yang memerdekakan u'ang. ¹³Sebob penghakiman yang tak berbelas kasihan akan berlaku atas u'ang yang ide berbelas kasihan. Tetapi belas kasihan akan menang atas penghakiman. ¹⁴Apekah gunenye, seda'e-seda'e jika seu'ang mengatekan, bahwe i'e mempunyai iman, padahal ie ide mempunyai perbuatan ? Dopotkah iman itu menyelamatkan die. ¹⁵Jika seu'ang seda'e atau sudahi ide mempunyai pakaian dan kekurangan makan sehahihahi, ¹⁶dan seu'ang dahi antare ikau bekate : "selamat jolon, kenakanlah kain panas dan makanlah sampai kenyang"! Tetapi ie ide memberikan kepadenye apa yang perlu bagi tubuhnye, apekah gunanye itu. ¹⁷Demikian juge halnya dengan iman : jika iman itu ide disertai perbuatan, make iman itu pade hakekatnye adalah mati. ¹⁸Tetapi mungkin ade u'ang berkate : "pademu ade iman dan padaku ade perbuatan akan menjowob die : tunjukanlah kepadaku imanmu itu tanpa perbuatan, dan aku akan menunjukkan kepademu imanku dahi perbuatan-perbuatanku". ¹⁹Engkau percaye, bahwe hanye ade satu Allah saje ? Itu boek ! Tetapi setan-setan pun juge percaye akan hal itu dan mike gemetar. ²⁰Hal manusie yang bebal, maukah engkau mengetahui keneng bahwe iman tanpe perbuatan adalah iman yang kosong ? ²¹Bukonkah Abraham, bapa kite, dibenarkan kene perbuatan-perbuatannye ketike i'e mempersembahkan Ishak, anaknya diatas mezbah? ²²Ikau tengok, bahwe iman bekerjasama dengan perbuatan-perbuatan dan oleh perbuatan-perbuatan itu iman menjadi sempurna. ²³Dengen jolon demikian genaplah nas yang mengatekan : "Lalu percayalah Abraham kepada Allah, make Allah memperhitungkan hal itu kepadenye sebogoi kebenaran. "kene itu Abraham disebut : "sahabat Allah". ²⁴Jadi ikou lihat, bahwe manusie dibena'kan kene perbuatan-perbuatannye dan bukan hanye kene iman. ²⁵Jadi bukonkah dimikian juge Rahab, pelacur itu, dibenokan kene perbuatan-perbuatannye, ketike i'e menyembunyikan u'ang-u'ang yang disuruh itu di dolom umahnye, lalu menolong mike lolos melalui jolon yang lain ? ²⁶Sebob seperti bodon tanpa roh adalah mati, demikian jugelah iman tanpa perbuatan-perbuatan adalah mati.

Chapter 3

¹Seda'e-seda'eku, jongonlah onyok u'ang dianta'a ikau yang endok menjadi gu'u ; sebob kite tau, bahwe sebogoi gu'u kite kelak dihakimi menu'ut ukuran yang lebeh berat. ²Sebob kite semue besalah menu'ut dolom onyok hal ; ba'angsiape ide bersalah dolom perkateanye ie adalah u'ang sempo'na yang dopot juge mengendalikan seluruh bodonye. ³Kite mengikat mulut kuda, shingge ie mengekoti kehendak kite, dengan jolon demikian kite dopot juge menjaga'i seluruh bodon kite. ⁴Dan tengok saje kapal-kapal walaupun amat beso' dan dige'okkan oleh angin ke'as, namun dopot diatu' oleh kemudi yang amat kecil mengekot kehendak jurumudi. ⁵Demikian juge lidah, walaupun satu anggota kecil da'i badan namun dopot membange peka'e-peka'e yang beso'. Tengoklah betapapun kecilnya api, ie dopot memboko' hutan yang beso'. ⁶Lidahpun adalah api ; ie me'upekan suatu dunia kejohotan dan mengambe tempat dianta'e anggota-anggota bodon kite sebogoi sesuatu yang dopot mengoto'i selu'uh bodon dan menyalakan 'oda kehidupan kite, sedang ie sendi'i dinyalakan oleh api ne'ake. ⁷Semue jenis binatang lia', bu'ung-bu'ung se'te binatang-binatang me'ayap dan binatang-binatang laut dopot di jinokkan dan telah dijinokkan oleh sifat manusie, ⁸tetapi ide se'u'angpun yang sanggup menahan lidah ; ie adalah sesuatu yang ga'ang, yang ide terjage dan penoh racun yang mematikan. ⁹Dengan lidah kite memuji Tuhan, Bapa kite dan dengan lidah kite mengutuk manusie yang dicipte menu'ut gamba' Allah, ¹⁰da'i mulut yang satu kluar be'kat dan kutuk. Hal ini, seda'e-seda'e, ide boleh demikian te'jadi. ¹¹Adekah sumber memanca'kan ae' tawa' dan ae' pahit da'i mata ae' yang same ? ¹²Seda'e-seda'e, adekah pokok ara dopot menghasilkan buah zaitun dan adekah pokok anggur dopot menghasilkan buah ara ? Demikian juge aer asin ide dopot mengelua'kan ae' tawa'. ¹³Siapekah di antare ikau yang bijak dan berbudi ? Boeklah ie dengan care idup yang baik menyatekan perbuatanye oleh hikmat yang lahir dahi kelemahlembutan. ¹⁴Jika ikau menaruh perasaan iri ati dan ikau mementingkan dihi sendihi, jongonlah ikau membanggakan dihi dan jongonlah berduste melawan kebenaran ! ¹⁵Itu bukanlah hikmat yang dotong da'i atas, tetapi dahi dunia, dahi nafsu manusie, dahi hantu-hantu. ¹⁶Sebob di manoh ade iri ati dan mementingkan dihi sendihi disitu ade kekacauan dan segale macam perbuatan johot. ¹⁷Tetapi hikmat yang dahi atas adalah pertame-tame murni, selanjutnye pun damai, peramah, penurut, penuh kasih dan buoh-buoh yang boek ide memihak dan ide munafik. ¹⁸Dan buoh yang terdahi dahi kebenaran di taborkan dolom damai untuk mike yang mengadakan damai.

Chapter 4

¹Dahi monokah dotongnye berdebat dan pertengkaran di anta'e ikau ? Bukanlah dotongnye dahi hawa nafsumu yang saleng berjuang di dolom bodon ikau ? ²Ikau mengingini sesuatu, tetapi ikau ide mendopotnye, lalu ikau membunuh ikau iri ati, tetapi ikau ide mendopot tujuan ikau, lalu ikau be'tekak dan kamu be'kelahi. Ikau ide mendopot ape-ape, kene ikau ide berdoe, ³atau ikau berdoe juge, tetapi ikau ide meneime ape-ape kene ikau salah berdoe, sebob yang ikau minte itu hendok ikau habiskan untuk memuaskan hawa nafsu. ⁴Hai ikau u'ang-u'ang yang ide setia ! Idekah ikau tahu, bahwe persahabatan dengan dunie adalah permusuhan dengan Allah ? Jadi ba'ang siape hendok menjadi sahabat dunie ikin i'e menjadikan dihinnye musoh Allah. ⁵Jongonlah ikau menyangke, bahwe kitab suci tanpe alasan bekate : "Roh yang di tempatkan Allah di dolom dihi kite, diinginiNye dengan cemburu !". ⁶Tetapi kasih karunie, yan di anugerahkanNye kepada kite, lebi beso' dahi pade itu. Kene itu I'e katakan : "Allah melawan u'ang yang sombong tetapi mengasihi u'ang yang rendah ati. ⁷Kene itu tundoklah kepada Allah dan lawanlah iblis, make ie akan la'i dahi padamu !"⁸Mendekatlah kepada Allah dan Ie akan mendekat kepadamu. Basoh tanganmu, hai ikau u'ang-u'ang berdose ! Dan sucikanlah atimu, hai ikau yang mendue ati ! ⁹Sada'ilah kemalanganmu, bercukacite dan merataplah ; hendaklah tertawamu kamu ganti dengan ratap dan sukacitamu dengan dukacita. ¹⁰Rendahkanlah dihimu di hadapan Tuhan, dan Ie akan meninggalkan ikau. ¹¹Seda'e-seda'e ku, jongonlah ikau saleng mefitnah ! ba'ang siape memfitnah seda'enyne atau menghakiminye, ie mencela hukom dan menghakiminye : dan jike ikau menghakimi hukom, make ikau bukanlah penu'ut hukum, tetapi hakimnye. ¹²Hanye ade satu pembuat hukom dan hakim, ieitu Die yang berkuase menyelamatkan dan membinasakan. Tetapi siapekah ikau, sehingge ikau endak menghakimi sesama ikau manusie ? ¹³Jadi keneng, hai ikau yang bekate : "ha'i ini atau besok kami be'angkat ke kote anu, dan di sane kami akan tinggal setahun dan berdagang serte mendopot untong". ¹⁴Sedong ikau ide tahu ape yang akan terjadi besok. Apekah arti hidupmu ? Hidupmu itu same seperti uap yang skejap kelihatan lalu lenyap. ¹⁵Sebenonye ikau harus bekate : "jika Tuhan menghendakinye, kami akan idup dan berbuat ikin dan itu". ¹⁶Tetapi keneng ikau membangekan dihi dolom congkakmu, dan semue kebanggaan yang demikian adalah salah. ¹⁷Jadi jika seu'ang tahu bagaimane. I'e harus be'buat boek, tetapi I'e ide melakukanye, I'e berdose.

Chapter 5

¹Jadi keneng hai ikou u'ang-u'ang kaye, menangislah dan me'ataplah atas sengsa'e atas yang kelak akan menimpe ikou ! ²Kekayean mu udoh busok, dan pakayan mu telah di makan ngengat. ³Emas dan pe'ak mu udoh be'ka'at, dan ka'atnye kelak menjadi kesaksian te'hodop ikou dan akan memakan doging ikou sepe'ti api. Ikou telah mengumpul ha'te pade ha'i yang sedeng be'ahe :⁴Sesungguhnya telah te'dengo' jeritan yang beso', kene upah yang ikou tahan da'i kuli yang telah memetik hasil ladang ikou, dan telah ampai ke telinge Tuhan semesta langit dan bumi, keluhan mike yang memetik panen ikou. ⁵Dolom kemewahan ikou lah idup dan senang-senang kat bumi, ikou telah memuaskan ati ikou same sepe'ti pade ha'i kurban. ⁶Ikou tlah menghukum, bahkan membunuh u'ang yang bena' dan ie ide dopot melawan ikou. ⁷Kene itu, seda'e-seda'e, be'sobo'lah ampai kepada kedatangan Tuhan ! Sesungguhnya petani menantikan hasil panen yang be'ha'ge da'i tanahnya dan ie sobo' ampai telah tu'un ujan musim gugur dan ujan musim tumboh. ⁸Ikou juge ha'us be'sobo' dan ha'us menguatkan ati ikou, kene kedatangan Tuhan dah dekot. ⁹Seda'e-seda'e, usalah ikou be'tekak dan same-same ngate ikou salah, supaye ikou jongon dihukum. Sesungguhnya hakim lah be'di'i depan pintu. ¹⁰Seda'e-seda'e, ikutilah ca'a idup pende'itaan dan kesobo'an nabi-nabi yang telah be'cakap demi name Tuhan. ¹¹Sesungguhnya kami menyebut mike be'bahagie, iaitu mike yang telah be'tekun ; ikou telah mendengo' pasal ketekunan Ayub dan ikou telah paham ape yang pade akhe'nya disediekan Tuhan bagi die, kene Tuhan maha penyayang dan penoh belas kasihan. ¹²Tetapi yang terutame, seda'e-seda'e, jongonlah ikou bersumpah demi sorga maupun demi bumi atau demi sesuatu yang lain. Jike ya, hendaklah ikou katekan ya, jike ide hendaklah ikou katekan ide, supaye ikou jongon kena hukuman. ¹³Kalau ade seu'ang di antare ikou yang menderite, boaeklah ia berdoa ! Kalau ade seu'ang yang bergembere boeklah ia menyanyi ! ¹⁴Kalau ade seu'ang di antare ikou yang sakit, boeklah ia nyeri para penatua jemaat, supaye mike mendoakan die serte mengesatnye dengan minyak dolom name Tuhan. ¹⁵Dan doa yang lahir dahi iman akan menyelamatkan u'ang sakit itu dan Tuhan akan membongankan die ; dan jike ie telah berbuot dose, make dosenye itu akan diampuni. ¹⁶Kene itu hendoklah ikou saling mengaku dosemu dan saling mendoakan, supaye ikou sembuh. Doa u'ang yang beno, bile dengan yaki didoakan sangat beso' kuasenye. ¹⁷Elia adelah manusie biase same seperti kite, dan ia telah bersungguh-sungguh berdoe, supaye hujan jongon turun, dan hujan pun ide turun di bumi selame tige tahun dan enam bulan. ¹⁸Lalu ia berdoa pula dan langit menu'unkan hujan dan bumi pun mengelua'kan buahnya. ¹⁹Seda'e-seda'e aku, jike ade di antare ikou yang menyimpang dahi kebenaran dan ade seu'ang yang berbuot die terboek, ²⁰ketahuilah, bahwa ba'ang siapa membuat u'ang berdoa berbalek dahi jolonye yang sesat, ia akan menyelamatkan jiwe u'ang itu dahi maut dan menutup onyok dose.

1 Peter

Chapter 1

¹Da'i Petrus, rasul Yesus Kristus, kepada u'ang-u'ang penotong, yang teseba di Pontus, Galatia, Kapadokia, Asia kecil dan Bitinia, ²yeitu u'ang-u'ang yang dipileh, sesuai dengan rencane Allah, Bapa kite, dan yang dikuduskan oleh Roh, supaye taat kepada Yesus Kristus dan meneime mancet da'ah-Nye. Kirenye kasih karunia dan damai sejahtera maken onyok atas ikou. ³Terpujilah Allah dan Bapa Tuhan kita Yesus Kristus, yang ke'ene rahmat-Nye yang beso telah beanak kite kembali oleh kembongkitan Yesus Kristus da'i antae u'ang mati, kepada suatu hidup yang penoh pengharapan, ⁴untuk meneime suatu bagian yang ide opot binase, yang ide opot tesebo dan yang ide opot layu, yang tesimpan di sorga bagi ikou. ⁵Yeitu ikou, yang dipelihar dolom kekuatan Allah ke'ene iman ikou sementa'e ikou menunggu keselamatan yang telah siap untuk dinyatekan pade zaman akhir. ⁶Sukeie akan hai itu, sekalipun seka'ang ikin ikou seketike ha'us beduke oleh berbagai-bagai pencobaan. ⁷Maksud semuene itu telah untuk membuktikan kemurnian iman ikou – yang jaoh lebeh tinggi nilainye da'i pade emas yang olek, yang diuji kemurniannye dengan api – sehingge ikou mempeoleh puji-pujian dan kemuliaan dan kehormatan pade ha'i Yesus Kristus menyatekan di'i Nye. ⁸Sekalipun ikou belom pe'enah menengok Die, namun ikou mengasihi-Nye. Ikou pecaye kepada Die, sekalipun ikou seka'ang ide menengok-Nye. Ikou suke'ie kae'na sukacita yang mulia dan yang ide tekatekan, ⁹ke'ene ikou telah mencapai tujuan iman ikou, yeitu keselamatan jiwe ikou. ¹⁰Keselamatan itulah yang diselidiki dan teliti oleh nabi-nabi, yang telah bernubuat tentang kasih karunia yang diuntokkan bagi ikou. ¹¹Dan mike meneliti saat yang mane dan yang bogaimane yang dimaksudkan oleh Roh Kristus, yang ade di dolom mike, yeitu Roh yang sebelumnye membei kesaksian tentang segale pendeitaan yang akan menimpe

Kristus dan tentang segale kemuliaan yang menyusoil seudah itu.¹² kepada mike telah dinyatekan, bahwe mike bukan melayani ikau, dengan segale suatu yang telah dikabakan seka'ang kepada ikau dengan perantaraan mike, yang oleh Roh kudus yang di utus da'i sorga, menyampaikan beite Injil kepada ikau, yeitu hal-hal yang ingin diketahui oleh malaikat-malaikat.¹³ sebob itu siapkanlah akan budi ikau, bejagelah dan letakanlah pengharapan seluruhnye atas kasih karunia yang di anugerahkan kepada ikau pade waktu penyataan Yesus Kristus.¹⁴ Hiduplah sebagai anak-anak yang taat dan usah tu'uti keinginan yang menguasai ikau pade waktu kebodohan ikau,¹⁵ tetapi hendalah ikau menjadi kudus di dolom semue hidup ikau same sepe'ti Die yang kudus, yang telah nyeuh ikau,¹⁶ sebob ade tetulis : kuduslah ikau, sebob Aku kudus.¹⁷ Dan jike ikau nyebut-Nye Bapa, yeitu Die yang tanpa menengok muke menghakimi semue u'ang menu'uti pebuatennye, make hendaklah ikau hidop dolom ketakutan selame ikau menumpang di dunie ikin.¹⁸ Sebob ikau tau, bahwe ikau telah ditebus da'i ca'e hidup ikau yang sia-sia yang ikau dibe'i da'i nenek moyang ikau itu bukan dengan ba'ang yang asli, bukan pule dengan pe'ak atau emas,¹⁹ melaenkan dengan da'ah yang mahal, yeitu da'ah Kristus yang same sepe'ti da'ah anak domba yang tak kotor dan tak terluka.²⁰ Ie telah dipileh sebelum dunie dijadikan, tetapi – ke'ene ikau – Ie bau menyatekan di'i-Nye pade zaman akhir.²¹ Oleh Dielah ikau pecaye kepada Allah, yang telah membongkitkan Die da'i antae u'ang mati dan yang telah memuliakan-Nye, sehingga iman ikau dan pengharapan ikau tetuju kepada Allah.²² ke'ene ikau telah memosoh di'i ikau oleh ketaatan kepada kebenaran, sehingga ikau opot mengamalkan kasih pesaudeaan yang tulus ikhlas, hendaklah ikau besungguh-sungguh saleng mengasihi dengan segenap hati ikau.²³ Kae'ne ikau telah dilahekan kembali bukan da'i beneh yang ide asli, tetapi da'i beneh yang ide asli, oleh Firman Allah, yang hidup dan yang kekal.²⁴ Sebeb : “semue yang hidop adelah sepe'ti umput dan segale kemuliaannye sepe'ti bunge umput, umput menjadi ke'eng, dan bunge gugo,²⁵ tetapi Firman Tuhan tetap untok selame-lamenye.” ikinlah firman yang disampaikan Injil kepada ikau.

Chapter 2

¹Ke'ene itu uanglah segale kejahatan, segale tipu muslihat dan segale macam kemunafikan, nengki dan menudoh. ²Dan jadilah same sepeti anak yang ba'u lahe, yang selalu ndak akan ae susu yang beoleh keselamatan, ³jike ikau bena-bena telah merase kebaikan Tuhan. ⁴Dan otonglah kepade-Nye, batu yang hidop itu, yang emang deuang oleh manusie, tapi yang dipileh dan dihormat di hadapan Allah. ⁵Dan biolah ikau ugedigunekan sebogoi batu hidop untuk pembangunan suatu umah rohani yang ke'ene Yesus Kristus bekenan kepade Allah. ⁶Sebob ade tetulis dolom Kitab suci : "sesungguhnya, Aku menarokkan di sion seuah batu yang tepile, seuah batu penju'u yang mahal, dan siape yang pecaye kepade-Nye, ide akan di pemalukan." ⁷ke'ene itu bagi ikau, yang pecaye, ie mahal, tapi bagi mike yang ide pecaye : "Batu yang telah deuang oleh tukang-tukang bangonan, telah menjadi batu penjuru, uge telah jadi batu sentohan dan suatu batu sandungan." ⁸mike tesandong pedenye, ke'ene mike ide taat kepade Firman Allah ; dan untuk itu mike uge telah disediekan. ⁹Tapi ikaulah bangsa yang tepileh, imamat yang rajni, bangsa yang kudus, umat kepunyeaan Allah sedi'i, supaye ikau mengabakan peuatan-peuatan yang besa da'i Die, yang telah nye'u ikau kelua da'i kegelapan kepade te'ang-Nye yang ajaib : ¹⁰ika, yang ulu ukan umat Allah, tapi yang keneng telah menjadi umat-Nye, yang dahulu ide dikasihani tapi yang keneng telah manjadi umat-Nye, yang dahulu ide dikasihani tapi yang keneng telah beoleh kasih sayang. ¹¹Seda'e-seda'e ku yang kekasih, aku nasehat ikau, supaye sebagai peotong dan perantau, ikau menjaohkan di'i da'i' keinginan-keinginan dogeng yang bejuang melawan jiwe. ¹²Milikilah ca'e hidop yang baik dingoh-tengoh bangse-bangse ukan Yahudi, supaye ape bile mike menudoh ikau sebagai u'ang saleh, mike opot menengoknye da'i peuatan-peuatan ikau yang baik dan memuliakan Allah pade ha'i Ie melawat mike. ¹³Tundoklah ke'ene Allah kepade syue lembage manusie, baik kepade raje sebagai pemegang kekuasaan yang tinggi, ¹⁴ndak pun kepade wali-wali yang diutusnye untok mgnhukum u'ang-u'ang yang beuat johot dan menghormati u'ang-u'ang yang beuat baik. ¹⁵Sebab ikinlah kehendak Allah, yeitu supaye dengan beuat baik ikau membungkamkan kepicikan u'ang-u'ang yang bodo. ¹⁶Hidoplah sebagai u'ang medeka dan ukan sepeti yang salah gunakan kemerdekaan itu untok menyembunyikan kejahatan-kejahatan mike, tapi hidoplah sebagai hamba Allah. ¹⁷Hormatilah syue u'ang kasihilah seda'e-seda'e ikau, takotlah akan Allah, hormatilah raje! ¹⁸Hai ikau, hamba-hamba, tundoklah dengan penoh ketakutan kepade tuan ikau, ukan aje kepade yang baik dan suke, tapi uge kepade yang jahat. ¹⁹Sebob adelah kasih karunia, jike su'ang ke'ene sada akan kehendok Allah menanggong pende'itaan yang ide ha'us ie tanggong. ²⁰Sebob opotkah disebot pujian, jika ikau mende'ite pokolan ke'ena ikau beuat dose? Tapi jike ikau beuat baik dan ke'ene itu ikau ha'us mende'ite, make itu adelah kasih karunia pade Allah. ²¹Sebob untok itulah ikau dise'u, ke'ene Kristus pun telah mmende'ite untok ikau dan telah meninggolkan contoh bagi ikau, supaye ikau mengikot jejak-Nye. ²²Ie ide deuat dose, dan bohong ide ade dolom mulut-Nye. ²³Ketike Ie dicaci maki, Ie ide membals dengan mencaci maki; ketike Ie mende'ita, Ie mengancam, tapi Ie menye'ohkannye kepade Die, yang menghakimi dengan adil. ²⁴Ie sendi'i telah mikol dose kite di dolom nyawe-Nye di kayu salib, supaye kite, yang telah mati terhadap dose, hidop untuk kebenaran. Oleh bilur-bilur-Nye ikau telah senang. ²⁵Sebeb dehulu ikau telah sesat sepeti domba, tapi keneng ikau telah boleh kepade gembala dan pemeliharaan nyawe ikau.

Chapter 3

¹Demikian uge ikau, hai bini-bini, tundoklah kepade laki ikau, supaye jike ade dianta'e yang ide taat kepade Firman, mike uge tanpa pekataan di menongkan oleh kelakuan bininye, ²Jike mike menengok, bagaimana be'sin dan solehnye hidop bini mike itu³Pehiasan ikau janganlah seca'a lahiriah, yeitu dengan mengepang-ngepang ambut, memakai pehiasan emas atau dengan makai baju yang olek-olek, ⁴tapi pehiasan ikau i'elah manusie batiniah yang tesembunyi dengan pehiasan yang ide binase yang beasal da'i roh yang lemah lembut dan tenteram, yang sangat baha'e dimate Allah.⁵Sebob demikianlah ce'enyne tine-tine kudus dahulu besolek, yeitu tine-tine yang mena'oh pengha'apan nye kepade Allah; mike tundok kepade lakinye, ⁶same sepeti Sara taat kepade Abraham dan menamekan die tuannye. Dan ikau adelah budak-budaknye, jike ikau bebuat baik dan ide takot akan ancaman.⁷Demikian uge ikau, hai laki-laki, hidoplah bijaksana dengan bini ikau, sebagai kaum yang lebeh lemah! Hormanlah mike sebagai kawan pewa'is dan kasih karunia, yeitu kehidupan, supaye doa ikau jangan tehaleng.⁸Dan akhirnye, hendoklah ikau syue seie sekate, seperasaan, mengasihi seda'e-seda'e, penyayang dan endah ati, ⁹dan janganlah membalas kejahatan dengan kejahatan, atau caci maki dengan caci maki, tapi sebaknye, hendaklah ikau membekati, ke'ene untuk itulah ikau menye'u, yeitu untuk mempeoleh berkat. Sebab:¹⁰“Siape yang ndak mencintai hidop dan ndak nengok ha'i-ha'i baik, ie ha'us menjage lidohnye tehadop yang jahat dan bibenye tehadap cakup-cakup yang jahat. ¹¹Ie ha'us menjaohi yang jahat dan melakukan yang baik, ie ha'us menca'i pedamaian dan bekeje mengopot kannye. ¹²Sebob mate Tuhan tetuju kepade u'ang-u'ang bena, dan telinge-Nye kepade pemohonan mike yang minte tolong, tapi muke Tuhan melawan u'ang-u'ang yang dekat jahat.”¹³3Dan siapekah yang akan beuat jahat tehadap ikau, jike ikau ajen beuat baik? ¹⁴Tapi sekalipun ikau ha'us mende'ite uge ke'ene kebenaran, ikau akan bebahagie sebob itu janganlah ikau takoti ape yang mike takoti dan janganlah genta.¹⁵Tapi kuduskanlah Kristus di dolom ati ikau sebagai Tuhan! Dan siap sedielah pade segale waktu untuk membe'i pertanggungan jawab kepade tiap-tiap u'ang yang meminte pertanggungan jawab da'i ikau tentang pengha'apan yang ade pade ikau, tapi ha'uslah dengan lemah lembut dan hormat, ¹⁶dan dengan hati yang bersih yang murni, supaye mike, yang menudoh ikau ke'ene hidop ikau yang salah dolom Kristus, menjadi malu ke'ene tuduhan mike itu. ¹⁷Sebob lebeh baik mende'ita ka'ena beuat baik, jike hal itu kehendok Allah, da'i pade mende'ite ke'ene bebuat jahat.¹⁸Sebob uge Kristus lah mati sakali untuk segale dose kite, Ie yang bena untuk u'ang-u'ang yang ide bena, supaye Ie mawe kite kepade Allah; Ie, yang lah di bunoh dolom keadaan-Nye sebagai manusie, tapi yang lah dibangkitkan menu'ut roh, ¹⁹dan di dolom Roh itu uge Ie pegi mengabarkan Injil kepade roh-roh yang di dolom penja'e, ²⁰yeitu kepade roh-roh mike yang dahulu pade waktu Nuh ide taat kepade Allah, ketike Allah tetap menunggu dengan saba waktu Nuh sedong mempersiapkan bahteranye, dimane hanya sedikit, yeitu delapan u'ang, yang diselamatkan oleh ae banjir itu.²¹Uge ikau keneng diselamatkan oleh kiasannyne, yeitu baptisan maksudnye ukan untuk membe'sihkan kenajisan jasmani, melaenkan untuk memohonkan ati nurani yang boek kepade Allah – oleh kebangkitan Yesus Kristus, ²²yang dudok di sebelah kanan Allah, lah Ie naek ke sorga sesudah malaikat, kuase dan kekuatan di taklukkan kepade -Ie.

Chapter 4

¹Jadi, ke'ena Kristus telah mendeite pendeitean badani, ikau pun ha'us juge mempersenjata'i di'i ikau dengan pike'an yang demikian, - ke'ene ba'ang siapa telah mendeite pendeitean badani, Ie telah berhenti bebuat dose - ,
²supaye waktu yang sise jangan ikau pegunekan menu'ut keinginan manusie, tetapi menu'ut kehendak Allah.
³Sebob telah cukup onyok waktu ikau pegunekan untuk melakukan kehendak u'ang-u'ang yang ide mengenal Allah. Ikau telah hidup dolom rupa-rupa keinginan, kemabukan, pesta pora, pejamuan minum dan penyembahan behale yang tel'ang. ⁴Sebob itu mike he'an, bahwe ikau ide tu'ut masokan di'i besame-same mike dolom lubang idesenono yang same, dan mike memfitnah ikau. ⁵Tetapi mike ha'us membe'i tanggungjawab kepada Die, yang telah siap sedie menghakimi u'ang yang hidup dan yang mati. ⁶Itulah sebobnye make Injil telah di beitekan juge kepada u'ang-u'ang mati, supaye mike, same sepe'ti semue manusie, dihakimi seca'e badani ; tetapi oleh Roh opot hidup menu'ut kehendak Allah. ⁷udehan segale suatu udah dekat. Ka'ene itu kuasailah di'i ikau dan jadilah tenang, supaye ikau opot bedoe. ⁸Tetapi yang teutame: kasihilah sungguh-sungguh se'uang akan yang laen, sebob kasih menutupi onyok sekali dose. ⁹be'ilah tompangan se'uang akan yang laen dengan ide ma'ah. ¹⁰Layanilah seu'ang akan yang laen, sesuai dengan karunia yang telah dipeoleh tiap-tiap u'ang sebagai pengurus yang baik da'i kasih karunia Allah. ¹¹Jike ade u'ang yang bebica'e, baeklah I'e bebica'e sebagai u'ang yang menyampaikan Firman Allah; jike ade u'ang yang melayani, baeklah I'e melakukannya dengan kekuatan yang di anugerahkan Allah, supaye Allah dimuliakan dolom segale sesuatu ke'ene Yesus Kristus. I'elah yang empunya kemuliaan dan kuase sampai selame-lamenye! Amin. ¹²sedae-sedae yang kekasih, janganlah ikau he'an akan nyale api siksean yang otong kepada ikau sebagai ujian, seolah-olah ade suatu yang lua biase terjadi atas ikau. ¹³Sebaleknye, besukacitelah, sesuai dengan bagian yang ikau opot dalam pendeitean Kristus, supaye ikau juge boleh begembi'e dan besukacite pade waktu I'e menyatekan kemuliaan-Nye. ¹⁴Bebahagialah ikau, jike ikau dinista ke'ene name Kristus, sebob Roh kemuliaan, yeitu Roh Allah ade pade ikau. ¹⁵janganlah ade di anta'e ikau yang ha'us mendeite sebagai pembunuh atau penjahat, atau pengacau. ¹⁶Tetapi, jike Ie mendeite sebagai u'ang Kristen, make janganlah Ie malu, melaenkan hendaklah Ie memuliakan Allah dolom name Kristus itu. ¹⁷ke'ene sekarang telah tibe saatnye penghakiman dimulai, dan pade umah Allah sedi'i yang ha'us petame-tame dihakimi. Dan jike penghakiman itu dimulai pade kite, bagaimanekah kesudeannye dengan mike yang ide pecaye pade Injil Allah? ¹⁸Dan jike u'ang beno hampir-hampir ide diselamatkan, apekah yang akan terjadi dengan u'ang fasik dan u'ang bedose? ¹⁹ke'ene itu baeklah juge mike yang ha'us mendeite ke'ene kehendak Allah, menye'ahkan jiwene, dengan selalu bebuat baik, kepada pencipta yang setie.

Chapter 5

¹Aku menasihatkan para Penatua dianta'e ikau, aku sebagai kawan penatua dan saksi pende'itaan Kristus, yang uge akan mengopot bagian dolom kemuliaan yang akan dinyatekan agek. ²Gembalakanlah kawanan domba Allah yang ade pade ikau, jangan dengan pakse, tapi dengan sukarele suai dengan kehendok Allah, dan jangan ke'ena ndak menca'i keuntungan, tapi dengan pengabdian di'i. ³Janganlah ikau buat seolah-olah ikau ndak meme'intah atas mike yang dipecayekan kepada ikau, tapi hendoklah ikau menjadi contoh bagi kawanan domba itu. ⁴Make ikau, apebile gembala agung otong, ikau akan mene'ima ke topong kemuliaan yang ide opot layu. ⁵Demikian ugelah ikau, hai u'ang-u'ang yang mude. Dan ikau semue, endohkanlah di'i ikau seu'ang terhadap yang laen, sebob : "Allah ikau menentang u'ang yang angkuh, tapi mengasihani u'ang yang endeh ati." ⁶ke'ene itu endohkanlah di'i ikau di bawe tangan Tuhan yang kuat, supaye ikau di tinggikan-Nye pade waktunye. ⁷se'ahkanlah segale kekuati'an ikau kepada-Nye, sebob Ie yang membele ikau. ⁸Sadalah dan bejage-jagelah! Lawan ikau si iblis, bejolon kelileng same sepeti singe yang mengaum-aum dan menca'i u'ang yang opot di telannye. ⁹Lawanlah die dengan iman yang kuat, sebeb ikau tau bahwe semue seda'e ikau di selu'uh dunie menanggung sengsa'e yang same. ¹⁰Dan Allah, sumber segale kasih karunia, yang telah nye'u ikau dolom Kristus kepada kemuliaan-Nya yang kekal, akan melengkapi, meneguhkan, menguatkan dan mengokohkan ikau, lah ikau mende'ite seketike lamenye. ¹¹I'elah yang empunye kuase ampai selame-lamenye! Amin ¹²Dengen peranta'an Silwanus, yang kuanggap sebagai seu'ang seda'e yang opot di pecayai, aku menulis dengan singkat kepada ikau untok menasehati dan meyakinkan ikau, bahwe ikin adelah kasih karunia yang bena-bena da'i Allah. bedi'ilah dengan kuat di dolomnye! ¹³Salam kepada ikau sekalian da'i kawan ikau yang tepile yang di Babilon, dan uge da'i Markus, budakku. ¹⁴Belilah salam seu'ang kepada yang laen dengan ciom yang kudus. Damai sejahte'a menyertai ikau sekalian yang berade dolom Kristus. Amin.

2 Peter

Chapter 1

¹Da'i Simon Petrus, ambe dan rasul Yesus Kristus, kepada mike yang besame-same dengan kami mempeoleh iman dan oleh ke'ene keadalan Allah dan Juruselamat kite, Yesus Kristus. ²Kaseh karunia dan domoi sejahtera melimehi ikau oleh pengenalan akan Allah dan akan Yesus Tuhan kite. ³Ke'ene kuase ilahi-Nye elah menganuge'ahkan kepada kite segale sesuatu begune untok idop yang saleh oleh pengenalan kite akan Die, yang elah memanggél kite oleh kuase-Nye yang mulia dan ajaib. ⁴Dengen jolon itu Ie elah menganuge'ahkan kepada kite jonji-jonji yang beha'ge dan yang senget besa, supaye olehnye ikau boleh mengambek bogian dolom kuase ilahi dan ide bise lepas da'i hawe nafsu duniawi yang melenyepkan dunie. ⁵Justru ke'ene itu ikau ha'os dengan sungguh-sungguh beusaha untok menombuhkan kepada iman ikau kebajikan, dan kepada kepade kebehikan pengetaauan, ⁶dan kepada pengetaahuan penguasean di'i, kepada penguase di'i ketekunan, dan kepada ketekunan kesalehan, ⁷dan kepada kesalehan kaseh akan seda'e-seda'e, dan kepada kaseh akan semue u'ang. ⁸Sebob apebile semuenye itu ade pade ikau dengan belimpoh-limpoh ikau akan diboe'nye menjodi giat dan bahasel dolom pengenalan ikau akan Yesus Kristus, Tuhan kite. ⁹Tetapi ba'ang siapa ide memiliki semuenye itu, ie menjodi bute dan picik, ke'ene ie lupe, bahwe dose-dosenye yang dulu elah diapuskan. ¹⁰Ke'ene itu, seda'e-seda'eku, beusahelah sungguh-sungguh, supaye panggilan dan pilehan ikau makin tegoh. Sebob jike ikau melakukannya, ikau ide akan pe'enah tesangkot. ¹¹Dengen gike kepada ikau akan dikaruniakan hak penoh untok memasoki kerajaan kekal, yaitu kerajaan Tuhan dan Juruselamat kite, Yesus Kristus. ¹²Ke'ene itu aku senentiasa bemaksud mengingatkan ikau akan semuenye itu, sekali pun ikau elah mengetauinye dan elah kuat dolom kebenaran yang elah ikau teime. ¹³Aku mengangop sebgoi kewajibanku untok tetap mengingatkan ikau akan semuenye itu selame belom menonggulkan kemah bedenku ike. ¹⁴Sebob aku tau, bahwe aku akan sege'e menonggulkan kemah bedenku ike, sebgoi mane yang elah dibeitaukan kepadaku oleh Yesus Kristus, Tuhan kite. ¹⁵Tetapi aku akan be'usaha, supaye juge kepegianku itu ikau slalu mengiget semuenye itu. ¹⁶Sebob kami ide mengikot dongeng-dongeng manusie yang tak ade hasel, ketike kami membeitaukan kepada ikau kuase dan kedotongan Tuhan kite, Yesus Kristus sebegi raje, tetapi kami adelah saksi mate da'i kebesa'anNye. ¹⁷Kami menyaksikan, bogoimane Ie meneime kehormatan dan kemuliaan da'i Allah Bapa, ketike otong kepada-Nye suare da'i yang mahamulia, yang mengatekan: "Ikelah Anak yang kukasehi, kepada-Nyelah Aku bekenan."

¹⁸Suare itu kami denga otong da'i sorga, ketike kami besame-same dengan Die diatas bukit yang kudus.¹⁹Dengen gike kami makin dikuatkan oleh firman yang oleh di ampaikan oleh para nabi. Alangkah boeknye kalau ikau mempe'ahtikan same sepeti menengok pelite yang becahaye di tempat yang gelop ampai kaki a'e naek dan binrong timo te'ebit besina didolom hati ikau. ²⁰Yang teutame ha'os ikau ketau, lelah bahwe nubuat-nubuat dolom kitab suci ide boleh ditafsirkan menu'ut endak sendi'i, ²¹Sebob ide pena nubuat dihaselkan oleh endak manusie, tetapi oleh dolongan Roh Kudus u'ang-u'ang becakap atas nama Allah.

Chapter 2

¹Semacam mane nabi-nabi palsu petame tampel di tengah-tengah umat Allah, gike pole di anta'e ikau akan ade gu'u-gu'u palsu. Mike akan memasokan pengaja'an-penga'an salah yang membinasekan, behkan mike akan menyangkal penguse yang elah menebus mike dan dengan jolon gike sege'e menotongkan kebinasean atas di'i mike. ²Onyok u'ang akan mengikoti ca'e idop mike yang dikuasei hawe nafsu, dan ke'ene mike holon kebenaran akan di juhat. ³Dan ke'ene tumaknye gu'u-gu'u palsu itu akan beusahe menca'i untung da'i ikau dengan cerite-cerite mike yang hak ade hasil. Tetapi untuk pebuatan mike itu ukuman elah lame tesedie dan kebinasean ide akan te'tunde. ⁴Sebob jike Allah ide sayang malaikat-malaikat yang bebuat dose tetapi melempa mike ke dolom nerake dan dengan gike menyeahkan ke dolom gue-gue yang gelop untuk menyimpan mike ampai ha'i penghakiman; ⁵dan jike Allah ide sayang dunie, tapi hanye menyelamatkan Nuh, pembe'ite kebena'an itu, dengan tujuh u'ang lain, ketike Ie mendotognkan a'e bah atas dunie u'ang-u'ang yang fasik; ⁶dan jike Allah mebinasekan kote Sodom dan Gomora dengan api, dan dengan gike memusnahkannya dan menjadikan suatu pe'ingatan untuk mike yang idop fasik di mase-mase kemudian, ⁷tetapi Ie menyelamatkan lot, u'ang yang betul, yang te'us-mene'us mende'ite oleh ca'e idop u'ang-u'ang yang tak kenal ukum dan yang hanye ikut hawe nafsu mike aje, ⁸sebob u'ang bena ike tinggol ditengah-tengah mike dan setiep ha'i meneok dan mendenga pebuatan-pebuatan mike yang johot itu, sehingge jiwenye yang bena itu tesikse – ⁹make nyate, bawhe Tuhan tau u'ang-u'ang saleh da'i pecobean dan tau mena'oh u'ang-u'ang johot untok disikse pada ha'i keadilan paling petame, ¹⁰mike yang menu'uti hawe nafsunye ke'ene ingin mencemakan di'i dan yang menghine pemeintahan Allah. Mike begitu be'ani dan sembung, sehingge ide segen-segen mecaci kemuliaan Allah, ¹¹Padehal melekat-melekat sendi'i yang sekalipon lebih kuat dan lebih kuase da'i pade mike, ide pakai kate-kate caci, kalau melekat-melekat menuntut ukuman atas mike di hadapan Allah. ¹²Tetapi mike itu same dengan binotong yang ide beakal, same dengan binotong yang hanye dilahekan untok ditangkap dan di lenyapkan. Mike mencaci ape yang ide mike ketau, sehingge oleh pebuatan mike yang johot mike sendi'i akan lenyap sepeti binotong lia, ¹³dan akan mengalami naseb yang bu'uk sebogoi upah kejohotan mike. Besenang-besenang pude siang ha'i, mike anggap kenikmatan. Mike adalah koto'an dan noda, yang mabok dolom hawe nafsu mike kalau mike dudok makan minum besame-same dengan ikau. ¹⁴Mate mike penoh nafsu zinah dan mike ide pe'enah bosan bebuat dose. Mike memikat u'ang-u'ang yang lemah. Ati mike elah biase dolom ketamakan. Mike adalah u'ang-u'ang yang tekutuk! ¹⁵Oleh ke'ene itu mike elah meninggolkan jolon yang bena, make sabalah mike, lalu ikut jolon Bileam, budak Beoar yang suke mene'ime upah untok pebuoatan-pebuoatan yang johot. ¹⁶Tapi Bileam beoleh pe'ingatan ke'as untok kejohotannya, sebob keledai bebon yang bisu becakup dengan sua'e manusie dan mencegah kebebakan nabi itu. ¹⁷Gu'u-gu'u palsu itu adalah sepeti mate a'e yang ke'ing sepeti kabut yang di halau taung; bogi mike elah tesedie tempat dolom kegelopan yang paling kuat. ¹⁸Sebob mike mencakapkan kate-kate yang congkak dan kosong dan mempegunekan hawe nafsu cabol untok memikat u'ang-u'ang yang bo'u saje melepaskan di'i da'i mike yang idop dolom kesabahan. ¹⁹Mike menjonjikan kebebosan kepada u'ang laen, padehal mike sendi'i adalah hambe-hambe kebinasean, ke'ene siape yang dikalah u'ang, Ie adalah hambe u'ang itu. ²⁰Sebob jike mike, oleh pengenalan mike akan Tuhan dan Juruselamat kite, Yesus Kristus elah melepaskan di'i da'i kecema'an-kecema'an dunie, tetapi telibat lagi di dolomnye, make akhenye keadean mike lebih bu'uk da'i pade yang semole. ²¹Ke'ene itu bogi mike adalah lebih boek, jike mike ide pe'enah mengenal jolon kebena'an da'i pade mengenalnye, tetapi kemudian bebolik da'i pe'intah kudus yang di ampaikan kepada mike. ²²Bogi mike cocok ape yang dikatekan pe'ibahase yang bena ini: "koyok kemboli lagi ke muntahnya, dan te'et yang mandi kembali lagi ke kubongannya."

Chapter 3

¹Seda'e-seda'e yang kekasih, ini sudeh su'at yang ku due, yang aku tules kepade ikau. Di dolom ke due su'at tu aku be'usaha mengidopkan pemahaman yang mu'ni oleh pe'ingatan-pe'ingatan. ²Supaye ikeu mengingat cakap aku yang dulu yang di cakapkan oleh nabi-nabi yang kudus dan mengingot akan pe'intah Tuhan dan Ju'usalamat yang elah di ompoikan oleh rasul-rasul kepade ikau. ³Yang pe'tame ha'us ikau paham ielah, bahwe pade ha'i-ha'i jomon akhe akan tampil pengejek-pengejek dengan ejekan-ejekannya, yaitu u'ang-u'ang yang idop menu'uti hawa nafsu die. ⁴Kate mike: "Dimanekah joni- tentong kedotongan Die itu? Sebob sejok nenek moyang kite mati, segale sesuatu tetap sepeti semule, pade waktu dunia di ciptekan." ⁵Mike sengaja tak ndak tau, bahwe oleh Firman Allah langit telah ade sejak dahulu, dan juga bumi yang biasa da'i ai', dan oleh ai'. ⁶Dan bahwe oleh ai' itu, bumi yang dulu telah binase, di musnekan oleh ai' bah. ⁷Tetapi oleh firman itu juge langet dan bumi yang seka'ang te'paliha'a da'i api dan di ta'ok untuk ha'i penghakiman dan kebinasean u'ang-u'ang fasik. ⁸Tapi seda'e-seda'e ku yang kekasih, yang sepeng ini ndak bokh ikau lupekan, yaitu bahwe dihadapkan Tuhan satu a'i same sepeti se'ibu tahun dan se'ibu tahun same dengan satu a'i. ⁹Tuhan tak lalai menggenapi jonji-Nye, sekalipun ade u'ang yang mengangapnye suatu kelalaian, namun ie saba te'hodop ikau, ke'ene Ia mau supaye tak ade yang binase melaenkan semue u'ang bebalek dan be'tobat. ¹⁰Tetapi ha'i Tuhan akan tibe sepeti pencuri. Pade a'i itu langit akan lenyap dengan gemu'uh yang dasyat dan unsu'-unsu' dunie akan angus dolom nyale api, dan bumi dan segale yang ade diatasnye akan hilang lenyap. ¹¹Jadi, kalau segale sesuatu ini kelak hancu' seca'e gike, betape suci dan salehnye ikau ha'us hidop ¹²yaitu ikau yang menunggu dan mempe'cepat kedotongan ha'i Allah. Pade ha'i itu langit akan binase dolom api dan unsu'-unsu' dunie akan hancu' ke'ene nyalenyae. ¹³Tetapi sesuai dengan jonji-Nye, kite menunggu langet yang ba'u di mane te'dapot kebena'an. ¹⁴Sebob tu, seda'e-seda'eku yang kekaseh, sambel menunggu semuenye ini, ikau ha'us be'usaha supaye ikau di dopoti tak becacat dan tak be'cacat dan tak be'node di depan-Nye, dolom pendamaian dengan Die. ¹⁵Onggoplah kesaba'an Tuhan kite sebgoi kesempatan bogi ikau untuk beoleh selamat, sepeti juge Paulus, seda'e kite yang kekase, elah menules kepade ikau menu'ut kepandaian yang di ka'uniakan kepadanye. ¹⁶Hal tu dibuetye dolom semue su'atnya, apebile ie becakup tentong pe'ka'e-pe'ka'e ini. Dolom su'at-su'atnya itu ade hal-hal yang susah dipahami, sehingge u'ang-u'ang yang ide paham dan yang tak teguh iman die, memuta'balekkannya menjadi kebinasean mike sendi'i, same juge dengan yang mike buat dengan te'kesan tulesan yang laen. ¹⁷Tetapi ikau, seda'e-seda'eku yang kekaseh, ikau udah tau tontong hal ini sebelumnye. Ke'ene tu bejagelah, supaye ikau tak usah te'ikot ke dolom hal yang tak tentu a'ah oleh u'ang-u'ang yang ide paham ukum, dan tak usah ilang pegangan ikau yang kuat. ¹⁸Tetapi be'tumbolah dolom kaseh ka'unia dan dolom pengenalan akan Tuhan dan Ju'usalamat kite, Yesus Kristus. Bogi-Nye kemuliaan, seka'ang dan salam-lamenye.

1 John

Chapter 1

¹Ape yang sudoh ade sejak semule, yang telak kamek denga', yang kamek tengok dengan mate kamek, yang kamek saksikan dan telah kamek raba dengan tangan kamek tentang Firman hidup – etoklah yang kamek tuleskan pado ikau. ²Idup etok telah dibe'itaukan dan kamek telah menengoknye dan seka'ang kamek be'sakseh dan memaduhkan pado ikau tentang idup kekal yang telah kamek tau be'same Bapa. ³Ape yang telah kamek tengok dan denga' etok kami be'itau kepado ikau supaye ikau punye pe'satuan dengan kamek yang adelah pe'satuan dengan Bapa dan Budak-Nye, Yesus Kristus. ⁴Dan semue ikin kamek tuleskan buot ikau supaye sukacite kamek jedi sempu'ne. ⁵Ikinlah be'ite yang kamek maduhkan kepade ikau de'i Ie: Allah adelah te'ang dan di dolom Ie ide ade gelop same sekali. ⁶Jike kite bekate bohwo kite sudoh be'satu dengan Ie tapi kite idup dolom gelop, itu etinye kite be'duste dan ide be'buot bena'. ⁷Tapi jike kite idup dolom te'ang same sepeti Ie ade dolom te'ang, make kite be'ole pe'satuan satu same laen dan da'ah Yesus, Budak-Iye etok, membuot kite suci de'i segale dose. ⁸Jike kite bekate bohwo kite ide be'dose, make hal bena' ide ade dolom di'i kite ka'ena kite menipu di'i sendi'i. ⁹Jike kite mengaku dose kite, Dia akan be'i ampun pado semue dose kite dan membuot kite suci de'i segele yang johot ka'ena Ie etok setie dan adel. ¹⁰Jike kite bekate bohwo kite ide be'dose, make kite membout Ie menjedi penduste dan fiman-Iye ide ade dolom kite.

Chapter 2

¹Budak-budak aku, hal-hal ikin aku tuleskan kepada ikau supaye ikau usah be'buot dose, tapi jike se'uang be'buot dose, kite punye pembele pado Bapa yaetok Yesus Kristus, yang adel. ²Ie yang akan membowo damai untuk semue dose kite dan juge dose selu'oh dunie. ³Dan tandenye adalah bohwo kite yang kenal Allah melakukan semue pentah-pentah Ie. ⁴Siape bekate: Aku kenal Ie tapi ide ekot pado pentah-pentah Ie, u'ang etok adalah penduste dan di dolom ie ide ade yang bena'. ⁵Tapi siape yang ekot firman-Nye, u'ang etok sudah sempu'ne dolom kaseh Allah dan dengon etoklah kite tau bohwo kite ade dolom Ie. ⁶Siape bekate bohwo dia ade dolom Kristus, ie wajib idup same sepeti Kristus telah idup. ⁷Sede'e-sede'e yang kekaseh, yang aku tuleskan pado ikau bukanlah pentah be'u tapi pe'ntah lame yang telah ade pado ikau de'i petame yaetok firman yang telah ikau denga'. ⁸Tapi pentah be'u yang juge aku tuleskan pado ikau sudah jedi nyate bena' dolom Ie dan dolom ikau; sebob gelop mulai ilang dan te'ang yang bena' telah be'cahaye. ⁹Siape bekate bohwo ie ade dolom te'ang tapi ie benci pado sede'enye, sampai seka'ang ie maseh ade dolom gelop. ¹⁰Siape yang sayang pado sede'enye, ie tetap be'ade dolom te'ang, dan di dolom ie ide ade penyesatan. ¹¹Tapi siape yang benci sede'enye, ie ade dolom gelop dan idup di dolom gelop. Ie ide tau mau kemane ka'ena gelop membuot mate ie bute. ¹²Aku menules pado ikau oi budak-budak aku ka'ena dosa ikau telah diampuni ka'ena nama-Nye. ¹³Aku menules pado ikau oi bepak-bepak, ka'ena ikau telah kenal Ie de'i petame. Aku menules pado ikau oi u'ang-u'ang mude, ka'ena ikau telah mengalahkan yang johot. ¹⁴Aku menules pado ikau oi budak-budak ka'ena ikau kenal Bapa. Aku menules pado ikau oi bepak-bepak ka'ena ikau kenal Ie de'i petame. Aku menules pado ikau oi u'ang-u'ang mude ka'ena ikau kuat dan ikau telah mengalahkan yang johot. ¹⁵ika tak usah sayang dunie dan ape yang ade dolomnye. Jike u'ang sayang pado dunie, make kaseh Bapa ide ade dolom u'ang etok. ¹⁶Sebob semue yang ade dolom dunie yaetok keinginan daging dan keinginan mate dan idup sombong, bukanlah de'i Bapa tepi de'i dunie. ¹⁷Dan dunie ikin akan ilang dengon semue yang diinginkannye, tapi u'ang yang be'buot ape yang Allah mau akan idup selamenye. ¹⁸Budak-budak aku, ikin adalah watu pengabes dan sepeti yang ikau denga' akan ade antikristus dotang dan seka'ang sudah bonyak antikristus yang bongket. Etoklah tandenye bohwo ikin adalah betul-betul watu pengabes. ¹⁹Mike memang be'asal de'i kite tapi mike ide same dengon kite. ka'ena jike mike same dengon kite, mike akan tetap tinggal dengon kite. Tapi hal ikin te'jedi supaye kite bise tengok bohwo mike semue bukan sepe'ti kite. ²⁰Tapi ikau telah punye penyapuan de'i Yang Kudus dan ikau semue sudah tau etok. ²¹Aku menules pado ikau bukan ka'ena ikau ide tau yang bena', tapi ka'ena ikau sudah tau dan ka'ena ikau juge tau bohwo dolom kebena'an ide ade duste. ²²Siape penduste etok? Apekah ie yang menulak bohwo Yesus etok bukan Kristus? Ie etok adalah antikristus, yaetok ie yang menulak Bapa atau Budak. ²³Sebob siape menulak Budak, ie juge ide punye Bapa. Siape mengaku Budak, ie juga punye Bapa. ²⁴Dan ape yang telah ikau denga' de'i petame, hal etok a'us tetap tinggal dolom ikau. Jike ape yang telah ikau denga' de'i petame etok tetap tinggal dolom ikau, make ikau akan tetap tinggal di didolom Budak dan dolom Bapa. ²⁵Dan ikinlah janji yang telah Ie janjikan pado kite yaetok idup selame-lamenye. ²⁶Semua yang aku tules adalah tentang u'ang-u'ang yang be'usahe membowo ikau ke jolon yang salah. ²⁷Sebob dolom di'i ikau ade penyapu minyak yang ikau te'ime de'i pado Ie. ka'ena etok ikau ide pe'lu diaja' oleh u'ang laen. Tapi sepeti Ie mengaja' ikau tentang segele sewatu lewat penyapuan minyak-Nye dan pengaja'an Ie etok bena', ide ade dusta – dan sepeti Ie dulu telah mengaja' ikau, endaknye ikau tetap tinggal dolom Ie. ²⁸Seka'ang budak-budak aku, tinggolah di dolom Kristus, supaye ketike Ie menyatekan di'i-Nye, kite punye kebenaran dan tak pe'lu malu te'hadop Ie ketike Ie dotang. ²⁹Jike ikau tau bohwo Ie etok bena', ikau juge a'us tau bohwo tiap u'ang yang be'buot bena' etok lahi' de'i Ie.

Chapter 3

¹Tengoklah, betape besa'nya kaseh yang Bapa be'ikan pade kite sehingge kite disebut budak-budak Allah, dan memang kite adalah budak-budak Allah. Ka'ena etok kite ide dikenal dunie, ka'ena dunie ide kenal Ie. ²Sede'e-sede'e yang aku sayang, seka'ang kite adalah budak-budak Allah tapi belum nampak ape keadean kite nanti; tapi kite tau bohwo bile Kristus menyatekan di'i-Nye, kite akan jedi same sepeti Ie, sebob kite akan menengok Ie dolom keadean Ie yang sebena'nye. ³Tiap u'ang yang be'a'ap pade Ie akan membuat di'inye suci same sepeti Ie ka'ena Ie etok suci. ⁴Tiap u'ang yang be'buot dose melangga' hukom Allah, sebobn dose adalah dimane kite ide taat pade hukum Allah. ⁵Dan ikau tau bohwi Ie telah menyatekan di'i-Nye supaye Ie membuat semue dose ilang, dan di dolom Ie tak ade dose. ⁶ka'ena etok semue u'ang yang ade dolom Ie ide be'buot dose lagi; dan tiap u'ang yang tetap be'buot dose, tidak menengok dan kenal Ie. ⁷Budak-budak aku, jongon bia'kan ade u'ang yang bowo ikau ke jolon yang salah. Siape be'buot bena' adalah bena' same sepeti Kristus adalah bena'; ⁸siape yang tetap be'buot dose, asalnye de'i iblis, sebob iblis be'buot dose de'i petame. Ikeklah kenape Allah menyatekan di'i-Nye supaya Ie membinasekan semue pe'buatan Iblis etok. ⁹Tiap u'ang yang bonak de'i Allah, ide be'buot dose lagi ka'ena beneh Tuhan tetap ade dolom Ie dan Ie ide dopot be'buat dose lagi. ¹⁰Ikeklah tandenye budak-budak Allah dan budak-budak Iblis: tiap u'ang yang ide be'buot bena' dan membenci sede'enye, ide be'asal de'i Allah. ¹¹Ka'ena de'i petame ikau sudoh denga' be'ite yaetok kite a'us saleng mengasehi; ¹²bukan sepeti Kain, yang be'asal de'i si johot dan membunuh adeknye. Dan ape sebob ie bunoh adeknye? yaetok ka'ena segele yang Ie buot adalah johot dan segele yang adek Ie buot adalah bena'. ¹³ika' tak pe'u e'an sede'e-sede'e jike dunie benci ikau. ¹⁴Kite tau bohwo kite sudoh be'pindah de'o dolom maot ke dolom idup ka'ena kite mangasehi sede'e kite. Siape yang ide mengasehi, ie tetap di dolom maot. ¹⁵Tiap u'ang yang benci sede'e-Nye adalah seu'ang pembunuh manusie. Dan ikau tau bohwo pembunuh tak punye idup kekal dolom di'i-nye. ¹⁶Demikien kite sudoh tau tentang kaseh Kristus bohwo Ie telah membe'ikan nyawe-Nye untok kite; jedi kite juge wajib membe'ikan nyawe kite untok sede'e-sede'e kite. ¹⁷Jike se'uang punye ha'te duniewi dan ide membantu sede'enye yang susah, begeimenekah kaseh Allah tetap ade dolom di'i-nye? ¹⁸Budak-budak aku, yolah kite mengasehi bukan dengon kate-kate dan lidah saje tapi dengon ape yang kite buot dan dolom ape yang bena'. ¹⁹Juge kite sudoh tau bohwo kite be'asal de'i yang bena'. Juge kite boleh membout ati kite tenang di luan Allah, ²⁰sebob jike kite ditudoh oleh-nye, Allah adalah lebeh besa' de'i pade ati kite dan Ie tau segele sesuwetu. ²¹Sede'e-sede'e yang aku sayang, jike ati kite ide menudoh kite, make kite be'ani pecaye untok dotang pade Allah, ²²dan ape saje yang kite minta, kite akan pe'oleh de'i Ie, ka'ena kite mengekot segale pentah-Nye dan be'buot ape yang Ie suke. ²³Dan ikeklah pentah-Nye etok: supaye kite pecaya akan name Yesus Kristus, Budak-Nye, dan supaye kite saling mengasehi sesuai dengon pentah yang Kristus be'i pade kite. ²⁴Siape yang ekot semue pentah-Nye, u'ang etok diam di dolom Allah dan Allah di dolom u'ang etok. Dan kite sudoh tau bohwo Allah ade dolom kite yaetok Roh yang telak Ie karuniekan pade kite.

Chapter 4

¹Sede'e-sede'e yang aku sayang, jongon pecaye pade setiap roh, tapi ujliah roh-roh ikin apekah mike be'asal de'i Allah; sebob bonyak nabi-nabi palsu telah ade dan pegi se selu'oh dunie. ²Juge kite sudoh kenal Roh Allah: tiap roh yang mengaku bohwo Yesus Kristus telah dotang sebogoi manusie, be'asal de'i Allah, ³dan tiap roh yang tidok mengaku Yesus, tidok be'asal de'i Allah. Roh etok adelah roh antikristus dan ikau bohwo die akan dotang dan seka'ang sudoh ade di dolom dunie. ⁴Ikau be'asal de'i Allah dan ikau budak-budak aku telah mengalahkan nabi-nabi palsu etok sebob roh yang ade pado ikau lebeh besa' de'i pado roh yang ade dolom dunie ikin. ⁵Mike be'asal de'i dunie sebob eto mike be'cakap tentang hal-hal duniewi dan dunie mendenga'kan mike. ⁶Kamek be'asal de'i Allah: siape kenal Allah, die mendenga' kamek; siape tidok be'asal de'i Allah, die tidok mendenga' kamek. Etoklah tandé Roh yang bena' dan roh yang membowo kite ke jolon yang salah. ⁷Sede'e-sede'e yang aku sayang, yolah kite saleng mengasehi, sebob kaseh etok be'asal de'i Allah; dan tiap u'ang yang mengasehi, bonak de'i Allah dan kenal Allah. ⁸Siape yang tidok mengasehi, die tak kenal Allah kene Allah adelah kaseh. ⁹Dolom hal ikinlah kaseh Allah dinyatekan begi kite, yaetok Allah menyu'oh Budak-Iye yang tue ke dolom dunie supaye kite bise idup oleh kene Die. ¹⁰ikinlah kaseh etok: Bukan kite yang telah mengasehi Allah tapi Allah yang telah mengasehi kite dan menyu'oh Budak-Iye sebogoi pembowo damay begi dose-dose kite. ¹¹Sede'e-sede'e yang aku sayang, jike Allah sangat mengasehi kite, kite juge a'us saleng mengasehi. ¹²Tidok ade u'ang yang pe'na tengok Allah. Jike kite saleng mengasehi, Allah dan kaseh-Iye ade dolom kite dan sempu'ne dolom kite. ¹³Juge kite sudoh tau yaetok kite tetap ade di dolom Allah dan Die di dolom kite: Die membe'i kite karunie untok mendopot bagian dolom Roh-Iye. ¹⁴Dan kamek telah menengok dan be'sakse, bohwo Bapa telah mengutus Budak-Iye menjedi Juruselamat dunie. ¹⁵Siape mengaku bohwo Yesus adelah Budak Allah, Alla akan tetap ade dolom die dan die dolom Allah. ¹⁶Kite telah kenal dan pecaya akan kaseh Allah pado kite. Allah adelah kaseh dan siape yang tetap dolom kaseh, die tetap ade dolom Allah dan Allah dolom die. ¹⁷Dolom hal ikinlah kaseh Allah sempu'ne dolom kite, yaetok jike kite be'ani pecaye pade a'i penghakiman, kene same sepeti Die, kite juge ade dolom dunie ikin. ¹⁸Dolom kaseh tak ade rase takot: kaseh yang sempu'ne membuot takot ilang; sebob dolom rase takot ade hukuman dan siape yang takot die etok tidok sempu'ne dolom kaseh. ¹⁹Kite mengasehi, kene Allah lebeh dulu mengasehi kite. ²⁰Jike seu'ang be'kate: "Aku mengasehi Allah," tapi die benci sede'enye, die etok penduste, kene kalau die saje tidok mengasehi sede'e yang ditengoknye, beheimene die bise mengasehi Allah yang tidok ditengoknye? ²¹Dan pentah ikin kote te'ime de'i Die: Siape mengasehi Allah, die a'us mengasehi sede'enye.

Chapter 5

¹Setiap u'ang yang pecaye bohwo Yesus adalah kristus, bonak de'i Allah; dan tiap u'ang yang mengasehi die yang membonakkan, mengasehi juge die yang bonak daripada-Nye. ²Tande bohwo kite mengasehi budak-budak Allah adalah watu kite mengasehi Allah dan be'buot semue pentah Die. ³Kena kaseh kepada Allah etok iyelah kite menu'ot pentah-pentah Die. Dan pentah-pentah Die etok tidok be'at, ⁴sebob semue yang bonak de'i Allah menewaskan dunie. Dan iman kitelah yang menang mengalahkan dunie. ⁵Siapekah yang menewaskan dunie selain die yang pecaye bohwo Yesus adalah Budak Allah? ⁶ikinlah Die yang telah dotang dengon ae' dan da'ah yaetok Yesus Kristus, bukan saje dengon ae', tapi dengon ae' dan dengon da'ah. Dan Rohlah yang membe'i kesaksean kene Roh adalah kebena'an. ⁷Sebob ade tige yang membe'i kesaksean (di dolom su'ge: Bapa, Firman dan Roh Kudus; dan ketigenye adalah satu. ⁸Dan ade tige yang membe'i kesaksean di bumi): Roh dan ae' dan da'ah dan ketigenya adalah satu. ⁹Kite mene'ime kesaksean manusie tetapi kesaksean Allah lebeh kuat. Sebob sepe'ti etoklah kesaksean yang dibe'ikan Allah tentang Budak-Nye. ¹⁰Siape pecaye pado Budak Allah, die punye kesaksean etok dolom dirinye; siape tidok pecaye pado Allah, die membuot Allah menjedi penduste, kene die tidok pecaye akan kesaksean yang dibe'ikan Allah tentang Budak-Nye. ¹¹Dan ikeklah kesaksean etok: Allah telah karuniekkan idup yang kekal kepada kite dan idup etok ade dolom Budak-Nye. ¹²Siape punye Budak, ie punye idup; siape ide punye Budak, ie ide punye idup. ¹³Semuenye etok aku tuleskan kepada ikau supaya ikoy pecaye kepada name Budak Allah dan tau bohwo ikau punye idup yang kekal. ¹⁴Dan ikeklah kebe'anian pecaye kite kepada-Nye, yaetok bohwo Ie menjowob doa kite, jike kite mementa sewatu kepada-Nye menu'ot kehendak-Nye. ¹⁵Dan jike kite tau bohwo Ie menjowob dan mebe'ikan ape saje yang telah kite menta, kite sudoh tau bohwo kite telah punye segale sewatu yang telah kite menta kepada-Nye. ¹⁶Jike ade seu'ang menengok sede'enye be'buot dose yang ide mendotangkan maot, endakla ie be'doa kepada Allah dan Ie akan membe'ikan idup kepadenye, yaetok mike yang be'buot dose yang ide mendotangkan maot. Ade dose yang mendotangkan maot: tentang etok ide aku katekan, bohwo ie a'us be'doa. ¹⁷Semue kejohotan adalah dose, tapi ade dose yang ide mendotangkan maot. ¹⁸Kite tau bohwo tiap u'ang yang lahi' de'i Allah, ide be'buot dose; tapi Ie yang lahi' de'i Allah melindunginye, dan si johot ide dopot menjamahnye. ¹⁹Kite tau bohwo kite be'asal de'i Allah dan selu'oh dunie be'ade di bowoh kuas si johot. ²⁰Tapi kite tau bohwo Budak Allah telah dotang dan telah mengaruniekkan penge'tian kepada kite, supaya kite mengenal Yang Bena'; di dolom Budak-Nye Yesus Kristus. Ie adalah Allah yang bena' dan idup yang kekal. ²¹Budak-budak aku, waspadalah pade segale be'hala.

2 John

Chapter 1

¹Da'i penatue kepada Mak yang tepileh dan budak-budaknye yang sangat aku sayang. Bukan aku saje yang mengasehi ikau, tapu juge semue u'ang yang telah kenal yang kebena'an, ²oleh ka'ene kebena'an yang tetap solom kite dan yang akan be'same-same dengon kite sampai selame-lamenye. ³Kaseh karunie, rahmat, dan damai sejahtre da'i Allah Bapa, dan da'i Yesus Kristus, Budak Bapa, akan be'same-same dengon kite dolom kebena'an dan kaseh. ⁴Aku sangat besukacite ka'ena aku dopoti bohwo sepa'oh da'i budak-budakmu idup dolom kebena'an sesuoi dengon pentah yang telah kite te'ime da'i Bapa. ⁵Dan seka'ang aku mintak kepademu, Mak – bukannya aku menuleskan pentah be'u begi ikau, tapi menu'ot pentah yang sudoh ade pade kite da'i petame – supaya kite saleng mengasehi. ⁶Dan ikeklah pentah etok bohwo ikau a'us idup dolom kaseh, sebogoimane telah ikau denga' da'i petame. ⁷Sebob bonyak penyesat yang telah timbol dan pegi ke selu'oh dunie, yaetok mike yang ide mengaku bohwo Yesus Kristus telah dotang sebagai manusie. Etok adalah si penyesat dan antikristus. ⁸Waspadalah, supaya ape yang telah kamek ke'jakan begi ikau etok ide ilang, tapi supaya ikau mendopot upah ikau sepenuhnya. ⁹Tiap u'ang yang ide tinggol di dolom aja'an Kristus, tapi ide melangkah kelua' da'i setok, ide punye Allah. Siape tinggol di dolom aja'an etok, ie punye Bapa dan juge Budak. ¹⁰Jike se'uang dotang kepada ikau dan ie ide membowoh aja'an ikin, jongonlah ikau mene'ime ie di dolom uma ikau dan jongon membe'i salam kepada ie. ¹¹Sebob siape membe'i salam kepadenye, ie mendopot bagian dolom pe'buotannye yang johot. ¹²Bonyak lagi yang a'us aku tuleskan begi ikau dan aku ide mau melakukan etok dengon ke'tas dan ubot pena, tapi aku bea'ap dotang sendi'i kepado ikau dan becakup langsung dengon ikau supaya sukacite kite menjedi sempu'ne. ¹³Salam kepada ikau da'i budak-budak sede'e ikau yang te'pileh.

3 John

Chapter 1

¹Da'i penatue kepada Gayus yang kekaseh, yang aku kasehi dolom kebena'an. ²Sede'e aku yang aku sayang, aku be'doa semoga ikau boek-boek dan sehat-sehat saje dolom segale sewatu, same sepeti jiwe ikau boek-boek saje. ³Sebob aku sangat besukacite ketike bebe'ape sede'e dotang dan membe'i kesaksean tentang idup ikau dolom kebena'an, sebob memang ikau idup dolom kebena'an. ⁴Begi aku ide ade sukacite yang lebeh besa' da'i pade mendenga' bohwo budak-budak aku idup dolom kebena'an. ⁵Sede'e aku yang kekaseh, ikau be'tindak sebagai u'ang pecaye di mane ikay be'buot segale sewatu untokh sede'e-sede'e, sekalipon mike adelah u'ang-u'ang asing. ⁶Mike telah membe'i kesaksean di luan jemaat tentang kaseh ikau. Baik bena' pe'buotan ikau, jike ikau menolong mike dolom pejolonan mike dengan sewatu ca'e yang be'kenan kepada Allah. ⁷Sebob ka'ena name-Nye mike telah pe'gi dengan ide mene'ima sesewatu pon da'i u'ang-u'ang yang ide kenal Allah. ⁸Kite wajib mene'ima u'ang-u'ang yang sepeti etok, supaye kite boleh mengambe bagian dolom peke'jean mike untok kebena'an. ⁹Aku telah menules sikit kepada jema'at, tetapi Diotrefes yang suke menjedi u'ang te'kenal di anta'e mike ide mau mengakui kamek. ¹⁰Ka'ene etok, apabile aku dotang aku akan memintak pe;hatian atas segale pe'buotan yang telah ie pe'buot, sebob ie telah melempa' kate-kate yang kasa' ka luan kamek; dan belum me'ase puas dengan etok, ie sendi'i juge bukan saje ide mau mene'ime sede'e-sede'e yang dotang tapi juge menegoh u'ang-uang yang mau mene'ima mike dan mengincit u'ang-uang etok da'i jemaat. ¹¹Sede'e aku yang kekaseh, jongon mengekot yang johot, tapi ekotlah yang boek. Siape be'buot boek, ie be'asal da'i Allah, tapi siape be'buot johot, ie ide pe'na menengok Allah. ¹²Tentang Demetrius semue u'ang telah membe'i kesaksean yang boek, malah kebena'an sendi'i membe'i kesaksean sepeti etok. Dan kamek juge membe'i kesaksean yang boek tentang ie, dan ikau tau, bohwo kesaksean kamek adelah bena'. ¹³Bonyak hal yang a'us aku tuleskan pade ikay tapi aku ide mau menules pade ikau dengan ubat dan pena. ¹⁴Aku bea'ap sege'e jumpe dengan ikau dan becakup langsung. ¹⁵Damai sejahtre ade be'same-same dengan ikau! Salanm da'i kawan-kawan ikau. Sampaikan salam aku kepada kawan-kawan semue.

Jude

Chapter 1

¹Da'i Yudas, hambe Yesus Kristus dan sede'e Yakobus, kepada mike, yang te'panggil, yang di kasehi dolom Allah bapa, dan yang dipelihara untok Yesus Kristus. ²Rahmat, damai sejahtre dan kaseh kiranya melimpahi ikau. ³sede'e- sede'e ku yang kekaseh, sementa'a aku sungguh-sungguh be'usaha menules kepada ikau tentang keselamatan kite be'same, aku me'asa te'do'ong untok menules ini kepada ikau dan menasehati ikau, supaye ikau tetap be'juang untok mempertahankan Iman yang telah di sampaikan kepada u'rang-u'rang kudus. ⁴Sebab ternyate ade u'rang tertentu yang telah masok menyelusup di tengah-tengah ikau, yaetok u'rang-u'rang yang lah lame ditentukan untok dihukum. Mike adelah u'rang-u'rang yang fasik, yang menyalah gunekan kaseh karunie Allah kite untok melampiasikan hawa nafsu mike, dan yang menyangkal satu-satunya Penguase dan Tuhan kite Yesus Kristus. ⁵Tetapi, sekalipun ikau telah mengetahui semuene itu dan ide me'agukan lagi, aku hendak mengingetkan ikau bohwo memang Tuhan menyelamatkan umat-Nye da'i tanah Mesir, namun sekali lagi membinasekan mike yang ide pecaye: ⁶dan bohwo ie menahan malaikat-malaikat yang ide taat pade batas-batas kekuasean mike, tetapi yang meninggalkan tempat kediaman mike, dengan ikatan abadi didolom dunie kegelapan sampai penghakiman pade ha'i besa', ⁷sama sepe'ti Sodom dan Gomora dan kote-kote sekita'nya, yang dengan cara yang same melakukan pe'cabulan dan mengeja' kepuasan yang ide wajar, telah menanggung siksaan api kekal sebogoi pe'ingatan kepada semue u'ang. ⁸Namun demikian u'ang-u'ang yang be'mimpi-mimpi ikin juge mencema'kan badan mike dan menghine kekuasean Allah serta menghujat semue yang mulie di Sorge. ⁹Tetapi Kepala Malaikat, Mikhael, ketike dolom suatu peselisehan betengka' dengan hantu mengenai mayat Musa, ide be'ani menghakimi hantu itu dengan cakap hujatan, tetapi bekate: "Kiranya Tuhan menghardik ikau!" ¹⁰Akan tetapi mike menghujat segale sesuatu yang ide mike ketau dan justru ape yang mike ketau dengan nalurinye sepeti binatang yang ide be'akal, itulah yang mengakibatkan kebinasean mike. ¹¹Celakelah mike, kene mike mengekot jolon yang ditempuh kain dan kene mike, uleh sebob upah, mencebu'kan di'i ke dolom kesesatan Bileam, dan mike binase kene kedu'hakean sepe'ti Korah. ¹²Mike ikinlah noda dolom Pe'jamuan kaseh ikau, dimane mike ide malu-malu melahap dan hanye mementingkan di'i sendi'i; mike bogaikan awan yang ide

be'ae', yang be'lalu ditiup angin; mike bogaikan pokok-pokok yang dolom musim gugur ide menghaselkan bueh, pokok-pokok yang terbantun dengan aka'-aka'nye dan yang mati betol. ¹³Mike bogai ombak laut yang ganas, yang membuehkan keaiban mike sendi'i; mike bogaikan bintang-bintang yang bogenye lah te'sedie tempat ka dunie kegelapan untok selame-lamenya. ¹⁴Juge tentang mike Henokh ketujuh da'i Adam, telah be'nubuat kate die: "sesungguhnya Tuhan datang dengan be'ibu-ibu u'ang kudus-Nye, ¹⁵hendak menghakimi semue u'ang dan menjatuhkan hukuman atas u'ang-u'ang fasik kene semue perbuatan fasik, yang mike lakukan dan kene semue kate-kate nist, yang diucap u'ang-u'ang bedose yang fasik te'hadap Tuhan. ¹⁶Mike itu u'ang-u'ang yang mengge'utu dan mengeluh tentang nasibnye, idup mengekot awe nafsunye, tetapi mulut mike mengelua'kan cakap yang bukan-bukan dan mike menjilat u'ang untok mendopat keuntungan. ¹⁷Tetapi ikau, sede'e-sede'e kuyang kekaseh, ingatlah akan pae yang dulu tlah dikatekan kepade ikau uleh rasul-rasul Tuhan kite, Yesus Kristus. ¹⁸Sebeb mike lah mengate ka' ikau: "Menjelang ujung mase kelak tampel pengejek-pengejek yang mase klak idup mengekot awe nafsu kefasikan mike. ¹⁹Mike adalah pemecah belah yang dikuasai hanya oleh kehendak dunie ikin dan yang idup tanpa Roh Kudus, ²⁰Akan tetapi ikau, sede'e-sede'e Ku yang kekaseh, bangunlah di'i ikau sendi'i di atas alas iman ikau yang paling suci dan be'doalah dolom Roh Kudus. ²¹Peliharalah di'i ikau demikian dolom kaseh Allah sambel menanti rahmat Tuhan kite, Yesus Kristus, untok idup yang kekal. ²²Tunjoklah belas kasian kepade mike yang bembang. ²³Selamatkanlah mike dengan jolon me'ampas mike da'i api. Tetapi tunjokkanlah belas kaseh yang diekot ketakoten kepade u'ang-u'ang laen juge, dan bencilah bejumike yang dikoto oleh kehendak-kehendak dose. ²⁴Boge Die, yang be'kuase menjoga supaye jongan ikau te'sandung dan yang membawe ikau dengan ide be'node dan penoh gembie ka' pan kemuliaan-Nya, ²⁵Allah yang esa, Juruselamat kite uleh Yesus Kristus, Tuhan kite, boge Die adalah kemuliaan, kebeso'an, kekuatan dan kuase sebelum segale abad dan seka'ang dan ampai selame-lamenya. Amin.

Revelation

Chapter 1

¹Ikek petunjuk Yesus Kristus, yang di kurnie Allah padenye, supaye di tunjok pade pengekot pengekotnye ape yang arus segere jadi. Dan oleh malekat nye yang di utos, iye telah nyate pade pengekot die Yohanes. ²Yohanes telah besak'si tentang Firman Allah dan tentang saksi yang di be'i oleh Yesus Kristus, yaetok segale sewatu yang telah di tengot nye. ³Besuke lah iye yang bace dan mike yang mendenga kate-kate nubuat ikek, dan yang nurot ape yang ade tetules ka dolom nye. Sebob masenye udeh tibe. ⁴Da'i Yohanes pade tujuh jemaat yang ka asia kecil: baseh kurnie dan kaseh yang di be'i nyerte ikau, da'i die, yang ade dan yang udeh ade dan yang akan tibe, dan da'i ka tujuh roh yang ade di depan tahte nye. ⁵Dan da'i Yesus Kristus, saksi yang petame bangket da'i anta'e u'ang mati dan yang kuase atas 'aje-'aje tanah ikek, buot die, yang ngaseh kite dan oleh da'ah nye ⁶dan yang telah bieke kite jadi sewatu uma 'aje, jadi imam-imam buot Allah, pak nye, buot die mulie dan kuase sampai slame-lamenye. Amen. ⁷Tengoklah Ie tibe dengen awan-awan dan tiap mate akan tengok die, juge mike yang telah tikam. ⁸Aku adalah Alfa dan Omega, firman Tuhan Allah, yang ade dan yang elah ade dan yang nak dotong, yang mahakuase. ⁹Aku, Yohanes, saudare dan kawan ikau dolom susah, dolom uma 'aje dan dalom tekon nunggu Yesus, ade ka pulau yang bename Patmos oleh karene Firman Tuhan Allah dan sak'si yang di dibe'i oleh Yesus. ¹⁰Pade ha'i Tuhan aku di kuase oleh roh dan denga da'i belokong sewatu suare yang nyareng, macam bunyi sangkakala, ¹¹"kate nye:" ape yang ikau tengok, tuleskan ka dolom satu kitab dan kiremkan pade ketujuh jemaat ikek: ke Efesus, ke Smirna, ke Pergamus, ke Tiartira, ke Sardis, ke Filadelfia dan ke Laodikia. ¹²"Lalu aku bepaleng untok tengok suare yang becakap pade ku dan seudeh aku bepaleng, tibe pade aku tujuh tapak pelite. ¹³Dan ka tengoh-tengoh tapak pelite tu ade seu'ang seupe budak manusie, pakai boju kembang yang ponjong tibe ka kaki, dan dade nye belilet tali bengkong da'i emas. ¹⁴Kepale dan rambut puteh macam bulu yang puteh betol, dan mate nye macam nyale api. ¹⁵Dan kakinye بدنyau macam tembage membare ka dolom perapian; suarenye macam bunyi ae besa ¹⁶dan ka tangan kanannye iye pegang tujuh bintang dan da'i mulotnye kelua subuah pa'ang panjang bemate due. Dan mukenye bekilau-kilau macam mateha'i yang radang. ¹⁷Ketike aku tengok die, tesungko aku ka depan kaki same macam u'ang yang mati; tapi iye taroh tangan kanan nye ka atas aku, lalu bekate:" usah takot ! Aku adalah yang petame dan te'ahe, ¹⁸dan yang idup aku telah mati, namon tengok, aku idup, sampai selame-lame nye dan aku pegang segale konci maot dan kerajaan maot. ¹⁹Karena tetules ape yang telah ikau tengok, baik yang jadi seka'ang ndak-pon yang akan jadi udeh ikek. ²⁰Dan rahsie ke tujuh bintang yang telah ikau tengok pade tangan kanan ku dan tujuh tapak pelite tu : ke tujuh bintang tu iyelah ke tujuh jemaat."

Chapter 2

¹”Tuleskanlah pade melekat jemaat di efesus : ikek lah Firman da’i iye ,yang megang ketujuh bintang eyok kattangan kanan,iye dan bejolon di antare ketujuh tampak pelite emas etok. ²Aku tau semue kerje ikau :baik jerih paya ikau endak pon ketekonan ikau.Aku tau,bahwe ikau ide dapet saba terhadap u’ang-u’ang ja’at,bahwe ikau lah nyobe mike yang nyebot nyawe rasul,tapi yang sebetol iye ide demikek,bahwe ikow lah dapet mike penduste.³Dan ikau tetap saba dan menderite oleh karene nama-ku ; dan ikau ide ngenal penat. ⁴Namon demikian Aku mencela ikau ,karene ikau lah ninggal kaseh ikau yang semule. ⁵sebob etok ingat lah betape dolom iye ikau lah jatoh! Betobatlah dan buotlah agi ape yang semule ikau buot.jike ide demikian,Aku akan dotong kepade ikau dan aku akan ngambek kaki tapa pelite ikau da’i tempat iye,jike ikau ide betobat.⁶Tapi ikek yang ade pade ikau,yaetok ikau membenci semuae perbuotan pengekot-pengekot Nikolaus,yang juge ku bena. ⁷Siape betelinge ,endak iye mendenga ape yang dikatekan Ruh kepade jemaat-jemaat:ba’ang siape menang ,iye akan ku be’i makan da’i po’on ke idupan yang ade di lapong firdaus Allah’ kepade⁸“dan tuleskan lah pade melekat jemaat di smirna: ikek lah Firman da’i yang awal dan yang Akhe,yang lah mati dan idup kembali ⁹Aku tau susahan ikau dan misken ikau -namun ikau kaye -dan fitnah mike,yang menyebot nyawe u’ang yahudi,tapi yang sebetol iye ide demikan:sebalek iye mike ade lah jemaat antu.¹⁰Usah takot terhadap ape yang haros ikau detibe ! Sesungoh iye antu akan melepah berape u’ang da’i ant’are ikau ke dolom penjare supaye ikau dicobai dan ikau akan berohle kesusahan selame sepuluh a’ri hendaklah ikau seti’e sampai mati,dan Aku akan mengaruniakan pade ikau lekang ke idupan . ¹¹Siape betelinge, hendaklah iye mendenga ape yang di katekan Ruh pade jemaat -jemaat .balang siape menang,iye ide akan menderite ape-ape oleh kematian yang keduwe” kepade jemaat di pergamus¹²dan tules lah pade malekat jemaat di pergamus : ieklah firman iye yang memakai pa’ang panjang yang tajam dan bermate due: ¹³Aku tau di mane ikau diom,yaetok di setok, ditempat takhte antu: dan ikau bepegang pade name-ku, dan ikau ide ngelat pecaye ikau pade-ku,juge ide pade zaman antipas,saksi-ku yang setie pade-ku,yang di bunoh di luan ikau ,di mane antu diom.¹⁴Tapi Aku punyei beraape kebe’atan tehdap ikau, di antera ikau ade berape u’ang yang menggekot ajaran Bileam, yang membe’i nasehat pade Balak untok nyesat u’ang Israel, supaye mike makan sembahan behale dan bebuot zinah. ¹⁵Demikian juge ade pademu u’ang-u’ang yang be pegang pade ajaran pade ajaran pengekot Nikolaus.¹⁶sebob etok betobatlah! Jike ide demikan, Aku akan segere datang pade ikau dan aku akan pe’ang mike dengan pa’ang panjang yang di mulot-Ku ikek. ¹⁷Siape betelinge, hendaklah iye mendengarkan ape yang dikatekan Ruh pade jemaat-jemaat: ba’ang siape menang, pade iye akan kube’ikan da’i monoh yang tesembunyi; dan Aku akan mengaruniakan pede iye botu puteh, yang di atas iye tetules name ba’u yang ide di taul oleh siape pon, selaen oleh yang menerime Iye.”¹⁸”Dan tuleskanlah kepade melekat jemaat di Tiatira: ieklah firman Anak Allah, yang mate iye bagaikan temage: ¹⁹Aku tau semue pekerjaan ikau: baik kasehmu endak pon percaya ikau, baik pelayanan ikau endakpon tekonikau, Aku tau, bahwe pekerjaan ikau yang tea’her lebeh onyok da’i pade yang petame. ²⁰ Tapi aku mengejek ikau, karene ikau membiakan betine Izebel, yang menyebot nyawe iye nabi betine, mengaja dan menyesat hamba-hamba-Ku supaye bebuot zinah dan makan sembahan-sembahan behale. ²¹Dan Akulah membe’i iye waktu untok bertobat,iye ide endak ndak betobat da’i zinah iye²²nenggolah,Aku akan melempakan iye ke atas tempat tido u’ang sakit dan mike yang bebuot zinah dengon iye akan kulempakan ke dolom keraguan besa,jike mike ide betobat da’i pebuot betine etok. ²³Dan buda-buda iye akan ku matikan dan semue jemaat akan tau,bahwe Akulah yang menguji badan.dan ati u’ang dan bahwe Aku akan membalas pade ikau setiap u’ang menu’ut pembuatan iye. ²⁴Tapi pade ikau,yaetok u’ang-u’ang laen di Tiatira,yang ide mengekot ajaran etok,dan yang ide nya’i tau ape yang mike sebot.tempat antu,pade ikau Aku berkate :Aku ide endak menanggung beban laen pade ikau. ²⁵Tapi ape yang ade pade ikau,pegang lah etok sampai sampai aku dotong.²⁶Dan ba’ang siape menang dan melakukan pekerjaan-ku sampai udahan iye, pade iye,akan kukaruniakan kuasae atas bangse-bangse; ²⁷ dan iye akan printa mike dan tongkat besi; mike akun dipokol seperti tembikar tukang periong-same seperti yang ku terime da’i Bapa-ku ²⁸dan pade iye ku karuniekan bintang timor. ²⁹sipe betelinge,hendaklah iye mendengarkan ape yang dikatakan Ruh pade jemaat-jemaat”.

Chapter 3

¹tuleslah pade mlekat jemaat ka Sardis: ikeklah firman Iye, yang ade tujuh Roh Allah dan ka tujuh bintang tu: Aku tau kerje ikau: ikau di kate idup. Padehal ikau mati! ²Bungunlah, dan tegalah ape yang mase ade yang hampe mati, sebob ide ade satupon keje ikau Aku dapet betol ka luan Allah Aku. ³Kerne itu inget, begeimane ikau la nerima dan mendenga: ekotlah dan betubatlah! Kerena bile ide bejage-jage, Aku na dateng macam na nyu'i dan ikau ide tau mase Aku tibe-tibe dotong pada ikau. ⁴Tapi ka Sardis ade u'ang-u'ang yang ide buot salah: mike akan jolon dengan Aku dengan beju puteh, ka'ena mike laya untuk itu. ⁵Sape yang menang iye na di be'i baju puteh yang macam tu; Aku ide apos name iye da'i Buku Tuhan, melaenkan Aku na ngaku name iye ka luan Pak Aku dan kaluan mlekat iye. ⁶Sape ade telinge bialah denge ape yang dicakap Ruh kepade jemaat-jemaat. ⁷"Dan toleslah pade mlekat jemaat ka Filadelfia: ikeklah firman iye da'i kodos, yang betol, yang tangkap konci Daud; ape bile iye buke ide ade yang dapet nutop; bile Iye nutop ide ade apet buke. ⁸Aku tau semue kerje ikau: Tengoklah Aku la buka pintu untuk iku, yang ide apat ditutop siapepon. Aku paham kuat ikau ide sebeape, tapi iku nurot Firman Aku dan ikau ide kenal nama Aku. ⁹Nengolah bebeape uang da'i jemaat antu, yaetok mike yang bekate di'inye uang Yahudi, tapi yang bena ide macam itu, mala ngakal, akan aku serah pade ikau. Sebetol Aku na nyu'u mike dotong besoko ka luan kaki ikau dan ngaku bawe Aku mengasehe Ikau. ¹⁰Karne ikau ngekot nurot firman Tuhan, untuk tekon nunggu aku, make aku pon akan melindong ikau da'i ha'i pencobe yang akan dotong atas seluroh dunie untuk mencoba mike yang tinggel ka bumi. ¹¹Aku dotong sege'e. Pegang ape yang ade pade ikau, supaye ide seu'ang pon ngambek ikau. ¹²Ba'ang siapa menang, iye akan aku jadi seu'ang gu'u ka dolom bait suci Allah aku, dan iye ide akan kelua lagi da'i situ; dan padenye akan aku tuleskan name Allah ku, name kote Allah aku, yaetok Yerusalem ba'u, yang tu'on da'i su'ge da'i Allah aku, dan name aku yang ba'u. ¹³Siapa punye telinge, endaklah iye denga ape yang dikatekan Roh pade jemaat-jemaat. ¹⁴"Dan tuleslah pade malekat jemaat ka Laodikia: ikek firman da'i amen, sak'si yang setie dan betol, awal da'i cipte Allah; ¹⁵Aku tau segale keje ikau: ikau ide sejuk dan panas, lebeh baeknye jike ikau sejuk atau panas! ¹⁶Jadi karene ikau suloh kuku, dan ide sejuk atau panas, aku akan muntah ikot da'i murot aku. ¹⁷Karene ikau bekate: aku kaye dan aku telah buot kaye di'i aku dan aku tekurang ape-ape, dan karene ikau ide tau, bahwe ikau menderite, dan sial, susah, bute dan bogel. ¹⁸Make aku be'i nasehat kan ikau, supaye ikau beli da'i pade emas yang telah sepoh ka dolom api, supaye ikau jadi kaye, dan juge boju puteh, supaye ikau pakai nye supaye usah nampak bogel ikau yang buot malu; dab lagi minyak untuk menggesatmike ikau, supaye ikau dopot nengok. ¹⁹Barangsiapa aku kasih, iye aku tego dan aku pokok; sebob tu reltelah ati ikau dan betobat la! ²⁰Tengok aku bedi'i ka depan pintu dan ketok; jike ade uang yang denga suare aku dan buke pintu, aku akan masok dopot kan nye dan aku makan begabong dengan die dan iye same-same dengan aku. ²¹ba'ang siapa menang, iye akan ku dudok besame-same dengan aku ka atas takhte aku, macam mane aku pon telah menang dan dodok besame-same dengan Pak-aku ka atas takthe-Nye. ²²Siapa ade telinge, endak ia iye denga ape yang di kate roh pade jemaat-jemaat.

Chapter 4

¹Kudian da'i pade etok aku nengok : sebetolnye sebuah pintu tebuke di su'ge dan sua'e yang dulu lahaku denga, bekate pade aku seperti bunyi tompet kate iye: naeklah ke kian dan aku akan menun jok pade ikau ape yang harus terjadi seudah ikek ²segere aku di kuasei oleh Ruh dan nenggoklah. Sebuah tempat besa disu'ge, dan ditempat etok dudok seu'ang. ³Dan iye yang dudok ditempat besa etok nampaknye bagaikan pimate yaspil dan pemata sardis; dan sebuah pelangi ngeleleng tempat besa etok bedelau-delau bagaikan zamrud rupenye.⁴Dan sekelileng tempat besa etok ade due puloh empat tempat besa, dan di tempat-tempat besa etok dudok due puloh empat tue-tue, yang makai baju puteh dan lenggang emas dikepale mike. ⁵Dan da'i tempat besa etok kelua kilat dan bunyi gu'oh yang begeme, dan tujuh obo menyale-nyale di luan tempat besa etok: etoklah ketujuh Ruh Allah. ⁶Dan karluan tempat besa etok ade laotum kace bagaikan kristal; di tengah-tengah tempot besa etok dan di sekelileng iye ade empat ruh ruh penoh dengan mate, di sebtelah muke dan di sebtelah belokong.⁷Ade pon roh yang petame same macam singe, dan roh yang ke due same macam ana lembu, dan ruh ketige mukanya macam manusie, dan ruh yang ke empat semacam bu'ong nasar yang lage tebang. ⁸Dan ke empat roh tu maseng-maseng ade sayep enam, sekelelengnye dan ka dolomnye penoh dengan mate, dan dengan ide benti-benti mike nyeri siang dengan malam: " kudos,kudos,kudos lah Tuhan Allah, yang mahe kuase, yang ude ade dan yang ade dan yang na dateng."⁹Setiap saat ruh-ruh itu be'i pujian dan hormat dan ucapsuko pade iye yang dodo ka atas tempat besa dan yang idup ampai slame-lamenye. ¹⁰Make te songkolah ke due poloh empat ketue-ketue etok ka luar iye yang dodo ka ates tempat besa etok dan mike yembah iye yang idup ampai selame lamenye. Dan mike melempa lenggang kaluan tempat besa etok serte bekate : ¹¹Yah Tuhan dan Allah kami ikau behak nerime puji-pujian dan hormat ,” dan kuase,” sebob ikau ia buot segele hal, dan ole kerene ke enda ikau semunye etok ade dan di buot.”

Chapter 5

¹make aku tengok ditangan kanan Ie yang dodok diatas tahte etok, sebue gulungan kitab, yang ditules sebtelah dalam dan sebtelah lua'nya dan dimete'ai dengan tujuh mete'ai. ²Dan aku nengo seu'ang melekat yang kuat, yang be'seu dengan sua'a nya'ing, katenye: sapekeh yang layak membuka gulungan kitab itok dan membuke mete'ai-mete'ainyae ? ³tape idak ade seu'angpun yang diso'ga atau yang dibumi atau dibawe bumi, yang dapet membuka gulungan kitab etok atau yang dopot nengo sebeah dalemnya. ⁴make nangislah aku dengan sedihnya, ka'enah ide seu'ang pun yang dianggap layak untuk membuka gulungan kitab etok ataupun nengo sebea dolomnya. ⁵lalu cakaplah seu'ang da'i tua-tua etok kepadaku: usahlah ikau nangis! Sesungguhnya, singe dari suku Yehuda yaetok tunas Daud, ttelah menang, sehingge Ie dopot membuke golongan kitab etok dan membuka ketojoh mete'ai. ⁶make aku nengok ditengah-tengah tahte dan keempat binotang etok be'diyi seeko' budak Domba kayak telah dieke'at betandok tujuh dan bemate tujuh: etolah ketujo Roh Allah yang diki'im keselu'u bumi. ⁷Lalu datanglah budak Domba etok mene'ima golongan kitab etok da'i tangan Ie yang dodok diatas tahte etok. ⁸Ketike Ie ngambe gulungan kitab etok, te'sungku'lah keempat binotang dan keduepuluh empat tue-tue etok dihadapan Budak Domba etok, masing-masing nangkap satu kecapi dan satu cawan emas penuh dengan kemenian: etoklah Doa u'ang-u'ang kudus. ⁹Dan mike menyanyikan satu nyanyian ba'u cakapla: "ikau layak mene'imah golongan kitab etok dan membuke mete'ai-mete'ainya: ke'ene ikau telah dike'at dan dengan Da'a ikau telah dibeli mike bagi Allah da'i tiap-tiap suku dan bahase dan kaum dan bangse. ¹⁰dan ikau telah mike menjadi sewatu ke'ajaan, dan menjadi imam-imam bagi Allah kito, dan mike endak meme'intah sebagai Raje di bumi. ¹¹make aku nengo dan mendenga' suare banyak melekat sekeliling tahte, mahluk-mahluk dan tue-tue: jumbleh mike bejuta-jute dan be'ibuh lakse, ¹²cakaplah dengan sua'e nya'ing: "Budak Domba yang dike'at etok layak untuk mene'imah kuase, dan kekayaan, hikmat, dan kekuatan, dan hormat dan kemuliaan, dan bange-bange!" ¹³Dan aku mendenga' semue binotang di su'ge dan yang dibumi dan yang dibawe bumi dan dilaut dan semue yang ade didalemnya, becakap: "begi Dia yang dudok diatas tahte dan bagi Budak Domba, adtelahbange-bangtelah dan hormat dan kemuliaan dan kuase sampai selame-lamenya!" ¹⁴dan keempat binotang etok becakap: "Amin" dan tue-tue etok jatoh te'sungku' dan menyambah.

Chapter 6

¹ Make aku menengo Budak Domba etok membuka yang pe'tame etok dan aku mendenga' yang petame da'i ketujoh mete'ai, da'i keempat binotang etok be'cakap dengon seu'ang sepe'ti bunyi gu'u: "ma'i" ²Dan aku nengok: sesungguhnya, ade seko' kude putih dan u'ang yang naik megang sebuah panah dan kepadenye dika'uniakan sebuah makote. Lalu Dia maju sebagai pemenang untuk ngambek kemenangan.³ Dan ketike Budak Domba etok membuka mete'ai yang kedua, dan mendenga' mahluk yang kedua becakap: "ma'i!" ⁴Dan majulah seko' kuda lain, seeko' kuda me'a padem dan u'ang yang menaikinye dika'uniakan kuase untok ngambe damai sejaht'e da'i atas bumi, sehingge mike saling membunuh, dan kepadenye dka'unie sebilah pedang yang besa'.⁵ Dan ketike Budak Domba membuka mete'ai yang ketiga, aku mendenga' binotang yang ketiga becakap : mar! "dan aku nengo: sesungguhnya, ade seeko' kudah hitam dan u'ang yang menaikinye megang sebuah timbangan ditanganenye. ⁶dan aku denga' kayak ade sua'e ditengah-tengah keempat binotang etok becakap: "secupak gandum sedinar, dan tiga cupak jelai sedina". Tapi janganlah 'usakan minyak dan anggu' etok."⁷ Dan ketike Budak Domba etok membuka mete'ai yang keempat, aku mendenga' sua'e binotang yang keempat becakap: "ma'i!" ⁸dan aku menengok: sesungguhnya, ade seeko' kude hijau kuning dan u'ang yang menaekinya be'name maot dan ke'ajaan maot mengikotinye, dan kepade mike dibe'ikan kuase atas sepe'empat da'i bumi untok membunuh dengon pedang, dan kelapa'an dan sampa', dan dengon binotang-binatan buas di bumi.⁹ Dan ketike Budak Domba etok membuke mete'ai yang kelime, aku nengok dibawa mesbe jiwe-jiwe mike yang di bunoh oleh ke'ene Firman Allah dan oleh kesaksean yang mike miliki. ¹⁰ Dan mike be'se'u dengon sua'e nya'ing, katenye: " be'ape lamekeh lagi, ya penguase yang kudus dan bena', Engkau ide menghakimi dan idek membalas da'a kame kepade mike yang diem dibumi?" ¹¹ Dan kepade mike masing-masing di be'ikan seelai jube putih, dan kepade mike dikatekan, bahwe mike ha'us be'enti da'i penat sikit waktu lagi seingge genap jumble kawan-kawan pelayan dan saudae-saudae mike, yang endak di bunoh kayak mike.¹² Make aku nengo, ketike budak Domba etok membuka mete'ai yang keenam, sesungguhnya te'jadilah gempa bumi yang dahsyat dan mataha'i menjadi gelap bagaikan ka'ung 'ambut dan bulon menjadi me'a selu'unya bagaikan da'a. ¹³dan bintang-bintang dilangit bejatuhan keatas bumi bagaikan pokok a'a menggugu'kan buah-buahnye yang mentah, aebile die digonjang angin yang kuat. ¹⁴Make menyusudlah langit bagaikan golongan kitab yang digolong dan be'pindahlah bukit-bukit dan pulau-pulau da'i tempatnye.¹⁵ Dan Raje'aje dibumi dan pembesa'-pembesa' se'ta u'ang be'pangkat-be'pangkat dan u'ang-u'ang kaye se'ta u'ang-u'ang be'kuase, dan semue budak dan u'ang me'deka be'sembunyi kedolom goa-goa dan celah botu ka'ang di bukit. ¹⁶Dan mike be'cakap pade bukit-bukit dan pade bato-ka'ang etok: 'untuhlah dan menimpa kame dan sembunyikan kame kepade Ie, yang dudok diatas tahte dan te'hadep mu'ke Budak Domba etok," ¹⁷ sebab setelah tibe ha'i besa' mu'ke mike dan siapekah yang dapet be'tahan?

Chapter 7

¹Kemudian da'i pade etok aku nengo empat melekat be'di'i pade keempat penju'u bumi dan mike menaan keempat angi bumi, supaye jongon ade angin betiup dida'at, atau dilaot atau dipokok-pokok. ²Dan aku nengo seu'ang melekat laen tibe da'i tempat matah'i timbol. Ie membawe mete'ai Allah yang hidup; dan Ia be'se'u dengon sua'e nya'ing pade keempat melekat yang ditugaskan untuk meneuskan bumi dan laut, ³ Katenye: "usahlah ruasakan Bumi atau lau atau pokok-pokok sebeum kame memet'aikan hambe-hambe Allah kame pade dahi mike"⁴ dan aku mendenga' jumbe mike yang di met'aikan eto: se'atus empat pulu empat 'ibuh yang telah dimet'ikan da'i semue suku ketu'unan Israel. ⁵da'i suku Yehuda duebelas 'ibuh yang dimete'aikan, da'i suku Ruben duebelas 'ibuh, da'i suku Gad duebelas 'ibuh, ⁶da'i suku Aze' duebelas 'ibuh, da'i suku Naftali duebelas 'ibuh, da'i suku Manasye duebelas 'ibuh, ⁷dan da'i suku Simeon duebelas 'ibuh, da'i suku Lewi duebelas 'ibuh, ⁸da'i suku Zebulon duebelas 'ibuh, da'i suku Yusuf duebelas 'ibuh, da'i suku Benyamin duebelas 'ibuh. ⁹kendian da'i pade itu aku menengok: sesungguhnya, sewatu kumpulan besa u'angu'ang banyak yang ide dopot te'hitung banyaknye, da'i segale suku dan kaum dan bahase, be'di'i dihadapan tahte dan diadapan Budak Domba, memakai jube puteh dan memegang daun-daun palem ditangan mike. " ¹⁰dan dengon sua'e nya'ing mike be'seu: "keslamatan bagi Allah kame yang dudok dan be'tahte dan bagi budak Domba?"¹¹ dan semue malekat be'di'i mengeliling tahte dan tue-tue dan keempat mahluk itu; mike te'sungku' di hadapan tahta itu dan menyembah Allah. ¹²Sambel bekate: "amin ? Puji-pujian dan kemuliaan, dan hikmat dan syuko', dan ho'mat dan kekuasaan dan kekuatan bage Allah kite sampe selame-lamenya! Amin !" ¹³dan seseu'ang da'i anta'e tue-tue be'kate kepadaku: "siapekeh mike yang memakai jube putih etok dan da'i maneke mike datang?" ¹⁴mike kateku padenye: "tuanku tuan mengetahui." lalu Ie bekate kepadaku: "mike ekek adalah u'ang-u'ang yang kelua' da'i kesusahan besa; dan mike ttelah mencuci jube mike dan membuotnye putih didolom da'ah budak Domba. ¹⁵Ke'ene itu mike be'di'i dihadapan tahte Allah dan melayani Ie siang malam di Bait sucinye dan Ie yang dodok diatas tahte etok akan membentangkan kemah-Nya diatas mike. ¹⁶Mike ide akan mende'ita lapa' dan haus lagi, dan mata'i dan panas te'ik ide akan menimpa mike lagi. ¹⁷Sebab Budak Domba yang ditengah-tengah tahte eto, akan mengembalikan mike. Dan akan menuntun mike kemate ai' kehidupan. Dan Allah akan menghapus ai' mate da'i mate mike."

Chapter 8

¹Dan ketike Budak Domba membuke mete'ai yang ketojoh, make sunyi senyaplah diso'ga, ki'e-ki'e setengah jam lamanye. ²lalu aku nengo ketujo melekat, yang be'di'i diluan Allah, dan pade mike dib'i tujoh t'ompet. ³Mike datenglah seu'ang melekat laen, dan ie pe'gi be'di'i dekat mesbah dengon sebuah mangkok sembayang dari emas. Dan kepada die dib'i onyok kemenian untok dipersembahkan be'sama-same dengon doa semue u'ang-u'ang kudus diatas mesbah emas diluan tahte etok. ⁴Make naiklah asepe kemenyan be'sama-same doa u'ang-u'ang kudus itu da'i tangan melekat eto di luan Allah. ⁵lalu melekat eto mengambe mangko sembaayang eto, mengisinya dengon api da'i mesbah, dan melempa'kan die ke bumi. Make meledaklah bunyi gu'u dise'tai peti' dan gempa bumi. ⁶Dan ketujuh melekat yang menangkap ketujo t'ompet itu be'siap-siap untok meniup t'ompet. ⁷lalu melekat yang pe'tame meniup t'ompetnye dan te'jadilah hujan es dan api, becampu' da'a; dan semue itu dilempa'kan kebumi; make te'baka'lah sepe'tige da'i bumi dan sepe'tiga da'i pokok-pokok dan anguslah semue umput ijau. ⁸lalu melekat yang kedue meniup t'ompet die dan ade sesewatu same sepe'ti gonong bes', yang menyale-nyale oleh api, di campe kedalem laut. Dan sepe'tiga da'i laut etok menjadi da'a, ⁹Dan matelah sepe'tige da'i segale mahluk yang benyewe didalem kolong laut, dan benestelah sepe'tige da'i semue kapal. ¹⁰lalu melekat yang ketige meniup t'ompetnye dan jatulah sepe'tige dan ie menimpa sepe'tige da'i sungai-sungai dan mate ai'. ¹¹Name binotang etok adtelah Apsintus, dan sepe'tige da'i semue ai' menjadi Apsintus. dan onyok u'ang menjadi mate ke'ene ai' etok, sebab sude menjadi paet. ¹²lalu melekat yang keenam niup t'ompet dan te'pukulah sepe'tige da'i mateha'i dan sepe'tige da'i bulon dan sepe'tige da'i bintang-bintang sehinge sepe'tige da'i padenye menjadi gelap dan sepe'tige da'i siang a'i ide te'ang dan demikien juge malem ha'i. ¹³lalu aku nengok: aku mendenga' seeko bu'ung 'ajewali te'bang ditengah langit. Dan be'kate dengon sua'e nya'ing: "celake, celake, celaktelah mike yang diem diates bumi oleh ke'ene bunyi te'ompet ketige melekat laen, yang mase akan niup t'ompetnye."

Chapter 9

¹Lalu melekat yang ke lime tiop tompet dan aku nengok satu bintang yang jatoh da'i langit ka atas bumi, dan pade nye di de'i ana kunci lubang ju'ang maot. ²Make di bukaklah pintu lubang ju'ang tu maot tu, lalu naek asap da'i lubang tu macam asap onyok betol, dan mateha'i dan atas pon jadi gelap oleh asap lobang tu. ³Dan da'i sasap tu kelua lah kacong kacong ka atas bumi dan pade mike di be'i kuase same macam kuase kalajengkeng ka bumi. ⁴Dan pade mike di pesan, supaye mike usah merusak umpot ka bumi atau lumbohan atau pokok, melaen hanye manusie yang ide pakai tandu Allah ka seka'ang iye. ⁵Dan mike di isen uken untok bunuh manusie. Tapi hanye untok nyikse mike ke lime bulon lame nye, dan sikse tu macam sikse kalejengkeng, apebile ye senget manusie. ⁶Dan pade mase tu u'ang-u'ang akan ca'i maot, tapi mike ide akan jumpe, dan mike akan irgen mati, tapi maot la'i da'i mike. ⁷Dan rupe kacong tu same macam kude yang ia di siapkan pe'ang, ka atas kepale mike same macam muke manusie, ⁸dan ambut mike same macam rambot betine dan gigi mike same macam gigi singe, ⁹dan dade mike same macam baju pe'ang dan bunyi kepak mike same macam bunyi kerete yang di taik onyok kude yang lagi la'i ka medan pe'ang. ¹⁰Dan kotek mike same macam kalejengkeng dan ade bise, dan ka dolom kotek mike tu dapot kuase mike untok buot sakit manusie, selame lime bulon. ¹¹Dan Raje yang perintah mike iya tu malekat ju'ang maot; namenye dolom bahase ibrani iye ia abaddon dan dolom bahase Yunani iye la Apolion. ¹²Celake yang petame udeh liwat. seka'ang akan nyosol due celake agi. ¹³Lalu malekat yang ke enam tiop tompet nye, dan aku denga satu suare kelua da'i ke empat tandok tempat pesembahan emas yang luah Allah, ¹⁴dan bekate pade malekat yang ke enam yang pegang tompet tu: lepas la ke empat malekat yang te'ikat deket sungai besa Efrat tu." ¹⁵make di lepaslah ke empat malekat yang la siap buot jam dan ha'i, bulon dan ta'on untok bunuh sepertige da'i jemaat manusie. ¹⁶dan jomleh tentare tu due puloh ribu lakse pasukan bekude; aku denga jomlah mike. ¹⁷Make ikek la aku tengok dolom penampak ikek kude-kude dan u'ang-u'ang yang nunggang; mike pakai baju pe'ang, me'ah api dan bi'u dan kuneng bele'ang warne iye; pale kude-kude tu same macam pale singa, dan da'i mulot iye, kelua api, dan asap dan bele'ang¹⁸oleh ke tige celake ikek di bunoh tige da'i jemaat manusie, yaetok oleh api, dan asap dan bele'ang, yang kelua da'i mulot iye. ¹⁹sebob kuase kude-kude tu dopot ka dolom mulot iye dan ka dolom kotek iye. sebob kotek iye same macam ula; mike punye bale dan dengen pale mike tu mike buot semua usa. ²⁰tapi manusie laen, yang ide mati karene celake tu, ide juge gere da'i pebuotan tangen mike: mike ide behenti nyembah ruh-ruh jahet dan behale-behale da'i emas dan pe'ak da'i tembaga, botu dan kayu yang ide dopot tengok atau denga atau bejalan, ²¹dan mike ide tobat da'i pade pembunuh, sihe pecabolan, dan pencu'i

Chapter 10

¹Dan Aku nengok seu'ang melekat laen yang kuat tuun da'i su'ga, be slobong puun, dan plange ade ka atas pale iye juge make iye same macam mate ha'i dan kaki iye macam tiyang api. ²Dolom tangan iye nangkap sebuah gulong kitab keci yang tebuke: iye nginja-nginja kaki kanannya ka atas laut dan kaki kiri iye ka atas bumi,³ dan iye meke sekuat tenaga same macam singe yang ngaung. Dan ia ude iye nyeru, ke tujuh guroh itu iye be'i denge sua'anye. ⁴Ude guroh itu ia siap becakap, Aku na tolis kan tapi Aku denge ade sua'are da'i soge. Becakap:" buot tande yang sah ape yang di capop ke tujuh guroh itu dan usalah ikau nulesnye!⁵ dan melekat yang Aku nampa be di'i ka atas laot dan ka atas bumi, iye ngat tangan kanan ka langet, ⁶dan iye be sumpe deme Iye yang idup ampai slame-lamenye, yang la muwat langet dan semue isinye dan bume dan semue isi nye dan laot dan segale isinye, kate iye ide ade agi na dinunda! ⁷Tapi mase tompet di tiup da'i mlekat yang ka tujuh, make iye tiop tompet, make cukoplah putusan rasie Allah, yang ia di be'i tau pade hamba-hamba iye, ailah: pade Nabi."⁸ dan sua'a itu, bekate pula pade Aku, kate iye:" lalu kayahlah, ambillah gelungan kitab yang tebuke ka tangan mlekat yang be di'i ka tas laot dan be di'i ka atas bumi." ⁹lalu Aku kayuh nuju mlekat tu. Na minta pade iye, supaye iye be'i'i pade Aku : "ambillah dan mekanlah;" iye nabuot beut ikau terase pait, tape ka dolom molot ikau teasa maes camam madu. ¹⁰Lalu Aku ngambi kitab tu da'i tangan melekat itu, dan makan : ka dolom molot Aku ade rase manes macam madu, tapi ia ude Aku makan, peut aku ase paet ¹¹make iye be kate pade Aku: "ikau harus beritau agi pade anya bangse dan u'ang o;ang dan bahase da Raje."

Chapter 11

¹Kudian di be'ikan pade aku seotong buloh,seperti tongkat penguko rupenye,degen kate-kate macam ikek: "bangon lah dan uko lah uma suci Allah dan tempat kurban dan mike yang sembayang dolomnye. ²Tapi selae samping tempat suci yang di lua,usah lah ikau menguko-nye,karene iye lah di be'ikan pade bangse-bangse laen dan mike akan meginjek-nginjek kuta suci empat puluh due bulon lamenye."³Dan aku membe'i tugas pade due saksi-AKU, supaye mike be'i tau agi sambel bekabung,seribu due ratus enam puluh a'ri lamenye. ⁴Mike ade lah kedue po'on zaitun dan kedue tapak pelite yang bedi'i di luan Tuhan semesta alam. ⁵Dan jikelau ade u'ang yang hende meyakiti mike, kelualah api da'i mulot mike menghangoskan semue musoh mike.dan jikalau ade u'ang yang hende menya kiti mike, make u'ang etok harus mati macam etok.⁶Mike mempunyai kuase menutup langet,supaye ide tu'un ujan selame mike be'i tau agi dan mike mempunyai kuase atas semue untuk mengubahnye menjadi da'ah,dan untuk memukol bumi dengan semue jenis celake,setiap kali yang mike suke. ⁷Dan ape bile mike lah siap besaksi mike, make binotang yang mujol da'i ju'ang maot,akan pe'ang mmike dan buot kalah serte membunuh mike.⁸Dan mayat mike akan ade di jolon raye kuta besa,yang secare ruhani di sebut sodom dan mesir,dimane juge Tuhan mike di saleb kan. ⁹Dan u'ang-u'ang da'i semue bangse dan suku dan bahase dan kaum,nengok mayat mike tige setengah a'i lamenye dan u'ang-u'ang etok ide nda mayat mike di kubokan. ¹⁰Dan mike yang ade di bumi seneng dan suka cite atas mike etok dan bepesta dan saling be'i hadia, karene kedue nabi etok lah merupakan siksaan bagi semue u'ang yang ade di atas bumi. ¹¹Tige setenga a'ri ku dian maso lah ruh idup da'i Allah kedolom mike,singge mike bangket dan semue u'ang yang nego mike menjodi sangat takut, ¹²Dan u'ang-u'ang etok mendenga su'are yang nyaring da'i su'ge bekate pade mike:" naek lah kian" lalu naek lah mike kelanget,di lindung pon di tengo oleh muso-muso mike.¹³Pade saat etok terjadi lah gempa bumi yang besah dan seper sepulo bagian da'i kuta itu roboh,dan tuju ribu u'ang mati oleh gempa bumi etok dan u'ang-u'ang laen sangat takut,lalu nyembah Allah di su'ge. ¹⁴Celake yang ke due lah lewat: nengok lah,celake yang ketige segere nyosul.¹⁵Lalu mlekat yang ketujuh meniop tompet dan tedenga lah su'are-su'are nya'ing di dolom su'ge, katenye:'pemerintah kah dunie tangkap oleh Tuhan kita dan i'e yang di urapi ye dan iye akan merinte sebagai 'aje sampai selame-lamenye."¹⁶Dan kedue puluh empat kepale-kepale, yang dudo di luan Allah di atas tempat mike, tesungko dan menyembah Allah ¹⁷Serete bekate:' kami syuko pade ikau, ya Tuhan,Allah, yang maha kuase, yang ade dan yang uda ade,karene ikau lah megang kuase ikau yang besa dan lah mulai merintah sebagai 'aje"¹⁸Dan semue bangse lah marah,tapi amarah ikau lah dotong dan saat bagi u'ang-u'ang mati untuk di hakimi dan untuk membe'i upah pade hamba-hamba ikau,nabi-nabi dan u'ang-uang kudos dan pade mike yang takut akan name ikau, pade u'ang-u'ang kecil dan u'ang-u'ang besa dan untuk membunuh ba'ang siape yang membunuh bumi."¹⁹Make tebuke lah uma suci Allah yang di su'ge,dan tampak lah peti kitab perjanjian di dolom uma Tuhan etok dan terjadi lah kilat dan bunyi gu'uh dan gempa bumi dan ujan es lebat.

Chapter 12

¹Make nampaklah sewatu tande besa di langet : seu'ang betine di lindong mate'ari, dengan bulon di bawah kakinye dan sebuah lenggang da'i due delas bintang di atas kepalenye. ²Iye sedang bunteng dan dolom kesakitan hendek beranak iye pekek kesakitan. ³Make nampaklah sewatu tande yang laen di langet; dan nenggoklah, seeko nage me'ah padam yang besa, bekepale tujuh dan betandok sepuluh, dan di atas kepalenye ade tujuh lenggang. ⁴Dan ekonye nyeret sepertige da'ibintong-bintong di langet dan melempakannye ke atas bumi dan nage etok bedi'i di luan betine yang hendak beranak etok, untok nelan anaknye segere sesudah betine etok beranak⁵make iye beranak seu'ang anak jantan yang akan memimpin semue bangse dengan pentung besi; tibe-tibe anaknye etok di rebot dan di bawe lari pade Allah dan ke tempat-nye. ⁶Betine etok lari ke lapang pase di mane lah disiapkan sewatu tempat baginye oleh Allah, supaye iye di pelihare di setok seribu due ratos enam puloh a'ri lamenye nage di kalahkan⁷make timbolah pepe'angan di su'ge, mikhael dan malekat-melekatnye be pelang melawan nage etok, dan nage etok di bantu ole malekat-melekatnye ⁸Tapi mike ide dopot betahan ; mike ide mendopot tempat agi di su'ge, ⁹dan nage besa etok, siula tue, yang di sebot antu, yang si sesat semue dunie, di campak ke bawah: iye di campak ke bumi, besame same dengan melekat-melekatnye. ¹⁰Dan Aku denge suare yang nya'eng ka su'ge bekate:" ikek lah tibe selamat dan kuase dan pemerintahan Allah kite, dan kuase iye yang di u'api karene lah di lempa ke bawah penudah saudare-saudare kite, yang menudah mike siang dan malam ka luan Allah kite. ¹¹Dan mike di buot kala iye oleh da'ah anak dumbe, dan oleh cakap sak'si mike, karene mike ide ngaseh nyawe mike ampai ka dolom maot. ¹²Karene etok seneng, oi su'ge dan oi ikau semue yang diom ka dolom iye, celake la ikau, oi bumi dan laot ! Karene setan lah tu'on pade ikau, dolom ge;em yang kuat, karene iye tau, bahwe mase nye udah lah iket."¹³Dan ketike nage tu sada, bahwe iye lah di lempa ka atas bumi, iye membu'u betine yang beranak budak jantan etok. ¹⁴Pade betine etok di be'i bedue sayap da'i bu'ong nasar yang besa supaye iye terbang ke tempat iye ka lapang pase, ka mane iye di pelihare jaoh da'i tempat ula tu selame satu mase dan due mase dan setengah mase. ¹⁵Lalu ula etok kelua kan da'i mulot iye a'e sebesa sungai ke arah betine etok, supaye iye di hanyutkan sungai etok. ¹⁶Tapi bumi dotang nolong betine etok, iye membuke mulotnye, dan menelan sungai yang di sembokan nage etok da'i mulotnye. ¹⁷Make marah lah nage etok pade betine etok, lalu pegi meme'angi keturonannye yang laen, yang menuroti hukum-hukum Allah dan memiliki kesaksean Yesus. ¹⁸Dan iye tinggol bedi'i di pantai laot.

Chapter 13

¹Lalu aku menengok seeko' binotang kelua' da'i dolom laot, betandok sepuluh dan kepale tujuh; dan ade sepuluh mahkote di atas tandok-tandok etok dan pade kepalenye tetules name-name hina. ²Binotang yang nampak etok serupe dengan imau tutul, kaki die sepeti beruang dan mulot die sepeti singa. Dan pade die dibe'ikan kekuatan, tahta dan kuase besa' da'i naga etok. ³Dan nampaklah pade aku salah satu da'i kepale die yang sepeti kena luka yang membayekan idupnye, tapi luka etok ilang. Selu'uh dunie e'an dan pegi ekot binotang etok. ⁴Dan mike menyemboh naga etok ka'ena die memebe'ikan kuase pade binotang etok. Dan sambil menyemboh binotang etok mike bekate: "Siapekah yang same dengan binotang ini dan siapekah yang dopot berperang belawan die?" ⁵Dan binotang etok punye mulot sombong dan ejek, dan juge kuase untok melakukan etok selame tigo tahun enam bulon. ⁶Lalu die mengejek nama Allah dan kemah peniom Ie dan semue yang tinggal dolom su'ge. ⁷Dan die mendopot kuase atas tiap suku dan jemaat, be'ese dan bangse dan bepe'ang melawan u'ang-u'ang kudus dan mengalahkan mike. ⁸Dan semue u'ang di bumi akan menyemboh die, ya etok mike yang name mike ide tetules dolom kitab kehidupan Anak Domba da'i semule dunie dijedikan. ⁹Siape punye telinge, endaklah die mendenga! ¹⁰Siape yang ditentukan untok ditawan, die akan ditawan; siape yang ditentukan untok dibunuh, ie a'us dibunuh dengan pedang. Yang penteng iytelah ketabahan dan iman u'ang-u'ang kudus etok. ¹¹Dan aku menengok binotang laen betandok due sepeti anak domba kelua' da'i dolom bumi dan die becakap sepeti se'eko naga. ¹²Dan binotang etok menjolankan kuase da'i binotang yang petame dan die membuot semue yang ade di bumi menyemboh binotang petame yang sudah sembuh da'i lukanye etok. ¹³Dan die membuot tandetande yang ebat dan mendotangkan api da'i langit ke bumi di depan mate semua u'ang. ¹⁴Ie membowo mike yang ade di bumi ke rangka yang salah dengan tandetande yang dibe'ikan binotang etok kepada die. Dan die menyu'oh mike yang di bumi untok buot patong supaya mike bise semboh binotang yang te'luka oleh pedang tapi masih idup etok. ¹⁵Dan die dibe'i kuase untok membe'i nyawe kepada patong binotang etok, supaya patong etok bise be'cakap dan be'tindak dan mike yang ide menyemboh patong etok akan dibunuh. ¹⁶Dan die membe'i tandetande kepada semue u'ang pade tangan atau dei mike, ¹⁷dan mike yang ide ade tandetande name atau angka binatang etok ide bise membeli atau menjual. ¹⁸Yang penteng disekok iytelah hikmat: siape yang bijaksane, boeklah die tau dan menghetong angka etok, ka'ena angka etok adtelah angka manusie ya etok

Chapter 14

¹Dan aku menengok Anak Domba bedi'i di bukit Sion besame dengan satos empat puluh empat 'ibu u'ang yang di dei mike tetules name Ie dan name bepak Ie. ²Dan aku mendenga' sua'e da'i langit sepeti ai' bah besa' yang ebat dan tedenga' sepeti bunyi pemaen kecapi yang menting kecapi mike. ³Mike menyanyikan nyanyian be'u di luan tahta dan di luan empat makhluk dan tue-tue etok dan u'ang laen ide bise belaja' nyanyian etok ka'ena mike bukan dari satos empat puluh empat 'ibu u'ang yang telah ditebus da'i bumi etok. ⁴Mike adelah u'ang-uang yang menjage di'i mike da'i dose cabul, mike sucu sepeti anak da'e. Mike etok adtelah pengekot Anak Domba. Mike ditebus da'i anta'e manusie sebogoi ko'ban-ko'ban tue begi Allah dan Anak Domba etok. ⁵Dolom mulot mike tak ade dus dan mike tak be'cela. ⁶Dan aku menengok se'uang melekat laen te'bang di langit dan ade Injil yang kekal pade die untok dimaduhkan kepede semue suku, be'ese, dan kaum di bumi, ⁷dan die mekek dengan sua'e kuat: "Takotlah dan muliekanlah Allah, ka'ena saat penghakiman sudoh tibe, sembohlah Ie yang ttelah menjedikan langit dan bumi dan laot dan semue mate ae'." ⁸Dan ade melekat laen yang kedue bekate: "Kote besa' Babel yang mengaja' semue bangse untok mabuk dengan anggu' dan awe napsu sudoh 'oboh." ⁹Dan melekat laen yang ketige bekate dengan sua'e kuat: "Jike seu'ang menyemboh binotang dan patong etok dan mene'ima tande pade dei dan tangannya, ¹⁰make die akan mendopot murka Allah dan akan diseksa dengan api dan bele'ang di depan mate melekat-melekat kudus dan di depan mate Anak Domba etok. ¹¹Mike yang menyemboh binotang dan patong dan menerima tande namenye akan diseksa siang dengan malem ide enti-entinye. ¹²Yang pe'lu disekok iytelah u'ang-u'ang kudus yang tekun yang ekot pentah Allah dan pecaye kepede Ie. ¹³Dan aku mendenga' sua'e da'i su'ge bekate: Tuleskan: "Bahagitelah mike yang mati dolom Tuan da'i seka'ang ekok." "Sunggoh," kate Roh, "Supaye mike bise be'enti da'i ltelah mike ka'ena segele sewatu yang mike buot." ¹⁴Dan aku menengok: Ade awan putih yang diatasnye dudok seu'ang sepeti Budak Manusie dengan mahkota emas di kepala-Iye dan sabet tajam di tangan-Iye. ¹⁵Make se'uang melekat laen kelua' da'i Bait Suci dan bete'iak kepede Ie yang dudok di atas awan etok: "Buaykanlah sabet ikau etok dan panenlah, ka'ena saat panen sudoh tibe ka'ena panen di bumi sudah masak." ¹⁶Dan Ie yang dudok diatas awan etok membuaykan sabet-Iye ke atas bumi dan bumi pon dipanen. ¹⁷Dan malaekan laen kelua' da'i Bait Suci di su'ge dan pade die juge ade sabet tajam. ¹⁸Dan melekat laen datang da'i mezbah dan die be'kuase atas api dan die bete'iak dengan sua'e kuat kepede melekat yang pegang sabet tajam etok, kate die: "Buaykanlah sabet ikau yang tajam etok dan potonglah buoh-buoh anggu' di bumi ka'ena buohnye sudoh masak." ¹⁹Lalu melekat etok membuaykan sabetnye dan memotong buoh pokok anggu' di bumi dan mencampakkan etok ke dolom giling besa' ya etok murka Allah. ²⁰Dan buoh-buoh anggu' etok digiling di lua' kote dan da'i giling etok mengale' da'a yang tingginye sampai due mete' dan jauhnye tigeatos kilo mete'.

Chapter 15

¹Dan aku nengok sewatu tande besa' dan ajaeb laen di langit: Tujoh melekat dengon tujoh malapetaka pengabes, ka'ena dengon etok murke Allah sudoh pengabes.²Dan aku menengok sewatu sepeti laot kace becampo api dan di tepinye bedi'o u'ang-u'ang yang ttelah mengalahkan binotang etok dan patong-iyé dan anga name-iyé. Pado mike ade kecapé Allah.³Dan mike menyenyikan nyenyian Musa, ambe Allah, dan nyenyian Anak Domba: "Besa' dan ajaib segele peke'jean ikau Tuan, Allah yang Mahakuase! Adil dan bena' segele jolon ikau, 'aje segele bangse!
⁴Siapekah yang ide takot dan ide memulieké name ikau? Sebob ikau saje yang kudus; ka'ena semua bangse akan dotang dan sujud menyemboh ikau ka'ena ttelah nyate kebena'an segele penghakiman ikau."⁵Kenian aku menengok u'ang membuke Bait Suci – kemah kesaksean – di su'ge. ⁶Dan ketujoh melekat dengon tujoh malapetak etok kelua' da'i Bait suci, dengon beju putih be'sih dan be'kilat-kilat dan ade tali pinggang da'i emas be'lilit di dadenye.⁷Dan satu da'i keempat makhluk etok membe'ikan tujoh cangke' emas yang dolomnye ade mu'ke Allah kepade ketujoh melekat etok, ya etok Allah yang kekal. ⁸Dan Bait Suci etok dipenohi asap ka'ena kemuliean Allah dan ka'ena kuase-Nye, dan tak se'uang pon bise masok ke Bait Suci etok sebelum tujoh malapetaka da'i tujoh melekat etok penghabes.

Chapter 16

¹Dan aku mendenga sua'e yang nya'eng da'i delem Bait Suci bekate kepada ketujuh melekat etok: "pegilah dan tumpahkanlah ketujuh cangke murke Allah etok ke atas bumi."²make pegilah melekat yang petame dan ie menumpahkan cangkenye ke atas bumi, make timbollah bisol yang jehet dan yang bebahaye pade semue u'ang yang memakai tande da'i binetang etok dan yang menyembah patongnye.³Dan melekat yang kedue menumpahkan cangkenye ke atas laut; make ae'nye menjedi da'ah, macam da'ah u'ang mati dan matilah segale yang benyawe, yang idup didelem laut.⁴Dan melekat yang ketige menumpahkan cangke atas sungai-sungai dan mate-mate ae, dan semuene menjedi da'ah. ⁵Dan aku mendenga melekat yang bekuase atas de etok bekate: "Adil Ikau, Ikau yang ade dan yang sudeh ade, Ikau yang kudus, yang ttelah menjatohkan ukuman ikin. ⁶ Karene mike ttelah menumpahkan da'ah u'ang-u'ang kudus dan pare nabi, Ikau juge ttelah membe'i mike minum da'ah. Hal etok betol begi mike!" ⁷ dan aku mendenga mezbah etok bekate: "Ya Tuhan, Allah, yang mahakuase, betol dan adil segale penghakiman-Mu."⁸Dan melekat yang keempat menumpahkan cangkenye ke atas mate'ari, dan kepadenye dibe'i kuase untuk menghangoskan manusie dengon api. ⁹Dan manusie dihangoskan oleh panas api yang molek, dan mike menyebut name Allah yang bekuase atas malepetake-malepetake etok dan mike ide betobat untuk memuliakan Ie.¹⁰Dan melekat yang kelime menumpahkan cangke ke atas takhta binotang etok dan kerajaannya menjedi gelap, dan mike menggiget lidah mike karena kesaketan. ¹¹Dan mike menyebut Allah yang di su'ge karena kesaketan dan karena bisol mike, tetapi mike ide betobat da'i pebuatan-pebuatan mike.¹²Dan melekat yang keenam menumpahkan cangkenye ke atas sungai yang besa, sungai Efrat, lalu ke'inglah aenye, supaye siaplah jelen begi 'aje-'aje yang detang da'i sebtelah timo. ¹³Dan aku menengok da'i mulot nage dan da'i mulot binotang dan da'i mulot nabi palsu etok kelua tige roh najis yang menyerupai katak. ¹⁴Etoklah roh-roh setan yang mengadekan pebuatan-pebuatan ajaib, dan mike pegi mendepetkan 'aje-'aje diselu'oh dunie, untuk mengumpolkan mike gune pepe'angan pade ha'i besa, yaetok ha'i Allah yang Mahakuasa.¹⁵"tengoklah, Aku detang macam pencu'i. Bebahagitelah die, yang bejage-jage dan yang mempehatikan bajunye, supaye ie jengen bejelen dengan telanjang dan jengen nampak kemaluannya."¹⁶Lalu ie mengumpolkan mike ditempat, yang delem behese Ibrani disebut Harmagedon.¹⁷Dan melekat yang ketujuh menumpahkan cangkenye keangkase. Dan da'i delem Bait Suci kedengalah sua'e yang nya'eng da'i takhta etok, katenye: "sudah telaksane."¹⁸ make memancalah kilat dan mende'ulah bunyi gu'oh, dan tejadilah gempa bumi yang lua biase macam belom pe'nah terjadi sejak manusia ade di atas bumi.begetoklah hebatnye gempa bumi etok. ¹⁹ Lalu tebtelahlah kote besa etok menjedi tige bagian dan untohlah kote-kote bangse-bangse yang ide mengenal Allah. Make teingatlah Allah akan Babel yang besa etok untuk membe'ikan kepada cangke yang penoh dengan anggur kegeraman murka-Nye.²⁰Dan semue pulau ilang lenyap, dan ide dijumpekan lagi gunung-gunung. ²¹Dan hujan es besa, sebe'at se'atus pon, jatoh da'i langet menimpe manusia, dan manusie, dan manusie menyebut Allah karene malapetake hujanes etok, sebob mlalapetake etok sangat lua biase.

Chapter 17

¹Lalu otonglah seu'ang dahi ketujuh melekat. Yang membawa ketujuh cake itu dan bekate kepadeku. Mari kesini aku akan menunjukkan kepada kou putusan atas pelacur beso, yang dudok ditempat yang onyok aenye. ²Bengon die haje-haje dibumi ttelah penugu-penugu bumi ttelah mabuk uleh anggur usah onyok cakep-nye. ³Dolom roh aku dibawenye kepadang guhun dan aku engkok seu'ang betine dudok di atas seeko binatang yang mehah ungu yang penoh tetules dengon name-name mehina binatang itu mempunyai tujuh kepale dan sepuluh tanduk. ⁴ Dan betine itu mepakai kain ungu dan kain kermizi yang dihiasi dengon emas. Pimate dan mutiara dan ditangannye ade sewatu cake emas penuh dengo segale kenajian pecakapnye. ⁵Dan pade dahinye tetules sewatu name sewatu rasie babel beso. Mak dahi betine-betine pelacur dan dahi koto bumi. ⁶Dan aku menengok betine itu mabuk uleh dohoh u'ang-u'ang kudus dan dohoh saksi-saksi Yesus, dan ketike aku menengoknye aku sangat hehan. ⁷Lalu kate melekat itu kepadeku mengape ekou hehan Aku akan mentekun kepada kou dan sie betine itudan rahsie binatang yang memikulnye. binatang ya g kepada tujuh dan betanduk sepuluh itu. ⁸Adepan binatang yang ttelah ikau engkok itu, ttelah ade namun ide ade ie akan muncul dahi jurang maot. Dan ie menuju kepada kebiase, dan mike yang diom dibumi yaetok mike yang ide petules didolom kitab keidupatan sejok dunie dijudikan. Akan hehan aebile mike menengok bohoh binatang itu ttelah ade namun ide ade yang mengandung hikmat lagi. ⁹Yang penting disini itelah akal yang mengandung hikmat ketujuh kepada itu adtelah tujuh gunung yang diatasnye betine itu dudok. ¹⁰Ketujuhnye adtelah juge tujuh 'aje: lime diantahenye sudoh jotuh. Yang satu ade dan yang lain elom otong, dan jike ie dotong ie akan tingol sekete saje. ¹¹dan binatang yang penah ade dan yang sekahang ide ade itu ie sedihi adtelah 'aje kedepon dan namun demikian satu dahi ketujuh itu dan ie menuju kepada kebinasean. ¹²Dan kesepuluh tanduk yang ttelah kou engkok itu adtelah sepuluh 'aje. Yang elum mulai mehitah tapi satu jom lamenye mike akan menihime kuase sebogoi 'aje. Besame-same dengon binatang itu. ¹³Mike seie sekate, kekuatan dan kekuase mike-mike behikan kepada binatang itu. ¹⁴Mike akan bepehang melalan anak dombe tapi anak nala adtelah Tuhan diates segele tuan dan 'aje diates segele 'aje. Mike besame-same dengon die juge akan menang yaetok mike yang tesuhuh yang ttelah dipilih dan yang setie. ¹⁵lalu ie bekate kepada-kou: semue ae yang ttelah kau engkok. Dimonoh betine pelacur itu dudok. Adtelah bangse-bangse dan rakyat onyok dan kumpulan bahase. ¹⁶Dan kesepuluh tanduk yang ttelah kou, engkok itu serte binatang itu akan menbeci pelacur itu dan mike akan meuwot die menjodi sepi dan telolong. Den mike akan memakan dogingnye dan mebokonye dengon api. ¹⁷sebob Allah ttelah menehangi ati mike untuk melakukan kehendok-Nye dengon seiye sekate dan untuk mebihikan pementahan mike kepada binatang itu sampai segale firman Allah ttelah digenapi. ¹⁸Dan betine yang ttelah kou engkok itu ade-lah kote beso yang mehitah atas 'aje-'aje dibumi.

Chapter 18

¹Kemudian da'i pade etok aku menengok seu'ang melekat laen tu'on da'i su'ge. Ie mempunyai kekuasaan besa dan bumi menjedi te'ang oleh kemuliaannya. ²Dan ie bese'u denga sua'e yang kuet, katenye: "sudeh oboh, sudeh oboh Babel, kota besa etok, dan ie ttelah menjedi tempat kediaman roh-roh jehet dan tempat besembunyi semua roh najis dan tempat besembunyi segele bu'ong yang najis dan yang dibenci, ³karene semue bangse ttelah minum da'i anggur hawe nafsu cabulnye dan 'aje-'aje dibumi ttelah bebuot cabul dengen die, dan penjuel-juel di bumi ttelah menjedi kaye oleh kelimpahan hawe nafsunye."⁴Lalu aku mendenga sua'e laen da'i su'ge bekate: "pegilah Ikau, hai jemaat-Ku, pegilah da'i padenye supaye ikau jengen mengambek bagian delem dose-dosenye, dn supaye ikau jengen tu'ot di timpe malapetaka-malepetakanye. ⁵sebob dose-dosenye ttelah betimbon-timbon sampai ke langet, dan Allah ttelah mengingat segale kejehetannya. ⁶Beleskanlah kepadenye, same macam die juge membeleskan, dan be'ikanlah kepadenye due kali lipat menu'ot pekerjaannya, campokanlah beginye due kali lipat didelem cangke pencampunya;⁷be'ikanlah kepade siksean dan besedeh, sebenyak kemuliaan dan kemewahan, yang ytelah ie nikmati. sebob ie bekate didelem atinye: Aku betakhta macam ratu, aku buken jande, dan aku ide akan penah besedeh. ⁸sebob etok segele malepetakanye akan detang delem satu ha'i, yaetok sampar dan kesedehan dan kelaparan: dan ie akan dibaka dengen api, karene Tuhan Allah, yang menghakimi die, adtelah kuat."⁹dan 'aje-'aje dibumi, yang ttelah bebuot cabul dan idup delem kelimpahan dengen die, akan menangesi dan menengoknye, apebile mike menengok asap api yang membakanye. ¹⁰Mike akan bedi'i jaoh-jaoh karena takot akan sikseannya dan mike akan bekate: "celake, celake ikau, hai kote yang besa, Babel, hai kote yang kuat, sebob delem satu jam saje sudeh belangsang penghakimanmu!"¹¹dan penjuel-penjuel dibumi menanges dan besedeh karena die, sebob ide ade u'ang lagi yang membeli ba'ang-ba'ang mike, ¹²yaetok ba'ang juelan da'i emas dan perak, pimate dan mutiara, da'i lenan alus dan kaen ungu, da'i sutera da kaen kirmizi, berbagai jenis ba'ang da'i kayu yang mahal, da'i tembaga, besi dan pualam, ¹³kulet manes dan empah-empah, wangi-wangian, mur dan kemenyang, anggur, minyak, tepong alus dan gandum, lembu, sapi, domba, kude, dan kereta, budak dan bahkan nyawe manusie."¹⁴Dan mike akan bekate: "sudeh lenyap buah-buahan yang diendakan atimu, dan segale yang mewah dan molek ttelah ilang da'i pade ikau, dan ide akan di jumpe lagi."¹⁵mike yang mempejualkan ba'ang-ba'ang etok, yang ttelah menjedi kaye oleh die, akan bedi'i jaoh-jaoh karena takot akan sikseanya sambel menanges dan meratap, ¹⁶mike bekate: "celake, celake, kote besa, yang bebaju lenan alus, dan kaen ungu dan kaen kirmizi, dan yang di iasi dengen emas, dan pimate dan mutiara, sebob delem satu jam saje kekayaan sebenyak etok sudeh abis."¹⁷dan setiap pengemudi dan pelaya dan anak-anak kapal dan semue u'ang yang mate penca'iannya di laut, bedi'ilah jaoh-jaoh.¹⁸Dan bese'u ketike mike menengok asap api yang membakanye, katenye: "kote manekah yang same dengen kote besa ikin?"¹⁹dan mike menyerakan debu ke atas kepale mike dan bese'u sambel menanges dan meratap, katenye: "celake, celake, kote besa, yang olehnye semue u'ang, yang mempunyai kapal dilaut, ttelah menjedi kaye oleh ba'angnye yang mahal, sebob delem satu jam saje ie sudeh abis. ²⁰Besukecitelah atas die, hai su'ge, dan ikau, hai u'ang-u'ang kudus, rasul-rasul dan nabi-nabi, karene Allah ttelah menjatohkan ukuman atas die karena ikau."²¹dan seu'ang melekat yang kuat, mengangkat sebuoh betu sebesa betu kilangan, lalu melempaannya kedelem laut, katenye: "Demikianlah Babel, kote besa etok, akan dilempa dengen ke'as kebeweh, dan ie ide akan dijumpekan lagi. ²²Dan sua'e pemaen-pemaen kecapi dan penyanyi-penyanyi, dan peniop-peniop seruling dan terompet, ide akan kedenga lagi didelem ikau, dan seu'ang yang ahli delem sesewatu kesenian ide akan dijumpekan lagi didelem Ikau, dan sua'e kilangan ide akan kedenga lagi didelem ikau."²³Dan cahaye lampu ide akan besina lagi didelem Ikau, dan sua'e mempelai jantan-jantan dan penganten betine ide akan kedenga lagi didelem ikau. Karena penjuel-penjuel Ikau adtelah pembesa-pembesa di bumi oleh ilmu ssihir ikau semue bangse di sesatkan."²⁴Dan didelemnye tedepet da'ah nabi-nabi dan u'ang-u'ang kudus dan da'ah semue u'ang, yang dibunoh di bumi.

Chapter 19

¹Kendien da'i pade eto aku mendenga' kaye su'e yang nya'ing da'i kumpulan besa' u'ang banyak di so'ga, katenye: "Haleluyah! Keslamatan dan kemuliaan dan kekuasaan adoklah pade Allah kito, ²sebob bena' dan adil segale penghakimaan-Nya, ke'ene Dialah yang telah menghakimi pelacu' bes' etok, yang me'usakan bumi dengon pe'cabulannya; dan dialah yang telah membalas da'a hambe-hambenya atas pelacu' etok:"³ dan ontok kedue kalinye mike be'cakap: "Haleluyah! Ya, asepnye naek sampai selame-lamenya." ⁴dan keduepuluh empat tue-tue dan keempat mahluk etok te'sungku' menyembah Allah yang dodok diatas tahte etok, dan mike be'cakap: "amin, Haleluyah."⁵make denga'lahsa satu sua'e da'i tahte etok." pujilah Allah kito, hai semue hambe-Nye, ikau yang takut akan Ie, bae keci hendakpun besa'!"⁶lalu aku mendenga' kayak sua'e kumpulan besa' u'ang banyak, kayak desau bunyi ai' bah dan kayak bunyi gu'u yang kuat, katenye: "Haleluyah! ke'ne Tuhan, Allah kite, yang mahe kuase, telah jadi Raje."⁷kianlah kite be'sukecite dan be'so'ak-so'ay, dan memuliakan Ie! ke'ene ha'i pe'kawinan budak Domba telah tibe, dan pengantennye telah siap sedie. ⁸Dan kepadenye dika'uniakan supaye memakai kain lenan halus yang bekilau-kilau dan yang pute be'sih!" lenan halus etok adoklah pebuotan-pebuotan yang bena' da'i u'ang-u'ang kudus.⁹lalu Ie becakap kepadeku: "Tuiskanlah: bahagitelah mike yang diundang kepe'jamuan kawen Budak Dombe. "katenye lagi padeku: "pecakapan ekek adalah bena', pekatean-pekatean da'i Allah."¹⁰make te'sungku' aku didepan kakinye untok menyembeh Ie, tape Ie becakap kepadeku: "janganlah be'buat demikian! Aku adtelah hambe, same dengon ikau dan seda'e-seda'e mu, yang memi'iki kesaksean Yesus. Sembahlaeh Allah! ke'ene kesaksien Yesus adalah Roh nubuat."¹¹Lalu aku nengo su'ge te'buke: sesongonye ade seeko' kude puteh: dan Ie yang menaikinye bename: "yang setie dan bena' " Ie menghakimi dan be'pe'ang dengon adel. ¹²dan matenye bagaikan nyala api yang diatas kepale-Nye te'dapet banye mahkote dan padenye ade te'tuis sewatu name yang ide di ketahui seu'angpun kecuali Ie sendi'i, ¹³dan Ie pakai jube yang telah dicelup dolom da'a dan namenye Ie ialah: Firman Allah."¹⁴dan semue pasukan yang di so'ga ngekot Ie; mike naiki kude puteh dan memakai lenan alus yang puteh be'sih. ¹⁵dan da'i mulot-Nye kelua'lah sebilah pedang yang akan mokol segale bangse. Dan Ie akan mengembalekan mike denga' gada besi dan Ie akandan Ie akan meme'as anggo' dolom gilingan Anggu', yaetok ge'am mu'ke Allah, yang mahe kuase. ¹⁶dan pade jube-Nye dan paha-Nye te'tules sewatu name, yaetok: " Raje segale 'aje dan tuan segale tuan."¹⁷lalu aku nengok seu'ang melekat be'di'i dolom mataha'i dan Dia ni'ak dengon sua'e nya'ing pade semue bu'ung yang te'bang ditengah langit katenye: " kianlah keseke dan be'kompolah untok tu'ut dolom pe'jamuan Allah, pe'jamuan yang besa' , ¹⁸supaye ikau makan daging semue Raje dan daging semue panglimah dan daging semuah pahlawan dan daging semue penunggan'nye dan daging semiue u'ang, baek yang me'dekah endakpon hambe, baik kecil endakpun yang besa'."¹⁹Dan aku nengo mahluk etok dan 'aje-aje dibumi se'ta tenta'e-tenta'e mike telah be'kumpul untok pe'ang melawan penunggang kude etok dan tenta'enyne. ²⁰Make te'tangkaplah binotang etok dan be'same-same ie nabi palsu, yang mengadekan tande-tande didepan'nye, dan dengon demikian ie menyesatkan mike yang ttelah mene'imah tande dari binataang etok dan telah nyembah patong'nye. Keduenye dilempa'kan idup-idup kedolom lautan api yang menyale-nyale oleh bele'ang.²¹Dan semue u'ang laen dibunuh dengon pedang yang kelua' da'i mulot penunggang kuda etok; dan semue bu'ung kenyang uleh daging mikek.

Chapter 20

¹lalu aku nengok seu'ang melekat tu'un da'i su'ge memegang anak kunci ju'ang maot dan sewatu 'antai besa' ditaangannya; ²die menangkap nage siula' tue etok, yaetiok iblis dan setan. Dan Ie mengikatnye se'ibuh taon lamenye, ³lalu melempa'kannye kedalem ju'ang maot, dan nutup ju'ang maot etok dan memet'aikannya diatasnye, supaye ie jongon lagi menyesatkan bangse-bangse, sebelum pengabis mase se'ibuh taon etok: kendien da'i pade etok die akan dilepaskan untok sikit waktu lamenye. ⁴lalu aku nengok tahte-tahte dan u'ang-u'ang yang dudok diatasnye; kepada mike dise'akan kuase untok dihakimi. Aku juge nengok jiwe-jiwe mike, yang telah dike'at kepalenye ke'ene kesaksean tentang Yesus danke'ene Firman Allah; yang ide menyembah binotang etok dan patongnye dan yang idak mene'imah tande pade kening dan tangan mike; dan mike hidup bale dan meme'inteh sebagei 'aje same-same dengon Kristus untok mase se'ibuh taon. ⁵Tape u'ang-u'ang yang laen ide bangket sebelum abes mase yang se'ibuh taon etok. Ekeklah kebangkitan pe'tame. ⁶berbahagie dan kuduslah die, yang mendapet bagian dolom kebangkitan pe'tame etok. Kematian yaang kedua idak be'kuase lagi atas mike, tape mike akan menjadi imam-imam Allah dan Kristus, dan mike akan meme'intah sebagei Raje be'same-same dengon Ie, se'ibuh taon lamenye. ⁷Dan sesudeh mase se'ibuh taon etok abis, iblis akan dilepaskan da'i peja'enye, ⁸dan ie akan pe'gi menyesatkan bangse-bangse pade keempat penju'u bumi, yaetok Gog dan Magog, dan mengompolkan mike untok be'pe'ang dan jumle mike same banyaknye pase' dilaut. ⁹make naeklah mike keselu'u data'an bumi, lalu mengepong pe'kemahan u'ang-u'ang kudus dan kote yang dikasehi etok. Tapi da'i langit tu'unlah api menhanguskan mike, ¹⁰dan iblis, yang menyesatkan mike, dilempa'kan kedalem laut api dan bele'ang, yaetok tempat binotang dan nabi palsu etok, dan mike disikse siang malem sampai selame-lamenye. ¹¹lalu aku tengok sewatu tahte puteh yang besa' dan Ie, yang dudok diatasnye. Da'i hadapan-Nye abislah bumi dan langet dan idek dijumpekan lagi tempatnye. ¹²dan aku nengok u'ang mate, besa' dan keci, be'di'i didepan tahte etok. Lalu dibuke semue kitab. Dan dibuke juge sebuah kitab laen, yaetok kitab kehidupan. Dan u'ang-u'ang mati dihakimi menu'ut pe'buotan mike, be'dasa'kan ape yang adok te'tules didolom kitab-kitab etok. ¹³Make laut nye'akan u'ang-u'ang mate yang ade didalemnye, dan maot dan ke'ajaan maot meny'e'akan u'ang-u'ang mate yang adok didalemnye, dan mike dihakimi masen-masen menu'ut pe'buotenye. ¹⁴lalu maot dan ke'ajaan maot etok dilempa'kanlah kedalem lautan api. Etoklah kematean yang kedua: Lautan api. ¹⁵ Dan setiap u'ang yang idek dijumpe namenya te'tules didolom kitab kehidupan etok, die dilempa'kan kedalem lautan api etok.

Chapter 21

¹lalu aku nengok langit yang ba'u dan bumi yang ba'u, sebab langit yang pe'tame dan bumi yang patame telah be'lalu, dan laotpon ida adok lagi. dan ²aku menengok kote yang kudus, Ye'usalem yang ba'u, tu'un da'i So'ga, da'i Allah, yang be'solek bagaikan penganten betine yang be'solek untok lakinye.³lalu aku denga' sua'e yang nya'ing da'i tahte etok be'cakap; "engok lah, kemah Allah ade ditengah-tengah manusie dan die akan diom same-same dengon mike. Mike akan jadi jemaat-Nye dan Ie akan jadi Allah mike. ⁴Dan Ie akan apus segale ai'mate da'i mate mike, dan maot idak akan ade lagi; idak akan lagi pe'kabungan atau 'atap tangis, atau dukecite, sebab segale sesewatu yang lame telah be'lalu."⁵Ie yang dodok diatas tahte etok be'cakap: "tengoklah, aku menjadikan segale sesewatu ba'u! "dan Firman-Nye: "tuleskanlah, ke'ene segale pe'cakapan eke adoklah tepat dan bena'." ⁶Firman-Nye lagi kepadeku: "semue telah te'jadi. Aku adoklah Alva dan Omega, yang pe'tame dan penggabisan. u'ang yang aos endak Ku be'i minum dengon cume-cume da'i mate ai' keidupan.⁷ba'ang siapa menang, die akan dapet mempe'oleh semue ekek dan Aku akan menjadi Allahnye dan Ie akan menjadi budak-Ku. ⁸Tape u'ang-u'ang penakut dan u'ang-u'ang idek pe'caye, u'ang-o'aang keji o'ng-u'ang pembunoh dan u'ang-u'ang sundal, tukang-tukng sihi', penyembah-penyembah be'hale dan semue penipuh, mike akan mendapet bagian dolom laut yang menyale-nyale oleh api dan bele'ang; etoklah kematian yang kedue."⁹Make datanglah seu'ang da'i ketojoh melekat yang megang ketojoh cawan, yang penoh dengon ketojoh malepetakah penghabis etok, lalu Ie becakap kepadeku, katenye: "kienlah keseke, Aku akan menunjokan pademu penganten betineh, mempelai Budak Domba. ¹⁰lalu, didalam roh Ie membawe aku keatas sebue gunung yang besa' dan tinggi dan Ie menunjokan kepadeku kote yang kudus etok, Ye'usalem, tu'un da'i so'ga da'i Allah.¹¹Kote etok penoh kemuliaan Allah dan te'angnye kaye pe'mate yang paling mole, bagaikan pe'mate yaspis, je'neh kayak k'istal. ¹²Dan dingdingan besa' lagi tinggi dan pintu ge'bangnye duebelas buoh; dan diatas pintu-pintuh ge'bang etok ade duebelas melekat dan diatasnye te'tules name keduebelas suku Is'ael. ¹³Disebtelah timu' te'dopot tige pintu ge'bang dan disebtelah uta'e te'dopot tige pintu ge'bang dan disebtelah selatan te'dopot tige pintu ge'bang dan disebtelah ba'at tige pintu ge'bang.¹⁴Dan dinding kote etok mempunyai duebelas botuk dasa' dan diatasnye te'tules kedue belas name keduebelas 'asul Budak Domba etok. ¹⁵Dan Ie, be'cakap-cakap dengon aku, punye satu tungkat penguk' da'i emas untok menguku' kote etok se'ta pintu-pintu ge'bangnye dan dindingnye.¹⁶Kote etok bentuknye empat pe'segi, panjang same dengon leba'nye. Dan Ie menguku' kote etok dengan tongkat etok: duebelas 'ibuh stadie; panjangnye dan leba'nye dan tingginye same. ¹⁷lalu Ie menguku' dindingnye ser'atus empat pulu empat haste, menu'ut uku'an manusie, yang adtelah juge ukua'an melekat.¹⁸Dinding etok te'buot da'i pe'mate yaspis, dan kote etok sendi'i da'i emas tulen bagaikan kace mu'ni. ¹⁹Dan dasa'-dasa' dinding etok dihiasi dengon segale jenis pe'mate. Dan dasa' yang pe'tame batu Yaspis, dasa' yang kedue batu Nilam, dasa' yang ketige batu Ni'e, dasa' yang keempat batu Zambrud, ²⁰Dasa' yang kelime batu Unam, dasa' yang keenam batu Sardis, dan dasa' yang ketujuh batu Ratna Cempakah, yang kedelapan batu Be'il, yang kesembilan batu K'isolit, yang kesepuluh batu K'isop'as, yang kesebelas botuh Lasua'di dan yang keduebelas botu Kecubung.²¹Dan keduebelas pintu ge'bang etok adoklah duebelas mutia'a: setiep pintu ge'ban te'di'i da'i satu mutia'e dan jalon-jalon kote etok da'i Emas mu'ni bagaikan kace bening. ²²Dan aku ide nengo Bait suci didalamnye; sebab Allah Tuhan yang mahe kuase adoklah Bait suciinye, demikian juge Budak Domba etok.²³Dan kote etok ide pe'lukan mataha'i dan Bulaen untok mene'anginya, sebab kemuliaan Allah mene'anginye dan Budak Domba etok adtelah apinye. ²⁴Dan bangse-bangse akan be'jalan dolom caheyanye dan Raje'-aje di bumi membawe kekayean mike kepade-Nye; ²⁵dan pintu-pintu ge'bang ide ditutup pade siang ha'i, sebab malam ide akan adelagi disane;²⁶dan kekayean dan hormat bangse-bangse akan dibawe kepadenye. ²⁷Tetap ide akan masok kedalemnye sesewatu yang najis, atou u'ang yang membuot keji atau duste, tapi anye mike yang namenye te'tules dolom kitab kehidupan Budak Domba etok.

Chapter 22

¹lalu le menonjokan kepadeku sungai ai' keidupan, yang jerneh bagai k'istal, dan mengali' kelue' da'i tahte Allah dan tahte budak Dombe etok. ²ditengoh-tengoh jalon kote etok, yaetok diseb'ang-seb'ang sungai etok ade pokok-pokok kehidupan yang be'buah duebelas kali, tiep-tiep bulon sekali; dan doun pokok etok dipakei untok menyembuhkan bangase-bangse. ³make idek akan adelagi laknat. Tahte Allah dan tahte budak Dombe akan ade didalemnye dan hambe-hambenye akan be'ibadeh kepede-Nye, ⁴dan mike akan menengok muke-Nye dan namenye akan ditules dikeking mike. ⁵dan malem ide akan adelagi disane, dan mike ide pe'lu cahye lampu dan te'ang mateha'i, sebab Tuhan Allah akan mene'angi mike, dan mike akan me'intah sebagei 'aje sampei selamelamenye. ⁶lalu le becakep kepadeku: "pe'cakapan-pe'ackapen ekek tepat dan bena', dan Tuhan Allah yang membe'i roh pa'a nabi telah menonjok kepede hambe-hambe-Nya apa yang ha'us seg'e te'jadi." ⁷"sesunggoh-Nya aku datang sege'e. be'bahagialah u'ang yang menu'uti pe'katean-perkatean nubuot kitab etok!" ⁸dan aku, Yohanes, akulah yang telah mndenga' dan menengok semuenye etok. Dan settelah aku mendenga' dan menengoknye, aku te'sungku' didepan kaki melekat, yang telah menunjuk semue etok kepadeku, untok menyembahnya. ⁹Tapi le be'kate kepadeku: "janganlah be'buot demikian! Aku adlah hambe, same sepe'ti ikau dan sede'e-sede'emu, pa'e nabi dan semue mike yang menu'uti segale pe'kataan kitab ekek. Sembahlah Allah!" ¹⁰lalu le be'kate padeku: "janganlah memet'aikan pe'kataan-pe'kataan da'i nubuot kitab ekek, sebab waktunya sudah dekat. ¹¹ba'angsiape yang be'buot jahat, bia'lah ie te'us be'buot jahat; ba'angsiape yang te'jangket, bie'lah ie te'u te'jangkit; dan ba'ang siape yang bena', bia'lah ie te'us be'buot kebena'an; ba'angsiape yang kudus, bia'lah ie te'us menguduskan di'inye!" ¹²"sesungguhnye Aku datang seg'e dan Aku membawe upahku untok membalas kepede setiap u'ang menu'ut pe'buotannya. ¹³Aku adalah Alva dan Omega, yang Pe'tame dan yang penghabis, yang awal dan yang akhi'." ¹⁴Be'bahagialah yang membasoh jubenye. Mike akan mempe'pleh hak atas pokok-pokok kehidupan dan masok melalui pintu-pintu gerbang kedolom kote etok. ¹⁵Tetapi koyok-koyok dan tukang-tukang sihir, u'ang-u'ang sundal u'ang-u'ang pembonoh, penyembah-penyembah be'hale dan setap u'ang yang mencintai duste dan melakukannye tinggol dilua'. ¹⁶"Aku, Yesus, telah mengi'im melekatKu untok membe'i kesaksean tentang semuenye ekek kepdemu begi jemaat-jemaat. Aku adalah tunas, yaetok ketu'unan Daud, Bintang timu' yang gilang-gemilang." ¹⁷Roh dan penganten betine etok be'kate: "kianlah! "dan ba'ang siape yang mendenga'nye, endaklah ie be'kate: "kianlah!" dan ba'ang siape yang aus, endaklah die datang, dan ba'ang siape yang mau, endaklah ie mengambe ai' kehidupan dengon cume-cume!" ¹⁸Aku be'saksi pade setiap u'ang yang mendenga' pe'katean-pe'katean da'i nubuot da'i kitab ekek: "jike seu'ang menambekan sesewatu kepede pe'katean-pe'katean ekek, maka Allah akan menambahkan kepadenye malapetake -malepetake yang tertules dolom kitab ekek. ¹⁹dan jikalau seu'ang menu'angkan sewatu da'i pe'katean-pe'katean da'i kitab nubuot ekek, maka Allah akan mengambek bagiannye da'i pokok kehidupan dan da'i kote kudus, kayak yang te'tules didolom kitab ekek." ²⁰Dia yang membe'i kesaksean tentang semuenye ekek, be'fi'man: "Ya,Aku datang sege'a!,amin,datanglah,Tuhan Yesus!" ²¹Kaseh ka'unia Tuhan Yesus menyetai ikau sekalian! amin.